This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

BR
60
C68

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

CORPVS

SCRIPTORVM ECCLESIASTICORVM

LATINORVM

EDITVM CONSILIO ET IMPENSIS

ACADEMIAE LITTERARVM CAESAREAE

VINDOBONENSIS

VOL. XXVII

FASCICVLVS II

L. CAELI FIRMIANI LACTANTI OPERA OMNIA

ACCEDVNT

CARMINA EIVS QVAE FERVNTVR ET L. CAECILII QVI INSCRIPTVS EST DE MORTIBVS PERSECVTORVM LIBER

RECENSVERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIVS LAVBMANN

PRAGAE F. TEMPSKY. VINDOBONAE F. TEMPSKY. LIPSIAE G. FREYTAG.

MDCCCLXXXXVII.

L. CAELI FIRMIANI LACTANTI

OPERA OMNIA

ACCEDVNT

CARMINA EIVS QVAE FERVNTVR

ET

L. CAECILII QVI INSCRIPTVS EST DE MORTIBVS PERSECVTORVM LIBER

RECENSVERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIVS LAVBMANN

PARTIS II FASCICVLVS II

L. CAECILII QVI INSCRIPTVS EST DE MORTIBVS PERSECVTORVM LIBER VVLGO LACTANTIO TRIBVTVS

RECENSVERVNT

SAMVEL BRANDT ET GEORGIVS LAVBMANN

INDICES

CONFECIT

SAMVEL BRANDT

PRAGAE F. TEMPSKY. VINDOBONAE F. TEMPSKY. LIPSIAE G. FREYTAG.

MDCCCLXXXXVII

281.1
C822
v.27
pt.2

Typis expressit Rudolphus M. Rohrer, Brunae.

FRIDERICO SCHOELL

PER TOTAM HANC EDITIONEM LACTANTII

COMITI BENIGNISSIMO PRVDENTISSIMOQVE

EDITORES

PROLEGOMENA.

I. DE CODICE PARISINO LIBRI DE MORTIBVS PERSECVTORVM ET DE HAC EIVS LIBRI EDITIONE.

Lucii Caecilii liber ad Donatum confessorem De mortibus persecutorum qui est inscriptus, uno codice [1] traditus est nunc bibliothecae Parisinae Nationalis n. 2627, olim Abbatiae Moissiacensis (*Moissac, Département Tarn-et-Garonne*), postea bibliothecae Colbertinae (unde nobis est C) n. 1297, ex qua C in bibliothecam Regiam Parisinam peruenit. Hic liber De mortibus persecutorum, qui quam singulari auctoritate sit ad

[1] A. Septier, *Manuscrits de la bibliothèque d'Orléans* (Aurelianis 1820) p. 173, quem sequitur Haenel, Catalog. libr. manuscr. p. 278, scribit esse in codice Aurelianensi n. 302 opus cui titulus sit 'Lactantii Firmiani abbreviatio, alphabetum incipit'; esse indicem quendam *(une table alphabétique et raisonnée)* libri Lactantii De mortibus persecutorum, saeculo undecimo diligentissime exaratum. Sed quod iam a. 1883 I. Loiseleur, qui tum bibliothecae Aurelianensi praeerat, nobis scripsit, libellum illum esse saeculi septimi decimi, id confirmat Ch. Cuissard, *Catalogue général des Manuscrits des Départements* uol. XII (1889) p. 193 n. 353, ubi legitur 'Lactantii Firmiani abreviatio per alphabetum incipit. *XVII siècle.*' Videtur haec epitome rerum quae in libro Mortium narrantur, secundum litterarum ordinem disposita paulo post inuentionem libri confecta esse. — Etiam quod Montefalconius, Bibliotheca biblioth. p. 599 B, scribit, extare in bibliotheca Gothana codicem 'Lactantii de mortibus persequutorum', errore ortum est. Suspicamur Montefalconium usum esse Ern. Sal. Cypriani Catalogo codicum manuscr. bibliothecae Gothanae (Lips. 1714), in quo p. 9 n. L codex ille Gothanus Lactantii, quem uol. I p. LII et II fasc. 1 p. XIV commemorauimus, sic inducitur: 'Lactantius cum praefixo indice copiosissimo, qui *tabula super libros institutionum Lactantii* uocatur. Libellus de persecutorum mortibus, epitome institutionum & carmen de phoenice desunt', neglexisse autem illum uel potius amanuensem eius extremam uocem 'desunt'.

aetatem Diocletiani atque Constantini et ad res Christianas illorum temporum accuratius cognoscendas omnes sciunt, quemadmodum a. 1678 inuentus esset, is uir eximius, cuius potissimum cura prudentiaque in lucem reuocatus est et seruatus fortasse ab interitu, Stephanus Baluzius, in praefatione Notarum ad editionem principem quam ipse confecit scriptarum (Stephani Baluzii Miscellaneorum Liber secundus, Paris. 1679, p. 347) breuissime significauit his uerbis: *Inter multos ac varios codices manuscriptos quos vir literarum ac literatorum amantissimus & in omni genere laudis excellentissimus IOANNES BAPTISTA COLBERTVS in publicam studiorum utilitatem ex omni Europa, Asia, Africa comparavit, repertus est unus auro contra aestimandus, in quo continetur Lucii Caecilii Firmiani Lactantii liber de persecutione sive de mortibus persecutorum, quo hactenus caruerat Ecclesia.* Accuratam de libri inuentione notitiam triginta fere annis post Nicolaus Le Nourry congregationis Maurinae monachus praebuit: qui quae in editione sua (Paris. 1710, Praefat.) tradit inscripta 'De varia hujus libri forma', operae fortasse pretium est hic repetere. *Non vulgaris* inquit *profecto fuit hujus de mortibus persecutorum libri fortuna, vixque alium reperire est, qui post densiores longioresque tenebras majore cum applausu publicam in lucem denuo prodierit. Ab ipsa eninvero aetate Hieronymi, si quam tamen illius mentionem umquam fecit, ad nostrum usque tempus, id est, per duodecim circiter saecula in quarumdam bibliothecarum angulis sepultus iacuit. In his autem latebris luctabatur cum blattis & tineis, donec illustrissimus vir Ioannes Baptista Colbertus, litterariae reipublicae, totiusque Gallici regni bono natus, praeceperit manuscriptos codices, undique conquisitos, suam in bibliothecam asportari. Ejus siquidem jussu clarissimus vir D. Foucault, tum in Aquitania regius Quaestor, nunc vero Comes Consistorianus, omnes perlustravit hujus provinciae sibi commissae bibliothecas, ac tandem Moissiacum anno 1678. mense Aprili se contulit. Situm vero ibi est antiquissimum Ordinis sancti Benedicti Monasterium, quod olim vocabatur Abbatia mille monachorum, jamque & ab*

superiori saeculo a Canonicis, uti aiunt, saecularibus incolitur. Ab his itaque eximius vir, nec minus fori, quam litterarum laboribus addictus, postquam eo, quo par erat, honore exceptus fuisset, in quemdam deductus est locum, cuilibet coeli intemperiei, aërisque inclementiae expositum. Plures autem ibi invenit manuscriptorum codicum acervos sine ullo discrimine congestos, qui situ ac putredine exesi, foedissime corrupti, penèque consumpti erant. Ex his tamen indigestis codicum cumulis ducentos & quinquaginta, caeteris omnibus vetustiores & saniores, ac cum in primis, de quo agimus, magno plane laudandoque delectu sejungi curavit. Tum dehinc obtenta ab illustrissimo D. Destrades Moissiacensi tunc Abbate & Canonicis venia, omnes illos codices transmisit Lutetiam Parisiorum, atque ab eo tempore in bibliotheca Colbertina diligentissime adservantur. Ad haec cum nihil noui addidisset Daniel Maichelius, Introductio ad Historiam Literariam de praecipuis bibliothecis Parisiensibus, edit. Lipsiens. (1721) p. 51 s., qui iis tantum usus est quae Le Nourry dederat, Leopoldus Delisle, *Le Cabinet des Manuscrits de la Bibliothèque Impériale* I 456 ss. (1868), ostendit Baluzii consilio operaque factum esse, ut Colbertus codices Moissiacenses emeret, ediditque mandata ad hanc rem spectantia perscripta a Baluzio, quae Colbertus ad Foucaultium illum miserat.

Liber De mortibus persecutorum codicis Colbertini, qui est miscellaneus, altus 24 cm., latus 16, 5 cm., paene duos quaterniones complet, scilicet folia 1—16[a] exarata saeculo undecimo, minime nono, ut quidam putauerunt. Henricus Omont scripturam etiam exeuntis potius quam medii saeculi undecimi esse censet. Paginae tricenorum quaternorum uersuum esse solent, sunt etiam quae tricenos quinos uel ternos uel binos habent. Primae paginae primi uersus et alii loci quidam detriti et situ ac madore, fortasse etiam 'iniecto quodam glutine', ut Le Nourryo uidebatur (edit. p. 1 adn. b) corrupti sunt adeo, ut pleraque difficillime nunc legantur, uno autem loco nihil iam appareat.[2] Praeterea in folio 1 cum marginis

[2] De quibusdam horum locorum cf. infra adnot. 4.

dextrae parte etiam particulae scripturae abscissae sunt, idem factum est in marginibus superioribus foliorum 10 et 12. Codex utrum totus ab uno librario scriptus sit an a uersu 5 folii 6^b (a cap. 19, 1 *constituta proceditur*) usque ad finem folii 14^b (usque ad cap. 48, 9 *Christianis id est corpori*) ab altero, quem rursus prior exceperit extremam partem libri absoluens, hoc non plane certum est, fortasse idem librarius etiam alteram partem, sed celerius scribens et alia penna alioque atramento usus confecit. Idem est etiam per totum librum genus orthographiae idemque usus frequentissimus eorundem compendiorum scripturae.

De fide codicis si uniuersum fit iudicium, longe plurima multorum quae insunt uitiorum librarii imperitia errore neglegentia nata sunt atque talia, ut facile corrigi possint, alii loci grauius corrupti sunt, quidam etiam ualde perturbati implicatique. Saepe singula uel etiam plura uerba omissa aut sunt aut uidentur esse. Perraro deprehendis quae licentiae librarii tribuas (uelut addita uerba, c. 40, 6 *inquit*; 50, 6 *suum*; 52, 1 *non*), sed haec fortasse iam ex eo codice recepta sunt ex quo Colbertinus descriptus est. Cuius originis illud esse conicimus quod exstat in Colbertino c. 45, 2 *hieme quam*^{cum} *maxime seuiente* (add. *cum* m. 1): existimamus antiquiorem illum codicem habuisse *cum maxime*, ad hanc autem locutionem minus usitatam glossema *quam* adscriptum esse, deinde librarium codicis C rem inuertisse, ita ut uitium illud ortum sit. In eodem illo codice uidentur etiam fuisse correctiones marginibus inscriptae, postea a librario Colbertini falsa in loca translatae: quod iam Baluzius ad c. 22, 2. 3 (p. 198, 2. 5 edit. nostrae) obseruauit.[3] Codex ille ex quo Colbertinus fluxit, fortasse iam litteris minusculis, non uncialibus scriptus erat: quod quidem c. 37, 6 (p. 217, 2) in C *dementium* est pro *clementium*, is error ex priore illo genere

[3] Idem nos coniecimus ad c. 27, 1 (p. 203, 10 cf. 7) ⟨*sus*⟩*ceptis inimicitiis*; 28, 4. 29, 1 (p. 205, 21. 23) *est*; conferri potest etiam c. 29, 1 (p. 205, 24) [*et*] .. *disputaret*. Uno loco, c. 26, 11 (p. 203, 4) *ab hoc capite*

scripturae potius quam ex altero repetendus uidetur. — Saepe in C uerba falso uel discerpta uel coniuncta esse, cum ea res uulgo in codicibus illius aetatis occurrat, uix opus est commemorare.

Correctiones non multae in C sunt eaeque omnes manu ipsius librarii factae.

Iam ut breuiter ostendamus quae fuerit adhuc notitia quique usus lectionum Colbertini, is qui primus edidit librum Mortium, Baluzius, in Notis ipsas eius lectiones perraro attulit, longe plurimos locos qui emendationem ei postulare uidebantur, tacite mutauit. Diligentissimam autem curam scripturae codicis recte legendae tribuit, ita ut etiam in locis illis euanidis primae paginae, de quibus supra diximus, multa optime perspexerit.[4] Etiam Le Nourry in editione sua paucas

suos persequi, nostra quidem sententia (cf. ad hunc locum) etiam nota marginalis mutilata in uerba scriptoris inlata est, et extat in Colbertino ipso eiusmodi nota a manu librarii in margine ad c. 30, 5 (p. 208, 1) adiecta. — De aliis generibus uitiorum quae sunt in Colbertino, cf. infra adnot. 6.

[4] Quibusdam locis huius paginae Baluzium quid scriptum esset in C, non satis uidisse negari non potest: c. 1, 3 (p. 172, 6) scribit *transacti* pro *tristissimi*; 1, 4 (p. 172, 7) *tantae* pro *atrae*; 1, 6 (p. 172, 17) *mortem digna ultione superbis et impiis* pro *iudicem digna uid<elicet> supplicia impiis*; 1, 7 (p. 173, 7) *auctores* pro *persecutores*. Etiam nonnulla alia per totum codicem Baluzium fugerunt. Sed locos modo adlatos propterea proposuimus, ut cur illum loco quodam eiusdem illius paginae non potuerimus sequi, etiam magis appareat. Est autem hic locus in ipso initio libri, a Baluzio sic scriptus: *Audiuit dominus orationes tuas, Donate carissime, quas in conspectu eius per omnes horas tota die fundis, ceterorumque fratrum nostrorum, qui gloriosa confessione sempiternam sibi coronam pro fidei meritis quaesierunt.* De uerbis *tota die fundis ceterorumque* neque Le Nourry — nam quas hic paucissimas litteras exhibet ut a se lectas, eae falso lectae sunt — neque Andr. Laubmann neque Henr. Omont, quorum de conlationibus codicis mox supra dicetur, neque S. Brandt quicquam agnoscere potuerunt. Itaque credibile non est Baluzium uerba illa uidisse recteque legisse, neque magis credibile est post Baluzium hoc ipso loco scripturam denuo detritam uel obscuratam esse. Maxime autem hoc loco uerba *tota die fundis* suspicionem mouent: nam neque uerba *tota die*, si significant *per totum diem*, post

lectiones quae momenti cuiusdam esse ei uidebantur, singulis paginis subiecit: quibus tamen in notis errores quidam sunt. Addidit Le Nourry etiam 'Specimen Manuscripti Colbertini' arte chalcographica factum, maiorem partem primae paginae continens, quo genus quidem scripturae quale in codice est, satis accurate redditur, sed in locis illis in quibus scriptura uel incerta est uel extincta, multae falsae litterae positae sunt neque ambitus lacunarum recte sunt definiti. Hoc specimen Le Nourry ipse, Apparat. ad Bibliothec. maxim. ueter. Patrum uol. II (1715) p. 1641, Lenglet et Buenemann in editionibus suis repetierunt. — Deinde ea quae Baluzius et Le Nourry ex codice proposuerant, uir doctus anonymus in annalibus qui inscripti sunt Miscellaneae obseruationes in auctores ueteres et recentiores, uol. IV (Amstelaedami 1734) p. 31—69, tam diligenter auxit compleuitque, ut ea conlatio, cum perpauca eaque leuiora uel omissa uel non recte indicata sint, paene nostrae aetatis rationibus satisfacere sit dicenda. Hae tamen copiae a posterioribus uiris doctis, siue praesto iis non erant siue parum fidei habere uidebantur, multo minus quam par erat in usum uocatae sunt. Proximus qui codicem ipsum inspexit, Nicolaus Lenglet, notis editionis suae Lactantii (Paris. 1748, uol. II) multas illius lectiones inmiscuit, sed nimis saepe falsa tradidit ex hac editione deinde in posteriores propagata: hoc iam monuit Carolus Halm, *Zu Lactantius de mor-*

uerba *per omnes horas* necessaria aut etiam apta sunt, neque, si quis putat *tota die* significare *cotidie*, is usus numeri singularis adiectiui *totus* initio quarti p. Chr. n. saeculi attribui potest. Accedit quod non *fundis*. sed *fundebas* postulatur. Itaque Baluzium ut in locis supra adlatis, ita hoc quoque in loco scribendo coniecturam potius suam quam scripturam codicis, quam omnino non conspexisse uidetur, secutum esse arbitramur. Quae ille hoc in loco posuit, quoniam sententia eorum aptissima est, ad explendam lacunam recepimus, sed ita mutata, ut pro uerbis *tota die fundis* scriberemus *cotidie fundebas*; uocem *ceterorumque*, quae nihil offensionis in se habet, retinuimus. Haec, quamquam nos existimamus fortasse plane alia in codice scripta fuisse, speramus admissuros esse etiam si qui credibilius esse putabunt illo in loco apparuisse Baluzio uestigia quaedam litterarum.

tibus persecutorum, *Sitzungsberichte d. K. Akad. d. Wissensch. in Wien*, *Phil.-hist. Cl.*, uol. L (1865) p. 162 ss. 167. Nostro saeculo Fridericus Duebner (Paris. 1863. 1879) uitia quaedam priorum editionum ex codice correxit. Nobis copia codicis facta est apographo quod † Andreas Laubmann, qui quam bene conferendis etiam aliis codicibus de hoc corpore Lactantiano meritus sit in prioribus partibus huius editionis dictum est, mandato ab Academia Vindobonensi accepto a. 1864 singulari cura diligentiaque confecit. Quo ex apographo quantum utilitatis redundaturum esset ad nouam editionem Mortium, paulo post Car. Halm l. c. nonnullis exemplis ostendit. A. 1891 etiam S. Brandt codicem maxime locorum quorundam causa de quibus dubitatio suborta erat, perlustrauit et impensis Academiae Vindobonensis duarum primarum eius paginarum imagines photographicas faciendas curauit, quibus cum alia tum spatia particularum aut euanidarum aut abscissarum, de quibus iam saepius diximus, maxima cum fide indicabantur. His enim de locis ac maxime de obscuratis illis et de litterarum uestigiis A. Laubmann pauciora certa quam plura incerta dare maluerat, neque tamen audebamus acquiescere in iis, quae Baluzius aut Le Nourry ipsa saepe nonnihil inter se discrepantia exhibuerant. Sed cum in locis illis obscuris haereremus, quorum de scriptura iam uix umbrae dispiciuntur, optatissimam nobis lucem Henricus Omont attulit. Hic uir optimus nobisque amicus, cuius quanta sit in rebus palaeographicis peritia auctoritasque notissimum est, neque labori neque otio suo parcens apographum nobis confecit primae codicis paginae, quo quae Baluzius et Le Nourry ediderant, aut confirmantur aut corriguntur, adeo ut etiam loci quidam de quibus illi uel incredibilia prodiderant uel desperauerant, iam plani et sani sint, atque per totam illam paginam quae sit scriptura codicis, prorsus nunc constet, excepto uno loco, quo illud saltem constat, nullo modo iam quicquam agnosci posse (cf. p. XI adn. 4). Huic igitur uiro una nobiscum etiam omnes qui hac editione utentur, maximas gratias habebunt.

Ex his quae modo exposuimus, apparet nostra editione illud certe praestari, ut quae sit memoria codicis Colbertini, nunc primum recte et plene proponatur, neque ulla iam de iis scripturis de quibus priores inter se dissentiunt, esse possit dubitatio. Ne tamen apparatus criticus rebus orthographicis scripturisque uulgaribus saeculi undecimi oneraretur, ea tantum orthographica quae aliquam ob causam commemoranda uidebantur, recepimus, cetera autem quae exclusimus, generatim hic indicare placuit.

ae (ę) scriptum est pro **e**: p. 174, 2 *compraehen(sionis)* (cp̃*hens-*). item 188, 15. 189, 12. 231, 11. 232, 13. 233, 7. 236, 8. — 185, 19 *rep̃hendendum*. 224, 17 *dep̃hendit*. 174, 4 *interp̃tatus*. 178, 22 *illae*. 179, 14 *uęsanus*. 180, 11 *pęnę*. 180, 21 *p̃tiis*; 231, 14 *p̃cii*. item 232, 17. — 216, 13 *p̃tiosis*. 183, 15 *obp̃ssit*. 191, 7 *p̃mi*, item 234, 2; 224, 14 *p̃ssus*. 184, 7 *ięcoribus*. 185, 10 *hiemę̃*. 186, 22 *ęcclesia*. 187, 1 *acię*. 187, 4 *posttridię* (sic). 187, 9. *ędictum*. 188, 13 *coęgit*. 189, 2 *eadę̃*. 189, 10 *seuiębant*. 190, 13 *laqueus*. 191, 5 *ueębatur* (i. e. *ueheb.*). 199, 11 *pęcuniae*. 200, 9 *sepę*. 207, 9 *p̃cibus*, item 209, 21. 24. 221, 15. 226, 23. 227, 9 bis. 20. 237, 14. — 234, 19 *dep̃cans*, item 238, 1. — 215, 8 *publicę*. 226, 10 *cępisset*.

ae pro **oe**: p. 189, 13 *pęnarum*, item 199, 10. — 189, 23 *p̃liis*, item 190, 16. 223, 18. 226. 9. 28. 227, 25. 228, 5. — 200, 2 *cęp(it)*, item 201. 2. 203, 7. — 204, 6 *męnia*.

b pro **p**: p. 179, 14 *praecebs*. 201, 7 *obtabat*, item 202, 14. — 208, 5 *turbi*.

c pro **cc**: p. 186. 4 *acommodaret*.

c pro **g**: p. 225. 6 *acmine*.

c pro **t** saepe, uelut: p. 174, 1 *tercio*. 174. 17 *iusticiam*, item 175. 4. 177, 19. al. 175, 17 *pronuncient*, item 195, 3. — 201, 3 *nunciatur*, item 206, 20. al. 202, 7 *nuncio*. 179, 25 *dio clecianus* (sic discerptum) paene constanter. 180, 17 *insaciabili*. 185, 17 *sentenciam*, item 186, 2. 24. — 185. 17 *malicie*. 188, 6 *paciebantur*. 188, 14 *palacium*. 188, 15 *probacione*. 189, 5 *constancius*, item 195, 21. 200, 3. — 189, 20 *persecucionem*. 191, 11 *mesticia*. 193, 27 *clemencior*. 195, 20 *tocius*, item 223. 2. — 196, 2 *milicia*. 196, 17 *seruicium*.

cc pro **c**: p. 184, 7 *peccudes*. 195, 14 *peccoribus*, item 204, 22. — 231, 14 *peccunia*. 234, 15 *occuli*.

cc pro **ct**: p. 180, 7 *indiccionum*, item 208, 10. — 214, 2 *occies*.

ch pro **h**: p. 190, 8 *nichil* (ante *aduersus*). item 199, 19. 200, 8. 9. 201, 8. al.

d pro **t**: p 193, 24 *inquid*. 215, 8 *aud*, item 216, 2 (post *nisi*). 3.

218, 13. 14. 225, 14. 236, 13. 237, 1. — 224, 4 *uelud*, item 234, 13. — 234, 4 *capud*.

e pro **ae** saepissime, uelut p. 171, 1 *Cecilii*. 171, 5 *quesierunt*. 172, 7 *letificet*. 172, 7 *atre*. 172, 10 *celesti*, item 172, 13. 173, 8. al. 172, 10 *merentium*. 173, 9 *cesaris*, sic constanter. 173, 10 *iudeis*. 174, 4 *que*, sic saepissime. 174, 4 *obscure atque inuolute*. 174, 6 *doctrine sue*. 174, 10 *iude*. 174, 14 *ecclesie*. saepe *hec*.

e pro **oe**: p. 175, 17 *ceperit*, item 178, 4. 180, 6. 183, 20. 25. — 179, 1 *penam*, item 179, 16. — 214, 18 *fedus*. 220, 11 *tragedia*.

f pro **ff**: p. 183, 14 *dificiliter*.

h additum in initio uocis: p. 196, 6 *hac*, item 237, 10 (ante *postmodum*). 211, 6 *haberat*.

h additum in media uoce: p. 216, 14 *thironibus*.

h omissum in initio uocis: p. 178, 8 *onorari*. 179, 2 *aberet*, item 180, 4. 187, 9. 199, 4. 204, 18. 205, 15. 218, 3. 223, 4. 193, 21 *abitu*. — 181, 7 *ostibus*, item 184, 24. 187, 18. 190, 12. 206, 24 *ostiliter*. — 181, 17 *irculius*. 182, 3 *ispania*. 183, 4 *orrendam*, item 198, 18. 211, 15. — 184, 13 *ostiae*. 185, 10 *omines*, item 199, 22. — 189, 18 *omicidam*. 189, 18 *ieroclem*. 211, 3 *umane*. 231, 11 *anteac*. 184, 20 *actenus*. item 233, 7. — 233, 17 *ortatus*. 234, 6 *ausit*. 234, 13 *austam*. 237, 1 *istoriam*.

h omissum in media uoce: p. 179, 20 *traciae*. 180, 16 *exibendos*, item 181, 2. 185, 6. 209, 1. 213, 9. 233, 4. — 183, 8 *iniabat*. 191, 5 *ueębatur*. 192, 8 *inabilem*.

i pro **y** paene ubique: p. 172, 4 *tirannorum*, item 175, 3. 8. 176, 5. 177, 12. 179, 22. 190, 7. al., sic constanter. — 193, 6 *illiricum*, item 202, 17. — 175, 11 *sibilla*. — 214, 19 *siria*, item 221, 8. — 214, 19 *egipto*. 221, 5 *misterium*. 225, 5 *bithiniam*, item 228, 10. — 225, 10 *bizanti*.

m pro **mm**: p. 185, 1 *inflamatus*, item 187, 23. — 197, 13 *flama*. 194, 14 *comiti* (i. e. *committi*).

n pro **nn**: p. 218, 16 *uicenalium*.

nn pro **n**: p. 208, 13 *ennarrare*.

o pro **u**: p. 172, 7 *iocunda*, item 190, 1. — 189, 8 *incolome*. 191, 1 *consolatus*.

oe pro **ae**: p. 185, 5 *poene*, item 201, 11.

p pro **pp**: p. 201, 23 *apellari*. 221, 2 *suplicium*.

pp pro **p**: p. 232, 8 *opportebit*.

p insertum: p. 180, 13 *condępnationes*. 188, 16 *dăpnati*, item 219, 21. — 233, 1 *indępnitatem*. 183, 26 *contępnere*. 190, 24 *sollępnibus*.

t pro **c**: p. 173, 6 *printipio*. 174, 16 *fatiebat*, item 181, 22. — 178, 16 *datiam*, item 183, 2. 199, 10. — 179, 23 *audatius*, item 209, 20. — 180, 9 *prouintie*, item 181, 8. 182, 2. — 181, 15 *edifitium*. 182, 5 *in-*

ditiis. 183, 14 *sartinis.* 184, 2 *sotiis.* 184, 19 *sacrifitia,* item 188, 22. — 193, 16 *pernitiose.* 210, 1 *contumatia.* 212, 3 *matie.* 224, 1 *aties,* item 227, 7. 20. — 226, 12 *otius.* 229, 17 *conditionibus,* item 236, 11. 236, 4 *iuditio.*

t pro **d**: p. 172, 15 *set (s;),* sic plerumque, uelut 175, 1. 177, 13. 20. 178, 16. 179, 11. 17. 23. 180, 13. 15. 18. — 193, 16 *quicquid.* 193, 25 *quit.*

t pro **tt**: p. 185, 11 *admiteretur.* 194, 14 *comiti* (i. e. *committi*). 223, 18 *commiteret.* 195, 13 *dimititur.* 200, 7 *remiteret.*

u pro **b**: p. 189, 10 *aceruissime,* item 224, 15.

Ceterum quam maxime fieri poterat orthographiam codicis retinuimus, aequalitatem autem scripturae in adsimilandis consonantibus finalibus praepositionum hactenus tantum admisimus, ut eiusdem uocis scriberemus eandem ubique formam, qualis maiore parte locorum constaret, uelut secundum formam *inpune* p. 175, 6. 207, 9. 218, 10 etiam p. 227, 22, ubi in codice *impune* est, *inpune* scripsimus et p. 202, 7 *adlato* (cod. *allato*) secundum locos p. 201, 10. 26. 224, 20. Neque tamen in diuersis uocibus eandem praepositionem ante eandem consonantem mutauimus, ita ut scriptum sit *adfi(gere)* p. 175, 5. 221, 5, sed *affli(gere)* p. 172, 10. 190, 14. 208, 10 et alia eiusmodi. Ubi hoc modo a codicis scripturis discessimus, eae ipsae in uaria lectione indicatae sunt. — Compendia scripturae in apparatu iis tantum in uocibus descripsimus, in quibus sciri illa lectionum ipsarum causa fortasse interesset.

Iam de rationibus criticis nostrae editionis, ad quas ipse progressus huius praefationis nos deduxit, pauca dicenda sunt. Quamquam codici Colbertino maxima merito tribuitur auctoritas, tamen qui apparatum nostrum peragrauerit animaduerteritque quot menda cuiusque generis in codice sint quotque loci uiris doctis emendatione indigere sint uisi, is facile concedet etiam suspicioni locum esse debere minime exiguum. Idque eo magis concedendum est, quod tota libri Mortium memoria constat in uno codice ac perpauci praeter duo Eusebii capita (ad c. 34. 48) sunt loci uel Lactantii uel aliorum scriptorum quibus ad uerba libri examinanda atque emendanda utamur: de duobus autem illis Eusebii capitibus maxime id

quod caput 48 Mortium Graece continet, suspicionem illam ualde debet augere. Accedit quod scriptor Mortium non solum uniuersa peritia sermonis Latini, sed etiam arte scribendi multiplici uariaque et ad omnia genera rerum se applicante excellit, cui laudi eo non multum detrahitur, quod interdum paulo neglegentior uidetur esse aut in describendis rebus aut in elocutione conformanda. His de causis non potuimus a nobis impetrare, ut etiam ea illi ascriberemus codice tradita quae uariis artificiis aliqua fortasse ratione excusari posse uiderentur, sed in locis eiusmodi coniecturas priorum atque etiam nostras, ubi illae sufficere non uidebantur, in usum uocandas esse existimauimus. Atque ut nihil nobis magis optandum esse potest quam si uiri docti non nimis nos in constituendo textu libri a recta uia aberrasse censuerint, ita speramus, cum iam in promptu omnibus quasi sit codex atque pateat, illos ipsos quoque remedia adlaturos esse iis locis quorum uera forma nondum reperta est. Plures enim sine dubio nostra aetate curas criticas Mortibus tribuissent quam tribuerunt, si qualis textus codice Colbertino traditus esset quantumque curas illas desideraret, satis fuisset notum.

Subiecimus textui nonnullos 'locos auctorum expilatorum similes' eiusmodi potissimum qui illum adfinitate ipsorum uerborum quadam attingunt. Paucorum uerborum coniunctiones breuesque locutiones adferre noluimus, has Buenemannus largiter praebet. Prioris illius generis locos et editores Mortium et alii uiri docti inuenerunt [5]), ipsi perpaucos addidimus.

[5]) Nomina recentiorum quorundam eruditorum, quorum copiis in illa re usi sumus, in Indice expilatorum s. u. 'Constantini oratio ad sanctorum coetum' adiecta sunt; cf. etiam Indicem auctorum s. u. 'Panegyrici'. Addendus hic est Chr. Antoniades, qui in libro *Kaiser Licinius* inscripto (Monac. 1884) p. 6 ss. Eusebium in Histor. eccles. ex libro Mortium sumpsisse quaedam quae aut nondum aut parum obseruata erant, ostendit. De Anonymo Valesii qui appellatur cf. Hunziker, *Zur Regierung und Christenverfolgung des Kaisers Diocletianus* (Lips. 1868) p. 212 adn. 1, et Seeck, *Geschichte des Unterganges der antiken Welt*, I Append.

Ex coniecturis hominum doctorum eas omnes descripsimus quarum ratio aliqua habenda esse uideretur, iis autem quae parum probabiles essent, cuius generis multas Bauldri maxime in editionem suam congessit, locum non concessimus. Indicauimus tamen ubi inueniri possent.

Quaestionem iam paulo post inuentionem codicis motam ac ne nunc quidem satis expeditam, liber Mortium utrum a Lactantio, cui Baluzius tribuerat, an ab alio scriptore, cuius sententiae primus auctor Le Nourry extitit, esset compositus, non esse huius loci tractare nobis uisum est. [6])

(Berol. 1895) p. 434 (ad p. 44, 17), quo loco etiam Aurelii Victoris Caesares et Epitomen (de hac etiam p. 432 ad p. 38, 9), praeterea Zosimum commemorat. Horum scriptorum tamen locos ut aliorum iam Baluzius attulerat.

[6]) Ut hoc loco pauca pro me ipse dicam, eos qui librum Mortium non esse a Lactantio conscriptum existimabant secutus defendebam hanc sententiam confirmabamque in disputatione inscripta *Ueber die Entstehungsverhältnisse der Prosaschriften des Lactantius und des Buches De mortibus persecutorum, Sitzungsberichte d. K. Akad. d. Wissensch. in Wien, Phil.-hist. Cl.*, uol. CXXV fasc. VI (1891) p. 22 ss., et in altera maxime contra Belserum (*Ueber den Verfasser des Buches de mortibus persecutorum, Theol. Quartalschrift* 1892 p. 246 ss. 439 ss.) scripta *Ueber den Verfasser des Buches De mortibus persecutorum, Jahrbb. f. class. Philol.* uol. 147 (1893) p. 121 ss. 203 ss.; hac in disputatione (p. 121) etiam nominaui eos uiros doctos qui rationes meas in priore illa prolatas aut probauerant aut improbauerant. Postea, quantum scio, mihi assensi sunt O. Bardenhewer, *Patrologie* (Friburgi 1894) p. 212, et Aug. Mancini in censura disputationis Belserianae, *Studi storici* uol. II (1893) p. 105 ss., et in censura libri a Seeckio compositi qui mox nominabitur, ibid. uol. V (1896) p. 266 ss., aduersati autem G. Krüger, *Geschichte der altchristl. Litteratur i. d. ersten drei Jahrh.* (Friburgi et Lipsiae 1895) p. 197, O. Seeck, *Geschichte des Unterganges der antiken Welt*, uol. I (Berol. 1895) Appendic. p. 426 ss., M. Schanz, *Geschichte der röm. Litteratur*, uol. III (1896) p. 378 ss.; alii quidam rem in medio relinquunt. Concedo quod uere concedere possum, quaedam ex argumentis a me propositis parum certa esse: nihilo minus ipsa origo et libri et coniunctionis iam Hieronymi aetate inter illum et nomen Lactantii factae etiamnunc obscuritate quadam mihi inuoluta uidetur atque etiamnunc existimo aliquem e Lactantii disciplina uel ut ita dicam ex eius domo esse auctorem. Ut ceterae res, ita rationes litterarum librorumque aetatis illius saepe-

II. DE EDITIONIBVS LIBRI MORTIVM STVDIISQVE CRITICIS IN EVM CONLATIS.

De editione principe (a. 1679) libri Mortium, quae Stephano Baluzio debetur, iam p. VIII et p. XI adn. 4 quaedam dicta sunt. Addidit Baluzius (quem nostra in editione litteris *Bal* significamus) libro Notas (p. 347—463), quarum Bal longe maxima pars uersatur in explanatione rerum, cuius fundamenta docte prudenterque iecit, perpaucae ad rem criticam spectant. Sed in ipso textu, ut taceamus de correctionibus facilibus, multos locos grauius corruptos acute emendauit, coniecturas quasdam etiam inter 'Errata' uolumini (post Indicem) subiecit. Haec editio, quae pars est Miscellaneorum Baluzii, etiam separatim prodiit (Paris. 1679) repetiitque eam Mansi, Baluzii Miscellan. uol. I p. 1 ss. 33 ss. (notae),

numero minime sunt simplices atque apertae: quantopere nunc uiri docti in soluendo nodo illo multiplici maximeque contorto, dico Historiam Augustam, laborant! — Sed unum ex iis quae antea dixi, hoc loco corrigendum est, quippe quod ad textum libri pertineat. Scripseram (*Entstehungsverhältnisse.* p. 52 s.) uerba quaedam quae sincero in sermone Latino cum praepositione *in* et accusatiuo construantur, in Mortibus ex more posterioris aetatis praepositionem *in* et ablatiuum secum habere. Sunt autem hi loci: c. 3, 4 *manus suas in oriente occidenteque porrexit*; 5, 1 *impias manus in deo intentauit*; 29, 2 *Licinio .. substituto in Seueri loco*; 35, 3 *in manu traditis*; 45, 6 *accepta in deditione Perintho*; 47, 4 *pars ... in fuga conuersa est.* In altera parte horum locorum deest littera *m* finalis, in altera terminatio *o* est pro *um.* Accedit c. 21, 11 *iactabantur in flumine ac mare.* Sed accurata codicis Colbertini cognitio me docuit utrumque uitium in eo tam frequens esse, ut illi loci ad usum mendosum non scriptoris, sed librarii referendi sint. Utriusque uitii quoniam aliis quoque locis ratio habenda est, exempla adferam. Deest in C *m* finalis: p. 180, 20 *immensa*; 182, 1 *ipsa .. italia*; 184, 23 *hiematu*; 193, 1 *summa*; 198, 7 *bona morte*; 202, 5 *oportunitate*; 202, 12 *roma*; 206, 14 *ob paucitate;* 212, 15 *secta*; 215, 7 *opera*; 218, 2 *ob castitate ac fide*; 219, 15 *femina;* 225, 19 *adrianopoli*; 225, 22 *secunda mansione* et *distante*; 228, 10 *bithinia* et *pugna*; 231, 3 *concessa*; 233, 8 *que.* Littera *m* contra addita est in C: p. 177. 19 *cultum*; 204, 5 *circumsedendam*; 209, 20 *praescriptionem*; 213, 10 *contemplationem*; 214, 9 *futuram*; 214, 15 *discordiam*; 217, 2 *morem*; 217, 12 *aquam*;

Lucae 1761. Postea Baluzius roganti obsecutus ut uidetur Bauldrio, cuius de editione (1692) mox dicemus, notas suas illi misit ita mutatas, ut nouis curis in libro conlocatis et editionum interim emissarum ratione habita quaedam ex iis quae antea in textu scripserat uel in notis explicationis causa protulerat, uel corrigeret uel defenderet. Hanc ipsam ob causam editio Bauldrii inscripta est ... *cum notis Stephani Baluzii ... Editio secunda.*[7]) Ex Bauldrio (II p. 1—120) has notas postea Lenglet (II p. 277—344) descripsit. Duabus proximis editionibus non pauci loci in Colbertino deprauati quos Baluzius non expedierat, correcti sunt. Iam a. 1680 prodiit *'Oxonii E Theatro Sheldoniano' Lucii Caecilii Firmiani Lactantii De Mortibus Persecutorum Liber.* Nomen editoris neque in titulo additum neque praefationi subscriptum est, in hac tamen haec leguntur (p. 1): ... *Eumque* (sc.

219, 19 *matrem*; 222, 3 *animam*; 224, 22 *dolorem*; 227, 15 *exercitum*; alia. Terminatio *o* pro *um* in C posita est: p. 195, 8 *exuto*; 201, 5 *imperio*; 208, 3 *interuallo*; 210, 5 *nuncupato*; 223, 20 *Christo*; 225, 20 *aliquanto*; 229, 8 *consilio*. Contra terminatio *um* pro *o* est: p. 185, 23 *proprium .. odium*; 186, 10 *sacrificium*; 192, 4 *imperium*; 215, 21 *palatium*. Propter haec uitia in C saepe occurrentia, quae ex uulgari locutione atque notissima illa accusatiui et ablatiui confusione orta sunt, quamquam quibusdam locis in C fortasse etiam alias causas habent, cum prioribus editoribus locis supra indicatis pro ablatiuo accusatiuum posui. Idem feci c. 18, 4 *Neruam — imperantem*, ubi in C *nerua — imperante* est: quem ablatiuum ut absolutum non iam admitto. Etiam c. 39, 3 *in matrimonio postulat*, licet ablatiuus loco Sulpicii Seueri Chron. I 9, 1 defendi uideatur, *in matrimonium* scribere malim, et c. 19, 4 *constituit in medio* pro *in medium*. Exemplis illis uerborum quorum *m* finalis in C interiit, etiam quam facilis coniectura mea sit c. 38, 1 *caecam et effrenatam* (in C *caeca et effrenata*), apparebit. Quod autem hoc et aliis locis usum Lactantii respexi atque in apparatu similes eius attuli locos, propterea feci quia, ut in disputationibus illis exposui, scriptorem Mortium imitatorem esse sermonis Lactantiani existimo. *Br.*

[7]) Cf. de hac re Bauldrium editionis suae in Dedicatione p. 8 et in Praefatione p. ** 4. Baluzius ipse apud Bauldrium in Notis ad cap. 1 (ad *Templ. sacr. euert.*) dicit *In prima editione scripsi* .., similia cap. 23 ad *Quae uictores* et *Injuriae tutos*; c. 33 ad *Inducta jam*; c. 50 ad *Valeriam*; al.

librum De mort. persec.) *male multatum, & lacunis saepius hiulcum, partim ex nostris, partim doctissimorum uirorum, Episcopi Asaphensis, & Isaaci Vossii, coniecturis subinde restituimus.* In breuibus illis notis quae in imis paginis subditae sunt, auctores coniecturarum non nominantur, nisi quod p. 68 n. 6; 75, n. 1; 76, n. 3; 92 n. 1; 93 n. 4 *uir reuerendiss.* (uel *admodum reuerendus* uel *reuer.*) occurrit. Is sine dubio *Episcopus Asaphensis* ille est in Praefatione nominatus (*Saint Asaph* episcopatus suffraganeus est ad archiepiscopatum Cantuarensem pertinens), hic tamen quis fuerit, reperire non potuimus. Bauldri (Praefat. p. **) auctorem huius editionis esse dicit 'Oxoniensem Episcopum, Ioannem Felles': hic tamen Io. Fell (hoc est enim uerum nomen), cuius etiam Cypriani editio extat, mortuus a. 1686, numquam fuisse uidetur episcopus Asaphensis. Etiam Lenglet (I p. XL) hanc editionem 'a Ioan. Fell.' factam esse scribit.[8]) Haec editio Oxoniensis in notis nonnullas optimas coniecturas continet. Primus librum Mortium editioni Lactantii adiunxit Thomas Spark (Oxonii 1684): qua de editione uol. II fasc. 1 p. LXIII diximus. Ipse in notis suis paucissima attulit eaque uix ullius momenti, recepit tamen notas editionis Oxoniensis: quo factum est ut a quibusdam huic ascriberentur. Adiecta est Sparkii editioni etiam 'Dissertatio de Ripa Striga. Ab Henrico Dodwello A. M. Dubliniensi' ad locum Mort. 17, 4 (*ripae Istricae*) spectans, docte illa quidem atque fuse scripta, sed ad ipsum illum locum inutilis. Editionem illam Oxoniensem etiam editor Lactantii Cantabrigiensis (1685; de quo cf. ibid. p. LXIII s.) expilauit. — Plura etiam optimae frugis quam in editione Oxoniensi, insunt in ea quae, quod mireris, apud Hyperboreos nata est, Aboae in Finlandia 1684, *cum Notis Iohannis Columbi, ad perillustrem & magnificum uirum, Gisbertum*

[8]) Ioannem Fell editorem esse eo quoque confirmatur, quod exemplar olim I. G. Graeuii, quod inter libros eius in bibliotheca Heidelbergensi est, in folio quod est ante titulum, praeter Graeuii nomen manu ipsius inscriptum habet hoc: *Donum Illustris Viri Ioannis Fell Episcopi Oxoniensis.*

Cuperum: in qua non solum editoris Columbi, sed etiam Cuperi nonnulla feliciter inuenta proferuntur ad textum corrigendum pertinentia, praeterea explanationes rerum ab utroque conscriptae. Cuperus quas notas Columbo praebuerat. postea auctas et emendatas ad Paulum Voet van Winssen Traiectinum misit, qui eas cum Bauldrio communicauisse uidetur.[9]) Etiam Columbi notas Bauldri repetiit, ex Bauldrio autem Lenglet suae editioni et Cuperianas (II p. 421—522) et Columbianas (II p. 358—393) inseruit. A. 1690 (Parisiis) a Nicolao Toinard editae sunt *Notae in Lactantium De Mortibus Persecutorum*, quibus quamquam tractantur inprimis quaestiones historicae et chronologicae, haud raro sane ab argumento libri Mortium satis alienae, tamen etiam emendationes quaedam proponuntur. Hic quoque notas suas in usum Bauldrii iterum recensuit, unde apud hunc *editio secunda* iis inscriptum est,[10]) ex editione Bauldriana ipsae quoque in Lengletianam (II 393—418) transierunt.

Proximam editionem curauit coactor ille industrius alienarum copiarum, quem modo saepius nominauimus, inscriptam *Lucii Caecilii Firmiani Lactantii De Mortibus Persecutorum, cum Notis Stephani Baluzii, Tutelensis, qui primus ex veteri codice MS. Bibliothecae Colbertinae vulgavit, Editio Secunda.*[11]) *Accesserunt Gisb. Cuperi, Io. Columbi, Tho. Spark, Nic. Toinardi, Io. Georg. Graevii, Tho. Gale, Eliae Boherelli, ceterorumque, de quibus in Praefatione ad Lectorem, Animadversiones, tam hactenus editae, quam ineditae. Recensuit, suis auxit, cum Versionibus contulit, Paulus Bauldri. Addita, post reliqua, Henr. Dodwelli Dissertatio de Ripa Striga: nec non Theod. Ruinarti Praefatio ad Acta Martyrum; cum Indicibus neces-*

[9]) Cf. Bauldrium in Dedicat. p. 8 et in Praefat. p. * 4 et Cuperum in Praefatione sua ap. Bauldrium uol. II ante Notas suas, quae ibid. p. 123—256 sunt, eiusdemque ad Paulum Voet van Winssen epistulam p. 257 ss.; sequuntur apud Bauldrium Notae Columbi p. 266—323.

[10]) Cf. Bauldrium in Dedicat. p. 8 et in Praefat. p. ** 4; Toinardi Notas II p. 339—388 habet.

[11]) De hac appellatione cf. supra p. XX.

sariis. Traiecti ad Rhenum. Ex officina Francisci Halma, Academiae Typographi 1692. I. II. Extant etiam exemplaria huius editionis quorum in titulo est *Traiecti ad Rhenum. Ex Officina Guilielmi Broedelet, Bibliopolae, 1693.*, sed haec inscriptio tantum est nouata, liber ipse ad apicem usque idem est. Bauldri cum ex more illa aetate maxime apud Batauos usitato editionem eius generis quae 'cum notis uariorum' appellantur componere animum induxisset, quascumque ad illud tempus uiri docti uulgauerant notas congessit, Baluzianas Cuperianas Toinardianas, sicut ostendimus, ab ipsis auctoribus retractatas. Comparauerat sibi etiam ea quae alii uiri docti aut in titulo editionis nominati, Graeuius, Gale, Boherellus, aut in Praefatione (p. ** 4 b) commemorati, Petrus Allix, Paulus Colomesius, Iacobus Tollius, ad quos accedunt Isaac Vossius et Nicolaus Heinsius, ad librum uel explicandum uel emendandum inuenerant excogitauerantue, praeterea uarias epistulas dissertationes alia eius generis. Continuae illae notae complent alterum uolumen, eas quae ad singulos locos pertinent, cum suis coniunctas in priore uolumine textui subiecit. Maxima laus Bauldrii in eo constat, quod cuncta illa conquisiuit: nam ipse quo uerbosior esse solet, eo pauciora attulit quae probari possint. At ex iis quae alii uiri docti Bauldrio praebuerunt, non pauca sunt eiusmodi, ut in posteriores editiones atque in nostram quoque transierint, et multis locis apparatus nostri Gale, Graeuius, Heinsius, Tollius, quibusdam etiam Allix, Boherellus, Colomesius, Vossius [12]) nominantur. Haud raro plures horum uirorum aut inciderunt in eandem emendationem aut, ut erant uaria consuetudine inter se coniuncti, unitis uiribus, cum quod unus protulerat, alter atque etiam tertius corrigeret, medelam loci deprauati aliquam elaborauerunt. Omnia quae Bauldri congesserat, postea Lenglet in suam editionem trans-

[12]) Multae Graeuii, Heinsii, Vossii coniecturae etiam in epistulis maxime Graeuii commemorantur tractanturque, quae a P. Burmanno, Sylloge Epistolarum a Viris Illustribus scriptarum (Leydae 1727), uol. IV. V editae sunt; loci Mortium in Indice (in uol. V) enumerantur.

tulit, qua re, quia Bauldrii editio satis rara est, usus eorum multo factus est commodior.

De editione quam Nicol. Le Nourry monachus Maurinus confecit, post ea quae p. VIII. XI s. demonstrauimus, pauca dicenda sunt. Inscripta est *Lucii Cecilii Liber Ad Donatum Confessorem De Mortibus Persecutorum, hactenus Lucio Caelio Firmiano Lactantio adscriptus, Ad Colbertinum codicem denuo emendatus. Accessit Dissertatio, In qua de huius libri auctore disputatur, & omnia illius loca dubia, difficilia, obscura, variaeque auctoris opiniones examinantur, explicantur, illustrantur. Studio & opera D. Nicolai Le Nourry Presbyteri, & Monachi Ordinis S. Benedicti, e Congregatione S. Mauri. Parisiis 1710.* Textum Baluzii, ut iam dictum est, instruxit iis lectionibus Colbertini quae ei grauiores uidebantur. Ipse paucissimas corruptelas sustulit, plura sumpsit ex Bauldrio. Dissertatione quam in titulo editionis nominat, id potissimum sequitur consilium, ut librum Mortium non a Lactantio scriptum esse contra Baluzium demonstret. Hanc dissertationem recepit etiam in Apparatum ad Bibliothecam Maximam veterum Patrum, uol. II (Paris. 1715) p. 1643—1814.

Post editionem Baluzii editores Lactantii, inter quos primus ut diximus Thomas Spark, Mortes libris huius scriptoris adicere solebant. Horum autem editorum omnium de opera quae uol. II fasc. 1 p. LXIII ss. diximus, eadem fere hic ualent. Addendum tamen est Heumannum, cum iam in Actis Eruditorum anni 1711 (Lips.) p. 469 ss. in censura editionis Mortium a LeNourryo factae et in Appendice editionis suae Symposii quod appellabat Lactantii (Hanouerae 1722) p. 234 ss., qua de editione egimus uol. II fasc. 1 p. XXXVIII, et in Poecile sua, uol. III (Halae 1729) p. 360 ss. multas Mortium emendationes proposuisset, de quibus quas ipse probabat, cum nouis emendationibus in notis editionis suae Lactantii (Gotting. 1736) repetiit, etiamsi saepe facilitati qua erat coniectandi nimis indulgeret, tamen hic quoque eximium ingenii sui acumen praestitisse: quam ob causam ei laudem

insignem Carolus Halm tribuit.[13]) Minime item iudicandum est de editione Lengletii (Paris. 1748, uol. II p. 180 ss.), cui editioni omnino nimius a quibusdam honos habitus est, quos fortasse amplitudo uoluminum mouit receptis aliorum notis disputationibusque ualde adauctorum. Qui cum ne scripturas Colbertini quidem satis accurate indicasset (cf. supra p. XII), ipse minime tantum quantum uidetur ad librum emendandum attulit: nam longe plurimas coniecturas quas profert, iam ii inuenerant quorum notas ipse integras ex editione Bauldriana sumptas suae adnexuit. Bauldrii enim apparatum, ut supra dictum est, Lengletius totum repetiit (II p. 275—760).

Etiam post editionem Le Nourryi (1710) liber Mortium saepius separatim editus est. Ea editio quae prodiit Graecii a. 1726 *opera et sumptibus Bibliothecae Catech. Soc. Iesu Graecii*, tota fluxit ex editione Cellarii (in Lactantio eius, Lips. 1698), cuius et textum et notas continet. Posteriores quaedam editiones etiamsi inmixta nonnulla habent ex aliis editionibus sumpta, tamen a Lengletiana potissimum pendent. Prima earum quantum scimus est haec: *L. Caecilii Firmiani Lactantii Liber singularis De Mortibus Persecutorum auctus notisque illustratus opera, ac studio P. D. Ioannis Andreae Paternò Castello Casinatis monachi. Venetiis 1766.* Habet singulare hoc, quod inter capita 3 et 4 libri Mortium quinque capita inserta sunt quibus Traianus, Hadrianus, Marcus Aurelius, Septimius Seuerus, Maximinus Thrax describuntur ut persecutores ecclesiae Christianae calamitatesque eorum ac mortes miserabiles iudicio dei iis inlatae cupide magis quam uere depinguntur. Post interuallum centum paene annorum secuta est editio *Lucii Coelii Firmiani Lactantii Liber De Mortibus persecutorum. Édition classique à l'usage des élèves de cinquième. Avec des sommaires et des notes historiques, géographiques et grammaticales. Par M. l'Abbé L. Guépratte.*

[13]) Disputationis p. XII nominatae p. 163 ... *der treffliche Heumann, dessen schöne Emendationen man allzu wenig gewürdigt hat.*

Paris. Praefatio exemplaris nostri, quod tertiae editionis est, data est mense Iunio a. 1862, ediderat ille librum iam annis 1851 et 1854. Capita 38—41 legentium causa omissa sunt. Editio H. Hurteri, quae est pars XXII corporis *Sanctorum Patrum Opuscula selecta ad usum praesertim studiosorum Theologiae. Edidit et commentariis auxit H. Hurter S.I. Oeniponti 1873* breuibus instructa est notis uel ad res uel ad uerba scriptoris spectantibus. Multo minus quam ii quos modo nominauimus, Lengletio se addixit Fridericus Duebner, cuius editio habet titulum *Lucii Coelii Firmiani Lactantii Liber De Mortibus Persecutorum. Édition classique. Texte revu sur le manuscrit unique conservé à la Bibliothèque Impériale. Avec notice et notes en français par M. Fr. Dübner. Paris,* s. a. (1863). Repetita est (*Paris et Lyon*) a. 1879. Editor et ex ipso codice quaedam ab aliis perperam mutata restituit et plures admisit quam qui modo nominati sunt, aliorum coniecturas et ipse locos quosdam corrigere temptauit. Eadem quae Guépratte capita omisit. Commentarius eius est breuis, sed prudenter factus. — Extant sine dubio etiam plures libri editiones, quarum tamen notitia ad nos non peruenit. Ne eam quidem uidimus quae Lugduni 1846 prodiit, commemoratam a P. H. Ianseno in interpretatione Germanica libri (*Bibliothek der Kirchenväter, herausg. v. Thalhofer, Kempten 1875*): qui p. 12 eam notas breuissimas habere dicit.

Inter subsidia emendationis etiam primae interpretationes Mortium ducendae sunt, Francogallica, quam Franciscus de Maucroix (Paris. 1680 et saepius), et Anglica, quam Gilbertus Burnet (Londin. 1686 et saepius) dedit. Menda enim quibus loci quidam in Colbertino adfecti sunt, ipsa interpretatione sustulerunt, ita ut pro auctoribus lectionum meliorum sint habendi.

Praeter eos uiros doctos quos adhuc nominauimus, pauci criticae Mortium operam dederunt. Ex quibus unus est anonymus ille cuius conlationem Colbertini p. XII laudauimus: qui quis fuerit quod exquirere non potuimus, eo ferimus mo-

lestius, quod ille insigni sagacitate nonnullis locis libri auxilium tulit. 'Alter anonymus' in apparatu nostro is est, cuius paucae coniecturae sunt pag. 70 s. eiusdem uoluminis in quo illius extant. Etiam Carolus Halm in disputatione *Zu Lactantius de mortibus persecutorum* (cf. supra p. XII) corruptelas quasdam codicis sustulit. Alias coniecturas apographo Colbertini Laubmanniano ascripsit: has quamquam certas sibi non uideri signo interrogationis adposito ostendere solet, ab editione tamen nostra secludere noluimus. Hae sunt illae Halmii coniecturae quibus in apparatu nostro numerus paginae non est additus, quas autem in disputatione illa protulit, eae numero paginae significantur. Richardi Bentlei quoque nomen cum critica libri Mortium coniunctum est. Extat in bibliotheca Musei Britannici exemplar editionis Le Nourryi, cuius in marginibus Bentleius correctiones uariasque notas inscripsit. Has Carolus Zangemeister descriptas et ad Academiam Vindobonensem misit et in exemplar editionis Le Nourryi quod est in bibliotheca Heidelbergensi, transtulit.[14]) In antico tegimine illius exemplaris Londinensis legitur *E Codice Bentleiano*, infra *Cl. Ricardi Bentleii Manu adnotata*, et iterum infra nomen *J. Wilson, Trin: Coll: Soc:* cum eius insigni; huius igitur Wilsonii in possessionem exemplar peruenerat. A Bentleio marginalia illa scripta esse eo quoque confirmatur, quod p. 72 exemplaris ad notam Le Nourryi *MS. agris ferentibus* (c. 37, 4) linea subter uocem *ferentibus* ducta additum est *lego, agris feriantibus. R. B.* Uno loco etiam alia manus coniecturam ascripsit (cf. c. 8, 5 ad uerba *a complexu*). Pleraeque notae Bentlei sunt coniecturae, quas suo quamque loco in apparatu posuimus, alias autem notas quae in apparatu minus idoneum locum habere uidentur, hic proponimus. Spectant enim ad primam paginam codicis Colbertini, quam apud Le Nourryum Specimine illo, quibusdam locis

[14]) Cf. eius *Bericht über die im Auftrag der Kirchenvätercommission unternommene Durchforschung der Bibliotheken Englands, Wiener Sitzungsberichte, Phil.-hist. Cl.* uol. LXXXIV (1876) p. 536.

tamen non recte, depictam esse diximus (cf. supra p. XII). Hoc ex Specimine Bentleius ad textum Le Nourryi, lineis subter uerba uel litteras ductis, lectiones codicis uel ascripsit uel significauit. Sunt autem hae notae: ad *restituta* p. 172, 1: *to MS*; ad *fabricatur* p. 172, 3: *runt MS.*; ad *iacentes* p. 172, 9: *ta MS*; ad *maiori* p. 172, 12: *ris MS*; ad *mortem* (sic Le Nourry in textu cum Baluzio pro *iudicem*) p. 172, 17: *v. MS.*; ad *ultione superbis et* (sic Le Nourry in textu cum Baluzio pro *uidelicet supplicia*) p. 173, 1: *supplicia*; ad *ostenderet* et *quo* et *fuerunt* p. 173, 5. 6. 7: *v. MS.*; praeterea ad *sotitas* (sic apud Le Nourryum errore typothetae pro *solitas*) p. 184, 11: *li.* Pleraeque autem illae coniecturae Bentlei etiam ab editoribus Mortium aliisque uiris doctis praesertim iis quos Bauldri nominat, inuentae sunt, quamquam quaedam sunt eiusmodi, ut mirandum sit duobus hominibus idem in mentem uenisse, uelut quod modo commemorauimus, *agris feriantibus* c. 37, 4 (cf. ad h. loc.). Neque tamen credibile uidetur aut Bentleium illorum coniecturas in suum exemplar transtulisse nominibus eorum non additis aut illorum quemquam notitia earum aliquo modo ad se perlata uerum auctorem reticuisse. Sed quomodocumque res se habet, longe pleraeque Bentlei notae ita comparatae sunt, ut quae forte illi inter ipsam lectionem libri succurrissent, statim in margines exemplaris sui coniecisse eum existimemus. Ex locis qui grauiores corruptelas contraxerunt, unum (cf. ad p. 220, 17: *Balearenses sagittarii*) coniectura ingeniosa magis quam probabili temptauit. — Perpauci illi homines eruditi qui praeter eos quos nominauimus textum Mortium emendabant, in apparatu commemorati sunt.

Indices huic fasciculo additos tales esse uoluimus, quales et copia rerum a Lactantio commemoratarum et eius sermo cognitione dignissimus postulare uiderentur. Locorum tamen a Lactantio cum ex antiquis scriptoribus tum e S. Scriptura

adlatorum in Indice uerborum rerumque grammaticarum nisi perraro rationem non habuimus.

Quod superest, ut indicemus quae utriusque nostrum quorum nomina haec editio Mortium prae se fert, in ea paranda fuerint partes, Georgius Laubmann, qui initio librum edendum susceperat, cum plurimis muneris publici sui officiis aliisque negotiis occupatus uideret eum longiore demum tempore ad finem perduci posse, apparatum criticum et ea quae collegerat conscripseratque Samueli Brandtio tradidit, qui sibi operae socius esset. Et cum de omnibus rationibus ad hanc Mortium editionem spectantibus facile inter nos conuenisset, etiam textus communicatis inter nos consiliis constitutus est. Ita quam coniunctionem nostram initia edendi huius corporis Lactantiani condiderant, eam finis totius operis confirmauit.

In plagulis corrigendis adiuuerunt nos Fridericus Schoell per totam hanc Lactantii editionem ut in aliis rebus, ita in hac comes nobis prudentissimus benignissimusque, et Alfredus a Domaszewski Heidelbergenses et Carolus Weyman Monacensis. Quibus uiris optimis doctissimisque gratias habemus eo maiores, quia auxilium eorum minime constitit intra fines illius operae: id quod ex iis locis apparatus nostri in quibus nomina eorum leguntur, conici magis quodammodo quam plene aestimari potest.

Heidelbergae et Monaci Kal. Febr. a. MDCCCLXXXXVII.

Samuel Brandt.

Georgius Laubmann.

ADDENDA ET CORRIGENDA.[1]

Ad partem I.

p. VII adn. *Ad nomina Lactantii cf. Indic. nom. s.* Caelius.

p. XIII ss. *Quae in Prolegomenis de codicum cognatione sunt exposita, ad formam stemmatis redacta sunt in libro Harnackii et Preuschenii inscripto 'Geschichte der altchristl. Litteratur bis Eusebius', uol. I part. 2 (1893) p. 739, praeterea a Georgio Wissowa in censura editionis nostrae, Götting. gelehrte Anz. 1895 p. 519: qui uir doctus de rationibus quas inter codices quosdam intercedere demonstrabamus, aliter atque nos sentit, cui tamen rei ne ipse quidem multum tribui uult (ibid. p. 523).*

p. XIII. *Ad historiam codicis Bononiensis cf. quae part. II fascic. 1 p. VIII adn. 1 dicta sunt.*

p. XXXIV s. *Codicem Palatino-Vaticanum 161 (H) iam ante annum 828, non decimo saeculo scriptum esse Lud. Traube ostendit, Centralblatt für Bibliothekswesen 1892 p. 87.*

p. LXVI. *Additamenta dualistica et panegyrica ipsi Lactantio tribuit O. Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt I (1895) Anhang p. 437. 441., dualistica interpolatori, panegyrica Lactantio dat M. Schanz, Geschichte der röm. Litteratur III (1896) p. 387.*

p. CIV s. *De hoc codice Sedulii Scoti cf. Henr. Omont, Mélanges Graux (1884) p. 313, et de Sedulio ipso Lud. Traube, O Roma nobilis, Abhandl. d. bayer. Akad. d. Wissensch. I. Cl. XIX. Bd. II Abth., 1891, p. 338 ss.*

p. 3, 26. primam *pro* piam *censor signo* †† *subscriptus, Neue philol. Rundschau 1890 p. 376, quod probare non possumus.*

p. 41, 25. *Ad uerba* sic Neptuno maritima omnia cum insulis obuenerunt *Kronenberg, Minuciana (Lugd. Bat. 1889) p. 100 adnotat* omnia corruptum est ex ora. *At causa necessaria corrigendi est nulla atque debet etiam* obuenerunt *in* obuenit *mutari.*

[1]) Quorum locorum numeri **crassioribus litteris** scripti sunt, ii potissimum ante quam usus fiat editionis, corrigendi sunt.

p. 67, 12—69, 8. *Hoc loco Lactantium usum esse parte quadam nunc deperdita libri V de re publica Ciceronis ostendebam in disputatione 'Ad Ciceronis de re publica libros adnotationes', Festschrift zur 350-jährigen Jubelfeier des Gymnasiums zu Heidelberg, 1896, p. 24 ss.: qua disputatione omnino quaesiui quae post Angelum Maium librorum de re publica Ciceronis uestigia apud Lactantium reperiri possent.*

p. 76, 10. ore *pro* ture *Guil. Gemoll, Kritische Bemerk. zu latein. Schriftstellern. Progr. Lignitziae 1890 p. 18; non recte, cf. etiam p. 75, 12 et 460, 15.*

p. 76, 11. *pro* horrere *(sic codd. rec.,* colere *codd. antiqui, quod ex* colere *et* colunt *10 ortum est)* dolere *vult censor* ††, *sed* horrere *multo melius uidetur.*

p. 141, 4. *pro* diniuitus *l.* diuinitus.

p. 143, 18 (II 9, 9). hibernus *sc.* sol *uult censor* †† *pro* hibernum (*i. e.* hiems): *sed* sol *neque ex loco illo ipso suppleri potest neque ualet quicquam comparatio locutionum* occidens, oriens *sc.* sol, *quoniam* hibernus *omisso substantiuo* sol *in lexicis indicibusque nullo exemplo probatur.*

p. 146, 17. *cum B* immobilis *legendum est, cf. 14* mobilis *et Inst. VII 9, 13* (ignis) elementum leue, *14* ea uero quae ponderosa sunt *eqs.*

p. 229, 3. *Kronenberg, Minuciana p. 100* habenti nullos (*pro* malos) liberos orbitas praedicatur *conicit, at Lactantius, ut opinor,* liberos non habenti *scripsisset.*

p. 229, 7. modestiam *pro* molestiam *Th. Stangl, Philol. Jahrbb., uol. 145 (1892) p. 863.*

p. 249, 2. tamquam lupanam obeant (*sc.* eam) *Weyman, Zeitschr. f. österr. Gymnas. 1894 p. 202.*

p. 267, 2. suo ipsi (*pro* sibi) gladio *Gemoll p. 18, sed cf. Buenemannum ad hunc loc. et ad Inst. II 5, 6 adn. z.*

p. 278, 20. *pro* religiones *l.* religionis.

p. 304, 9. Kalendas Apriles *scribendum est, cf. ad Mort. 2, 1.*

p. 320, 19. *lectionem codicum* curasset *retinet censor* ††: *quod quid significet hoc loco, nos non magis quam priores editores perspicere possumus.*

p. 348, 10. *pro* sedendi *nunc scribo* sedenti.

p. 351, 3. illo supplicio indignus, mortalis tamen et....affixus *pro* adfectus *Gemoll p. 18, sed* supplicio *pertinet etiam ad* adfectus.

p. 371, 4. utinam *pro* utinamque *uir doctus* λ *subscriptus in censura editionis nostrae, Theolog. Litteraturblatt 1890 p. 463, sed cf. Indic. uerbor.*

p. 399, 3. *Cum codd. BH* audeant *scribendum est.*

p. 428, 8. *uirgula post* profesto *delenda est* (festo atque profesto...die).

p. 441, 8. ‹ita› uanam *Kronenberg p. 100, sed* ita *prorsus superuacaneum est.*

p. 464, 6. *pro* tam *l.* tamen.

p. 496, 17. celerando *pro* celebrando *Gemoll p. 18, sed cf. adnot. nostram.*

p. 522, 8. *pro* ipsa *l.* ipsam.

p. 525, 20. Auctores 17] *l.* cf. pag. 521, 7.

p. 563, 4 adn. cr. 'uitiant *recepi' scribendum fuisse recte monuit censor* ††, *ipse* subiciunt *praefert.*

p. 575, 2. non minus mirabiliter de conscientia ideo Tullius 'meminerit' inquit *censor* ††, *nobis incredibile.*

p. 596, 4. quis nauigat ‹hic›? hic ignis est *uel* hic? ignis ‹iste› est *censor* ††: *quibus coniecturis consensus membrorum loci turbatur, cf.* hoc caelum est: quis id suspicit? terra haec: quis eam colit? ...hic ignis est: quis eo utitur?

p. 596, 5. ‹ea› *pro* ‹cuncta› *censor* ††: *sed res modo nominatae pro exemplis tantummodo sunt, quibus* cuncta *(quod indicatur loco Epitomae in adn. adlato) a deo propter hominem instituta esse ostendatur, cf. etiam § 16 (p. 595, 21—24)* potestas hominis, propter quem mundum ipsum et uniuersa quaecumque sunt deus fecit tantumque illi honoris habuit, ut eum praeficeret uniuersis.

p. 605, 21. quousque *ut glossema proximi* quatenus *delet Sittl, Berliner philol. Wochenschr. 1891 p. 335.*

p. 612, 11. *In appar. crit. legendum est* 'cadant B^1, cad*nt B^3, cadit *RSHP'; in textu* cadat *ponendum est.*

p. 627, 16. quod *pro* quo *Gemoll p. 18, non est necessarium ac sententia debilitatur.*

p. 642, 2. *Pro* ἐκπαίσας *Aem. Hirsch Heidelbergensis scribit* ἐκπαύσας *secutus Ps.-Apuleium c. 26* iisque *(*bellisque *E. Rohde, Jenaer Litteraturzeitung 1876 p. 781,* πολέμοις *ap. Hermetem)* per diuersa loca finiens.

p. 653, 17. *pro* restitui *fort. scribendum est* restituiri, *quam ad formam cf. Indic. rer. gramm. p. 398 a.*

p. 682, 15. Mater Idaea (*pro* ipsa) *Kronenberg p. 101, sed cf. Inst. I 21, 16.*

p. 690, 1. *l.* capella *pro* Capella.

p. 694, 6. in eosdem laqueos incidat quo (*pro* quos) illi ueteres inciderunt *Gemoll p. 18, sed ad* quos *cf. adn. nostr.*

p. 697, 7. fieri? non (*cod. T* an) *Gemoll p. 18, sed praestat Dauisii coniectura* ac non.

p. 705, 26 immortalitate *Gemoll p. 19, idem iam Heumannus.*

p. 707, 7. qui animas quidem inmortales esse, in alia tamen corpora ‹uult› pecudum *censor* λ *p. 463.*

p. 710, 29. cum *pro* cui *in editione Fritzschii mero errore typothetae ortum corr. Gemoll p. 19.*

p. 711, 25. in philosophiis *pro* in philosophia *Kronenberg p. 101, at Lactantius nusquam plurali* philosophiae *utitur.*

p. 755, 5. communi *pro* communis *Gemoll p. 19, fort. recte; cf. etiam Indic. uerbor.*

Ad partis II fasciculum 1.

p. XXII. *Knappitsch Anton., 'De L. Caeli Firmiani Lactanti ave Phoenice.' Jahresbericht des fürstbischöfl. Gymnasiums am Seckauer Diöcesan-Knabenseminar in Graz. 1896. Cf. de hoc libello, qui continet carmen Phoenicem commentario critico et exegetico et interpretatione Germanica instructum et prolegomena, censuram nostram, Wochenschrift für class. Philol. 1896 p. 1312.*

p. XXX ss. *Etiam alia carminis* De passione Domini *editio commemoratur hoc in libro: P. Marais et A. Dufresne de Saint-Léon, Catalogue des incunables de la Bibliothèque Mazarine. Paris 1893, p. 651 n. 1180, cuius hic est titulus:* Carmina pia ꝛ religiosa. | L. Celii Lactantii Firmiani Nenia uerbis salua | toris nostri crucifixi. | Eiusdem elegiacum de resurrectione dominica | Impressa cura ꝛ impendio Iodoci Badii Ascensii | in edibus eiusdem in monte diui Hilarii e regione col | legii italici. Parrhisiis. *s. a.* | *In folio uerso haec sunt* L. Celii Lactātii Firmiani | ia nenia v̄bis crucifixi. | (Q) Visquis *sequitur carmen. Constat fasciculus ex 10 foliis quadratis uicenorum quaternorum uersuum, scriptura est gotica. Quibus fere annis hic libellus emissus esse uideatur, Leopoldus Delisle, Journal des Savants 1894 p. 268, his uerbis indicat:* je doute fort qu' il soit antérieur à 1501. *Apparet hanc Ascensii editionem priorem esse duabus quas nominauimus Ascensianis, sine dubio prima omnino est.*

p. XXXVIII s. *De nomine* Symphosius *hoc addendum est. Asclepiadii* De Fortuna *carmen, Anthol. Lat. ed. Riese n. 629, Poet. Lat. min. ed. Baehrens IV p. 148, in codice Vaticano 4493 saec. X inscriptum esse* Celii Firminiani Simphosii. De Fortuna. *Luc. Mueller testatur, Berliner philol. Wochenschrift 1895 p. 510; quo quod Accursius tradidit, confirmatur (cf. Riesii et Baehrensii adnot.).*

p. 8, 6. in eas sunt relegata regiones *Petschenig, Wochenschr. f. class. Philol. 1893 p. 825.*

p. 9 Auctores 2 s.] *l.* Inst. II 10, 14.

p. 51 Auctores 17 s] *l.* (a Xenocrate). 54, 6 ss.

p. 55 Expilatores 13 s.] *pro* 62, 23 s. 33 s. *l.* 56, 6 s. 16 s.

p. 73, 13. non sequentia *pro* consequentia *Petschenig p. 825.*

p. 76, 21. detrahunt; non minus illorum *censor* λ, *Theolog. Litteratur-*

blatt 1894 p. 79, sed nobis quod cum prioribus scripsimus detrahunt, non minus ⟨quam⟩ illorum *uerius uidetur, quoniam Lactantius uerbis* non minus *eqs. non sententiam plane nouam profert, sed ea quae c. 4 explicauerat, attingit repetitque.*

p. 79, 1. certas uoce notas *Petschenig ibid.*

p. 117, 1. ira et adfectu *censor anonymus, Neue philol. Rundschau 1893 p. 394, sed Buenemanni coniectura* irae adfectu *(cf. etiam eius notam) multo uerisimilior est.*

p. 121, 18. ne mentis inpos sibi ille aliquod inexpiabile facinus admitteret *censor anonymus (idem qui p. 117, 1), sed debuit exemplis demonstrare* sibi *aut cum* inpos *aut cum* admitteret (*pro* ad se) *coniungi posse;* ille *nos conieceramus.*

p. 132, 20. *pro* ratum *l.* iratum.

p. 135, 7. sed terrae montes *Petschenig p. 825 secutus codd. gramm. d. dub. nom. p. 581, 12 (*sed trimontes*), sed lectio codicum Phoenicis* sed nostros montes *aptior uidetur.*

p. 138, 52. *Sententiam uersus inlustrari pictura parietina Pompeiana quae est ap. Roscherum, Lexikon d. griech. u. röm. Mythol. I 2003, monet Car. Sittl, Berliner philol. Wochenschr. 1893 p. 1423.*

p. 147 ad u. 169. *l.* Auson. Mos. 128 (*pro* 169).

p. 150, 50 lignum ... uenerabile] Verg. Aen. XII 767. Prudent. Psychom. 408.

p. 160. *Post fragmenta Lactantii commemorari poterat Baluzium, Miscellaneorum Liber secundus, Paris. 1679 p. 46, locum quendam Augustini (De ciuit. dei XX c. 30, uol. II p. 486, 1—15 Dombart*[2]*), quem nomine auctoris carentem in codice Colbertino 1095 (cf. 'Elenchum' post Praefationem), inuenerat, ut* Lactantii fragmentum de extremo iudicio *edidisse. Errorem editores iam pridem perspexerunt. Locus ille etiam in aliis recentioribus codicibus Lactantii extat: cf. Le Brun et Lenglet, edit. Lact. I p. 592; Fritzsche, edit. Lact. II p. 286 adn. 7.*

Ad partis II fasciculum 2.

p. 175, 6. interfecit *proprio sensu idem esse quod* gladio interfecit *uult O. Keller, Z. lat. Sprachgesch. II (1895) p. 61 adn. (F. Schoell).*

p. 175, 16. ⟨tempora⟩ *iam Lenglet coniecerat.*

p. 182, 8. corrumpendas mulieres *Car. Weyman ex c. 27, 6 (p. 204, 20), quod recipiendum uidetur.*

p. 220, 17. clibanarii] *Ad hanc coniecturam suam explicandam confirmandamque Alfredus a Domaszewski, quem uirum doctum rei militaris Romanae peritissimum esse constat, haec in usum nostrum beneuole conscripta nobis tradidit:* Inter numeros palatinos qui sub Diocletiano ueterum praetorianorum partes susceperunt, primo loco

nominantur in Notitia dignit. Or. V p. 13 Seeck uexillationes palatinae quinque. 1. equites promoti seniores. 2. comites clibanarii. 3. comites sagittarii. 4. comites Taifali. 5. equites Arcades. ex his numeris Taifali non ante Theodosium instituti sunt (cf. Mommsen in Herma XXIV p. 277) neque Arcadum mentio uetustior extat. contra promotorum rectores, qui apud Ammianum XV 4, 10 et XXXI 13, 18 occurrunt, cum sint uiri summae dignitatis, recte ad uexillationem palatinam referas. clibanariorum autem militia, quae fuit in exercitu Romano iam sub Hadriano, qua admiratione celebretur a scriptoribus aetatis Constantii, notissimum est. quod scriptor hos numeros, qui feminas damnatas prosequuntur, cuneos armatorum appellat, id optime quadrat in uexillationes, quia uerba cuneus et uexillatio quarto saeculo de solis equitibus usurpantur. apte etiam commemorat scriptor promotos militari modo instructos fuisse. nam simili modo uetustioris ordinationis speculatores, quorum in locum quasi successisse promotos ex Notitia dignit. apparet, ut custodes corporis, singuli, non turmatim i. e. non militari modo instructi imperatores comitabantur: cf. librum meum *Die Religion des röm. Heeres* p. 92 ss. itaque promoti contra modum ordinationis, ut impetum populi arcerent, in turmas diuisi progrediuntur.

Ut his quae uir doctissimus praeclare exposuit, unum addamus, uidetur sane coniectura clibanarii *longius discedere a codicis memoria* bile mens es, *cuius primae tantum litterae* bil *in initio uocis* clibanarii *eaeque inuersae apparent. Sed fortasse librarius iam codicis antiquioris, ex quo Colbertinus pendet, ex miseris reliquiis uocis casu aliquo dirutae, quam ut sua aetate inusitatam a suaque scientia prorsus remotam nullo modo diuinare atque restituere posset, aliquid uocis simile* bilemenses *fingebat, in C deinde, in quo multae falsae uerborum diuisiones sunt, illo modo discerptum. Inter ceteras autem quas attulimus uirorum doctorum coniecturas nulla est quae ueri simile quicquam in se habeat. Itaque ne monstrum illud uocis codice traditum praefixa cruce in textum reciperemus, subsidio quod Domaszewski nobis praebuit, quod nobis optimum uidetur, utendum esse existimauimus. Fortasse tamen Brandtii coniectura commemorari potest cum uerborum transpositione coniuncta:* promoti militari modo instructi et sagittarii miserabiles feminas prosequuntur. *Cogitari enim potest uerba* miserabiles feminas *in margine codicis ex quo Colbertinus fluxit addita casu esse mutilata et mutilata a librario Colbertini in falso loco posita esse: quo de genere uitiorum supra Proleg. p. X diximus.*

p. 249. *Ad Ciceronis de re publica librorum apud Lactantium usum cf. supra Addend. ad I p. 67, 12—69, 8.*

p. 262. *Philonis libro De uita contemplatiua p. 473, 25 ss. (Mangey)*

Lactantium Inst. III 23, 1—4. 6 usum esse statuit P. Wendland, 'Die Therapeuten und die philonische Schrift Vom beschaulichen Leben', Annal. philol. Supplem. uol. 22 (1896) p. 700, secutus Zellerum, Histor. philos. gr. I⁵ p. 844.

p. 266. Varro] De Varrone Lactantii auctore *post ea quae in disputatione ad uol. II fasc. 1 p. 6, 1 (de op. 1. 11) nominata diximus, egit A. Mancini, Studi storici V (1896) 229 ss. 297 ss.*

p. 279. *l.* III. (*pro* II.) Index nominum et rerum.

p. 332 b *post* mundus *addenda sunt haec:* munera: uenationes quae uocantur munera, primitus Saturno sunt attributa I 561, 14. 741, 21.

p. 374 a alius] *dat. sing.* alii *extat I 400, 13.*

p. 381 b (auditus). auditu suauis — 563, 7 *sub uerbum* audire *recipiendum est.*

p. 418 a dispar quam] *legendum* I 183, 2. II 48, 2.

p. 430 a. *l.* ex(s)ecrari *pro* ex(s)ecrare, *deinde* I 160, 20. 729, 5. exsecrandus *eqs. addendum 'passiue* protriti et execrati II M 198, 11.'

p. 491 b. *adde* occurrere: occurrit nobis Epicurus ac dicit II 107, 2. occurrebat ei (*in mentem ei venit*) quod (*pro acc. c. inf.*)... non possent (*in constr. hypotheticu*) II 85, 9.

p. 507 b praebere *et* **p. 509 b** praestare] *add.* mirandam sese praestat praebetque uerendam II Ph 144, 123.

p. 521 a (quod). *in uersu 12 a fine adde locum ad p. 491 b* (occurrebat ei quod II 85, 9) *supra adlatum; praeterea ibid. in u. 2 a fine adde* ut taceam quod... sunt I 448, 21.

p. 548 a. *adde 'supinum in* -um *cf.* uenire. — *in* -u *cf.* auditu (*non recte sub* auditus 381 b) dictu (*s.* dicere 416 a) factu (*s.* facere 432 b) intellectu I 4, 2. susceptu I 4, 3.'

p. 549 b. *adde locum ad p. 521 a* (ut taceam quod... sunt I 448, 21) *supra adlatum.*

LVCII CAECILII

DE MORTIBVS PERSECVTORVM

LIBER

VVLGO LACTANTIO TRIBVTVS

C = codex olim Colbertinus nunc Bibliothecae Nationalis Parisinae n. 2627 saec. XI.

Bal = Baluzius primus editor (Stephani Baluzii Miscellaneorum Liber Secundus, Parisiis 1679, p. 1 ss.)

LVCII CAECILII

Cod. Colbert. f. 1a

LIBER

AD DONATVM CONFESSOREM

DE

MORTIBVS PERSECVTORVM.

1. Audiuit dominus orationes tuas, Donate carissime, quas 1
in conspectu eius per omnes horas ⟨cotidie fundebas, ceteroru-
mque⟩ fratrum nostrorum, qui gloriosa confessione sempi-
ternam sibi coronam pro fidei meritis quaesierunt. ecce, deletis 2

Versus 1—6 folii 1a codicis C, in quibus plurima situ et madore corrupta difficillime agnoscuntur, e lectione Henrici Omont:

1 LVCII · CECILII · INCIPIT LIBER · AD DONA
2 TVM · CONFESSOREM · DE MORTIB; ꝑSECVTO⁊
3 AVDIVIT dn̄s orationes tuas donate karissime quas in conspectu
4 ei' ꝑ om̄s ʰoras ..... fr̄m nro⁊. qui gl̄osa con
5 fessione sempit̄nā sibi coronā ꝑ fidei meritis quesier. Ecce add&
6 his om̄ib; aduersariis ⌐ restituta ꝑ orbē tranquillitate ꝑfligata nup

7 *per 25 fere spatia nihil agnoscitur in C*, cotidie fūdebas ceteroꝝq; *proponit Brandt (cf. Proleg. adn. 4) secutus Baluzium qui* tota die fundis ceterorumque *edidit; Le Nourry (cf. eius Specimen Manuscripti Colbertini) in u. 4 codicis praeter extrema uerba* qui glōsa *(sic scripsit) perpauca eaque falso paene omnia, A Laubmann nihil legit; Lenglet Specimen Le Nourryi secutus coni.* quas in conspectu eius constanter fundis per dies omnes et carissimorum fratrum, qui, *item Duebner; Fritzsche* quas in conspectu eius constitutus fundere soles, imo et preces sanctissimorum martyrum qui 9 *post* fidei *add.* suae *Bal* deletis *Heumann*, autem, deletis *uir doctus anonymus, Miscellan. obseruat. in auct. uet. et recent. IV (Amstelaed. 1734) p. 32*, deturbatis *Allix;* add& his *C*; addetur his omnibus aduersarius (aduersariis *C*) *Bal, etiam Le Nourry in Specim.* add&⊏| his *(signum* ⊏| *haberi sine dubio uoluit pro ligatura litterarum* u *et* r*), sed* add& *A Laubmann legit neque quicquam post hanc uocem conspici Omont testatur;* adteritur *Toinard,*

omnibus aduersariis, restituta per orbem tranquillitate, profligata nuper ecclesia rursum exurgit et maiore gloria templum dei, quod ab impiis fuerat euersum, misericordia domini fabri-
3 catur. excitauit enim deus principes qui tyrannorum nefaria et cruenta imperia resciderunt <et> humano generi prouiderunt, ut iam quasi discusso tristissimi temporis nubilo mentes om-
4 nium pax iucunda et serena laetificet. nunc post atrae tempestatis uiolentos turbines placidus aer et optata lux refulsit, nunc placatus seruorum suorum <precibus> deus iacentes et afflictos caelesti auxilio subleuauit, nunc maerentium lacrimas
5 extincta impiorum conspiratione detersit. qui insultauerant deo, iacent, qui templum sanctum euerterant, ruina maiore ceciderunt, qui iustos excarnificauerant, caelestibus plagis et
6 cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt. sero id quidem, sed grauiter ac digne. distulerat enim poenas eorum deus, ut ederet in eos magna et mirabilia exempla, quibus posteri discerent et deum esse unum et eundem iudicem digna

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 17 s. (discerent)] Lact. Epit. 48, 5.

deditur *uel* traditur *Tollius,* excidetur *Gale,* abditur *Bauldri,* arcetur *Boherellus (*aduersarius *hi omnes cum Bal),* deturbatis . . aduersariis *Allix* 1 restituta] et restituta *Bal, sed in C signum* ⌒ *ante* restituta *solita codicis distinctio est* 5 et *add. Heumann, in C est* ⌒ *distinctio;* humanoque *Tollius; noluimus* resciderunt: humano *distinguere* 6 tristissimi *C e lectione Omontii,* transacti *Bal,* trisansaru *(sic) Le Nourry in Specim.* 7 atre *C e lectione anonymi p. 33, quam confirmat Omont,* tantae *Bal;* atrae *iam Buenemann coni., Miscell. Lips. III, 1716, p. 173, conl. Vergil. Aen. V 693 s.* 8 obtata *C* 9 precibus *(uel* patientia*) add. ed. Oxon. 1680,* gemitibus *Colomesius,* causa *uel* gratia *Bauldri* et *Bal,* ut *C* 11 illustrati erant *C,* insultauerant *Graeuius secutus Is. Vossium, qui* insultati erant *coni., probat Buenemann conl. Lactant. Inst. V 23, 2 (V 2, 2);* aduersati erant *Bal,* illusitauerant *Nic. Heinsius,* illuctati erant *Lenglet;* qui illuserant deo, strati iacent *Bauldri* 12 maiore *Columbus,* maioris *C;* maiori *Bal* 14 sero id *Buenemann,* seruit *C;* serius *Le Nourry;* sero—digne *om. Bal* 15 set *C, sic plerumque* destulerat *C, corr. Bal* 16 quibus et *Bal, sed in C post* quibus *in fine uersus nihil est* 17 uindicem *Lenglet in C extremae partes uersuum 19—25 folii 1ª (=p. 173, 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8) cum margine abscissae*

uid<elicet> supplicia impiis ac persecutoribus inrogare. de 7
quo exitu <eorum tes>tificari placuit, ut omnes qui procul
remoti fuerunt uel qui p<ostea fu>turi sunt, scirent, qua-
tenus uirtutem ac maiestatem suam in ex<tinguen>dis delen-
disque nominis sui hostibus deus summus ostenderit. ab re
ta<men non> est. si a principio, ex quo est ecclesia consti-
tuta, qui fuerint persecutores <eius> et quibus poenis in eos
caelestis iudicis seueritas uindicauerit, exponam.

2. Extremis temporibus Tiberii Caesaris, ut scriptum legi- 1
mus, dominus noster Iesus Christus a Iudaeis cruciatus est
post diem decimum Kalendas Apriles duobus Geminis consu-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 9—p. 174, 1] Lact. Inst. IV 10, 18.

1 uid<elicet> *Buenemann (4 f. spatia in C sunt explenda)*, iudice *anonymus p. 34*, ultione *Cellarius;* digno iudicio *Le Nourry* iudicem—impiis] mortem digna ultione superbis et impiis *Bal* 2 <eorū tes>tificari *ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108); in C 8 f. spatia explenda sunt;* ..... testificari *Bal, uaria ap. Bauldrium et Heumannum; ad* quo *Bentleius* quorum *ascr.* 3 remoti *ed. Oxon. 1680, item Bentleius,* moti *C;* amoti *Lenglet* p<ostea fu>turi *Allix; in C de litt.* p *prior hasta et particula alterius superest, fuerat fort.* p', *ut alias in C; 8 f. spatia explenda sunt;* p ..... turi *Bal,* post nos futuri *Cuperus,* posthac futuri *Is. Vossius,* procul ituri *ed. Oxon. 1680 p. 2,* persecuturi *idem in Emendat. p. 108, alia ap. Bauldrium* 4 ex<tinguen>dis *Bauldri conl. c. 46, 2 (in C de litt. x haec hasta ι apparet; 5 f. spatia explenda sunt, fuerat fort.* tīguē*);* ..... dis *Bal,* excindendis *Colomesius conl. c. 2, 6, alia ap. Bauldrium* 5 ostenderit *Bauldri,* ostenderet *C* Ab re tar *C e lectione Omontii, 2—3 spatia explenda sunt, unde* tam ñ *Brandt scr.* (tamen *iam Buenemann),* ..... est *Bal,* Vinc ta *Le Nourry in Specim.; quo errore falsae coniecturae posteriorum effectae sunt* 6 quo *Bal,* qu *(post una litt. euanuit) C* 7 persecutores *Le Nourry, in C* pſecutoreſ *fuerat, sed litt.* pſ *paene totae et* o *tota foraminibus interierunt,* auctores *legerat Bal; post* persecutores *2 spatia explenda sunt,* <ei'> *anonymus p. 35, lacunam 9 punctis significauit Bal, unde falsae coniecturae ortae sunt* ponis *C* 8 *post* exponam *in C reliqua pars uersus uacua, extrema particula cum margine abscissa est* 11 post diem X·m kł. apłr. *(sic) C;* Kalendas Apriles *Brandt (*Kalendarum Aprilis *Bal,* Kalendarum Aprilium *Tollius), cui*

2 libus. cum resurrexisset die tertio, congregauit discipulos,
quos metus comprehensionis eius in fugam uerterat, et diebus
XL cum his commoratus aperuit corda eorum et scripturas
interpretatus est, quae usque ad id tempus obscurae atque
inuolutae fuerant, ordinauitque eos et instruxit ad praedicatio- 5
nem dogmatis ac doctrinae suae disponens testamenti noui
3 sollemnem disciplinam. quo officio repleto circumuoluit eum
procella nubis et subtractum oculis hominum rapuit in cae-
4 lum. et inde discipuli, qui tunc erant undecim, adsumptis
r. 1b in locum Iudae proditoris Mathia | <et> Paulo dispersi sunt 10
per omnem terram ad euangelium praedicandum, sicut illis
magister dominus imperauerat, et per annos XXV usque ad
principium Neroniani imperii per omnes prouincias et ciuitates
5 ecclesiae fundamenta miserunt. cumque iam Nero imperaret,
Petrus Romam aduenit et editis quibusdam miraculis, quae 15
uirtute ipsius dei data sibi ab eo potestate faciebat, conuertit
multos ad iustitiam deoque templum fidele ac stabile conlo-
6 cauit. qua re ad Neronem delata cum animaduerteret non

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1—5] Lact. Inst. IV 20, 1. Epit. 42, 1. 5—9] Lact. Inst. IV 21, 1. Epit. 42, 3. 10 s. 15] Lact. Inst. IV 21, 2.

etiam pro post *scribendum uid.* ante *cum Lact. Inst. IV 10, 18 (ubi* Kalendas Apriles *pro genetiuo ponendum)*

1 ressurrexisset *C* 2 cō̃phensionis *C* fug *(post euanuit* ã*) C* 5 inuolute, *litt.* uo *foramine partim interierunt, C* fuerant *Boherellus,* fuer̃ *C* 7 sollēnē *C* Quo *in C leuiter euanidum uel detritum,* Dein *non recte anonymus p. 36* circumuoluit *Bal,* cũuoluit *(ante* c *2 uel 3 litt. euanuerunt) C* 8 nub. *C;* nube *GLaubmann;* procella nubis] protenus *(sic)* nubes *Bentleius* occ̃lis *C, sic saepius* in caelum *Bal,* celum, *sed* c *minus certum, ante* c *1 uel 2 litt. euanuerunt, C* 9 undecim *Bal,* unde, *post 2 litt. euanuerunt (*undecī*), C* assumptis *Bal,* adsũptũ *C* 10 *uerba* proditoris mathiã *(sic,* Matthia *Bal) in C infra postremum paginae uersum addita sunt,* et *add. Bal* 11 euugłiuı *(sic, sed extremae litt. parum certae) C* 12 in nomine magistri dei *codd. Lact. Inst. IV 21, 2, ubi* domini *scribendum (cf. Addenda I p. CXIV)* 14 posuerunt *anonymus p. 37 conl. Lact. Inst. IV 21, 2* imperaret *Bal,* imperat*** *(*pet *er.) C* 17 collocauit *C*

modo Romae, sed ubique cotidie magnam multitudinem deficere a cultu idolorum et ad religionem nouam damnata uetusta transire, ut erat execrabilis ac nocens tyrannus, prosiliuit ad excidendum caeleste templum delendamque iustitiam et primus omnium persecutus dei seruos Petrum cruci adfixit, Paulum interfecit. nec tamen habuit inpune. respexit enim 7 deus uexationem populi sui. deiectus itaque fastigio imperii ac deuolutus a summo tyrannus impotens nusquam repente comparuit, ut ne sepulturae quidem locus in terra tam malae bestiae appareret. unde illum quidam deliri credunt esse 8 translatum ac uiuum reseruatum, Sibylla dicente matricidam profugum a finibus ⟨terrae⟩ esse uenturum, ut quia primus persecutus est, idem etiam nouissimus persequatur et antichristi praecedat aduentum — ⟨quod n⟩efas est credere —, sicut duos prophetas uiuos esse translatos in ultima ⟨tempora⟩ ante imperium Christi sanctum ac sempiternum, cum descendere coeperit, ⟨quidam sanctor⟩um pronuntient:

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 11] Orac. Sibyll. VIII 70 s. V 363.

2 uetusta** *(*te *er.) C,* uetustate *Bal* 5 persecutos *C, corr. Bal* 6 et Paulum *Bal, sed in C ante* paulū *est* ⌒ *distinctio* ⟨gladio⟩ interfecit *Bauldri* habuit *s. l. C* 9 cōparuit *C* 10 deleri *C* 12 terrae *add. Tollius, cf. Or. Sibyll. VIII 70 s.* ὅτ' ἄν γ'ἐπανέλθῃ Ἐκ περάτων γαίης ὁ φυγὰς μητροκτόνος ἀνήρ, *V 363 s.* ἥξει δ'ἐκ περάτων γαίης μητροκτόνος ἀνήρ. 14 *in C initia uersuum 19—25 (= p. 175, 14. 16. 17. 176, 1 3. 4. 5) cum margine abscissa* ⟨quod n⟩efas *ed. Oxon. 1680 (in C 3—4 spatia explenda sunt, fuit* qđ nefas*), . . nefas Bal, uaria ap. Bauldrium* 15 duas *C, corr. Bal* 16 ⟨tẽpora⟩ ante *(in C etiam prior pars litterae* a *in* ante *interiit, 8 f. spatia explenda sunt)* imperium *Brandt,* initium *C (quod proximo* coeperit *natum uidetur); cf. Lact. Inst. VII 24, 5* mille annis caelestis imperii, *de ira 23, 11* caelestis imperii maiestatem, *Inst. VII 26, 1* in principio regni sancti; . . . . initium *Bal,* ⟨saecula praecursuros⟩ initium *ed. Oxon. 1680,* iudicium *Vonck, Specim. critic. (1744) p. 73, item Fritzsche, alia nimis libere Cuperus et Columbus; Alexandre, edit. Orac. Sibyll. I (in Curis poster.) p. 176 non recte huc trahit Or. Sib. III 783 (784 Rz.); cf. etiam ad u. 17* 17 ceperit *C, sic plerumque* ⟨qdā sc̃or⟩ū *Brandt (utraque breuiatio usitata in C) uel fortasse* qdā n̄rorū *(ut Lact. Inst. V 2, 9* si qui nostrorum*), in C*

eodem modo etiam Neronem uenturum putant, <ut praecu>rsor diaboli ac praeuius sit uenientis ad uastationem terrae et huma<ni ge>neris euersionem.

1 3. <P>ost hunc interiectis aliquot annis alter non minor tyrannus <Domitianus> ortus est. <qui> cum exerceret inuisam 5

7—8 spatia explenda sunt; lacunam 12 punctis indicauit et pronuntiant *scrips. Bal (quem sequuntur edd. puncto inter* credere *et* sicut *15 posito),* pronuncient *C (quo seruato locum distinxit Brandt): itaque editorum ad lacunam explendam coniecturae (uelut* sanctis suis comitatus *ed. Oxon. 1680,* praecessuros *Vonck, alia ap. Bauldrium et Heumannum) a probabilitate aberrarunt;* quod Sibyllae futurum praenuntiant *Lenglet, item Duebner (sed cf. Lact. Epit. 40, 5* quod futurum . . . Salomon . . pronuntiauerat), redituros Sibyllae pronuntiant *Fritzsche, sed haec non solum spatium lacunae excedunt, sed ne de Sibyllis quidem hic cogitari potest neque* duo prophetae *Elias ac Moyses sunt (sic Lenglet et Fritzsche): nam Orac. Sibyll. II 187 de Eliae quidem reditu dicitur, sed II 245 ss. praeter Moysen et Eliam septem patriarchae et prophetae atque etiam ii* οὓς ἔκτειναν Ἑβραῖοι *inducuntur, et hi non ut ante iudicium extremum, sed ad ipsum illud uenturi: immo cum Columbo Cupero Tollio Enoch et Elias (Mal. 4, 5. Matth. 11, 14. 17, 11) intellegendi sunt, quamquam in S. Scriptura (Gen. 5, 24. Ecclesiastic. 44, 16. 49, 16. Hebr. 11, 5) de Enochi translatione tantum, non de futuro eius reditu dictum est, sed cf. Tertull. d. anima 50* translatus est Enoch et Helias nec mors eorum reperta est, dilata scilicet. ceterum morituri reseruantur, ut Antichristum sanguine suo extinguant; *Augustin. de Genesi ad litt. IX 11* Enoch et Elias . . . creduntur etiam redituri ad hanc uitam et, quod tamdiu dilatum est, morituri, *c. Iulian. VI 30* translati sunt Enoch et Elias . . . qui sane creduntur ad exiguum temporis redituri in has terras, ut etiam ipsi cum morte confligant. *uerbis* quidam sanctorum *quae recepimus, scriptores sacri (Malachia, Matthaeus; cf. etiam Apocal. 11) et Christiani (uelut Tertullianus; alios adfert Bousset, Der Antichrist, 1895, p. 134 ss.) comprehenduntur*

1 <ut p̃cu>rsor *Allix, 6 f. spatia explenda sunt,* . . . . . cursor *Bal,* qui praecursor *Le Nourry, alia ap. Bauldrium* 3 huma<ni ge>neris *Bal (in C 3 f. spatia explenda sunt, etiam particula litterae* e *in* ge *superest) post* euersionem *in C maior pars uersus uacua relicta est* 4 <P>ost *Bal (in C 2 spatia explenda sunt, fuit* P *in initio noui capitis)* hunc <in>tiectis *Bal (in C litt.* c *et* in *foramine interierunt, altera tamen hasta litterae* n *in* in *superest)* aliquod *C, corr. Bal* 5 Domitianus *Burnetum secutus add. Brandt (cf. p. 173, 7;* Nero *c. 2, 5 s.* Decius *c. 4, 1.* Valerianus *c. 5, 1.* Aurelianus *c. 6, 1)* <qui> *Bal*

dominationem, subiectorum tamen ceruicibus incubauit quam diutissime tutusque regnauit, donec impias manus aduersus dominum tenderet. postquam uero ad persequendum iustum 2 populum instinctu daemonum incitatus est, tunc traditus in manus inimicorum luit poenas. nec satis ad ultionem fuit quod est interfectus domi: etiam memoria nominis eius erasa est. nam cum multa mirabilia opera fabricasset, cum Capi- 3 tolium aliaque nobilia monumenta fecisset, senatus ita nomen eius persecutus est, ut neque imaginum neque titulorum eius relinqueret ulla uestigia, grauissime decretis etiam mortuo notam inureret ad ignominiam sempiternam. rescissis igitur 4 actis tyranni non | modo in statum pristinum ecclesia restituta r. 2a est, sed etiam multo clarius ac floridius enituit, secutisque temporibus, quibus multi ac boni principes Romani imperii clauum regimenque tenuerunt, nullos inimicorum impetus passa manus suas in orientem occidentemque porrexit, ut iam 5 nullus esset terrarum angulus tam remotus quo non religio dei penetrasset, nulla denique [dei] natio tam feris moribus uiuens, ut non suscepto dei cultu ad iustitiae opera mitesceret. sed enim postea longa pax rupta est.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 16 manus—porrexit] Lact. Inst. VII 15, 15. Epit. 46, 5 16 ss.] Lact. Inst. IV 26, 35.

(in C 2 spatia explenda sunt, prius hasta litterae P *capitalis ex priore uersu decurrente occupatum fuit, in altero* q *fuit, litterae* q *inferior pars superest)* 6 domi] Domitianus *Susius, Animadu. ad auct. uet. specim. III ed. Gurlitt, progr. Hamburg. 1806 p. 12;* domi: etiam] Domitianus *de Wal, Mnemosyne X (1861) p. 201;* domi ⟨suae⟩ *Brandt (cf. c. 14, 2 et Sueton. Domit. 16* in cubiculum se recepit atque ibi occisus est*)* eius] *in C fuit* ei', *litt.* e *foramine interiit* erasa *(sic) C* 7 *in C fuit* capitoliū, *pars litt.* o, *litterae* li, *prior hasta litt.* u *foramine interierunt* 8 monumenta, *sed ex* u *ras.* i *factum, C* 10 relinqueret *Bal,* relinquerent *C; an* relinquerentur *scribendum?* grauissimis *Bal* 11 reci*sis *(*s *er.) C, corr. Bal* 13 e*nituit *(*n *er.) C* 16 *post* passa *litt. er. C* oriente occidenteq. *C, corr. Bal; cf. Lact. Inst. VII 15, 15. Epit. 46, 5 et Proleg. adn. 6* 17 quo *Bal,* co *C* 18 dī *C, del. Bal* ferib;. *ras. partim corr. C* 19 cultum *C, corr. Bal* aiusticiae *C* 20 long*a *(*u *er.) C*

1 4. Extitit enim post annos plurimos execrabile animal Decius, qui uexaret ecclesiam: quis enim iustitiam nisi malus
2 persequatur? et quasi huius rei gratia prouectus esset ad illud principale fastigium, furere protinus contra deum coepit,
3 ut protinus caderet. nam profectus aduersum Carpos, qui tum Daciam Moesiamque occupauerant, statimque circumuentus a barbaris et cum magna exercitus parte deletus ne sepultura quidem potuit honorari, sed exutus ac nudus, ut hostem dei oportebat, pabulum feris ac uolucribus iacuit.

1 5. Non multo post Valerianus quoque non dissimili furore correptus impias manus in deum intentauit et multum quamuis breui tempore iusti sanguinis fudit. at illum deus nouo ac singulari poenae genere adfecit, ut esset posteris documentum aduersarios dei semper dignam scelere suo recipere mercedem.
2 hic captus a Persis non modo imperium, quo fuerat insolenter usus, sed etiam libertatem, quam ceteris ademerat, perdidit
3 uixitque in seruitute turpissime. nam rex Persarum Sapor, is qui eum ceperat, si quando libuerat aut uehiculum ascendere aut equum, inclinare sibi Romanum iubebat ac terga praebere et imposito pede super dorsum eius illud esse uerum dicebat exprobrans ei cum risu, non quod in tabulis aut parie-
4 tibus Romani pingerent. ita ille dignissime triumphatus aliquamdiu uixit, ut diu barbaris Romanum nomen ludibrio ac

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 4] Orat. Constantini ad sanct. coet. 24, 1. c. 5] ibid. 24, 2.

1 execrabile *ex* execrabilis *part. ras. corr. C* 5 ut *s. l. C* 6 datiam *C* 7 babaris, *s. l. corr. C* ne *Graeuius, item Bentleius,* nec *C* 8 quidam *C, corr. Bal* onorari *C* 10 dissimil* *(sic) C, corr. Bal* 11 deum *Bal,* dō *C; cf. Proleg. adn. 6* 12 noua *C, corr. Bal* 13 poenae *Bal,* p pene *C;* prope poenae *anonymus p. 39, item Bentleius,* prorsus poenae *Heumann; cf. Cic. Verr. IV 41, 88* nouum et singulare supplicii genus excogitauit 15 quod *C, corr. Bal* 17 sapor is *C, retinuimus cum Lengletio et Duebnero (cf.* Sapor *Trebell. Poll., Valer. 4, 4);* Sapores *Bal* 18 libuerat *Columbus (cf. c. 21, 5. 38, 5),* libuerit *C* ueiculum *C* 19 romana, *s. l. corr., C* 20 imposita *C, corr. Bal* super *Bal,* supra *C* 21 dicebat ‹triumphi genus› *Lenglet*

derisui esset. etiam hoc ei accessit ad poenam, quod cum 5
filium haberet imperatorem, captiuitatis suae tamen ac seruitutis extremae non inuenit ultorem nec omnino repetitus est. postea uero quam pudendam uitam in illo dedecore finiuit, 6
derepta est ei cutis et exuta uisceribus pellis infecta rubro colore, ut in templo barbarorum deorum ad memoriam clarissimi triumphi poneretur legatisque nostris semper esset ostentui, ne | nimium Romani uiribus suis fiderent, cum exuuias f. 25
capti principis apud deos suos cernerent. cum igitur tales 7
poenas de sacrilegis deus exegerit, nonne mirabile est ausum esse quemquam postea non modo facere, sed etiam cogitare aduersus maiestatem singularis dei regentis et continentis uniuersa?

6. Aurelianus, qui esset natura uesanus et praeceps, quam- 1
uis captiuitatem Valeriani meminisset, tamen oblitus sceleris eius et poenae iram dei crudelibus factis lacessiuit. uerum illi ne perficere quidem quae cogitauerat licuit, sed protinus inter initia sui furoris extinctus est. nondum ad prouincias 2
ulteriores cruenta eius scripta peruenerant, et iam Caenofrurio, qui locus est Thraciae, cruentus ipse humi iacebat falsa quadam suspicione ab amicis suis interemptus. talibus et tot 3
exemplis coerceri posteriores tyrannos oportebat: at hi non modo territi non sunt, sed audacius etiam contra deum confidentiusque fecerunt.

7. Diocletianus, qui scelerum inuentor et malorum machi- 1
nator fuit, cum disperderet omnia, ne a deo quidem manus

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 6]
ibid. 24, 3.

2 haberet *Bal.* abeb& *C* captiuitati *C, corr. Bal* 3 extreu&mę *C* 5 derepta *Nic. Heinsius,* direpta *C* est infecta *Lenglet, sed uirgula quam dicit esse in C,* ⌢ *distinctio est* 6 clarissimi *Bal.* karissimi *C* 7 ostentui, i *ras. ex* s, *C* 9 principes *C, corr. Bal* aput *C* 10 exigerit *C* 14 uaesanus *C* praecebs *C* 19 Caenofrurio *Columbus,* coeno frurio *C;* ⟨in⟩ Caenofrurio *Heumann* 20 traciae *C* 21 suspitione *C* 22 coheiceri *C* 25 Dio clecianus *C, sic paene constanter* 26 ne *Lenglet, item Bentleius,* nec *C*

2 potuit abstinere. hic orbem terrae simul et auaritia et timiditate subuertit. tres enim participes regni sui fecit in quattuor partes orbe diuiso et multiplicatis exercitibus, cum singuli eorum longe maiorem numerum militum habere contenderent, quam priores principes habuerant, cum soli rem pu-
3 blicam gererent. adeo maior esse coeperat numerus accipientium quam dantium, ut enormitate indictionum consumptis uiribus colonorum desererentur agri et culturae uerterentur
4 in siluam. et ut omnia terrore conplerentur, prouinciae quoque in frusta concisae: multi praesides et plura officia singulis regionibus ac paene iam ciuitatibus incubare, item rationales multi et magistri et uicarii praefectorum, quibus omnibus ciuiles actus admodum rari, sed condemnationes tantum et proscriptiones frequentes, exactiones rerum innumerabilium non dicam crebrae, sed perpetuae, et in exactionibus iniuriae non
5 ferendae. haec quoque tolerari <non> possunt quae ad exhibendos milites spectant. idem insatiabili auaritia thesauros numquam minui uolebat, sed semper extraordinarias opes ac largitiones congerebat, ut ea quae recondebat, integra atque
6 inuiolata seruaret. idem cum uariis iniquitatibus inmensam faceret caritatem, legem pretiis rerum uenalium statuere co-
7 natus est. tunc ob exigua et uilia multus sanguis effusus, nec uenale quicquam metu apparebat et caritas multo deterius exarsit, donec lex necessitate ipsa post multorum exitium

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 17—20 insatiabili auaritia—minui—congerebat—integra] Lact. Epit. 56, 1 s. 3. 5.

2 quatuor *C* 4 cõtendeŕent *(sic) C* 6 maiores ēē ceperant *C, corr. Bal* 7 inhormitate *C, corr. Bal* 9 cõplerentur *C* 10 frust*a *(r er.) C* 11 etiam *Halm* 13 ciuilis *C, corr. Bal* condēpnationes *C post* et *hoc* cõdē̇ *(redierat librarius ad* condēpn.*) C* 14 frequentes *Bal,* frequenter *C* 16 Hec quoque *C;* <non> *add. Brandt (ad* quoque—non *cf. Indic. uerb. s.* quoque*; noluit* <ne> haec quoque*);* haec quoque *cum C Bal (quod non recte cum Miegio defendere temptat Buenemann),* haud quoque *Allix,* nec quoque *Bauldri;* haec quoque quî t. p. — spectant? *Duebner* 17 expectant *C, corr. Bal* 20 idem *Bal,* item *C* inmensa *C, corr. Bal* 23 metu] tum *Heumann*

solueretur. huc accedebat infinita | quaedam cupiditas aedi- 8 r. s.
ficandi, non minor prouinciarum exactio in exhibendis operariis
et artificibus et plaustris omnibus<que> quaecumque sint fabri-
candis operibus necessaria. hic basilicae, hic circus, hic mo- 9
neta, hic armorum fabrica, hic uxori domus, hic filiae. repente
magna pars ciuitatis exciditur. migrabant omnes cum coniu-
gibus ac liberis quasi urbe ab hostibus capta. et cum per- 10
fecta haec fuerant cum interitu prouinciarum, 'non recte facta
sunt' aiebat, 'alio modo fiant'. rursus dirui ac mutari necesse
erat iterum fortasse casura. ita semper dementabat Nicome-
diam studens urbi Romae coaequare. iam illud praetereo, 11
quam multi perierint possessionum aut opum gratia. hoc enim
usitatum et fere licitum consuetudine malorum. sed in hoc 12
illud fuit praecipuum, quod ubicumque cultiorem agrum uide-
rat aut ornatius aedificium, iam parata domino calumnia et
poena capitalis, quasi non posset rapere aliena sine sanguine.

8. Quid frater eius Maximianus, qui est dictus Herculius? 1
non dissimilis ab eo: nec enim possent in amicitiam tam fide-
lem cohaerere, nisi esset in utroque mens una, eadem cogi-
tatio, par uoluntas, aequa sententia. hoc solum differebant, 2
quod auaritia maior in altero fuit, sed plus timiditatis, in
altero uero minor auaritia, sed plus animi, non ad bene faci-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 19 s.] Lact. Inst. IV 29, 4. 13.

3 omnibus<que> *Graeuius, item Bentleius,* <et> omnibus *Heumann* sunt *uel* essent *Halm* 4. 5 *sexies* hinc *Gale, etiam Bentleius ad hos uers.* pro Hic lege hinc *ascrips.* ircus (s *ex* r) *sic C* 6 exciditur *(uel* magna parte ciuitatis exceditur*) Allix,* exceditur *C;* excedit urbe *Ant. de Rooy, Spicileg. critic. (Dordraci 1771) p. 34* 9 agebat *C, corr. Bal* 10 dementaba*t (n er.) C* 11 quo equare *C, corr. Bal* 16 posset *Bal,* possit *C* raepere *C* 17 qui est *Bal,* quĕ *C* irculius *C* 18 in amicitiam tam fidelem *anonymus p. 41, item Halm, Sitzungsber. d. Wiener Akad. uol. L (1865) p. 164,* in amiticia *(sic)* tam fidele *C;* in amicitia tam fideli *Bal; cf. Proleg. adn. 6* 19 quo ʰerere *C* mensura *C* 21. 22 quod auaritia—animi *Graeuius (ap. Bauldrium, cf. etiam eius epist. ad Nic. Heinsium in Burmanni Sylloge Epistol. IV*

endum, sed ad male. nam cum ipsam imperii sedem teneret Italiam subiacerentque opulentissimae prouinciae, uel Africa uel Hispania, non erat in custodiendis opibus tam diligens. quarum illi copia suppetebat. et cum opus esset, non deerant locupletissimi senatores qui subornatis indiciis affectasse imperium dicerentur, ita ut effoderentur assidue lumina senatus. cruentissimus fiscus male partis opibus affluebat. iam libido in homine pestifero non modo ad corrumpendos mares, quod est odiosum ac detestabile, uerum etiam ad uiolandas primorum filias. nam quacumque iter fecerat, auulsae a complexu parentum uirgines statim praesto. his rebus beatum se iudicabat, his constare felicitatem imperii sui putabat, si libidini et cupiditati malae nihil denegaret. Constantium praetereo, quoniam dissimilis ceterorum fuit dignusque qui solus orbem teneret.

9. Alter uero Maximianus, quem sibi generum Diocletianus asciuerat, non his duobus tantum quos tempora nostra senserunt, sed omnibus qui fuerunt malis peior. inerat huic bestiae naturalis barbaries, efferitas a Romano sanguine aliena: non

691; cf. c. 7, 2 hic—subuertit *et c. 29, 5* thesauros—large *et Lact. Inst. III 7, 4* in illa priore parte ut periculi minus—ita minus difficultatis*);* quod auaritia minori altero fuit plus maiori uero minus set plus timiditatis plus uero animi *C; quae Bal descripsit 'haec sane corrupta ac deprauata sunt' addens,* quod auaritiae in altero fuit plus, sed plus timiditatis, in altero minus, plus uero animi *Bauldri,* auaritia minor in altero fuit, in altero maior; in hoc minus audaciae et plus timiditatis, in illo plus uero animi *Fritzsche, alia parum probabilia ed. Oxon. 1680 p. 16. 108, Columbus, Arntzenius, Panegyr. ueter. I p. 48, uarii ap. Bauldrium et Buenemannum, Heumann, Duebner*

1 ipsam *Bal,* ipsa *C* 2 Italiam *Bal,* italia *C* affrica *C* 3 ispania *C* 4 sub petebat *C* at *Heumann,* sed *Halm* 7 *an* afluebat*?* 8 pestiphero *C,* pestifera *Heinsius* mares *Burnetus,* mores *C* 9 otiosum *C, corr. Bal* uolandas *C, corr. Bal* 10 quecumque *C, corr. Bal* 'complexu *post Sallust. Catil. 50. Vulpius in Cat. LXI. 21.' in marg. exemplaris Bentleiani (sed non manu Bentlei) ascriptum* (diuelli liberos a parentum complexu *Sallust Cat. 51, 9; cf. Catull. 62, 21),* conspectu *C* 19 barbariẹs *C* et feritas *ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108)*

mirum, cum mater eius Transdanuuiana infestantibus Carpis
in Daciam nouam transiecto amne confugerat. erat etiam 3
corpus moribus congruens, status celsus, caro ingens et in
horrendam magnitudinem diffusa et inflata. denique et uerbis 4
et actibus et aspectu terrori omnibus ac formidini fuit. | socer f. 35b
quoque eum metuebat acerrime: cuius timoris haec fuit causa.
Narseus rex Persarum concitatus domesticis exemplis aui sui 5
Saporis ad occupandum Orientem cum magnis copiis inhiabat.
tunc Diocletianus, ut erat in omni tumultu meticulosus ani- 6
mique deiectus, simul et exemplum Valeriani timens, non
ausus est obuiam tendere, sed hunc per Armeniam misit ipse
in Oriente subsistens et aucupans exitus rerum. ille insidiis 7
usus barbaros, quibus mos est cum omnibus suis ad bellum
pergere, multitudine impeditos et sarcinis occupatos non diffi-
ciliter oppressit fugatoque Narseo rege reuersus cum praeda
et manubiis ingentibus sibi attulit superbiam, Diocletiano
timorem. in tantos namque fastus post hanc uictoriam ele- 8
uatus est, ut iam detrectaret Caesaris nomen. quod cum in
litteris ad se datis audisset, truci uultu ac uoce terribili ex-
clamabat 'quousque Caesar?' exinde insolentissime agere coe- 9
pit, ut ex Marte se procreatum et uideri et dici uellet tam-
quam alterum Romulum maluitque Romulam matrem stupro
infamare, ut ipse diis oriundus uideretur. sed differo de factis 10
eius dicere, ne confundam tempora. postea enim quam nomen
imperatoris accepit, exuto socero, tum demum furere coepit
et contemnere omnia. Diocles — <sic> enim ante imperium 11

1 cū *C, noluimus* quoniam 2 noua *C, corr. Bal* tras jecto *C* amne<Danubio> *ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108)* confugerit *Tollius, sed cf.* poterat *c. 17, 2 (*uidebat *18, 5.)* 3 status *Columbus,* statu *C* 5 formini *C* 8 iniabat *C* 10 deiectus *Columbus,* disiectus *C* 13 usus *Tollius,* suis *C* 14 imperitos *C, corr. Bal* sartinos *C, corr. Bal* dificiliter *C* 15 obpraessit *C* 17 elatus *Heumann; ad* eleuatus *Buenemann confert Arnob. II 19* typho et adrogantia subleuati 18 detractaret *Bal in textu,* detrectaret *(sic C) in notis; cf. c. 10, 4. 38, 2* 19 literis *C* datus *C, corr. Bal* uidisset *Heumann* 26 contempnere *C* sic *add. Graeuius,* <ita> *Cuperus*

uocabatur — cum rem publicam talibus consiliis et talibus sociis euerteret, cum pro sceleribus suis nihil non mereretur, tamdiu tamen summa felicitate regnauit, quamdiu manus suas
12 iustorum sanguine non inquinaret. quam uero causam persequendi habuerit exponam.

1 10. Cum ageret in partibus Orientis, ut erat pro timore scrutator rerum futurarum, immolabat pecudes et in iecoribus
2 earum uentura quaerebat. tum quidam ministrorum scientes dominum cum adsisterent immolanti, imposuerunt frontibus suis inmortale signum: quo facto fugatis daemonibus sacra turbata sunt. trepidabant aruspices nec solitas in extis notas
3 uidebant et quasi non litassent, saepius immolabant. uerum identidem mactatae hostiae nihil ostendebant, donec magister ille aruspicum Tagis seu suspicione seu uisu ait idcirco non respondere sacra, quod rebus diuinis profani homines inter-
4 essent. tunc ira furens sacrificare non eos tantum qui sacris ministrabant, sed uniuersos qui erant in palatio iussit et in eos, si detrectassent, uerberibus animaduerti, datisque ad praepositos litteris, etiam milites cogi ad nefanda sacrificia prae-
5 cepit, ut qui non paruissent, militia soluerentur. hactenus furor eius et ira processit nec amplius quicquam contra legem
f. 4a 6 aut | religionem dei fecit. deinde interiecto aliquanto tempore in Bithyniam uenit hiematum eodemque tum Maximianus quo-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 10, 2 ss.] Lact. Inst. IV 27, 3 ss.; cf. Brandt, *Entstehungsverhältnisse* p. 117 et *Jahrb. f. class. Philol.* 1893 p. 129; Belser, *Theol. Quartalschr.* 1892 p. 277; Crivellucci, *Studi storici* 1893 p. 45.

6 pro] prae *Tollius, idem Bentleius ascripsi.* 8 earum *C, quod propter errorem Baluzii aliorumque* eorum *scribentium monendum est* quidam (a *ex* e) *C* 12 spiu^{e} ^{s} *C* 13 identidē (dē *ex* b;) *C* 14 Tages *Cuperus* suspitione *C* 15 qđ (q *ex* d) *C* 16 furens *Bal,* furoris *C;* furiosus *alter anonymus p. 70* 18 si] qui *anonymus p. 42* detrectassent *ed. Oxon. 1680,* detractassent *C; cf. c. 9, 8* 19 literis *C* 20 ut *Bal,* et *C, quod placet Halmio p. 162* ac tenus *C* 22 interiecto *Bal,* interdicto *C* 23 bethaniam *C, corr. Bal* himatu^{e} *C. corr. Bal*

que Caesar inflammatus scelere aduenit, ut ad persequendos Christianos instigaret senem uanum, qui iam principium fecerat. cuius furoris hanc causam fuisse cognoui.

11. Erat mater eius deorum montium cultrix. quae cum 1
esset mulier admodum superstitiosa, dapibus sacrificabat paene cotidie ac uicanis suis epulas exhibebat. Christiani abstinebant, et illa cum gentibus epulante ieiuniis hi et orationibus insistebant. hinc concepit odium aduersus eos ac filium suum 2
non minus superstitiosum querelis muliebribus ad tollendos homines incitauit. ergo habito inter se per totam hiemem 3
consilio cum nemo admitteretur et omnes de summo statu rei publicae tractari arbitrarentur, diu senex furori eius repugnauit ostendens quam perniciosum esset inquietari orbem terrae. fundi sanguinem multorum; illos libenter mori solere; satis esse si palatinos tantum ac milites ab ea religione prohiberet.
nec tamen deflectere potuit praecipitis hominis insaniam. pla- 4
cuit ergo amicorum sententiam experiri. nam erat huius ma- 5
litiae: cum bonum quid facere decreuisset, sine consilio faciebat, ut ipse laudaretur, cum autem malum, quoniam id reprehendendum sciebat, in consilium multos aduocabat, ut aliorum culpae adscriberetur quicquid ipse deliquerat. admissi ergo 6
iudices pauci et pauci militares, ut dignitate antecedebant, interrogabantur. quidam proprio aduersus Christianos odio inimicos deorum et hostes religionum publicarum tollendos

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 23 proprio—odio; 186, 2 uel timentes—uolentes] Lact. Inst. V 11, 10.

2 quia *Fritzsche* 4 deae *Graeuius* gentium *Bentleius* quae—superstitiosa *Graeuius,* mulier admodum supersticiosa. Quae cum esset *C; ad* quae cum esset *Tollius 'excidit nomen urbis, forte an ea* Nicomedia *fuerit'* 5 poene *C* 6 uicanis *Tollius,* uicariis *C* epulas *ed. Oxon. 1680, item Bentleius,* epulis *C; aliae de hoc loco coniecturae ap. Bauldrium* 11 statu$ *C* 12 pblice *ex* plice *C* 15 esset *C, corr. Bal* 17 nam *Bal,* nō *C* 21 asscriberetur *C* 23 proprio aduersus Christianos odio *Bal (cf. Lact. Inst. V 11, 10* suo proprio aduersus iustos odio *et Proleg. adn. 6),* proprium aduersus Christianos odium *C, ad quod Halmio fort.* gerentes *supplendum uid.*

esse censuerunt, et qui aliter sentiebant, intellecta hominis uoluntate uel timentes uel gratificari uolentes in eandem sen-
7 tentiam congruerunt. nec sic quidem flexus est imperator, ut accommodaret assensum, sed deos potissimum consulere statuit misitque aruspicem ad Apollinem Milesium. respondit
8 ille ut diuinae religionis inimicus. traductus est itaque a proposito et quoniam nec amicis nec Caesari nec Apollini poterat reluctari, hanc moderationem tenere conatus est, ut eam rem sine sanguine transigi iuberet, cum Caesar uiuos cremari uellet qui sacrificio repugnassent.

1 12. Inquiritur peragendae rei dies aptus et felix ac potissimum Terminalia deliguntur, quae sunt a. d. septimum Kalendas Martias, ut quasi terminus imponeretur huic religioni.

ille dies primus leti primusque malorum
causa fuit:

2 quae et ipsis et orbi terrarum acciderunt. qui dies cum illuxisset agentibus consulatum senibus ambobus octauum et septimum, repente adhuc dubia luce ad ecclesiam praefectus cum ducibus et tribunis et rationalibus uenit et reuulsis foribus simulacrum dei quaeritur: scripturae repertae incenduntur,
3 datur omnibus praeda, rapitur, trepidatur, discurritur. ipsi
f.4b uero in speculis — in alto | enim constituta ecclesia ex palatio uidebatur — diu inter se concertabant, utrum ignem potius
4 supponi oporteret. uicit sententia Diocletianus cauens, ne magno incendio facto pars aliqua ciuitatis arderet. nam multae
5 ac magnae domus ab omni parte cingebant. ueniebant igitur

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 14 s.] Vergil. Aen. IV 169 s.

1 qui aliter *Bal (in Erratis, post Indicem),* qualiter *C* 3 ne *Columbus, item Bentleius* 5 respondt *C (item c. 18, 5)* 10 sacrificio *Bal,* sacrificium *C;* sacrificium repudiassent *GLaubmann* 12 deleguntur *C* a. d. *Cuperus,* ad *C; ad quod Bentleius* ante diem *ascrips.* kł mr̃s. *C* 13 īponeretur *C* 14 loeti *C* 18 praefectus *Cuperus, item Bentleius,* profectus *C* 21 ipsi *Bal,* ipsis *C* 22 constituta* *(c uel* e *er.) C* 24 subponi *C* sentenciam *C, corr. Bal ad* Diocletianus *Bentleius* NB. ni *in marg.*

praetoriani acie structa cum securibus et aliis ferramentis et immissi undique fanum illud editissimum paucis horis solo adaequarunt.

13. Postridie propositum est edictum quo cauebatur, ut 1
religionis illius homines carerent omni honore ac dignitate, tormentis subiecti essent, ex quocumque ordine aut gradu uenirent, aduersus eos omnis actio ualeret, ipsi non de iniuria, non de adulterio, non de rebus ablatis agere possent, libertatem denique ac uocem non haberent. quod edictum 2
quidam etsi non recte, magno tamen animo deripuit et conscidit, cum irridens diceret uictorias Gothorum et Sarmatarum propositas. statimque perductus non modo extortus, sed etiam 3
legitime coctus cum admirabili patientia postremo exustus est.

14. Sed Caesar non contentus est edicti legibus: aliter 1
Diocletianum aggredi parat. nam ut illum ad propositum 2
crudelissimae persecutionis impelleret, occultis ministris palatio subiecit incendium, et cum pars quaedam conflagrasset, Christiani arguebantur uelut hostes publici et [cum] ingenti inuidia simul cum palatio Christianorum nomen ardebat: illos consilio
cum eunuchis habito de extinguendis principibus cogitasse, duos imperatores domi suae paene uiuos esse combustos. Diocletianus uero, qui semper se uolebat uideri astutum et 3
intellegentem, nihil potuit suspicari, sed ira inflammatus ex-

1 instructa *Cuperus, item Bentleius* 2 īmissi *C* fanum *Cuperus,* tam *C;* tamen *Bal,* templum *Colomesius, alia ap. Bauldrium;* illut *C;* tantum illud aedificium *(*aedificium *iam Cuperus) antiqua manus in editionis Baluzianae exemplari Heidelbergensi* 4 Post tridię *C* 6 subiecti* *(*s *er.) C* aut] ac *Columbus* 7 omnes *Bal* ualeret *Cuperus,* caleret *C;* exactio caleret *Susius p. 13* 8 a|dulterio *C* 10 deripuit *Tollius,* diripuit *C* 11 gotorum *C* 12 propositas *Columbus,* praepositas *C* perductus *C, quod probat Halm p. 162,* productus *Bal* 13 lentissime *Gale conl. c. 21, 7* lentis ignibus, *at cf. Plin. h. n. 23, 64* 14 est *del. Heumann* 18 cum *del. Tollius* inuidia *Bal.* uidia *C* 19 Christianum *Heumann* illos *Bal,* illo *C* 20 de extinguendis *Bal,* dextinguendis *C* 21 pęna *C, corr. Bal* c̄bustos *C* 23 intelligentem *C*

4 carnificari omnes suos protinus praecepit. sedebat ipse atque
innocentes igni torquebat, item iudices uniuersi, omnes denique
5 qui erant in palatio magistri data potestate torquebant. erant
certantes quis prior aliquid inueniret: nihil usquam reperie-
batur, quippe cum familiam Caesaris nemo torqueret. aderat
ipse et instabat nec patiebatur iram inconsiderati senis defla-
6 grare. sed quindecim diebus interiectis aliud rursum incen-
dium molitus est, sed celerius animaduersum, nec tamen
7 auctor apparuit. tunc Caesar medio hiemis profectione parata
prorupit eodem die, contestans fugere se, ne uiuus arderet.
1 15. Furebat ergo imperator iam non in domesticos tantum,
sed in omnes. et primam omnium filiam Valeriam coniugem-
2 que Priscam sacrificio pollui coegit. potentissimi quondam
eunuchi necati, per quos palatium et ipse ante constabat,
f.53a comprehensi presbyteri ac ministri et sine ul|la probatione
aut confessione damnati cum omnibus suis deducebantur.
3 omnis sexus et aetatis homines ad exustionem rapti, nec sin-
guli, quoniam tanta erat multitudo, sed gregatim circumdato
igni ambiebantur; domestici alligatis ad collum molaribus mari
4 mergebantur. nec minus in ceterum populum persecutio uio-
lenter incubuit. nam iudices per omnia templa dispersi uni-
5 uersos ad sacrificia cogebant. pleni carceres erant, tormen-
torum genera inaudita excogitabantur, et ne cui temere ius
diceretur, arae in secretariis ac pro tribunali positae, ut liti-
gatores prius sacrificarent atque ita causas suas dicerent, sic

1 praecepit *Bal,* caepit *C;* excarnificare—coepit *Cuperus* 2 igni *Brandt (cf. c. 15, 3. 21, 8 et Indic. uerbor.),* igne *C* torquebat *Miegius ap. Buenemannum,* torrebat *C* 3 torquebant *Bal,* torquebantur *C* torquebant [erant] certantes *anonymus p. 44* 4 usquam *Bal,* usq. *C* 6 deflagraret *C, corr. Bal* 7 aliut *C* 8 set *C,* id *Columbus* celererius *C* 13 condam *C, corr. Bal* 15 c̄phensi *C* 16 aut *Tollius,* ad *C;* ac *Lenglet;* ad confessionem *Bal* ducebantur *Tollius, cf. c. 40, 4. 51, 2. Lact. Inst. IV 18, 7* 18 sed *Tollius,* et *C;* at *ed. Oxon. 1680* 19 amburebantur *Cuperus* *uirgulam post* ambiebantur *del. Bentleius* molalibus *C, corr. Bal* 23 inaudita* *(e er.) C* 24 arę* *C* 25 sic ergo] sicque *Heumann*

ergo ad iudices tamquam ad deos adiretur. etiam litterae ad 6
Maximianum atque Constantium commeauerant, ut eadem
facerent: quorum sententia in tantis rebus expectata non erat.
et quidem senex Maximianus libens paruit per Italiam, homo
5 non adeo clemens. nam Constantius, ne dissentire a maiorum 7
praeceptis uideretur, conuenticula id est parietes, qui restitui
poterant, dirui passus est, uerum autem dei templum, quod
est in hominibus, incolume seruauit.

16. Vexabatur ergo uniuersa terra et praeter Gallias ab 1
10 oriente usque ad occasum tres acerbissimae bestiae saeuiebant.

non, mihi si linguae centum <sint> oraque centum, 2
ferrea uox, omnes scelerum comprendere formas,
omnia poenarum percurrere nomina possim,

quae iudices per prouincias iustis atque innocentibus intule-
15 runt. uerum quid opus est illa narrare praecipue tibi, Donate 3
carissime, qui praeter ceteros tempestatem turbidae persecu-
tionis expertus es? nam cum incidisses in Flaccinum prae- 4
fectum, non pusillum homicidam, deinde in Hieroclem ex
uicario praesidem, qui auctor et consiliarius ad faciendam
20 persecutionem fuit, postremo in Priscillianum successorem
eius, documentum omnibus inuictae fortitudinis praebuisti.
nouies enim tormentis cruciatibusque uariis subiectus nouies 5
aduersarium gloriosa confessione uicisti, nouem proeliis zabu-
lum cum satellitibus suis debellasti, nouem uictoriis saeculum

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 7 uerum—hominibus] cf. Indic. rer. s. u. templum. 11 ss.] Vergil. Aen. VI 625 ss. 19 s. qui—fuit] Lact. Inst. V 2, 12. 24 saeculum—triumph.] Lact. Epit. 61, 5. Inst. IV 26, 28.

1 *etiam *(ι i. e.* et *er. uid.) C;* et iam *Bal* 3 quorum *Halm,* corum *C (cf. in C c. 3, 5 et 48, 8* co*; 7, 10* quo equare*; 15, 2 et 27, 7* condam*; 18, 5* c̄m*; 52, 1* locor*);* eorum *Bal* expectata *Bal,* spectata *C* 5 desentire *C* 8 incolome *C* 10 aceruissime *C* sebunt *part. s. l. in* seuiębant *(sic) corr. C* 11 sint *ex Vergil. add.* 12 comprendere formas *Vergil.,* cōp̄henđrē penas *C* 13 omnia *Vergil.,* om̄iū *C* *ad* possem *(sic LeNourry cum Bal) Bentleius* possim *ascr.* 14 que *C,* quas *ed. Oxon. 1680* 18 pusillam *C, corr. Bal* ieroclē *C* 20 prisscillianum *C* 23 *an* diabolum*? Brandt, cf. c. 2, 8. 52, 5*

cum suis terroribus triumphasti. quam iucundum illud spectaculum deo fuit, cum uictorem te cerneret non candidos equos aut immanes elephantos, sed ipsos potissimum triumphatores currui tuo subiungentem! hic est uerus triumphus, cum dominatores dominantur. uicti enim tua uirtute ac subiugati sunt, quandoquidem nefanda iussione contempta omnes apparatus ac terriculas tyrannicae potestatis fide stabili et robore animi profligasti. nihil aduersus te uerbera, nihil ungulae, nihil ignis, nihil ferrum, nihil uaria tormentorum genera ualuerunt: adimere tibi fidem ac deuotionem nulla uis potuit. hoc est esse discipulum dei, hoc est militem Christi, quem nullus hostis expugnet, nullus lupus de castris caelestibus rapiat, nullus laqueus inducat, nullus dolor uincat, nullus cruciatus affligat. denique post illas nouem gloriosissimas | pugnas, quibus a te zabulus uictus est, non est ausus ulterius congredi tecum. quem tot proeliis expertus est non posse superari. et cum tibi parata esset uictrix corona, desiit amplius prouocare, ne iam sumeres: quam licet non acceperis in praesenti, tamen integra tibi pro uirtutibus tuis et meritis in regno domini reseruatur. sed redeamus ad ordinem rerum.

17. Hoc igitur scelere perpetrato Diocletianus, cum iam felicitas ab eo recessisset, perrexit statim Romam, ut illic uicennalium diem celebraret, qui erat futurus a. d. duodecimum Kalendas Decembres. quibus sollemnibus celebratis cum libertatem populi Romani ferre non poterat, impatiens et aeger animi prorupit ex urbe impendentibus Kalendis Ianuariis,

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 s.] Minuc. c. 37, 1. Cyprian. Epist. X 2.

1 illut *C* 3 Imanes elefantos *C* 4 subiungentem *Nic. Heinsius,* subiugantem *C* 6 omnis *C, corr. Bal* 8 *pr.* nichil *C, sic saepe* 13 uincit *C, corr. Bal* 14 głorissimas *C* 15 zabulis *C, corr. Bal; cf. ad p. 189, 23* 17 superare *C (recte?), corr. Bal* 20 dei *Bal* 23 ad XII. kł. DC̄B. *C;* XV *Seeck, Gesch. d. Untergangs d. antiken Welt I. Anh. p. 409 (conl. Euseb. mart. Pal. I 5—II 4); ad* ad *(sic LeNourry cum Bal) Bentleius* ante diem *ascr.* 24 sollēpnibus *C* 25 cum *(cū C)*] quod *Tollius, sed cf. ad p. 183, 1 s.* libertate *C, corr. Bal* 26 inpendentibus kł. iār. *C*

quibus illi nonus consulatus deferebatur. tredecim dies tole- 3
rare non potuit, ut Romae potius quam Rauennae procederet
consul, sed profectus hieme saeuiente, frigore atque imbribus
uerberatus morbum leuem, at perpetuum contraxit uexatusque
per omne iter lectica plurimum uehebatur. sic aestate trans- 4
acta per circuitum ripae Istricae Nicomediam uenit morbo iam
graui insurgente: quo cum se premi uideret, prolatus est
tamen, ut circum quem fecerat dedicaret anno post uicennalia
repleto. deinde ita languore <est> oppressus, ut per omnes 5
deos pro uita eius rogaretur, donec Idibus Decembribus luctus
repente in palatio, maestitia et lacrimae iudicum, trepidatio
et silentium tota ciuitate. iam non modo mortuum, sed etiam 6
sepultum dicebant, cum repente mane postridie peruagari
fama quod uiueret, domesticorum ac iudicum uultus alacritate
mutari. non defuerunt qui suspicarentur celari mortem eius, 7
donec Caesar ueniret, ne quid forte a militibus nouaretur.
quae suspicio tantum ualuit, ut nemo crederet eum uiuere, 8
nisi Kalendis Martiis prodisset, uix agnoscendus, quippe qui
anno fere toto aegritudine tabuisset. et ille Idibus Decem- 9
bribus morte sopitus animam receperat, nec tamen totam.

1 consolatus *C* 3 *post* hieme *distinguit Bal, sed ad* hieme saeuiente *cf. c. 45, 2* 4 at *Gale,* ac *C* contraxit *Graeuius,* traxit *C* 5 iter *part. ras. ex* inter *C* lectică, *sed ˜ er., C* 6 Histricae *(uel* Histriae*) Nic. Heinsius, unde* Istricae *alii,* strige *C;* strigae *Bal in ed. 1679, secund. curis (ap. Bauldrium)* Istricae *probare uid.,* strigae *defendere temptat Henr. Dodwell 'Dissertatione de* Ripa Striga' *editioni Lactantii Sparkianae (Oxon. 1684) subiecta (in ed. Bauldrii II p. 331 ss., Lengleti II p. LXIV ss.),* Phrygiae *ed. Oxon. 1680 p. 108,* Strigoniae *Spark* 7 grauius *Tollius;* ingruente *anonymus p. 45;* grauius urgente *Buenemann* quo cum *Colomesius,* quod cumque *C;* utcunque *ed. Oxon. 1680,* quo utcunque *Columbus, item Duebner* 9 langore *C* est *add. Heumann* 11 s. maestitia—ciuitate *(cf.* per omnes deos *u. 9).* iam *distinxit Brandt,* maestitia et lacrimae, iudicum trepidatio et silentium *(at cf. u. 14* iudicum—mutari*).* tota ciuitate iam *cum Baluzio edd., nisi quod* silentium tota ciuitate. iam *anonymus p. 46* 13 posttridie *C* 14 ac *Bal,* ad *C* 16 quit *C* militibus *ex* milite *C* 17 inualuit *anonymus p. 46* 18 kł mārc *C* 19 tota *C, corr. Bal* 20 morte *aut delendum aut* pro mortuo *scribendum uid. Graeuio,* morbo *Cellarius,*

demens enim factus est, ita ut certis horis insaniret, certis resipisceret.

1 18. Nec multis post diebus Caesar aduenit, non ut patri gratularetur, sed ut eum cogeret imperio cedere. iam conflixerat nuper <cum> Maximiano sene eumque terruerat iniecto
2 armorum ciuilium metu. aggressus est ergo Diocletianum primum molliter et amice, iam senem esse dicens, iam minus ualidum et administrandae rei publicae inhabilem: debere illum requiescere post labores. simul et exemplum Neruae profe-
3 rebat, qui imperium Traiano tradidisset. ille uero aiebat et indecens esse, si post tantam sublimis fastigii claritatem in humilis uitae tenebras decidisset, et minus tutum, quod in
4 tam longo imperio multorum sibi odia quaesisset; Neruam uero uno anno imperantem, cum pondus et curam tantarum
f. 6a rerum uel aetate uel insolentia ferre non quiret, ab|iecisse gubernaculum rei publicae atque ad priuatam uitam redisse, in qua consenuerat. uerum si nomen imperatoris cuperet adipisci, impedimento nihil esse quominus omnes Augusti nun-
5 cuparentur. at ille, qui orbem totum iam spe inuaserat, quoniam sibi aut nihil praeter nomen aut <non> multum uidebat accedere, respondit debere ipsius dispositionem in perpetuum

morte quasi *Buenemann, sed cf. Lact. de op. 18, 3* quod anima morte sopiatur, *§ 8* perpetua morte sopiri

2 resipiscere*tur (n er.) C, corr. Bal* 4 gratulare*tur (n er.) C* imperio *Bal,* imperium *C, cf. Proleg. adn. 6* cedere *Bal,* credere *C* 5 cum *add. Cuperus* 10 et *Columbus,* ei *C* 13 s. Neruam *et* imperantem *Columbus,* Nerua *et* imperante *C; cf. Proleg. adn. 6* 15 insollentia *C* quereret *part. s. l. in* quiret *corr. C* 18 qui minus *C, corr. Bal* 19 spe *Columbus,* ipse *C* inuaserat *ed. Oxon. 1680 in Emendat. p. 108 (cf. Sallust. Iug. 20, 6* totum eius regnum animo iam inuaserat*),* inuenerat *C;* inhiauerat *Bal (cf. c. 9, 5),* inuolauerat *Halm,* deuorauerat *Brandt (cf.* spe deuorare *Cic. Verr. I 51, 135. p. Flacco 24, 57. d. domo 23, 60. ad Attic. I 16, 10; infra c. 26, 2* orbem deuorauerat*)* quoniam *Halm p. 165,* c̃m *C (i. e.* q̃m, *ut uid.; de litt.* c *et* q *in C mutatis cf. ad p. 189, 3;* cum *in C* cū *scribi solet);* cum *Bal, post quod* inde *addit; ad* cum—uidebat *cf. p. 183, 1 s.* 20 non *add. ed. Oxon. 1680, etiam Bentleius* leg. aut non multum *ascrips.*

conseruari, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento: inter duos facile posse concordiam seruari, inter quattuor pares nullo modo. si ipse cedere noluisset, se sibi consulturum, 6 ne amplius minor et extremus esset. iam fluxisse annos quindecim ⟨quibus⟩ in Illyricum id est ad ripam Danuuii relegatus cum gentibus barbaris luctaretur, cum alii intra laxiores et quietiores terras delicate imperarent. his auditis senex 7 languidus, qui iam et Maximiani senis litteras acceperat scribentis quaecumque locutus fuisset, et didicerat augeri ab eo exercitum, lacrimabundus 'fiat' inquit 'si hoc placet'. super- 8 erat ut communi consilio omnium Caesares legerentur. 'quid opus est consilio, cum sit necesse illis duobus placere quicquid nos fecerimus?' — 'ita plane. nam illorum filios nuncupari necesse est'. erat autem Maximiano ⟨filius⟩ Maxen- 9 tius, huius ipsius Maximiani gener, homo perniciosae ac malae mentis, adeo superbus et contumax, ut neque patrem neque socerum solitus sit adorare, et idcirco utrique inuisus fuit. Constantio quoque filius erat Constantinus, sanctissimus adu- 10 lescens et illo fastigio dignissimus, qui insigni et decoro habitu corporis et industria militari et probis moribus et comitate singulari a militibus amaretur, a priuatis et optaretur. eratque tunc praesens iam pridem a Diocletiano factus tribunus ordinis primi. — 'quid ergo fiet?' — 'ille' inquit 'dignus 11 non est. qui enim me priuatus contempsit, quid faciet, cum imperium acceperit?' — 'hic uero et amabilis est et ita imperaturus, ut patre suo melior et clementior iudicetur'. — 'ita

1 summam *Bal,* summa *C* 2 sint *Bal,* sunt *C* 3 quatuor *C* 4 cedere noluisset *Bal,* credere noluissent *C* 5 ·XV^{m}· *C;* duodecim *Seeck (cf. ad p. 190, 23)* 6 quibus *add. Cuperus,* ex quo *uel* cum *Boherellus,* cum *iam ed. Oxon. 1680, sed post* in Illyrico *(sic) positum, aliter p. 108, Bentleius ad* in *(Le Nourry cum Bal* quindecim in Illyricum*) as rips.* cum religatus *C, corr. Bal* 8 et *om. Bal* 12 quid *Bal,* quod *C* 13 quicquit *C* 14 nos *ex* ne *C* 15 filius *add. Bal* 16 male *bis C* 19 Constantio *Bal,* Constantius *C* adolescens *C* 20 decore abitu *C, corr. Bal* 22 et optaretur] exoptaretur *Gale*

fiet ut ego non possim facere quae uelim. eos igitur oportet nuncupari qui sint in mea potestate, qui timeant, qui nihil
12 faciant nisi meo iussu'. — 'quos ergo faciemus?' — 'Seuerum' inquit. — 'illumne saltatorem temulentum ebriosum, cui nox pro die est et dies pro nocte?' — 'dignus', inquit 5
'quoniam militibus fideliter praefuit, et eum misi ad Maxi-
13 mianum, ut ab eo induatur'. — 'esto. alterum quem dabis?' — 'hunc' inquit ostendens Daiam adulescentem quendam semibarbarum, quem recens iusserat Maximinum uocari de suo nomine. nam et ipsi Diocletianus nomen ex parte muta- 10
uerat ominis causa, quia Maximianus fidem summa religione
f.66b 14 praestabat. — 'quis est hic | quem mihi offers?' — 'meus' inquit 'affinis'. — at ille gemebundus 'non idoneos homines mihi das quibus tutela rei publicae committi possit'. — 'probaui eos' inquit. — 'tu uideris, qui regimen imperii suscepturus es. 15
15 ego satis laboraui et prouidi quemadmodum me imperante res publica staret incolumis. si quid accesserit aduersi, mea culpa non erit'.

1 19. Cum haec essent constituta, proceditur Kalendis Mais. Constantinum omnes intuebantur, nulla erat dubitatio: milites 20
qui aderant et primores militum electi et acciti ex legionibus in hunc unum intenti gaudebant, optabant et uota faciebant.
2 erat locus altus extra ciuitatem ad milia fere tria, in cuius summo Maximianus ipse purpuram sumpserat, et ibi columna
3 fuerat erecta cum Iouis signo. eo pergitur. contio militum 25
conuocatur. incipit senex cum lacrimis, alloquitur milites: se

4 tumulentum *C, corr. Bal* 6 praefuit *ed. Oxon. 1680 in Emendat. p. 108, etiam Bentleius* leg. praefuit *ascrips.*, praebuit *C* 9 Maximinum *Bal,* maximianum *C* 10 nam *Gale,* iam *C* 11 ominis *ed. Oxon. 1680,* hominis *C* 12 *post* offers *2 litt. (*af*?) er., C* 13 afinis *C* idoneos *LeNourry,* ideos *(non recte LeNourry et Lenglet* idẽos*) C;* inquit eos *Bal* 14 comiti *C* 17 acciderit *Gale* 19 ꝁl mais *C* 21 primores *Columbus,* priores *C* *ante* acciti *er.* arc *ut uid., C* 22 opitabant *C, corr. Bal* 24 Maximius *part. s. l. in* Maximianus *corr. C* sumserat *C* 25 concio *C* 26 incipit *Brandt (an* senex, cum lacrimis alloquitur *distinguendum?),* inquit *C, quod retinet Bal;* in qua *Columbus, item Bent-*

inualidum esse, requiem post labores petere, imperium ualidioribus tradere, alios Caesares subrogare. summa omnium expectatio, quid afferret. tunc repente pronuntiat Seuerum 4 et Maximinum Caesares. obstupefiunt omnes. in tribunali Constantinus adstabat susum. haesitare inter se num Constantini immutatum nomen esset, cum in conspectu omnium Maximianus manum retrorsum extendens protraxit a tergo Daiam Constantino repulso et exutum uestem priuatam constituit in medium. mirari omnes qui esset, unde esset. nemo tamen 5 reclamare ausus est cunctis insperatae nouitate rei turbatis. huic purpuram Diocletianus iniecit suam qua se exuit, et Diocles iterum factus est. tum descenditur, et reda per ciui- 6 tatem ueteranus rex foras exportatur in patriamque dimittitur, Daia uero sublatus nuper a pecoribus et siluis, statim scutarius, continuo protector, mox tribunus, postridie Caesar, accepit Orientem calcandum et conterendum, quippe qui neque militiam neque rem publicam sciret, iam non pecorum, sed militum pastor.

20. Maximianus postquam senibus expulsis quod uoluit 1 effecit, se iam solum totius orbis dominum [esse] ferebat. nam Constantium quamuis priorem nominari esset necesse, contemnebat, quod et natura mitis esset et ualitudine corporis impeditus. hunc sperabat breui obiturum, et si non obisset, 2 uel inuitum exuere facile uidebatur. quid enim faceret, si a

leius, 'concio—conuocetur' inquit *Gale,* consurgit *Tollius,* infit *alter anonymus p. 70,* inquit *del. Heumann*

2 omnium *in marg. clariore scriptura repetitum, C* 4 Maximinum *Bal,* maximianum *C* 5 asstabat *C* stare inter se *et in marg.* esitare inter se *C, unde* haesitare *LeNourry,* sciscitari *Bal,* susurrare *(om.* susum*) Bauldri,* quaeritare *Buenemann* constantinum *C, corr. Bal* 6 esse *C, corr. Bal* 8 exutum *Bal (in Erratis),* exuto *C* 9 *an* medio? *cf. Proleg. adn. 6* 10 inspirate *C, corr. Bal* nouitatem *C, corr. Bal* 15 post tridie *C* 20 effecit *Columbus, item Bentleius (Buenemann confert Lact. Inst. VI 14, 10. 15, 17),* et fecit *C* esse *del. Columbus* ferebat *Bal,* ferebatur *C;* esse rebatur *Bauldri* 23 inpeditus *C* obisset *Bal,* nouisset *C*

3 tribus cogeretur imperium deponere? habebat ipse Licinium
ueteris contubernii amicum et a prima militia familiarem,
cuius consiliis ad omnia regenda utebatur, sed eum Caesarem
facere noluit, ne filium nominaret, ut postea in Constantii
4 locum nuncuparet Augustum atque fratrem, tunc uero ipse
principatum teneret ac pro arbitrio suo debacchatus in orbem
terrae uicennalia celebraret ac substituto Caesare filio suo,
f. 71a qui tunc erat nouennis, et ipse deponeret; | ita cum imperii
summam tenerent Licinius ac Seuerus et secundum Caesarum
nomen Maximinus et Candidianus, inexpugnabili muro circum-
5 saeptus securam et tranquillam degeret senectutem. huc con-
silia eius tendebant. sed deus, quem sibi fecit infestum, cuncta
illius cogitata dissoluit.

1 21. Adeptus igitur maximam potestatem ad uexandum
2 orbem, quem sibi patefecerat, animum intendit. nam post
deuictos Persas, quorum hic ritus, hic mos est, ut regibus
suis in seruitium se addicant et reges populo suo tamquam
familia utantur, hunc morem nefarius homo in Romanam ter-
ram uoluit inducere: quem ex illo tempore uictoriae sine pu-
3 dore laudabat. et quia id aperte iubere non poterat, sic age-
bat, ut et ipse libertatem hominibus auferret. in primis ho-
nores ademit. torquebantur ab eo non decuriones modo, sed
primores etiam ciuitatum, egregii ac perfectissimi uiri, et
quidem in causis leuibus atque ciuilibus. si morte digni uide-
4 rentur, cruces stabant, sin minus, compedes parati. matres

3 cuius *bis, prius er., C* gerenda *Bauldri, item Bentleius* 4 *in C ante* ut *in spatio 2 litterarum* ūl *(sic) uideri esse dicit Lenglet (unde* uel *add.,* sed *Fritzsche), sed nihil nisi solitum interuallum est; iam Bauldri* ⟨et⟩ ut *coni.* constanti *C* 7 hac *C, corr. Bal* 8 ⟨et⟩ ita *Bauldri* 10 circumseptus *C* 11 huc—tendebant *Graeuius,* hoc consilio eis ostendebant *C;* hoc consilia ei ostendebant *Bal* 18 familia *Bal,* milia *C* 20 sic] ⟨clam⟩ sic *Columbus,* id *Heumann* 21 et ipse] reapse *Heumann,* tacite *Buenemann,* ut tectim per se *Arntzenius, Panegyr. ueter. I p. 43* 23 ciuitatum *s. l. ex* ciuitatis *C* 24 causis *ex* laudis *C* 25 cõpedes *C*

familias ingenuae ac nobiles in gynaeceum rapiebantur. si quis esset uerberandus, defixi in stabulo pali quattuor stabant, ad quos nullus umquam seruus distendi solebat. quid lusorium uel delicias eius referam? habebat ursos ferociae ac magnitudinis suae simillimos. quos toto imperii sui tempore elegerat. quotiens delectari libuerat, horum aliquem adferri nominatim iubebat. his homines non plane comedendi, sed obsorbendi obiectabantur: quorum artus cum dissiparentur, ridebat suauissime nec umquam sine humano cruore cenabat. dignitatem non habentibus poena ignis fuit. id exitii primo aduersus Christianos permiserat datis legibus, ut post tormenta damnati lentis ignibus urerentur. qui cum deligati fuissent, subdebatur primo pedibus lenis flamma tamdiu, donec callum solorum contractum igni ab ossibus reuelleretur. deinde incensae faces et extinctae admouebantur singulis membris, ita ut locus nullus in corpore relinqueretur intactus. et inter haec suffundebatur facies aqua frigida et os umore abluebatur, ne arescentibus siccitate faucibus cito spiritus redderetur: quod postremo accidebat, cum per multum diem decocta omni cute uis ignis ad intima uiscera penetrasset. hinc rogo facto cremabantur corpora iam cremata. lecta ossa et in puluerem comminuta iactabantur in flumina ac mare.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 21, 6 (artus—dissiparentur). 11 (lecta ossa eqs.)] Lact. Inst. V 11, 6.

1 ingunę̊ *C* geniceum *C* 2 quatuor *C* 4 ferociae—suae *Bal,* ferocia ac magnitudinis sue *C;* ferocia ac magnitudine sui simillimos *anonymus p. 48, item Bentleius,* ferociae ac magnitudini suae *Heumann; pro* magnitudinis *coni.* fortitudinis *'aut sim.' Cramer, In Iuuenalis satiras commentarii uetusti (1823) p. 625 ad p. 139, 25, sed cf. c. 9, 3* 6 conlegerat (c̃legerat) *Halm* 8 absorbendi *Columbus* 9 saeuissime *Cramer p. 139 s.* 10 id exitii *Nic. Heinsius (*et exitii *iam Columbus),* et exilii *C;* et exemplum *Boherellus,* et illam *Tollius;* et eculei. id primo *Ellis, Journ. of philol. uol. XIV 88* 11 promserat *Graeuius* latis *Graeuius* 12 delegati *C* 13 subdeba*tur *(*n *er.) C* 14 reuellere*tur *(*n *er.) C* 17 humore *C* 19 accedebat *C, corr. Bal* cum *ed. Oxon. 1680, item Bentleius,* tunc *C* 22 et *bis C* flumina *Columbus, item Bentleius,* flumine *C;* flumen *Heumann; cf. Proleg. adn. 6* ac] aut *Heumann*

1 22. Quae igitur in Christianis excruciandis didicerat, con-
2 suetudine ipsa in omnes exercebat. nulla <poena> penes eum
leuis, non insulae, non carceres, non metalla, sed ignis, crux,
3 ferae in illo erant cotidiana et facilia. domestici et admini-
stratores lancea emendabantur. in causa [poena] capitis [et]
animaduersio gladii admodum paucis quasi beneficium defere-
batur, qui ob merita uetera impetrauerant bonam mortem.
4 iam illa <prae> his leuia fuerunt: eloquentia extincta, causi-
f. 7b dici | sublati, iure consulti aut relegati aut necati, litterae
autem inter malas artes habitae et qui eas nouerant, pro ini-
5 micis hostibusque protriti et execrati. licentia rerum omnium
solutis legibus adsumpta et iudicibus data. iudices militares
humanitatis litterarum rudes sine adsessoribus in prouincias
immissi.

1 23. At uero illud publicae calamitatis et communis luctus
omnium fuit, census in prouincias et ciuitates semel missus.
censitoribus ubique diffusis et omnia exagitantibus hostilis
2 tumultus et captiuitatis horrendae species erant. agri gle-
batim metiebantur, uites et arbores numerabantur, animalia
omnis generis scribebantur, hominum capita notabantur, in
ciuitatibus urbanae ac rusticae plebes adunatae, fora omnia
gregibus familiarum referta, unus quisque cum liberis, cum
seruis aderant, tormenta ac uerbera personabant, filii aduersus

2 poena penes eum *Bal (cf. ad u. 5)*, poenis eum *C;* e poenis eorum *Bauldri,* poena tum *Heumann,* e poenis tum *Buenemann* 3 ñ in sole. ñ in carceris *C, corr. Bal* 4 fere *C* in—cotidiana *Bal,* in illa erant cotidiano *C;* in illos erant cotidiana *Bauldri,* haec illi erant cotidiana *Heumann* 5 in—gladii *Bal,* In causa pęna *('uox* poena *in hunc locum irrepsit ex superiore' [u. 2] Bal, immo ex marg.)* capitis et animaduersi agladii *C;* in curia poena capitis et animaduersio gladii *Lenglet* 6 beneficium *Columbus,* beneficii *C;* beneficii loco *Bal* 7 impetrauerunt *Halm* bona morte *C, corr. Bal* 8 <prae> his *Gale,* hic *Boherellus,* huic *Lenglet* fuerunt *Bauldri,* fuerant *C* 13 literarum *C;* <et> litterarum *anonymus p. 48* 14 inmissi *C* 16 omnium] initium *Gale, sed cf. Buenemannum* ciuitatis, *s. l. corr., C* simul *Gale* 19 mitiebantur *C* 21 fora *Columbus,* foras *C* 22 *ad* unus quisque—aderant *cf. c. 37, 1* (mergebantur)

parentes suspendebantur, fidelissimi quique serui contra dominos uexabantur, uxores aduersus maritos. si omnia defecerant, 3
ipsi contra se torquebantur et cum dolor uicerat, adscribebantur quae non habebantur. nulla aetatis, ualitudinis excu- 4
satio. aegri et debiles deferebantur, aestimabantur aetates singulorum, paruulis adiciebantur anni, senibus detrahebantur. luctu et maestitia plena omnia. quae ueteres aduersus uictos 5
iure belli fecerant, et ille aduersus Romanos Romanisque subiectos facere ausus est, quia parentes eius censui subiugati fuerant, quem Traianus Daciis assidue rebellantibus poenae gratia uictor imposuit. post hoc pecuniae pro capitibus pen- 6
debantur et merces pro uita dabatur. non tamen isdem censitoribus fides habebatur, sed alii super alios mittebantur tamquam plura inuenturi, et duplicabatur semper, illis non inuenientibus, sed ut libuit addentibus, ne frustra missi uiderentur. interea minuebantur animalia et mortales obibant et 7
nihilo minus soluebantur tributa pro mortuis, ut nec uiuere iam nec mori saltim gratis liceret. mendici supererant soli a quibus nihil exigi posset: quos ab omni genere iniuriae tutos miseria et infelicitas fecerat. atquin homo pius misertus est 8
illis, ut non egerent. congregari omnes iussit et exportatos nauiculis in mare mergi. adeo hominem misericordem, qui prouiderit ne quis illo imperante miser esset! ita dum cauet 9
ne quis simulatione mendicitatis censum subterfugiat, multitudinem uerorum miserorum contra omne ius humanitatis occidit.

2 *post* omnia *4 litt. ut uid. er. (*d*d* *agnoscitur) C* 4 *ante* ualitudinis *add.* nulla *Graeuius,* aut *Nic. Heinsius,* uel *Heumann* 5 deffe-rebantur *C* 7 ueteres] uictores *Bal (in Erratis), ad* uictores *Bentleius* ueteres *ex C ascrips.* 8 et] ea *edit. Oxon. 1680,* haec *Lenglet* subiectis *C, corr. Bal* 10 Daciis *defendit Lenglet,* datiis *C;* Dacis *Bal, fort. recte* pęne *C, corr. Bal* 11 inposuit *C* post haec *anonymus p. 49* 12 hisdem *C* 17 nihilo *Columbus,* nihil *C* 19 possit *C, corr. Bal* iniuriae tutos *Bal (in Erratis),* iniuria aetatis *C* 20 infelicitas *ex* infelicitatis *C* fecerat *ex* fecerit *C* pius *Tollius,* impius *C* 21 illis. ut non egerent, congregari *cum C distingui mauult Halm p. 163* 23 cauet *Columbus,* cauit *C* 25 uerorum *Bauldri,* uirorum *C;* uere *Heumann*

1 24. Iam propinquauit illi iudicium dei secutumque tempus
2 est quo res eius dilabi ac fluere coeperunt. nondum animum
intenderat ad euertendum pellendumue Constantium, dum est
occupatus his rebus quas superius exposui: et expectabat
3 obitum eius, sed tam celeriter non putabat obiturum. qui
cum grauiter laboraret, miserat litteras, ut filium suum Con-
stantinum remitteret sibi uidendum, quem iam dudum ‹frustra
f. 8a 4 repetierat›. ille uero nihil minus uolebat. | nam et in insidiis
saepe iuuenem adpetiuerat, quia palam nihil audebat, ne contra
se arma ciuilia et, quod maxime uerebatur, odia militum
concitaret, ‹et› sub obtentu exercitii ac lusus feris illum
5 obiecerat, sed frustra, quoniam dei manus hominem prote-
gebat. qui illum de manibus eius liberauit in ipso cardine.
namque saepius ‹rogatus› cum iam diu negare non posset,
dedit illi sigillum inclinante iam die praecepitque, ut postridie
mane acceptis mandatis proficisceretur, uel ipse illum occa-
sione aliqua retentaturus uel praemissurus litteras, ut a Se-
6 uero teneretur. quae cum ille prospiceret, quiescente iam
imperatore post cenam properauit exire sublatisque per man-
7 siones multas omnibus equis publicis euolauit. postridie im-
perator cum consulto ad medium diem usque dormisset, uo-

2 delabi *C, corr. Bal* 7 frustra repetierat *(aut* non uiderat *'aut aliquid simile') add. Bal;* uidendum. iam dudum uero ille *Heumann,* uidendum, et quidem iam dudum *(quod 'à l'instant' interpretatur).* illo uero *Duebner* 8 in *del. Boherellus et plerique, item Bentleius lineis inclusit et in marg.* d *ascripsit, sed cf. c. 31, 2* in nomine*; Brandt, die Entstehungsverhältnisse p. 50* 11 et *add. Tollius* 12 protegebat, qui—liberauit. in ipso cardine namque *anonymus p. 49, item Bentleius* 14 saepius ‹rogatus› *Boherellus,* sepius *C;* serius *Graeuius,* saepius petitum *('aut quid simile') Le Nourry;* diutius *Bal (in Erratis);* negare *Bal ibid*, necare *C;* diu negare] denegare *Gale;* cardine, etiamque saepius. cum iam diutius *Bauldri;* cardine. namque saepius petita uenia cum eam diutius *Heumann;* cardine. nam quae saepius negarat, cum iam diutius *Buenemann; item, sed omisso uerbo* negarat *Arntzenius, Panegyr. ueter. II 220* 15 post tridie *C* 18 retineretur *Tollius* 20 multas] singulas *Heumann* auolauit *Heumann* post tridie *C*

cari eum iubet. dicitur ei post cenam statim profectus. indignari ac fremere coepit. poscebat equos publicos, ut eum retrahi faceret. nudatus ei cursus publicus nuntiatur. uix lacrimas tenebat. at ille incredibili celeritate usus peruenit ad 8
patrem iam deficientem, qui ei militibus commendato imperium per manus tradidit. atque ita in lecto suo requiem uitae, sicut optabat, accepit. suscepto imperio Constantinus Augustus nihil egit prius quam Christianos cultui ac deo suo reddere. haec fuit prima eius sanctio sanctae religionis restitutae. 9

25. Paucis post diebus laureata imago eius adlata est ad 1
malam bestiam. deliberauit diu an susciperet. in eo paene 2
res fuit, ut illam et ipsum qui attulerat exureret, nisi eum amici ab illo furore flexissent admonentes eum periculi, quod uniuersi milites, quibus inuitis ignoti Caesares erant facti, suscepturi Constantinum fuissent atque ad eum concursuri alacritate summa, si uenisset armatus. suscepit itaque ima- 3
ginem admodum inuitus atque ipsi purpuram misit, ut ultro asciuisse illum in societatem uideretur. iam turbatae rationes 4
eius fuerant nec poterat alterum extra numerum nuncupare, ut uoluerat. sed illud excogitauit, ut Seuerum, qui erat 5
aetate maturior, Augustum nuncuparet, Constantinum uero non imperatorem, sicut erat factus, sed Caesarem cum Maximino appellari iuberet, ut eum de secundo loco reiceret in quartum.

26. Compositae ei res quodam modo iam uidebantur, cum 1
subito illi alius terror adlatus est, generum ipsius Maxentium Romae factum imperatorem. cuius motus haec fuit causa. cum statuisset censibus institutis orbem terrae deuorare, ad 2

5 eis *C, corr. Bal* imperio *C, corr. Bal* 7 optauerat *Halm* 8 quam ut—redderet *Heumann* 9 restitutae *Columbus, item Bentleius,* restituta *C* 11 poene *C* 12 rex *C, corr. Bal; del. Heumann* <et> illam *anonymus p. 50* 15 suscepturi *Bal,* suscepturū *C* concursuri *Bal,* concursus *C* 16 si uenisset *Bal,* inuenisset *C* in maginem *C, corr. Bal* 18 ascuisse *C* turbatae *Bal,* turba *C* 20 illut *C* 22 Maximino *Bal,* maximiano *C* 25 cōposite *C* quodam *Bal,* quo *C* 26 maxencium *C, sic etiam alias* 28 deuoraret *C, corr. Bal*

hanc usque prosiluit insaniam, ut ab hac captiuitate ne populum quidem Romanum fieri uellet inmunem. ordinabantur iam
3 censitores qui Romam missi describerent plebem. eodem fere tempore castra quoque praetoria sustulerat. itaque milites pauci, qui Romae in castris relicti erant, opportunitatem nancti
f. 81b occisis quibusdam iudicibus non inuito populo, | qui erat con-
4 citatus, Maxentium purpuram induerant. quo nuntio adlato aliquantum rei nouitate turbatus est nec tamen nimium territus. et oderat hominem et tres Caesares facere non poterat.
5 satis uisum est semel fecisse quod noluit. Seuerum arcessit, hortatur ad recipiendum imperium, mittit eum cum exercitu Maximiani ad expugnandum Maxentium, et mittit Romam, in qua milites illi summis deliciis saepissime excepti non modo
6 saluam esse illam urbem, sed ibi uiuere optarent. Maxentius tanti facinoris sibi conscius, licet iure hereditatis paternos milites traducere ad se posset, cogitans tamen fieri posse ut Maximianus socer id ipsum metuens Seuerum in Illyrico relinqueret atque ipse cum suo exercitu ad se oppugnandum ueniret, quaerebat quatenus se a periculo impendente muniret.
7 patri suo post depositum imperium in Campania moranti purpuram mittit et bis Augustum nominat. ille uero et rerum nouarum cupidus et qui deposuerat inuitus, libenter arripuit.
8 Seuerus interim uadit et ad muros urbis armatus accedit. statim milites sublatis signis abeunt et se ⟨ei⟩ contra quem
9 uenerant, tradunt. quid restabat deserto nisi fuga? sed occurrebat iam resumpto imperio Maximianus, cuius aduentu Ra-
10 uennam confugit ibique se cum paucis militibus inclusit. qui

1 capitatione *Heumann, sed cf. c. 23, 1* captiuitatis 5 relicta *C, corr. Bal* oportunitate *C, corr. Bal* 7 maxencius *C, corr. Bal* purpura *Gale* induerat *C, corr. Bal* allato *C* 8 rei *ex* ni *C* 10 arcessiit *C, corr. Bal* 11 et hortatus *Lenglet (sed falso 'ita MS.')* 12 Maxentium *Bal,* maximianum *C* roma *C, corr. Bal* 14 ibi *Bal,* ut *C* 16 possit *C, corr. Bal* ut *s. l. C* 18 a*d *C* obpugnandum *C* 20 camppania *C* 22 quia *Gale* 24 se ⟨ei⟩ *Bauldri,* ⟨ei⟩ se *Gale,* ei *pro* et *Bentleius* 27 qui] ubi *uel* atque *Brandt*

cum uideret futurum ut Maximiano traderetur, dedidit se ipse uestemque purpuream eidem a quo acceperat, reddidit. quo facto nihil aliud impetrauit nisi bonam mortem. nam uenis eius incisis leniter mori coactus est. [ab hoc capite suos persequi.]

27. Herculius uero cum Maximiani nosset insaniam, cogitare coepit illum audita nece Seueri inflammatum ira susceptis inimicitiis cum exercitu esse uenturum et fortasse adiuncto Maximino ac duplicatis copiis, quibus resisti nullo modo poset, <et> urbe munita et rebus <omnibus> diligenter instructa

1 dedidit se *Heumann*, dedit de se *C*; dedit sese *Bal* 2 eidem *Bal*, et idem *C* 4 ei *Bal* ab hoc—persequi *del. Le Nourry p. 119 Heumann Duebner, notam marginalem mutilatam esse existimat Brandt (ut in C ad c. 30, 5 in marg.* mors maꝛ *manu scriptoris codicis additum est; cf. Proleg. adn. 3) in textum delatam, quae integra fuerit* ab hoc capite *(i. e.* capitulo) suos persequi<tur>, *sc. Maximianus Galerius, qui iam non solum Christianos, sed etiam suos, Maxentium generum c. 27, 3 (c. 26, 6) cum Herculio patre eius c. 27, 1 persequitur, uel fort. Maximianus Herculius intellegendus est, qui iam persequitur Maximianum Galerium socerum Maxentii filii sui c. 27, 1, Maxentium filium c. 28, 2 s., Constantinum nepotem eundemque generum c. 29, 3 ss. 30, 1 ss.;* ab hoc *(quod* post hoc *interpretatur Heinsius)* coepit suos persequi *Boherellus et Nic. Heinsius,* ab hoc capite *(i. e 'a Seuero occiso')* suos persequi coepit *uel* ob hoc coepit suos persequi *Buenemann, plura excidisse coni. Columbus Tollius Allix* 6 Hirculius *C* 7 susceptis inimicitiis *scripsit et uerba ex u. 10 huc transposuit (cf. Proleg. adn. 3) Brandt* 9 Maximino *ed. Oxon. 1680 (in Emendat. p. 108),* maximiano *C* 10 et *add. Bauldri* omnibus *(uel cum Tollio* necessariis*) add. et cum Tollio* instructa *scr. Brandt;* urbe munita et rebus ceptis inimi**cis *(*ci *er.)* diligenter instructis *C;* u. m. et rebus ceptis *(sic)* inimicis diligenter instruens *Bal,* et rebus ceptis in itinere diligenter instans *uel* insistens *ed. Oxon. 1680,* et eam *(uel* eamque*)* rebus captis inimicis *(sic ap. Columbum,* inimici *postea ap. Bauldrium)* diligenter instruens *Cuperus,* et rebus coeptis inimica reddita bellum diligenter instruens *Columbus,* et se super ceptis inimicis diligenter instruens *Nic. Heinsius,* et rebus necessariis non minus diligenter instructa *aut* et recentibus copiis non minus diligenter instructa *Tollius,* et praeceptis amicos diligenter instruens *aut* et rebus contra inimicos diligenter instans *uel* insistens *Gale,* et rebus aptis inimicis ('res aptae inimicis *intellegantur*') diligenter instruens *Bauldri,* et rebus coeptis inimicis diligenter

proficiscitur in Galliam, ut Constantinum partibus suis conci-
2 liaret suae minoris filiae nuptiis. ille interea coacto exercitu
inuadit Italiam, ad urbem accedit senatum extincturus, popu-
lum trucidaturus: uerum clausa et munita omnia offendit.
nulla erat spes inrumpendi, oppugnatio difficilis, ad circum-
sedenda moenia non satis copiarum: quippe qui numquam
uiderat Romam aestimaretque illam non multo esse maiorem
3 quam quas nouerat ciuitates. tunc quaedam legiones dete-
stantes scelus, quod socer generum oppugnaret et quod Ro-
mani milites Romam, translatis signis imperium reliquerunt.
4 et iam ceteri milites nutabant, cum ille fracta superbia dimis-
sisque animis Seueri exitum metuens ad pedes militum pro-
f. 9a uolutus orabat ne hosti | traderetur, donec promissis ingentibus
flexit animos eorum et retro signa conuertit ac fugam trepi-
dus capessiuit, in qua opprimi facillime potuit, si cum paucis
5 quispiam sequeretur. quod cum timeret, dedit militibus po-
testatem ut dispersi quam latissime diriperent omnia uel cor-
rumperent, ut si quis insequi uoluisset, utensilia non haberet.
6 uastata est igitur ea pars Italiae qua pestiferum illud agmen
incessit, expilata omnia, mulieres corruptae, uirgines uiolatae,
extorti parentes et mariti, ut filias, ut coniuges, ut opes suas
proderent. abactae tamquam de barbaris praedae pecorum ac
7 iumentorum. hoc modo se ad sedes suas recepit, cum Ro-

instructis *(cum C et Bal) Lenglet,* et receptis militibus diligenter instructa *Heumann,* et rebus eam in inimicos diligenter instruens *Walch,* et rebus et *(ac Fritzsche)* copiis inimicis diligenter instructa *Buenemann et Fritzsche,* et rebus coeptis in inimicos diligenter instructis *Duebner* et rebus coeptis inimicitiis diligenter instructa *Halm p. 165*

2 suae minoris filiae *Bal,* sic minoris familiae *C* 5 circumsedendam *C, corr. Bal;* circumsedendum *cum anonymo p. 51 Duebner* 7 estimaretque *C,* existimaretque *Heumann* 8 detestantes *Bal,* detestande *C;* detestando *Buenemann* 9 obpugnaret *C* 10 imperatorem *Lenglet,* impium *Heumann* 11 nutabant *Bal,* mutabantur *C* dimisisque *C;* demissisque *Columbus,* demissusque animi *Halm* 12 *ante* Seueri *add.* et *Lenglet (sed falso 'ex MS' ascribens)* 14 flexit animos eorum *Bal (in Erratis),* felix animos. quorum *C* 15 obprimi *C* 19 qua *Tollius,* quo *C*

manus quondam imperator, nunc populator Italiae, hostiliter uniuersa uexasset. olim quidem ille ut nomen imperatoris 8
acceperat, hostem se Romani nominis erat professus, cuius titulum immutari uolebat, ut non Romanum imperium, sed
5 Daciscum cognominaretur.

28. Post huius fugam cum se Maximianus alter e Gallia 1
recepisset, habebat imperium commune cum filio. sed iuueni magis parebatur quam seni, quippe cum prior <esset> et maior filii potestas, qui etiam patri reddiderat imperium. ferebat 2
10 iniquo animo senex quod non posset libere facere quae uellet, et filio suo puerili aemulatione inuidebat. cogitabat ergo expellere adulescentem, ut sibi sua uindicaret: quod facile uidebatur, quia milites <ei> erant qui Seuerum reliquerant. ad- 3
uocauit populum ac milites quasi contionem de praesentibus
15 rei publicae malis habiturus. de quibus cum multa dixisset, conuertit ad filium manus et illum esse dicens auctorem malorum, illum principem calamitatum, quas res publica sustineret, deripuit ab humeris eius purpuram. exutus ille prae- 4
cipitem se de tribunali dedit et a militibus exceptus est.
20 quorum ira et clamore perturbatus est senex impius et ab urbe Roma tamquam Superbus alter exactus [est].

29. Rediens rursus in Gallias, ubi aliquantum moratus 1
est, profectus <est> ad hostem filii sui Maximianum, quasi ut de componendo rei publicae statu [et] cum eo disputaret,

1 cōdam *C, corr. Bal* imperatorem *C, corr. Bal* hostili iter *C, corr. Bal* 2 uastasset *Bal secund. curis ap. Bauldrium* 4 inmutari *C* 5 Dacicum *Columbus in textu (item Bentleius), in notis* Daciscum *retinet* 6 altere gallie *C, corr. Bal* 8 cum] quod *Gale,* tum *Bauldri* esset *add. Tollius et Heumann* 9 fili *C* 10 quae *anonymus p. 51, item Halm p. 165 conl.* quae uelim c. 18, 11, quo *C;* quod *Bal* 12 adolescentem *C* 13 ei *add. Heumann* 15 abiturus *C* 18 deripuit *Tollius,* diripuit *C* exsutus *C* 21 est] *cf. 23* 22 aliquantulum *Bal; cf. c. 45, 6* 23 est *ex 21 transposuit Brandt, cf. Proleg. adn. 3,* ibique aliquantum moratus profectus est *anonymus p. 52* fili *C* 24 cōponendo *C* et *del. Bal; quod huc delatum esse, cum esset corrigendi causa ascriptum proximo* disputare *(sic C,* disputaret

re autem uera, ut illum per occasionem reconciliationis occideret ac regnum eius teneret exclusus a suo quocumque ue-
2 nisset. aderat ibi Diocles a genero nuper accitus, ut quod ante non fecerat, praesente illo imperium Licinio daret substituto in Seueri locum. itaque fit utroque praesente. sic uno
3 tempore sex fuerunt. qua re impeditis consiliis senex Maximianus tertiam quoque fugam moliebatur: redit in Galliam plenus malae cogitationis ac sceleris, ut Constantinum imperatorem, generum suum, generi filium, dolo malo circumueniret,
f. 9b et ut posset fallere, deponit regiam uestem. Francorum | gens
4 in armis erat. persuadet nihil suspicanti, ne omnem secum exercitum duceret, paucis militibus posse barbaros debellari, ut et ipse haberet exercitum quem occuparet, et ille opprimi
5 posset ob militum paucitatem. credit adulescens ut perito ac seni, paret ut socero: proficiscitur relicta militum parte maiore. ille paucis diebus expectatis cum iam Constantinum aestimaret intrasse fines barbarorum, repente purpuram sumit, thesauros inuadit, donat ut solet large: fingit de Constantino
6 quae in ipsum protinus reciderunt. imperatori propere quae gesta sunt, nuntiantur. admirabili celeritate cum exercitu reuolat. opprimitur homo ex improuiso, nondum satis instructus,
7 milites ad imperatorem suum redeunt. occupauerat Massiliam et portas obserauerat. accedit propius imperator et in muro adstantem alloquitur, non aspere nec hostiliter, sed rogat

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 24 s.] Panegyr. VII 15 (p. 171, 21 ss. Baehrens).

Bal) coni. Brandt (cf. ad coirent ***et*** cogerent ***c. 36, 4;*** dedidit se ***c. 26, 10), uix*** et ⟨de restituenda concordia⟩ ***uel sim. fuisse uid.***

1 per occasionem ***Bal,*** pro occasione *C* 2 suo. quo cum uenisset ***anonymus p. 52 (conferri potest p. 191, 7)*** 5 locum ***Columbus, item Bentleius,*** loco *C; cf. Proleg. adn. 6* 6 praefuerunt ***Bauldri*** qua re ***anonymus p. 52,*** quare ***Bal*** 7 fugam ***Bal,*** pugnam *C* 8 contagionis ***Bal*** 10 posset ***Bal,*** possit *C* 13 ***post*** exercitum ***ex 12*** debellari ***repetitum, sed expunctum, C*** obprimi *C* 14 posset ***Bal,*** possit *C* paucitate *C, corr. Bal* adolescens *C* 17 estimaret *C,* existimaret ***Heumann*** 18 tesauros *C* 19 recciderunt *C* 21 obprimitur *C* inprouiso *C* 23 po·rtas, ***post*** o ***litt. incerta, C*** obserrauerat *C*

quid sibi uoluisset, quid ei defuisset, cur faceret quod ipsum praecipue non deceret. ille uero ingerebat maledicta de muris. tum subito a tergo eius portae reserantur, milites recipiuntur. attrahitur ad imperatorem rebellis imperator, pater impius, socer perfidus. audit scelera quae fecit, detrahitur ei uestis et increpito uita donatur.

30. Sic amisso imperatoris ac soceri honore humilitatis impatiens alias rursus insidias machinatus est, quia semel habuit inpune. uocat filiam Faustam eamque nunc precibus nunc blandimentis sollicitat ad proditionem mariti, alium digniorem uirum pollicetur: petit, cubiculum patens relinqui et neglegentius custodiri sinat. pollicetur illa facturam et refert protinus ad maritum. componitur scaena qua manifesto facinus teneretur. supponitur quidam uilis eunuchus qui pro imperatore moriatur. surgit ille nocte intempesta, uidet omnia insidiis opportuna. rari excubitores erant et ii quidem longius: quibus tamen dicit uidisse somnium quod filio suo narrare uellet. ingreditur armatus et spadone obtruncato prosilit gloriabundus ac profitetur quid admiserit. repente se ex altera parte Constantinus ostendit cum globo armatorum. profertur e cubiculo cadauer occisi: haeret manifestarius homicida et mutus stupet, quasi

dura silex aut stet Marpesia cautes:

impietatis ac sceleris increpatur. postremo datur ei potestas liberae mortis,

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 23 Vergil. Aen. VI 471.

1 quid *(ante* ei*) Bal,* quod *C* 3 terga *C, corr. Bal* rese*rantur, *litt. incerta er., etiam* r *in ras., C* 4 ad trahitur *C* 9 abiit *Bal,* habuit *Bentleius (ex C) ascrips.* 13 cōponitur *C* schena *C* 14 subponitur *C* eunucus *C* 15 imtempesta *C* 16 oportuna *C* ex*cubi*******tores *C* hii *C* 17 uidisse <se> *anonymus p. 53* 18 prosilit *Tollius,* prosiliit *C* 19 quid admiserit *(uel* quod admiserat*) Tollius,* *ex* quod admiserit *C* 23 sil*** *C* cautis *C, e Vergilio corr. Columbus*

ac nodum informis leti trabe nectit ab alta.
6 ita ille Romani nominis maximus imperator, qui post longum temporis interuallum cum ingenti gloria uiginti annorum uota celebrauit, eliso et fracto superbissimo gutture uitam detestabilem turpi et ignominiosa morte finiuit.

1 31. Ab hoc deus religionis ac populi sui uindex oculos
f.10a ad Maximianum alterum transtulit, nefandae persecutionis | auctorem, ut in eo et⟨iam suae u⟩im maiestatis ostenderet.
2 iam de agendis et ipse uicennalibus cogitabat. ⟨et ut⟩, qui iam dudum prouincias afflixerat auri argentique indictionibus factis, quae promiserat redderet, etiam in nomine uicennalium
3 securem alteram ⟨iis⟩ inflixit. qua uexatione generis humani exactio celebrata sit maxime rei annonariae, quis enarrare digne potest? officiorum omnium milites uel potius carnifices singulis adhaerebant. cui prius satisfieret, incertum, uenia non

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 Vergil. Aen. XII 603.

1 ac] et *Vergil.* nodum, n *ras. ex* m *ut uid., C* *in marg. manu scriptoris codicis* mors maꝛ *ascriptum est* 2 post *(aut* per—interuallum ⟨dominatus⟩ *quod recepit Duebner) Tollius,* p *C* 3 interuallo *C, corr. Bal* 6 religionis, re *in ras., C* 8 *in C post* in eo & *cum parte marginis superioris folii 10 a particula primi uersus spatium 10 f. hastarum continens abscissa est, sequitur spatium 6 hastarum, in quo iam Baluzius nihil certi legere poterat, post hanc lacunam superest* im*; Le Nourry* ut in eo et⟨iã suę u⟩im, *quod recepimus, Bal* ut in eo etiam uim, *anonymus p. 53* ut in eo etiam uirtutem *coni.* 9 uicinalibus *C, corr. Bal post* cogitabat *per spatium 6 f. hastarum scriptura plane euanuit, iam Baluzius lacunam indicat;* ⟨et ut⟩ *coni. Gale,* ut diis suis *Columbus,* et ut is *Cuperus; cf. etiam ad u. 12* 11 reddiret *(sic) C, corr. Bal* in *Gale Buenemann alii damnant, sed cf. ad p. 200, 8* 12 securim *Columbus* iis *add. Brandt* inflixit *Graeuius (cf. etiam Buenemannum),* afflixit *C* *locum 9—11 sic constituebat ed. Oxon. 1680* et qui—factis, ut quae *eqs., Graeuius sic* qui—factis, quae promiserat reddere *('*reddere nimirum uicennalia est agere, celebrare, edere'*)* ⟨uero⟩ uexatione *Brandt* 13 annonariae, quis *Bal, item Halm p. 165,* annonaria. Et quis *C;* annonariae, ecquis *Le Nourry* 15 uenia—multiplices *Bal (in Erratis),* ueniam non habentibus nullas abstinendi multiplicis *C;* uenia non habentibus nulla abstinendi, multiplices *ed. Oxon. 1680*

habentibus nulla. sustinendi multiplices cruciatus, nisi exhiberetur statim quod non erat. multis custodiis circumsaepto 4
nulla respirandi facultas, nullo tempore anni uel exigua requies. frequens super isdem hominibus uel ipsis iudicibus uel militibus iudicum pugna. nulla area sine exactore, nulla uindemia sine custode, nihil ad uictum laborantibus relictum. quae quamquam intolerabilia sint, eripi ab ore hominum cibos labore quaesitos tamen sustentabile aliquo modo uel spe futurorum. quid uestis omnis generis? quid aurum? quid argen- 5
tum? nonne haec necesse est ex uenditis fructibus comparari? unde igitur haec, o dementissime tyranne, praestabo, cum omnes fructus auferas, uniuersa nascentia uiolenter eripias? quis ergo non bonis suis euersus est, ut opes, quae sub im- 6
perio eius fuerunt, conraderentur ad uotum, quod non erat celebraturus?

32. Nuncupato igitur Licinio imperatore Maximinus iratus 1
nec Caesarem se nec tertio loco nominari uolebat. mittit ergo 2
ad eum saepe legatos, orat sibi pareat, dispositionem suam seruet, cedat aetati et honorem deferat canis. at ille tollit 3
audacius cornua et praescriptione temporis pugnat: sese priorem esse debere, qui prior sumpserit purpuram; preces eius et mandata contempsit. dolet bestia et mugit, quod cum ideo 4
ignobilem fecisset Caesarem, ut sibi obsequens esset, is tamen tanti beneficii sui oblitus uoluntati ac precibus suis impie

2 circumsepto *C* 4 hisdem *C* 6 quae—quaesitos *Boherellus, item Graeuius, nisi quod* eripi a labro *scribit et post* quaesitos *uirgulam ponit,* Que quam tolerabilia sint eripi a labore hominum cibos labore questos *C;* quamquam intolerabile sit eripi ab ore hominum cibos labore quaesitos *Bal (in Erratis);* quae cum intolerabilia sint *ed. Oxon. 1680; alia ap. Bauldrium* 7 *ad* a labore *(sic Le Nourry) etiam Bentleius* ab ore *ascrips.* 8 sustentabile] tolerabile *Bal,* sustentabantur *Heumann,* sustentabilia *Halm* futurorum <fructuum> *Cellarium secutus Heumann* 9 quod aurum quod argentum *C, corr. Bal* 11 haec *Bauldri,* hoc *C* 16 Maximinus *Bal,* maximianus *C* 20 praescriptionem *C, corr. Bal* 22 contemnit *Tollius* rugit *Bauldri* cum *Boherellus,* eum *C;* quem *Nic. Heinsius;* quod eum adeo—esset, et is *Bauldri* 23 his *C*

repugnaret. uictus contumacia tollit Caesarum nomen et se Liciniumque Augustos appellat, Maximinum et Constantinum filios Augustorum. Maximinus postmodum scribit quasi nuntians in campo Martio proxime celebrato Augustum se ab exercitu nuncupatum. recepit ille maestus ac dolens et uniuersos quattuor imperatores iubet nominari.

1 33. Iam decimus et octauus annus agebatur, cum percussit eum deus insanabili plaga. nascitur ei ulcus malum in
2 inferiori parte genitalium serpitque latius. medici secant curant. sed inducta iam cicatrice scinditur uulnus et rupta uena fluit sanguis usque ad periculum mortis. uix tamen cruor
f.10b sistitur. noua ex integro cura. | tandem perducitur ad cicatri-
3 cem. rursus leui corporis m<otu u>ulneratur: plus sanguinis quam ante decurrit. albescit ipse atque absumptis uiribus
4 tenuatur, et tunc quidem riuus cruoris inhibetur. incipit uulnus non sentire medicinam: proxima quaeque cancer inuadit et quanto magis circumsecatur, latius saeuit, quanto curatur, increscit.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES c. 33, 1. 7—9] Euseb. H. E. VIII 16, 4 s. Vit. Const. I 57, 1 s.

1 <tandem eius> contumacia *Heumann* 2 Maximinum *Bal (secund. curis ap. Bauldrium secutus Columbum qui* Maximinum, Maxentium et Constantinum *proposuerat),* maxencium *C* 3 Maximinus] Maxentius *Buenemann Fritzsche* 5 nuncupato *C, corr. Bal* 6 IIII *C* nominari *Toinard,* munerari *C;* numerari *Bal* 9 curant] urunt *Boherellus, item Bentleius,* <urunt> curant *Columbus* 10 scinditur *Bal (in Erratis, quod probat Halm p. 162, in textu* inductam iam cicatricem scindit, *Graeuius* rescindit, *cf. Lact. Inst. VI 24, 21* rescissis uulneribus*),* scindit *C;* scindit se *Columbus* 11 uix tamen *s. l. ex* uitamen *C;* uix tandem *cum Boherello et Galio Duebner* 12 tandem *Boherellus,* tamen *C* perdicitur *C, corr. Bal* 13 *post* corporis m *particula primi uersus folii 10 b spatium 10 f. hastarum continens interiit (cf. ad p. 208, 9), post* ılneratus *superest;* m<otu u>ulneratus *Bal (in Erratis);* motione *Lenglet;* uulneratur *Gale;* uulnerato plus *Columbus;* uulnere rescisso *Tollius,* uulnus natum *Brandt* 16 proxima *Bal,* pro maxima *C* 17 seuit *C,* serpit *anonymus p. 55* 18 increscit] aegrescit *Gale*

cessere magistri,
Phillyrides Chiron Amythaoniusque Melampus.
undique medici nobiles trahuntur: nihil humanae manus promouent. confugitur ad idola: Apollo et Asclepius orantur, 5
remedium flagitatur. dat Apollo curam: malum multo peius augetur. iam non longe pernicies aberat et inferiora omnia 6
corripuerat. conputrescunt forinsecus uiscera et in tabem sedes tota dilabitur. non desinunt tamen infelices medici uel sine spe uincendi mali fouere curare. repercussum medellis malum 7
recidit introrsus et interna comprehendit, uermes intus creantur. odor it non modo per palatium, sed totam ciuitatem peruadit. nec mirum, cum iam confusi essent exitus stercoris et urinae. comestur a uermibus et in putredinem corpus cum 8
intolerandis doloribus soluitur.

clamores simul horrendos ad sidera tollit,
quales mugitus, fugit cum saucius aram
taurus.

adponebantur ad sedem fluentem cocta et calida animalia, ut 9
uermiculos eliceret calor. quis resolutis inaestimabile scatebat
examen et tamen multo maiorem copiam tabescendorum uisce-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 1 s.] Vergil. Georg. III 549 s. 11 ss. p. 212, 5 ss. p. 214, 5 ss.] II Machab. 9, 9 ss. 13. 28. 15 ss.] Vergil. Aen. II 222 ss.

2 phillides. cirona. metomus. melăphius *C, ex Vergil. corr. ed. Oxon. 1680* 3 contrahuntur *Graeuius* 5 ⟨non⟩ dat *Gale,* negat *Heumann* 7 sedis *C, corr. Bal* 9 repercussum medelis *Toinard,* repercussis medullis *C;* repercussis medelis *Nic. Heinsius,* percussis medullis *Graeuius* 10 recedit *Gale* cōpraehendit *C* 11 odor it *Brandt,* odoritatem *C (librario iam proximum* ciuitatem *obuersabatur);* odor teter *(om.* it*) Bal in Erratis ed. 1679,* odoris diritas *secund. curis ap. Bauldrium,* odor autem *ed. Oxon. 1680,* odoritas tetra *Cuperus,* odor ita teter *uel* odoris foetor *Columbus,* odor it autem *Nic. Heinsius Boherellus Is. Vossius (sed hic 'uel* is autem*') alii,* odor itat (iam) *Schoell* 13 comestur *Columbus,* cōmestus *C;* urinae comesti a uermibus *Bal (in Erratis)* 14 intole*randis *(*a*? *er.) C* 16 qualis *Vergil.* fugit cum saucius aram *Vergil.,* fingit saucius *C* 18 apponebantur *C* 19 eligeret *C, corr. Bal* quis *pro* quibus *errore librarii ortum uid.* 20 tabescentium *Columbus et alii, sed ad* tabescendorum *cf. Sittl, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. I 520*

10 rum pernicies fecunda generauerat. iam diuerso malo partes
corporis amiserant speciem. superior usque ad uulnus aruerat
et miserabili macie cutis lurida longe inter ossa consederat,
inferior sine ulla pedum forma in utrium modum inflata discre-
11 uerat. et haec facta sunt per annum perpetem, cum tandem
malis domitus deum coactus est confiteri. noui doloris urgentis
per interualla exclamat se restituturum dei templum satisque
pro scelere facturum. et iam deficiens edictum misit huius-
modi:

1 34. Inter cetera quae pro rei publicae semper
commodis atque utilitate disponimus, nos quidem
uolueramus antehac iuxta leges ueteres et publi-
cam disciplinam Romanorum cuncta corrigere at-
que id prouidere, ut etiam Christiani, qui paren-
tum suorum reliquerant sectam, ad bonas mentes
2 redirent, siquidem quadam ratione tanta eosdem
Christianos uoluntas inuasisset et tanta stultitia
occupasset, ut non illa ueterum instituta seque-
rentur, quae forsitan primum parentes eorundem

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 5 ss.] Euseb. H. E. VIII 17, 1. Vit. Const. I 57, 3. 10—p. 213, 22. hoc edictum in Graecum conuersum extat ap. Eusebium, H. E. VIII 17, 3—10; cf. ibid. § 11: ταῦτα κατὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων φωνὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν κατὰ τὸ δυνατὸν μεταβληθέντα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ex Eusebio 'rursus transfudit in Latinum' Rufinus H. E. VIII 19. — cf. Belser, *Grammatisch-kritische Erklärung von Laktantius de mortibus persecutorum cap. 34.* progr. gratulator. Gymnasii Ellwangensis, 1889.

1 secunda *Bal* 2 admiserant *C, corr. Bal* 3 luride *C, corr. Bal* 4 increuerat *Graeuius,* et distenta erat *Heumann,* distenderat *('pro* se distenderat'*) Buenemann* 6 noua ui doloris urgentis *aut* urgente *Columbus,* et ui doloris urgentis *Gale,* nam ui doloris urgente *Heumann, pro* noui *anonymus p. 55* tunc *uel* nunc 7 restiturum *C, corr. Bal* 8 emisit *Heinsius et alii* 10 *ap. Euseb. H. E. VIII 17, 3 edictum inducitur formula salutis continente nomina et titulos Galerii, Constantini, Licinii cum uerbis* ἐπαρχιώταις ἰδίοις χαίρειν 12 ante ac *C, corr. Bal* 15 secta *C, corr. Bal* 16 quadam ratione] τινὶ λογισμῷ *Euseb. § 7* 17 uoluntas] πλεονεξία *Euseb. (i. e.* adrogantia, obstinatio*)* 19 parentes eorundem] καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν *Euseb.*

constituerant, sed pro arbitrio suo atque ut isdem
erat libitum, ita sibimet leges facerent quas ob-
seruarent, et per diuersa uarios populos congre-
garent. denique cum eiusmodi nostra iussio ex- 3
titisset, ut ad ue|terum se instituta conferrent, f. 11a
multi periculo subiugati, multi etiam deturbati
sunt. atque cum plurimi in proposito perseuera- 4
rent ac uideremus nec diis eosdem cultum ac reli-
gionem debitam exhibere nec Christianorum deum
obseruare, contemplatione mitissimae nostrae cle-
mentiae, intuentes et consuetudinem sempiter-
nam, qua solemus cunctis hominibus ueniam in-
dulgere, promptissimam in his quoque indulgen-
tiam nostram credidimus porrigendam, ut denuo
sint Christiani et conuenticula sua componant,
ita ut ne quid contra disciplinam agant. <per> 5
aliam autem epistolam iudicibus significaturi
sumus quid debeant obseruare. unde iuxta hanc
indulgentiam nostram debebunt deum suum orare
pro salute nostra et rei publicae ac sua, ut undi-
que uersum res publica praestetur incolumis et
securi uiuere in sedibus suis possint.

1 hisdem *C* ut isdem erat libitum] ὡς ἕκαστος ἐβούλετο *Euseb.* 2 ita—congregarent] οὕτως ἑαυτοῖς καὶ νόμους ποιῆσαι καὶ τούτους παραφυλάττειν, καὶ ἐν διαφόροις διάφορα πλήθη συνάγειν *Euseb., unde* sibimet <et> leges *anonymus p. 56* 4 denique] τοιγαροῦν *Euseb. § 8, unde* proinde *Heumann* 6 multi—deturbati sunt] πλεῖστοι μὲν κινδύνῳ ὑποβληθέντες, πλεῖστοι δὲ ταραχθέντες παντοίους θανάτους ὑπέφερον *Euseb., unde* perturbati <et uariis mortibus affecti> sunt *Heumann* 7 atqui *Gale,* at *Heumann, sed* καὶ *Euseb. § 9* 10 contemplatione *Graeuius,* contemplationem *C;* ἀφορῶντες εἰς τὴν ἡμετέραν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν δεηνεκῆ συνήθειαν *Euseb.* 13 promtissimam *C* in his quoque] καὶ ἐν τούτῳ *Euseb.,* his quoque *anonymus p. 56* 14 credidimus *Bal,* credimus *C,* ἐνομίσαμεν *Euseb.* 15 cõponant *C;* καὶ τοὺς οἴκους, ἐν οἷς συνήγοντο, συνθῶσιν *Euseb.* 16 per *add. Buenemann ex Eusebio* δι' ἑτέρας δὲ ἐπιστολῆς; alia autem epistola *Bal* 18 debeant *Bal,* debent *C;* τί αὐτοὺς παραφυλάξασθαι δεήσει *Euseb.* 21 praestetur incolumis *anonymus*

1 35. Hoc edictum proponitur Nicomediae pridie Kalendas
2 Maias ipso octies et Maximino iterum consulibus. tunc apertis
carceribus, Donate carissime, cum ceteris confessoribus e
custodia liberatus es, cum tibi carcer sex annis pro domicilio
3 fuerit. nec tamen ille hoc facto ueniam sceleris accepit a deo,
sed post dies paucos commendatis Licinio coniuge sua et filio
atque in manum traditis, cum iam totius corporis membra
4 diffluerent, horrenda tabe consumptus est. idque cognitum
Nicomediae *** mensis eiusdem, cum futura essent uicennalia
Kalendis Martiis impendentibus.

1 36. Quo nuntio Maximinus audito dispositis ab Oriente
cursibus peruolauit, ut prouincias occuparet ac Licinio morante
omnia sibi usque ad fretum Chalcedonium uindicaret, ingres-
susque Bithyniam, quo sibi ad praesens fauorem conciliaret,
2 cum magna omnium laetitia sustulit censum. discordia inter
ambos imperatores ac paene bellum. diuersas ripas armati
tenebant, sed condicionibus certis pax et amicitia componitur
3 et in ipso freto foedus fit ac dexterae copulantur. redit ille
securus et fit qualis in Syria et in Aegypto fuit. inprimis
indulgentiam Christianis communi titulo datam tollit subor-

p. 56 ex Eusebio § 10 ἵνα κατὰ πάντα τρόπον καὶ τὰ δημόσια παρασχεθῇ ὑγιῆ, perstetur incolūnis *C;* perstet incolumis *Bal*

1 kł *C* 2 ipsa *C, corr. Bal* occies *C* Maximino *Bal,* maximiano *C* 4 e *Bal,* et *C;* ex *Halm* 7 manum *Tollius,* manu *C; cf. Proleg. adn. 6* 8 diffluerent *Tollius,* defluerent *C* 9 nicomedie *C; intercidisse aliquid uidit Columbus, qui* medio *suppleuit, item Bentleius et alii,* ⟨sub finem⟩ *uel* ⟨in fine⟩ *uel* ⟨Idibus⟩ *Bauldri,* ⟨Id.⟩ *etiam Lenglet (qui falso dicit' in MS. esse uacuum duarum dumtaxat litterarum spatium', nil est nisi solitum inter bina uerba interuallum),* Nicomediae **⟨die⟩ *Halm p. 163* futuram *C, corr. Bal* 10 kł. mār. *C* 11 Maximinus *Bal,* maximianus *C* 12 prouolauit *Heumann* prouincias ⟨proximas⟩ *cum Bauldrio Duebner* 13 calcedonum *C, corr. Bal* 14 Bithyniam *Bal,* bhianiam *C* 15 sustulit *Columbus et alii,* sustollit *C* discordia *Bal,* discordiam *C;* discordia inde *Tollius,* discordia iam *anonymus p. 57* 16 paene *Bal,* paena *C* 17 cōponitur *C* 18 freto *Bal,* fretu *C, quam formam uulgarem recipere noluimus, cf. etiam* freto *c. 45, 4* ad *C, corr. Bal* 20 titulo *'uir reuerendissim.' in ed. Oxon. 1680, item Bentleius et alii,* tutelo *C (quod Bal in ed. 1679 dubitanter retinet, secund.*

natis legationibus ciuitatum quae peterent, ne intra ciuitates suas Christianis conuenticula extruere liceret, ut suasu coactus et impulsus facere uideretur quod erat sponte facturus. quibus annuens nouo more sacerdotes maximos per singulas ciuitates singulos ex primoribus fecit, qui et sacrificia per omnes deos suos cotidie facerent et ueterum sacerdotum ministerio subnixi darent operam, <ut> Christiani neque <conuenticula> fabricarent neque publice aut priuatim coirent, sed comprehensos suo iure ad sacrificia cogerent uel iudicibus offerrent. parumque hoc fuit, nisi etiam prouinciis ex altiore dignitatis gradu singulos quasi pontifices superponeret, | et eos utrosque f. 111b candidis clamidibus ornatos iussit incedere. facere autem parabat quae iam dudum in Orientis partibus fecerat. nam cum clementiam specie tenus profiteretur, occidi seruos dei uetuit, debilitari iussit. itaque confessoribus effodiebantur oculi, amputabantur manus, pedes detruncabantur, nares uel auriculae desecabantur. 4 5 6 7

37. Haec ille moliens Constantini litteris deterretur. dissimulauit ergo. et tamen si quis <in manus eius> inciderat, mari occulte mergebantur. consuetudinem quoque suam non intermisit ut in palatio per singulos dies sacrificaretur. et hoc primus inuenerat, ut animalia omnia quibus uescebatur, 1 2

curis ap. Bauldrium aliorum coniecturas titulo *et* tutela *affert);* tutela *ed. Oxon. 1680*

2 licere *C, corr. Bal* suasu] quasi *Bal* 3 īpulsus *C* 4 maximus *C, corr. Bal* 7 subnexi *C, corr. Bal* opera *C, corr. Bal* ut *add. Bal* neque] ne quid *Gale;* conuenticula *(uel* templa, *hoc iam Maucroix et Bauldri) add. Heumann* 8 coirent *Gale et alii,* colerent *C; cf. ad u. 9* sed] et *Heumann* čpraehensus *C, corr. Bal* 9 suo. *(s er.) C* cogerent *Bal,* coieret *(sic) C; litteram* i *ad corrigendum* colerent *u. 8 destinatam in hanc uocem inlatam esse coni. anonymus p. 57* 12 chlamydibus *Bal* 13 iam dudum *om. Bal* 18 litteris *Bal,* litteras *C* 19 in manus eius *Bauldrium et Maucroixium secuti inseruimus* 20 mergebatur *cum Bal omnes edd., sed cf. c. 23, 2* unus quisque—aderant *(et c. 40, 2* utraque—necabantur*); Tacit. Ann. II 24* ut quis—reuenerat, — narrabant 21 palatium *C, corr. Bal*

non a coquis, sed a sacerdotibus ad aras immolarentur nihilque prorsus mensae adponeretur nisi aut delibatum aut sacrificatum aut perfusum mero, ut quisquis ad cenam uocatus
3 esset, inquinatus inde atque impurus exiret. in ceteris quoque magistri sui similis. nam si quid reliqui uel Diocles uel Maximianus reliquerant, hic abrasit sine ullo pudore auferens
4 omnia. itaque horrea priuatorum claudebantur, apothecae obsignabantur, debita in futuros annos exigebantur. hinc fames
5 agris ferentibus, hinc caritas inaudita. armentorum ac pecorum greges ex agris rapiebantur ad sacrificia cotidiana: quibus suos adeo corruperat, ut aspernarentur annonam. et effundebat passim sine dilectu, sine modo, cum satellites uniuersos, quorum numerus ingens erat, pretiosis uestibus et aureis nummis expungeret, gregariis et tironibus argentum daret, barbaros
6 omni genere largitionis honoraret. nam quod uiuentium bona

1 quoquis *C, corr. Bal* 5 magistris suis *Cuperus, item Bentleius* 6 reliquerant *Heumann (qui* reliqui *del., item Duebner)*, reliquerunt *C;* fecerunt *anonymus p. 58, sed Buenemann confert Plaut. Cist. V 2, 5 (786 Schoell)* nunc quod ad uos, spectatores, relicuom relinquitur *et I 3, 40 (188)* quod relicuom restat 7 horrea*/////////* *(5 hastae er., iam* a *in ras.) C* 8 debita] tributa *Heumann* famis *C, corr. Bal* 9 ‹non› ferentibus *Bal,* feriantibus *anonymus p. 58, etiam Bentleius* lego, agris feriantibus. R. B. *ascrips.* 11 suos *Columbus,* eos *C, quod retinet Bal;* milites *Heumann,* aulicos *Cellarium secutus Fritzsche* aspernarentur, *sed* rent *in ras., C* et] *del. Heumann,* aes *cum Bauldrio Duebner* effundebat *Cuperus,* effundebant *C;* effunderent *ed. Oxon. 1680* 12 passim] pecuniam *Heumann, sed cf. Buenemannum; fort. tamen haec uox excidit* delicto *(sic) C, corr. Bal* satellites *(uel* milites*) ed. Oxon. 1680, utrumque etiam alii,* milites *Bentleius quoque,* satellites *recte defendit Tollius,* lites *C, quod retinet Bal;* diuites *Cuperus; ad* satellites *cf. Rufin. H. Eccl. VIII 17* et *(sc.* Maximinus*)* montes auri ut ita dixerim congregatos familiaribus suis ac satellitibus largiebatur *(Euseb. H. Eccl. VIII 14, 11* πλούτους ἀθρόως καὶ σωροὺς χρημάτων τοῖς ἀμφ' αὐτὸν κόλαξιν ἐδωρεῖτο*).* 13 nummis] annulis *Duebner* 14 expungeret *Columbus et Cuperus (explicat Buenemann),* expungerent *C;* excoleret *('i. e.* demulceret'*) ed. Oxon. 1680,* expleret *Tollius,* expingeret *cum Bauldrio Duebner* 15 largitionis *Bal,* largitionibus *C*

uel auferebat uel dono suis dabat. ut quisque peticrat aliena, nescio an agendas illi fuisse gratias putem, quod more clementium latronum incruenta spolia detrahebat.

38. Illud uero capitale et supra omnes qui fuerunt, cor- 1
rumpendi cupiditas! quid dicam nescio nisi caecam et effrenatam, et tamen his uerbis exprimi res pro indignatione sua non potest: uicit officium linguae sceleris magnitudo. eunuchi, lenones scrutabantur omnia. ubicumque liberalior 2
facies erat, secedendum patribus ac maritis fuit. detrahebantur nobilibus feminis uestes itemque uirginibus et per singulos artus inspiciebantur, ne qua pars corporis regio cubili esset indigna. si qua detrectauerat, in aqua necabatur, tamquam

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 6 s.] Lact. Inst. VI 23, 12.

1 dabat, ut *anonymus p. 58,* dabatur *C;* dabat, prout *Bal* 2 morem *C, corr. Bal;* in morem *Weyman* clementium *Bal,* dementium *C* 4 capitali *C, corr. Bal* et] est *Cuperus,* ei *uel* ei et *Bauldri,* eius *Buenemann (qui tamen locum non undiquaque sanum esse ait)* 5 cupiditas! quid dicam *(*eam> *uel fort.* quam quid dicam*) et* caecam et effrenatam *Brandt (cf. Lact. Inst. V 19, 2* quid aliud dicam quam miseros qui —? *cf. etiam Indic. gramm. s. 'neutrum'; ad* illud—cupiditas *cf. supra c. 23, 1* illud—census*; de littera* m *saepe in C defluente cf. Proleg. adn. 6),* quid dicam nescio nisi ceca et effrrenata *(sic) C;* cupiditas, quid dicam nescio, nisi caeca et effrenata *cum C Bal et plerique;* capitale ei, et—fuerunt, corrumpendi—effrenata *Bauldri,* illudendi uero corrumpendique cupiditas quam capitalis et supra. quam dici potest, caeca et effrenata! *dubitanter Heumann* 6 exprimi res *ed. Oxon. 1680,* exprimere *(sic,* e *s. l. repetitum a m. 1, ut eaedem litterae aliis quoque locis) C;* exprimi ea *Cuperus,* exprimi *Lenglet* indignitate *Columbus et alii, sed cf. Lact. Inst. VI 23, 12* quibus hoc uerbis aut qua indignatione tantum nefas prosequar?, *et ad sensum uocis Quintil. Declam. p. 6, 26 Ritter* hanc praeteritorum indignationem 7 uincit *cum Bal edd. paene omnes, sed* uicit *cum anonymo p. 59 retineri potest; cf. Lact. ibid.* uicit *(sic nunc legit Brandt cum codd. BRHV,* uincit *unus P)* officium linguae sceleris magnitudo*; uerba* uicit—magnitudo *spuria uidentur Eberto, Berichte d. sächs. Gesellsch. d. Wissensch. uol. XXII (1870) 121 n. 14; cf. Brandt, Entstehungsverhältn. p. 30* 8 liberalior *Bal,* liberabilior *C* 9 parentibus *de Rooy p. 39* 10 feminis uestes

3 maiestatis crimen esset sub illo adultero pudicitia. aliqui constupratis uxoribus, quas ob castitatem ac fidem carissimas habebant, cum dolorem ferre non possent, se ipsos etiam necauerunt. sub hoc monstro pudicitiae integritas nulla, nisi ubi
4 barbaram libidinem deformitas insignis arcebat. postremo hunc iam induxerat morem, ut nemo uxorem sine permissu eius duceret, ut ipse in omnibus nuptiis praegustator esset.
5 ingenuas uirgines inminutas seruis suis donabat uxores. sed
f. 12a et comites eius sub tali principe | imitabantur s<tupra et hospit>um suorum cubilia inpune uiolabant: quis enim uindicaret? mediocrium filias, ut cuique libuerat, rapiebat. primariae, quae rapi non poterant, in beneficiis petebantur, nec recusare licebat subscribente imperatore, quin aut pereundum
6 esset aut habendus gener aliquis barbarus. nam fere nullus stipator in latere ei nisi ex gente eorum qui a Gothis tempore uicennalium terris suis pulsi Maximiano se tradiderant malo generis humani, ut illi barbarorum seruitutem fugientes

Bal, feminib; uſis *C* 12 detrectauerat *ed. Oxon. 1680*, detractauerat *C; cf. ad c. 9, 8* aquam *C, corr. Bal* mergebatur *anonymus p. 59* 1 esset. Sub illo adultero *(om.* pudicitia*)* aliqui *Bal et Le Nourry, corr. e C recta simul distinctione posita et alii et Bentleius* 2 ob castitate ac fide *C, corr. Bal* 4 monstro *Maucroixium et Burnetum secutus Bauldri,* ministro *C* 8 inminutas] inuitas *Bal in Erratis, secund. curis ap. Bauldrium lectionem codicis retinet* 9 imitabat sı////////////////////u suorum *C: cum parte marginis super. folii 12 a particula primi uersus spatium 20 f. hastarum continens abscissa est; supra alt.* a *(in* imitab.*) fuisse potest signum* ˜*, quod fort. cum proximis interiit, post* at *particula tantum signi* ᵛ *(i. e.* ur*) superest;* ı *in* sı *etiam pars esse potest litterae* u *uel* t *uel* č*; litterae* u *(post lacunam) prior hasta paene tota deest cum superiore particula alterius; praeterea e regione quintae ante* u *hastae superest pars inferior hastae longioris, fuerat* p *uel* q *uel* f *uel fort.* r *(cuius hasta saepe deorsum porrigitur);* imitabantur *ed. Oxon. 1680,* imitabatur *Bal;* s.tupra et hospit>ũ suorum *Halm p. 166, iam anonymus p. 59* initiabantur *(pro* imitab.*)* stupris et domesticorum suorum *et Heumann* initiati hospitum suorum, *alia parum probabilia ap. Bauldrium et Buenemannum* 11 mediocrium <uero> *Bal* 12 recusari *C, corr. Is. Vossius* 13 pereundum *Bal,* peredum *C* 15 in] a *Tollius* latere ei *Bal,* laterei *C* eorum *Bal,* horum *C* gotis *C* 16 tradiderant *Tollius,* tradiderunt *C* 17 barbarorum *Brandt,* barbarum *C, quod*

in Romanos dominarentur. his satellitibus et protectoribus 7
cinctus Orientem ludibrio habuit.

39. Denique cum libidinibus suis hanc legem dedisset, ut 1
fas putaret quicquid concupisset, ne ab Augusta quidem, quam
nuper appellauerat matrem, potuit temperare. uenerat post 2
obitum Maximiani ad eum Valeria, cum se putaret in partibus
eius tutius moraturam eo maxime, quod habebat uxorem.
sed animal nefarium protinus inardescit. adhuc in atris uesti- 3
bus erat mulier nondum luctus tempore impleto. legatis prae-
missis in matrimonio postulat eiecturus uxorem, si impetrasset.
respondit illa libere quae sola poterat: primo non posse de 4
nuptiis in illo ferali habitu agere tepidis adhuc cineribus
mariti sui, patris eius; deinde illum impie facere, quod sibi
fidam coniugem repudiet, idem utique facturus et sibi; po-
stremo nefas esse illius nominis ac loci feminam sine more,
sine exemplo maritum alterum experiri. nuntiatur homini 5
quid esset ausa. libido in iram furoremque conuertitur. statim
mulierem proscribit, bona eius rapit, aufert comites, spadones
in tormentis necat, ipsam cum matre in exilium relegat nec
in locum certum, sed huc atque illuc praecipitem cum ludi-
brio exturbat et amicas eius afficto adulterio damnat.

40. Erat clarissima femina, cui ex filiis iuuenibus iam 1
nepotes erant. hanc Valeria tamquam matrem alteram diligebat: cuius consilio negatam sibi suspicatur. dat negotium

fort. ut genet. plur. retinendum esse censet Halm p. 165 (cf. etiam Woelfflin. Archiu. lexicogr. et gramm. lat. IV 2), sed cf. p. 179, 6. 206, 17 barbaram *Bal*
1 satelibus *C, corr. Bal* 2 ludibrio *Bal,* iudibria *(uel* uidibria*) C* 3 legem *ex* legent *C* 5 po*tuit *(*t *er.) C* 9 praemissis *Bal,* primis *C, quod retinet Buenemann* 10 matrimonio *(s. l.* i *a m. 1 repetitum, cf. ad p. 217, 6) C;* matrimonium *Tollius et alii; Columbus confert Sulpic. Seuer. Chron. I 9, 1* eamque sibi in matrimonio a patre postulans, *ubi Halm (in adnot. edit. Sulpicii) I 43, 1* filia—in matrimonio accepta *adfert, nihilo minus* matrimonium *scribendum uid., cf. Proleg. adn. 6* 11 *an* posse<se>*?* 12 ferali *Bal,* fedali *C* 14 fidam *Bal,* fidem *C;* fidelem *Lenglet* 15 femina *C, corr. Bal* 19 matrem *C, corr. Bal* 21 afficto *Bal,* afflicto *C* 24 eius *Cuperus* suspicabatur *Bal et Le Nourry,* suspicatur *e C Bentleius ascrips.*

2 praesidi † Eratineo, ut eam cum dedecore interficiat. huic aliae duae adiunguntur aeque nobiles, quarum altera filiam uirginem Vestalem Romae reliquerat, furtiue tunc Valeriae familiaris, altera uirum habuit senatorem, non nimis Augustae proxima. sed utraque ob eximiam pulchritudinem corporis ac
3 pudicitiam necabantur. rapiuntur subito mulieres non ad iudicium, sed ad latrocinium: nec enim quisquam accusator extabat. inuenitur quidam Iudaeus ob alia facinora reus, qui spe inpunitatis inductus aduersus insontes mentiatur. iudex aequus et diligens extra ciuitatem <eum> cum praesidio, ne lapidibus obruatur, producit. agebatur haec tragoedia Nicaeae.
f.12b 4 inrogantur tormenta Iudaeo, dicit quae iussus <fuerat: illae ne obl>oquerentur, pugnis a tortoribus coercentur. innocentes duci iubentur. fletus et comploratio non illius tantum mariti qui aderat bene meritae uxori, sed omnium quos res indigna
5 et inaudita contraxerat. ac ne impetu populi de carnificum manibus raperentur, promoti militari modo instructi, cliba-

1 erat in eo *C*, Eratineo *('locus corruptus. praesidis nomen est') Bal, secund. curis* Flaccino *(cf. c. 16, 4)*, Eratino *Columbus*, Cratino *uel* Flaccino *Buenemann*, protinus *Heumann*, Bithyniae *(cf. § 3* Nicaeae*) Brandt* 2 filiam uirginem Vestalem *Brandt secutus Boherellum, qui* Vestalem filiam uirginem, *et Heumannum, qui* filiam Vestalem uirginem *coni.*, uestalem famulam uirginem *C;* Vestalem famulam uirginem filiam *Cellarius; cf. c. 27, 1* familiae *pro* filiae *in C* 4 familieris, *sed s. l. corr., C* non nimis] non nihil *ed. Oxon. 1680*, non minus *Gale, item Bentleius et alii, sed cf. Buenemannum* 5 pulcritudinem *C* 6 necabatur *Bal et edd. omnes; cf. ad p. 215, 20 (*mergebantur*);* notabantur *Bentleius* 8 ab *C, corr. Bal* 10 eum *add. Brandt* 11 producit *Buenemann,* protulit *C;* procedit *Heumann* 12 dič que *C, i. e.* dicit quae, *Bal* dum quae*; post* iussus *in C cum parte marginis super. folii 12 b particula primi uersus spatium 20 f. hastarum continens abscissa est (cf. ad p. 218, 9)*, <fuerat, illae ne obl>oquerentur *Halm p. 167, alia parum probabilia (maxime propter illud* dum *ex Baluzio receptum) ap. Bauldrium Heumannum Buenemannum* 14 čploratio *C* tantum *Bal,* tanti *C* 17 manibus *Bal,* manus *C* promoti] pro more *Bentleius* instructi—sagittarii *Domaszewski (conl. Notit. dignitat. Or. V p. 13, 28—30 Seeck* equites promoti seniores, clibanarii, sagittarii*),* instructibile mens essagittari *C;* instructi milites *(sic in Notis,* uelites *in Erratis)* et sagit-

narii, sagittarii prosequuntur. ita mediae inter cuneos armatorum ad supplicium deductae. iacuissentque insepultae 6
domesticis in fugam uersis, nisi eas furtiua amicorum misericordia sepelisset. nec adultero inpunitas promissa persoluitur,
5 sed patibulo adfixus aperit omne mysterium et sub extremo spiritu [inquit] omnibus qui uidebant, innocentes occisas esse testatur.

41. Augusta uero in desertas quasdam Syriae solitudines 1
relegata patrem suum Diocletianum per occultos nuntios gna-
10 rum calamitatis suae fecit. mittit ille legatos et rogat, ut 2
ad se filiam remittat: nihil proficit. iterum ac saepius obsecrat: non remittitur. postremo cognatum suum quendam, 3
militarem ac potentem uirum, legat, qui eum beneficiorum suorum admonitum deprecetur. is quoque imperfecta legatione
15 irritas preces renuntiat.

42. Eodemque tempore senis Maximiani statuae Constan- 1
tini iussu reuellebantur et imagines ubicumque pictus esset, detrahebantur. et quia senes ambo simul plerumque picti erant, et imagines simul deponebantur amborum. itaque ‹Dio- 2

tarii ***Bal,*** i. uigiles et Cretenses sagittarii *Columbus*, i. et Viennenses sagittarii *Is. Vossius*, i. telis eas et sagittis *Graeuius*, i. pilo et ense. sagittarii *Bauldri*, Balearenses sagittarii *Bentleius*, i. pilo eas et sagittarii *Heumann; cf. Addenda*

1 medie *C* 4 adultero *Bal (cf. c. 39, 5* afficto adulterio*)*, adulterio *C;* Iudaeo *Heumann*, delatori *Buenemann, qui tamen* adultero *defendit; cf. etiam Cuperum et Bauldrium* 5 aperit *Tollius*, aperuit *C* 6 inquid *C*, inquit *Bal, del. Graeuius;* inquirentibus *Spark*, iniquis *('i. e.* iratis'*) Buenemann*, denique *de Rooy p. 40, alia parum probabilia ap. Bauldrium* 9 nuntios gnarum *Halm*, magnarum *C;* gnarum *Bal* 10 calamitates *C, corr. Bal* 14 *fort.* admonitu *Halm* deprecetur *Bal*, depraecatur *C; fort.* deprecaretur *Halm* iperfecta *C;* perfecta *Nic. Heinsius*, illi perfecta *Bauldri*, iam perfecta *Buenemann, sed* imperfecta *est* inutili, irrita 16 senis *Bal.* senex *C* 17 ubicumque *'uir reuerend.' in ed. Oxon. 1680, item Is. Vossius et Bentleius*, cum quo *C;* cum quoque *Cuperus (saltem* cum pictus quoque*)*, eius *(*illius *Spark)* cum quo *Columbus*, loco quo *Gale* pigtus *C* 19 Diocletianus *add. Burnetus in interpretatione anglica et (post* uiuus*) Duebner*

cletianus> cum uideret uiuus quod nulli umquam imperatorum acciderat, duplici aegritudine adfectus moriendum sibi esse decreuit. iactabat se huc atque illuc aestuante anima per dolorem nec somnum nec cibum capiens. suspiria et gemitus, crebrae lacrimae, iugis uolutatio corporis, nunc in lecto, nunc
3 humi. ita uiginti annorum felicissimus imperator ad humilem uitam deiectus a deo et proculcatus iniuriis atque in odium uitae deductus postremo fame atque angore confectus est.
1 43. Unus iam supererat de aduersariis dei<Maximinus>: cuius
2 nunc exitum ruinamque subnectam. cum haberet aemulationem aduersus Licinium, quia praelatus ei a Maximiano fuerat, licet nuper cum eo amicitiam confirmasset, tamen ut audiuit Constantini sororem Licinio esse desponsam, existimauit affini-
3 tatem illam duorum imperatorum contra se copulari. et ipse legatos ad urbem misit occulte societatem Maxentii atque amicitiam postulatum. scribit etiam familiariter. recipiuntur legati benigne: fit amicitia, utriusque imagines simul locantur.
4 Maxentius tamquam diuinum auxilium libenter amplectitur: iam enim bellum Constantino indixerat quasi necem patris
f.13a 5 sui uindicaturus. unde suspicio inciderat | senem illum exi-

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 4 s. somnum—iugis] Lact. Epit. 66, 7.

1 nulla *C, corr. Bal* 3 animam *C, corr. Bal* prae dolore *Heumann, item Bentleius* 7 a deo *Boherellus, item Bentleius et alii*, adō *C;* adeo *Bal*, a deo *del. Heumann* et *post* a deo *del. anonymus p. 62* 8 deductus *(aut* adductus*) Columbus et alii (Buenemann confert Lact. Inst. II 1, 10* ad extremam mendicandi necessitatem deductus*; ibid. § 5* ad tantam caecitatem esse deductos*)*, deiectus *C;* deuectus *Boherellus,* deiectus *retinet Nic. Heinsius, sed u. 7* ad humilem uitam redactus *scribit* 9 Maximinus *add. Brandt* 10 exitium *Columbus* 11 quia *Bal*, qui ad *C;* qui *anonymus p. 62, item Bentleius* 12 ut *Bal*, ut ut *C* 13 essa *(sic)* disponsam *C, corr. Bal* 14 et] <ergo> et *Columbus*, <itaque> et *Brandt*, ideo *Duebner* 15 maxenti *C* 16 postulatum *anonymus p. 62*, postulatam *C;* postulans *Bal* 18 tanquam *C* 20 illum exitiabilem *(uel* intestabilem*) Bal secund. curis (*intestabilem *in ed. 1679)*, illu////xtabilem *(sic) C, particula primi uersus folii 13a spatium 6 hastarum continens cum parte marginis super. ab-*

tiabilem finxisse discordiam cum filio, ut ad alios succidendos uiam sibi faceret, quibus omnibus sublatis sibi ac filio totius orbis imperium uindicaret. sed id falsum fuit. nam id pro- 6
positi habebat, ut et filio et ceteris extinctis se ac Diocletianum restitueret in regnum.

44. Iam mota inter eos fuerant arma ciuilia. et quamuis 1
se Maxentius Romae contineret, quod responsum acceperat periturum esse, si extra portas urbis exisset, tamen bellum per idoneos duces gerebatur. plus uirium Maxentio erat, quod 2
et patris sui exercitum receperat a Seuero et suum proprium de Mauris atque Gaetulis nuper extraxerat. dimicatum, et 3
Maxentiani milites praeualebant, donec postea confirmato animo Constantinus et ad utrumque paratus copias omnes ad urbem propius admouit et e regione pontis Muluii consedit. immi- 4
nebat dies quo Maxentius imperium ceperat, qui est a. d. sextum Kalendas Nouembres, et quinquennalia terminabantur. commonitus est in quiete Constantinus, ut caeleste signum 5
dei notaret in scutis atque ita proelium committeret. facit ut iussus est et transuersa X littera, summo capite circumflexo, Christum in scutis notat. quo signo armatus exercitus capit 6
ferrum. procedit hostis obuiam sine imperatore pontemque

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 12 confirmato—paratus] cf. Vergil. Aen. II 61.

scissa est, fort. etiam ˜ supra u *interiit;* detestabilem *Is. Vossius et alii,* inexpiabilem *(sc.* discordiam*) Graeuius,* execrabilem *Halm*

1 succedendos *C, corr. Bal;* occidendos *Heumann* 2 sublatus *C, corr. Bal* 6 fuerunt *Heumann* 8 esse ⟨se⟩ *Cuperus,* ⟨se⟩ esse *Heumann* 9 idoneos duces *Bal,* ĩdoneos ducere *C* gerebat *Heumann* 11 Gaetulis *Heumann,* italis *C* demicatum *C* dimicatum est. Maxentiani *Heumann* 13 in utrumque paratus *Vergil.* 14 mulū *C, corr. Bal* 15 ad sextum kł nouẽbr. *C, corr. Tollius; ad* ad *Bentleius* A. D. (ante diē) *ascrips.* 16 quinquēnaliă *C, corr. Bal* 17 celeste, *tert.* e *ex* i, *C* 18 facit *anonymus p. 63,* fecit *C* 20 Christum *Cuperus et alii,* xp̃o *C;* circumflexo Christo *Bal in Erratis ed. 1679 defendere temptat* 21 potemque *C, corr. Bal*

transgreditur. acies pari fronte concurrunt, summa ui utrimque pugnatur:

neque his fuga nota neque illis.

7 fit in urbe seditio et dux increpitatur uelut desertor salutis publicae cumque <conspiceretur>, repente populus — Circenses enim natali suo edebat — una uoce subclamat Constan-
8 tinum uinci non posse. qua uoce consternatus proripit se ac uocatis quibusdam senatoribus libros Sibyllinos inspici iubet: in quibus repertum est illo die hostem Romanorum esse peri-
9 turum. quo responso in spem uictoriae inductus procedit, in aciem uenit. pons a tergo eius scinditur. eo uiso pugna crudescit et manus dei supererat aciei. Maxentianus proterretur, ipse in fugam uersus properat ad pontem, qui interruptus erat, ac multitudine fugientium pressus in Tiberim deturbatur.
10 confecto tandem acerbissimo bello cum magna senatus populique Romani laetitia susceptus imperator Constantinus Maximini perfidiam cognoscit, litteras deprehendit, statuas et imagines
11 inuenit. senatus Constantino uirtutis gratia primi nominis titulum decreuit, quem sibi Maximinus uindicabat: ad quem uictoria liberatae urbis cum fuisset adlata, non aliter accepit.
12 quam si ipse uictus esset. cognito deinde senatus decreto sic exarsit dolore, ut inimicitias aperte profiteretur, conuicia iocis mixta aduersus imperatorem maximum diceret.

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 3] Vergil. Aen. X 757. 11 pugna crudescit] Vergil. Aen. XI 833.

1 concurrunt *Heumann*, concurrit *C* 3 *Bentleius* Virgil. Aen. 10. 757. *ascrips.* 5 conspiceretur *add. Brandt, 'aliqua uerba desunt' Pagius, item Allix*, cum *Boherellus*, cumque—hac *(uel* ea*)* uoce *(u. 7) ed. Oxon. 1680*, tumque *uel* tuncque *Bauldri*, cunctusque *Nic. Heinsius* 6 edebat, una *Heinsius*, et debita *C;* dabat, edita *Bauldri* 7 uinci] sine eo uinci *Heumann* ac uocatis *Bal*, auocatis *C* 8 sibellinos *C* inspici iubet *in ras. C* 10 reponso *C* 11 scenditur *C. corr. Bal;* rescinditur *Halm* 12 et] sed *Brandt* supererat *male a quibusdam (cf. Bauldrium et Buenemannum) temptatum, est* defendebat*; cf. Gell. I 22, 1 s. 6. 11* proteritur *Cuperus* 14 hac *C, corr. Bal* 15 tandem *Bal, item Bentleius*, tamen *C* 19 Maximinus *Bal.* maximianus *C* uindicarat *Lenglet* 22 dolorem *C, corr. Bal*

45. Constantinus | rebus in urbe compositis hieme proxima 1 f.118b
Mediolanum concessit. eodem Licinius aduenit, ut acciperet
uxorem. Maximinus ubi eos intellexit nuptiarum sollemnibus 2
occupatos, exercitum mouit e Syria hieme [quam] cum maxime
saeuiente et mansionibus geminatis in Bithyniam concurrit
debilitato agmine. nam maximis imbribus et niuibus et luto 3
et frigore et labore iumenta omnis generis amissa sunt, quo-
rum miserabilis per uiam strages speciem iam futuri belli et
similem cladem militibus nuntiabat. nec ipse intra fines suos 4
moratus est, sed transiecto protinus freto ad Byzantii portas
accessit armatus. erant ibi milites praesidiarii, ad huius modi
casus a Licinio conlocati. hos primum muneribus et promissis
inlicere temptauit, postea ui et oppugnatione terrere, nec tamen
quicquam uis aut promissa ualuerunt. iam consumpti erant 5
dies undecim, per quos fuit spatium nuntios litterasque mit-
tendi ad imperatorem, cum milites non fide, sed paucitate
diffisi se ipsos dederunt. hinc promouit Heracleam et illic
eadem ratione detentus aliquot dierum tempus amisit. et iam 6
Licinius festinato itinere cum paucis Hadrianopolim uenerat,
cum ille accepta in deditionem Perintho aliquantum moratus
processit ad mansionem milia decem et octo: nec enim poterat
ulterius, Licinio iam secundam mansionem tenente distantem

1 cōpositis *C* 2 concessit *Halm p. 167,* co////////fit *(sed litterae* f *inferior tantum particula superest) C, particula primi uersus folii 13 b spatium 6 hastarum continens cum parte marginis super. abscissa est (cf. ad p. 222, 20);* contendit *Bal* 3 sollēnibus *C* 4 quā. maxime *(s. l. m. 1) C,* quam *del. Heumann* 5 accurrit *Graeuius,* procurrit *Tollius;* cucurrit *Heumann* 8 stragis *(*st *in ras.) C, corr. Bal* 10 bizanti *C* 12 casus a *Bal,* causa *C* 13 īlicire *C, corr. Bal* nec *Bal,* ne *C* 14 qui quam *C, corr. Bal* <aut> uis *Columbus* 16 fide] *'an forte sponte?' Heumann* 17 deffisi *C* ipsi *'casu datiuo' Heumann* dediderunt *Bal, item Bentleius* eraclīa *C* 18 aliquod *C, corr. Bal* 19 adrianopoli *C, corr. Bal* 20 deditionem *Tollius, item Bentleius,* dedicione *C; cf. Proleg. adn. 6* perentho *C* aliquantum *Halm (cf. c. 29, 1),* aliquanto *C* 21 processit *(*i *in er.* e*) C* 22 secundam —milibus *Bal (in Erratis), item Bentleius,* secunda mansione tenente destante militibus *C;* distante *retinet Columbus*

7 milibus totidem. qui collectis ex proximo quantis potuit militibus pergebat obuiam Maximino, magis ut eum moraretur quam proposito dimicandi aut spe uictoriae, quippe cum ille septuaginta milium armatorum exercitum duceret, ipse uix
8 trigiuta milium numerum collegisset. sparsi enim milites per diuersas regiones fuerant et adunari omnes angustiae temporis non sinebant.

1 46. Propinquantibus ergo exercitibus iam futurum prope-
2 diem proelium uidebatur. tum Maximinus eius modi uotum Ioui uouit, ut si uictoriam cepisset, Christianorum nomen ex-
3 tingueret funditusque deleret. tunc proxima nocte Licinio quiescenti adsistit angelus dei monens, ut ocius surgeret atque oraret deum summum cum omni exercitu suo: illius fore
4 uictoriam, si fecisset. post has uoces cum surgere sibi uisus esset et cum ipse qui monebat, adstaret, tunc docebat eum,
5 quomodo et quibus uerbis esset orandum. discusso deinde somno notarium iussit acciri et sicut audierat, haec uerba
6 dictauit: Summe deus, te rogamus, sancte deus, te rogamus: omnem iustitiam tibi commendamus, salutem nostram tibi commendamus, imperium nostrum tibi commendamus. per te uiuimus, per te uictores et felices existimus. summe, sancte deus, preces nostras exaudi: brachia nostra ad te ten-
7 dimus: exaudi sancte, summe deus. scribuntur haec
f.114a in libellis pluribus | et per praepositos tribunosque mittuntur, ut suos quisque milites doceat. creuit animus uniuersis uicto-
8 riam sibi credentibus de caelo nuntiatam. statuit imperator proelium diei Kalendarum Maiarum, quae octauum annum nun-

1 totidem. qui *ed. Oxon. 1680, item Bentleius,* totidemq. *C;* totidemque *Bal, sed* totidem atque *in Erratis,* totidem. hic itaque *Columbus* 2 *fort.* pergente *Bal (in Erratis)* 12 quiescenti *(*ti *in ras.) C* otius *C* 14 ⟨id⟩ si *Heumann* cum surgere *Bal,* c̄surgere *C* 15 ipse *Boherellus,* ipso *C;* consurgere—uisus est et cum ipso—adstare *Tollius;* et ipse—adstare *Heumann* tunc] hic *Heumann* 17 asciri *C, corr. Tollius* 28 die *uel* diem *Cuperus,* in diem *aut* ad diem *Columbus,* die *etiam Bentleius*

cupationis eius implebant, ut suo potissimum natali uinceretur, sicut ille uictus est Romae. Maximinus uoluit praeire matu- 9
rius: pridie mane aciem composuit, ut natalem suum postridie uictor celebraret. nuntiatur in castra mouisse Maximinum. capiunt milites arma obuiamque procedunt. campus intererat sterilis ac nudus, quem uocant Serenum. erat iam utraque 10
acies in conspectu. Liciniani scuta deponunt, galeas resoluunt, ad caelum manus tendunt praeeuntibus praepositis et pro imperatore precem dicunt. audit acies peritura precantium murmur. illi oratione ter dicta uirtute iam pleni reponunt 11
capitibus galeas, scuta tollunt. procedunt imperatores ad conloquium. ferri non potuit Maximinus ad pacem: contemnebat 12
enim Licinium ac desertum iri a militibus existimabat, quod ille esset in largiendo tenax, ipse autem profusus, eoque proposito mouerat bellum, ut exercitu Licinii sine certamine accepto ad Constantinum duplicatis uiribus statim pergeret.

47. Ergo propius acceditur, tubae canunt, signa procedunt. 1
Liciniani impetu facto aduersarios inuadunt. illi uero perterriti nec gladios expedire nec tela iacere quiuerunt. Maximinus 2
aciem circumire ac milites Licinianos nunc precibus sollicitare, nunc donis. nullo loco auditur. fit impetus in eum et ad suos refugit. caedebatur acies eius inpune et tantus numerus legionum, tanta uis militum a paucis metebatur. nemo nominis, 3
nemo uirtutis, nemo ueterum praemiorum memor: quasi ad deuotam mortem, non ad proelium uenissent, sic eos deus summus iugulandos subiecit inimicis. iam strata erat ingens multitudo. uidet Maximinus aliter rem geri quam putabat. 4
proiecit purpuram et sumpta ueste seruili fugit ac fretum

1 implebunt *C, corr. Bal* 3 cōposuit *C* post tridie *C* 4 in *del. Schoell* 6 sterelis *C* utroque *C, corr. Bal* 8 pro imperatore *Heumann,* pro imperatorem *C;* post imperatorem *Bal* 12 ferri *Bal,* ferre *C;* perpelli *Heumann,* flecti *Buenemann,* moueri *Brandt* 13 existimabat *Bal,* extimabat *C;* aestimabat *anonymus p. 64* 15 exercitum *C, corr. Bal* licini *C* certamina *C, corr. Bal* 19 quieuerunt *C, corr. Bal* 22 cedebatur *C* impune *C* 23 metebatur *Bal,* metuebatur *C* 27 maximnus *C* putarat *Heumann*

traiecit. at in exercitu pars dimidia prostrata est, pars autem uel dedita uel in fugam conuersa est: ademerat enim pudorem deserendi desertor imperator. at ille Kalendis Mais id est una nocte atque una die **, Nicomediam alia nocte peruenit, cum locus proelii abesset milia centum sexaginta, raptisque filiis et uxore et paucis ex palatio comitibus petiuit Orientem. sed in Cappadocia collectis ex fuga et ab Oriente militibus substitit. ita uestem resumpsit.

48. Licinius uero accepta exercitus parte ac distributa traiecit exercitum in Bithyniam paucis post pugnam diebus et Nicomediam ingressus gratiam deo, cuius auxilio uicerat, retulit ac die Iduum Iuniarum Constantino atque ipso ter consulibus de restituenda ecclesia huius modi litteras ad praesidem datas proponi iussit:

f.14b Cum feliciter tam ego | [quam] Constantinus Augustus quam etiam ego Licinius Augustus apud Mediolanum conuenissemus atque uniuersa quae ad commoda et securitatem publicam pertinerent, in tractatu haberemus, haec inter cetera quae uidebamus pluribus hominibus profutura, uel in

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 15 hae litterae in Graecum conuersae extant ap. Eusebium H. E. X 5, 2—14; cf. ibid. § 1: φέρε δὴ λοιπὸν καὶ τῶν βασιλικῶν διατάξεων Κωνσταντίνου καὶ Λικιννίου τὰς ἐκ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς μεταληφθείσας ἑρμηνείας παραθώμεθα; ex Eusebio habet Nicephorus H. E. VII 41.

1 at *Tollius, item Bentleius,* ac *C;* atque exercitus *Buenemann,* ac dein exercitus *Fritzsche; an post* exercitu *aliquid excidit?* autem] altera *Boherellus, item Bentleius et Heumann* 2 in fugam conuersa est *Halm p. 166,* in fuga ẽ uersa ẽ *C,* in fugam uersa est *Bal; cf. Proleg. adn. 6* 3 Maiis *Bal,* maisi *C* 4 *lacunam indicauit Columbus, qui* fugiens *addit,* ad fretum *Tollius,* Melantiada *Lenglet* 5 sexxaginta *(ex per ligaturam scriptum) C* 7 in Cappadocia *Bal,* ex capadotiam *C* 8 ita] ibi *Bauldri,* ac *Halm* 9 Litinium *C, corr. Bal* 10 bithinia *C, corr. Bal* pugna *C, corr. Bal* 12 tertium *coni. Halm, sed cf.* bis *p. 202, 21;* octies *p. 214, 2* 15 *deest initium litterarum quod Eusebius (§ 2. 3) habet* quam *del. Bal*

primis ordinanda esse credidimus, quibus diuinitatis reuerentia continebatur, ut daremus et Christianis et omnibus liberam potestatem sequendi religionem quam quisque uoluisset, quo quicquid
5 <est> diuinitatis in sede caelesti, nobis atque omnibus qui sub potestate nostra sunt constituti, placatum ac propitium possit existere. itaque 3
hoc consilium salubri ac rectissima ratione ineundum esse credidimus. ut nulli omnino facultaio tem abnegandam putaremus, qui uel obseruationi Christianorum uel ei religioni mentem suam dederat quam ipse sibi aptissimam esse sentiret, ut possit nobis summa diuinitas, cuius religioni liberis mentibus obsequimur, in omnibus solitum
15 fauorem suum beniuolentiamque praestare. quare 4
scire dicationem tuam conuenit placuisse nobis, ut amotis omnibus omnino condicionibus quae

1 credidimus *Bal,* credimus *C;* ἐδογματίσαμεν *Eusebius § 4* diuinitatis *Bal,* diuinitas *C;* οἷς ἡ πρὸς τὸ θεῖον αἰδώς τε καὶ τὸ σέβας ἐνείχετο *Euseb.* 2 continetur *Heumann, sed* ἐνείχετο *Euseb.* 3 sequenti *C, corr. Bal* 4 quo quicquid est diuinitatis *Toinard secutus Columbum* quo quicquid demum esset diuinitatis *et Cuperum* quo quicquid diuinitatis *scribentem (ex Eusebio),* quod quidem diuinitas *C;* ὅπως ὅτι ποτέ ἐστι θειότητος *(sic codd., θειότης edd.)* καὶ οὐρανίου πράγματος—εὐμενὲς εἶναι δυνηθῇ *Euseb.;* ut quidem diuinitas—placata ac propitia possit existere *Graeuius, item, nisi quod* quo quidem *Bentleius et Duebner; alia ap. Bauldrium* 5 in sede caelesti] et rei coelestis *Toinard secutus Eusebium* 7 posset *Tollius* 8 consilium *anonymus p. 65 ex Eusebio (§ 5* τοίνυν ταύτην τὴν βούλησιν ὑγιεινῷ καὶ ὀρθοτάτῳ λογισμῷ ἐδογματίσαμεν*),* consilio *C* salubri *Bal,* salubria *C* 9—12 (ut nulli—sentiret) ὅπως μηδενὶ παντελῶς ἐξουσία ἀρνητέα ἢ τοῦ ἀκολουθεῖν καὶ αἱρεῖσθαι τὴν τῶν Χριστιανῶν παραφύλαξιν ἢ θρησκείαν, ἑκάστῳ τε ἐξουσία δοθείη τοῦ διδόναι ἑαυτοῦ τὴν διάνοιαν ἐν ἐκείνῃ τῇ θρησκείᾳ, ἣν αὐτὸς ἑαυτῷ ἁρμόζειν νομίζῃ *Euseb.* 11 dederet *Bal,* dederit *Heumann* 13 cuius—obsequimur] *nihil eiusmodi ap. Euseb.* 14 solita *C, corr. Bal* 15 fauorem *Bal,* feruorem *C;* τὴν ἔθιμον σπουδήν *Euseb.* 15. 16 (quare—nobis) ἅτινα οὕτως ἀρέσκειν ἡμῖν ἀντιγράψαι ἀκόλουθον ἦν *Euseb. § 6 de § 4 cf. quae disputauerunt Heinichen, Euseb. uol. III (ed. alt.) p. 743 ss.*

prius scriptis ad officium tuum datis super Christianorum nomine <continebantur, et quae prorsus sinistra et a nostra clementia aliena esse> uidebantur, <ea remoueantur, et> nunc libere ac simpliciter unus quisque eorum, qui eandem obseruandae religionis Christianorum gerunt uoluntatem, citra ullam inquietudinem ac molestiam
5 sui id ipsum obseruare contendant. quae sollicitudini tuae plenissime significanda esse credidimus, quo scires nos liberam atque absolutam colendae religionis suae facultatem isdem Christia-
6 nis dedisse. quod cum isdem a nobis indultum esse peruideas, intellegit dicatio tua etiam aliis

et scriptores ab eo adlati, maxime Keim, Theolog. Jahrbb. XI 221 ss. 240, praeterea Crivellucci, Della fede storica di Eusebio p. 124, Seeck, Zeitschr. f. Kirchengesch. XII 385, Goerres, Zeitschr. f. wissenschaftl. Theol. XXXV 290

2 s. 4 *lacunas ex Eusebio indicauit et expleuit Columbus, aliter Toinard, quem sequimur (nisi quod* laeuae—alienae—eae tollantur *scripsit,* sinistra *et* remoueantur *Valesius interpres Eusebii); p. 229, 17—230, 4* (ut amotis —et nunc) ἵν' ἀφαιρεθεισῶν παντελῶς τῶν αἱρέσεων, αἵτινες τοῖς προτέροις ἡμῶν γράμμασι τοῖς πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν ἀποσταλεῖσι περὶ τῶν Χριστιανῶν ἐνείχοντο, καὶ ἄτινα πάνυ σκαιὰ καὶ τῆς ἡμετέρας πραότητος ἀλλότρια εἶναι ἐδόκει, ταῦτα ὑφαιρεθῇ, καὶ νῦν *Euseb.;* continebantur, cum illa, quae prorsus sinistra et a nostra mansuetudine aliena esse uidebantur, omnino remoueantur, nunc *Buenemann;* continebantur et quae prorsus laeuae *(uel* sinistrae*)* et a nostra clementia alienae esse uidebantur, nunc *Duebner et alii: quod si recipitur, nimis aspere imperatores ipsi de suis 'condicionibus' iudicant, atque obstat etiam Eusebius* 4 libere *(ex Eusebio* ἐλευθέρως τε καὶ ἁπλῶς*) Columbus Toinard alii,* cauere *C; fort.* aperte *Halm;* cauere ut simpliciter *ed. Oxon. 1680,* caueres ut simpliciter *Boherellus, item Bentleius;* nunc uere ac libere *Bauldri,* uere *etiam Duebner; pro* nunc cauere *Tollius* nunc reuocentur *coni.* 6 religionis *ed. Oxon. 1680,* religioni *C; cf.* ἕκαστος τῶν τὴν αὐτὴν προαίρεσιν ἐσχηκότων τοῦ φυλάττειν τὴν τῶν Χριστιανῶν θρησκείαν *Euseb.* 7 ullam *Bal,* illam *C;* ἄνευ τινὸς ὑχλήσεως *Euseb.* 9 plenissime *Bal,* plenissima *C;* ἅτινα—πληρέστατα δηλῶσαι ἐδογματίσαμεν *Euseb. § 7* 12 hisdem *C* 13 intelligit *C* 13—231, 4 (etiam—facultatem) *Eusebius (§ 8) liberius reddidit*

religionis suae uel obseruantiae potestatem similiter apertam et liberam pro quiete temporis nostri ‹esse› concessam, ut in colendo quod quisque delegerit, habeat liberam facultatem. ‹quod a nobis factum est, ut neque cuiquam› honori neque cuiquam religioni ‹detractum› aliquid a nobis ‹uideatur›. atque hoc insuper in persona 7 Christianorum statuendum esse censuimus, quod, si eadem loca, ad quae antea conuenire consuerant, de quibus etiam datis ad officium tuum litteris certa antehac forma fuerat comprehensa. priore tempore aliqui uel a fisco nostro uel ab alio quocumque uidentur esse mercati, eadem Christianis sine pecunia et sine ulla pretii petitione, postposita omni frustratione atque ambi-

2 nostri esse *Bal*, nr̃i *(sed hae litt. euanidae), post, in fine uersus, scriptura per 3 f. spatia plane euanuit,* ee *fuisse uid.;* τῇ ἡσυχίᾳ τῶν ἡμετέρων καιρῶν *Euseb. § 8* 3 concessa *C, corr. Bal* colenda *C, corr. Columbus (in Erratis post p. 236, ad p. 71, 7)* 4 delegerit *Graeuius,* diligeret *C* 4—7 *locum expleuit correxitque ex Eusebio Columbus (etiam ed. Oxon. 1680), in C post* facultatem *sunt haec* quia *(sed litt.* ia *paene euanuerunt parumque certae sunt,* quas *edidit Bal, qui tamen non recte post hanc uocem etiam lacunam significat)* honori neq. cuiquã religioni aut aliquid a nobis, *quae edidit Bal;* quod a nobis factum est, ut neque honori cuiquam neque religioni detractum aliquid aut imminutum esse a nobis uideatur *Columbus,* quia uideri nolumus cuiquam honori aut cuiquam religioni aliquid a nobis detractum *ed. Oxon. 1680;* τοῦτο δὲ ὑφ' ἡμῶν γέγονεν, ὅπως μηδεμιᾷ τιμῇ μηδὲ θρησκείᾳ τινὶ μεμειῶσθαί τι ὑφ' ἡμῶν δοκοίη *Euseb. § 8;* atque ut neque honori neque religioni cuiusquam aliquid a nobis detrahi uideatur *Heumann;* quia ‹nolumus detrahi› honori neque cuiquam religioni aliquid a nobis *cum Lengletio Duebner et Hurter* 7 in personam *cum Bauldrio (ex Eusebio § 9* εἰς τὸ πρόσωπον τῶν Χριστιανῶν*) Duebner* 8 quod] ut *Heumann ex Eusebio* δογματίζομεν, ἵνα 9 ea *Tollius,* eorum *Heumann ex Eusebio* τοὺς τόπους αὐτῶν ad quae *Bal,* adq. q. *C;* εἰς οὓς *Euseb.* 11 certa—forma] τύπος ἕτερος *Euseb.* ante ac *C, corr. Bal* c̃praehensa *C* 15 frustacione *C, corr. Bal*

8 guitate, restituant, qui etiam dono fuerunt consecuti, eadem similiter isdem Christianis quantocius reddant, etiam uel hi qui emerunt uel qui dono fuerunt consecuti, si petiuerint de nostra beniuolentia aliquid, uicarium postulent, quo et ipsis per nostram clementiam consulatur. quae omnia corpori Christianorum protinus per inter-
9 cessionem tuam ac sine mora tradi oportebit. et quoniam idem Christiani non [in] ea loca tantum ad quae conuenire consuerunt, sed alia etiam habuisse noscuntur ad ius corporis eorum id est ecclesiarum, non hominum singulorum, pertinentia, ea omnia lege quam superius comprehendimus, citra ullam prorsus ambiguitatem uel con-
f. 15a trouersiam isdem | Christianis id est corpori et conuenticulis eorum reddi iubebis, supra dicta scilicet ratione seruata, ut ii qui eadem sine pre-

1 restituantur *Le Nourry (sed perperam ut ex C, in quo post* restituant *est ~ distinctio) Duebner Fritzsche* qui] quae *Bentleius, sed Euseb.* καὶ εἴ τινες 2 hisdem *C* 3 reddantur *Bentleius, sed sine dubio propter* restituantur *ap. Le Nourryum; Euseb.* ὅπως—ἀποκαταστήσωσιν et iam *Diazius (ap. Bauldrium II p. 111, ap. Lengletium II p. 347)* 4 dono fuerunt *Gale,* donauerunt *C* petiuerint *ex Eusebio Bauldri,* putauerint *C; Euseb.* ἢ ⟨εἰ⟩ οἱ κατὰ δωρεὰν εἰληφότες αἰτῶσί τι παρὰ τῆς ἡμετέρας καλοκἀγαθίας, προσέλθωσι τῷ ἐπὶ τόπων ἐπάρχῳ δικάζοντι *Euseb. § 10;* si putauerint, de nostra beniuolentia aliquid uicarium postulent *Columbus;* si optauerint de nostra beneuolentia aliquid uicarium *('ualet* rem aliquam uicariam'*)*, postulent *Diazius, qui Eusebium uocem* uicarium *non recte intellexisse putat, eundem errorem illum admisisse atque etiam uerba* si putauerint *omisisse putat Heinichen ad Euseb. X 5, 10 n. 19 (ed. alt.), sed cf. Baluzium, Epistol. ad Diazium (ap. Bauldrium II p. 112, ap. Lengletium II 347)* 5 beniuolentia, *sed pr.* i *minus certum, fort.* e *est, C* quo *Bal,* co *C* 9 in *del. Boherellus* 10 ad quae *Bal,* adq. *C* 13 quam *Tollius, item anonymus p. 67 et Buenemann ex Eusebio § 11* ἐπὶ τῷ νόμῳ, ὃν προειρήκαμεν, *et conl. Lact. Inst. VII 6, 9* illa rerum summa quam superius conprehendimus, qua *C, quod retinent Bal et alii* c̄praehendimus *C* 15 isdem *Bal,* idem *C* 17 ii *Bal,* hii *C*

tio sicut diximus restituant, indemnitatem de nostra beniuolentia sperent. in quibus omnibus supra dicto corpori Christianorum intercessionem tuam efficacissimam exhibere debebis, ut praeceptum nostrum quantocius conpleatur, quo etiam in hoc per clementiam nostram quieti publicae consulatur. hactenus fiet, ut, sicut superius comprehensum est, diuinus iuxta nos fauor, quem in tantis sumus rebus experti, per omne tempus prospere successibus nostris cum beatitudine publica perseueret. ut autem huius sanctionis <et> beniuolentiae nostrae forma ad omnium possit peruenire notitiam, prolata programmate tuo haec scripta et ubique proponere et ad omnium scientiam te perferre conueniet, ut huius nostrae beniuolentiae [nostrae] sanctio latere non possit.

His litteris propositis etiam uerbo hortatus est, ut conuenticula <in> statum pristinum redderentur. sic ab euersa ecclesia usque ad restitutam fuerunt anni decem, menses plus minus quattuor.

49. Sequenti autem Licinio cum exercitu tyrannum profugus concessit et rursus Tauri montis angustias petiit. munimentis ibidem ac turribus fabricatis iter obstruere conatus

1 restituerint *Bal, sed Euseb.* ὅπως αὐτοί, οἵτινες—ἀποκαθιστῶσι, — ἐλπίζοιεν 2 bene uolentia *C (cf. p. 229, 15. 232, 5. 233, 15)* 6 publice *C, corr. Bal* 7 conpraehensum *C* 8 quem *Bal,* que *C* 9 prosperis *uel* prospere fluentibus *Tollius,* prosper esse *Buenemann;* ἡ θεία σπουδὴ περὶ ἡμᾶς—διὰ παντὸς τοῦ χρόνου βεβαίως διαμενεῖ *Euseb. § 13* 10 beatitudine nostra, *sed* nostra *del., C* 11 et *add. Fritzsche;* ταύτης τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας καὶ τῆς καλοκἀγαθίας ὅρος *Euseb. § 14* 13 prolata *Bal,* praelata *C;* prolato *Heumann* programate *C* 15 *pr.* nostrae *retinet Halm p. 164 conl. Euseb.* ταύτης τῆς ἡμετέρας καλοκἀγαθίας, *alter. Bal* 18 in *add. Bal* restituerentur *Heumann, conl. c. 3, 4* 20 IIII *C* 21 sequente *Cuperus, item anonymus p. 67 Heumann Bentleius,* tyrannus *anonymus ibid. et Bentleius* 22 recessit *Heumann* rursus] cursu *Bentleius* petiit *Columbus et anonymus ibid.,* petit *C* munimentis *Bal,* monumentis *C*

est et inde detrusus perrumpentibus omnia uictoribus Tarsum
2 postremo confugit. ibi cum iam terra marique premeretur
nec ullum speraret refugium, angore animi ac metu confugit
ad mortem quasi ad remedium malorum, quae deus in caput
3 eius ingessit. sed prius cibo se infersit ac uino ingurgitauit,
ut solent ii qui hoc ultimo se facere arbitrantur, et sic hausit
uenenum. cuius uis referto stomacho repercussa ualere non
potuit in praesens, sed in languorem malum uersum est pe-
stilentiae similem, ut diutius protracto spiritu cruciamenta
4 sentiret. iam saeuire in eum coeperat uirus. cuius ui cum
praecordia eius furerent, insustentabili dolore usque ad rabiem
mentis elatus est, adeo ut per dies quattuor insania percitus
5 haustam manibus terram uelut esuriens deuoraret. deinde
post multos grauesque cruciatus cum caput suum parietibus
infligeret, exilierunt oculi eius de caueis. tunc demum, amisso
uisu, deum uidere coepit candidatis ministris de se iudican-
6 tem. exclamabat ergo sicut ii qui torquentur solent, et non
se, sed alios fecisse dicebat. deinde quasi tormentis adactus
r.15b fatebatur Christum subinde | deprecans et implorans, ut suimet
7 misereretur. sic inter gemitus quos tamquam cremaretur ede-
bat, nocentem spiritum detestabili genere mortis efflauit.

1 detrusus *Le Nourry, item anonymus p. 67 et Bentleius,* detorsum *(sic) C;* dextrorsum *Bal,* rursum *uel* deorsum *Buenemann;* petiit muni-mentis—conatus. sed undique uersum *(cf. c. 34, 5, uel* uersus*) Heumann* 2 Hibi *C* p̃meretur *(sic, sed inferiores partes litterarum euanuerunt) C;* perterreretur *Bal,* peteretur *Graeuius,* proterreretur *Tollius, item Bentleius* 3 nec *Bal, item Bentleius,* non *C, quod placet Halmio p. 162* 6 ii *Halm,* hi *C* 7 stomaco *C* repercussa *Bal.* repercus-sus *C* 8 langorem *C* uersum est *Heumann, item Halm p. 166,* uerse *(sic) C;* uersa *Bal,* uersa est *Columbus* 11 furerent *Lenglet,* furens *C;* uis—ureret *Bal;* ui—urerentur *Halm,* perurerentur *Brandt* insustemtabili *C* 12 IIII^{or} *C* percitus *Bal,* percutis *C* 16 uissu *C* <cum> candidatis *Cuperus,* <circumdatus> candidatis *emendari uelle uid. Maucroix, sed Buenemann c. 14, 2* occultis ministris *confert* 17 ii *Bal,* hii *C* torquentur *Brandt (cf.* solent *u. 6),* torqueri *C* 19 implo-rans *anonymus p. 68,* plorans *C*

50. Hoc modo deus uniuersos persecutores nominis sui 1
debellauit, ut eorum nec stirps nec radix ulla remaneret.
nam Licinius summa rerum potitus in primis Valeriam, quam 2
Maximinus iratus ne post fugam quidem, cum sibi uideret
esse pereundum, fuerat ausus occidere, item Candidianum,
quem Valeria ex concubina genitum ob sterilitatem adopta-
uerat, necari iussit. mulier tamen ut eum uicisse cognouit. 3
mutato habitu comitatui eius se immiscuerat, ut fortunam
Candidiani specularetur: ⟨qui⟩ quia Nicomediae se obtulerat
et in honore haberi uidebatur, nihil tale metuens occisus est.
et illa exitu eius audito protinus fugit. idem Seueri filium 4
Seuerianum iam aetate robustum, qui fugientem Maximinum
fuerat ex acie secutus, tamquam post obitum eius de sumenda
purpura cogitasset, capitali sententiae subiectum interemit.
qui omnes Licinium iam pridem quasi malum metuentes, cum 5
Maximino esse maluerant praeter Valeriam, quae ⟨quod⟩ uo-
lenti Licinio, in omnia Maximiani ⟨bona⟩ hereditatis iure suo
⟨se⟩ cedere, idem Maximino negauerat. ipsius quoque Maxi- 6

2 stirpis *C (quam formam nominatiui retinere noluimus), corr. Bal* radis *C, corr. Bal* 3 Valeriam quam *'uir reuer.' in ed. Oxon. 1680, item Bal secund. curis et alii,* ualeriū quē *C;* Valerium, quem *Bal in ed. 1679, quod Pagi ad Annal. Baronii a. 313 not. XXIII s. retinendum esse putat* 4 nec *C, corr. Columbus et Bentleius* 5 item *Bal secund. curis et alii,* idem *cum C Bal in ed. 1679 et alii,* inde *Bauldri* 6 sterelitatem *C* 7 uicisse *Boherellus, item Bentleius et alii,* uixisse *C, quod Bal secund. curis defendere temptat;* hoc edixisse *Columbus,* eum *(sc.* Candidianum*)* exiuisse *Bauldri,* uix isse *(i. e.* Licinium uictorem iuisse siue profectum esse*) Buenemann* 8 immiscuerat *scripsimus secuti Tollium, qui* miscuerat *et Columbum qui* immiscuit *coni.,* miscuit *C* 9 candidiā *C, corr. Bal* qui *add. Columbus;* qui cum *ed. Oxon. 1680,* qui ut *anonymus p. 68, item Bentleius* 11 item *Brandt* 15 malum] aemulum *Graeuius,* iratum *Tollius* 16 praeter Valeriam *Bauldri,* pre ualeria *C* ⟨quod⟩ *Susius p. 13* 17. 18 ⟨bona⟩ *Brandt;* hereditatis *Susius;* ⟨se⟩ *Brandt;* quae uolenti Licinio in omnia Maximiani hereditates iure suo cedere *C;* quae uolens Licinio in omnes Maximiani hereditates iure suo cedere *Bal, in quibus* nolens *scrips. Cuperus (quem plerique sequuntur),* uolenti *cum C retinet Fritzsche (fort. ablatiuum intellegens);* quae ⟨quod⟩ uolenti Licinio in nuptias Maximiani

mini filium [suum] maximum agentem in annis octo et filiam septennem, quae desponsa fuerat Candidiano, extinxit. sed prius mater eorum in Orontem praecipitata est: ibi saepe illa castas
7 feminas mergi iusserat. sic omnes impii uero et iusto iudicio dei eadem quae fecerant, receperunt.

1 51. Valeria quoque per uarias prouincias quindecim mensibus plebeio cultu peruagata postremo apud Thessalonicam
2 cognita, comprehensa cum matre poenas dedit. ductae igitur mulieres cum ingenti spectaculo et miseratione tanti casus ad supplicium, et amputatis capitibus corpora earum in mare abiecta sunt. ita illis pudicitia et condicio exitio fuit.

1 52. Quae omnia secundum fidem — scienti enim loquor — ita ut gesta sunt mandanda litteris credidi, ne aut memoria

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES 4 s. (sic— quae fecerant, receperunt)] Hieronym. Commentar. in Zachar. lib. III cap. XIV (uol. VI p. 826 A Vall.): nos autem dicemus omnes persecutores qui afflixerunt ecclesiam domini, ut taceamus de futuris cruciatibus, etiam in praesenti saeculo recepisse quae fecerint. legamus ecclesiasticas historias, quid Valerianus, quid Decius, quid Diocletianus, quid Maximinianus, quid saeuissimus omnium Maximinus et nuper Iulianus passi sint, et tunc rebus probabimus etiam iuxta litteram prophetiae ueritatem esse completam, quod computruerint carnes eorum et oculi contabuerint et lingua in paedorem et saniem dissoluta sit.

hereditatis iure succedere *Susius (conl. c. 39. 1 ss.); cf.* hereditatis iure *c. 26, 6*

1 suum *del. Boherellus*, natu *Gale*, tum *Heumann;* tum maxime *Tollius* in annis octo *(sic numerus perscriptus est in C)*] in ‹Cilicia› annis octo *Columbus*, iam annos octo *Gale*, annos octo *Tollius*, annum octauum *Heumann* 3 mater *s. l. ex* matrem *C* Orontem *(uel* torrentem*)* *'uir reu.' in ed. Oxon. 1680, item alii ap. Bauldrium*, torrentem Orontem *Bentleius*, orientem *C;* Orientem *Bal etiam secund. curis retinet* ubi *anonymus p. 68* ille *(sc.* Maximinus, *cf. c. 38, 2) Tollius* 6 *cap. 51 spurium uid. Eberto (cf. ad p. 217, 7) p. 124 n. 19* 7 tesalonicam *C* 8 conpraehensa *C;* ‹et› comprehensa *Heumann* 9 miseracioni *C. corr. Bal* 10 amputantis *C* eorum *C, corr. Bal* 11 illic *C. corr. Bal* conditioni *C. corr. Bal;* condicio in exitium fuit *Arntzenius, Panegyr. ueter. I 197* 12 fidem *Bal,* finem *C* scienti enim *cum C anonymus p. 68,* scientium *Bal; ad quod Bentleius* scienti enim *(ex adnot. Le Nourryi) ascrips.* locor *C*

tantarum rerum interiret aut si quis historiam scribere uoluisset, [non] corrumperet ueritatem uel peccata illorum aduersus deum uel iudicium dei aduersus illos reticendo. cuius aeter- 2
nae pietati gratias agere debemus, qui tandem respexit in terram, quod gregem suum partim uastatum a lupis rapacibus partim uero dispersum reficere ac recolligere dignatus est | et r. 16a
bestias malas extirpare, quae diuini gregis pascua protriuerant, cubilia dissipauerant. ubi sunt modo magnifica illa et clara 3
per gentes Iouiorum et Herculiorum cognomina, quae primum a Dioclete ac Maximiano insolenter adsumpta ac postmodum ad successores eorum translata uiguerunt? nempe deleuit ea dominus et erasit de terra. celebremus igitur triumphum dei 4
cum exultatione, uictoriam domini cum laudibus frequentemus, diurnis nocturnisque precibus celebremus, celebremus, ut pacem post annos decem plebi suae datam confirmet in saeculum. tu praecipue, Donate carissime, qui a deo mereris audiri, do- 5

LOCI AVCTORVM EXPILATORVM SIMILES § 4] cf. Euseb. H. E. X 4, 72 et omnino ad hoc Mortium caput eiusdem capitis Eusebii § 14 s. 28 s.

1 interiret *Bal*, interire *C* 2 non *del. Columbus* corrunperet *C* peccata *Bal*, specta *C* aduersus *Lenglet*, aduersum *C* 3 aduersus *Bal*, ad uersos *C* 4 pietati *Bal*, pietatis *C* qui] quod *Heumann* 8 magnifica *Bal*, magnificentia *C* clara *ex* dura *C* 10 assumpta *C* hac *C, corr. Bal* 11 euiluerunt *Heumann* eam *C, corr. Bal* 14 *ante* diurnis *lacunam significat Columbus,* ⟨ac⟩ diurnis *Heumann* celebremus caelebremus *(sic) C, quod tuentur Lenglet et Duebner, alt. del. Bal, pro quo* obsecremus *Boherellus,* deprecemur *anonymus p. 69,* eum oremus *Heumann,* ⟨ei⟩ supplicemus *Brandt, cf. [Lact.] Inst. VII 27, 2 adn. § 17 (I p. 668)* cui nos cotidianis precibus supplicamus ut . . ., *Euseb. Hist. eccl. X 4, 72* . . . τῆς παρούσης πανηγύρεως καὶ τῆς φαιδρᾶς ταύτης καὶ λαμπροτάτης ἡμέρας τὸν αἴτιον καὶ πανηγυριάρχην νύκτωρ καὶ μεθημέραν διὰ πάσης ὥρας καὶ δι' ὅλης ὡς εἰπεῖν ἀναπνοῆς ἐν νῷ προορώμενοι . . . μεγάλῃ διαθέσεως φωνῇ καθικετεύσωμεν, ὡς ἂν ὑπὸ τὴν αὐτοῦ μάνδραν εἰς τέλος ἡμᾶς σκεπάζων διασώζοιτο, τὴν παρ' αὐτοῦ βραβεύων ἀρραγῆ καὶ ἄσειστον αἰωνίαν εἰρήνην 15 plebis *C, corr. Bal* 16 donate k̄me *C* a deo *Bal*, adeo *C, quod defendit anonymus p. 69*

minum deprecare, ut misericordiam suam seruet etiam famulis suis propitius ac mitis, ut omnes insidias atque impetus diaboli a populo suo arceat, ut florescentis ecclesiae perpetuam quietem custodiat.

1 etiam] aeternam *Boherellus*, et maneat *Heumann*, iam *Halm p. 163* 3 florescentis ecclesiae perpetuam quietem *Columbus Nic. Heinsius alii*, florescentes aecclae perpetuae quiete *C;* florescentes Ecclesias perpetua quiete *Bal in Erratis, item alii et Bentleius* 4 custodiat *ex* -as *C*

INDICES

Inst. = Diuinae Institutiones.
Ep. = Epitome Diuinarum Institutionum.
Op. = De opificio dei.
Ir. = De ira dei.
Phoen. = De aue Phoenice.
Fragm. = Librorum perditorum fragmenta.
Mort. = De mortibus persecutorum.
Testim. = Vetera de Lactantio testimonia.

I. INDEX AVCTORVM.

Accedunt loci similes isdem ex fontibus oriundi.

Quibus locis asteriscus (*) praepositus est, iis auctorum aut nomina aut uerba ipsa a scriptore adferuntur.[1])

Loci Sacrae Scripturae.

Genesis 1, 27 . . . . . Inst. II 10, 3.
Leuiticus 26, 6 . . . . . * V 23, 3.
Numeri 13, 9. 17 (LXX) . . . . . IV 17, 12.
— 23, 19 . . . . . * IV 18, 29. * Ep. 41, 4.
— 24, 17 . . . . . * IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
Deuteronomium 11, 14 . . . . . Ep. 67, 4.
— 18, 17—19 . . . . . * Inst. IV 17, 6.
— 28, 66 . . . . . * IV 18, 29. * Ep. 41, 4.
— 30, 6 . . . . . * IV 17, 9.
Iesus Naue 5, 2 . . . . . * IV 17, 9.
Basilion I 2, 35 . . . . . * IV 14, 5.
— II 7, 4. 5. 12—14. 16 . . . . . * IV 13, 22 s.
— III 9, 6 (7)—9 . . . . . * IV 18, 32 s. * Ep. 41, 8.
— — 19, 10 . . . . . * IV 11, 6.
Hesdras II 9, 26 . . . . . * IV 11, 5.
— locus spurius . . . . . * IV 18, 22. * Ep. 43, 2.
Psalmi 1, 1 . . . . . * IV 16, 6.
— 1, 5 . . . . . * VII 20, 5.
— 2, 7 . . . . . * IV 15, 3.
— 3, 6 . . . . . * IV 19, 8.
— 4, 5 . . . . . Ir. 21, 5 s.
— 15, 10 . . . . . * Inst. IV 19, 8. * Ep. 42, 2.
— 17, 44 s. . . . . * IV 11, 9.
— 21, 17—19 . . . . . * IV 18, 30. * Ep. 41, 3.
— 27, 4 s. . . . . * IV 13, 18.

[1]) Proponuntur loci quidam postea inuenti, in editione non subscripti.

Psalmi 32, 6 . . . . . * Inst. IV 8, 14.
— 34, 15 s. . . . . * IV 18, 14. * Ep. 41, 2.
— 44, 2 . . . . . * IV 8, 14.
— 44, 7 s. . . . . * IV 13, 9.
— 68, 22 . . . . . * IV 18, 18. * Ep. 41, 2.
— 71, 6 s. . . . . * IV 16, 14.
— 84, 12 . . . . . * IV 12, 7.
— 89 (90), 4 . . . . . * VII 14, 9.
— 93, 21 s. . . . . * IV 18, 26.
— 103, 4 . . . . . IV 8, 6. 9.
— 109, 1 . . . . . * IV 12, 17. * Ep. 42, 5.
— 109, 3 s. . . . . * IV 14, 4.
— 126, 1 . . . . . * IV 13, 27.
Prouerbia (*Lact.* Solomon) 8, 22—31 . . . . . * IV 6, 6—8.
Sapientia 2, 12—17. 19—22 . . . . * IV 16, 7—10. * Ep. 40, 5.
Ecclesiasticus (*Lact.* Solomon) 24, 5 s. . . . . * IV 8, 15.
Esaias 1, 2 s. . . . . * IV 11, 12.
— 6, 12 . . . . . VII 24, 3.
— 7, 14 . . . . . * IV 12, 4. * Ep. 39, 3.
— 9, 6 . . . . . * IV 12, 10.
— 11, 1—3 . . . . . * IV 13, 20.
— 11, 10 . . . . . * IV 13, 19.
— 19, 20 . . . . . * IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
— 30, 26 . . . . . VII 24, 7.
— 35, 3—6 . . . . . IV 15, 7 s. * 13 s.
— 42, 6 s. . . . . * IV 20, 12. * Ep. 43, 7.
— 44, 6 . . . . . * IV 29, 10.
— 45, 1—3 . . . . . * IV 12, 18.
— 45, 8 . . . . . * IV 12, 9.
— 45, 14—16 . . . . . * IV 13, 7. * 29, 10. * Ep. 39, 4.
— 50, 5 s. . . . . * IV 18, 13. * Ep. 41, 1.
— 53, 1—6 . . . . . * IV 16, 15 s.
— 53, 7 . . . . . * IV 18, 16. * Ep. 41, 1.
— 53, 8. 9. 12 . . . . . * IV 18, 24 s.
— 63, 10 s. . . . . * IV 12, 8.
— 66, 18 s. . . . . * IV 11, 10. * Ep. 43, 6.
Hieremias 1, 5 . . . . . * IV 8, 1.
— 2, 13 . . . . . * IV 30, 1.
— 4, 3 s. . . . . * IV 17, 8.
— 8, 7—9 . . . . . * IV 11, 13.
— 11, 18 s. . . . . * IV 18, 27.
— 12, 7 s. . . . . * IV 20, 7. 9. * Ep. 43, 4.
— 15, 9 . . . . . * IV 19, 4. * Ep. 41, 6.

Hieremias 17, 9 . . . . . * Inst. IV 13, 10. * Ep. 39, 6.
— 25, 4—6 . . . . . * IV 11, 4.
— 31, 31 s. . . . . * IV 20, 6. 10.
Baruch (*Lact.* Hieremias) 3, 36—38 . . . * IV 13, 8. * Ep. 39, 5.
Ezechiel 34, 25 . . . . . * V 23, 3.
— 34, 25. 28 . . . . . * V 11, 1.
— 38, 20. 22 . . . . . VII 26, 2.
— 39, 9—11 . . . . . VII 26, 4. Ep. 67, 7.
— c. 40 ss. . . . . IV 11, 11.
Daniel 7, 13 s. . . . IV 12, 12. 15. 16. * 12, 19. * 21, 1. * Ep. 42, 4.
— 7, 2 ss. 7. 8. 17. 23—25 . . . . . VII 16, 1—5.
Osee 6, 3 . . . . . * IV 19, 9. * Ep. 42, 2.
— 13, 13 s. . . . . * IV 19, 9. * 29, 11. * Ep. 42, 2.
Ioel 2, 23 . . . . . Ep. 67, 4.
Amos 8, 9 s. . . . . * IV 19, 8. * Ep. 41, 5.
Micheas 4, 2 s. . . . . * IV 17, 3.
Zacharias 3, 1—8 . . . . . * IV 14, 6—9. 16.
— 12, 10 . . . . . * IV 18, 29. * Ep. 41, 5.
Malachiel 1, 10 s. . . . . * IV 11, 8. * Ep. 43, 5.
II Machab. 9, 9 ss. 13. 28 . . . . . Mort. 33, 7 ss. 11. 35, 3.
Solomon in ode undeuicesima (cf. Ψαλμοὶ Σολομῶντος
ed. Ryle et James, Cantabrig. 1891, p. XXIII—XXV.
160.) . . . . . * IV 12, 3. * Ep. 39, 2.
Matthaeus 5, 28 . . . . . Inst. VI 23, 34.
— 5, 32 . . . . . VI 23, 33.
— 5, 44 . . . . . Ep. 60, 3.
— 6, 19 s. . . . . Inst. VI 12, 35.
— 7, 12 . . . . . VI 23, 32.
— 8, 23 ss. . . . . IV 15, 22 s.
— 9, 6 . . . . . IV 15, 6.
— 11, 5 . . . . . VI 24, 21. VII 27, 13.
— 14, 13 ss. . . . . IV 15, 16 s.
— 14, 22 ss. . . . . IV 15, 20 s.
— 19, 9 . . . . . VI 23, 33.
— 19, 12 . . . . . VI 23, 38.
— 22, 40 . . . . . Ir. 14, 5.
— 22, 44 s. (sede a dextris meis eqs.) . . . . . IV 12, 17.
— 23, 12 . . . . . * V 15, 9.
— 24, 16 . . . . . VII 17, 10.
— 24, 21 . . . . . VII 17, 6.
— 24, 27 . . . . . VII 19, 2.
— 24, 29 . . . . . VII 16, 8.
Marcus 14, 58 . . . . . * IV 18, 4.

Lucas 3, 21 s. (cf. Usener, *Religionsgeschichtl. Untersuch.* I p. 40 ss.) . . . . . * IV 15, 2.
— 6, 36 ss. . . . . VI 12, 41.
— 12, 33 . . . . . VI 12, 35.
— 14, 12 . . . . . VI 12, 3.
— 15, 7. 18, 10 ss. . . . . Ep. 62, 3.
— 16, 25 (recepisti bona in uita tua) . . . . . Inst. VII 11, 3.
— 20, 10—13 . . . . . Ep. 38, 6.
— 23, 46 . . . . . Phoen. 93 s.
Iohannes 1, 1 . . . . . * Inst. VI 25, 12.
— 1, 3 . . . . . * IV 8, 16. Ep. 37, 3.
— 2, 19 s. . . . . * IV 18, 4.
— 4, 13 s. . . . . IV 30, 1.
— 10, 18 . . . . . IV 26, 31.
Ad Romanos 11, 36 . . . . . II 8, 29.
Ad Corinthios I 3, 16 (templum dei) . . . . . VI 25, 15.
— 3, 19 . . . . . III 3, 16. * V 15, 8.
— 6, 16 . . . . . VI 23, 15.
— 7, 7 s. . . . . VI 23, 38.
— 13, 11 . . . . . VII 5, 22.
Ad Ephesios 4, 13 . . . . . VII 5, 22.
— 4, 22 s. . . . . III 26, 13.
— 4, 26 . . . . . * VI 18, 33. Ir. 21, 5 s. 9.
— 6, 4. 8. 9 . . . . . Ep. 59, 3.
Ad Colossenses 3, 21. 25. 4, 1 . . . . . 59, 3.
Ad Thessalonicenses II 2, 3 s. . . . . Inst. VII 17, 4—8.
Ad Timotheum I 6, 15 . . . . . IV 12, 17.
Ad Hebraeos 9, 16 s. (ubi—testatoris) . . . . . IV 20, 2.
— 11, 38 . . . . . VII 17, 10.
Iohannes in Reuelatione 19, 12 . . . . . * Ep. 37, 8.
— passim attingitur . . . . . Inst. VII c. 16 ss.

Doctrina XII Apostolorum 1, 5 al. . Inst. VI c. 3 ss. Ep. c. 54.
Petri et Pauli praedicatio (cf. Zahn, *Geschichte des Neutest. Kanons* II 2 [1892] p. 884 s.; v. Dobschütz, *Das Kerygma Petri, Texte u. Untersuch. hersg. v. v. Gebhardt u. Harnack* XI 1 [1894] p. 14. 131 s.) . * IV 21, 2—4.
Loci incerti . . . . . IV 8, 1. VI 12, 41. 23, 38.

Scriptores Latini et Graeci.

Aëtius = Ps.-Plutarch., Placit. philos. V 17, 3 . . . Op. 5, 4.
Anthologia lat. 389, 32 Riese . . . . . Phoen. 78.

Antisthenes in Physico (Fragm. philos. Gr. ed. Mullach II p. 244 frg. 24) . . . . . * Ir. 11, 14.
Apollodorus Erythraeus (Fragm. histor. Gr. ed. Mueller IV p. 309) . . . . . * Inst. I 6, 9. * Ir. 22, 5. 6.
Aristonicus (*conf.* Aristo Chius) . . . . . * Ir. 22, 5.
Aristoteles, De anim. gener. IV 3 . . . . . * Op. 12, 6 ss.
— De caelo I 10. de anim. gener. II 1 (I p. 731 b 35 B.) . . . . . * Inst. II 10, 17. * VII 1, 7.
— Polit. I 2 . . . . . VI 10, 10.
— fragm. 85 Rose . . . . . * V 14, 5.
Arnobius II 51 . . . . . Inst. III 3, 2 s. 6. 8.
— 35 (p. 76, 15 R. dii eqs.) . . . . . II 14, 4.
— III 17 . . . . . Op. 17, 6.
— V 18 . . . . . Inst. I 22, 9. 11.
Asclepiades de prouidentia summi dei ad Lactantium * VII 4, 17 s. Ep. 64, 3.
Cassiodorus, De musica 5 . . . . . Op. 15, 2 adn. cr.
Cassius (Hemina) Histor. Rom. ed. Peter Annal. I frg. 1 . . . . . * Inst. I 13, 8.
Catullus c. 115, 3 (diuitiis Croesum superare) . . . . VI 13, 11.
Chalcidius in Platonis Timaeum p. 271, 13. 272, 8. 273, 10. 278, 1 Wrobel . . . . . Op. 8, 10.
Chrysippus, De diuinatione . . . . . * Inst. I 6, 9.
— De prouidentia lib. I fragm. 14 Gercke . . . . * VII 23, 3.
— IV fragm. 26 . . . . . * Ep. 24, 6—9.
— ex libris incertis . . . . . * Ir. 10, 36. 13, 10—12.
Cicero (ed. Baiter et Kayser), Academica post. I 1, 3 . * Inst. III 14, 13.
— 2, 7 . . . . . III 14, 7.
— 4, 16 . . . . . Ir. 1, 6.
— 7, 29 . . . . . * Inst. III 29, 3. * 30, 18.
— 12, 44. 45 . . . . . III 28, 12 s. 17. * 29, 7.
— libr. III fragm. 16 . . . . . * VI 24, 2.
— ex libr. inc. fragm. 32 . . . . . * III 14, 15.
— pr. II 23, 74 . . . . . Ir. 1, 6.
— 24, 75 . . . . . * Inst. VII 23, 3.
— 26, 82. 39, 123 . . . . . III 23, 12.
— 37, 118 . . . . . VII 1, 6. 3, 16.
— 38, 119 . . . . . II 10, 17. VII 1, 7.
— 38, 120 . . . . . * VII 4, 11. Ir. 13, 9.
— 42, 129. 131 . . . . . III 7, 7 s. 12, 9.
— 44, 135 . . . . . VI 19, 1 s.
— Aratea fragm. 21 . . . . . * V 5, 5.
— — — 23 . . . . . * V 5, 9.

Cicero, Cato mai. 7, 21 . . . . . Inst. VII 12, 13.
— 8. 26. 18, 62 . . . . . VII 12, 12.
— 12, 40 s. . . . . * VI 20, 4 s.
— 21, 78 . . . . . VII 22, 19.
— Consolatio fragm. 9 (= ex libr. inc. frg. 11) . . * VII 8, 9.
— — — 10 . . . . . * III 18, 18.
— — — 11 . . . . . * III 19, 14.
— — — 12 . . . . . * III 14, 20. * 18, 18.
— — — 13 . . . * I 5, 25. VII 3, 4. * Ir. 10, 45 s.
— — — 14 . . . . . * I 15, 19 s.
— — — 15 . . . . . * III 19, 6.
— — — 16 . . . . . * III 28, 9.
— Consulatus fragm. (lib. II 36—38) . . . . . * III 17, 14.
— De diuinatione I 12, 19 . . . . . * III 17, 14.
— 18, 34 . . . . . * IV 15, 27.
— 19, 36 . . . . . * VII 14, 4.
— II c. 1 . . . . . * III 14, 13.
— 20, 45 . . . . . * III 17, 14.
— 50, 104 . . . . . Ir. 17, 1 s.
— De gloria fragm. 14 . . . . . * Inst. I 15, 23.
— De haruspicum resp. 17, 37 . . . . . III 20, 2 s.
— 20, 42 . . . . . * I 10, 14.
— De legibus I 6, 18 . . . . . * VI 24, 29.
— 7, 21 . . . . . Ir. 17, 1 s.
— 7, 22 . . . . * Inst. I 5, 24. * II 11, 16. III 10, 6. * IV 4, 6.
— 8, 24 . . . . II 11, 1. * III 10, 7 s. * VII 9, 10. * Ir. 7, 6.
— 8, 25 . . . . . II 10, 1.
— 9, 26 . . . . . II 1, 14—19. III 10, 10.
— 9, 27 . . . . . * Op. 1, 13.
— 10, 28 . . . . . * Inst. VI 25, 9. * Ep. 29, 2. * Ir. 14, 4.
— 18, 48 . . . . . * VI 11, 14. * 16.
— 18, 49 . . . . . * VI 9, 6. * 12, 10.
— 19, 52 (uirtus, pecunia, uoluptas) . . . . . III 11, 6 ss.
— II 4, 8 s. . . . . * VI 24, 29.
— 8, 19 . . . . . * I 15, 23. * 20, 19. * V 20, 3.
— 11, 28 . . . . . * I 20, 16.
— 18, 45 . . . . . * VI 25, 1.
— fragment. 1 . . . . . * V 8, 10.
— — 2 . . . . . * I 20, 14.
— — 3 . . . . . * III 19, 2.
— De natura deorum I 1, 1 . . . . . * III 29, 7.
— 1, 2 . . . . . Ir. 9, 7.
— 2, 3 . . . . . 8, 6.

Cicero, De natura deorum I 3, 5 s. . . . . * Inst. III 14, 13.
— 7, 17 . . . . . III 14, 15.
— 8, 19 s. . . . . II 8, 60. 66.
— 10, 25 . . . . . I 5, 16.
— 10, 26 . . . . . I 5, 19.
— 11, 26 . . . . . I 5, 18.
— 11, 27 . . . . . I 5, 17. Ir. 11, 14.
— 12, 30—13, 34 . . . . . II 4, 26.
— 12, 30 . . . . . I 5, 23. Ir. 11, 11. 13.
— 12, 31 . . . . . Ir. 11, 13.
— 13, 32 . . . . . Inst. I 5, 18. * Ir. 11, 14.
— 13, 33 . . . . . I 5. 22.
— 13, 35 . . . . . Ir. 10, 1. 34.
— 14, 36 . . . . . Inst. I 5, 20.
— 14, 37 . . . . . I 5, 19.
— 15, 39 . . . . . I 5, 20.
— 16, 42 . . . . . I 19, 6.
— 17, 45 . . . . . Ir. 4, 1 s.
— 20, 52 . . . . . 17, 1 s.
— 21, 60 . . . . . * Inst. I 17, 4.
— 23, 63 . . . . . Ir. 9, 1 s. 7.
— 24, 66 . . . . . 10, 5.
— 30, 85 . . . Inst. III 17, 38 (uerbo, re). Ep. 31, 3. Ir. 4, 7. 8, 5.
— 32, 91 . . . . . * II 3, 24. * Ir. 11, 10.
— 34, 93 . . . . . * III 20, 15.
— 41, 115. 116 . . . . . Ir. 8, 2. 3.
— 42, 118 . . . . . 8, 10.
— 42, 119 . . . . . Inst. I 11, 34. Ir. 11, 8.
— 44, 123 . . . . . Ir. 4, 7.
— 44, 124 . . . . . * 8, 3.
— II 6, 16 . . . . . * 10, 36.
— 12, 32 . . . . . * Ep. 33, 1.
— 16, 44 . . . . . * Inst. II 5, 9. 16.
— 21, 54 . . . . . * II 5, 8.
— 24, 62 . . . . . * I 15, 5.
— 24, 64 . . . . . * I 12, 4. * 9.
— 25, 64. 66 . . . . . * I 11, 40.
— 27, 68 . . . . . * II 9, 12.
— 28, 70 . . . . . * I 17, 2. * Ep. 17, 4.
— 28, 71 s. . . . . * IV 28, 4 s.
— 30, 77 . . . . . * I 5, 24.
— 34. 35, 88 (Archimedes) . . . . . II 5, 18.
— 37, 94 . . . . . Ir. 10, 39.

Cicero, De natura deorum II (sic, non I) 39. 98 s. . . Ir. 13, 2—7.
— c. 47 ss. . . . . * Op. 1, 13.
— 54, 134 . . . . . 10, 16.
— 56, 140 . . . . . Inst. II 1, 14—19. III 10, 10. Op. 8, 2. 3. Ir. 14. 2.
— 57, 143 . . . . . Op. 10, 2 ss.
— 59, 147 . . . . . 16, 1.
— (II, non I) 60, 151 s. . . . . Ir. 13, 2—7.
— 61, 154 . . . . . 13, 1.
— 62, 154 . . . . . 17, 11.
— 63, 158 ss. . . . . 13, 8.
— III 2, 6 . . . . . * Inst. II 6, 8.
— 19, 50 . . . . . * I 15, 6.
— 21, 53 . . . . . * I 11, 48. Ir. 11, 8.
— 22, 56 . . . . . * Inst. I 6. 2 s. * Ir. 11, 12.
— 22, 57 . . . . . * I 10, 2. * Ep. 8, 2.
— 34, 83 s. . . . . II 4, 16—20. 25 s.
— fragment. 1 . . . . . * II 3, 2.
— — — 2 . . . . . * II 8, 10 s. 14. 20. 25. 45. 46.
— ex parte extincta libri III (?) . . . . . Ir. 13, 19—24.
— De officiis I 2, 4 . . . . . * Inst. VI 2, 15.
— 21, 70 . . . . . V 8, 6. 22, 8.
— 30, 109 . . . . . * VI 12, 11.
— c. 43. 44 . . . . . * III 16, 2.
— 43, 153 . . . . . III 13. 10.
— II 2, 5 s. . . . . * III 13, 10 s. * Ep. 26, 2. * 29, 6.
— 6, 19 . . . . . * III 29, 4.
— 11, 38 . . . . . * VI 17, 27.
— 15, 52 . . . . . * VI 11, 9.
— 15, 54 . . . . . * VI 11. 10. 11. 12. 13. 15. 12. 6.
— 17, 60 . . . . . * VI 5, 4.
— 18, 63 . . . . . * VI 12, 15. 16.
— III 2, 5 . . . . . * VI 2, 15.
— 2, 7 ss. . . . . * VI 5, 4. 6.
— 4, 16 . . . . . * VI 6, 26 s.
— 5, 24 . . . . . VI 6, 9. 12. 36.
— 5, 25 . . . . . * VI 11, 2. * 18, 21.
— 6, 28 . . . . . * VI 6, 21.
— 10, 44 . . . . . * VI 24. 18.
— 13, 54 (pestilentes) . . . . . V 17, 32.
— 17, 69 . . . . . * VI 6, 25. * 7, 1. * 11, 13. 18. * 12, 13. 14.
— 17, 71 (de fuga) . . . . . V 17, 32.

Cicero, De officiis III 18, 64 . . . . . * Inst. VI 12, 5. 6. 9.
— 19, 76 . . . . . * VI 18, 15. 16. 17.
— 19, 77 . . . . . * VI 24, 19.
— De oratore I 8, 30 . . . . . VI 21, 4.
— 8, 33 s. . . . . * III 16, 2.
— 21, 94 . . . . . * III 14, 11.
— 51, 219 . . . . . * III 16, 2.
— III 34, 139 . . . . . III 19, 25.
— De re publ. I 2, 2 s. (cf. Plasberg, De Cic. Hortensio, 1892, p. 51) . . . . . Inst. III 16, 2.
— 2, 3 . . . . . * VI 9, 6.
— 25, 39 . . . . . VI 10, 18—22.
— 25, 40 . . . . . VI 10, 13—17.
— 27, 43 . . . . . * V 14, 15.
— 36, 56 (quem—consentiunt) . . . . . I 11, 5.
— 36, 57 . . . . . Ep. 4, 1—3.
— 41, 64 . . . . . Inst. I 15, 31.
— frg. 5 (sed cf. Usener, *Goett. Gel. Anz.* 1892 p. 385) * III 16, 5.
— II 10, 20 . . . . . I 15, 32.
— 41, 68, 6 (Hercules) . . . . . I 9, 1 s. 5 s.
— 41, 68, 7 (et si homo—redigat) . . . . . Ir. 5, 4.
— 41, 68, 8 . . . . . Inst. VI 19, 4. Ep. 56, 1.
— 41, 68, 9 . . . . . VI 17, 13.
— III 1, 1 . . . . . Op. 8, 5.
— 1, 2 . . . . . 3, 1 s.
— 6, 9 . . . . . * Inst. V 14, 3—5.
— c. 7 . . . . . Ep. 50, 5—8.
— c. 8 . . . . . Inst. V 17, 4.
— 12, 20 . . . . . VI 9, 2—4.
— 12, 21 . . . . . * V 16, 3 s. VI 6, 19 s. 23 s.
— 13, 23 . . . . . Ep. 54, 8 s.
— 16, 26 . . . . . * Inst. VI 12, 11.
— 17, 27 . . . . . * V 12, 5 s. 9. * 18, 9.
— 19, 29—20, 31 . . . . . * V 16, 5—13. * 17, 10. 22.
— 22, 33 . . . . . * VI 8, 7—9.
— 28, 40 . . . . . * V 18, 4—8. * 22, 7.
— IV 1, 1 . . . . . * V 11, 2. * Op. 1, 12. 3, 11 s.
— ex libro IV . . . . . III c. 21 s. (Ep. 33, 1—5); VI 20—24.
— VI 13, 13 . . . . . * I 15, 23.
— 14, 14 . . . . . III 19, 13.
— 24, 26 (non esse te mortalem eqs.) . . . . . Op. 1, 11.
— 25, 27 . . . . . 17, 1.
— 25, 29 . . . . . Inst. VII 10, 10.

Cicero, De re publ. ex libro incerto fragm. 9 . . Inst. I 18, 11. * 13.
— Epistulae V 12, 1 . . . . . Ep. prooem. 1.
— Epistulae ad M. filium, ex libro inc. fragm. 2 . * Inst. III 14, 17.
— Hortensius fragm. 19 . . . . . * III 16, 9.
— 20 . . . . . * III 16, 12 s.
— 30 . . . . . * I 7, 4.
— 32 . . . . . * III 16, 5.
— 39 (facessant eqs.) . . . . . III 30, 5.
— 47 . . . . . * VI 2, 15.
— ex eodem libro: Inst. III 14, 10 (cf. Plasberg, De Cic. Hortensio, 1892, p. 46, conl. frg. 28); 16, 4 (cf. Usener, *Goett. Gel. Anz.* 1892, p. 381, conl. frg. 83); 17, 2—7 (cf. ibid. p. 386); VI 20, 7 (cf. E. Norden, Annal. philol. Supplem. XIX p. 420 adn. 1, conl. frg. 43).
— In M. Antonium Philippic. III 6, 16 (Tuditanus) . Inst. III 23, 7.
— In Q. Caecilium diuinatio 1, 3 . . . . . * II 4, 31.
— In Catilinam IV 6, 1 . . . . . * Ir. 17, 9.
— In Verrem I c. 24 ss. . . . . * Inst. I 10, 14.
— II 3, 8 . . . . . I 11, 32.
— 11, 28 . . . . . * VI 24, 20.
— IV 31, 69 . . . . . * III 17, 13.
— 34, 75. 43, 95 . . . . . II 4, 37.
— c. 45. 48—51 . . . . . * II 4, 28.
— 45, 99 . . . . . II 4, 28.
— 48, 106 . . . . . I 21, 24. II 4, 28.
— 49, 108 . . . . . II 4, 29.
— V 14, 35 . . . . . * VI 24, 20.
— 56, 145 . . . . . * II 4, 27.
— 61, 158 ss. 170 . . . . . * IV 18, 10.
— Orator 5, 18 . . . . . * III 14, 11.
— Paradoxa prooem. 1 . . . . . Ir. 1, 1.
— Pro Deiotaro 9, 26 . . . . . * Inst. V 6, 12.
— Pro Ligario 12, 35 . . . . . * VI 18, 34.
— Pro Marcello 3, 8 . . . . . * I 9, 3 s.
— 4, 11 . . . . . * VI 11, 25. * VII 11, 5. 15, 12.
— Pro Milone 27, 73 . . . . . * I 10, 14.
— Pro Murena 6, 14 . . . . . * VII 1, 1.
— Tusculanae disput. I 1, 1 . . . . . III 14, 13.
— 9, 19 s. . . . . Op. 16, 1. 2. 4. 12. 13.
— 9, 20 . . . . . 17, 2.
— 10, 19 . . . . . Inst. VII 13, 9.
— 11, 23 . . . . . * VII 8, 9.
— 13, 29 . . . . . * I 15, 24 s.

Cicero, Tusculanae disput. I 16, 38 . . . . . Inst. VII 8, 7.
— 22, 51 . . . . . VII 13, 9. Op. 16, 13.
— 24, 57 s. . . . . VII 22, 19.
— 26, 64 . . . . . * III 14, 7.
— 27, 66 . . . * I 5, 25. VII 3, 4. * 8, 5 s. Ir. 9, 5. * 10, 45 s.
— 28, 70 . . . . . II 10, 17.
— 30, 72 . . . . . * VII 10, 10.
— 41, 99 . . . . . * VII 2, 10.
— 46, 110 . . . . . * VII 10, 9.
— 47, 112 ss. . . . . * Ir. 22, 2.
— 48, 114 . . . . . Inst. III 19, 14.
— II 1, 4 . . . . . * III 25, 2. * 12.
— 4, 11 . . . . . * III 15, 9.
— 7, 17. 18 . . . . . III 27, 5.
— 18, 43 (non 44) . . . . . Op. 12, 16 s.
— III 2, 4 (quod minus noceant eqs.) . . . . . Inst. VI 24, 23.
— 5, 11 . . . . . * Ir. 17, 20.
— 11, 25 . . . . . Inst. VI 19, 4.
— 28, 69 . . . . . * III 28, 20.
— IV 6, 11 . . . . . VI 14, 7.
— 6, 12 ss. . . . . VI 15, 10.
— 11, 26 . . . . . III 3, 8.
— c. 19 s. . . . . VI 15, 2.
— 19, 43 . . . . . VI 19, 1 s.
— 19, 44 . . . . . * Ir. 17, 20.
— V 2, 5 . . . . . * Inst. III 13, 15. * 14, 10. 11. 12. 16. 21.
— 2, 6 . . . . . * III 14, 8. 9. 10. 20.
— 3, 7 . . . . . IV 1, 9 (non 8).
— 10, 31. 26, 75 . . . . . III 27, 5.
— 26, 73 s. . . . . III 27, 6.
— 30, 84 s. . . . . III 7, 7 s.
— 31, 88 . . . . . III 27, 5.
— Ex libris incertis fragm. 11 (= Consolat. fragm. 9) * VII 8, 9.
— 13 . . . . . * VI 24, 29.
— 66 (= De re publ. IV 1, 1) . . . . . * V 11, 2.
Sextus Clodius in eo libro quem graece scripsit . . * I 22, 11.
Cornelius Nepos, ex libris chronicis fragm. 3 Halm . * I 13, 8.
— Ad Ciceronem fragm. 46 . . . . . * III 15, 10.
Cyprianus, Ad Demetrianum 1 . . . . . * V 4, 3.
— 8 . . . . . Ir. 5, 12.
— 14 . . . . . Inst. II 4, 6. V 20, 4.
— 15 (daemones) . . . . . II 15, 3 s. V 21, 3. 5
— 16 . . . . . II 1, 14—19. 2, 19 ss.

Cyprianus, Ad Donatum 8 . . . . . Inst. VI 20, 27—31.
— De op. et eleemos. 9 s. . . . . VI 12, 32 ss.
— 25 . . . . . V 14, 16 s.
— De zelo et liuore 15 . . . . . Op. 12, 15.
— Epist. X 2 . . . . . Mort. 16, 6.
— LXVIIII 16 . . . . . Inst. III 8, 10.
— Quod idola d. n. s. 13 s. . . . IV 15, 23. 18, 2. 4 s. 21, 1.
— Testimonia[1]) I p. 38, 20 s. Hartel . . . . IV 10, 11 s. 11, 1.
— 39, 19 . . . . . IV 11, 1. 3.
— 40, 14 s. . . . . IV 13, 17.
— 45, 7 . . . . . IV 17, 8—18.
— 46, 3. 9 . . . . . IV 17, 1. 3.
— 46, 17 . . . . . IV 20, 4 s. 10.
— 49, 5 . . . . . IV 18, 4.
— 50, 13 . . . . . IV 14, 3. 6.
— 51, 5—7 . . . . . IV 17, 5.
— 59, 1—3 . . . . . IV 18, 23.
— II p. 62, 1 s. . . . . IV 6, 2.
— 64, 16 . . . . . IV 8, 6.
— 65, 12 . . . . . IV 29, 6.
— 68, 10 . . . . . IV 13, 1. 6.
— 73, 3 . . . . . IV 8, 2.
— 73, 18 . . . . . IV 12, 1 ss.
— 73, 19 . . . . . IV 13, 5 s.
— 74, 15 s. . . . . IV 13, 5 s. 25. 3—5.
— 75, 19 . . . . . IV 13, 18.
— 77, 12 . . . . . IV 16, 12 s.
— 89, 1 . . . . . IV 26, 1. 39.
— 90, 4 . . . . . IV 26, 39. 42.
— 91, 1 . . . . . IV 19, 2.
— 91, 11. 92, 5 . . . . . IV 19, 8.
Ps.-Demosthenes or. VII 45 (τὸν ἐγκέφαλον—φορεῖτε) . III 28, 15.
Didymus in libris ἐξηγήσεως Πινδαρικῆς
p. 220 Schmidt . . . . . * I 22, 19 ss. * 27. * Ep. 19, 2 s.
Diodorus Siculus I 13, 1. 4 (III 61. V 66, 3 cf. 64, 2) * I 13, 8.
Domitius (Ulpianus)[2]), De officio proconsulis libro VII * V 11, 19.
Empedocles . . . . . * II 12, 4. * Op. 17, 6 (cf. p. 422 Karsten).

[1]) Ii Testimoniorum loci ex quibus Lactantius locos S. Scripturae in librum IV Institutionum transcripsit, hic non indicantur; de quibus cf. apparatum libri IV Instit.

[2]) Locis quibusdam Lactantium attingere Institutiones Ulpiani conicit C. Ferrini, *Die jurist. Kenntnisse (des Arnobius u.) des Lact., Zeitschr. d. Savigny-Stiftung, roman. Abteil.*, uol. XV p. 348. 350 s.

Ennius (ed. Vahlen), Ann. 115—118 . . . . . * Inst. I 15, 31.
— 272 . . . . . * V 1, 5.
— 287 . . . . . * I 11, 18. * Ep. 11, 2.
— Epigr. III 9 s. . . . . * I 18, 11.
— III 10 . . . . . Phoen. 2.
— Euhemerus siue Sacra Historia frg. I . * Inst. I 13, 14. Ep. 14, 4.
— II . . . . . * I 11, 65.
— III . . . . . * I 14, 2—6. * Ep. 13, 3.
— IV . . . . . * I 14, 7. * Ep. 13, 4.
— VI . . . . . * I 14, 10—12.
— VII . . . . . * I 11, 63.
— VIII . . . . . * I 11, 34.
— IX . . . . . * I 11, 35.
— X . . . . . * I 13, 2.
— XI . . . . . * I 22, 21—27. * Ep. 19, 4.
— XII . . . . . * I 11, 45 s.
— XIII . . . . . * I 17, 10.
Epicurus (Epicurea ed. Usener) ap. Laert. Diogen.
X 125 (p. 61 Us.) . . . . . * III 17, 30.
— 139 (Sentent. select. I p. 71 Us.) . . . . . * V 10, 12.
— fragm. 227 a . . . . . III 25, 4 s. * 7. * 13 s.
— 243 . . . . . * Ir. 4. 1 s.
— 287 . . . . . * Inst. III 17, 22—27.
— ad frg. 304 . . . . . * II 10, 24 s. * VII 1, 10.
— ad frg. 336 . . . . . * III 17, 33 s.
— ad frg. 341 . . . . . * III 17, 42. * VII 7, 13.
— ad frg. 354 . . . . . Ir. 10, 27 s.
— frg. 360 . . . . . * 17, 1 s.
— ad frg. 360 . . . . . * Inst. III 12, 13—16.
— ad frg. 363 . . . . . Ir. 2, 7.
— frg. 366 . . . . . 4, 11 s.
— ad frg. 366 . . . . . * 15, 5 ss. 16, 6 s.
— ad frg. 368 . . . . . * Inst. I 2, 2. * II 8, 48—50.
— frg. 370 . . . . . * III 17, 8 s. 16—21.
— frg. 371 . . . . . * VII 5, 3 s. 7.
— ad frg. 371 . . . . . * VII 3, 13.
— frg. 372 . . . . . * Op. 2, 10—4, 15.
— frg. 373 . . . . . * 6, 7 s.
— frg. 374 . . . . . * Ir. 13, 19—24.
— ad frg. 382 . . . . . * Inst. VII 3, 23 s.
— ad frg. 401 . . . . . * III 17, 5. 33.
— ad frg. 419 . . . . . III 8, 10 s.
— ad frg. 452 . . . . . * III 7, 7. 8, 5.

Epicurus, frg. 467 . . . . . * Inst. III 17, 5.
— ad frg. 491 . . . . . III 17, 38.
— frg. 496—498 . . . . . III 23, 2 (addend.).
— frg. 523 . . . . . * III 17, 42.
— ad frg. 526 . . . . . * III 17, 5.
— frg. 529 . . . . . * III 17, 5.
— ad frg. 540 . . . . . * III 17, 42.
— frg. 553 . . . . . * III 17, 2 s.
— frg. 557 . . . . . * III 17, 6.
— ad frg. 571 . . . . . * III 17, 5.
— frg. 581 . . . . . * III 17, 39.
— ad frg. 581 . . . . . * III 17, 4.
— ad frg. 601 . . . . . * III 17, 42. * 27, 5.
Eratosthenes . . . . . * I 6, 9.
Etymologicum magn. s. u. Ζεύς . . . . . I 11, 16.
Euripides in Lamiae prologo (Tragic. Gr. fragm. ed. Nauck² p. 506) . . . . . * I 6, 9.
— Polyid. frg. 639 N. . . . . III 19, 13.
— frg. 1100 . . . . . V 15, 11.
Fenestella (Annal. I frg. 18, p. 272. 276 ed. min. Peter) * I 6, 14. * Ir. 22, 5. 6.
Festus p. 230, 10 M. . . . . Op. 13, 6.
Florus[1]) I 4—8 (?) . . . . . Inst. VII 15, 14—16.
— 4, 5 ss. . . . . V 13. 13 s.
Gauius Bassus . . . . . * I 22, 9.
Gellius III 10 . . . . . VII 14, 8.
— V 16 . . . . . Op. 8, 10.
— VII (VI) 1 . . . . . * Ep. 24, 5—9.
Germanicus, Aratea 112. 113 . . . . . * Inst. V 5, 4.
— 137 . . . . . * V 5, 9.
— 165—168 . . . . . * I 21, 38.
Germanici scholiastes (cf. Eratosthenis Catasterism. reliqu. rec. Robert p. 9 adn. 11) p. 70, 12. 129, 3 Breysig . . . . . I 21, 28.
— p. 73, 8. 16 . . . . . * I 21, 39.
— p. 91, 19 . . . . . * I 11, 64.
Heraclides Ponticus . . . . . * I 6, 12.
Hermes Trismegistus, Poemander 1, 12 . . * II 10, 14. * VII 4, 3.
— 5, 2 . . . . . * I 6, 4. * Ir. 11, 4.

[1]) Locum Inst. I 22, 1—4, quem in adn. ad Florum II, 1—4. 8, 3 rettuleramus, ex Liuio I 19, 4 s. 20. 21, 3, loci Inst. I 15, 32 partem, quam ex Floro I 1, 18 fluxisse conieceramus, ex Liuio I 7, 9 (habitu—humana) repetitam esse G. Wissowa ostendit, *Goetting. Gel. Anz.* 1895, 525.

Hermes Trismegistus, Poemander 5, 6 s. * Inst. II 10, 14. (Op. 2, 8).
— 9, 4 . . . . . * II 15, 6. * V 14, 11.
— 10, 5 . . . . . * I 11, 61. * Ep. 14, 3.
— 10, 15 . . . . . III 30, 3.
— 12, 23 . . . . . * VI 25, 10.
— fragmenta
— ex libro Ad Asclepium (cf. Cyrill. c. Iulian IV, uol. VI 130 E Aub.: ἐν τῷ πρὸς Ἀσκληπιόν) . . * II 15, 6.
— ex libris Ad Tat (cf. Stob. florileg. 11, 23: ἐκ τῶν πρὸς Τάτ): * II 12, 4 s. uel Ad filium: * Ep. 4, 18. * IV 7, 3 bis. * 9, 3. * Ep. 37, 8.
— fragmenta Sermonis perfecti (siue Asclepii, cf. Ps.-Apulei Asclep.)
— (Ps.-Apul. c. 8) . . . . * Inst. IV 6, 4. 11, 7. * Ep. 37, 5.
— (Ps.-Apul. c. 25) . . . . . * II 15, 7 s.
— (Ps.-Apul. c. 26) . * VII 18, 4. * IV 6, 9. 11, 7. * Ep. 37, 2.
— (Ps.-Apul. c. 41) . . . . . * VI 25, 11.
— fortasse ex eodem libro (cf. Ps.-Apul. c. 8. 22 [non 31]) . . . . . * VII 13, 3.
— (cf. Ps.-Apul. c. 20) . . . . . * I 6, 4. * Ep. 4, 4.
— (cf. Ps.-Apul. c. 25 s.) . . . . . * Ep. 66, 6. Inst. VII 14, 16.
— fragmenta incertorum librorum: * Inst. I 7, 2 (* IV 8, 5. * 13, 2). * II 8, 68. * 14, 6. * VII 9, 11. Hermetis 'Aphrodite' significari uidetur Inst. II 10, 14, cf. ad Op. 2, 8.
Hesiodus, Op. et dies 122 s. . . . . * Inst. II 14, 7. * Ep. 23, 1.
— Theogon. 1. 22—35 . . . . . * I 5, 10.
— 116 . . . . . * I 5, 8.
Hierocles, Libelli duo φιλαλήθεις ad Christianos . . * V 2, 2. 12—17. 3, 4. 7. 9. 14. 16—26.
Ps.-Hippolytus περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου 7 . . . VII 17, 9.
— 8 . . . . . VII 16, 5—12.
— 26. 28 . . . . . VII 17, 4—8.
— 27. 33 . . . . . VII 16, 12.
— 32 . . . . . VII 17, 10 s.
Homerus Il. I 222 . . . . . * IV 27, 15.
— III 243 . . . . . * I 10, 7. * Ep. 8, 3.
— Od. IV 49. XVII 88 . . . . . * IV 7, 7.
Horatius, Carmina I 22, 1—8 . . . . . * V 17, 18.
— III 3, 1—4 (Flaccus in lyricis) . . . . . * V 13, 16.
— 5, 1 s. . . . . I 11, 5.
— IV 7, 13 . . . . . Ep. 66, 5.
— Epistulae I 1, 41 . . . . . * Inst. VI 5, 12. 13.
— 4, 16 . . . . . Op. 18, 2.
— II 2, 75 (I 2, 26) . . . . . III 8, 9. Ep. 31, 8.

Horatius, Satirae I 8, 1—4 . . . . . * Inst. II 4, 1.
Hyginus, Astronom. II 23 . . . . . I 21, 28.
Hystaspes . . . . . * VII 15, 19. 18, 2. * Ep. 68, 1.
Irenaeus c. omn. haeres. V 28, 3. 33, 2 . . . . . VII 14, 8 ss.
Iuuenalis X 365 s. . . . . * III 29, 17.
Liuius I 4, 8 . . . . . * I 20, 2.
— 7, 9 (habitum—humana) . . . . . I 15, 32.
— 8, 4 ss. . . . . II 6, 13 s.
— 19, 4 s. 20. 21, 3 . . . . . I 22, 1—4.
Lucanus I 98 (concordia discors) . . . . . * II 9, 17.
— VIII 831 ss. . . . . I 21, 20.
— IX 158 s. . . . . * I 21, 21.
Lucilius (ed. Mueller) I frg. IX . . . . . * IV 3, 12.
— frg. X . . . . . * V 14, 3.
— XV frg. II . . . . . * I 22, 13. Ep. 17, 3.
— ex libr. incert. frg. I . . . * VI 5, 3. 5. 6, 7. 10. 12. 17—19.
— frg. IV . . . . . * V 9, 20.
— frg. CXL . . . . . * VI 18, 6.
Lucretius I 64 . . . . . * III 27, 10.
— 83. 101 . . . . . * I 21, 14.
— 159 s. . . . . * Ir. 10, 16.
— 160 ss. . . . . 10, 13.
— 205—207 . . . . . * 10, 6.
— 265 ss. . . . . 10, 4.
— 305 ss. . . . . 10, 20.
— 528 ss. . . . . 10, 5.
— 528 ss. 599 ss. . . . . Inst. III 17, 22.
— 744. 820 s. . . . . Ir. 10, 9.
— 763 ss. . . . . 10, 4.
— 932 . . . . . * Inst. I 16, 3. * IV 28, 13.
— 936 ss. . . . . V 1, 14.
— 1052 ss. (antipodes) . . . . . III 24, 1.
— II 14 s. . . . . III 18, 14.
— 14—16 . . . . . * I 21, 48.
— 114 ss. . . . . Ir. 10, 9.
— 333 ss. 381—477 . . . . . III 17, 25. Ir. 10, 5.
— 453—455 . . . . . Ir. 10, 7.
— 478 ss. 660 ss. 688—699 . . . . . III 17, 24.
— 646—651 . . . . . * Ir. 8, 1.
— 730 ss. (737 ss.) 842 ss. . . . . Inst. III 17, 22. Ir. 10, 4.
— 991 s. . . . . * VI 10, 7. * Op. 19, 3.
— 992 . . . . . * V 6, 12. 14, 17.
— 999—1001 . . . . . * VII 12, 5.

Lucretius II 1101—1104 . . . . . * Inst. III 17, 10 s.
— 1048 ss. . . . . III 17, 21. Ir. 10, 10.
— 1144 ss. . . . . VII 14, 16.
— III 1 . . . . . * VI 2, 6.
— 79—81 (mortis formidine) . . . . . III 23, 2.
— 359 ss. 367 ss. . . . . * Op. 8, 12.
— 417—610 . . . . . * Inst. VII 12, 1—25.
— 421 ss. . . . . Op. 18, 2.
— 445—458. 634—639 . . . . . Inst. III 17, 34.
— 612—614 . . . . . * VII 12, 26.
— 838 (corporis—discidium) . . . . VII 5, 27, additamenti § 12.
— 978 s. . . . . VII 7, 13.
— 1041 . . . . . * III 18, 6.
— 1043 s. . . . . * III 17, 28.
— IV 822 s. . . . . * Op. 6, 8 (cf. § 1).
— 822—857 . . . . . Inst. III 17, 19.
— V 6—8 . . . . . * III 14, 2.
— 50 s. . . . . * III 14, 4.
— 156 s. . . . . * VII 3, 13.
— 156—194 . . . . . III 17, 20.
— 165—167 . . . . . * VII 3, 13. 5, 4.
— 187—194. 416—431 . . . . . III 17, 21.
— 195—234 . . . . . III 17, 17.
— 222 s. . . . . Op. 4, 1.
— 222—226 . . . . . 3, 1 s.
— 227 . . . . . * 3, 2.
— 281 . . . . . * Inst. VI 2, 6.
— 335—337 . . . . . * III 16, 14.
— 783—836 . . . . . II 11, 1—8.
— 805—1108 . . . . . VI 10, 13—17.
— 808 . . . . . * II 11, 1.
— 834 ss. . . . . * Op. 6, 1.
— 1198—1202 . . . . . * Inst. II 3, 11.
— VI 24—28 . . . . . * VII 27, 6.
— 52 s. . . . . * II 3, 10. * Ep. 20, 4.
— 451 ss. . . . . Ir. 10, 20.
— 1149 . . . . . * Inst. VI 18, 6. * Op. 10, 13. Ir. 14, 2.
Minucius Felix 3, 1 (in lapides—inpingere) . . . . . II 3, 3.
— 7, 3 . . . . . II 7, 7. 9 s. 12. 20 s.
— 8, 3 . . . . . Ir. 9, 1 s. 7.
— 13, 1 . . . . . Inst. III 20, 10.
— 17, 2 . . . . . II 1, 14—19.
— 17, 10 . . . . . Op. 2, 3.

Minucius Felix 18, 7 . . . . . Ir. 11, 4.
— 18, 8 . . . . . 11, 6.
— 18, 9 s. . . . . Inst. I 6, 5.
— 19, 2 . . . . . I 5, 11 s.
— 19, 3—10 (6) . . . . . I 5, 15—23. Ir. 11, 14.
— 19, 14 . . . . . I 8, 1. Ir. 11, 11.
— 21, 4 . . . . . I 13, 8 s.
— 21, 5—7 . . . . . * I 11, 55.
— 23, 5 . . . . . I 10, 3.
— 26, 7 ss. c. 27 . . . . . II c. 14. 15.
— 26, 9. 12 . . . . . II 14, 9.
— 27, 8 . . . . . V 1, 2—6.
— 32, 2 . . . . . Ir. 24, 14.
— 33, 1 . . . . . Inst. IV 29, 8.
— 37, 1 . . . . . Mort. 16, 6.
— 37, 3—5 . . . . . Inst. V 13, 12—14.
— 37, 11 s. . . . . VI 20, 27—35.
— 38, 5 . . . . . III 20, 15.
Musaeus, Titanographia frg. 17 Kinkel . . . . . * I 21, 39.
Naeuius in libris belli Punici (Fragm. poet. Rom. coll. Baehrens, Naeuius frg. 19) . . . . . * I 6, 9.
Nemesius, De natura hom. (ed. Matthaei) c. 1 (p. 37 τὴν ψυχὴν ἑαυτοὺς εἶναι. p. 39.) . . . . . Op. 1, 11.
— c. 2, p. 72 s. . . . . 17, 3.
— c. 3, p. 134 s. . . . . 14, 9.
— c. 4, p. 148 . . . . . 11, 18.
— c. 8 (p. 190 οὐχ ἓν μόριον—ἀντιλαμβάνεται) . . Inst. VI 23, 1 (p. 564, 22).
— c. 14, p. 209 . . . . . Op. 11, 13.
— c. 23, p. 238 . . . . . 10, 16.
— c. 25 (p. 248 ἀλλὰ τὰ μὲν ἄλλα κύοντα κτλ.) . . VI 23, 26.
— c. 28, p. 262 . . . . . Op. 5, 4. 7, 1.
— c. 35. 36. 39—41 . . . . . 19, 6—8.
Nicanor, qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit, Scriptor. rer. Alexandri M. ed. Mueller p. 152 . * I 6, 8.
Nonius p. 9, 21 Merc. . . . . Op. 11, 12.
Oracula Apollinis: * Inst. I 7, 1 (* § 13), cf. VI 25, 14 (n. 206 Hendess). * I 7, 9. * 10, cf. Ep. 46, 7. * I 21, 7. * IV 13, 11 (* 15, 6). * VII 13, 6 (* Ep. 65, 6). * Ir. 23, 12.
Oracula Sibyllina (ed. Rzach[1]) II 252—254 (253—255 Fr.) . . . . . Inst. VII 21, 6 s.

[1]) In prima parte editionis nostrae numeri uersuum Sibyllinorum sequuntur editionem Friedliebii, in altera Rzachii.

Oracula Sibyllina III 110—153. 199—201 . . . . * Inst. I 14, 8.
-- 159—161 . . . . . VII 15, 13.
— 228 s. . . . . * II 16, 1.
— 316 s. . . . . VII 15, 11.
— 350—355 . . . . . VII 15, 11.
— 366 (364 Fr.) . . . . . * VII 25, 7.
— 419—430 . . . . . * I 6, 9.
— 485. 509. 599 . . . . . * frg. I 8.
— 544 . . . . . Inst. VII 16, 14.
— 545. 547—549 . . . . . * I 15, 15.
— 618 . . . . . * VII 19, 9.
— 619—623 . . . . . VII 24, 7 s. * 13.
— 652 s. . . . . * VII 18, 7.
— 724—731 . . . . . VII 26, 4.
— 741—743 (742 om. Fr.) . . . . . * VII 20, 2.
— 763—766 (762—765 Fr.) . . . . . * Ir. 22, 8.
— 775 (774 Fr.) . . . . . * Inst. IV 6, 5.
— 788—791. 794 (787—790. 793 Fr.) . . . . . * VII 24, 12.
— 809—814 (808—813 Fr.) . . . . . * I 6, 13.
— 815—818 (814—817 Fr.) . . . . . * IV 15, 29.
— IV 40—43 . . . . . * VII 23, 4.
— 51—53 . . . . . * Ir. 23, 4.
— 159—161 (158—160 Fr.) . . . . . * 23, 5.
— 162 s. (161 s. Fr.) . . . . . * 23, 7.
— 169 s. (168 s. Fr.) . . . . . 23, 7.
— 187. 189 (186 s. Fr.) . . . . . * Inst. VII 23, 4.
— V 54 ss. 77—85. 179 s. . . . . VII 15, 10.
— 107—110 . . . . . * VII 18, 6.
— 249 . . . . . * IV 20, 11.
— 281—283 . . . . . * VII 24, 14.
— 340 . . . . . * frg. I 8.
— 358—360 . . . . . * Ir. 23, 8.
— 363 s. . . . . * Mort. 2, 8.
— 420 s. . . . . * Inst. VII 24, 6.
— 531 . . . . . VII 16, 10.
— VI 7 . . . . . IV 15, 3.
— 8 . . . . . * IV 13, 21.
— 13—15 . . . . . * IV 15, 25.
— 22—24 . . . . . * IV 18, 20.
— VII 123 . . . . . * VII 16, 13.
— VIII 1—3 . . . . . * Ir. 23, 3.
— 6 ss. . . . . Inst. VII 15, 13.
— 9—159 . . . . . * VII 15, 18.

Oracula Sibyllina VIII 47 s. . . . . * Inst. I 11, 47.
— 70 s. . . . . * Mort. 2, 8.
— 81—83 . . . . . * Inst. VII 24, 1.
— 165 . . . . . * VII 15, 18. * 25, 7.
— 171—173 . . . . . * VII 15, 18.
— 205—207 . . . . . * IV 15, 15.
— 210 ss. . . . . VII 24, 7 s.
— 224 . . . . . * VII 19, 9.
— 239 . . . . . * VII 16, 11.
— 241 s. . . . . * VII 20, 3.
— 257 . . . . . * IV 16, 17. 26, 30.
— 260—262 . . . . . * II 12, 20.
— 264 . . . . . * IV 6, 9. * 11, 7. * Ep. 37, 2.
— 272 . . . . . * IV 15, 9.
— 273 s. . . . . * IV 15, 24.
— 275—278 . . . . . * IV 15, 18.
— 287—290 . . . . . * IV 18, 15.
— 292—294 . . . . . * IV 18, 17.
— 294 s. . . . . IV 26, 21.
— 299 s. . . . . * IV 17, 4.
— 302 . . . . . IV 26, 36.
— 303 s. . . . . * IV 18, 19.
— 305 s. . . . . * IV 19, 5.
— 312—314 . . . . . * IV 19, 10.
— 326—328 . . . . . * VII 18, 8.
— 329 . . . . . * IV 6, 5. * Ep. 37, 6.
— 377 . . . . . * I 6, 16.
— 397 . . . . . * V 13, 21.
— 402 . . . . . * II 10, 4.
— 410 s. . . . . VII 21, 6 s.
— 413—416 . . . . . * VII 20, 4.
— 481—(485) 498 . . . . . VI 10, 4 s. 24, 25—29.
— lib. VIII passim (cf. adn. cr.) . . . . . VII 16, 6—14.
— fragmenta I 5 s. Rzach (p. 2 Fr.) . . * IV 6, 5. * Ep. 37, 6.
— 7 (p. 2 Fr.) . . . . . * I 6, 15. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
— 15 s. (p. 2 Fr.) . . . . . * I 6, 16. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
— 17 (p. 2 Fr.) . . . . I 6, 16 adn. cr. * 7, 13. * Ep. 5, 3.
— 30 (p. 2 Fr.; cf. Rzachium ad hunc uers.) . . . III 30, 7.
— III 1 s. (frg. mai. II 1 s. p. 4 Fr.) . . . . . * I 8, 3.
— 3—5 (frg. mai. II 3—5 p. 4 Fr.) . . * I 6, 15. * Ep. 5, 3.
— 17—19 (frg. mai. II 17—19 p. 4 Fr.) . . . . * Ir. 22, 7.
— 46—48 (frg. mai. II 46—49 p. 6 Fr.) . . . * Inst. II 12, 19.
— IV (frg. min. I p. 230 Fr.) . . . . . * VII 24, 2.

Oracula Sibyllina V (frg. mai. I 36—38 p. 4 Fr.) . * Inst. II 11, 18.
— VI (frg. min. III p. 230 Fr.) . . . . . * VII 19, 2.
Orphica (ed. Abel) frg. 4 (Trecentos sexaginta quinque) . . . . . * I 7, 7.
— 57 . . . . . * I 5, 4 s. * Ep. 3, 3.
— 62 . . . . . * IV 8, 4.
— 75 . . . . . * I 5, 6. * Ep. 3, 3.
— 243 . . . . . * I 13, 11.
Ovidius, Amor. II 6, 54 . . . . . Phoen. 31.
— Ex Ponto III 1, 35 . . . . . Inst. VI 17, 11.
— Fasti I 233 s. . . . . * I 13, 6.
— 239 s. . . . . * I 13, 7.
— 395 s. . . . . * I 21, 30.
— II 525—532. 583—616 . . . . . I 20, 35.
— IV 207—214 . . . . . * I 21, 40.
— 607 s. . . . . Phoen. 125 s.
— 787 ss. (cf. I Add. ad p. 145) . . . . . Inst. II 9, 19. 21. 23.
— V 195 ss. . . . . * I 20, 8.
— 621 s. . . . . * I 21, 9.
— 629—632 . . . . . * I 21, 8.
— VI 291—294 . . . . . * I 12, 6.
— 309—348 . . . . . I 21, 25.
— 349—394 . . . . . I 20, 33.
— 701—703 . . . . . III 14, 1.
— Metam. I 7 s. 21. 32 s. . . . . II 8, 8.
— 43 s. . . . . * II 5, 1.
— 57 . . . . . * I 5, 13. * Ep. 3, 5.
— 76—78 . . . . . * II 8, 64.
— 79 . . . . . * I 5, 13. * II 5, 2. * Ep. 3, 5.
— 84—86 . . . . . * II 1, 15.
— 111 . . . . . * V 5, 7.
— 138—140 . . . . . VII 3, 9.
— 173 s. . . . . * I 16, 12.
— 256—258 . . . . . * Ir. 23, 6.
— 430—433 . . . . . * II 9, 20 (17).
— 565 . . . . . Phoen. 10.
— III 135—137 . . . . . * Ir. 20, 2.
— IV 378 s. . . . . Phoen. 163 s.
— IX 693 . . . . . * Inst. I 21, 20.
— X 215 . . . . . * Ep. 8, 2.
— 736 s. . . . . Phoen. 125 s.
— XIII 810 s. . . . . 73.
— XV 170 s. . . . . 169.

Ovidius, Metam. XV 372—374 . . . . . Phoen. 107 s.
— 394 . . . . . 86.
— 397 . . . . . 77.
— 398 . . . . . 87.
— eum librum quo Phaenomena breuiter conprehendit, his tribus uersibus terminauit (Fragm. poet. Rom. coll. Baehrens p. 349) . . . . . * Inst. II 5, 24.
Panegyrici VII 15[1]) . . . . . Mort. 29, 7.
Persius [I 1 . . . . . * Inst. II 2, 18 adn. crit.]
— II 29 s. . . . . * VI 2, 11.
— 61 . . . . . * II 2, 18.
— 69 s. . . . . * II 4, 12.
— 73 s. . . . . * II 4, 11.
— 74 . . . . . * VI 2, 12.
— VI 38 s. . . . . * III 16, 15.
Pescennius Festus in libris Historiarum per saturam, Historic. Rom. fragm. ed. Peter p. 375 . . . . * I 21, 13.
Piso in Annalibus, Historic. Rom. fragm. ed. Peter frg. 41 . . . . . * I 6, 9.
Plato, Apolog. Socr. 21 D. 23 A . . . . * Ir. 1, 6—8. * Ep. 35, 5.
— 42 A . . . . . * Inst. VII 2, 10.
— Conuiuium 202 E s. . . . . * II 14, 9.
— Cratylus 398 B . . . . . II 14, 6.
— Epinomis 986 C . . . . . * Ep. 37, 4.
— Leges 821 A . . . . . * Ir. 11, 13.
— 934 A . . . . . * 18, 5.
— 956 A . . . . . * Inst. VI 25, 1.
— Meno 85 C . . . . . * VII 22, 19.
— Phaedo 60 B . . . . . * Ep. 24, 9.
— 64 C. 67 D (τὸν θάνατον—ἀπαλλαγήν) . . . . . Inst. II 12, 9.
— 72 E . . . . . * VII 22, 19.
— 80 C . . . . . * VII 1, 9.
— 80 D (cf. ταριχευθέν = medicatum) . . . . . VII 12, 2. 6.
— Phaedrus 245 C ss. . . . . * VII 8, 4. * Ep. 65, 1.
— Res publ. 416 D . . . . . * III 21, 2.
— 457 C . . . . . * III 21, 4.
— 463 C ss. . . . . * III 21, 7.
— 473 D . . . . . * III 21, 6.

[1]) Hoc tamen loco Mortes uix pendent a Panegyrico, sed simillimi tantum loci uidentur. Alia de usu Panegyricorum si qui uidetur esse in libro De mort. persec., dat A. Crivellucci. *Il Falso-Lattanzio ed Eusebio nel racconto della guerra del 312 dipendono da Eumenio e da Nazario? Studi storici II 374.*

Plato, Res publ. 501 B . . . . . * Inst. II 10, 4.
— Timaeus 28 C . . . . . * I 8, 1. * Ep. 64, 5. * Ir. 11, 11.
— 29 E . . . . . * Ep. 63, 1.
— 42 B. 90 E . . . . . * Ep. 63, 9.
— ap. Plutarch. uit. Marii c. 46 . * Inst. III 19, 17. * Op. 3, 19.
Ps.-Plato, Epistul. VI 323 C s. . . . . * Ep. 37, 4.
Plautus, Curculio I 3, 22 . . . . . * Inst. V 12, 11.
— Mil. glor. II 6, 63 (excordem—incogitabilem) . . I 8, 3.
— Trinummus II 2, 58 s. . . . . * VI 11, 8.
Plutarchus, De Stoic. repugn. 21, 4 . . . . . Ir. 13, 10—12.
— uit. Marii 46 . . . . . Inst. III 19, 17. Op. 3, 19.
Propertius V 1, 11—14 . . . . . * II 6, 14.
Publilius Syrus, Sentent. 2 . . . . . * Inst. I 16, 10. VI 23, 32.
Quintilianus, Institut. orat. I 1, 1 . . . . . Op. 6, 11.
— 2, 28 . . . . . 8, 7 (cf. adn. crit.).
— 4, 4 . . . . . Inst. II 12, 4.
— VIII 5, 5 (cf. I Add. ad p. 234, 5) . . . . . * III 17, 32.
— X 1, 123 (cf. I Add. ad p. 58, 3) . . . . . I 15, 16.
— 1, 128 ss. (cf. I Add. ad p. 402, 15) . . . . V 1, 25.
— 1, 129 . . . . . V 9, 19.
— in Capite obuoluto . . . . . * V 7, 7.
— in Fanatico . . . . . * I 21, 17.
— ex declamatione deperdita . . . . . * VI 23, 30.
Sallustius, Catilina 1, 1 . . . . . Inst. II 1, 14—19.
— 1, 2 . . . . . * II 12, 12. VI 1, 7.
— 8, 1 . . . . . * III 29, 8. 10.
— c. 10 . . . . . VII 15, 15.
— 12, 2 . . . . . VI 1, 8.
— 16, 3 (ne per otium torpescerent) . . Op. 19, 8, additam. § 3.
— 20, 11 . . . . . Inst. VII 3, 9.
— 26, 2 . . . . Op. 19, 8, additam. § 5 (cf. Inst. III 29, 15).
— Iugurtha 1, 3 . . . . . Inst. IV 16, 3.
— Historiae I 18 Maurenbrecher . . . . . Ep. 54, 7.
— 49 . . . . . Inst. VII 1, 13.
— III 14 . . . . . * I 21, 41.
— IV 54 . . . . . * VI 18, 26.
Seneca, De benef. VII 1, 7 . . . . . VI 10, 10.
— De ira I 1, 4 . . . . . Ir. 5, 3.
— 2, 1 s. . . . . 5, 4.
— 2, 3. 3, 3 . . . . . * 17, 13.
— 3, 6—8 . . . . . 7, 6 ss.
— 19, 7 . . . . . 18, 5.
— De prouid. 2, 4. 7. 4, 16 . . . . . Inst. III 29, 16 s.

Seneca, De uita beata 10, 3 . . . . . Inst. III 11, 6.
— Exhortationes ('in eiusdem operis primo') frg. 14 Haase . . . . . * VI 24, 16 s.
— frg. 15 . . . . . * I 7, 13.
— 16 . . . . . * I 5, 27. 7, 5.
— 17 . . . . . * III 15, 1.
— 18 . . . . . * III 15, 11 s.
— 19 . . . . . * III 15, 13.
— 20 . . . . . * III 15, 14.
— 21 . . . . . * III 16, 15.
— 22 . . . . . * III 23, 14.
— 23 . . . . . * III 25, 15 s.
— 24 ('Exhortationes suas Seneca mirabili sententia terminauit') . . . . . * VI 24, 12. 15.
— ex isdem libris? . . . . . Inst. III 15, 15. 25, 4 s. VI 20, 7. (cf. E. Norden, Annal. philol., Supplem. uol. XIX p. 420 adn. 1).
— De inmatura morte frg. 26 . . . . . * Inst. I 5, 26.
— 27 . . . . . * III 12, 11.
— 29 (an ex libro De remediis fortuitorum?) . . * V 13, 20.
— ex eodem libro? . . . . . Op. 4, 1. 3. 8. 15. 22.
— Moralis philosophiae libri frg. 119 . . . . * Inst. I 16, 10 s.
— 120 . . . . . * II 2, 14.
— 121 . . . . . * II 4, 14.
— 122 . . . . . * II 8, 23.
— 123 . . . . . * VI 25, 3.
— 124 . . . . . * VI 17, 28.
— 125 . . . . . * Ep. 4, 3.
— 'Quare bonis uiris multa mala accidant, cum sit prouidentia' (an ex deperdita parte libri De prouidentia?) . . . . . * Inst. V 22, 11 s.
— (L.? M.? Annaeus) Seneca (Historiae?)[1]) frg. 99 c. adn. Haasii . . . . . * VII 15, 14.
Seruius ad Aen. III 167 . . . . . I 23, 3.
— VIII 190 (Cacus—soror sua) . . . . . I 20, 36.
Sinnius Capito in libris spectaculorum . . . . . * VI 20, 35.
Tacitus, Germania c. 40 extr. (cf. I Add. ad p. 38, 6) I 11, 12.
Tarquitius, De inlustribus uiris . . . . . * I 10, 2. * Ep. 8, 1.
Terentius, Adelphi III 4, 24 . . . . . Ir. 20, 4.
— IV 1, 18 . . . . . * Inst. III 26, 4.
— V 8, 35 (suo sibi gladio) . . . . . III 28, 20.

[1]) Locos Inst. I 15, 32. 22, 1—4 non ad M. Senecae Historias (cf. I Add. ad p. 61, 3 huius edit.), sed ad Liuium I 7, 9 et 19, 4. 20. 21, 3 referendos esse G. Wissowa demonstrat, *Goetting. Gel. Anz.* 1895, 525.

Terentius, Andria I 1, 41 . . . * Inst. V 9, 6. * 21, 1. Ep. 47, 5. * 59, 8.
— Heautontim. III 1, 94—96 . . . . . * III 4, 7.
— V 2, 18 s. . . . . * Inst. III 18, 13.
— Phormio II 1, 19 . . . . . * VII 27, 3.
— V 2, 15 s. . . . . * II 8, 24. * VII 2, 3.
Tertullianus, Ad nationes II 14 (Scipio) . . . . . I c. 9.
— Ad Scapulam 2 . . . . . V 19, 11. 20. 5.
— 3 . . . . . V 23, 1.
— 5 . . . . . V 22, 20.
— Aduersus Praxean 5 . . . . . IV 9, 1.
— 7 . . . . . IV 8, 6.
— Apologet. 1 . . . . . V 1, 2—6.
— 3 . . . . . IV 7, 5 ss.
— 14 . . . . . I 10, 3. III 20, 15.
— 19, additamentum codicis Fuldensis, I 23, 2; cf. Scriptores incerti.
— 21 . . . . . Inst. IV 8, 6 ss. 9, 1 s. 18, 2. 4 s. 19, 2. 6 s. 20, 1. 21, 1. 29, 4 s.
— 23 . . . . . IV c. 27.
— 24 . . . . . V 13, 18. 20, 9.
— 46 . . . . . III 20, 16 s.
— De resurrect. carnis 13 . . . . . Phoen. 169.
Thallus in historia sua . . . . * Inst. I 13, 8. * 23, 2. * Ep. 19, 5.
Theophilus ad Autolycum p. 103 A . . . . . Inst. II 12, 19.
— 112 C. D. 113 B . . . . . I 6, 15 s.
— 113 B . . . . . I 8, 3.
— 113 D . . . . . Ir. 22, 7.
— 114 D . . . . . Inst. II 12, 19.
— 117 C . . . . . I 7, 7.
— 118 A . . . . . III 20, 15.
— 131 C . . . . . IV 5, 6.
— 132 D . . . . . IV 5, 8.
— 139 A . . . . . * I 23, 2. Ep. 19, 5.
Theophrastus, De sensibus 42 . . . . . Op. 16, 6 s.
Valerius Maximus I, I 1 . . . . . Inst. II 4, 29.
— 9 . . . . . I 21, 47.
— 12 . . . . . I 22, 5 s.
— 16 . . . . . II 16, 16.
— 17. 19. 20 . . . . . II 7, 14—17. 16, 11.
— Ext. 1 . . . . . II 7, 18. 16, 11.
— 3 . . . . . II 4, 16—20. 25 s.
— I 7, 1 . . . . . II 7, 22. 16, 11.

Valerius Maximus I 7, 4 . . . . . Inst. II 7, 20 s. 16, 11.
— 8, 1—4 . . . . . II 7, 9—13. 16, 11.
— 2 (et Paris epitomator) . . . . . II 16, 11 s.
— IV 1 Ext. 1 . . . . . Ir. 18, 4.
— 7 Ext. 1 . . . . . Inst. V 17, 22 s.
Valerii Maximi epitomatores Paris et Nepotianus
— 1, Ext. 5 . . . . . II 7, 19. 16, 11.
— 4, 1. 2 . . . . . II 7, 8. 16, 11.
Varro, Antiquit. hum. XV uel XVII (cf. Censorin. 17, 4. 19, 4.; Brandt, *Ueb. d. Quellen v. Lact. De op. dei* p. 267) . * Inst. II 12, 21—24.
— De gente pop. Rom. (cf. Augustin. d. ciuit. d. XVIII 12; Kettner, *Varron. Stud.* p. 70 s.) . . . . . I 17, 13.
— De lingua lat. V 61 (cf. etiam Samter, Quaest. Varron., 1891, p. 40 s.) . . . . . II 9, 21.
— 73 . . . . . Op. 12, 16.
— frg. 1 (p. 144, 10 Wilmanns) . . . . . 15, 1.
— 2 (p. 148, 6 Wilm.) . . . . . 7, 9 s.
— Eumenid. frg. VI Buech. (cf. I Add. ad p. 233, 16) Inst. III 17, 29.
— Hebdomad. I . . . . . VII 14, 8.
— In libris Rerum diuinarum . . . * I 6, 7—12. 14. * IV 15, 27. * Ep. 5, 1 s. * Ir. 22, 5.
— Tubero . . . . . * Op. 12, 4 ss. * 17, 5.
— ex libris incertis: Inst. I 10, 2 (cf. I Add. ad p. 33, 18). * 13, 8. * 17, 8. * 21, 7. * 22, 10. * II 12, 4. * Op. 8, 6. 10. * 10, 1. 10, 2 ss. (cf. frg. 30 Wilm.) * 10, 16. 11, 12. * 12, 17. * 14, 3.
Vergilius, Aeneid. I 10 . . . . . * Inst. V 10, 5.
— 16 . . . . . * II 16, 18.
— 19 s. . . . . * II 16, 18.
— 47 . . . . . * I 10, 14.
— 544 s. . . . . * V 10, 3.
— 604 . . . . . * Op. 1, 4.
— II 61 . . . . . Mort. 44, 3.
— 222—224 . . . . . * Mort. 33, 8.
— 355—357 . . . . . * Inst. V 9, 4.
— 368 s. . . . . * V 11, 5.
— III 112 . . . . . * V 19, 19.
— 436 . . . . . * Op. 1, 6.
— 511 (sopor inrigat artus) . . . . . 18, 5.
— IV 169 s. . . . . * Mort. 12, 1.
— 215 . . . . . * Inst. I 10, 9.
— 336 . . . . . * VII 27, 16.
— 359 . . . . . * Op. 8, 8.
— 366 ss. . . . . Inst. V 11, 4.

Vergilius, Aeneid. IV 402 s. . . . . * Ir. 7, 11.
— 464 s. . . . . * Inst. II 17, 2.
— V 59 s. . . . . * I 15, 12.
— 711 ss. (Acestes) . . . . . I 22, 25.
— VI 128 s. . . . . * Inst. VI 24, 10.
— 266 . . . . . * VII 22, 3.
— 273 ss. . . . . Phoen. 15 ss.
— 471 . . . . . * Mort. 30, 5.
— 540 . . . . . * Inst. VI 3, 6.
— 542 s. . . . . * VI 4, 1.
— 625—627 . . . . . * Mort. 16, 2.
— 663 . . . . . Inst. I 19, 3. Ir. 11, 7.
— 702 . . . . . * Inst. VII 20, 11.
— 719—721 . . . . . * VII 22, 17.
— 724—727 . . . . . * I 5, 11. * Ep. 3, 4.
— 726 s. . . . . * Inst. VII 3, 5. * Ir. 11, 5.
— 735—740 . . . . . * VII 20, 10.
— 748—751 . . . . . * VII 22, 7.
— 793 s. . . . . * I 13, 13.
— 893 ss. . . . . * Op. 18, 11.
— VII 133 s. . . . . * Inst. I 15, 12.
— 136 s. . . . . * Ep. 19, 3.
— 543 . . . . . frg. VII.
— 767 . . . . . * Inst. I 17, 15.
— 772 s. . . . . I 19, 3.
— 774—777 . . . . . * I 17, 15. Ep. 9, 3.
— 790 . . . . . * I 11, 20.
— VIII 187 . . . . . * IV 28, 15.
— 271 s. . . . . VI 24, 29.
— 292 . . . . . * II 16, 17.
— 320 . . . . . * V 5, 9.
— 321—323 . . . . . * I 13, 9.
— 324 s. . . . . * I 13, 12.
— 327 . . . . . * V 5, 12.
— 334 . . . . . * III 29, 8.
— 660 s. . . . . * frg. I 10.
— IX 446 . . . . . * Inst. I 20, 38. Ep. 16, 4.
— X 38 . . . . . Phoen. 134.
— 516—519 . . . . . * Inst. V 10, 5.
— 523 . . . . . * V 10, 8.
— 757 . . . . . Mort. 44, 6.
— 764 . . . . . * Inst. IV 15, 21.
— XI 81 s. . . . . * V 10, 3.

Vergilius, Aeneid. XI 106 . . . . . * Inst. V 10, 8.
— 111 . . . . . * V 10, 6.
— 361 . . . . . * II 8, 2.
— 646 . . . . . * V 11, 5.
— 833 . . . . . Mort. 44, 9.
— XII 284 . . . . . * Inst. I 11, 18. * Ep. 11, 2.
— 603 . . . . . * Mort. 30, 5.
— 817 . . . . . * Inst. I 11, 12.
— 829 . . . . . * I 11, 6.
— 932 . . . . . * Ep. 48, 11.
— 946 . . . . . * Inst. V 10, 8.
— Bucol. IV 38—41. 28—30. 42—45. 21 s. . . . . * VII 24, 11.
— X 8 . . . . . * V 1, 13.
— 68 . . . . . Phoen. 125.
— Georg. I 126 s. . . . . * Inst. V 5, 5.
— 129 s. . . . . * V 5, 10.
— 289 s. . . . . * Ir. 13, 5.
— 470 . . . . . Inst. III 8, 9.
— II 325—327 . . . . . * I 5, 19.
— 340 s. . . . . * II 10, 16.
— 538 . . . . . * I 13, 12.
— III 102. 112 . . . . . * III 8, 27.
— 244 . . . . . * VII 1, 14.
— 274 s. . . . . IV 12, 2.
— 491 . . . . . * IV 27, 3.
— 549 s. . . . . * Mort. 33, 4.
— IV 68 . . . . . * Ep. 2, 4.
— 110 s. . . . . * Inst. II 4, 4.
— 123 . . . . . * Phoen. 85.
— 149—221 . . . . . Inst. III 10, 4.
— 155—157 . . . . . * Ir. 7, 11.
— 200 . . . . . * Inst. I 8, 8.
— 221—224 . . . . . * I 5, 12. * Ep. 3, 4.
— 361 . . . . . * IV 10, 7.
Verrius Flaccus (cf. Festus ed. Mueller p. XIV) * Inst. I 20, 5. * Ep. 15, 3.
Ulpianus cf. Domitius.
Xenocrates (fragm. 71 Heinze) . . . . . * Op. 16, 12.
Xenophon, Memorab. IV 3, 13 . . . . . * Ir. 11, 13.
Zenon Stoicus (ap. Laert. Diog. VII 134. 135. 147) . * Inst. IV 9, 2.

Scriptores incerti.

auctor trium librorum contra Christianos . . . . . V 2, 3—11. 13.
— additamenti quod in codice Fuldensi Tertulliani Apolog. c. 19

insertum est (cf. Lagarde, *Abhandl. d. Gesellsch. d. Wissensch. zu Goettingen*, uol. XXXVII, 1891, p. 79) . . . I 23, 2.
auctores idonei . . . . . Inst. II 12, 23.
auctores quidam . . . . . I 23, 3.
poeta comicus, inc. inc. fab. fragm. LXIX Ribbeck² . . * I 16, 10.
— tragicus, inc. inc. fab. fragm. CIX R.²
(cf. I Add. ad p. 234, 5) . . . . . * III 17, 32.
— de triumpho Cupidinis . . . . . * I 11, 1 s.
cf. Add. ad I p. 139, 14; Inst. VII 10, 6 (p. 615, 12 adn. cr.).

II. INDEX EXPILATORVM ET TESTIVM.

Quibus locis scriptorum asteriscus (*) praepositus est, iis Lactantii aut nomen aut uerba ipsa adferuntur.[1])

Alcuinus, * De sanctis Eubor. eccles. 1552 . . . . . Phoen. 1.
Ambrosius, Exposit. in Ps. 118 cap. 19, 13 . . . . . 164—167.
Apollinaris Sidonius, * Epist. IV 3, 7 . . . . . testim. XVII.
Augustinus, De ciu. dei I 17. 22 . . . . . Inst. III 18, 6. 9. 10.
— 23 s. . . . . III 18, 5. 8. 10—12.
— V 21. 24. 25 (cf. Brandt, *Die Kaiseranrede bei Lact.* p. 33 ss.) . . . . . I 1, 13 s. (cf. adn. cr.).
— X 9 . . . . . II 16, 4.
— 16 . . . . . II 16, 11.
— XVI 9 . . . . . III 24, 1 ss.
— XVII 18 . . . . . IV 12, 6.
— XVIII 12 . . . . . I 17, 13.
— 13 . . . . . I 11, 18.
— 21 . . . . . I 20, 2.
— * 23 . . . . . I 6, 7 ss. IV 18, 15. 17. 19. 20. 19, 5. 10.
— XIX 4 . . . . . III 18, 5. 8. 10—12.
— * De doctr. christ. II 61 . . . . . testim. XV.
— De uera religione c. 113 . . . . . Inst. IV 28, 3—13.
Ps.-Augustinus, Contra V haereses uol. VIII append. p. 3. 4. 8 Maur. . . . . IV 6, 4 s. 8 s. 5, 3. 9, 1.
Ausonius, Epist. 20, 9 (Schenkl) . . . . . Phoen. 59.
— Mos. 110 s. . . . . 133 s.
— 128 . . . . . 169.

[1]) Proponuntur loci quidam postea inuenti, in editione non subscripti.

Cassiodorus, * Instit. diuin. litt. c. 28 . . . . . testim. XV.
Claudianus, Phoenix 24. 101 . . . . . Phoen. 167.
— 44. 77 . . . . . 77.
— 94 . . . . . 93.
Constantini oratio ad Sanct. coet.[1]) 24, 1—3 . . . Mort. c. 4. 5. 6.
Ps.-Cyprianus, De pascha 27 s. . . . . Phoen. 26.
— De resurrect. mort. 216 . . . . . 83 s.
— 246 s. . . . . 15 ss.
Damasus, * Epist. ad Hieronymum (Hieronymi epist. XXXV 1) . . . . . testim. VII.
Eucherius, * Epist. ad Valerian. p. 300 s. Brassic. . . XVI.
Eusebius, Hist. eccl. VIII 16, 4 s. . . . . Mort. 33, 1. 7—9.
— 17, 1 . . . . . 33, 11.
— 17, 3—10 . . . . . 34.
— X 4, 72 . . . . . 52, 7.
— 5, 2—14 . . . . . 48, 2—12.
— Vit. Constant. I 57, 1 s. 3 . . . . . 33, 1. 7—9. 11.
Gelasius, * Epist. 42 . . . . . testim. XIX.
Gennadius, * De ecclesiasticis dogmatibus c. XXV . Inst. VII 24, 6 s.
— * De uir. inlustr. XV . . . . . testim. XVIII.
Gregorius Turonensis, De cursu stellarum c. 12 passim: Phoen. passim.
Hieronymus, Adu. Iouin. I c. 41 . . . . . Inst. I 6, 7 ss.
— * Chron. ad a. Abr. 2333 . . . . . testim. II.
— Commentar. * in epist. ad Eph. praefat. . . . . XII.
— * in epist. ad Eph. * l. II c. IV . . . . . VI.
— * in epist. ad Galat. l. II praefat. . . . . frg. I.
— * in epist. ad Galat. l. II c. IV . . . . . III.
— * in Eccles. c. X . . . . . Inst. VI 3, 6.
— * in Ezech. l. XI c. XXXVI . . . . . testim. IV.
— * in Is. l. VIII praefat. . . . . X.
— * in Is. l. XVIII praefat. . . . . V.
— in Zachar. l. III c. XIV . . . . . Mort. 50, 7.
— * c. Rufin. II 8. 10. III 30 . . . . . Op. 18, 1 ss.
— De uir. inlustr. * XVIII . . . . . Inst. VII 24, 6 s.
— * LVIII . . . . . testim. XIII.

[1]) Locis quibusdam orationis quae fertur Constantini ad Sanctorum coetum insignem cum Lactantii Institutionibus consensum obseruauerunt Heinichen, Euseb. III (ed. alt.) p. 572 (ad c. III 1). 574 (ad c. X). 579 (ad c. XVIII 3), Rossignol, *Virgile et Constantin le Grand,* Paris. 1845 (secundum Augustinum Mancini, *Studi storici* III 100), Vict. Schultze, *Zeitschr. f. Kirchengesch. XIV 545 ss.,* accuratissime uero Mancini l. c. p. 211 ss., qui Institutiones plane pro fonte quodam Orationis illius habendas esse ostendit.

Hieronymus, De uir. inlustr. * LXXX . . . . . testim. I.
— * CXI . . . . . VIII.
— Epist. * XLVIII 13 . . . . . XI.
— * XLVIII 19 . . . . . II 1 p. LXXXI.
— * LVIII 10 . . . . . testim. IX.
— * LX 10 . . . . . XIV.
— * LXX 3 (cf. I Add. ad p. 412, 4) . . . . . Inst. V 4, 3.
— * LXX 5 . . . . . testim. III.
— * LXXXIV 7 . . . . . frg. IV.
Hormisdas, * Epist. 125 . . . . . testim. XIX.
Ioannes Sarisberiensis . . . . . I Prolegom. p. IX s. adn. 3.
Ionas Aurelianensis . . . . . ibid.
Isidorus, De differentia rerum * XVII 47 . . . Op. 8, 1; Ir. 10, 43.
— 49 . . . . . Op. 8, 3.
— 50 . . . . . 5, 6. 8, 2.
— 53 . . . . . 7, 11. 8, 6. 9.
— 54 . . . . . 8, 16. 10, 1. 4.
— 55 . . . . . 8, 8.
— 56 . . . . . 10, 5.
— 57 . . . . . 10, 7. 11, 8.
— 58 . . . . . 10, 13. 16.
— 60 . . . . . 10, 18.
— 61 . . . . . 11, 5. 7.
— 63 . . . . . 10, 23. 24.
— 64 . . . . . 10, 26.
— 65 . . . . . 10, 27. 12, 17.
— 66 . . . . . 10, 27. 14, 4.
— 68 . . . . . 11, 16.
— 70 . . . . . 13, 3.
— 71 . . . . . 13, 6.
— * 72 . . . . . 8, 1. 13, 7. 8.
— * 82 . . . . . 12, 16.
— * XXIX 94 s. . . . . 18, 1. 3.
— XXX 100 s. . . . . 17, 2.
— De differentia uerborum 486 . . . . . Inst. IV 28, 3 ss.
— De natura rerum XXIV 1 . . . . . II 9, 12.
— * XVII 47 . . . . . II 10, 1.
— Origines II 24, 1 . . . . . Inst. III 3, 1.
— 24, 2 . . . . . III 3, 4. 8.
— III 71, 1 . . . . . II 9, 12.
— V 1, 2 . . . . . I 6, 2.
— VI 8, 6 (5) . . . . . V 4, 3.
— 8, 7 . . . . . I 15, 13 s.

Isidorus, Origines VI 17, 12 . . . . . Inst. VII 19, 3.
— VII 2, 2 . . . . . IV 7, 6.
— 2, 4 . . . . . IV 7, 4.
— 2, 7 . . . . . IV 12, 6.
— 2, 10 . . . . . IV 12, 6 s.
— 2, 12 . . . . . IV 13, 2—4. 25, 4.
— 2, 29 . . . . . IV 25, 5.
— VIII 2, 2 . . . . . IV 28, 3—13.
— 6, 14 . . . . . III 15, 20.
— 6, 19 . . . . . I 5, 11. 17. 25.
— c. 8 . . . . . I 6, 7 ss.
— 7, 10 . . . . . I 11, 24.
— 9, 3 . . . . . II 16, 1.
— 9, 9 . . . . . II 16, 4.
— 11, 1 s. 4 s. . . . . I 15, 1. 3 s. 8 s.
— 11, 2 . . . . . I 15, 13.
— 11, 8 . . . . . II 10, 12.
— 11, 15 . . . . . II 14, 6.
— 11, 20 s. . . . . VII 19, 16.
— 11, 30 s. . . . . I 12, 9.
— 11, 32. 39 . . . . . I 12, 2 s.
— 11, 35 . . . . . I 11, 18.
— 11, 42 . . . . . I 14, 5.
— 11, 49 . . . . . I 6, 3. Ir. 11, 12.
— 11, 67 s. . . . . I 12, 5 s.
— 11, 86 . . . . . IV 10, 12.
— 11, 93 . . . . . II 10, 20.
— 11, 94 . . . . . III 28, 6. 29, 1—11.
— 11, 95 . . . . . VI 19, 4.
— IX 2, 68. 104 . . . . . frg. I 7.
— 2, 133 . . . . . Inst. III 24, 1 ss.
— 2, 134 . . . . . V 6, 7.
— XI 1, 1 . . . . . II 8, 21. 23.
— 1, 4 . . . . . II 10, 3. Ir. 10, 43.
— 1, 5 s. . . . . II 1, 15—17.
— 1, 7 s. . . . . Op. 17, 2. 5. 7.
— 1, 11 . . . . . Op. 18, 1. 3.
— 1, 16 . . . . . Inst. II 12, 5.
— 1, 22 . . . . . Op. 8, 8.
— 1, 25 . . . . . 5, 6.
— 1, 35 . . . . . 8, 6.
— 1, 36 . . . . . 10, 1. 4.
— 1, 39 . . . . . 10, 1. 4.

Isidorus, Origines XI 1, 46 . . . . . Op. 8, 8.
— 1, 47 . . . . . 11, 8.
— 1, 51 . . . . . 10, 13. 16.
— 1, 54 . . . . . 10, 18.
— 1, 61 . . . . . 10, 21.
— 1, 70 . . . . . 10, 23. 24.
— 1, 86 . . . . . 7, 1.
— 1, 87 . . . . . 5, 8.
— 1, 92 . . . . . 10, 26.
— 1, 97 . . . . . 14, 3.
— 1, 99 . . . . . 10, 27.
— 1, 101 . . . . . 13, 3.
— 1, 112 . . . . . 5, 1.
— 1, 113 . . . . . 13, 6.
— 1, 121 . . . . . 7, 2.
— 1, 135 . . . . . 12, 5.
— 1, 143 . . . . . 12, 6 s.
— 1, 145 . . . . . 12, 8 ss.
— 2, 17. 18 . . . . . 12, 16 s.
— 2, 19 . . . . . Inst. VI 23, 26.
— 2, 27 . . . . . I 22, 14.
— XII 1, 7 . . . . . II 10, 1.
— 4, 2 . . . . . Op. 7, 6.
— 7, 79 . . . . . 3, 10.
— 8, 1 . . . . . Inst. III 10, 4.
— XIII 1, 4 . . . . . II 9, 5.
— 2, 1 . . . . . Ir. 10, 9.
— 4, 1 . . . . . Inst. II 9, 3.
— 21, 12 . . . . . VII 15, 19.
— XVII 1, 3 . . . . . I 20, 36.
— XVIII 42, 2 . . . . . I 20, 2 s. VI 23, 7.
C. Iulius Victor, Ars rhetorica, scholium codicis C
c. XXV p. 446, 6 Halm . . . . . Inst. I 15, 13 s.
Lucifer Calaritanus, Moriendum esse pro dei filio
p. 234, 1 s. Hartel . . . . . V 11, 1. 3.
— p. 286, 21—26 . . . . . V 1, 6 s.
— p. 287, 26 ss. . . . . III 29, 16. V 7, 9.
— p. 288, 25—28 . . . . . V 9, 3 s.
— p. 290, 11—16 . . . . . V 9, 10—12.
— p. 295, 9 s. 12—15. 297, 27 ss. . . . . V 11, 1. 8. 11.
— p. 299, 12. 13. 17. 21 . . . . . V 12, 10. 11.
— p. 300, 14—18. 301, 8 . . . . . V 13, 14 s. 17.
— p. 302, 6—15. 303, 8. 9. 14 . . . . . V 18, 2 s. 7. 9. 12.

Lucifer Calaritanus, Moriendum esse pro dei filio
— p. 303, 31. 304, 3 . . . . . Inst. V 19, 2. 4.
— p. 305, 4 . . . . . VII 1, 6.
— p. 306, 15. 307, 15. 21 . . . . . V 19, 16. 21 s. 25.
— p. 309, 6 . . . . . V 21, 2. 3.
— p. 309, 21—23 . . . . . VI 2, 13.
— p. 312, 15—17 . . . . . VII 4, 15.
— p. 314, 19—22 . . . . . V 23, 1. 2.
— p. 315, 11 s. . . . . VI 3, 17.
— p. 315, 14. 316, 12 . . . . . VI 4, 1. 12.
Marius Victorinus, * Ars gramm. II 3 . . . . . frg. II.
Maximinus, De Y littera (Anthol. lat. 632 Riese) . . Inst. VI c. 3 s.
Orientius, Commonitor. I 43—58 . . . . . VII 5, 16—19.
— I 59—64 . . . . . VII 6, 1.
— I 65—88 . . . . . VI 1, 5 ss. c. 2. 24, 26 ss. c. 25.
— I 195—198 . . . . . VI 23, 31.
Origo gentis Romanae cf. infra[1]).
Pacianus, Paraenes. ad paenitent. c. 11 . . . . . VII 21, 5 s.
— alii loci . . . . . I Proleg. p. CIV adn. 2.
Prosper Aquitanus, * Epitoma Chron. ad a. p. pass. Dom. CCLXXXIX . . . . . testim. II.
Prudentius[2]), Apoth. 402—404. 412 s. . . . Inst. IV 27, 12 ss. 18.
— 771 s. (nemo inuidet; utere sorte tua) . . . . . Ep. 48, 10 s.
— Cathem. II 105 ss. (105 speculator; 109 testis; 112 iudicem) . . . . . Inst. VI 18, 12.
— V 118 s. . . . . Phoen. 83 s.
— X 61—68 . . . . . Inst. VI 12, 25 ss.
— Hamart. 298 s. . . . . VI 20, 1.
— 302 . . . . . VI 23, 1.

---

[1]) J. W. Beckius, Mnemosyne uol. XXII (1894) p. 343, in libello qui Origo gentis Romanae inscriptus est, Lactantii sermonis uestigia inesse ostendit, idem praeter locos p. 341 ss. adlatos nobis alios per litteras indicauit. Ex his duo saltem hic commemorandi sunt, Orig. III 3 *ritus colendorum deorum*, cf. Inst. I 22, 27 *colendorum deorum ritus*, et Orig. VIII 6 *sacra penes Pinarios resedisse*, cf. Inst. II 13, 8 *penes quos religio dei resedit*. — Iam Baehrensius, Fragm. poet. Roman. p. 46 ad Naeuii fragmentum 19 (= Lact. Inst. I 6, 9), inter Lactantium et libellum de Orig. gent. Rom. aliquid cognationis interesse significauerat.

[2]) In Prudentio esse quaedam similia Lactantianis cum iam editores, maxime Areualus et Buenemannus, perspexissent, hanc quaestionem accuratius persecuti sumus in disputatione 'De Lactantii apud Prudentium uestigiis' inscripta, edita in libello *Festschrift des Gymnasiums in Heidelberg*, 1894, p. 1 ss., in qua praeter locos supra datos etiam alios indicauimus minus certos.

Prudentius. Hamart. 308—311 . . . . . Inst. VI 20, 29.
— 312 s. (ex arce cerebri; geminas nares) . . . Op. 16, 4. 8, 3. 10, 10.
— 361—364 . . . . . Inst. VI 20, 32.
— 401 (canina facundia) . . . . . VI 18, 26.
— 640. 647 . . . . . II 17, 1.
— 648 (discludere) . . . . . V 7, 5.
— Perist. III 122—125 . . . . . I 20, 26. V 18, 12.
— X 216 . . . . . I 11, 17.
— 1061 s. . . . . I 21, 17.
— XIII 6 ss. 16 ss. (20 mystica) . . . . . V 1, 24—26.
— c. Symm. I 54 s. . . . . I 15, 1. 4.
— 86—88 . . . . . I 10, 7.
— 102 ss. . . . . I 22, 1. 21, 25 ss. II 4, 1 ss.
— 122—125. 136—141 . . . . . I 10, 8 s.
— 145—158 . . . . . I 15, 1—4. 7.
— 656 s. II 1 s. (causas quibus error...) . . . I 23, 6. II 1, 1.
— II 138—151 . . . . . VI 20, 1—5.
— 142 (torpens et non exercita uirtus) . . . . . Op. 19, 8, additamenti § 2 s.
— 260—264 . . . . . Inst. II 1, 14 s.
— 1100 s. . . . . VI 20, 12.
* Rufinus Aquileiensis (apud Hieronym. c. Rufin. II 8. 10. III 30) . . . . . Op. 18, 1 ss.
Rufinus, * Comment. in metra Terent., Gramm. Lat. VI 564, 7—565, 2 Keil . . . . . frg. II.
Saluianus. De gubernatione dei I, I 2 . . . . . Inst. I 5, 17.
— I 3 . . . . . I 5, 23.
— I 4 . . . . . I 5, 11 s. 24 s.
— III, I 1 . . . . . VII 1, 1.
— V, V 20 . . . . . V 1, 1. 3 s.
— VII, XXII 100 . . . . . VI 16, 9.
— XXIII 101—105 . . . . . III 21, 1. 4—12. 22, 6—8.
Sedulius Scotus (cf. I Prolegom. p. CIV ss.; Montfaucon, Palaeogr. gr. p. 243 ss.) excerpsit et latine interpretatus est locos graecos his locis Institutionum adlatos: I 5, 5 s. (Orphica frg. 57. 75 Abel; cf. I Addenda ad p. 14, 3. 8); 6, 4 (frg. Hermetis; Add. ad p. 19, 20); 6, 15 (orac. Sibyll. frg. I 7 Rz.; Add. ad. p. 23, 18); 6, 15 (Sibyll. frg. III 3—5; Add. ad p. 24 s.); 6, 16 (Sibyll. frg. I 15 s.; Add. ad p. 24, 6); 6, 16 (Sibyll. VIII 377; Add. ad p. 25, 3); 7, 1 (orac. Apollinis; Add. ad p. 25, 15); 27, 9 s.

(orac. Apollinis; Add. p. 27, 9. 12. 15); 7, 13 (ex orac. Apollinis et Sibyll. frg. I 7. 15; Add. ad p. 28, 13); 8, 3 (Sibyll. frg. III 1 s.; Add. ad p. 29, 16); 11, 16 (Ζεύς siue Ζήν; Add. ad p. 39, 1); 11, 47 (Sibyll. VIII 47 s.; Add. ad p. 45, 7); 13, 11 (Orph. frg. 243; Add. ad p. 52, 6); 15, 15 (Sibyll. III 545. 547—549; Add. ad p. 57, 19); 17, 13 (ἀπὸ—χθονός; Add. ad p. 66, 14); 21, 7 (orac. Apollinis; Add. ad p. 79, 19); II 1, 16 (ἄνθρωπον; Add. ad p. 98, 12); 10, 4 (Sibyll. VIII 402; Add. ad p. 147, 13); 11, 18 (Sibyll. frg. V Rz.; Add. ad p. 154, 22); 12, 19 (Sibyll. frg. III 46—48 Rz.; Add. ad p. 158, 20); 12, 20 (Sibyll. VIII 260—262; Add. ad p. 159, 5); 14, 7 (Hesiod. Op. et d. 122 s.; Add. ad p. 164, 1); 15, 6 (frg. Hermetis; Poemand. 9, 4; cf. Add. ad p. 166, 4); 16, 1 (Sibyll. III 228 s.; Add. ad p. 167, 6); IV 6, 4 (frg. Hermetis); 6, 5 (Sibyll. frg. I 5 s. III 775. VIII 329); 6, 9 (uerba ex frg. Hermetis et Sibyll. VIII 264); 7, 3 (frg. Hermetis); 13, 11 (orac. Apollinis); 13, 21 (Sibyll. VI 8); 15, 9 (Sibyll. VIII 272); 15, 15 (Sibyll. VIII 205—207); 15, 18 (Sibyll. VIII 275—278); 15, 24 (Sibyll. VIII 273 s.); 15, 25 (Sibyll. VI 13—15); 15, 29 (Sibyll. III 815—818); 16, 17 (Sibyll. VIII 257); 17, 4 (Sibyll. VIII 299 s.); 18, 15 (Sibyll. VIII 287—290); 18, 17 (Sibyll. VIII 292—294); 18, 19 (Sibyll. VIII 303 s.); 18, 20 (Sibyll. VI 22—24); 19, 5 (Sibyll. VIII 305 s.); 19, 10 (Sibyll. VIII 312—314); 20, 11 (Sibyll. V 249); VII 13, 3 (frg. Hermetis); 13, 6 (orac. Apollinis); 16, 11 (Sibyll. VIII 239); 16, 13 (Sibyll. VII 123); 18, 4 (frg. Hermetis); 18, 6 (Sibyll. V 107—110); 18, 7 (Sibyll. III 652 s.); 18, 8 (Sibyll. VIII 326—328); 19, 2 (Sibyll. frg. VI Rz.); 19, 9 (Sibyll. VIII 224. III 618).

Ps.-Seneca, De moribus 3 . . . . . Inst. III 15, 14.
— 4 . . . . . VI 23, 28.
— 44 . . . . . VI 12, 36.
— 81 . . . . . I 9, 5.
— 99 . . . . . VI 17, 5.
— Prouerbia 10. 11 . . . . . III 15, 14.
— 49 . . . . . I 9, 5.
— 66 . . . . . VI 11, 19.
*Seruius codicis Floriacensis ad Verg. Aen. VII 543 . frg. VII.
Sulpicius Seuerus, Chronica I 15, 5 s. . . . . Inst. IV 10, 8.
Theodulfus, Carm. L 1 s. . . . . Phoen. 1 s.
Venantius Fortunatus, Carm. III 9, 2 . . . . . 2.
Victorinus.* De metris et hexametro, Gramm. Lat. VI 209, 11 Keil. . . . . frg. VI.
Vincentius Bellouacensis . . . . . I Prolegom. p. IX s. adn. 3.

Zeno Veronensis,[1]) lib. I tract. III c. I p. 281 A (duas iustitias; utramque—perdiderunt . . . . . Inst. V 16, 12.
— lib. I tract. III c. I p. 281 A (de futuro nihil opinantes) . . . . . V 17, 15 s.
— lib. I tract. III c. I p. 281 A (iustitiam dei cum stultam putant) . . . . . V 17, 34. 18, 1.
— lib. I tract. III c. I p. 282 A (suam quia . . .) . V 16, 1 ss. (cf. § 3). 17, 9 ss.
— lib. I tract. III c. I p. 282 A (a quouis—iniusta) V 16, 13 (quam . . . iniustam).
— lib. I tract. III c. II p. 283 A (non enim rem) VI 15, 16 (nomina . . . manent).
— lib. I tract. III c. III p. 284 B (qui enim stultus est) V 17, 25 s.
— lib. I tract. III c. IV p. 285 A (iustitiam—fontem uirtutum) . . . . . V 5, 1.
— lib. I tract. III c. IV p. 285 B (haec captiuorum . . .) VI 12, 16. 21. 24 ss. 39.
— lib. I tract. III c. IV p. 285 C (hanc, qui—uanam) V 1, 15. 4, 4.
— lib. I tract. IV c. IV p. 297 A (euagandi extra legitimum torum) . . . . . VI 16, 9.
— lib. I tract. VI c. IV p. 315 B (ideo—patiens) . V 22, 4.
— lib. I tract. XII c. II p. 340 A (tunc ad imaginem . . .) . . . . . II 10, 3.
— lib. I tract. XII c. II p. 340 A (eique—spiritus sui) II 12, 3.
— lib. I tract. XII c. II p. 340 A (cui ab humo—inposuit) . . . . . II 10, 8. Ir. 10, 43.
— lib. I tract. XII c. II p. 340 A (ut contemplatione—artificem) . . . . . II 2, 15.
— lib. I tract. XII c. II p. 340 B (liuidus ille criminator . . .) . . . . . II 12, 17 s.
— lib. I tract. XII c. III p. 341 A (utitur—condicione mortali—admitteret) . . . . . IV 10, 1.
— lib. I tract. XII c. IV p. 341 B (ex—repugnantibus) II 12, 7.
— lib. I tract. XII c. VI p. 343 A (in armis . . .) . VII 27, 2 s. 16.

[1]) Zenonem Veronensem inter expilatores Lactantii esse cum nos fugisset, indicauit Car. Weyman, Mus. Rhen. XLVII (1892) p. 640. Animaduerterant iam Ballerinii fratres Zenonis editores (Veronae 1739); hac editione a Mignio Patrol. tomo XI (Paris. 1845) repetita in locis qui supra adferuntur significandis usi sumus. Ballerinii Zenonem nonnulla ex Lactantio sumpsisse non solum uniuerse ostenderunt (Dissert. I cap. I § 2 = p. 36 A Migne; cap. II § 6 = p. 58 D), sed etiam in notis multos Lactantii locos proposuerunt: quibus nos alios addidimus. Giuliarus editor Zenonis (Veronae 1883) quae adfert ex Lactantio, omnia a Balleriniis habet.

Zeno Veronensis, lib. I tract. XII c. VII p. 343 C (at uero spiritus bona...) . . . . . VI 3, 2. 4, 6. 9.
— lib. I tract. XII c. VII p. 343 C (praeponantur praesentia...) . . . . . VI 4, 12 ss.
— lib. I tract. XV c. II p. 363 B (colunt enim...; quae est ergo ista dementia?...) . . . . . II 4, 1. 5 s. 9.
— lib I tract. XV c. V p. 364 C (nunc sacrificii...; sacrificium corporale...) . . . . . VI 25, 1 ss.
— lib. I tract. XVI c. I p. 371 A (praesertim cum...) VII 8, 6.
— lib. I tract. XVI c. II p. 372 B (philosophi...) VII 7, 1. 12 s.
— lib. I tract. XVI c. II p. 373 A (poetae...) . . VI 3, 9. 4, 1.
— lib. I tract. XVI c. III p. 373 B ss. (uagi atque immundi spiritus...; p. 374 A pellique se plangit)... . . . . II 14, 11 ss.; 15, 3 s. V 21, 4 s.
— lib. I tract. XVI c. XVI p. 381 A s. . . . . Phoen. 163—169.
— lib. II tract. II p. 390 A (sunt enim multi—quod mouetur) . . . . . Inst. II 8, 8. 10. 30—33.
— lib. II tract. VII c. I p. 408 A (sed sicut est...) IV 13, 2—4.
— lib. II tract. XL p. 489 A (ipse est...) . . . . Phoen. 169.
— lib. II tract. LI p. 507 A (una eademque, nec ipsa, sed ipsa orbita) . . . . . 169.

Scriptores incerti.

Cento codicis Sangallensis 870 u. 55 . . . . . Phoen. 83.
Grammaticus de dubiis nominibus, Gramm. Lat.
— uol. V Keil * p. 577, 14 . . . . . 96.
— * p. 578, 26 . . . . . 50.
— * p. 580, 23 . . . . . 24.
— * p. 580, 29 . . . . . 137.
— * p. 581, 4 s. . . . . 4 s.
— * p. 581, 12 . . . . . 7.
— * p. 583, 32 . . . . . 16.
— * p. 586, 23 . . . . . 127.
— * p. 593, 26 . . . . . 23.
S. Lamberti uita . . . . . I Proleg. p. IX s. adn. 3.
Obitus Baebiani 57 ss. . . . . Phoen. 164—167.
124 s. 72 . . . . . 2.
* Praefatio in Oracula Sibyllina . . . . . frg. VIII.
II 1 p. 159, 6—25 huius edit. . Inst. I 6, 14 s. II 11, 18.
Theosophia c. 71—73 (cf. I Addenda ad p. 110 § 16) . Inst. II 4, 16—19.
c. 75—77 (cf. I Addenda ad p. 20 § 7) . . . . I 6, 7 ss.

II. INDEX NOMINVM ET RERVM. [1]

Abel I 695, 6.
Academiae conditor Arcesilas I 185, 13. disciplina ex desperatione manauit I 266, 16 ss. Academia utrumne philosophia sit necne I 220, 24. tamquam senectus philosophiae I 188, 19. 701, 10. omnem philosophiam iugulauit I 596, 15. eius sententia II 51, 8. in ea ignoratio I 266, 21.
Academicus nos pallio retrahit ac uetat cuiquam credere I 192, 3. mos et institutum Academicorum I 133, 7. scientiam sustulerunt I 182, 12. 188, 1. 190, 8. 700, 27. omnia faciunt incerta I 19, 4. philosophiam euertunt quibus ad omnia respondere propositum est I 606, 13. contra Stoicos quaerunt, cur multa pestifera sint II 101, 11, *Academici sunt* qui uolunt ostendere sensus falsos esse II 31, 19. Academicus Carneades I 444, 4. Cicero I 6, 20. 218, 15. II 96, 17. (133, 7.)
Acestes I 92, 10. Acestae (*genet.*) I 92, 9.
Achilles I 93, 9.
Adam I 147, 9. 155, 7. 158, 11.
adfectus I 535, 10—546, 22. 553, 8—554, 14. 738, 7—739, 22. multi I 11, 1 ss. II 157, 19 ss. eorum sedes II 49, 6 ss. a deo conditi sunt II 116, 7. 157, 21. num in deo sint II 72, 4 ss. 73, 19. 107, 3 ss. qui in deo sint II 108, 23—109, 13. adfectus qui uitiorum sunt II 109, 7—10. qui sunt uirtutis II 109, 10—12. iniusta ab adfectibus oriuntur I 498, 1. adfectibus fragilitas nostra succumbit II 107, 8. iis uinci I 371, 9. eos cohibere I 566, 17. superare I 743, 8. patientia iis opposita I 552, 14. eorum sedatio I 498, 10. lex iis posita I 567, 10. peruersus eorum usus II 116, 20 ss. adfectus iuncto currui similes I 543, 13. motus animi uel adfectus II 157, 21. quidquid adficitur, inbecillum est II 73, 20. — Cf. animus (animi motus).
Adonius I 65, 18.
adulterium I 36, 4. 568, 7 ss. 744, 13. 748, 8.
Aeacus I 653, 13.

[1] Numeri romani (I. II) sunt partium huius editionis, arabici paginarum et uersuum. Litteris Ph post numerum II positis Phoenix carmen, littera M liber De mortibus persecutorum significatur. — His uncis [ ] includuntur quaedam quae sunt in locis aliorum a scriptore adlatis, praeterea spuria quaedam.

mare Aegaeum I 47, 6.
Aegyptii regimen terrarum habuerunt I 633, 2. apud eos menses pro annis habiti I 160, 2. Mercurius (Hermes Trismegistus) apud Aegyptios I [19, 7.] 625, 8. 679, 13. II 97, 7. **Aegyptii bestias colunt** I 120, 13. 470, 7. 729, 11. Aegyptiorum monstruosa simulacra I 78, 3. ritus I 277, 16. 303, 7. superstitiones I 247, 14. clades I 383, 14. 17. 631, 21. rex I 302, 8. 15. 631, 9. Isis **Aegyptia** I 81, 24. spadones Aegyptii I 502, 12.
Aegyptus Isidem coluit I 56, 16. superstitionum luet poenas I 632, 12. Aegyptus et Phoenix II Ph 146, 151. in Aegyptum [quintus Mercurius profugit I 19, 7.] Io uenit I 40, 1. 684, 14. qui Aegyptum occupauerant, caelestia adorare coeperunt I 161, 24. cursus siderum et effectus notauerunt I 162, 2. portentificas animalium figuras coluerunt I 162, 4. in Aegyptum Hebraei transierunt I 302, 5. de Aegypto exierunt I 714, 16. eorum in Aegypto res exitusque ex Aegypto quid significent I 631, 1 ss. 632, 12. [Aegyptus I 317, 18. terra Aegypti I 365, 10.] in Aegypto Maximinus II M 214, 19.
[Sextus Aelius I 508, 17.]
Aemilius Paulus cf. Paulus.
Aeneas I 57, 3. 92, 8. pius non fuit I 429, 19—431, 13. Aenean (-am *RPV*) I 65, 18.
[Aeolicum genus sermonis I 20, 17.]
Aeolus II Ph 140, 73.
aequabilitas I 446, 19.
aequitas I 445, 15 ss. 446, 1. 16—447, 16.
aeris ratio in spiritu est I 156, 12. aeris receptaculum (*pulmo*) alit animam II 39, 11.
Aesculapius non sine flagitio Apollinis natus I 33, 15. filius Apollinis I 34, 1. 682, 3. homo fuit I [56, 4. 59, 16.] 60, 5. 71, 20. cur deus factus I 67, 15. 70, 14. Asclepii medicina I 678, 2. Diana Asclepium curando Hippolyto aduocauit I 66, 20. Aesculapius eum sanauit I 33, 17. fulminatus I 33, 17. 71, 14. 682, 2. Epidauro Romam accitus I 126, 20. 169, 17. a Dionysio spoliatus I 110, 18. Aesculapii apud Coos lucus I 127, 10. eius fanum I 387, 1. Aesculapio gallum Socrates uouerat I 247, 17. 708, 8. Asclepio I 248, 1. Asclepius oratur (ut Maximianum Galerium morbo liberet) II M 211, 4. de eo Tarquitius I 33, 18. 681, 26. Tullius I 33, 22. 682, 1.
aestas meridianae plagae est I 143, 17.
aether I 48, 2.
[Aethiopum negotiatio I 317, 8.]
Aetna I 83, 3. 237, 9.
Africa prouincia II M 182, 2.
Scipio Africanus apud Ennium I 68, 25. uituperatur I 69, 4. apud Ciceronem I 69, 7. Hercules quasi Africanus inter deos I 31, 5.
Agamemnon I 93, 8.
Agathocles rex Siculorum I 81, [3.] 10.
Agesilaus cognomen Plutonis I 41, 18.
[Aglaosthenes I 48, 6.]
Aiax I 93, 9.
[Αἰδης I 79, 19.]
alae II 19, 16. 20, 10.
[Albunea Sibylla I 22, 16. 680, 3.]
Alcibiades I 244, 20.
Alcimena I 31, 8. 681, 13. 683, 12.
Alexander Macedo [I 21, 4]. ab eo

Milesiorum ciuitas capta I 127, 16. Alexandri aetate (cf. adn. cr.) I 327, 6.
Alexicacus Hercules I 409, 1.
aluus II 42, 5. 16. 48, 22.
Amalech I 347, 3.
Amalthea Melissei filia [I 91, 10. 690,11.] Amaltheae nymphae capella I 85, 12. 690, 1. [Amalthea Sibylla I 21, 16.]
Amazon I 32, 4.
Ambraciotes Theombrotus I 238, 12. 17.
[Amorum simulacra in gymnasiis I 74, 4.]
Amphitryo I 35, 22. [58, 20.]
Anacharsis Scytha I 259, 15.
Anaxagoras pronuntiat circumfusa esse tenebris omnia I 266, 2. 272, 13. 711, 13. de deo I 16, 13. respondit caeli ac solis uidendi causa se natum esse I 199, 15. 200, 5. 201, 8. 19. 210, 3. 254, 2. 479, 12. nigram esse dixit niuem I 254, 1. 410, 13. 710. 6.
Anaximenes aethera esse dicit summum deum I 16, 16. 679, 6.
Anchises I [57, 5.] 65, 18.
ancilia I 87, 9.
[Ancyra I 22, 15.]
androgynus cf. Hermaphroditus.
angelus dei adsistit Licinio quiescenti monens, ut cum omni exercitu suo deum oraret II M 226, 12. — angeli: deus innumerabiles spiritus creauit, quos angelos dicimus I 286, 9. eos spiritibus suis inmortalibus genuit I 597, 25. 712, 24. spiritus dei sunt I 168, 7. 296, 11. 297, 9. filius dei princeps angelorum I 328, 18. ab eis diuersus I 296, 15. eius nomen ne angelis quidem notum I 292, 1. habet inter angelos uocabulum I 293, 6. se deos dici non patiuntur I 168, 10. dei ministri et nuntii I 26, 13. 27, 4. [I 130, 5 adn. cr. § 7.]. eorum officium I 168, 12. 20. deum metuunt, quia castigari ab eo possunt I 650, 21. ad nutum (dei) ministri tantae potestatis contremiscunt II 130, 2. angeli principio ad tutelam generis humani a deo in terram missi I 162, 20. 695, 12. mulierum congressibus inquinati I 163, 3. 695, 17. condemnati nomen angelorum et substantiam perdiderunt I 695, 18. ob peccata in terram ceciderunt I 163, 5. 699, 9. satellites et ministri diaboli facti I 163, 5. 695, 19. hi sunt daemones I 695, 22. ex his daemones procreati I 163, 6. [de duobus generibus angelorum I 130, 5 adn. § 7 s.] angeli inmortales I 168, 10. 598, 1. comitantibus angelis I 645, 10. uirtus angelorum I 645, 11. homines in similitudinem angelorum transformati I 604, 4. 666, 14. 760, 11. [Graeci ἀγγέλους nominant I 130, 5 adn. cr. § 7]. — cf. spiritus.
[amnis Anienis ripae I 22, 17.]
anima unde nomen habeat II 55, 13. eius natura I 155, 16 ss. 650, 16. II 106, 14 ss. uariae de ea et sede eius sententiae II 55, 7—57, 7. eius sedes in pulmone II 39, 2. 11. anima et animus idemne sit II 57, 8 ss. ignis est I 157, 18. (156, 12. 14.) materia eius in calore est I 146, 1. 156, 8 ss. spiritus est I 650, 16. corpore liberata in solo spiritu uiuit I 212, 3. anima uiuimus I 156, 1. II 57, 9. spiramus I 155, 3. primo homini deus ani-

mam inspirauit I 155, 13. anima utrumne ex patre an ex matre an ex utroque generetur II 59, 10 ss. animae non a parentibus dantur, sed a deo II 60, 5. 13. innumerabiles animas procreare deus constituit I 147, 6 creatae a deo, corporibus inligatae I 598, 3. deus animam nobis infudit I 155, 3. anima ex deo oritur I 157, 19. dei est I 157, 6. de caelo est I 156, 1. 157, 5 ss. 175, 13. [I 602, 2 adn. cr. § 8.] II 106, 14. caelum est I 595, 2. 599, 16. quando in corpus insinuetur II 56, 17 ss. anima et corpus I 155, 16 ss. 157, 7 ss. 601, 1. II 56, 2. 106, 14. uiscera animam in corpore continent II 50, 5. morte sopitur II 57, 19. mors corporis animaeque seductio I 157, 26. [602, 2 adn. cr. § 12.] 650, 17. de inmortalitate animae I 212, 13 ss. 236, 13 ss. 240, 17 ss. 458, 11 ss. 608, 20—627, 20. 627, 21 ss. 732 18 ss. 754, 5—755, 16. 17 ss. II 118, 6. animarum aeterna supplicia I 156, 23. 157, 2. animam inmortalem tamen poenae aeternae sentientem esse I 649, 9 ss. de opinione animam de aliis in alia migrare docentium I 236, 20 ss. 243, 20 ss. 707, 7. mortuorum animas circa tumulos oberrare uulgus putat I 100, 3. animas carminibus ab inferis ciere I 388, 6. 627, 4; cf. necromantia. — animae materia et cibus iustitia I 157, 22. sapientia I 216, 3. — animae pecudum I 157, 3.

animalia a deo procreata I 146, 23 non sua sponte de terra orta I 150, 4. 152, 1 ss. animalia quaedam de terra nasci uidentur I 136, 11. animalia quaedam uento et aura concipiunt I 309, 18. mirabilis prouidentiae in animalibus creandis formandisque ratio II 22, 10—23, 5. 88, 18. eorum forma et structura II 19, 4 ss. 20, 5. 25, 1 ss. 26, 3 ss. 38, 3. unum quodque animal in sui generis specie pulcherrimum II 25, 15. 26, 11. cetera praeter hominem animalia deus depressit ad terram, ut uentri seruirent *uel sim.* I 102, 11. 175, 18. 600, 9. 755, 1. II 27, 13. 78, 7. 121, 2. animalia conloqui inter se uidentur I 202, 6. ridendi ratio in his apparet aliqua I 202, 7. amoris et rationis signa in iis I 202, 10. 12. in mutis animalibus calliditas et astutia I 457, 24. quomodo inbecilliora se tueantur II 18, 4 ss. fortiora II 18, 6. animalium usus I 147, 2 ss. quando et apud quos cultus eorum inceperit I 162, 4 ss. (cf. I 161, 24.) animalium corpora intersecta II 43, 11. cf. animantes. bestiae.

animantes excepto homine pronis corporibus in humum spectant I 97, 22. 173, 17. 211, 5. 597, 7. 612, 14. II 38, 5. 105, 1 (cf. animalia). uarii earum usus I 348, 9 ss.

animus unde nomen acceperit II 55, 13. oritur e caelo I 187, 18. 484, 3. caeli ratio in animo I 481, 7 ss. se ipsum non uidet aut qualis aut ubi sit II 53, 22. quae sunt animi (animae?) nec subici oculis nec conprehendi queunt II 18. 24. animus id est homo ipse uerus II 6, 1. in animo solo est homo I 472, 21. animo sentimus et sapimus II 57, 10. in animo uirtutes continentur II 118, 1. animi celeritas II

56, 6. somno sopitur II 58, 1. 6. in somno inrequietus II 110, 11. anima et animus idemne sit II 57, 8 ss. sensus ille qui mens uel animus nuncupatur II 53, 5; cf. mens. — animi dimicatio I 207, 9 ss. animi bona et mala I 601, 2 ss. animi morbi I 534, 20. 553, 8. omnia quae ad motus animi animaeque pertinent, supra hominem est liquido peruidere II 50, 1. animi motus in deo est II 109, 6. *Lactantii* de motibus animi *fragmentum* II 157, 16. cf. adfectus.
Anio I 22, 17.
Annaeus Seneca I 18, 3. homo acutus I 28, 15. Stoicos secutus I 209, 1. 679, 7. omnium Stoicorum acutissimus I 134, 11. ex Romanis acerrimus Stoicus I 18, 3. magister eius Sotion I 574, 8. uerae religionis ignarus, potuisset esse uerus dei cultor, si quis illi monstrasset I 574, 1 ss. uitiorum publicorum descriptor et insectator I 428, 5. redemptorem Platonis conuiciis insectatus est I 259, 9. *eius sententiae laudantur:* I 18, 4. 5. 9. 26, 13. 28, 15. 62, 17. 101, 7. 110, 4. 134, 11. 208, 18. 443, 5. 474, 24. 546, 11. 573, 16—574, 15. 577, 21. 679, 7. errat de philosophia I 220, 9. non inscite Seneca (*pater? an Florus? cf. adn. ad p. 633 § 14—16*) Romanae urbis tempora distribuit in aetates I 633, 7.
Anniceris Platonem redemit I 259, 8.
annus: *quattuor eius tempora* I 143, 16.
Anthropiani I 396, 5.
ἄνθρωπος cur homo a Graecis appellatus sit I 98, 12. 692, 12.
Antichristus I 645, 16 ss. 638, 14—640, 4. 758, 1—759, 5. credunt quidam Neronem Antichristi aduentum praecessurum II M 175, 14. 176, 1.
antipodes I 254, 18 ss. 710, 2.
Antisthenis de diis popularibus et uno summae totius artifice sententia I 16, 15. 679, 3. in Physico (de uno deo naturali) II 97, 17.
M. Antonii *Cretici* imperium maritimum I 43, 23.
M. Antonius homo sceleratus consul effecit, ut deus Caesar fieret I 60, 15. 18. eius praefectus Turullius I 127, 9. Ciceronis in potentissimum consulem uenenatae orationes I 218, 8.
apes I 202, 17. 677, 6. II 79, 13.
Apis I 303, 10.
Apollo praeter ceteros diuinus maximeque fatidicus I 25, 10. homo fuit I 29, 18. 60, 6. Ioui diuinos honores detulit I 57, 10. pater Aesculapii I 33, 15 (non sine flagitio). 34, 1. 110, 19. 682, 3. Apollo et Laomedon I 34, 1. 682, 3. eius adulteria et stupra I 423, 23. formosum puerum uiolauit et occidit I 34, 5. 682, 4. Delphis Colophonem migrauit I 25, 10. non iudicat apud inferos I 653, 11. Delos Apollinem coluit I 56, 20. eius oracula I 25, 10. 26, 3. 27, 1. 9. 12. 28, 13. oratur (ut Maximianum Galerium morbo liberet) II M 211, 4 s. Apollo Milesius de anima I 625, 10. eius responsa I 755, 13. idem de Iudaeorum religione II 129, 11. de Christo I 319, 5. 320, 9. 321, 1. 330, 9. consulitur a Diocletiano II M 186, 5. 7. daemon est et esse se fatetur

I 27. 5. 6 adiuratus de uate suo excedet I 387, 11. respondebit ab inferis et de se ac deo fatebitur I 388, 8. ex persona Apollinis sexagenarii in Tiberim deiecti I 688, 20. Apollo Sminthius I 27, 10. Pythius de Socrate I 708, 1. Apollo aliquis I 407, 16. Delphici Apollinis uates I 387, 9. 11. Apollinis fanum I 387, 1. ante Apollinem homines in terra I 283, 14.
Apollodorus Erythraeus [I 21, 10.] II 124, 1. 4.
Apollonius *Tyaneus* I 407, 23. 408, 1. 4. 20. 409, 8. 410, 8.
apparitores (rectoris prouinciae) I 168, 14.
Appius cf. Claudius.
Apulei solent et multa et mira memorari I 407, 24. 410, 8.
aquae uis et significatio I 144, 20 ss.
ara dei uere maxima I 577, 3.
in Arabia Cham I 161, 10.
Arabs opulentus II Ph 140, 80. terrae Arabum II Ph 145, 145.
arbitrium liberum homini datum I 129, 16.
Arcesilas Academiae conditor constituit nouam non philosophandi philosophiam I 185, 13. adfirmauit nihil sciri posse I 188, 11. 21. 272, 15. genus philosophiae introduxit asystatum I 188, 24. 189, 12. nomen philosophi perdidit I 186, 16. 25. 187, 7. 701, 16. Arcesilas ignorantiae magister Zenoni obtrectauit I 188, 11. Arcesilae manus I 186, 6.
Archimedes Siculus I 117, 8. 17.
Archytas Tarentinus II 115, 17. 116, 1. 6. 117, 5.
inter Argonautas Hercules I 33, 7. 681, 9. Orpheus I 13, 15. 91, 4. [Argus I 19, 6.]
Ariadna I 35, 8—12. 682, 12—14. in nemore Aricino I 88, 6.
Ariopagitae I 407, 21.
Aristarchus I 406, 22.
Aristides I 241, 22. 504, 13. II 119, 3.
Aristippus Cyrenaicae sectae conditor I 223, 10. 702, 4. 710, 18. de summo bono I 191, 7. 193, 2. 224, 6. 702, 4. 710, 18. hominem uoluptati subiugauit I 608, 4. Laidis amator I 223, 10. 710, 17.
Ariston ad uirtutem capessendam nasci homines disseruit I 608, 3.
Aristonicus (*coni.* Aristo Chius) II 124, 1.
Aristophanes *poeta* II 156, 10.
Aristophanes *Byzantius* I 406, 22.
Aristoteles auditor Platonis I 679, 2. unam mentem mundo praeesse testatur I 17, 9. 679, 2. de prouidentia II 94, 2 ss. de mundo et humano genere I 150, 10. 20 ss. 582, 11. 14. de conceptu II 44, 5 ss. de similitudine in corporibus filiorum II 44, 16 ss. de summo bono I 191, 12. 198, 12. 703, 8. de iustitia I 452, 17 ss. 729, 21 ss. [Aristotelis definitio irae II 113, 5.] repugnantia sibi dicit I 17, 9. 407, 1. cum suis Peripateticis II 97, 19. apud Ciceronem I 267, 4. Aristotelen I 444, 21.
Aristoxenus de anima I 627, 9. de mente II 54, 7. nihil mentis habuit II 54, 21. 55, 5.
Armenia II M 183, 11.
armi II 25, 5.
articuli II 37, 10. 20.
Artorius Augusti medicus I 128, 15.
Asclepiades noster de prouidentia summi dei disserens in eo libro

quem scripsit ad me I 595, 25. ad eum duo libri Lactantii II 161, 11.
Asclepius cf. Aesculapius.
Asclepius auditor Hermetis Trismegisti I 166, 9. 579, 9. 11.
Asiae amoenitas I 25, 12. tres reges qui Asiam obtinebunt I 635, 11. existet alius qui tribus deletis Asiam possidebit I 757, 1. imperium orbis in Asiam reuertetur I 632, 18.
Assyrius II Ph 140, 80. [Assyriorum rex Belus I 690, 24. Assyrii eum colunt I 93, 3.]
astra: stellae utrumne adhaereant caelo an per aerem ferantur I 181, 22. septem stellae quae non occidunt et septem sidera quae uocantur errantia I 629, 13. stellae uel inerrantes uel uagae I 117, 13. cursus siderum solis lunae I 255, 11. de astrorum cursu non uoluntario, sed a deo constituto et de effectu usuque eius I 116, 12—118, 9. 693, 16, ss. II 100, 16. quod sapientes aut stulti nascuntur quidam sideribus adsignant II 61, 9. astra efficientiam rerum continent II 61, 11. sidera neque deos esse I 116, 4. 121, 1. 693, 12, neque animalia I 118, 7. astrorum cultus quando inceperit I 161, 24. cursus siderum et effectus primum in Aegypto notati I 161, 24 ss.
astrologia necessaria, cum philosophia habet aliquam societatem I 258, 12. daemonum inuentum I 167, 1. 696, 12.
asystatum philosophiae genus I 188, 25. eius exemplum I 189, 6.
Ataburus Iouis hospes I 92, 1. Iuppiter Ataburius I 92, 1.
Athenae Mineruam colunt I 56, 19. Athenis Cimon I 511, 7. Codrus I 210, 12. Plato natus I 244, 12. Socrates I 247, 15. qui Athenis nati fuerunt I 244, 15. [alia lex Athenis I 509, 1.]
Atheniensis Plato I 243, 13. Athenienses Martem caedis crimine liberauerunt I 34, 7. Leaenae simulacrum posuerunt I 72, 12. Protagoram expulerunt et libros eius exusserunt I 82, 22. ab iis Carneades Romam missus I 444, 10. omnes Athenienses I 244, 14.
athletica uirtus a Romanis contempta I 68, 8.
Ti. Atinius I 128, 1. 169, 16.
Atlas I 47, 1.
atomi I 232, 5—233, 10. 592, 8 ss. 706, 19. 750, 5 ss. II 9, 12. 17, 4. 22, 9. 23, 27 ss. 83, 10. 84, 10—90, 21. unde nomen iis impositum sit II 85, 8. *nomina eorum:* atomi II 22, 9. 23, 27. 86, 14. 87, 11. 21. 88, 15. 89, 25. 90, 1. 3. 6. 9. 11. 91, 19. 23. insecabilia ac solida corpora II 9, 12. corpuscula I 232, 13. 15. corpuscula indiuidua II 86, 20. primordia I 232, 21. II 24, 3. 90, 8. principia II 24, 1. 84, 11. semina I 232, 5. 592, 8. II 86, 15. 89, 4. 90, 5. semina minuta I 607, 16. 706, 19. 750, 5. II 17, 4. 84, 18. minuta quaedam et insecabilia semina II 83, 10. semina principalia I 750, 9. *item* semina ignis II 88, 4.
Atticus *Ciceronis amicus* I 60, 3. 74, 4.
Attii Nauii auguris miraculum I 125, 20. 169, 11.
auditus quomodo fiat II 28, 17 ss. in duas aures diuisus II 34, 13. quomodo obstruatur II 41, 9.

Auentinus monti nomen dedit I 47, 7.
aues bis nascuntur II 12, 5. in earum fetibus primi oculi finguntur II 44, 14. uesicae usum non habent II 42, 12. earum cantus quomodo lingua efficiatur II 35, 12. earum in educandis fetibus labores II 11, 12—18. aliquid humanae intellegentiae habere uidentur II 11, 12 ss. cf. uolucres.
[Aulacia oppidum I 48, 14.]
auguratio (auguratus) daemonum inuentum I 167, 1. 696, 12.
augures a Numa creati I 88, 14.
auguria per daemones effecta I 125, 18. 694, 3.
Augusta cf. Valeria.
Caesar Augustus somnio seruatus I 128, 13. 16. 169, 16. a Bruto eius castra capta I 128, 17. ab eius militibus Turullius interfectus I 127, 21. — Augustus *aetate Diocletiani et Constantini:* cf. Constantinus. Licinius. Maximianus (Galerius). Maximianus (Herculius). Maximinus. Seuerus. — (Diocletiani) dispositio, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento II M 192, 21. Augustus atque frater ibid. 196, 5. Maximianus Herculius frater Diocletiani ibid. 181, 17. Augusti ibid. 192, 18. Maxentius Maximinus et Constantinus filii Augustorum appellantur (a Maximiano Galerio), ibid. 210, 2. cf. pater, ibid. 192, 3.
Aurelianus ecclesiam persequi cogitat: Caenofrurio falsa suspicione ab amicis interemptus II M 179, 14—21.
aures unde nomen habeant II 29, 3. earum forma et usus II 28, 15—29, 13. sedes II 25, 9. cur duae sint II 28, 15. 34, 13. earum uoluptates I 562, 3—563, 19. 740, 15. 741, 4—12.
Aurora II Ph 137, 35.
Auses I 347, 1.
Autronius Maximus I 128, 4.
autumnus occidentis est I 143, 18.

Babylon I 23, 5. 304, 4.
[Babylonii I 93, 3. 690, 25.] rex Babylonius I 285, 7.
Baebio consule I 88, 17.
Balbus apud Ciceronem I 122, 26.
baptismus id est purifici roris perfusio I 329, 18. caeleste lauacrum I 600, 23. uirtutis ac fidei lauacrum I 468, 3.
barbae ratio II 27, 5.
Baruch cf. Hieremias.
non belligerare iustum I 454, 4.
Bellona I 432, 16. eius sacra I 81, 15. 689, 5.
Belus Assyriorum rex I 690, 24. [eius cultus et aetas I 93, 3 ss. 690, 24 ss.]
bestiarum naturalia munimenta I 253, 16. II 7, 17—8, 10. rationalem uim iis deus non dedit II 7, 17. earum potus quomodo fiat II 35, 19. cf. Indic. uerbor.
Bithynia I 403, 14. 435, 19. II M 214, 14. 225, 5.
Boeotiae in monte (Cithaerone) I 90, 17.
Bona Dea I [89, 19.] 687, 21. eius aedes I 245, 17 (cf. 9 ss.).
[de boni origine et natura I 130, 5 adn. cr. § 3 ss.] quid sit bonum et malum I 498, 20 ss. cur deus bonum et malum homini proposuerit: cf. malum. — bonum sine malo esse non potest I 537, 16.

qualitatem boni ex malo scimus, item mali ex bono I 419, 23 ss. diuersitas bonorum ac malorum sacramentum diuinae religionis continet sola I (419, 22). 421, 2. omnis ratio in discernendis bonis ac malis sita est II 102, 9. boni ac mali scientia: cf. scientia. — summum bonum quid sit I 2, 9. 191, 14. 192, 10 ss. 199, 5 ss. 205, 7 ss. 274, 14. 600, 3 ss. 701, 24 ss. 704, 1 ss. in sola religione est I 202, 3 ss. inmortalitas est I 208, 12 ss. 212, 12. 282, 21. 499, 6. 608, 20. 705, 22. II 104, 11. non est uirtus I 197, 10. 205, 19. philosophorum de summo bono sententiae I 191, 6 ss. 702, 4 ss. bonum naturale I 192, 16—20. animi et corporis bona II 118, 2 s. bona animi corporis fortunae I 195, 1—7. 10. — de communitate bonorum I 248, 11 ss. 250, 11 ss. 251, 10. 708, 18.
cur boni miseriores sint quam scelerati I 434, 4. 616, 21. II 109, 20. 119, 14 ss.
Bosporus cf. fretum.
boues lucae II 13, 17.
brachia II 37, 3.
Bruto duce libertas defensa I 634, 7. a Bruto Caesaris Augusti castra capta I 128, 17. bello Brutiano I 128, 14.
Butes I 65, 18.
Byzantium II M 225, 10.

Cabirus I 56, 17.
Caca dea I 77, 18. 687, 15.
[Cadmus I 58, 19.]
Lucii Caecilii *(sic cod.)* liber ad Donatum confessorem de Mortibus persecutorum *uulgo Lactantio tributus* II 171.
L. Caelius Firmianus Lactantius *(de nominibus cf. I Proleg. p. VII adn. 1; p. 1, 1; gentile* Caecilius, *non* Caelius *uult Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt I (1895) Anh. 426)*: in Bithynia oratorias litteras accitus docebat I 403, 14. eo praesente duo scriptores libros contra religionem Christianam conpositos recitauerunt I 411, 7. uidit in Bithynia praesidem gaudio mirabiliter elatum quod ... I 435, 18. minime quietus in summis necessitatibus II 4, 1. 9 ss. 63, 10. appellat Pentadium fratrem I 675, 8. praeceptor Demetriani I 150, 2. II 4, 3 ss. Asclepiades de prouidentia librum ad eum scripsit I 595, 25. ipse de ingenio suo I 177, 22. 271, 14. 479, 14. II 4, 3. 6, 7. 68, 1. cotidianum studium eius II 4, 4. ipse de eloquentia sua I 177, 3. 12. 23. 178, 8. 214, 16. 215, 1. II 4, 2. 64, 14. de oratoria sua professione I 3, 3. 403, 14. de exercitatione sua fictarum litium I 3, 12. forum non attigit I 214, 18. de summo consilio uitae suae II 64, 2. cum philosophis ei proposita luctatio I 175, 22 ss. 271, 16. 413, 3. 699, 17. II 51, 13. 63, 15. Epicurum refellere cogitat II 24, 9. ad diuinae sapientiae portum se confert I 3, 26. librum De opificio dei ad Demetrianum auditorem suum scripsit II 4, 3. 63, 9. I 150, 1. monita ad Demetrianum II 4, 3 ss. 20 ss. 5, 12 ss. ille liber quid contineat I 150, 1. II 6, 5 ss. 18, 21. Institutiones praeparat II 24, 9. 51, 13. 63, 11. quo consilio eas scripserit I 2, 20—6, 9. 95, 13. 399, 16. 400,

8. 411, 16. 675, 4. causa eius consilii I 403, 14. 411, 8. 412, 21. qua fiducia hoc opus susceperit I 177, 23. 479, 4. II 63, 21. de effectu eius I 398, 3. 675, 5. cur Diuinas Institutiones inscripserit I 4, 6. septem earum uolumina I 5, 7. maxima I 675, 10. propositi operis septem spatia I 667, 16. in nostris Institutionibus II 94, 20. ad ipsos libros I 680, 17. in libris I 713, 12. prima haec institutio nostra *(i. e. lib. I)* I 94, 11. in secundo Diuinarum Institutionum libro II 70, 4. in quarto supra dicti operis libro II 70, 14. in sexto libro Institutionum II 112, 15. quattuor posteriores libri quid contineant I 107, 20. summum huius operis et maximum I 479, 7. Institutiones cum aedificio comparantur I 581, 3 ss. Institutionum libros quo tempore Epitomen earum scribebat, iam pridem conscripserat I 675, 4. Epitomen Institutionum ad Pentadium fratrem cur scripserit eiusque suscepti difficultas I 675, 7 ss. librum De ira dei promittit I 172, 19. quo consilio eum ad Donatum scripserit II 67, 4 ss. 123, 5. se contra omnes sectas proprio opere pugnaturum promittit I 396, 20. II 70, 15. item contra Iudaeos I 585, 25. Firmianus commentator Vergilii II 158, 15. liber De mortibus persecutorum *uulgo ei tributus:* cf. Caecilius. Donatus confessor. — testimonia de uita eius II 158, 20. 161, 1. 162, 10. 18. 165, 22. 166, 2. testimonia de eius studiis doctrinaque II 59, 10 adn. 163, 17. 164, 8. 18. 165, 2. 7. 11. 15. 27. 30. testimonia de scriptis eius II 158, 22. 161, 6. 162, 22. 163, 6. 20. 26. 164, 5. 165, 11. 167, 10. 16. II 27, 10 s. adn. 46, 13 adn. 57, 8 adn. 59, 10 ss. adn. 135 adn. laudes eius II 157, 12. 158, 20. 161, 9. 162, 10. 19. 25. 163, 20. 164, 9. 165, 15. 166, 15. 27. 30. uituperatur I 659, 10 adn. II 59, 10 adn. 157, 9. 13. 163, 2. 26. 164, 9.

caelum: eius forma I 255, 15. natura I 181, 23. materia II 56, 13. caeli effigies in homine I 155, 16—157, 5. *quattuor eius regiones* I 143, 1 ss. 9 ss. caeli ratio in animo I 481, 7 ss. caelum ueneficiis adpetere I 429, 19. cf. anima.

Caelus I 46, 17—50, 6. [52, 21.] 70, 5. 686, 8.

Caenofrurio qui locus est Thraciae, Aurelianus interemptus est II M 179, 19.

Caesar cf. Augustus. Iulius. — Caesares consecrati I 56, 9. — Caesar *aetate Diocletiani et Constantini* cf. Candidianus. Licinius. Maximianus (Galerius). Maximinus. Seuerus. — ut duo sint in re publica minores qui sint adiumento maioribus II M 193, 2. Caesaris (Caesarum) nomen, ibid. 183, 18—20. 210, 1. secundum (*sc.* post Augustos) Caesarum nomen, ibid. 196, 9. Maximini et Seueri Caesarum electio et nuncupatio, ibid. 193, 2. 12—195, 11. 201, 14. tres Caesares facere non poterat (Maximianus Galerius), ibid. 202, 9. cf. Augustus.

Cain I 695, 5.

[calculis ludere I 602 adn. § 4.]

Callipho de summo bono I 191, 7. 194, 19. 702, 19.

caloris uis et significatio I 143, 20

ss. 144, 19. calor uitalis I 156, 12. 14. cf. anima.
Campania II M 202, 20.
campus Martius cf. Martius.
duae Cancri stellae I 83, 17. sub sidere Cancri (*codd.* caeli) II Ph 144, 125.
Candidianus Maximiani (Galerii) filius nouennis II M 196, 10. ex concubina natum Valeria adoptauerat, ibid. 235, 6. nouennem pater Caesarem substituere cogitabat, ibid. 196, 7. Maximini filia septennis Candidiano desponsa, ibid. 236, 2. pater eum moriens Licinio commendat, ibid. 214, 6. eius extrema fata et mors, ibid. 235, 5—10.
apud Cannas I 171, 2.
capilli II 25, 15.
Capitolium Romanae urbis et religionis caput summum I 45, 14. 230, 10. in eo Iouis effigies I 217, 13. a Gallis obsessum I 76, 13. saepius conflagrauit I 230, 10. restitutum [I 23, 10.] II 124, 7. [refecto Capitolio I 22, 8.] Capitolium fecit Domitianus II M 177, 7. [Capitoli immobile saxum Terminus I 78, 12. 687, 20.] inane monumentum I 45, 14. [Capitolinae sedes I 230, 20.]
Cappadocia II M 228, 7.
captiuorum redemptio I 527, 11 ss.
caput unde nomen habeat II 20, 7. eius forma II 28, 5. locus II 19, 6. 20, 5. 25, 4. partes II 25, 9. 28, 9. duplices II 34, 12 ss. caput pilo tectum (capillis) II 25, 15 ss. in eo sunt sensus omnes conlocati I 512, 11. regimen totius animantis II 20, 6. mentis aula II 28, 5. tamquam arx corporis II 52, 10. arx sublimis II 28, 4. totius diuini operis quasi culmen II 34, 12. hominis fictio a capite sumit exordium II 44, 16. cf. cerebrum. mens.
Carneades I 272, 15. Academicae sectae philosophus I 444, 4 ss. eius de iustitia disputationes I 444, 10—445, 5. 449, 13. 453, 9. 454, 11. 457, 23. 730, 10. 21—731, 21. ut Aristotelen refelleret.. I 444, 21. Marcus Tullius eum refellere non potuit I 451, 21. Lactantius ei respondet I 452, 9—460, 14. 731, 22—733, 19. o Carneade I 454, 11.
caro et spiritus I 376, 14 ss. (cf. I 373, 6 ss.)
Carpi II M 178, 5. 183, 1.
Carthago (Karth.) a Iunone defensa I 171, 9. sublata Carthagine aemula imperii I 633, 18. Carthaginienses (Karth.) ab Agathocle uicti ducentos nobilium filios Saturno immolauerunt I [81, 2.] 689, 1.
cartilago II 20, 20 s. 29, 11. 33, 15.
Iuppiter Casius I 92, 3.
Dio Cassius I 51, 20.
castitatis officia I 565, 2—571, 9. 740, 11. 748, 5 ss.
Castor (Kastor) homo fuit I [56, 3. 59, 17.] 60, 5.
Castor et Pollux apud lacum Iuturnae uisi I 126, 2. nuntiauerunt regem Persen uictum esse I 126, 4. dum alienas sponsas rapiunt, esse gemini desierunt I 34, 9. 682, 7. Idas alterum gladio transuerberauit I 34, 10. eosdem poetae alternis uiuere, alternis mori narrant I 34, 11. Homerus eos mortuos et sepultos esse testatur I 34, 14. 19. 682, 8. Helena fratres requirit I 34, 17.
castra praetoria Maximianus (Galerius) sustulit II M 202, 4.
cataclysmus cf. diluuium.

Catamitus cf. Ganymedes.
Catilina I 242, 1.
Ceres Catinensis I 112, 12.
Cato Censorius I 444, 11. [504, 17.] — Cato (Uticensis): Romanae sapientiae princeps I 238. 7. eius uirtus I 242, 1. Stoicae uanitatis imitator I 237, 11. 238, 18. Cato et Caesar I 238, 20. 239, 2. ipse sibi manus intulit I 237, 11. 238, 8. 18. 710, 23.
Q. Catulus Capitolium restituit II 124, 8. apud Ciceronem in Hortensio I 484, 8. 12.
Caucasus I 148, 10. 434, 1. [455, 7.]
Cecropidis tribus uirginibus I 66, 17.
cerebrum in duas partes diuisum II 34, 16. de cerebro uua demissa II 40, 4. cerebri medulla II 53, 19. purgamenta II 33, 19. in eo sentiendi ratio II 34, 15. mens num in cerebro (uel in capite) sit II 52, 7. 19. 53, 17.
Ceres munerum gratia dea facta I 67, 15. 70, 3. in Hennae solo fruges repperit I 112, 16. eius fruges I 677, 19. Ceres et Proserpina I 65, 1. 83, 3. 682. 20. Cereris Eleusinae sacra I 82, 21. 689, 15. de Cerere Hennensi deplorauit Cicero I 112, 12. eius antiquitas I 112, 14. 21. religio I 112, 17. 21. a Verre sublata I 112, 23. Ceres Milesia quo miraculo multum sibi uenerationis adiecerit I 127, 15. 169, 15. Cereris aedes I 245, 17 (cf. 9 ss.). Ennius (Sacra Historia) de Cerere I 53, 13.
ceruix II 25, 4. 37, 2.
Chaldaei de aetate mundi I 628, 17.
fretum Chalcedonium II M 214, 13.
Cham I 161, 6—15.
Chanaan I 161, 11.
Chananaei I 161, 12.
chaos I 14, 20. 132, 5.
[Chiron I 33, 20. 681, 28.]
Chloris nympha I 73, 9.
mons Choreb I 344, 4.
Chrestus cf. Christus.
Christiani: a deo e gentibus conuocati in locum Iudaeorum successimus I 366, 8. 367, 3. 722, 1. appellamur filii Iudaeorum I 366, 10. Iudaeorum nos successores ac posteri I 475, 14. Iudaei maiores nostri I 475, 17. patres I 475, 22. maiores nostri principes Hebraeorum I 302, 3. Christiani sequimur doctrinam sanctorum prophetarum, defendere hanc publice non solemus deo iubente I 667, 2 ss. nos nouo testamento utimur I 365, 2. cur nobis inuicem fratrum nomen inpertiamus I 447, 23 ss. (446, 23 ss.). falso pro stultis habemur I 437, 4—439, 6. 15 ss. 443, 4 ss. 14—460, 14. 460, 15 ss. 667, 4. 729, 18. 731, 22—733, 19. noster numerus de cultoribus deorum semper augetur I 439, 7. 16 ss. (Christianorum) patientia I 441, 6 ss. 542, 16. 733, 7. [neque cruciatum neque mortem pro fide recusamus I 602, 2 adn. cr. § 16.] num uideatur is iam Christianus esse non posse qui diis coactus libarit I 440, 18. haeretici se potissimum Christianos putant I 396, 14. Christiani esse desierunt Phryges Nouatiani Valentiniani Marcionitae Anthropiani seu quilibet alii nominantur I 396, 5. defuerunt apud nos idonei peritique doctores I 403, 9—12. (401, 15 ss.). defuerunt scriptores qui ueritatem recte defenderent I 402, 3—403, 11. 411, 22—412, 21.

fuerunt qui contra eam scribebant I 403, 11—411, 8. 14. quomodo redarguendi sint I 400, 8—403, 8. 411, 22—413, 6. duo in Bithynia extiterunt I 403, 14. alter tres libros euomuit contra religionem nomenque Christianum I 403, 17 ss. 404, 14—405, 22. alius (*Hierocles*) eandem materiam mordacius scripsit I 405, 22 ss., conposuit libellos duos non contra Christianos, sed ad Christianos I 406, 3—411, 6. quos φιλαλήθεις adnotare ausus est I 410, 11. cf. ecclesia. persecutio. persecutores. — rescripta, edicta, litterae principum ad Christianos pertinentia I 436, 11 (a Domitiano *Ulpiano* de officio proconsulis libro septimo collecta). II M 187, 4 (Diocletiani). 189, 1 (Diocletiani). 212, 10 (Maximiani Galerii). 228, 13. 15 (Constantini et Licinii). — Christiani II M 185, 2. 6. 23. 187, 17. 197, 11. 198, 1. 201, 8. [212, 14. 17. 213, 9. 15.] 214, 20. 215, 2. 7. [229, 2. 11. 230, 11. 231, 8. 14. 232, 2. 9. 15.] *Christiani appellantur* nostri: *cf. Indic. uerbor.* — populus noster I 422, 18. 429, 1. 438, 6. 447, 20. 460, 14. dei populus I 394, 13. 471, 8. 476, 11. 477, 24. 631, 17. iustus populus I 404, 14. 639, 8. uera sapientia in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. religio nomenque Christianum I 404, 15. [religio Christianorum II M 230, 6.] Christianorum nomen II M 187, 19. [226, 10. 230, 1.] [corpus Christianorum II M 232, 7. 11. 15. 233, 3.] philosophi sectae nostrae (*i. e.* Christiani) male nunc audiunt, quod uitia sub obtentu nominis celent II 4, 11 ss. aut uitiis mederi aut ea prorsus effugere debent II 4, 15.

Christus: quod nomen habeat I 291, 11—293, 3. 713, 17—19. Iesus I 293, 8. latine dicitur salutaris siue saluator I 311, 3. 312, 1. 713, 20. 23. 714, 5. uerus Iesus I 346, 10 ss. per Christum Iesum I 327, 6. *accus.* Iesum I 347, 7. 714, 5. *abl.* Iesu I 327, 9. 10. 14. Christus I 293, 8—295, 3. 318, 10. 645, 6. 713, 21 ss. 714, 5. Chrestus I 294, 2. ἠλειμμένος I 294, 13. Messias I 294, 2. Emmanuel I [310, 10]. 311, 2. 715, 21. — bis natus, primum in spiritu, postea in carne I 295, 5. 316, 15. 715, 11 ss. prima natiuitas I 291, 12. 295, 4—201, 3. 316, 16. 337, 2. 715, 10—716, 15. in prima natiuitate spiritali creatus ex solo deo sanctus spiritus factus I 715, 12. deus produxit similem sui spiritum uirtutibus patris dei praeditum I 129, 11. [spiritum rectum, qui est deo tamquam dextera I 130, 5 adn. cr. § 2. bonorum suorum potestatem illi adsignauit, dilexit ut bonum filium; eum instruxit ut certaret cum spiritu prauo, ibid. § 7.] sanctum et incorruptibilem spiritum genuit, quem filium nuncuparet I 286, 7. de aeternitatis suae fonte deque diuino spiritu suo filium progenuit I 712, 18. antequam mundum institueret I 129, 8. 286, 6. 712, 17. summi dei filius I 286, 11—291, 10. primus et maximus filius I 131, 1. filius dei quid significet I 295, 14 ss. deo patri probatus et carus I 130, 2. de unitate dei patris et dei

filii I 391, 21—394, 11. 723, 3—13. summa rerum uel de simplici duplex uel de duplici simplex gubernat totum mundum II 34, 21. dei nomen accepit I 329, 10. 712, 25. deus I 317, 2 ss. 320, 5. 376, 8. 377, 2. 381, 1. 645, 7. 715, 24. deus a cultoribus dei suspensus atque subfixus I 351, 4. numquam se ipse deum dicit I 329, 2. unde deus creditus sit I 407, 18—411, 6 (410, 2). Plato de (primo ac) secundo deo I 713, 2. princeps angelorum I 328, 18. ab angelis diuersus I 296, 15. daemones eum timent I 387, 6. eum praefecit deus operi uniuerso mundi eoque et consiliatore usus est et artifice in excogitandis ordinandis perficiendisque rebus I 131, 1 ss. 290, 3. 291, 10. 712, 22. et prouidentia et ratione et potestate perfectus I 132, 1. 286, 12. est sapientia dei I 300, 6. 712, 21. ratio I 300, 5. 712, 20. sermo *uel* uerbum *uel* uox dei I 296, 10 ss. 300, 4 ss. 331, 5. 392, 16. 712, 21. λόγος I 300, 4. spiritus I 296, 17. 297, 6 ss. iustitia I 338, 6. uirtus I 338, 5. 392, 16. 712, 20. manus dei I 392. 16. prophetae de Christo I 286, 13. 290, 5. 297, 18—367, 13. 377, 18. 393, 7 ss. 409, 14—410, 6. 713, 13. 715, 16—722, 17. 723, 1. — secunda natiuitas I 301. 3—329. 11. 316, 18. carnalis I 715, 12. secundum carnem natus I 336, 6. habebat spiritalem patrem deum et sicut pater spiritus eius deus sine matre, ita mater corporis eius uirgo sine patre I 376, 6. 715, 10. 13. caro sancta factus I 715, 14. deus et homo I 317, 2 ss. 376, 8. 715, 24. mediator aduenit id est deus in carne I 377, 2. cur deus homo factus sit seque infirmitati passionibus dolori morti subiecerit I 369, 3—377, 15. 395, 15—21. 723, 14—724, 15. filius hominis quid significet I 313, 10. 317, 2. — qua de causa in terram uenerit I 304, 12. 306, 10. 312, 6. 313, 11. 329, 17. 369, 10 ss. 371, 17 ss. 375, 17 ss. 715, 2. 716, 12. 723, 25. duplex eius in terram aduentus I 313, 4 ss. 341, 7. primus eius aduentus I 313, 5. 341, 8. 10. 585, 17. eius conceptio I 309, 15. per uirginem natus I 309, 15. 311, 6. 316, 15 ss. 376, 7. 715, 10. ex domo Dauid generatus I 321, 8. 324, 16. ante annos CCC natus Augusto imperante I 714, 6. 9. tinctus ab Iohanne I 329, 14. hoc baptismo quid uoluerit effici I 329, 15. eius miracula I 320, 13 ss. I 329, 12—337, 8. 385, 16—19. 716, 15—717, 1. magus a Iudaeis habitus est I 321, 1. 329, 13. 331, 9. 716, 17. eius miracula non magica uirtute facta esse I 320, 19. 329, 13. 330, 2. 331, 9. 334, 1. 408, 3. 409, 6. 18 ss. 716, 17. eum ex miraculis deum credi I 407, 18 ss. increpuit Iudaeos I 341, 1. 717, 4. eum adfirmauit scriptor quidam *(Hierocles)* a Iudaeis fugatum collecta nongentorum hominum manu latrocinia fecisse I 407, 12. idem insolentiam Christi uoluit arguere I 408, 7. Christus agnus candidus sine macula a Iudaeis immolatus I 383, 20. eius passio I 337, 9—362, 7. 717, 1—720, 11. quo die et quo anno cruci adfixus sit I

304, 8. 327, 4. 718, 8. II M 173, 9. a regno Dauid usque ad crucem Christi anni ML colliguntur I 359, 7. Salomon annis M paulo amplius ante de eo pronuntiauit I 717, 6. inferos uicit et resignauit I 313, 13. ab inferis euocatus non aderit, quia non amplius quam biduo apud inferos fuit I 388, 10. resurrectio eius I 349, 17. 362, 7—364, 3. 393, 14. 720, 11—21. II M 174, 1. in Galilaeam profectus est, ut discipulos suos quaereret I 362, 10. 364, 4. 6. 720, 22. uoluit se Iudaeis ostendere I 364, 4. discipulis iterum congregatis scripturae sanctae litteras patefecit ordinauitque euangelii ac nominis sui praedicationem I 364, 6. 367, 8. 720, 23. II M 174, 1. discedens eos instruxerat uirtute ac potestate I 367, 15. 720, 25 II M 174, 5. inspirauit in eos spiritum sanctum I 720, 25. in caelum sublatus I 367, 9. 721, 2. II M 174, 7. — secundus eius aduentus I 313, 5 s. 315, 11. 316, 5. 341, 9. 585, 18. ad liberandos iustos I 640, 7—646, 7. 758, 21 ss. ad condendum regnum mille annorum I 658, 12 ss. 759, 11 ss. ad iudicandos uiuos ac mortuos I 647, 3—652, 16. 658, 4—659, 9. 759, 9. — Christus: dominus I 737, 8. 367, 14. dominus noster 479, 6. 585, 15. II M 173, 10. magister dominus II M 174, 12. in nomine magistri domini (*sic scribendum uid.*, dei *codd.*) I 367, 14. legatus dei II 70, 11. patris I 394, 3. legatus ac nuntius dei I 375, 19. nuntius patris I 394, 9. minister dei ac nuntius II 69, 19. nuntius dei qui uetus illud saeculum fugatamque iustitiam reduceret I 419, 9. fidelis I 329, 7. perfectus doctor uirtutis, perfectus sapiens, qui et uerbo sapientiam tradidit et doctrinam praesenti uirtute confirmauit I 369, 7—377, 13. 723, 18—724, 6. doctor iustitiae I 316, 8. peccata non habebat I 329, 15. uera religio ueraque sapientia in Christo est I 722, 21. dux honoratus, qui uirtutibus ac bonis praesit I 488, 9. dux magnus caelitus missus I 277, 23. dux sanctae militiae I 645, 9. templi maximi ianua est, lucis uia, dux salutis, ostium uitae I 394, 10. aeterni templi fabricator I 325, 5. metator templi dei I 307, 10. templum nouum condidit I 376, 1. diuini et inmortalis templi conditor II 70, 11. ipse uerum dei templum I 349, 17. pastor I 311, 15. legem per Moysen datam soluit nouamque dedit I 343, 5. 9—345, 10. 347, 6. 717, 26. legem non soluit, sed impleuit I 717, 27. nouae legis lator I 714, 25. legem diuinam tradidit nobis ipse dominus I 737, 8. ipse uiua praesensque lex I 345, 8. 375, 21. sabbatis non uacauit operans in salutem hominum I 343, 6. 717, 27. circumcisionem uacuefecit I 343, 7. 345, 11—348, 3. abstinentiam suillae carnis abstulit I 343, 8. 348, 3—22. in utroque testamento testator nos heredes regni aeterni fecit I 365, 3. nouum testamentum per eum datum I 366, 6. sacerdos patris I 394, 9. sacerdos perpetuus I 329, 9. eius sacerdotium sempiternum I 325, 7. 15. inter deum et hominem medius constitutus, unde

illum Graeci μεσίτην uocant I 376, 8. mediator aduenit I 377, 2. cibus ac uita omnium qui credunt I 358, 5. iudex I 329, 10. liberator et iudex et ultor I 645, 6. rex I 295. 1. 645, 7. 713, 21. rex summus I 329, 9. — diuina opera quae fecit quam figuram et significantiam spiritalium habeant I 377, 20—380, 3. quaecumque passus est quam figuram et significantiam spiritalium habeant I 377, 19. 380, 2—385, 8. 724, 11—24: aceti potus ac fellis cibus I 380, 7—16; corona spinea I 380, 17—381, 4; sancta crux I 359, 10. crucis Christi deploratio I 350, 18—351, 8. sacramentum crucis I 724, 7. crucis Christi ratio et uis I 358, 4. 377, 15. 381, 4. 384, 12. 724, 6—725, 6. sancta crux I 359, 10. quanto terrori sit daemonibus I 384, 14—385, 8. 386, 4 s. 724, 24 725, 6. tuti sunt qui signum ueri et diuini sanguinis (crucis) in fronte notauerint I 383, 22. 384, 6—12. 724, 24—725, 6. (*cf. etiam Indic. uerbor. s.* signum). ex ipsa illa cruce Christus deus creditus I 410, 3. [lignumque crucis uenerabile adora *in carm. recentioris aetatis De passione domini* II 150, 50.] — Christi discipuli I 362, 10. 364, 6. 367, 8. 13. 15 ss. 406, 18—407, 12. 720, 22—25. II M 174, 1 ss. in locum Iudae proditoris Mathiam et Paulum adsumpserunt II M 174, 9. cf. Paulus. Petrus. — Antichristus se Christum mentietur I 645, 16. 758, 10. Christi nomine amisso Phryges... seu quilibet alii nominantur (*haeretici*) humana et externa uocabula induerunt I 396, 5. — miles Christi II M 190, 11. — Constantinus transuersa X littera, summo capite circumflexo, Christum (*coni.*, Christo *cod.*) (caeleste signum dei) in scutis notat II M 223, 17. — Maximinus quasi tormentis adactus fatebatur Christum implorans, ut suimet misereretur II M 234, 19. — scriptor quidam (*Hierocles* I 405, 22) de Christo I 407, 12 — 411, 6. — Carmen de passione Domini Ps.-Lactantii (recentioris aetatis) II 148. — Cf. Hermes. Sibyllae.

Chrysippus Stoicus I 679, 6. uir acris ingenii I 697, 17. sibi ipse manus intulit I 237, 8. 710, 22. de deo I 17, 1. 679, 6. de eo Cicero I 656, 9.

ciborum receptio et concoctio II 35, 16. 38, 20 ss. 41, 15. 49, 8. maceratorum ex aluo emissio II 42, 4. 10. 18. eorum sucus II 41, 17. 42, 6.

cilia II 32. 19.

[Cimmeria Sibylla I 21, 8. 679, 25:] Cimmeriae tenebrae I 410, 12.

Cimon I 511, 7 (*codd.* Timon). II 119, 3.

Circe I 82, 18.

circus I 742, 22. [circi colores I 602, 2 adn. cr. § 4.] circum Diocletianus quem fecerat Nicomediae (II M 181, 4), dedicare cogitabat, ibid. 191, 8. circenses ludi I 561, 4—562, 2. Neptuno attributi I 561, 16. 742, 1. ludis circensibus praesultor I 128, 3. circenses Maxentius natali suo edebat II M 224, 5.

circumcisio I 343, 7. 345, 11. prima carnis I 346, 9. 347, 8. secunda cordis ac spiritus I 346, 8. 347, 10. 17 ss.

Cirrhaei modi II Ph 138. 48.
in Cithaerone Liber natus I 90, 14—19. unde Cithaeron appellatus sit I 90, 19.
Claudia proponitur in exemplum miraculi I 126, 12—19. 169, 13.
Appius Claudius censor cur luminibus orbatus sit I 127, 2. 169, 16. Appius (apud Sallustium) 'caninam facundiam' dixit I 551, 14.
Cleanthes Stoicus I 679, 6. sibi ipse manus intulit I 237, 8. 710, 22. aethera esse dicit summum deum I 16, 16. 679, 6.
clinici philosophi I 194, 6.
Cloaca maxima I 73, 20. 686, 21.
Cloacinae deae simulacrum I 73, 19. 686, 20. 22.
Codrus I 210, 12.
collum II 25, 5. 37, 1. 39, 12.
Colophon I 25, 11.
cometae I 636, 9. 757, 14.
comicae fabulae I 560, 4—8.
comoedia I 742, 14. comoediae Graecae II 156, 6. ueteris comoediae scriptores II 156, 8. comoediarum metra II 156, 4.
conceptio hominis II 43, 4 ss.
Concordia dea I 687, 7.
qui consolati sunt alios ob amissionem carorum, fortunae nomen acerrimis accusationibus prosciderunt I 265, 4.
confessio: *cf. Indic. uerb.* confessio *et* confiteri.
conscientia I 573, 13—575, 15. 748, 19. II 82. 5. 9.
Constantia Constantini soror Licinio desponsa II M 222, 12. nuptiae Mediolani factae, ibid. 225, 2 s.
Constantius gener Maximiani Herculii (*cuius priuignam Theodoram duxerat*) cf. II M 206, 9. pater Constantini II M 193, 19. litteris Diocletiani Christianos persequi iussus conuenticula tantum dirui passus est, ibid. 189, 5—9. a Maximiano (Galerio) contemptus, ibid. 195, 21. 200, 3. ualetudine adfectus, ibid. 195, 22. 200, 6. in eius locum Maximianus (Galerius) Licinium Augustum nominare cogitat II M 196, 4. saepius rogauerat ut Maximianus Constantinum filium ad se mitteret, ibid. 200, 6, 14. quemadmodum Constantinus ad eum peruenerit, ibid. 200, 15—201, 5. eius mors, ibid. 201, 6. eius mores, ibid. 182, 13. 195, 22.
Constantinus filius Constantii II M 193, 19. fuit Nicomediae a Diocletiano factus tribunus ordinis primi, ibid. 193, 23. a militibus amatus, ibid. 193, 22. 194, 20. 201, 15. eius mores, ibid. 193, 23. 26 s. non nominatur Caesar a Diocletiano, ibid. 193, 24—195, 8. uiuit apud Maximianum (Galerium) Nicomediae, ibid. 200, 6. ab eo insidiis petitus, ibid. 200, 8—13. quomodo ad Constantium patrem effugerit, ibid. 200, 14—201, 5. a patre moriente militibus commendatus suscepto imperio fit Augustus, ibid. 201, 7. [cf. I 4 adn. § 14.] nihil egit prius quam Christianos cultui suo reddere, ibid. 201, 8. Maximianus (Galerius) eum non imperatorem, sicut erat factus, sed Caesarem appellari uolebat, ibid. 201, 21. gener Maximiani (Herculii), cuius filiam Faustam in matrimonio habebat, ibid. 204, 1. 206, 9. 15. 207, 5. 7. 9—13. idemque generi filius (*sc. filius Constantii et Theodorae priuignae Maximiani*), ibid. 206, 9. Maximianum (Herculium)

socerum dolo armisque se aggredientem Massiliae opprimit, ibid. 206, 6—207, 6. eundem nouis insidiis se petentem extinguit, ibid. 207, 7—208, 5. Constantinus et Maximinus a Maximiano (Galerio) filii Augustorum, deinde imperatores nominantur, ibid. 210, 2. 5. Maximinum Christianos uexantem litteris deterret, ibid. 215, 18. Constantini iussu senis Maximiani (Herculii) statuae reuulsae et imagines detractae, ibid. 221. 16. Maxentius ei bellum indicit, ibid. 222, 19. bello exorto Constantinus ad urbem propius admouet et e regione pontis Muluii consedit, ibid. 223, 6—14. transuersa X littera, summo capite circumflexo, Christum (caeleste signum dei) in scutis notat, ibid. 223, 17. uincit Maxentium qui ipse interit, ibid. — 224, 14. populus subclamauerat Constantinum uinci non posse, ibid. 224, 6. confecto bello cum summa senatus populique Romani laetitia acceptus Maximini perfidiam cognoscit: senatus ei titulum primi nominis decernit, Maximinus aperte inimicitias profitetur, ibid. 224, 15—23. proxima hieme Mediolanum concessit, eodem Licinius aduenit, ut sororem eius (*Constantiam*) sibi desponsam (222, 12) in matrimonium acciperet, ibid. 225, 1. [ibi uniuersa quae ad commoda rei publicam pertinerent in tractatu habent constituuntque de restituenda ecclesia litteras, ibid. 228, 13 ss.] Maximinus eo proposito contra Licinium mouerat bellum, ut cum eius exercitu, quem largitionibus ad partes suas tracturum se sperabat, statim ad Constantinum pergeret, ibid. 227, 14. Constantino atque ipso ter consulibus Licinius de restituenda ecclesia suas Constantinique huius modi litteras ad praesidem datas proponi iussit, ibid. 228, 12. hae litterae ipsae ibid. 228, 15 ss. [Constantinus Augustus, ibid. 228, 15.] — [eius liberi I 4 adn. § 14.] [Constantini nominis auspicio Lactantii Institutiones inchoatae I 4 adn. cr. § 13. 16. Constantinus gratulationibus uotisque celebratur I 4 adn. § 13 ss. primus Romanorum principum deum uerum cognouit ibid. § 13. praedicatur quod per eum sancta religio restaurata sit I 668 5 adn. Constantine imperator maxime I 4 adn. § 13. Constantine imperator I 95. 13 adn. 177, 3 adn. 274, 3 adn. 485, 6 adn. sanctissime imperator I 668, 5 adn. § 11.]

apud Coos I 127, 10.

Coprianus cf. Cyprianus.

cor II 34, 17 ss. 44, 11. globus cordis II 49, 5. adfectus pauoris in corde constitutus II 49, 7. 14. sapientiae domicilium II 34, 17. I 213, 1. templum dei II 132, 12 ss.

Cornelius Nepos I 51, 20. Nepos Cornelius ad Ciceronem scribit I 222, 7.

Cornelio consule I 88, 17.

Cornelius homo seditiosus I 484, 11.

corporis nostri ratio plane obscura non est II 7, 10—13. multa in corpore uel dubia uel obscura II 48, 18. 49, 11. corporis natura et ratio I 156, 1 ss. 157, 5 ss. 207, 9. II 106, 15 ss. ex humo fictum II 92, 14. e terra oritur I 156, 1. 187, 19. e terra est I 157, 12. [de terra est I 602, 2 adn. cr. § 8.] terra est I 103, 7. 263, 24. 499, 15. 595,

2. 599, 16. terrae adscribitur II 106, 15. terrenum est I 157, 8. materia corporis in umore est I 145, 21. diaboli (ex diabolo) est I 157, 8. 12. corporis unitas II 34, 8. 22. partes corporis uel dexterae uel sinistrae II 34, 8 ss. pars dextera in toto corpore masculina est, sinistra feminina II 43, 13. solidamenta corporis ossa II 24, 11. suco alitur II 38, 19. 41, 17. 42, 6. in corpore humano nihil est quod non tantundem ad usus necessitatem quantum ad pulchritudinem ualeat I 149, 16. II 13, 6. partes corporis decorae (speciosae) II 21, 10. 33, 8. 11. 34, 2. 5. 12. 35, 2. 36, 5. 10. 12. 20. 37, 4. 9. 10. 13. 21. 23. 38, 1. 9. 11. 14. 17. 47, 16. *al.* utiles II 21, 1. 34, 10. 35, 2. 37, 4. 9. 14. 38, 18. 40, 4. 47, 16. *al.* homo corpore quasi custodia saeptus I 141, 24. eius hospitio utimur I 103, 6. hoc corpusculum hominis receptaculum est I 104, 23. II 62, 5. uasculum quo homo continetur I 104, 25. corpus uas hominis II 19, 1. uas quodammodo fictile quo animus continetur II 5, 20. uasculum quo tamquam domicilio temporali spiritus hic caelestis utatur I 157, 9. tenebrosum domicilium I 587, 9. mentis II 68, 6. de corpore et anima, cf. anima. corporis dimicatio I 207, 9 ss. corporis bona et mala I 601, 2 ss. in corpore uitia continentur II 118, 1. qui se corpori addixerunt, non adsequi possunt diuini muneris gratiam II 118, 10. 13. corpora animalium intersecta II 43, 11.

Corybantes I 51, 4. [86, 6.] 690, 3. [Corythi filii I 93, 11.]

costae II 19, 23.

C. Cotta pontifex apud Ciceronem disputans contra Stoicos de religionibus I 19, 1. apud Ciceronem I 122, 26. 139, 15. refellitur I 123, 4.

Crassus I 534, 3.

Crates Thebanus I 252, 21.

Cratinus II 156, 10.

Cretam Liber delatus I 35, 8. 682, 12. in Cretam Iuppiter infans missus I 51, 2. [remeauit I 55, 2. in Creta Iuppiter I 44, 21. 685, 20.] eius antrum I 88, 10. [eius sepulcrum I 45, 1. 685, 21. Κρήτη I 45, 8. Cretaea capra I 85, 17. Cretensis Iuppiter I 45, 10. Cretensium rex Melisseus I 91, 8. 690, 10.] Cretensium multitudo I 54, 21. Creticus Iuppiter I 85, 11. 689, 24.

Critias I 244, 21.

Croesus I 534, 2.

[Κρόνος I 50, 1. 52, 6. 7.]

crura II 47, 23.

crux cf. Christus.

cubita II 21, 9. 11. 37, 5.

cultus cf. deus. dii.

Cumana cf. Sibyllae.

Cunina dea I 77, 19. 687, 14.

cupiditas quid sit I 554, 2. cur homini data sit I 498, 4. 554, 6. 739, 2. ea male utuntur I 555, 8. 738, 10. 740, 3. in deum non cadit II 107, 25. mala I 497, 1.

Cupido I 65, 17. [Cupidinum simulacra in gymnasiis I 74, 3.] triumphus Cupidinis carmen I 36, 14.

Curetes [I 86, 6. filii Iouis I 44, 21. cur altores Iouis dicantur I 86, 12 ss.] Curetas I 86, 19.

C. Curio consul [I 23, 11.] II 124, 7.

Curtius neci se obtulit I 210, 12.

Cymaea cf. Sibyllae.

Cynici a canibus uocabulum traxerunt I 224, 10. (710, 8.) in propatulo coibant cum coniugibus I 224, 8. 710, 14.
Cynocephalus I 689, 13.
[Cynosurae I 33, 22. 682, 1.]
Cyprianus: Lactantii de eo iudicium I 402, 12—403, 5. 412, 4 ss. in ea oratione qua Demetrianum redarguere conatur I 412, 5. a quodam Coprianus uocatus I 403, 2.
in Cypro Venus I 65, 21. 682, 22. apud Cyprios humana hostia immolata I 78, 22. Iuppiter Cyprius I 688, 17.
Cyrenaeus Theodorus II 84, 1.
Cyrenaicae sectae conditor Aristippus I 702, 4. 710, 18. magister I 223, 10. Cyrenaici de uirtute et summo bono I 193, 19.
[Cyrus I 22, 14.] Cyrus maior Iudaeos terris suis reddidit I 285, 9. 304, 6. aequalis Tarquinii Superbi I 285, 10. (Cyri aetate, cf. adn. cr., I 327, 6.)

Dacia II M 178, 6. noua, ibid. 183, 4. Daciis adsidue rebellantibus, ibid. 199, 10.
Daciscum imperium cognominari Romanum Maximianus (Galerius) uolebat II M 205, 5.
daemones: grammatici eos dictos aiunt quasi δαήμονας, id est peritos ac scios rerum I 163, 13. Latine genii appellati I 164, 18. quomodo facti sint I 163, 6 ss. 695, 15. 22. daemonum duo genera, unum caeleste, alterum terrenum I 163, 9. daemonas deos esse I 163, 14. 387, 7 ss. 724, 1. 5. Apollo daemon est I 27, 5. 6. 387, 9. 11. 388, 8. Iuppiter I 386, 20. 387, 15. 388, 7. Neptunus, Volcanus, Mercurius I 388, 7. per daemonum insidias cultus deorum inrepserunt I 714, 12. uarios cultus sibi (diis) condiderunt I 167, 9 ss. 387, 22 ss. 696, 5 ss. in sacrilegos nonnumquam aliquid ultionis edunt I 169, 14. 697, 2. ab hominibus adorati I 468, 7. daemonum potestas, inuenta, fraudes eorumque cultus I 163, 15—172, 2. 21. 174, 2—17. 696, 2—697, 5. fraudes I 320, 16. 328, 16. 640, 19. insinuant se mentibus hominum I 471, 7. 9. in corpora hominum inrepunt I 725, 1. praedones hominum I 401, 20, hostes, latrones, interfectores I 468, 8. persecutiones per daemonas effectae I 385, 5—386, 7. 461, 15. 20. 471, 4—20. daemonum instinctu Domitianus ad persequendos Christianos incitatus II M 177, 4. instinctibus daemonum haereses extiterunt I 394, 12. 396, 2. reformidant deum, quia torquentur ab eo ac puniuntur I 650, 22. nomine dei ueri fugantur I 165, 15 ss. 387, 5 ss. 471, 8—14. 724, 26 ss. ad nutum dei contremiscunt II 130, 2. a Christo, cum inter homines ageret, uerbo fugati I 384, 16. 724, 27. quanto terrori daemonibus signum crucis sit I 384, 14—385, 8. 386, 4 s. 724, 24—725, 6. iustos id est cultores dei metuunt I 165, 15. perditissimos daemones deus in aeterna supplicia damnauit I 461, 15. — terreni daemones sunt inmundi spiritus: cf. spiritus. — princeps daemonum I 163, 11. 659, 6. 665, 8. 759, 5. 23; cf. daemoniarches. — de daemonibus Hesiodus I 163, 18. 695,

24. Homerus I 387, 15. Plato in Symposio I 164, 16. daemon Socratis I 164, 7. 695, 25. — spiritus daemonicus I 387, 11. cf. spiritus.
daemoniarchen cur deus esse uoluerit I 697, 6. unde diabolum Trismegistus uocet I 163, 12. in figura draconis Romam perlatus I 169, 18 (cf. 126, 19.). cf. diabolus.
Daia cf. Maximinus.
Danae a Ioue uiolata: huius fabulae interpretatio I 39, 13. 684, 4. Danaen I 39, 13 (-aem *H*, -aan *P*). 684, 4.
Danuuius II M 193, 6. (183, 2.)
[Dardanus Corythi, non Iouis filius I 93, 11.]
sub Dario rege I 285, 14. Darii aetate I 327, 6.
Dauid filius Iesse I 322, 4. pater Solomonis I 297, 19. 298, 1. 323, 9. 12. 713, 15. quando fuerit I 359, 8. 713, 16. potentissimus rex idemque propheta I 297, 20. 713, 15 (cf. 13 s.). quem praeter ceteros prophetas Iudaei legunt I 321, 5. diuinorum (caelestium) hymnorum scriptor I 298, 1. 713, 15. ad Dauid Nathan missus uolentem deo templum fabricare I 322, 8. 10. damnat Iudaeos I 321, 6. de Christo I 713, 17. regnum Dauid I 359, 8. Christus eius filius I 324, 2. 5. ex genere Dauid I 324, 16. apud Dauid I 329, 20.
Decius persecutor ecclesiae: profectus aduersus Carpos a barbaris cum magna parte exercitus deletus II M 178, 1—9.
Deianira I 681, 22.
Delos Apollinem coluit I 56, 20.
Delphi I 25, 10. Delphicus Apollo I 387, 9. [Delphis Sibylla I 20, 15. 21, 7. 679, 25.]
Demetrianum Cyprianus redarguere conatur I 412, 5 ss.
Demetrianus auditor Lactantii I 150, 2. II 4, 6. 162, 1. Lactantii ad eum monita II 4, 1—8. 20—5, 7. 13—18. 7, 1 s. 63, 9—14. ad eum liber De opificio dei a Lactantio scriptus I 150, 1. II 4, 1 ss. ad eundem epistularum Lactantii libri duo II 162, 2. eorum fragmenta II 156, 25. 157, 4.
Democritus auditor Leucippi II 90, 19. a Leucippo eruditus hereditatem stultitiae reliquit Epicuro I 232, 14. Epicuri auctor I 6, 13, 234, 14. 583, 1. agros suos pascua publica fieri passus est I 252, 17. 710, 7. se ipse interfecit I 237, 12. 710, 23. quasi in puteo alto ueritatem esse demersam queritur I 266, 5 ss. 272, 13. 711, 15. auctor sententiae fortuito omnia facta esse I 6, 13. (93, 12.) de atomis I (232, 14). 592, 7. de mundo I 583, 1. homines uermiculorum modo putauit effusos esse de terra I 607, 22. animas cum corpore perire I 234, 16. 608, 8. 610, 11. 627, 2. 755, 14. eius leuitas II 93, 12.
[Demophile Sibylla I 21, 17.]
Demosthenes I 406, 10.
dentes II 25, 10. 35, 7. 8—10. 16. 36, 4—10. 47, 4.
Deucalion I 148, 21. 151, 12. Deucalioneae aquae II Ph 136, 14.
Dea Bona cf. Bona.
deus: ei nomen non est, proprium nomen est deus I 19, 21. 20, 4. omnipotens est uerum cognomentum dei I 677, 16. utrum unus sit an multi I 7, 18 ss. 676, 18. 678,

7. 680, 19. II 94, 18. unus est, solus, liber, deus summus, carens origine I 393, 20. unus I 12, 21. 13, 6. 10. 16, 3. 26, 8 ss. 173, 11. 280, 8 ss. 678, 7. 681, 19. II 69, 17. 95, 4 ss. *al.* deus singularis (*i. e.* unus) *saepissime, uelut* I [4 adn. § 13.] 9, 13. 13, 1. 19, 16. 95, 14. 96, 9. 171, 19. 312, 7. 378, 17. 394, 6. 446, 15. 472, 1. 510. 4. 512, 16. 546, 22. 678, 14. 679, 14. II 121, 8. ex se ipso est procreatus I 28, 13. 137, 19. sempiternus I 586, 26. aeternus I 137, 21. 678, 7. eius aeternum nomen I 477, 21. aeterna mens I 8, 4. antiquus dierum cur a Daniele appelletur I 313, 17. solus a saeculis fuit, ut erit semper in saecula I 313, 18. inmortalis I 586, 25. eius aetas et origo non potest conprehendi I 313, 18. in deo sexus non est I 30, 1. 680, 22. 24. de figura dei II 117, 13. deus oculis et mente inconprehensibilis I 734, 8. non potest aut cogitatione hominis aut sermone conprehendi I 678, 10 s. deus summus *saepissime, uelut* I 2, 11. [4 adn. § 13.] 15, 6. 16, 17. 18, 4. 19, 16. 23, 19. 26, 19. 43, 14. 96, 17. 283, 5. 286, 11. 313, 17. 321, 2. 392, 20. 394, 6. 595, 25. 712, 4. 761, 3. II 69, 17. 70, 6. M 226, 13. 227, 25. *in oratione Licinii* summe deus II M 226, 18. 22. 24. perfectus est I 8, 17. 9, 8. 11, 16. 586, 25. 678, 7. inpassibilis, nulli rei subiectus I 11, 16. 137, 21. 678, 8. incorruptibilis I 8, 24. 11, 15. 678, 7. incorruptus I 137, 21. 586, 25. inmutabilis I 137, 21. beatus I 26, 10. 137, 21. 597, 12. optimus maximus II 75, 11. omnipotens I 677, 16. maiestas dei (summi ac singularis) I 19, 16. 29, 2. 10. 95, 14. 96, 9. 378, 17. 512, 16. II 121, 8. II M 179, 12. prouidentissima II 10, 19. ipse intellegentia, ipse sensus ac ratio est II 7, 16. eius sapientia I 586, 24 ss. in deo qui adfectus sint II 107, 6. 108, 8. 23. 109, 7. an nihil omnino curet II 109, 22. gratia mouetur II 71, 10. 72, 2. 74, 13. 77, 12. 107, 1. 108, 15. Lactantii De ira dei liber II 67 ss. an sit aliqua ira in deo II 109, 22. 113, 9. plurimi existimant non irasci deum II 67, 4. qui error maximus est et uitae humanae statum euertit II 67, 10. omnem religionem dissoluit II 123, 11. deus irascitur I 172, 15 ss. II 71, 9. 72, 1. 74, 13. 77, 12. 99, 2. 107, 2. 108, 23. 110, 21. 114, 8. 118, 17. 119, 5. 12. 130, 10. quamuis sero noxios punit II 121, 10. M 172, 14. nouissima eius ira super gentes I 665, 14. 666, 5. patientissimus est et iram suam continet II 120, 10. 121, 9. eius patientia quid adsequatur II 121, 6. 123, 4. dei ira num aeterna sit II 121, 19. 122, 12. deus habet ignoscendi licentiam II 119, 12. cur hominem irasci uetet II 121, 23. diuina de ira dei testimonia II 123, 9. deus pater (Christi) I 129, 11. 130, 2. deus pater et deus filius I 391, 22. cf. Christus. — Plato de primo ac secundo deo I 713, 2. deus pater (hominum) I 157, 3. 601, 24. II 27, 19. 121, 3. parens I 202, 2. II 7, 14. uerus pater (parens) I 44, 6. 597, 3. II 5, 15. summus pater I 377, 16. 381, 21. 394, 10. 642, 4. communis

(omnium) pater II 60, 14. 75, 10. unus idemque omnium deus pater II 60, 14. dominus I 749, 12. dominus noster I 479, 6. dominus et pater (parens) I 26, 8 s. 280, 10 ss. 282, 3 ss. 283, 1 ss. 284, 2 ss. 460, 20 ss. 572, 3. 669, 12. 676, 21. 712, 6 ss. 730, 17 s. 735, 11 ss. II 118, 23. 130, 14 ss. quemadmodum materiam (I 15, 1) et mundum et omnia quae in eo sunt creauerit I 132, 3—162, 22. 694 ss. precandus nobis et adorandus est deus caeli I 665, 1. deus et mundus: cf. mundus. unus est princeps et origo rerum deus II 97, 3. praeses dominusque mundi I 670, 20. ille unus magister et imperator omnium deus I 509, 16. mundi huius effector et gubernator I 421, 26. mundi administrator II 118, 19. deus aedificator artifex auctor conditor constitutor effector fabricator factor institutor machinator opifex parens rector rerum (mundi *sim.*): *cf. in Indice uerb. haec nomina et* creator. deus. *deum omnia cum in omnibus animantibus tum in homine summa cum prouidentia constituisse per totum* De opificio dei *librum demonstratur.* — cf. homo. — cur deus mala uoluerit esse: cf. bonum, malum. — De uero cultu *liber VI Instit. inscriptus.* deus Saturno regnante utique colebatur I 413, 18. 421, 18 s. aureo saeculo homines nullos deos, sed unum ac solum deum nouerant I 691, 7. colendi dei gratia homo natus I 201, 4 ss. quemadmodum deus colendus sit I 479, 8. II 132, 12. iustitia est ueri dei cultus I 730, 15. deo quid debeatur I 509, 18—514, 6. deum nosse primum legis dei caput I 508, 5 ss. 735, 11. deus imperator I 509, 17. 671, 23; cf. militia caelestis. deus doctor sapientiae duxque uirtutis I 5, 3. inluminator noster deus I 547, 5. deus et iudex et testis idem futurus I 575, 13. iudicium dei nemo effugere potest II 120, 1. aequissimus iudex I 667, 25. maximus et aequissimus iudex, speculator ac testis omnium I 548, 20. — cf. spiritus.

dii homines fuerunt post mortem consecrati I 29, 19—92, 21. (56, 10. 57, 1. 58, 5 s. 11. 59, 11—18. 60, 4. 64, 20. 86, 22.) 99, 17. 103, 8. 173, 5. 9. 391, 12. 17. 407, 20. 464, 14. 465, 5. 483, 9. 627, 24. 680, 27. 681, 7. 699, 4. fuerunt maximi reges I 30, 21. 55, 15. 56, 9. 20. 57, 11. 162, 10. 681, 1. 696, 7. II 96, 1. quomodo hi facti sint dii I 30, 21. 67, 12. 71, 23. 628, 1—3. de diis feminis deorumque conubiis quae dicuntur, uera sunt I 40, 21. deorum sexus I 61, 19—63, 22. urbes et domus I 63, 2. 5. fugae uulnera mortes bella adulteria I 71, 24. adulteria et stupra exprimuntur in theatris I 433, 1. aerumnae I 65, 1. dii quando coli coepti sint I 91, 6. 92, 15. 23. 149, 9. 415, 12. 419, 7. 690, 8. 23. 691, 3. aureo saeculo nulli dii colebantur I 691, 7. quibus causis decepti homines primitus deos esse crediderint I 95, 11. deorum cultus a daemonibus effectus I 167, 9. 696, 5 ss. 714, 12; cf. daemones. deorum opinionem pulchritudine ac nitore simulacrorum sustentari I 121, 25—122, 20. 693, 4—10.

deorum effigies grandes pupae sunt I 109, 22. 110, 7. dii non auro ebore gemmis excolendi exornandique sunt I 109, 6. 692, 4. uniuersa mala cultus deorum induxit I 421, 4—423, 15. deorum cultus quam peruersus et perniciosus sit I 274, 6 ss. 278, 4 ss. 281, 11 ss. 604, 10—606, 5. deorum religiones triplici modo uanae sunt I 173, 4 ss. 174, 12. 699, 2 ss. cur deorum cultores boni et iusti esse non possint I 432, 14 ss. duodecim dii I 26, 22. Orpheus CCCLXV deos esse dicit I 26, 22. dii maiorum gentium I 60, 7. deorum res gestae ab Euhemero collectae I 42, 3. 685, 10. cf. Epicurus. Stoici.

dexterae corporis partes cf. corpus.

diabolus: διάβολος Graecis I 130, 4. de factis diabolus I 695, 3. id est criminator I 130, 4. 158, 7. 489, 9. 695, 3. siue delator I 695, 3. alter spiritus a deo factus I 129, 13; cf. spiritus. ad malum transcendit I 129, 15. 130, 1. conturbata illa prauaque mens I 143, 4. dei aemulus I 144, 3. aduersarius dei I 499, 11. prauus antitheus I 144, 13. eius est occidens I 143, 4, et nox I 144, 13. ne corrumperet homines, misit deus angelos I 162, 19. eos mulierum congressionibus inquinauit I 163, 1. diaboli satellites et ministri I 163, 5. 695, 19. *cf.* daemoniarches *et* princeps daemonum (*s.* daemones). — diabolo dedit deus ab initio terrae potestatem I 162, 18. dominator terrae fallacissimus I 163, 2. inlexit primos homines criminator I 158, 7 ss., serpens unus ex dei ministris I 694, 14 ss. serpens non destitit semen hominis persequi I 695, 2 ss. (Cain) in caedem fratris armauit I 695, 5. malorum fons ille diuini nominis semper inimicus I 499, 3, eius liuor I 130, 1. machinator omnium malorum I 659, 7. [auctor errorum malorumque omnium machinator II 62 adn. cr. § 4.] dux damnatus, qui uitiis ac malis praesit I 488, 9. uia criminatoris illius qui prauis religionibus institutis homines in uiam perditionis inducit I 489, 9, praecursor eius uiae 505, 19. huius uiae dux praeuaricator ac subdolus I 506, 6. aliqua peruersa potestas ueritati inimica, cui unum sit opus hominum caecare mentes I 97, 20. expugnare uirtutem iustitiamque ab hominibus excludere I 564, 11. dominium corporis habet I 157, 7—12. eius inlecebrae uoluptates I 564, 10 ss. inlicita desideria inmittit I 565, 11 ss. 14—566, 2. [II 62 adn. cr. § 4.] eius hostis insidiae uariaeque artes I 493, 13 ss. 505, 19 ss. 506, 6 ss. [II 62 adn. cr. § 4 s.]. astutus ac saepe uiolentus II 5, 7—12. persecutionis auctor II 5, 7. I 761, 10. aduersarium nobis deus reseruauit, ut possemus capere uirtutem I 493, 2. aduersarius ille noster I 565, 11. aduersarius I 761, 10. [II 61 adn. cr. § 1.] conluctator et aduersarius noster II 5, 6. [cur deus talem esse uoluerit I 130, 5 adn. cr. § 1 ss.] [cur hunc uexatorem generi hominum constituerit II 61 adn. cr. § 1 ss.]. [ut prosternit multos, sic a multis uictus prostratusque discedit II 62 adn. cr. § 5). nouem proeliis zabulum cum

satellitibus suis debellasti II M 189, 23. deus omnes insidias atque impetus diaboli a populo suo arceat II M 238, 2. credunt quidam Neronem diaboli praecursorem fore II M 176, 1. princeps daemonum erit in custodia mille annis caelestis imperii I 659, 6. 665, 8. 759, 5. soluetur denuo atque omnes gentes aduersus iustos concitabit I 665, 8. 759, 23. conprehendetur atque perpetuo igni cremabitur I 666, 21. — cf. daemoniarches.

Diagoras Melius atheus nominatus II 83, 18 ss. deos exclusit I 6, 14. nullum esse deum dixit II 83, 19. 84, 2—7. 93, 11.

dialectica I 212, 21.

Diana et Hippolytus I 66, 19. non casta I 682, 24. Dianae apud Tauros hospites immolati I 78, 25. 688, 18.

Dicaearchus animas cum corpore interire argumentatus est I 234, 16. 608, 7. 610, 10. 627, 2. 755, 14.

dies septem quibus anni conficiuntur I 629, 11. dies et nox I 143, 22 ss. dies dei est et uerae religionis imago I 144, 2. 6. 7. dies sex quibus mundus consummatus est, quid significent I 629, 6 ss. dies septimus (sabbati) quid significet I 629, 8 ss. dies magnus dei mille annorum I 629, 17. 630, 4.

digiti II 37, 8—23. pedum II 48, 8. maximus eorum II 48, 11.

diluuium I 148, 15. 151, 13. 160, 14. 695, 1. diluuium aquarum I 151, 11. cataclysmus I 148, 19. 25. 694, 26. II 126, 4.

Diocletianus ante imperium Diocles uocabatur II M 183, 26. Diocles, ibid. 206, 3. 216, 5. a Dioclete, ibid. 237, 10. Diocles iterum factus est, ibid. 195, 11. Diocletianus, scelerum inuentor et malorum machinator, cum disperderet omnia, ne a deo quidem manus abstinuit, ibid. 179, 25. rem publicam euertit, ibid. 184, 4. tres participes regni sui fecit in quattuor partes orbe diuiso, ibid. 180, 2—6. eius dispositio, ut duo sint in re publica maiores, qui summam rerum teneant, item duo minores, qui sint adiumento, ibid. 192, 21. prouinciae in frusta concisae; multi praesides, rationales, magistri, uicarii praefectorum, ibid. 180, 9—14. eius insatiabilis auaritia, ibid. 180, 1. 17. enormitas indictionum eius, ibid. 180, 7. 14. legem pretiis rerum uenalium statuit necessitate ipsa post multorum exitium solutam, ibid. 180, 19—181, 1. infinita eius cupiditas aedificandi, qua Nicomediam urbi Romae coaequare studebat, ibid. 181, 1—11. eius frater Maximianus (Herculius), ibid. 181, 17. eius gener alter Maximianus (Galerius), ibid. 182, 16. 206, 3. eum nominauit Maximianum ominis causa, ibid. 194, 10. cur eum metuerit, ibid. 183, 5. eum contra Narseum regem Persarum mittit, ibid. 183, 9. ab eo contemptus, ibid. 183, 25. summa felicitate regnauit, quamdiu manus suas iustorum sanguine non inquinaret, ibid. 184, 3. 190, 21. quam causam habuerit ecclesiam persequendi, ibid. 184, 4—185, 2. in Bithyniam uenit hiematum, ibid. 184, 23. de persecutione Christianorum cum Maximiano (Galerio) consilium habet eamque fieri patitur, ibid.

185, 10—186, 10. persecutionis initia, ibid. 186, 11—187, 14. progressus, ibid. 187, 15—190, 21. filiam Valeriam coniugemque Priscam sacrificio pollui coegit, ibid. 188, 12. Diocletianus consulatum octauum agit, ibid. 186, 17. pergit Romam, ut illic uicennalium diem celebraret, qui erat futurus a. d. XII Kalendas Decembres, ibid. 190, 21. quibus sollemnibus celebratis aeger animi prorumpit ex urbe, nono consulatu Rauennae inito aegrotans redit Nicomediam, ut circum quem fecerat (181, 4) dedicaret, ibid. — 191, 9. ingrauescente morbo demens certis horis postremo factus, ibid. — 192, 2. eius colloquium cum Maximiano (Galerio), quo ab hoc cogitur imperio cedere atque Seuerum et Maximinum Caesares nominare, ibid. 192, 4—194, 18. Maximiani (Herculii) ad eum litterae, ibid. 193, 9. utrumque illud quando et quomodo factum sit: Diocles iterum factus in patriam dimittitur, ibid. 194, 19—195, 13. Diocles a Maximiano (Galerio) genero *(Carnuntum)* accitus, ut Licinio imperium daret substituto in Seueri locum, ibid. 206, 3—5. Valeriam Augustam filiam a Maximino in Syriae solitudines relegatam frustra repetit, ibid. 221, 8—15. eius imagines detractae, ibid. 221, 18. eius mors, ibid. — 222, 8. uiginti annorum felicissimus imperator, ibid. 222, 6. eius mores, ibid. 180, 1. 17. 181, 1—16. 21. 183, 5. 9. 184, 6. 185, 17—21. 187, 22. a Dioclete et Maximiano (Herculio) Iouiorum et Herculiorum cognomina insolenter adsumpta, extincta, ibid. 237, 9. tempore uicennalium (Diocletiani) gens barbara a Gothis pulsa Maximiano (Galerio) se tradidit, ibid. 218, 15.

Dinomachus de summo bono I 191, 7. 194, 19. 702, 19.

Diodorus (Siculus) I 51, 19.

Diodorus de summo bono I 191, 8. 194, 4. 702, 7.

Diogeni seruitus euenerat I 259, 6. Diogenes cum choro canum suorum mendicare uictum maluit, idemque de uirtute I 710, 8.

Dionysius Siciliae tyrannus Graecia potitus est I 110, 13. 692, 7. deos Graeciae contempsit et spolianit inpune I 110, 12—111, 3. 22. 112, 6. 7. 692, 6. eius iocularia de sacrilegiis suis I 110, 15. 18. 21. 112, 3. eius felicitas I 111, 4. 112, 2. 113, 17. 692, 8. (Dionysius) et duo familiares Pythagorei I 456, 2.

Diphilus II 156, 7.

Dis pater I 54, 3.

discipuli Christi cf. Christus.

Dolabella consul I 60, 21.

Domitianus tyrannus, persequitur Christianos II M 176, 4—177, 4. eius mors, ibid. 177, 6. memoria nominis eius erasa senatusque in mortuum decreta, ibid. 177, 6—11. Capitolium et alia mirabilia monumenta fecit, ibid. 177, 7 s. cum Apollonium punire uellet, hic repente in iudicio non comparuit I 408, 5.

Domitius *Ulpianus* de officio proconsulis libro septimo rescripta principum de poenis cultorum dei collegit I 436, 11.

ad Donatum Lactantius librum De ira dei scripsit II 63, 4. 123, 5.

Donatus confessor: ad eum liber De

mortibus persecutorum scriptus, II M 171, 6. praeter ceteros persecutionem Diocletiani expertus est: nouies tormentis subiectus nouies aduersarium gloriosa confessione uicit; eius laudes, ibid. 189, 15—190, 20. edicto Maximiani (Galerii) post sex annos e custodia liberatus, ibid. 214, 2. scriptor libri De mortibus persecutorum eum in testimonium fidei suae uocat, ibid. 236, 12. eum orat, ut dominum deprecetur, ut misericordiam suam ecclesiae florescenti seruet, ibid. 237, 16. Donate carissime, ibid. 171, 6. 189, 15. 214, 3. 237, 16.
dualis numerus cf. numerus.
duodecim tabularum conditores I 511, 1.

Ebriis cur omnia duplicia uideantur II 31, 21. 32, 1.
ecclesiae fundamenta per discipulos Christi posita I 367, 13. a discipulis Christi per annos XXV *(post Christi in caelum discessum)* usque ad principium Neroniani imperii per omnes prouincias et ciuitates ecclesiae fundamenta missa II M 174, 9—14. deletis aduersariis profligata nuper ecclesia rursum exsurgit, ibid. 172, 2. rescissis actis Domitiani ecclesia multo clarius enituit secutisque temporibus manus suas in orientem occidentemque porrexit, ibid. 177, 11—20. de restituenda ecclesia litterae Constantini et Licinii, ibid. 228, 13 ss. ab euersa ecclesia usque ad restitutam fuerunt anni decem, menses plus minus quattuor, ibid. 233, 18. florescens ecclesia, ibid. 238, 3. ecclesiae unitas I 395, 8. ecclesia uerum templum dei I 324, 6. 325, 1 ss. 403, 15. II M 172, 2. 12. 174, 17. 175, 4. catholica ecclesia I 396, 8. 15.
Egeria dea I 88, 4. [eius nemus I 67, 2.]
elementa quattuor I 156, 5. II 85, 2. elementa mundi caelum sol terra mare I 162, 7. II 70, 2. uis et significatio cuiusque elementi I 156, 11 ss. II 106, 9 ss. elementa inter se contraria (ignis et aqua) I 145, 7 ss. II 106, 9. alterum (ignis) quasi masculinum elementum est, alterum (aqua) quasi femininum, alterum actiuum, alterum patibile I 145, 16. Saturnus ex coitu elementorum genitus I 45, 17. 46, 10. elementa dii non sunt I 115, 1. 118, 24. 119, 1. 4. 9. 121, 12. 20. 693, 11. elementorum figurae humana specie comprehensae coluntur I 121, 21. eorum cultus quando inceperit I 162, 7. — usus elementorum II 99, 19. — caelestes ignes ceteraque mundi elementa I 120, 24. elementum mundi I 14, 14. leuia et grauia elementa I 598, 14.
elephantus II 21, 14—25. 25, 18.
Eleusina Ceres I 82, 21.
eloquentiae natura ac uis I 401, 18 ss. II 63, 17. eius usus I 3, 15. I 177, 8 ss.
Elysium I 735, 8. Elysii campi I 489, 5.
Emmanuel cf. Christus.
Empedocles se in ardentis Aetnae specus deiecit I 237, 8. 710, 22. Empedocles, quem nescias utrumne inter poetas an inter philosophos numeres, quia de rerum natura uersibus scripsit, quattuor elementa

constituit I 156, 2. angustas esse sensuum semitas queritur I 266, 3. 272, 14. 711, 14. caelum aerem glaciatum esse ait II 56, 14.
Ennius Historiam Sacram Euhemeri et interpretatus est et secutus I 42, 8. 685, 12. noster Ennius de diis II 96, 9. propter Africani laudes uituperatur I 69, 5. *cf.* Euhemerus.
ab Ephesiis Apollonius sub Herculis Alexicaci nomine honoratus I 409, 2.
Epicurus: disciplina eius cur multo celebrior quam ceterorum fuerit I 228, 11. quam originem habeat I 229, 9 ss. 231, 4 ss. Epicurus rudes omnium litterarum ad philosophiam inuitat I 258, 1. 20. deum esse dixit II 83, 6. deum uerbo reliquit, re sustulit I 706, 18. beatum et incorruptum uocat, quia sempiternus est I 209, 8. semper eum esse quietum dicit II 110, 5. nihil eum curare II 110, 1. dissoluitur argumentum Epicuri, quoniam mala sint, deum nihil curare dicentis II 103, 13. 104, 4. 14. neque iram neque gratiam in eo esse II 72, 1 ss. 80, 13 ss. in deo adfectus non esse II 107, 3. si noceat, bonum non esse II 111, 1. deos esse non abnuit I 706, 11. sensit nullos deos esse, sed uerbis eos reliquit, re ipsa sustulit II 72, 22. nihil ad deos pertinere censet nec gratia eos tangi nec ira moueri I 236, 3. 432, 2. 706, 14. cur hoc sentiat I 432, 4. prouidentiam nullam esse I 230, 6 ss. 676, 7. 706, 9. II 83, 8. mundum non prouidentia effectum esse I 138, 16. plerique philosophi qui prouidentiam defendunt, argumento Epicuri perturbantur II 104, 1. dissoluit religionem II 80, 13 ss. 81, 17. confirmator sententiae omnia fortuito facta esse I 6, 13. 231, 3. de atomis I 232, 5 ss. 592, 7. 706, 19. II 23, 27. 83, 10. 84, 10—92, 2 (cf. 90, 20). uanitas omnis (de atomis) in Epicurum de Leucippi fonte profluxit II 90, 20. Epicuro hereditatem stultitiae Democritus reliquit I 232, 15. de mundi principio et fine I 151, 22 ss. 582, 21 (in hac re unus ueridicus auctore Democrito). de innumerabilibus mundis II 86, 18. de mundo II 83, 8. 84, 10 ss. de origine animalium hominumque I 150, 7 ss. 152, 1 ss. de animantibus partibusque earum II 22, 4 ss. 23, 5 ss. 89, 8 ss. de homine II 89, 8 ss. Epicurus ignorat ipsos homines quare aut quis effecerit I 590, 4 ss. 596, 18 ss. de morte I 233, 20 ss. 234, 15. 236, 5. 8. animam cum corpore interire I 234, 13 ss. 236, 5. 610, 11. 627, 2. 707, 2. 5. 755, 14. de inferorum poenis I 236, 4. 608, 13. de summo bono I 191, 6. 193, 6. 236, 6. 702, 14. 20. turpissimae uoluptatis adsertor I 234, 18. de sapiente semper beato I 262, 1. 263, 9. ad utilitatem suam refert omnia I 235, 16. nullam esse dicit humanam societatem, sibi quemque consulere I 236, 7. quae praecepta det secundum cuiusque mores I 228, 15 ss. homo astutus I 229, 8. sibi repugnantia dixit I 229, 10. 407, 2. non solum a doctissimis uiris, sed et omnium mortalium testimoniis coarguitur I 676, 9. non erat uersutus, sed ignorantia ueritatis errauit II 73, 7. ineptus II

23, 15. deceptor bilinguis malus et propterea stultus II 73, 6. eius stultitia coarguitur II 22, 1. eius leuitas II 93, 13. delirus I 138, 16. eius deliramenta II 23, 7. inridetur I 233, 14. 16. II 23, 13 ss. 30, 18. alias refellemus Epicurum II 24, 9. eius scripta II 73, 8. eius schola I 676, 7. II 72, 1. philosophorum qui Epicurum sequuntur amentia II 9, 10. Epicurus Lucretium docuit II 30, 18. Epicuri sunt omnia quae delirat Lucretius II 22, 2.
Epicureus Zeno I 247, 12. Cicero I 140, 6. aliquis I 623, 15. Epicureum dogma I 624, 5. — Epicurei esse quidem deos, sed curare quicquam negant neque irasci eos neque gratia commoueri I 470, 17. 729, 13. adsumpserunt nihil fieri mente diuina II 17, 8. prouidentiam non esse I 676, 7. II 9, 11. 17, 2. rerum originem non uidebant II 17, 5. rationem sequentium non uident, quia semel errauerunt in ipsa summa II 17, 1. ostendebant esse aliqua in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10. naturae opera reprehendunt II 9, 11. diuinorum operum reprehensores II 11, 2. 17, 11. in eis quae ad ipsum mundum pertinentia uitio dant, ridicule insaniunt II 9, 15. hominem nulla prouidentia esse factum II 14, 13. queruntur hominem nimis inbecillum et fragilem nasci quam cetera animalia II 10, 1—13. 11, 6—11. morbis et inmaturae morti esse subiectum II 14, 11. 15, 4. 22. 16, 14. hae opiniones refutantur II 11, 1—14. 10. 14, 14—18, 17. uolunt uitam hominum superuacuam esse I 574, 5. existimant animas cum corporibus nasci et item cum corporibus extingui II 17, 6. animum et animam indifferenter appellant duo Epicurei poetae II 57, 15. Epicurei uehementer sapere creduntur, sed desipiunt II 10, 14 ss. eorum amentia II 9, 9.
Epidauri Aesculapius moratus est I 33, 22. 682, 1. Epidauro Romam accitus I 126, 20. 169, 17—170, 1.
epilogus II 123, 7.
Eratineo *(nomen corruptum)* praesidi II M 220, 1.
Eratosthenes I 21, 14.
Erichthonius I 66, 6. 14 ss. 682, 1.
Erythrae [I 22, 11.] II 124, 5. [Erythraeae ciuitates I 22, 10.] Apollodorus Erythraeus [I 21, 10.] II 124, 1. Erythraea cf. Sibyllae.
Eryx filius Butae et Veneris I 65, 18.
Esaias a Iudaeis serra consectus I 307, 14. *genet.* Esaiae I 331, 11. Esaiam I 321, 10. 351, 10. Esaian I 715, 20.
Esus Gallorum deus I 79, 2.
ethica I 213, 7. 703, 21. 706, 4.
Eua I 155, 8. 158, 10.
euangelii praedicatio I 367, 8. 720, 24. II M 174, 5—11.
Euclides Megaricorum disciplinae conditor de summo bono I 208, 13.
Euhemerus I 42, 2 ss. 685, 8 ss. II 96, 9 (cf. Ennius). eius Sacra Historia uerae litterae I 53, 8.
εὐφημία ut Graeci appellant I 84, 12.
Euphorbus I 239, 20. 656, 8. 707, 13.
Euphranor I 110, 1.
Eupolis II 156, 10.
Europa ab Ioue rapta: huius fabulae interpretatio I 39, 21. 40, 4. 684, 10.
Eurystheus I 32, 14.
εὐσέβεια quid sit I 166, 8.

exulibus cur igni et aqua interdictum sit 146, 3.

Fabricius I 504, 13.
fabulas Stoici ad rationes physicas traducunt I 48, 22. 50, 4. 10. *fabularum interpretationes naturales uel poeticae* I 39, 13. 18. 21. 40, 3. 8. 41, 16. 42, 1. 13. 43, 5. 9. 46, 9. 23. 48, 24. 49, 24. 50, 10. 684, 5. 9. 10. 13. 20—26. fabulae comicorum II 156, 3. 23. Plauti II 156, 3. Terentii II 156, 22. Terentianae II 156, 5. tragicorum II 156, 23.
facies II 28, 9.
familia cf. pater familias.
fascinum I 77, 20.
Fatua cf. Fauna.
fatum II 61, 9. fatis dii omnes et ipse Iuppiter paret I 38, 11.
faucium tolles II 40, 12.
[Faula I 72, 19. 686, 17.]
Fenta Fauna soror Fauni eademque coniunx I 89, 13. [20.] 687, 25. [ab eo ad mortem usque caesa I 89, 23.] consecrata I 89, 13. 687, 26. [unde Fatua nominata sit I 89, 14. Bona Dea a mulieribus I 89, 19], a Fauno nominata I 687, 26. [eius pudicitia I 89, 16.] de ea Gauius Bassus I 89, 14. Varro I 89, 16. Sextus Clodius I 89, 20.
Faunus aequalis Orphei I 91, 1. Laomedontis I 91, 4. quae sacra constituerit I 89, 11. 90, 3. 687, 24. ineptias in Latio induxit I 687, 24. Picum patrem inter deos honorauit I 89, 12. 687, 24. Fentam Faunam sororem eandemque coniugem consecrauit I 89, 13. [20.] 687, 25. Bonam Deam nominauit I 687, 26. [uiris fata cecinit I 89, 15.] colitur a Latinis I 56, 17. [Fauni I 90, 6. 688, 5.]
Fausta minor filia Maximiani (Herculii) uxor Constantini II M 204, 1. 206, 9. 15, 207, 5. 7. 9—13.
Faustuli uxor Larentina I 72, 9. 686, 14.
febris pro dea habita I 74, 23. 687, 11. febri sanguis consumitur II 55, 16.
fel II 49, 5. 13. 17. adfectus iracundiae in felle constitutus II 49, 6. 17. 122, 1.
(femen) femina II 25, 7. 47, 19.
femina ad hominis effigiem a deo configurata I 155, 8. 694, 9. feminae quomodo gignantur II 45, 21. feminae natura II 46, 13 ss. feminis cur papillae datae II 38, 11. femininum (mulïebre) semen II 43, 13. 44, 8. 45, 1. 22. 46, 3. feminina pars corporis sinistra II 43, 12 ss. 44, 4. femininum quasi elementum aqua I 145, 16. — cf. mulier.
Fenestella diligentissimus scriptor I 23, 9. — II 124, 2. 5.
per fenestras perlucente uitro aut speculari lapide obductas transpicere II 30, 11.
Fenta cf. Fauna.
fetiales I 510, 11.
fetus uiuit intra uiscera genetricis II 56, 20. 57, 1. in utero per umbilicum nutritur II 38, 14. in auium fetibus primi oculi finguntur II 44, 14.
fideles: *cf. Indic. uerbor.*
fides *cf. Indic. uerbor.* Fides dea I [75, 7.] 687, 7.
filiorum in corporibus quomodo oriatur similitudo et dissimilitudo II 44, 7 ss.

fimum (*sic nominatiuus*) II 42, 19.
fistula cibalis II 39, 12. spiritalis II 39, 13. 40, 10. 16.
Flaccinus praefectus II 189, 17.
Flaccus cf. Horatius.
flamines a Numa creati I 88, 13. — I 463, 8.
Flora meretrix I 72, 21. 686, 17. dea facta I 73, 6. — II Ph 144, 128 (*codd.* flore).
Floralia: earum institutio I 73, 3. 686, 20. obscenitas I 73, 14.
formicae II 79, 10.
Fornax dea I 77, 13. 687, 12. Fornacalia I 77, 14. 687, 12.
fortuna I 264, 24—265, 7. 267, 16—271, 4. bona fortunae I 195, 6. simulacrum eius cum copia et gubernaculo I 269, 1. fortunae cur culpa malorum ascribatur I 432, 1. 7. aedes Fortunae equestris I 127, 6. simulacrum Fortunae muliebris I 126, 8. 169, 13.
Francorum gens II M 206, 10.
frater cf. Augustus. Christiani. *Indic. uerbor.* frater.
fretum (i. e. Bosporus) II M 225, 10. 227, 28. Chalcedonium, ibid. 214, 13. 18.
frigoris uis et significatio I 143, 20 ss. 144, 22.
frons II 27, 2. Varro de frontis nomine II 28, 12.
Fuluius censor I 127, 5.
tres Furiae quid significent I 553, 21. 738, 7.
furiosis cur omnia duplicia uideantur II 31, 21. 32, 1. 11.
Furius Bibaculus praetor I 87, 11 ss.
L. Furius apud Ciceronem (De re publ.) I 437, 10. 444, 18. 451, 22. 452, 4. 11. 454, 10. 459, 19.
[Fuscus I 455, 4.]
[P. Gabinius I 23, 13.]
Gaetuli (*coni.*, Itali *cod.*) II M 223, 11.
Galatae II 155, 8.
Galatia prouincia II 155, 11. 13.
Galba maximus orator I 444, 11.
Galerius cf. Maximianus (Galerius).
Galilaea I 364, 4. 720, 22.
Galli antiquitus a candore corporis Galatae nuncupabantur II 155, 7. in Galatiam uenientes cum Graecis se miscuerunt II 155, 11. Galli Esum atque Teutaten humano cruore placabant I 79, 2. urbs a Gallis obsessa et occupata I 76, 13. 686, 22. qua in re Galli desperabant I 77, 9. 687, 1.
Galli sacerdotes Matris Deum I 65, 5. 682, 19. qui uirilia sua ferro metant I 427, 15.
Gallia II M 204, 1. 205, 6. 206, 7. Galliae, ibid. 205, 22. liberae a persecutione, ibid. 189, 9.
Gallograecia II 155, 13.
Ganymeden (-dem *codd. quid.*) pronepotem Iuppiter ad usus inpudicas habuit I 93, 12. Iuppiter regium puerum rapuit ad stuprum I 36, 2. 683, 13. Catamitus a Ioue in aquila raptus: huius fabulae interpretatio naturalis I 39, 19. 40, 8. 684, 9. imago Catamiti et effigies aquilae ante pedes Iouis in templis I 41, 8. Ganymedea fabula pro falso repudianda I 40, 8. alterum Ganymeden (-dem *codd. quid.*) I 171, 3.
(P. Gauius) I 350, 22. 351. 1. Gauiana crux I 350, 19.
A. Gellius in libris Noctium Atticarum Chrysippi de bono et malo sententiam interpretatus est I 697, 20.
duobus Geminis consulibus Christus

cruci adfixus I 304, 9. II M 173, 11.
genae II 33, 10. 36, 21.
genitalia II 25, 6. 47, 6.
geniorum nomen daemones sibi adsumunt: sic Latino sermone daemonas interpretantur I 164, 17. 696, 2.
gentes id est ii qui deum ignorabant I 306, 13. quomodo esse coeperint I 161, 17—162, 15. de hereditate uitae inmortalis a Iudaeis ad exteras nationes (alienigenas) conuersa I 305, 2 ss. 715, 7. Christiani a deo e gentibus conuocati I 366, 10. 722, 1. non extinguentur omnino (in regno mille annorum) I 659, 3. 759, 10. extremo iudicio dei perditio gentium fiet I 665, 14 ss. 666, 5. 760, 1 ss. — II M 185, 7.
genua II 21, 8. 47, 21.
genus humanum cur fictum sit I 593, 12. cf. homo.
geometria I 258, 11.
[oppidum Gergithium I 22, 13.]
Geta (ap. Terentium) I 134, 7.
gingiuarum usus et nomen II 36, 6.
gladiatores: qui extinguendas publice animas suas uendunt I 427, 17. ludi (gladiatorii) I 557, 13—558, 7. 742, 4—14.
[Glauca Saturni filia I 54, 2—5.]
[oppidum Gnossum Vesta creauit I 45, 1.]
Gothi II M 187, 11. 218, 15.
Gracchanis temporibus legati Roma Hennam missi I 112, 17.
Graecia Dionysius Siciliae tyrannus potitus est I 110, 13. 692, 7. Graeciae dii ab eodem spoliati I 692, 6 (110, 13). Graecia studio inquirendae ueritatis exarsit I 276, 12. in Graecia Liberi sacra ab Orpheo inducta I 19, 16. Graecia alios deos colit ut prosint, alios ne noceant I 74, 20. [Cupidinum et Amorum simulacra in gymnasiis consecrauit I 74, 2. in Graecia deorum sepulcra I 59, 23. scriptores Graeciae I 59, 20.] uetustissimi Graeciae scriptores quos illi theologos nuncupant II 96, 7. Helena Graeciae principes recognouit I 34, 16.
Graecus Plato I 243, 12. Graecorum Aristonicus et Apollodorus Erythraeus I 124, 1. Graeci habuerunt regimen terrarum I 633, 2. cum Graecis Galli se miscuerunt II 155, 12. maxime apud Graecos fuit usitatum montibus aut fluminibus nomina de hominibus indere I 47, 5. Graecorum prudentia I 74, 15. Graeci cum sua sapientia I 725, 4. philosophiam commenti sunt I 228, 1. apud Graecos maiore in gloria philosophi quam oratores fuerunt I 3, 9. Graecorum leuitas I 57, 15. 217, 4. res leuissimas pro maximis semper habuerunt I 68, 8. a Graecis uniuersa flagitia manarunt I 74, 13. panegyrici orti I 57, 14. [Graeci ministros dei ἀγγέλους nominant I 130, 5 adn. cr. § 7.] hominem cur ἄνθρωπον appellauerint I 98, 12. 692, 12. uocem αὐδὴν uocant ab auditu II 29, 5. διάβολον appellant spiritum malum I 130, 4. melius λόγον dicunt quam nos uerbum siue sermonem I 300, 4. melius μετάνοιαν dicunt quam nos resipiscentiam I 572, 11. unde Christum μεσίτην uocent I 376, 9. Graeci ueteres χρίεσθαι dicebant ungui I 294, 7. εὐφημία ut Graeci appellant I 84, 12. Graecos Romani

secuti sunt (de diis) II 96, 8. Varrone nemo umquam doctior ne apud Graecos quidem uixit I 20, 9. [ex omnibus ciuitatibus Graecis I 22, 9.] Graeci scriptores Diodorus et Thallus I 51, 19. Graecae historiae I 285, 12. litterae I 411, 15. comoediae II 156, 6. scripturae I 294, 12. [antiquis litteris Graecis I 45, 3. 685, 22.] Graece I 19, 11. 89, 20. II 53, 14.
[Grai I 21, 12.] Graium nomen II Ph. 139, 70.
grammatici de nomine daemonum I 163, 13. de uoce II 50, 10. e grammaticis recta loquendi ratio discenda I 258, 8.
gurgulio II 39, 21. 40, 15.
[in gymnasiis Cupidinum et Amorum simulacra I 74, 3.] gymnasiorum inpudicitia I 74, 6.

Hadriano imperante immolatio hominis sublata I 78, 24.
Hadrianopolis II M 225, 19.
haereses I 394, 12. (sectae) I 394, 18.
haeretici I 396, 14.
Hannibal I 171, 8.
harmonia I 627, 12. II 54, 8. 11. 22. 55, 2.
Harmonia Martis et Veneris filia I 65, 16.
haruspicum magister Tagis II M 184, 14.
haruspicina daemonum inuentum I 167, 1. 696, 13.
Hebraeorum origo I 161, 17. penes Hebraeos religio dei resedit I 161, 17. 714, 13. adulescentes eorum ad quaerendas nouas sedes dispersi orbem totum repleuerunt I 161, 19. nouos sibi mores condiderunt I 161, 23. qui Aegyptum occupauerant, caelestia adorare coeperunt et animalium figuras coluerunt I 161, 24. 162, 4. ceteri elementa uenerabantur et regibus templa fecerunt. sic gentes esse coeperunt I 162, 6—12. Hebraeorum in Aegypto res exitusque ex Aegypto I 302, 3—303, 14. 714, 13—17. quid significent I 383, 13—384, 7. 631, 1 ss. 632, 2. amiserunt uetus nomen Hebraei et Iudaei appellati sunt I 303, 14. 714, 17. maiores nostri erant principes Hebraeorum I 302, 3. lingua Hebraeorum I 629, 9. Hebraeicae scripturae I 294, 13. Hebraeice I 294, 12.
Hector I 259, 13.
Helena I 34, 15.
Helias I 306, 4.
in Helicone I 15, 4.
[Ἑλλάς I 57, 19.]
Hellespontus I 47, 7. [Hellespontia Sibylla I 22, 12. 680, 1. Hellespontiacus I 108, 13.]
in Hennae solo Ceres I 112, 16. Hennam legati missi a Romanis I 112, 17. 22. Ceres Hennensis I 112, 13.
Heraclea (Perinthus) II M 225, 17 (20).
[Heraclides I 22, 13].
Heraclitus ex igni nata esse dixit omnia I 145, 2.
Hercules homo fuit I 29, 18. [56, 3. 59, 16.] 60, 5. adulterio genitus Alcimenae I 31, 8. 681, 13. non diuina sunt quae gessit I 31, 11. 16. 32, 11. orbem terrae stupris libidinibusque inquinauit I 31, 6. 9. 10. 23. 423, 23. 681, 13. eius labores et facta enumerantur I 31, 13. 32, 1. 33, 7. animum suum non uicit I 31, 20. Eurystheo et Omphalae seruiuit turpissime I

32, 14. 16. nauigauit cum Argonantis expugnauitque Troiam iratus Laomedonti I 13, 15. 33, 7. 681, 9. unde quo tempore fuerit apparet I 33, 9. 681, 8. ex Hispania redux instituit ut pro hominibus imagines e scirpo in Tiberim deicerentur I 79, 21. [80, 4. 7.] Herculi Caca de furto boum indicium fecit I 77, 18. 687, 15. Megaram uxorem cum liberis interemit I 33, 10. 681, 21. [eius scortum Faula I 72, 19. 686, 17.] eius mors I 33, 11. 68, 1 ss. 681, 21. escendit in caelum I 68, 4. ei porta caeli patuit I 69, 7. uirtutis corporalis causa deus factus I 67, 14. 22. 85, 2. ob uirtutem clarissimus et quasi Africanus (*cf. Tertull. ad nat. II 14*) inter deos I 31, 5. Herculis sacra Lindi I 84, 11. 16. 20. 85, 4. 689, 20. ara eius quam βοόζυγον nominauit I 85, 4. sacra eius ad seruos publicos Appius Claudius transtulit eiusque poena diuina I 127, 2. 169, 15. sub Herculis Alexicaci nomine Apollonius ab Ephesiis honoratus I 409, 1.

Herculiorum cognomina II M 237, 9 (cf. Iouiorum cognomina). Herculius cf. Maximianus (Herculius).

Herillus Pyrrhonius I 703, 11. de summo bono I 191, 11. 703, 11.

Hermaphroditus, qui est natus androgynus, filius Mercurij et Veneris I 65, 17. 682, 10.

Hermes Trismegistus: quintus Mercurius I 19, 5. oppidum condidit I 19, 10. homo antiquissimus et instructissimus omni genere doctrinae I 19, 14. cur Trismegistus sit nominatus I, 19, 14. 679, 11. Mercurius Termaximus I 26, 2. cur Termaximus sit nominatus II 97, 8. de aetate eius II 97, 9. ab Aegyptiis Mercurii nomine honoratus I 625, 7. ut deus colitur I 679, 13. Uranum Saturnum Mercurium cognatos suos nominat I 47, 15. 686, 4. Trismegistus qua ratione ad ueritatem peruenerit: qui de deo patre omnia, de filio locutus est multa quae diuinis continentur arcanis I 388, 13. idoneus testis, nobiscum id est cum prophetis congruit I 579, 4. ueritatem paene uniuersam nescio quomodo inuestigauit I 300, 13. de deo I 19, 5. 26, 4. 316, 13. 679, 14. 18. II 97, 6. de Christo I 286, 13. 291, 7. 292, 6. 293, 2. 300, 13. 306, 10. 388, 14. 712, 21. 713, 3. 19. de malis angelis I 166, 13. de daemonibus et de fato I 166, 2. 11. de daemoniarche I 163, 12. prouidentia effectum esse mundum praedicat I 138, 8. de homine ad imaginem dei facto et de subtili ratione corporis humani I 149, 13. 593, 19. de natura hominis I 624, 22. de corpore humano ex quattuor elementis constante I 156, 6. Hermes ait mortale inmortali .... propinquare non posse I 141, 19. de pietate I 166, 8. 446, 4. de iustitia I 579, 4. de mundi senectute I 757, 20. de consummatione mundi uaticinia I 760, 18. post enumerationem malorum futurorum de deo mundi restitutore I 640, 20. de libris eius I 19, 14. scribit ad filium I 293, 2. 679, 18. eius auditor Asclepius I 166, 9. 579, 9. 11. de Hermete Cicero I 19, 4. II 97, 6.

Herodes I 304, 7. 350, 5. 718, 2.

[Herophile Sibylla I 21, 16.]
Hesdras propheta eiusque aetas I 305, 15. [355, 6.] *nominat.* Hesdra I 721, 19.
Hesiodus deorum generationem unius libri operi conplexus est I 14, 18. a chao sumpsit exordium I 14, 20. horruit incognitam ueritatem I 15, 2. non Musarum instinctu, sicut uideri uolebat, in Helicone carmen illud effudit, sed meditatus ac paratus I 15, 3. Hesiodus de daemonibus I 163, 18. 695, 24.
hiems (hibernum) septentrionis est I 143, 18.
Hieremias a Lactantio pro Baruch dictus I 318, 1. 716, 3.
Hierocles ex uicario praeses, auctor et consiliarius ad faciendam persecutionem Diocletiani II M 189, 18. eius successor Priscillianus, ibid. 189, 20. *idem sine dubio est ille* qui erat tum e numero iudicum et qui auctor in primis faciendae persecutionis fuit I 406, 1. conposuit libellos duos ad Christianos (mordaciter I 405, 22), ut humane consulere putaretur I 406, 3—7. quos φιλαλήθεις inscripsit I 410, 11. in quibus ita falsitatem scripturae sacrae arguere conatus est, tamquam sibi esset tota contraria; alia ex his libris I 406, 3—7. (cf. 403, 16.) 8—23. 407, 12—411, 6.
Hieronymus de summo bono I 191, 9. 194, 13. 702, 7.
Hierosolyma I 359, 9. 719, 19. [Hierusalem I 326, 4. 344, 1. 345, 12.]
Hipparchum tyrannum Leaena meretrix occidit I 72, 13.
Hippolytus I 33, 17. 66, 19. 683, 3. [Virbius I 67, 4. 683, 5.]
Hispania I 79, 21. II M 182, 3.
histriones I 560, 10 ss. 742, 16.
Homerus humana potius quam diuina conscripsit I 14, 16. bellantes inter se deos finxit I 10, 9. Iouem daemonibus adgregauit I 387, 15. Castorem et Pollucem simpliciter, non ut poetae solent, mortuos esse testatur I 34, 14. Homeri carmina I 240, 1. — [I 21, 13.]
homo unde nuncupatus sit I 147, 11. cur ἄνθρωπος a Graecis appellatus sit I 98, 12. 692, 12. cur a poetis φῶτες nuncupemur I 482, 17. homo a deo factus I 147, 8. 154, 8. 155, 2. ex limo I 147, 10. 149, 13. 156, 2. 649, 9. *de corpore humano cf.* corpus. hominem deus finxit ex ipsa terra, id est spiritum suum terreno corpore induit I 599, 1. homines non sua sponte de terra ortos esse I 150, 4. 152, 1 ss. duae uitae hominis, temporalis et sempiterna I 599, 17 ss. de spatio uitae temporariae I 159, 7 ss. 630, 13. 694, 25. Varronis aliorumque de eo sententiae I 160, 10 ss. qui ad annum centesimum peruenerunt: quod fit saepissime I 160, 7. *primus homo* mortalis atque inperfectus e terra fictus est, ut mille annis in hoc mundo uiueret I 630, 13. hominis conceptio II 43, 4 ss. hominis fictio utrum a corde an a capite sumat exordium II 44, 11. 15. a corde alimoniam ducit II 46, 20. nutrimenta nascentis II 46, 18. cur deus hominem fragilitati morbis morti subiecerit I 597, 15 ss. 599, 10—602, 2. [I 602, 2 adn. cr. § 12—17.] II 14, 15—18, 17. cur homini soli rectus status datus sit I 97, 21. 98, 2. 7. 15. 22. 99, 1. 102, 6. 103, 2. 173, 14 ss. 174.

1. 18 ss. 175, 15. 18. 204, 4. 211, 5. 246, 17. 264, 1. 266, 14. 597, 7 ss. 600, 10. 612, 17. 691, 13. 692, 11. 13. 699, 7. 755, 3. II 27, 14. 38, 3. 7. 63, 5. 78, 10. 105, 1. 120, 27. praeterea quid intersit inter hominem et pecudes II 11, 1—14, 10. 77, 22. 80, 4. 81, 20. homo simulacrum dei I 421, 21. 514, 8. 712, 5. II 27, 19. 102, 6. simulacrum sensibile atque intellegens dei I 147, 8. hominis cum deo cognatio I 458, 4. diuini opificii summum II 102, 6. homo cur ultimum dei opus fuerit I 140, 9 ss. 630, 7. homo non est pars mundi I 119, 23. 120, 5. hominis causa facta sunt omnia I 140, 20. cf. mundus. — homini cuncta subiecta sunt II 105, 5. homo summum, caeleste, rationale, sapiens, sociale *sim.* animal *cf. Indic. uerbor. s.* animal. hominis natura socialis ac benefica I 458, 7. homo societatem adpetit II 18, 7 ss. homo constat ex ossibus et neruis et uisceribus et sanguine II 15, 11. ex duobus constat elementis, caelo et terra I 155, 15. 187, 18 ss. 595, 2. ex duobus repugnantibus, anima et corpore I 155, 15. 156, 16. 207, 4. 595, 2. 599, 15. [606, 2 adn. cr. § 8.] II 38, 23. 106, 14. 117, 22. ipse homo neque tangi neque aspici neque conprehendi potest, quia latet intra hoc quod uidetur II 63, 1. hoc quod oculis subiectum est, non homo, sed hominis receptaculum est I 104, 23. *cf.* anima. animus. mens. corpus. — homo constat ex carne ac spiritu et oportet spiritum iustitiae operibus emereri ut fiat aeternus I 376, 14 ss. quare deus hominem fecerit I 201, 4. 596, 8—604, 10. II 104, 21 ss. 105, 11. deus hominem propter se fecit I 596, 17. 597, 6 ss. 753, 11 ss. homo colendi dei gratia natus est I 201, 4. religionis et iustitiae causa figuratus II 105, 11. ad iustitiam natus est I 704, 2. 705, 2. ad sapientiam II 23, 24. 131, 11. deus homini particulam de sua sapientia dedit II 92, 7. homini (soli) sapientia (ratio) data est I 586, 24 ss. 704, 15. II 61, 6. 78, 14. 102, 7. 104, 24. cur ei data sit I 203, 4. 595, 6. [602, 2 adn. cr. § 11.] II 7, 15. 8, 9. 9, 4. 12, 8—14, 10. 17, 18 ss. 102, 10. 15. 103, 11. 104, 15. humanae uitae cursus Y litterae similis I 486, 17—488, 19. homo tantum loquitur II 35, 12. 105. 3. homo solus intellegit deum II 104, 24. homo dei templum I 421, 21. 580, 13. 748, 21. sacramentum hominis I 174, 18. 454, 14. quae officia homo homini debeat I 514, 6 ss. 735, 17 ss. creatio primorum hominum I 147, 8 ss. 155, 7 ss. 630, 8. 694, 9. in Paradiso positi I 157, 23. 694, 10. eorum primum peccatum I 158, 7. 694, 14. [quomodo primus homo ante offensum deum in solo bono fuerit aut postea in solo bono futurus sit I 602, 2 adn. cr. § 7 ss.] homo uerus et perfectus id est sanctus populus uerbo dei fingitur, ut in hoc mundo per mille annos dominetur I 630, 10 ss. homines immolati I 78, 22. 80, 11. 688, 17.

honestas quid sit I 198, 19.

Honoris consecratio I 73, 25. 687, 4.

Q. Horatius Flaccus: recte Flaccus

de innocentiae ui I 454, 24. Horatius paulo melius de uirtute, sed inepte I 497, 12. 14. 18—20. Flaccus in lyricis I 442, 6. Flaccus ut satirici carminis scriptor derisit hominum uanitatem I 108, 7.
Hortensius cf. M. Tullius Cicero.
horti pensiles I 255, 1.
hospitalitas I 525, 12—527, 11.
humanitas I 202, 1. 253, 18 ss. 514, 11—534, 12. 709, 3. II 18, 2.
Hyacinthus I 34, 5. 682, 4.
Hydaspes amnis ab Hystaspe rege nomen accepit I 634, 17. — [I 455, 8.]
[Hyperion I 84, 6.]
Hyrcania I 434, 1.
Hystaspes Medorum rex antiquissimus de imperii Romani interitu uaticinatur I 634, 15. de Ioue futuro piorum seruatore I 640, 12 ss. — I 760, 19.

[Iacob I 318, 3. 319, 4. 716, 5. 11.]
sub Ianiculo I 88, 18.
Ianus I 51, 12. 14. 280, 2. [6.]
Iapetus I 148, 8. 11. 692, 22.
[Iasius Corythi filius I 93, 11.]
Icarium mare I 47, 7.
Idaea mater I 126, 13.
Idas I 34, 10.
[Ide I 86, 3.]
iecur II 49, 3—17. in eo libidinis adfectus I 537, 4. II 49, 9. in iecoribus pecudum futura quaerere II M 184, 7.
Iesse I [321, 11. 322, 1.] 4.
Iesus cf. Christus.
Iesus Naue (= Iosua) I 285, 2. 327, 9. 346, 5. [6]. 346, 13—347, 8.
Iesus sacerdos filius Iosedech I 327, 10. [Iesus sacerdos magnus I 325, 17. 326, 5. 12. 327, 1.]
ignis quomodo accendatur II 87, 23—88, 9. eius uis et significatio I 49, 5. 144, 21 ss. 156, 12. 157, 18. 613, 7 ss. 755, 6 ss. aeternus, sempiternus (*poena inpiorum*) I 461, 11. 651, 11—652, 9. ignem Vulcanum uocant I 121, 23. ignis Vestae I 49, 5. Solis I 49, 12.
Ilium I [21, 12.] 691, 2. Iliensium litus I 91, 5.
in Illyrico I 127, 8. II M 202, 17. in Illyricum, ibid. 193, 6.
imagines imperatorum II M 201, 10. 16. 221, 17. 222, 17. 224, 17. — imagines deorum cf. simulacra.
imbres II 48, 14.
Inachi filia Io I 39, 23. 684, 12. Inachus flumen I 47, 1.
inane II 90, 10.
Indi I 35, 6.
India I 434, 1. 682, 12. II Ph 140, 81. inuictus imperator Indicus maximus (Liber) I 35, 6. uictoria Indica I 35, 9.
inmortalitas cf. anima. bonum. iustitia. uirtus.
innocentia I 455, 16 ss. 456, 14 ss. 457, 18. 732, 5. 733, 3. 737, 18. II 75, 14.
Ino I 82, 19.
inpudicitia I 565, 2—571, 9. 748, 16. II 47, 10 ss.
intestina II 42, 2 ss. 16 ss. 49, 3.
Io I 39, 22 ss. 684, 12 ss. eius fabulae interpretatio I 40, 4. 684, 13. *Accus.* Io I 39, 22. 40, 4.
Iohannes propheta I 329, 14.
Iohannes (euangelista) I 299, 10. in Reuelatione I 713, 18.
Iordanes flumen I 329, 15.
Iosedech I 327, 10.
Iouiorum et Herculiorum cognomina, quae primum a Dioclete ac Maxi-

miano insolenter adsumpta ac postmodum ad successores eorum translata uiguerunt, extincta II M 237, 9.
ira quid sit I 553, 21 ss. 738, 10. II 74, 18. 112, 18. 113, 13. 114, 12. nescisse philosophos quae ratio esset irae, apparet ex finitionibus eorum quas Seneca enumerauit in libris quos de ira conposuit II 112, 16. eius descriptio II 74, 21 ss. irae adfectus in felle est I 537, 3. II 49, 6. 17. 122, 1. iram deus in principio homini indidit II 121, 23. cur homini data sit I 554, 8—557, 8. 739, 7. 740, 1. II 114, 20 ss. 116, 19. ira iusta II 112, 13. 113, 12. 114, 6. 21—117, 12. 129, 5. 130, 4 ss. iniusta II 112, 13. 113, 7. 114, 15. 121, 15. cur deus hominem irasci uetet II 121, 13. ira cohibenda est I 497, 19—498, 4. Stoicorum de ira sententia reicitur I 536, 16. 19—537, 10. 553, 8. II 74, 18. 112, 12. item Peripateticorum I 536, 9. 539, 23. 541, 7. 553, 9. II 112, 14. qui iram cotem esse dicunt uirtutis I 553, 13. ira dei cf. deus.
Isaias cf. Esaias.
Isis Io fuit I 40, 3. 684, 15. certo die Isidis nauigium celebratur I 40, 5. 684, 15. filium perdidit I 65, 1. 82, 1 ss. Aegyptus Isidem colit I 56, 16. Isidis sacra I 81, 24 ss. 689, 9. [Isis I 82, 13.]
Israhel [I 317, 13. 318, 3. 319, 4. 359, 12. 360, 1. 393, 11. 716, 1. 5. 719, 23.] domus Israhel I [365, 7.] 366, 8. filii Israhel I [346, 7]. 347, 4. [Israel I 716, 12].
ripa Istrica II M 191, 6.
Italia I [21, 8. 46, 17.] 51, 8. 19. 21. [55. 9.] II M 182, 2. 189, 4. 204. 19. 205, 1. [in siluis Italis I 67, 3.] de Italis (*cod.*, Gaetulis *emend.*) II M 223, 11. [Italicae ciuitates I 22, 9.]
Iubam Mauri coluerunt I 56, 17.
domus Iuda I [365, 7.] 366, 8. [uiri Iuda I 345, 12.]
Iudaea terra a Sibylla increpita I 354, 8.
Iudaeus quidam falsus testis contra amicas Valeriae: eius exitus II M 220, 8—221, 7. — Iudaei: eorum origo et nomen I 303, 16. 714, 17. eorum res narrantur I 303, 17—304, 8. 714, 13. a Cyro restituti I 304, 6. 305, 16. penes Iudaeos solos ueritas erat I 277, 18. 714, 18. uetere testamento utuntur I 365, 1. reges suos appellabant nomine Christi I 293, 10. Iudaeorum sacrum unguentum I 294, 2. praeceptis salutaribus repugnabant I 304, 14. saepe otio corrupti legis uincula ruperunt I 475, 14—22. ad colenda figmenta daemonum fraudibus inretiti I 328, 14. 714, 20. populus in spe constitutus aduersus deum surrexit I 425, 25. deus prophetas ad eos misit I 304, 16. 714, 21. prophetas non intellexerunt I 323, 9. 327, 1. 8. 360, 10. 409, 13. Dauid praeter ceteros prophetas maxime legunt I 321, 5. a prophetis increpiti I 304, 4—309, 14. 329, 17. 714, 19. prophetas interfecerunt I 305, 5. 714, 28. Esaiam necauerunt I 307, 14. deus desiit prophetas mittere ad eos I 306, 9. 715, 1. a deo abdicati I 306, 9. 714, 25. ueritas iis ablata I 277, 24. ne illis in perpetuum uia salutis clauderetur, deus filium suum ad eos misit I 309, 6. 715, 4. increpiti

a Christo I 341, 1. 717, 4. cur Christum reprobauerint I 313, 1. eum magum putauerunt I 329, 3. 409, 19. eius miracula magica uirtute facta esse dixerunt I 321, 1. 329, 13. 331, 9. 716, 17. eorum primores ac sacerdotes consilium de Christo tollendo ceperunt I 338, 8. 341, 3. 343, 4. 717, 3. Christum a Iudaeis fugatum adfirmauit scriptor quidam (*Hierocles; cf. hoc nomen*) latrocinia fecisse I 407, 12. Christus iis traditus I 349, 10. 350, 7. 718, 3. dixit se regem Iudaeorum esse I 349, 13. eum interfecerunt I 349, 16. 355, 4. 360, 9. 718, 4. II M 173, 10. ab iis Christus agnus candidus immolatus I 383, 20. Iudaei tum excaecati atque insanabili furore correpti I 360, 9. post resurrectionem iis Christus ostendere se noluit I 364, 4. Iudaei etiamnunc figuram passionis Christi exhibent, cum limina sua de cruore agni notant I 383, 12. a deo exheredati, quia Christum reprobauerunt I 365, 4. 366, 9. 721, 22. ne sibi de summo deo blandiantur I 722, 24. nullam aliam spem habent nisi sperauerint in Christum I 356, 5. 721, 16. frustra secundum Christi aduentum sperant I 585, 18. Petrus et Paulus Romae praedicauerunt regem eos expugnaturum esse I 367, 18 ss. Vespasianus eos extinxit I 368, 11. 719, 17. Iudaeorum nos successores ac posteri sumus I 475, 14. domum Iuda et Israhel propheta non Iudaeos significat, sed nos, qui appellamur filii Iudaeorum I 366, 8. Iudaei maiores nostri I 302, 3. 475, 17. patres nostri I 475, 22. populus perfidus I 306, 14. 313, 8. ingratus I 304, 18. 714, 25. perfidus ingratusque I 277, 24. contumax I 715, 2. Apollinis Milesii de Iudaeorum religione oraculum II 129, 11. erit nobis contra Iudaeos separata materia, in qua illos erroris et sceleris reuincemus I 585, 25. Iudaicae religionis sacramenta quibus in rebus consistant I 343, 6. 346, 9. Iudaicae legis praecepta I 348, 20. Iudaicae historiae I 285, 12. — cf. Hebraei.

Iudas princeps examinis Iudaeorum I 303, 15. cf. Iuda.

Iudas I 349, 9. proditor II M 174, 10.

iudicis est non argumentari, sed pronuntiare I 179, 7.

iudicium dei ultimum de uiuis ac mortuis I 172, 6. 585, 14. 647, 3—652, 16. 658, 4—659, 9. appropinquare eius tempus I 628, 12. 755, 20. extremum iudicium gentium I 666, 5. 760, 1.

C. Iulius Caesar pontifex maximus I 20, 11. Ciceronem et Catonem seruari uoluit I 239, 2 (238, 20). a publica ciuilique iustitia remotissimus I 553, 5. patriae parricida I 60, 17. eius funus I 60, 18 ss. deus factus I 60, 15. Piso socer eius et L. Caesar propinquus I 60, 20. ad eum Cicero I 553, 3. — cf. Augustus.

L. (Iulius) Caesar C. Caesari propinquo funus fieri uetabat I 60, 20.

Iulius Proculus Romuli mandata plebi nuntiauit I 61, 3.

[Iulus I 431, 7.]

Iuno [a iuuando dicta I 43, 22.] homo fuit I 65, 13. [Saturni filia I 53, 22. 23.] [in insula Samo adoleuit ibique Ioui nupsit I 65, 9.] coniunx

Iouis I 43, 19. et soror I 36, 11. 65, 7. cum eo incestum commisit I 36, 11. eius in Io ira I 39, 23. 684, 13. cur paelices persecuta sit I 65, 7. Samos Iunonem colit I 56, 19. 65, 10. eius templum Laciniae I 127, 5. 169, 14. irata Romanis I 170, 20—171, 12. Varroni I 171, 20. 171, 5. responsum Iunonis Monetae *uel* Veientis I 126, 9. 169, 12. [Iuno iniqua I 171, 7.]

Iuppiter [unde nomen habeat I 43, 22 s.] Ζεύς uel Ζήν quid significet I 39, 1 s. [ZAN KPONOY I 45, 2. 685, 21.] unde αἰγίοχος nominetur I 85, 11. philosophi duos Ioues fecerunt, unum naturalem, alterum fabulosum I 43, 5. 9. [tres Ioues a theologis enumerantur, tertius Cretensis Saturni filius I 45, 9.] homo fuit I 29, 19. 41, 3. 60, 6. 9. 685, 24. ante annos MDCC natus I 114, 17. eius temporibus Prometheus fuit I 149, 9. in terra regnauit I 44, 12. 685, 24. rex fuit pro deo habitus I 415, 13. quomodo deus factus sit I 57, 10. [Iouis cognatio I 54, 6. 685, 13.] filius Saturni I 14, 11. 37, 4. 40, 25. 43, 13. 50, 8. [53, 22 s.] 92, 19. 685, 23. et Opis I 40, 25. 43, 13. 92, 18. *uel* Rheae I 37, 4. [auus eius Caelus I 48, 2. 13.] auia Tellus I 92, 18. eius patruus Iapetus I 692, 22. Iouis frater ante genitus extinctus est I 38, 21. Iuppiter primus ex liberis Saturni maribus uixit I 39, 5. [Saturnus ei insidiatur I 55, 4 ss.] furto seruatus furtimque nutritus I 39, 1. 85, 9 ss. [16.] 689, 24. antrum eius in Creta I 88, 10. puer ab Amalthea et Melissa nutritus I [91, 10.] (92, 16). [690, 12.] unde fabula, apes os pueri melle conplesse I 91, 11. [eius altores Curetes I 86, 13. 15 ss.] Iuppiter et Titanes I 35, 18. [48, 7. 54, 19. 85, 19.] 418, 4. parentes uinculis exemit I 54, 15. 19. a prima pueritia inpius ac paene parricida I 35, 14. patrem expulit et persecutus est I 35, 15. 17. 416, 1. 417, 18. 418, 3. 432, 18. 683, 10. propter odium Iouis Saturno infantes immolati I 80, 12. Iuno coniunx eius I 43, 19. [in insula Samo ei nupsit I 65, 9.] et soror I 36, 11 s. 65, 7. cum sorore incestum commisit I 36, 11. eius stupra et adulteria I 35, 20 ss. 37, 16. 432, 22. 683, 11 ss. salacissimus I 62, 19. Amphitryonis ac Tyndari domos dedecore conpleuit I 35, 22. Iuppiter et Danae I 39, 13. 684, 4. et Europa I 39, 21. 684, 10. et Ganymedes I 36, 2. 39, 18. 41, 8. 93, 12. 683, 13. 684, 9. et Io I 39, 22. cum Venere Cupidinem genuit I 65, 17. una Thetide se abstinuit propter responsum Themidis I 37, 16. 38, 17. 683, 15. 17. in sortitione regnorum Ioui caelum obtigit I 41, 13. 684, 20. id est orientis imperium I 41, 17. 684, 22. [Iuppiter Neptuno imperium dedit maris I 42, 10.] Vulcano quod praemium armorum concesserit I 66, 8. 11. in Olympo habitauit I 42, 15. [17.] 684, 21. caelo nomen dedit I 47, 18. 48, 2. 3. [sacrificauit Caelo auo I 47, 22 48, 4. 13. item in insula Naxo I 48, 5. 7. quinquies terras circuiuit I 44, 16. 685, 16. eius in amicos atque omnes homines bene-

ficia I 44, 17. 685, 17. uetuit carne humana uesci I 50, 22.] Iuppiter aureum iustumque saeculum sustulit coegitque homines inpios fieri et a deo ad se auertit I 417, 20 ss. sustulit iustitiam I 416, 9. 418, 16 s. 419, 6. ipse sibi fana constituit I 91, [16.] 21. 92, 1. 3. 11. 14. 20. 690, [17.] 21. successor ei metuendus fuit I 37, 10 ss. 38, 18. 19. 23. eius mors I 44, 14. [in Creta ad deos abiit I 44, 21. 685, 20. eius sepulcrum I 45, 1. 8. 11. 685, 21.] — solent Iouem pro deo accipere I 300, 11. pater uocatur I 280, 1. non est 'hominum rerumque repertor' I 37, 6—10. ante eum homines fuerunt I 283, 15. regnare in caelo putatur I 36, 13. 37, 1. 683, 8. unus omnium rex Iuppiter I 168, 6. eius terrestre domicilium (Capitolium) I 230, 15. Optimus Maximus I 66, 11. Optimum Maximum nominandum non esse I 36, 5. 37, 24. 683, 21. non est princeps rerum I 14, 11. sanare homines nescit I 387, 1. homines cum iurant et optant et gratias agunt, non Iouem, sed deum nominant I 96, 20. nomen Iouis summo deo non tribuendum I 43, 14—44, 12. Apollinis oraculo Ioui principatus ademptus I 26, 1. 27, 2. Christus ante Iouem fuit I 283, 22. Iuppiter per Stygiam paludem sanctissime iurat I 38, 1. 66, 9. fatis paret I 38, 11. ab Homero daemonibus adgregatus I 387, 15. daemon est I 388, 7. daemones Iouem non timent I 387, 6. praeter Iouem solus Liber triumphauit I 35, 5. Minos leges tamquam a Ioue sibi traditas adferebat I 88, 11. quid Atinio praeceperit I 128, 1. 169, 16. Iuppiter Ataburius I 92, 1. Casius I 92, 3. Cretensis I 45, 9. Creticus, eius sacra I 85, 11. 689, 24. Ioui Cyprio Teucrus humanam hostiam immolauit I 78, 22. 688, 17. Labryandius I 92, 1. Laprius I 92, 3 (cf. Laprius). Latiaris sanguine humano colitur I 79, 4. 688, 19. Molio I 92, 3. Olympius a Dionysio spoliatus I 110, 15. Ioui Pistori ara posita I 77, 6. 686, 24. Triphylius I 42, 6. sine contubernio coniugis filiaeque coli non solet I 43, 18. eius filii I 62, 4. Apollo Liber Mercurius Minos Aeacus Rhadamanthus I 653, 11 ss. Curetes I 44, 22. iudicare apud inferos Iouis filium I 653, 10. non Iouis filii Dardanus et Iasius, sed Corythi I 93, 11. eius abnepos Agamemnon I 93, 8. Achilles Aiaxque pronepotes I 93, 9. Ulixes eodem gradu proximus I 93, 9. Priamus longa serie ei propinquus I 93, 10. pronepos Ganymedes I 93, 12. Iouis aquila I 41, 8. 48, 8. 11. fulmen I 678, 2. sacra I 85, 11. 689, 24. scutum I 85, 19. simulacra I 40, 24. 41, 1. 8. simulacrum eius in columna prope Nicomediam II M 194, 25. templa I 41, 8. 42, 5. 386, 21. tensa I 171, 1. Ioui Maximinus uouit se Christianorum nomen extincturum II M 226, 10. Iuppiter de deflagratione mundi apud Nasonem II 127, 6. Hystaspis de Ioue uaticinium quid significet I 640, 12—18. in fano Iouis Triphylii gesta eius ab ipso in columna aurea perscripta I 42, 5. eius res gestae ab Euhemero collectae I

42, 3. 685, 9. in Triumpho Cupidinis carmine Iuppiter ante currum triumphantis catenatus I 36, 18. ademisti Ioui tuo regnum I 411, 2. [Iuppiter I 57, 4. 62, 19. 415, 11. Ζεύς I 164, 1.] Zenon λόγον animum Iouis nuncupat I 300, 10. 12.
iurandum non esse I 743, 11—13.
[ius trium liberorum I 62, 21.] ius ciuile non est uera iustitia I 511, 2. institutiones ciuilis iuris I 4, 4. ius ciuile de filio qui est in domo et in manu patris I 392, 19. iuris publici ratio de adulterio I 568, 7. disputationes iuris peritorum iniustae I 436, 10. — cf. C. Ferrini, *Die jurist. Kenntnisse (des Arnobius u.) des Lactantius, Zeitschr. d. Savigny-Stiftung, romanist. Abtheil.*, uol. XV p. 346 ss.
iustitia naturalis I 451, 18. 452, 2. (504, 5.) ciuilis I 451, 17. 452, 3. publica ciuilisque I 553, 5. caelestis I 553, 4. 581, 11. iustitia (caelestis) quid sit I 157, 22. 201, 6. 202, 1. 413, 7. 419, 5. 13. 445, 5. 11—447, 19. 448, 10. 511, 2. 578, 20. 600, 22. 704, 15. 709, 17—730, 9. 15. 733, 3—20. 752, 24. 754, 1. II 69, 21. 81, 20. 98, 12. 105, 19. *quibus locis idem fere esse solet quod* religio Christiana: *item* I 411, 11. 419, 11. 424, 12. 436, 18. [I 4 adn. § 13. 668 adn. § 11.] II M 174, 17. 175, 4. *inde* iustitiam persequi I 385, 5. II M 178, 2 (= ecclesiam). consummata et perfecta iustitia I 580, 15. iustitiae radix I 737, 12. eius tres gradus I 533, 9. primus et proximus eius gradus I 737, 19 s. eius summa I 569, 17. duo eius officia I 514, 8. 704, 17. 735, 11. 17. II 105, 19. eius opera I 328, 21. 376, 15. 380, 21. 484, 1 ss. 521, 3—522, 8. 524, 13 ss. 531, 11. 19. 533, 3. 572, 7. 734, 20 ss. II M 177, 19. [I 668 adn. § 11. 17]. homines ad iustitiam nasci I 578, 23. 704, 2—705, 2. eius praemium inmortalitas I 628, 6. II 131, 17. 20. iustitia sola homini uitam parit aeternam I 628, 6. philosophos iustitiam nec inuenire nec defendere potuisse I 443, 14—449, 11. 503, 20 ss. cur paucis adsignata sit I 419, 15 ss. iustitiam suapte natura speciem quandam stultitiae habere I 443, 17—460, 15 ss. 730, 19 ss. 731, 22—733, 19. iustitia sub Saturno fuit in terra I 45, 20. in aureo saeculo fuit I 413, 18 ss. a Ioue sublata I 415, 9—418, 18. in caelum remigrauit I 447, 17. fugata iustitia dirempta est societas humana I 416, 5 ss. 736, 2 ss. Christus iustitiam reduxit I 419, 9 ss. 737, 3. iustitia et utilitas I 510, 5 ss. Carneadis de iustitia disputationes I 444, 10—445, 5. 449, 13. 453, 9. 454, 11. 457, 23. 730, 10. 21—731, 21. disputatio a Furio apud Ciceronem (De re publ.) contra iustitiam habita I 437, 9. De iustitia *liber V Institutionum inscriptus est.*
iustus qui sit I 505, 6. 546, 19. 555, 14. II 105, 17. est sapiens I 437, 7 ss. 732, 6 ss. iusti id est cultores dei (*Christiani*) I 165, 15. (158, 17.) 399, 10. 471, 8. 639, 13. 640, 1. 4. 658, 11. 659, 5. 10. II M 173, 13. [I 4 adn. § 15.] *al. item* iustus populus I 404, 14. 639, 8. II M 177, 3. iustus cur

pro segni et inerte habeatur I 549, 3. iustus uidetur stultus: cf. iustitia. cur iusti et sapientes in omnibus malis sint I 601, 6. 705, 3. cur ab iniustis inpune uexentur II 109, 20. 119, 13.
apud lacum Iuturnae I 126, 2.

K = C.

Labra II 35, 8. 36, 7. 10—13.
Labryandus I 92, 1. Iuppiter Labryandius I 92, 1.
lac II 11, 9. 46, 17.
Lacedaemon a Messeniis petita I 76, 19.
Lacedaemonii Veneri Armatae aedem posuerunt I 76, 17. 77, 3. eorum cum Messeniis bellum I 76, 18—21.
lacerti II 37, 4.
Iuno Lacinia I 127, 5. (169, 14).
Lactantius cf. Caelius.
C. Laelius [I 104, 18]. apud Ciceronem (De re publ.) I 451, 22. 452, 2. 12—14. 458, 21. 23. 459, 7. 474, 1.
laetitia I 539, 12 ss. eius adfectus in splene constitutus II 49, 7.
Lais Aristippi amica I 223, 10. 710, 17.
[Lamiae I 90, 6. 688, 5. Euripides in Lamiae prologo I 21, 6.]
apud Lampsacum I 83, 5, a Lampsacenis Priapo asellus mactatur I 83, 11. 689, 17.
Laomedon I 33, 8. 34, 2. 4. Priami pater I 681, 10. aequalis Fauni I 91, 4.
lapis specularis cf. fenestra.
Iuppiter Laprius I 92, 3. *cf. adn. cr.; an fort.* Laphrius *legendum? ut* Ἄρτεμις Λαφρία, *Preller-Robert, Griech. Mythol.*[4] *p. 310.*
Lar: Lares I 77, 16. 687, 14. 696, 4.
Lara dea I 77, 16.
Larentinae simulacrum I 72, 8. Larentinalia I 72, 17. 686, 15.
Larunda dea I 77, 17.
Latiaris Iuppiter I 79, 4. 688, 19.
Latinus Priami aequalis I 91, 3.
Latini Faunum coluerunt I 56, 17. apud Latinos immolationes hominum I 79, 3. bello Latino I 126, 1. Latino sermone I 164, 18. Latini scriptores I 51, 20. Latinae litterae I 218, 13. 411, 15. Latine I [45, 3.] 50, 16. 188, 25. 311, 3. 572, 12.
Latium [I 51, 23. 52, 17.] in Latio: Auentinus I 47, 7. Faunus I 89, 11. 687, 23. Saturnus I 415, 10. Saturno homo in Tiberim deiectus I 79, 15. sexagenarii I 688, 20.
Latonae errores et partus I 65, 2. geminos ex crimine genuit I 682, 21.
Leaena meretrix tyrannum occidit: eius simulacrum I 72, 13. 15.
Leda et Iuppiter I 683, 12. post mortem Nemesis facta I 82, 18.
legionis insigne aquila I 39, 19. 684, 9.
Lemnos Vulcanum coluit I 56, 20.
leonis laudibus poeta murem non ornauit, sed obruit et obtriuit I 233, 18.
[Lethaeus fluuius I 653, 20.] aqua obliuionis I 654, 5. cur a poetis obliuionis amnis inductus sit I 655, 8. Lethaeus gurges I 240, 5.
[Leucadio modo I 80, 5.]
Leucippus de atomis I 232, 14. II 85, 4. eius inane commentum II 93, 12. caecus et excors fuit II 84, 21. eius auditor Democritus I 232, 14. II 90, 19. in Epicurum uanitas de Leucippi fonte profluxit II 90, 20.

Leucothea I 82, 19.
lex: leges I 422, 23. II 82, 9. 111, 5. 113, 15. 114, 22. publicae I 567, 22. II 120, 17. [lex Papia I 62, 20.] Moyses et prophetae legem quae Iudaeis data est testamentum uocant I 364, 9. lex dei per Moysen data quemadmodum per Christum soluta sit I 343, 5 ss. 717, 26. ab eo impleta I 717, 28. lex uiua praesensque Christus I 345, 8. lex dei I 508, 5 ss. 737, 7 ss. eius primum caput quid sit I 509, 18—514, 10 (= 735, 11—16). secundum I 514, 6—555, 14 (= 735, 17—738, 6). — I 422, 23. 576, 8—577, 10. sit supra omnes leges qui legem dei sequitur I 567, 23. supra leges dei lex est I 744, 16. lex diuina II 110, 19. 111, 12. 118, 16—119, 12. = *religio christiana* I 440, 2. sanctissima lex II 118, 16.
liber: *res libraria* I 5, 7. 94, 6. 555, 16. 675, 10.
Liber homo fuit I 29, 19. [56, 4.] 57, 10. [59, 16.] 60, 5. quando fuerit I 161, 2. in Cithaerone natus I 90, 17. Iouis filius I 653, 12. munerum gratia deus factus I 67, 15. 70, 3. non est auctor uini I 161, 1. pater uocatur I 280, 2. [6.] praeter Iouem solus omnium triumphauit I 35, 5. Indos debellauit I 35, 6. 682, 11. ab amore ac libidine turpissime uictus est I 35, 7. Liber et Ariadna I 35, 7. 682, 11. eius adulteria I 432, 23. aselli eum trans amnem uexerunt I 83, 18. eius sacra ab Orpheo inducta in Graecia I 90, 16. Liberum Naxos coluit I 56, 20. ludi scaenici Libero attributi I 561, 16. 742, 1. — I 283, 14.
Libera I 35, 12.
libido quid sit I 554, 2. 738, 11. libidinis adfectus in iecore I 537, 4. cur homini data sit I 554, 7. 555, 10. 565, 2. 739, 16. 740, 6. II 107, 17. 116, 18. eius uis et obscenitas I 422, 9 ss. 565, 4—570, 8. libidines incestae I 427, 6—15.
[Libyssa Sibylla I 21, 5. 679, 24.]
Liciniani II M 227, 18. 20.
Licinius amicus Maximiani (Galerii) II M 196, 1. eum Caesarem facere Maximianus noluit, ut postea in Constantii locum nuncuparet Augustum, ibid. 196, 3—5. 9. apud Maximianum (Galerium) (*Carnunti*) Diocles erat ab illo accitus, ut Licinio imperium daret substituto in Seueri locum: quod factum est. ibid. 205, 23. 206, 3. nuncupato Licinio imperatore Maximinus iratus, ibid. 209, 16. aduersus Licinium Maximinus aemulationem habet, quia ille a Maximiano (Galerio) ei praelatus erat, ibid. 222, 10. a Maximiano (Galerio) cum ipso Augustus appellatus, ibid. 210, 2. 6. Maximianus (Galerius) moriens ei coniugem et filium commendat, ibid. 214, 6. contra Licinium Constantinumque Maximinus cum Maxentio foedus facit, ibid. 222, 10—223, 5. Constantini soror (*Constantia*) ei desponsa, ibid. 222, 12. Licinius Mediolanum uenit, ut Constantini sororem in matrimonium acciperet, ibid. 225, 2. [Mediolani Constantinus et Licinius uniuersa quae ad commoda publica pertinerent in tractatu habent et de restituenda ecclesia litteras constituunt, ibid. 228, 15 ss. cf. 13.]

Maximinus ubi intellexit Licinium et Constantinum nuptiarum sollemnibus occupatos, cum exercitu e Syria in Bithyniam proficiscitur, ibid. 225, 3. Licinius ad Byzantii portas milites praesidiarios conlocauerat, ibid. 225, 12. festinato itinere Mediolano occurrens Maximino Hadrianopolim uenit, ibid. 225, 18—226, 7. exercitibus propinquantibus Licinio nocte quiescenti adsistit angelus dei monens, ut cum exercitu deum oraret, ut uictor esset: quod quemadmodum factum sit et quae fuerit precatio, ibid. 226, 11—26. 227, 7—11. proelio Kalendis Mais (226, 23. 228, 1.) in Campo Sereno (227, 5) facto Maximinum uincit, ibid. 226, 27—228, 3. paucis post pugnam diebus Nicomediam ingressus Constantino atque ipso ter consulibus de restituenda ecclesia huiusmodi litteras ad praesidem datas proponi iussit, ibid. 228, 9—14. ipsae hac litterae, ibid. — 233, 16. [Licinius Augustus, ibid. 228, 16.] etiam uerbo hortatus est, ut conuenticula Christianorum in statum pristinum redderentur, ibid. 233, 17. Maximinum Tarsum fugientem terra marique premit, ibid. 234, 21 ss. Valeriam eiusque matrem, Candidianum, Seuerianum, Maximini filium maximum et filiam septennem eorumque matrem interfici iubet, ibid. 227, 14.

lingua unde nomen habeat II 35, 18. — II 14, 6. 8. 25, 10. 35, 4—36, 4. 15. 40, 17. 41, 3. 8. interpres animi I 547, 23. II 35, 5. cogitationis interpres II 105, 3. sermonis ministra I 392, 17.

apud Lindum Herculis sacra I 84, 10. 689, 19.

littera X cf. Christus. — littera Y I 486, 17—488, 19.

Proserpina Locrensis I 127, 13. 169, 15.

logica I 213, 6. 706, 4. λογική I 212, 21. 706, 1.

loquendi munus II 35, 6—16. loquendi facultas quomodo fiat II 40, 14. 41, 11. recta loquendi ratio ex grammaticis discenda I 258, 8.

Lucanus *a Lactantio pro Ouidio nominatus* I 82, 5.

Lucianus diis et hominibus non pepercit I 32, 20.

Lucilius (poeta) I 32, 19. deridet stultitiam eorum qui simulacra putant deos esse I 90, 4. 12. 688, 3. deos patres nominari Lucilius in Deorum concilio inridet I 280, 3. de uirtute I 494, 21. 499, 21. 500, 14. 17. 501, 8. 502, 9 ss. tenebrosam istam uitam depinxit I 428, 6. apud Lucilium disserens Neptunus de re difficillima I 444, 7. illud Lucilianum I 547, 20.

Lucilius (ap Ciceronem De nat. deor.) I 115, 16. 122, 26. 139, 14.

Lucretius philosophus ac poeta I 105, 4. de rerum natura uersibus scripsit I 156, 5. Epicurus eum docuit II 30, 18. Epicuri sunt omnia quae delirat Lucretius II 22, 2. Lucretii de Epicuro uersus inridentur I 233, 14. Lucretii locus Epicuro tributus II 80, 13. eum laudat qui primus sapientiam inuenit I 216, 4—217, 2. (de deo communi omnium patre) non errat I 515, 6. merito de mundo non hominum causa facto I 590, 5. 13. ut atomis locum faceret, prouidentiam excludebat II

22, 9. quasi oblitus atomorum argumentis usus est quae contra ipsum ualerent II 87, 11. cultus deorum inane esse officium c.nfitetur I 105, 12. queritur de deo ipso sua templa fulminibus disturbante I 230, 3. 17. religionum animos nodis exsoluere non poterat, quia nihil ueri adferebat I 61, 16. melius (quam Cicero) nomen religionis interpretatus est I 391, 6. homines grauiter accusat tamquam humiles et abiectos I 105. 5. 691, 16. merito (de hominum stultitia) exclamat ... I 87, 16. sententia eius de origine animalium hominumque refutatur I 152, 1. ostendebat animalia non artificio diuino, sed fortuito facta esse II 22, 3. sententia eius de animantibus quae in principio mundi fuerint refellitur II 22, 4. 9 ss. eius deliramentum de origine oculorum aliorumque membrorum refellitur II 23, 5. 8. 13 ss. ineptissimum eius de uisu argumentum reicitur II 30, 14 ss. argumenta ab eo contra inmortalitatem prolata refutantur I 618, 14—624, 5. poeta inanissimus I 233, 17. ineptus II 23, 15. quis hunc putet habuisse cerebrum? II 87, 20.

ludi I 557, 8—562, 2. 741, 18—743, 6. Floralia I 72, 21 ss. 686, 20.

luna II 100, 9. de eius magnitudine I 254, 5. globosa sit an concaua I 181, 21. Lunae taurus mactatur I 84, 5.

Lupa Romuli Remique nutrix, meretrix I 72, 6. 10. 14. 686, 14. 16.

lupus sub ouis pelle I 410, 16.

luscis non accidit ut aliquid duplex uideant II 32, 12.

[Macedo Alexander I 21, 4]. Macedones Cabirum coluerunt I 56. 17. bello Macedonico I 126, 4.

magorum ritus I 277, 16. — magorum ars daemonum adspirationibus constat I 164, 9. 167, 2. 696, 15. — magus: cf. Christus.

maiorum nullam esse in religione auctoritatem I 122, 20—125, 12. 462, 1. 729, 5 ss. maiores nostri erant principes Hebraeorum: cf. Christiani.

[de mali origine et natura I 130, 5 adn. cr. § 3 ss.] cur deus malum (mala) uoluerit esse I 172, 3 ss. 420, 2 ss. 595, 5 ss. [602, 2 adn. cr. — 604.] 697, 6 ss. II 101, 12. 102, 13. 106, 4. cur tam multa pestifera fecerit I 594, 22 ss. prouidentiae congruit esse mala I 697, 26 ss. malum et bonum: cf. bonum. — deus non malorum tantummodo auctor II 71, 13 ss. malorum fons liuor (diaboli) I 130, 1. diabolus I 499, 3. —

cur malos et iniustos deus beatos fieri sinat I 474, 19 ss.

mammae II 46, 17.

manus: eius forma II 37, 4 ss. cur duae II 34, 10. earum usus II 14, 7. 19, 13. 20, 10. 21, 5. 9. dignitas II 21, 10. 13. rationis ac sapientiae ministrae II 37, 5. — filius qui est in domo et in manu patris I 392, 20.

M. Marcellus Honorem atque Virtutem consecrauit I 73, 24. 687, 4.

Marcionitae I 396, 5.

mare Neptunum uocant I 121, 23. mare rubrum I 302, 11.

Maria I 309, 16. I 376, 7. 715, 11.

Marica I 82, 18.

[uico Marmesso I 22, 12.]

Mars homo fuit I 60. 7. homicida ut deus consecratus I 407, 19. cruentus deus colitur I 432, 16. homicida, caedis crimine ab Atheniensibus liberatus I 34, 6. Mars et Venus I 34, 8. 65, 16. 682, 5. Martis arma I 678, 1. [Mars pater I 280, 6.] ex Marte se procreatum Maximianus (Galerius) dicebat II M 183, 21.
in campo Martio proxime celebrato (*i. e. insigni contione militum habita*) II M 210, 4.
mas ad similitudinem dei fictus I 155, 7. mares quomodo gignantur II 45, 14. maribus cur plus roboris quam feminis attributum sit II 46, 11. maribus cur papillae datae II 38, 11. masculinum (uirile) semen II 43, 12. 44, 9. 18. 45, 15. 46, 3. masculina pars corporis dextera II 43, 12—14. 44, 4. masculinum quasi elementum ignis I 145, 16.
Massilia II M 206, 22.
Mater Deum: (Mater ipsa) in Phrygia amauit formosum adulescentem et semiuirum reddidit I 65, 3. 682, 15. [Deum Matri primus Melisseus sacrificauit I 690, 16.] [Matris Magnae prima sacerdos Melissa I 91, 14. unde antistites eius Melissae nuncupatae I 91, 15.] sacra Matris I 81, 13. Matris Deum I 690, 2. Matris Magnae I 689, 5. sacra eius a Gallis celebrata I 65, 5. 682, 19. festum Matris Magnae I 83, 6.
materiam a deo factam esse I 14, 20—15, 2. 132, 3 ss.
mathematici de lunae magnitudine I 254, 4.
Mathia et Paulo in locum Iudae proditoris adsumptis II M 174, 10.
matrimonium I 281, 18. 565, 2 ss. 566, 8. 568, 5 ss. 748, 5 ss. matrimonia communia apud Platonem I 248, 18—251, 21. Valeria post obitum Maximiani (Galerii) mariti Maximino in matrimonium se postulanti respondit nefas esse illius nominis ac loci feminam sine more, sine exemplo maritum alterum experiri II M 219, 6. 15.
mater Matuta I 82, 19.
Mauri suos reges consecrauerunt I 56, 10. 16. — II M 223, 11. [Mauris iaculis I 455, 2.]
Maxentianus (*miles*) II M 224, 12. Maxentiani milites, ibid. 223, 12.
Maxentius Maximiani (Herculii) filius, Maximiani (Galerii) gener II 193, 15. 202, 17. non nominatur Caesar a Diocletiano, ibid. 193, 24—26. 194, 19 ss. quomodo Romae imperator factus sit, ibid. 201, 26—202, 7. imperium cepit a. d. sextum Kalendas Nouembres, ibid. 223, 15. exercitus Maximiani (Herculii) a Maximiano (Galerio) Seuero duce contra eum Romam missus ad eum transit, ibid. 202, 7—25. Maximianum (Herculium) patrem bis Augustum nominauit, ibid. 202, 20. Maxentii cum Maximino contra Licinium Constantinumque foedus, ibid. 222, 10—223, 5. Constantino bellum indixit quasi necem patris sui (Maximiani Herculii) uindicaturus; quae inde falsa suspicio orta sit, ibid. 222, 19—223, 5. bellum eius cum Constantino factum: extremae eius res et mors in pugna apud pontem Muluium commissa, ibid. 223, 5—224, 18. circenses natali suo (223, 15) edebat, ibid. 224, 5. quinquennalia eius ter-

minabantur, ibid. 223, 16. eius mores ibid. 193, 17 s. 24 ss.

Maximianus (*Galerius; nusquam in libro De mortib. persecut. nomen* Galerius *est: obseruant Seeck, Annal. philol. uol. 141 (1890) p. 618, et Dessau, Hermes uol. 27 (1892) p. 566 adn. 1, unum nomen* Galerius *apud seriptores et in monumentis illius aetatis non extare, sed aut unum nomen* Maximianus *aut tria nomina* Galerius Valerius Maximianus *usurpari*): Maximianus nomen ei a Diocletiano datum II M 194, 10. alter Maximianus, ibid. 182, 16. 208, 7. Maximianus Caesar, ibid. 184, 23. Caesar, ibid. 183, 18. 186, 7. 9. 187, 14. 188, 5. 10. 191, 16. 192, 3. mater eius Romula Transdanuuiana, ibid. 183, 1 s. 22. 185, 4—10. eius figura corporis, ibid. 183, 2. 197, 4. mores, ibid. 182, 17—19. 183, 4. 17. 185, 8. purpuram (*sc. Caesaris*) loco quodam prope Nicomediam sito sumpserat, ibid. 194, 24. gener Diocletiani, ibid. 182, 16. 206, 3. cf. Valeria. — Maximiani ex concubina filius Candidianus, ibid. 235, 5: cf. Candidianus. — cur Diocletiano metui fuerit, ibid. 183, 5—26. deuicit Narseum regem Persarum, ibid. 183, 7—16. 196, 16. post hanc uictoriam in tantos fastus eleuatus est, ut detrectaret Caesaris nomen: exinde insolentissime ex Marte se procreatum dicebat tamquam alterum Romulum, ibid. 183, 17—23. quindecim annos cum barbaris in Illyrico pugnauerat, ibid. 193, 5. tempore uicennalium Diocletiani gens barbara a Gothis pulsa ei se tradidit, ibid. 218, 15. eius gener Maxentius, ibid. 193, 13. 202, 17. Daiam affinem suum de suo nomine Maximinum uocauerat, ibid. 194, 8. in Bithyniam uenit, ut Diocletianum ad persequendos Christianos instigaret, ibid. 184, 23. nefandae persecutionis auctor, ibid. 208, 7. eius persecutionis causa, deliberatio, initium, ibid. 185, 2—186, 10. ipse in Diocletiani persecutione Christianorum qualis fuerit, ibid. 186, 21. 187, 14—188, 10. relinquit Nicomediam, ibid. 188, 9. eius reditus expectatur, ibid. 191, 16. redit Nicomediam, ibid. 192, 3. conflixerat nuper cum Maximiano (Herculio) (*sc. ut hic imperio cederet*) eumque terruerat, ibid. 192, 4. 193, 9 s. eius colloquium cum Diocletiano, quo hunc cogit imperio cedere atque Seuerum et Maximinum Caesares nominare, ibid. 192, 4—194, 18. utrumque quomodo factum sit, ibid. 194, 19 (Maximianus 24. 195, 6) — 195, 18. Maximini (*sc. ut Caesaris sui*) pater (*ut Augustus*), ibid. 219, 13. postquam senibus (*sc. Diocletiano et Maximiano Herculio*) expulsis quod uoluit effecit, se iam solum totius orbis dominum ferebat, ibid. 195, 19. adeptus maximam potestatem (*i. e. locum Augusti*), ibid. 196, 14. postquam nomen imperatoris (*i. e. Augusti*) accepit exuto socero (Diocletiano) furere coepit et contemnere omnia, ibid. 183, 24. ut nomen imperatoris acceperat, hostem se Romani nominis professus est, cuius titulum inmutari uolebat, ut non Romanum imperium sed Daciscum cognominaretur, ibid.

205, 2. eius crudelitas, ibid. 196, 14—199, 25. maxime in censu peragendo, ibid. 198, 15—199, 25. 201, 28. 208, 6—209, 15. in persequendis Christianis, ibid. 197, 10. 198, 1. *ipse sine dubio (non Diocletianus) crudelissimus ille persecutor est, cuius de saeuitia Lactantius dicit* I 434, 4 ss.; cf. uera bestia I 434, 4. bestia II M 182, 18. 209, 22. mala bestia, ibid. 201, 11. belua I 434, 8; Lact. Inst. V 11, 6 et Mort. 21, 6. 11. — de summa imperii tenenda et de Augustis et Caesaribus nominandis consilia, ibid. 195, 19—12. 201, 20—24. quemadmodum turbata sint, ibid. 195, 12. 200, 1. 201, 18. 25 ss. Constantium euertere cogitat, ibid. 200, 3. quae inter Maximianum et Constantinum gesta sint, ibid. 200, 1—201, 25. ne populum quidem Romanum a censibus inmunem fieri uolebat, ibid. 201, 28 ss. castra praetoria sustulerat, ibid. 202, 4. Seuerum contra Maxentium Romam misit quae res male euenit, ibid. 202, 7—203, 4. audita nece Seueri Italiam inuadit Romamque frustra adgreditur: a militibus paene desertus fugiens iis Italiam foedissime uastandam permittit in suasque se sedes recipit, ibid. 203, 6—9. 204, 1—205, 2. ad eum (*sc. Carnuntum*) Maximianus (Herculius) uenit, ut eum per occasionem reconciliationis occideret regnumque eius teneret, ibid. 205, 23—206, 3. aderat ibi Diocles, quem gener (Maximianus Galerius) acciuerat, ut imperium Licinio daret, ibid. 206, 3—5. a Maximiano Licinius Maximino praelatus, ibid. 222, 11. uicennalium agendorum sumptus intolerandis exactionibus efficiebat, ibid. 208, 6—209, 15. se Liciniumque Augustos appellat, Maximinum et Constantinum filios Augustorum, postea uniuersos quattuor imperatores iubet nominari, ibid. 209, 16—210, 6. decimum et octauum annum (sc. imperii) agens a deo (cf. 208, 6) insanabili plaga percussus: qui morbus describitur, ibid. 210, 7—212, 5. tandem malis domitus deum coactus est confiteri et edictum emisit (quo constituitur ut Christiani denuo sint Christiani et conuenticula sua componant) ibid. 212, 5—9. (213, 14). ipsum illud edictum, ibid. 212, 10—213, 22. propositum Nicomediae pridie Kalendas Maias ipso octies et Maximino iterum consulibus, ibid. 214, 1 s. hoc edicto Donatus cum ceteris confessoribus e custodia liberatus, ibid. 214, 3. post paucos dies commendatis Licinio coniuge sua et filio horrenda tabe consumptus est, cum futura essent uicennalia Kalendis Martiis impendentibus, ibid. 214, 6—10. post eius mortem Valeria uxor eius ad Maximinum se confert, ibid. 219, 6. Valeria et Licinio et Maximino negauerat se in Maximiani bona hereditatis iure esse cessuram, ibid. 235, 16.

Maximianus qui est dictus Herculius II M 181, 17. Maximianus alter, ibid. 205, 6. senex Maximianus, ibid. 189, 4. 192, 5. 193, 9. 206, 6. 221, 16. Herculius, ibid. 203, 6. frater Diocletiani, ibid. 181, 17. Diocletiano fidem summa religione praestabat, ibid. 194, 11. eius filius

Maxentius, ibid. 193, 15. cf. Maxentius. — Fausta minor eius filia uxor Constantini, ibid. 204, 1. 206, 9. 15. 207, 5. 7. 9—13. Constantinus gener eius idemque generi filius (*sc. ut filius Constantii et Theodorae. priuignae Maximiani*), ibid. 206, 9. — eius mores et facinora. ibid. 181, 18—182, 13. imperii sedem tenebat Italiam subiacebantque prouinciae Africa et Hispania, ibid. 182, 1—3. septimum consulatum agit, ibid. 186, 18. litteris Diocletiani Christianos persequi iussus libens paruit per Italiam, ibid. 189, 2. 5. cum eo conflixerat Maximinianus (Galerius) (*sc. ut imperio cederet*) eumque terruerat, ibid. 192, 5. Maximianus senis de ea re ad Diocletianum litterae, ibid. 193, 9. ad Maximianum senem Seuerus a Maximiano (Galerio) missus, ut ab eo induatur (*i. e. Caesar nominaretur*); ibid. 194, 5. senex expulsus (a Maximiano Galerio, *sc. imperio cedere coactus*), ibid. 195, 19. eius exercitus a Maximiano (Galerio) Seuero duce Romam contra Maxentium missus, ibid. 202, 11. ipse in Campania morans a Maxentio filio bis Augustus nominatus Seuero Rauennae potitur eumque mori cogit, ibid. 202, 20—203, 4. urbe Roma munita proficiscitur in Galliam, ut Constantinum partibus suis conciliaret minoris suae filiae nuptiis. ibid. 203, 6—204, 2. post Maximiani (Galerii) Romam frustra adorti fugam cum e Gallia se recepisset, habebat imperium cum Maxentio filio: quem cum euertere conaretur, a militibus antea suis, quos Maxentius a Seuero acceperat (202, 10—12. 205, 13. 223, 10) ab urbe Roma exactus est, ibid. 205, 6—21. postea suspicio incidit illum finxisse discordiam cum filio, ut omnibus aliis sublatis sibi ac filio totius orbis imperium uindicaret; sed uere filio et ceteris extinctis se ac Diocletianum in regnum restituere uolebat, ibid. 222, 20. in Gallias cum redisset, ad Maximianum (Galerium) se contulit (*sc. Carnuntum*), ut eum occideret: ubi Diocles Licinio imperium dedit, ibid. 205, 22—206, 5. impeditis consiliis redit in Galliam, ut Constantinum dolo malo circumueniret, sed Massilia occupata a militibus proditur: uita ei a Constantino donatur, ibid. 206, 6—207, 6. quibus insidiis rursus frustra Constantinum adortus sit et qua morte uitam finiuerit. ibid. 207, 7—208, 5. cum ingenti gloria uiginti annorum uota celebrauerat, ibid. 208, 3. eius statuae iussu Constantini reuulsae et imagines detractae, ibid. 221, 16. quasi necem eius uindicaturus Maxentius filius Constantino bellum indicit: quae falsa suspicio inde orta sit, ibid. 222, 19—223, 5. a Dioclete et Maximiano cognomina Iouiorum et Herculiorum insolenter adsumpta, extincta, ibid. 237, 8.

Maximinus: Daia adulescens semibarbarus pecorum pastor II M 191, 8. 195, 7. 14. eius gradus militares, ibid. 195, 14. a Maximiano (Galerio) affini Maximinus nominatus, ibid. 194, 9. a Diocletiano Maximiani (Galerii) opera Caesar factus, ibid. 194, 8 ss. 195, 4. 6—18. (201, 22.) 209, 22. Maxi-

mianus (Galerius) pater (*ut Augustus*) Maximini (*ut Caesaris sui*), ibid. 217, 13. Maximianus (Galerius) eum Augustum nominare cogitat, ibid. 196, 10. Maximianus (Herculius) metuit, ne Maximianus (Galerius) fortasse adiuncto Maximino contra se proficisceretur, ibid. 203, 8. Maximianus (Galerius) Maximino Licinium praefert (*Augustum factum*, ibid. 206, 4) ibid. 222, 11. Maximinus dignitate Caesaris non contentus ab exercitu Augustus nominatus, contumacia Maximianum (Galerium) uincit, qui hunc et se Augustos appellat, ibid. 210, 16—211, 6. Maximiano (Galerio) octies et Maximino iterum consulibus, ibid. 214, 2. Maximinus nuntio mortis Maximiani (Galerii) audito cum omnia sibi usque ad fretum Chalcedonium uindicasset, discordia cum Licinio ac paene bello exorto cum eo foedus facit, ibid. 214, 11—18. indulgentiam Christianis datam tollit eosque uexat ac persequitur clementia quadam simulata, ibid. — 215, 17. 19. Constantini litteris deterritus dissimulat, ibid. 215, 18. acerrimus cultor deorum ibid. — 216, 4. 10. exactiones eius, auaritia, effusiones, ibid. — 217, 3. 227, 14. libido eius foedissima, ibid. — 219, 2. Valeriam Maximiani (Galerii) uiduam in matrimonium postulat repudiatusque (Valeria ei id quoque negauit, se in Maximiani [Galerii] bona hereditatis iure suo cessuram, 235, 16) proscribit et cum matre in exilium relegat, amicos amicasque eius necat, ibid. — 219, 21. tres eius amicas iniustissime interficit, ibid. — 221, 7. Maximini exitus et ruina narratur, ibid. 222, 9 ss. cum Maxentio foedus facit, ut bellum inferret Licinio, ibid. 222, 10 — 223, 5. perfidia eius a Constantino cognoscitur, ibid. 224, 16. titulum primi nominis sibi uindicabat, ibid. 224, 19. Constantino, postquam Maxentius apud pontem Muluium ab eo uictus est, inimicitias aperte profitetur, ibid. 224, 19. eo proposito bellum contra Licinium mouet, ut exercitu eius largitionibus ad se tracto sine certamine statim ad Constantinum pergeret, ibid. 227, 14. cum exercitu e Syria in Bithyniam proficiscitur, deinde Byzantium et Heracleam (Perinthum); Licinius ei occurrit, ibid. 225, 3 — 226, 7. Candidianus et Seuerianus cum Maximino quam cum Licinio esse malebant, ibid. 235, 15. (12.) Maximinus id uotum Ioui uouit, ut si uictoriam cepisset, Christianorum nomen extingueret, ibid. 226, 9. Kalendis Mais, quae octauum annum nuncupationis eius inplebant (226, 28. 228, 1.), in campo Sereno (227, 6) a Licinio uictus est, ibid. 226, 8—228, 3. fugit Nicomediam, deinde cum filiis et uxore in Cappadociam, ibid. 228, 3—8. Seuerianus fugientem ex acie sequitur, ibid. 235, 12. Maximinus Valeriam ne post fugam quidem suam occidere ausus est, ibid. 235, 3. a Licinio pulsus Tarsi ueneno sumpto moritur, ibid. 233, 21—234, 21. Maximini filii et uxor, ibid. 228, 6. eius filium maximum et filiam septennem, quae desponsa fuerat Candidiano, Licinius extinxit: sed

prius mater eorum in Orontem praecipitata est, ibi saepe illa castas feminas mergi iusserat, ibid. 235, 18—236, 4.
Mediolanum II M 225, 2. [228, 17.]
Medorum rex antiquissimus Hystaspes I 634, 15.
medulla cerebri II 53, 19. medullae II 20, 16. 43, 15.
Megara Herculis uxor I (33, 10.) 681, 21.
Megaricorum disciplinae conditor Euclides I 208, 13.
Melicertes I 82, 20.
[Melissa Melissei filia I 91, 10. 690, 11. prima sacerdos Matris Magnae I 91, 13. Melissae Matris Magnae antistites unde nuncupentur I 91, 14.]
Melisseus Cretensium rex primus diis sacrificauit I [91, 7.] 92, 13. 17. [690, 10. 13. 14. 16.] Iouem educauit I 92, 15. 18. *Accus.* Melissea I 91, 7. 690, 10. a Melisseo I 92, 13. [eius filiae Amalthea et Melissa I 91, 10. 690, 11.]
Melius Diagoras II 83, 18.
membra usus causa, non ex ipso usu nata esse contra Lucretium (Epicurum) demonstratur II 23, 16 ss. membrorum numerus forma usus II 19, 9—18; 20, 9 ss. 27, 10 ss. aperta aut operta II 27, 11. simplicia II 34, 8. genitalia II 47, 6.
membrana II 43, 2. alui II 48, 21. cerebri II 34, 16. membranae oculorum II 29, 16.
[Memmius I 216, 12.]
Menander II 156, 7.
mendacium I 547, 15 ss. 744, 21.
Menoeceus I 210, 12.
mens ubi aut cuiusmodi sit II 51, 16. in summo capite conlocata II 28, 4. capite tamquam caelo tegitur II 28, 8. ignis ille diuinus II 28, 8. sensus ille qui mens uel animus nuncupatur II 53, 5. idemne sit mens et anima (*uel* animus) II 57, 8 s. *conl. cum* 18. mentis retinacula nerui II 24, 13. ueneno ac potentia uini dissoluitur II 32, 8. mens per membranas oculorum transpicit II 29, 18. 30, 10. 15. 31, 3. 16. 25. non fallitur, oculorum nouit errorem II 32, 16. hominis prope diuina mens sortita est dominatum II 28, 1. mens hominis tenebroso corporis domicilio circumsaepta longe a ueri perspectione submota est II 68, 6. mens ac uoluntas ex oculis saepe dinoscitur II 30, 13. uaria a philosophis de natura mentis ac loco disputata II 51, 18 ss. — Mens inter deos conlocata I 73, 26. [75, 7.] 687, 3.
mentum II 36, 21.
Mercurius homo fuit I 29, 19. 60, 7. Iouis filius I 653, 12. [cognatus Trismegisti I 47, 15. 686, 5. quinque Mercurii I 19, 4.] deus factus I 57, 10. daemon I 388, 7. fur ac nebulo I 35, 1. furta docuit I 432, 21. palaestram docuit et lyram inuenit I 35, 2. 682, 11. eius lyra I 678, 1. cum Venere Hermaphroditum genuit I 65, 17. 682, 9. Mercurii ciuitas I 19, 11. — cf. Hermes (Trismegistus).
meretricis simulacrum in templo constitui nefas I 72, 14. meretrices in Floralibus I 73, 15.
meridies I 143, 10. figura uitae I 143, 20.
μεσίτης I 376, 9.
ciuitas Messene Euhemeri patria I

42, 3. Messenius: [Aesculapius I 33, 21]. Euhemerus I 685, 8.
Messeniorum cum Lacedaemoniis bellum I 76, 18. 23.
Messias cf. Christus.
de metris II 158, 10. de metris comoediarum II 156, 3.
Milesius Apollo I 319, 5. 625, 10. 755, 13. II 129, 11. M 186, 5. Thales I 16, 5. 216, 21. Ceres Milesia I 127, 15. 169, 15.
militare iusto non licet I 558, 14 ss.
militia dei I 558, 14. caelestis I 466, 3. 8. 476, 3. 493, 2 ss. 12. 672, 1 ss. 761, 9. sancta I 645, 9. cf. deus imperator. I 509, 17. 671, 23. miles Christi II M 190, 11.
mille annorum regnum I 629, 25. 654, 2 ss. 658, 12—663, 10. 665, 8—666, 13. 759, 11—23. caeleste imperium I 659, 8. regnum sanctum I 665, 7. regnum iustorum I 759, 13.
mimi de diis aguntur I 470, 11. 729, 12. mimus corruptelarum disciplina I 742, 18 ss.
mimi (histriones) I 560, 14 ss.
Minerua filia Iouis I 43, 19. artium repertarum causa dea facta I 67, 16. 70, 19. 21. eius artes I 677, 19 s. non casta I 682, 24. Minerua et Vulcanus I 66, 10. Athenae eam coluerunt I 56, 19. eius ad Artorium medicum Augusti monitum I 128, 15. 169, 16.
Minos I 88, 9. 653, 13.
Minucius Felix in Octauio de Saturno similia ueri, non uera protulit I 46, 15. 21. 47, 16. Lactantii de Minucio eiusque Octauio iudicium I 402, 5—9.
inter septem mira horti pensiles narrantur I 255, 1.
misericordia I 253, 12. 514, 10—534, 14. 20. 709, 8 ss. 737, 5. 745, 8—746, 13.
Moesia II M 178, 6.
Iuppiter Molio I 92, 3.
morbi unde oriantur II 17, 17. per daemonas citati I 165, 6. 696, 24. cur deus hominem morbis subiecerit II 14, 15—18, 17. morbi animi I 534, 20. 553, 8.
mors quid sit I 156, 26. (cf. 603 adn. § 12. 650, 13.) II 14, 18. 15, 2. 54, 20. eius uis I 156, 22. primi peccati poena I 159, 2. 694, 24. pecatum pabulum mortis I 377, 2. mors aeterna I 387, 21. II 131, 16. bonum an malum sit I 242, 3. bonum non esse I 237, 7. 239, 5. 240, 16. duae mortes, altera corporis, altera animae I 616, 7. prima quid sit I 156, 25. secunda quid sit I 156, 23. 157, 1. mors matura II 15, 4. (inmaturae) morti cur homo a deo subiectus sit II 14, 11—18, 15. Seneca in libro De inmatura morte I 18, 5. 208, 20. de morte uoluntaria I 237, 6 ss. 545, 25. 710, 22 ss. anima mortis expers, corpus mortale I 616, 17 ss. mors pro fide suscipienda I 546, 2. pro innocentia I 455, 16 ss. 456, 14 ss.
mortuorum animas circa tumulos oberrare uulgus existimat I 100, 3.
motus animi cf. adfectus. animus.
Moyses dux Hebraeorum, eius facta I 302, 9. 303, 8. 714, 6. deus per eum legem dedit I 302, 9. 303, 13. 343, 5. 344, 3. 347, 7. 714, 17. Moyses legem testamentum uocat I 364, 9. uetus testamentum per Moysen datum I 366, 6. pascha deus per Moysen populo suo tra-

didit celebrandam I 384, 5. Moyses praedixerat fore ut propheta maximus mitteretur a deo I 344, 8. filius Naue successor Moysi fuit I 327, 9. 347, 6. Moyses futura praesentiens eum Iesum uocauit I 347, 2. *gen. (uix dat.)* Moysi I 327, 9. *dat.* Moysi I 347, 6. *acc.* Moysen I 303, 13. 343, 6. 344, 3. 347, 7. 366, 6 *al. abl.* Moyse I 302, 9.

Mucius *Scaeuola* I 441, 14.

mulier unde nuncupata sit II 46, 15. mulieres philosophantes I 257, 17. 23. 258, 14. 259, 3. mulierum communitas apud Platonem I 248, 18—251, 21. Plato existimauit oportere mulieres militare et magistratus gerere I 251, 21—252, 6. mulierum prostitutiones I 422, 11 ss. — cf. femina.

de ponte Muluio homo et fax deiectus I 79, 17. — apud eum pugna Constantini et Maxentii II M 223, 14. (224, 11. 13.)

mundus a deo ex nihilo factus I 9, 16. 132, 4 ss. 694, 7. non innumerabiles esse mundos II 86, 12 ss. diuina prouidentia effectus I 138, 7 ss. II 69, 18. non fortuito II 82, 16 ss. 84, 10—94, 17. natura num mundum fecerit II 90, 21 ss. mundus deus non est I 119, 10. 120, 8. 121, 12. 587, 22 ss. per se nihil sentit I 121, 17. num deus sit mens mundi et mundus corpus dei I 588, 8. exponitur ratio mundi, quando et quare sit effectus a deo I 582, 3—596, 7. de aetate mundi I 628, 14—630, 16. mundum neque semper fuisse neque semper fore I 150, 10. 582, 8 ss. diuina mundi fabrica enarratur I 142, 12 ss. figura mundi I 255, 18. mundus quod sex diebus consummatus est quid significet I 629, 7 ss. mundum deus non propter se fecit I 594, 11. 596, 16. fecit animantium causa I 594, 14 ss. hominum causa I 140, 20. 588, 11. 590, 3 ss. 595, 22. 596, 17. 597, 6 ss. 750. 16. 24—752, 22. 753, 3 ss. II 99, 9. 104, 22. mundus tamquam dei domus II 112, 6. unus mundi habitator deus II 95, 18. utrum unius dei potestate regatur an multorum I 7, 18. II 95, 9 ss. a deo ratione regitur II 69, 17. 82, 18 ss. 92, 2 ss. quomodo gubernetur et contineatur II 34, 20. cf. prouidentia. — mundi ratio in contrariis elementis posita I 142, 21. 26. 143, 14. 155, 14. 156, 17. in calore et umore I 144, 19. 613, 8. II 106, 8. mundi ultima senectus I 630, 21. 757, 19. quomodo consummatio mundi futura sit I 630, 16 ss. 755, 19 ss. quando futura sit I 664, 7 ss. deflagratio mundi II 127, 1. mundi innouatio I 656, 10. 666, 13. mundi res publica I 677, 11. II 92, 10. aerei orbes facti ad figuram mundi I 255, 20. ab Archimede I 117, 8.

mus cf. leo.

Mures duo neci se obtulerunt I 210, 12.

Musarum instinctu I 15, 3.

musica I 258, 12.

musici II 54, 9.

Muta dea I 77, 15. 687, 14.

muti quomodo fiant II 40, 19. 41, 2.

mysteria *cf. Indic. uerbor.*

Nares II 25, 10. 36, 11. 39, 14. 40, 8 ss. 41, 12. 49, 16. unde nomen

habeant II 40, 9. cur duae II 34. 14. spiramenta narium II 41, 13. narium uoluptas I 564, 1—20. 740, 16—20.
Narseus rex Persarum a Maximiano (Galerio) oppressus II M 183, 7—17.
nasus II 33, 9. 14. 17—34, 5.
nates II 47, 17.
Nathan I 322, 8. [10].
natura quid sit I 264, 14 ss. naturam esse deum I 134, 4 ss. 140, 1. num mundum effecerit II 90, 21. ueluti mater rerum II 91, 13. non mater generis humani, sed nouerca II 10, 8.
Naue I 327, 9.
non nauigare iustum I 454, 3 ss. cum parricidis et nocentibus nauigare I 455, 11.
Nauius cf. Attus.
Naxos I [48, 7.] 56, 20.
nebula II 88, 12.
necromantia (necyomantia): ciere carminibus ab inferis animas I 388, 6. 627, 4. daemonum inuentum I 167, 2. 696, 18.
Nemesis I 82, 18.
Neptunus [Saturni filius I 53, 25.] homo fuit I 60, 6. mare ei obtigit I 41, 14. 21. 24 s. [42, 10.] 684, 24 s. mare Neptunum uocant I 121, 23. Neptunus apud Lucilium I 444, 7. — I [280, 6.] 388, 7. 677, 19.
Nero cum imperabat, Petrus Romam uenit II M 174, 14. Nero primus omnium persecutus dei seruos Petrum cruci adfixit, Paulum interfecit, II M 174, 18. 175, 6. Petrum et Paulum interemit I 368, 11. deiectus fastigio imperii nusquam repente comparuit II M 175, 10. unde illum quidam credunt esse translatum et uiuum reseruatum, Sibylla dicente 'matricidam profugum a finibus terrae esse uenturum', ut nouissimus persequatur et Antichristi praecedat aduentum (quod nefas est credere) et praecursor diaboli sit, ibid. — 176, 3. Neronianum imperium, ibid. 174, 13.
nerui II 24, 12 ss. 32, 10. 37, 3.
Nicaea II M 220, 11.
Nicomediam Diocletianus urbi Romae coaequare studebat II M 181, 1—11. circum quem ibi fecerat, dedicare uolebat, ibid. 191, 8. extra urbem locus altus ibique columna cum Iouis signo, ibid. 194, 23 s. — ibid. 191, 6. 192, 9. 13. 214, 1. 9. 228, 4. 11. 235, 9.
Nilus unde oriatur I 196, 21.
Noe I 160, 15 ss.
nomen: nomina montibus aut fluminibus ex hominibus uel uiuis uel mortuis data I 47, 3. filius dignus cuius nomen in perpetuum de familia deleatur I 461, 1. seruus liberatus patroni nomen accipit tamquam filius I 281, 3. senatus Constantino titulum primi nominis decreuit *(sc. ut in serie nominum Augustorum illius nomen primum esset)*, quem Maximinus sibi uindicabat II M 224, 18.
Nouatiani (haeretici) I 396, 5.
nox I 143, 22 ss. est eius quem dei esse aemulum diximus I 144, 3. 13. falsarum superstitionum imago I 144, 6. nox quae a nobis propter aduentum regis ac dei nostri peruigilio celebratur: cuius noctis duplex ratio est I 645, 3 ss.
nubes II 88, 14. 100, 20,
Numa Pompilius Sabinus rex apud

Romanos superstitionum et sacerdotiorum auctor I 88, 13. 89, 10. 11. 687, 27. eius cum Egeria congressus I 88, 4. eius corpus in arca lapidea I 88, 18. septem Latini libri de iure pontificio, item Graeci totidem de disciplina sapientiae ab eo relicti, quibus religiones omnes dissoluit I 88, 20. [Pompilii Numae I 90, 6. 688, 5.]
numerus duorum *uel* dualis quantum ualeat ad rerum perfectionem II 28, 14. 34, 5—35, 1. septenarius I 629, 10 ss. de numero impari id est septenario II p. LXXXI. numerus perfectus digitorum II 37, 9.
in nummis ueteribus Ianus et nauis I 51, 13.
nuptiarum foedera sacramento ignis et aquae sanciebantur I 145, 17.

Occidens I 41, 18 s. 632, 19. 684, 23. quid significet: prauae illi menti, dei aemulo ascribitur; imago mortis et falsarum superstitionum est I 143, 1—144, 7.
occipitium II 27, 4.
[Oceania I 48, 14.]
Octauius consul II 124, 7.
oculi unde nomen habeant II 32, 20. uidendi causa nati sunt II 23, 16. eorum forma et usus II 28, 11. 29, 13 ss. 31, 26 ss. 32, 18. 33, 4. sedes II 25, 10. cur duo sint II 28, 13. 31, 10. num fallantur II 31, 21. in auium fetibus primi oculi finguntur II 44, 14. oculorum uoluptates I 556, 20—562, 2. 740, 14. 741, 12—743, 6.
odor II 33, 18. 36, 20. 40, 9. uoluptates odoris I 564, 1—20. 740, 16. 20.
odoratio II 34, 14.
Oedipodis exemplum I 559, 13.
in Oetaeo monte I 33, 13. 681, 23.
oloris morientis cantus II Ph 138, 49.
Olympus ambiguum nomen est montis et caeli I 42, 15. 684, 20. mons Olympus I 42, 13. in eo Iuppiter I 42, 16. [17.] Iuppiter et Saturnus I 684, 21. aperta Olympi II Ph 138, 51. [Olympus I 230, 20.] — Iuppiter Olympius I 110, 15.
Omphale I 32, 16. 681, 17.
opinatio quid sit I 181, 13. 182, 13 ss. 184, 1. 700, 11. 28.
Ops [I 50, 20. 53, 11—54, 12.] mater Iouis I 40, 25. 43, 13. 50, 27. Iouem furtim in Cretam misit I 51, 1. eius cultus I 92, 18. cf. Rhea.
oracula daemonum inuentum I 125, 18. 167, 2. 169, 16. 170, 2. 694, 3. 696, 18. — *cf. Indic. auctorum s.* Oracula.
oratoria: eius usus I 258, 10. oratoria professio uituperatur I 3, 3. 10.
[Orcus I 54, 3. 444, 9.]
oriens I 41, 17 ss. quid significet: deo adcensetur: figura uitae et uerae religionis est I 143, 1—144, 7. lux orientis est I 143, 7. inde lux nascitur I 684, 22. Oriens I 632, 19. II M 183, 8. ab Oriente, ibid. 214, 11. 228, 7. in Oriente, ibid. 183, 12. in partibus Orientis, I 158, 1. II M 184, 6. 215, 13.
Orion in pelago incedens I 334, 8.
Orontes (*coni.*, orientem *cod.*) fluuius II M 236, 3.
Orpheus uetustissimus poetarum et aequalis deorum I 13, 13. quando fuerit I 91, 1. Laomedonte regnante cum Argonautis ad Iliensium litus accessit I 91, 4. Liberi sacra in

Graecia induxit primusque celebrauit in monte Boeotiae Thebis proximo I 90, 16. dilaceratus I 90, 20. Orphei de uno deo testimonia I 13, 15. 15, 21. 678, 16. de natura dei I 296, 2. de numero deorum I 26, 22. de Saturno I 52, 3.
Orphica sacra I 90, 20.
os(oris): eius forma II 35, 1. sedes II 25, 10. usus II 35, 3 ss. 39, 13. 16. 40, 11. 15. 41, 13.
ossa II 19, 20. 20, 1. 12 ss. 24, 11. 39, 21.
Osee primus duodecim prophetarum I 363, 2. *accus.* Osee I 393, 15.
Osiris I [82, 6. 14.] 83, 1. 689, 10. a uulgo Serapis appellatus I 82, 15. [M. Otacilius I 23, 13].
Ouidius Naso ingeniosus poeta I 98, 8. poeta non insuauis II 119, 23. a deo mundum fatetur instructum I 15, 18. 678, 21. Naso prudentius quam philosophi de astris a deo factis sensit I 118, 14. in principio praeclari operis (Metamorph.) I 15, 18. eius liber quo Phaenomena breuiter comprehendit I 118, 16. a Lactantio pro Lucano nominatus I 82, 5.
ouum II 11, 21 ss.

Paenitentia I 396, 17. 440, 11—15. 532, 17 ss. 571, 12—573, 12. 728, 10. 749, 1 ss. Graeci melius et significantius μετάνοιαν dicunt quam nos resipiscentiam I 572, 11.
Palaemon I 82, 20.
palatum II 35, 7. 36, 2. 3. 14. 40, 11.
Pallor deus I 73, 22. 687, 2.
palpebrarum nomen forma usus II 32, 21 ss.
Pan I [47, 19.] 57, 10.
Panaetius Stoicus I 496, 2.
panegyrici mendaces, a Graecis orti I 57, 14.
Paphos Venerem coluit I 56, 19.
[lex Papia I 62, 20.]
papillae II 38, 9.
Paradisus I 157, 24. 158, 6. 15. 16. [cf. 603 adn. § 10.] 694, 10. 21 [Παράδεισος I 158, 23.]
tres Parcae I 150, 21. earum uis I 38, 11.
parentibus diuini honores delati I 26, 25. de filiorum cum parentibus similitudine uel dissimilitudine II 44, 14. 45, 13.
parricidae insuendi in culleum I 217, 10.
[Parthenia insula Samos nominata I 65, 8.]
Partheniae apud Lacedaemonios I 77, 2.
pascha unde nominetur I 384, 4.
pater familias quid significet I 280, 17. 281, 4.
patientia I 420, 3. 473, 4 ss. 550, 4 ss. 552, 7 ss. II 111, 19. cf. Christiani. deus.
patroni nomen seruus liberatus accipit tamquam filius I 281, 3.
Paulus (et Mathias) in locum Iudae proditoris adsumpti II M 174, 10. a Nerone interfectus, ibid. 175, 6. I 368, 11. Paulum Petrumque lacerauit (*Hierocles*) duobus libris 'ad Christianos' compositis (406, 5) quos φιλαλήθεις inscripsit (410, 11.) ceterosque discipulos I 406, 18 ss. afuit ab his fingendi uoluntas I 406, 24. eorum traditio I 407, 4. pro fide mortem subierunt I 407, 9. Petri et Pauli Romae praedicatio, in memoriam scripta permansit I 367, 18 ss.

L. Aemilius Paulus apud Cannas occisus I 171, 6.
L. Aemilii Pauli *Macedonici* de rege Perse uicto litterae I 126, 7.
pauoris adfectus in corde constitutus II 49, 7. Pauor deus I 73, 21. 687, 2.
Pax dea I 687, 7.
peccatum, peccatores: peccatum primum primorum hominum I 158, 7 ss. 694, 4. eius poena I 158, 16. 694, 19. unde peccata ad hominem uenerint II 106, 1. peccatum pabulum mortis I 377, 2. natura humana uult non modo cum uenia, sed etiam cum ratione peccare I 373, 16. peccatorum poena cf. poena. peccatorum uenia I 580, 5. paenitentia peccatorum sanatio I 572, 3 ss. 749, 7. cf. paenitentia. — non quia peccata largitione tolluntur, datur licentia peccandi I 532, 14 ss. ignoscitur iis qui ad peccatum inprudenter labuntur, ueniam non habet qui sciens peccat I 532, 20. cur qui peccant, saepe felices sint II 119, 14. multi peccatores iusti posterius effecti sunt II 120, 13.
pectus II 25, 5. 37, 23—38, 9. 12. 46, 19. mens num in pectore sit II 52, 2. 14. 53, 18. 19. pectus humanum uerum templum I 75, 22.
pecudum natura II 78, 8. 19. 79, 3. 7. 10. animae I 157, 3. quid intersit inter hominem ac pecudes II 77, 22. 80, 4. 81, 20.
pecunia in usuram non danda est I 547, 24. 744, 1.
pedes unde nomen habeant II 19, 7—9 (cf. adn. cr.). eorum numerus II 19, 10. 34, 10. locus II 25, 7. forma II 47, 22. 24. usus II 19, 7 ss. 20, 10. 32, 10. 47, 22.
pellis II 24, 21 ss.
penatium sub nomine daemones domos occupant I 696, 3.
Pentadius frater I 675, 8. (680, 17. 684, 17. 714, 4.)
pentameter cf. uersus.
Perilli taurus I 260, 9.
Perinthus II M 225, 20.
Peripatetici de schola Platonis profluxerunt II 83, 5. Aristoteles cum suis Peripateticis de deo II 97, 19. Peripatetici mundum prouidentia effectum esse docent I 138, 12. de summo bono I 191, 10. 194, (5). 23. 702, 23. de adfectibus I 536, 9. 539, 23—541, 16. 542, 21. 553, 9. 738, 13. de ira II 112, 14.
Persae regimen habuerunt terrarum I 633, 2. eorum ritus I 277, 16. [prima Sibylla de Persis fuit I 21, 3. 679, 24.] a Persis Valerianus captus II M 178, 15. rex Persarum Sapor, ibid. 178, 17. Narseus, ibid. 183, 7. Persae a Maximiano (Galerio) uicti, ibid. 183, 7 ss. 197, 16.
persecutio Christianorum: describuntur persecutiones libro De mortibus persecutorum II M 169 ss. quae causae sint persecutionum I 425, 8 ss. 433, 9. quae saepe causa praecipua iustitiam persequendi malis regibus fuerit I 385, 5. 386, 6. persecutiones per daemonas effectae I 461, 15. 20. 471, 4—20. Domitianus instinctu daemonum ad persequendum iustum populum incitatus II M 177, 3. persecutio (Diocletiani) per diabolum mota II 5, 6. cur deus persecutiones fieri patiatur I 471, 20—477, 16. initia persecutionis (Diocletianeae) I 403, 15. crudelitas persecutionum I 424, 12—425, 8.

426, 3—13. 433, 18—436, 13. 438, 6 ss. 439, 9 ss. 542, 12. 654, 18. 725, 18—726, 8. 728, 20 ss. crudelitas persecutionis (Galerianae) I 434, 4 ss. spectatae sunt semper spectanturque adhuc per orbem poenae cultorum dei I 542, 11. illo tempore quo furebat odiosa crudelitas I 405, 17. mors pro deo (fide innocentia) suscipienda I 455, 16 ss. 456, 14 ss. 546, 2. 747, 10—748, 3. patientia et constantia Christianorum in persecutione I 426, 8 ss. 441, 4—443, 8. 726, 18 ss. 728, 15 ss. ne quis miseratione pignorum suorum retardetur, quominus mortem pro iustitia fideque suscipiat I 528, 22. si qui doloris uel mortis metu uel suapte fiducia ad funesta sacrificia consenserint, eos honoribus mactant I 426, 5. si qui nostrorum adfuerunt, quamuis temporis gratia coniuerent... I 405, 10. cum metu tormentorum aliqui aut cruciatibus uicti ad execranda sacrificia consenserint, reddita libertate referunt se ad deum I 440, 9 ss. 728, 5 ss. Christus exemplo suo ostendit in omni persecutione secedi oportere, ne sua quis culpa incidisse uideatur I 349, 6. persecutionibus dei populus augetur I 476, 10—477, 14. duo scriptores extiterunt qui iacenti ueritati insultarent I 403, 16—411, 12. Lactantius tempore persecutionis I 403, 14. 411, 7. 435, 18. II 4, 1. 9. 5. 6. 63, 10. 12. Demetrianus tempore persecutionis II 4, 20. 5, 13. cf. Donatus. persecutores.

persecutores: quae causae sint furoris persecutorum I 424, 4 ss. 465, 10. 470, 5. 25. 725, 24. 726, 9. 727, 24. 729, 4. qui iustos ac fideles deo persecuntur dantque iudicibus aduersus innoxios potestatem I 416, 7. Domitius de officio proconsulis libro VII rescripta principum collegit, ut doceret quibus poenis cultores dei adficiendi essent I 436, 11. persecutores bestiae nominantur I 433, 12. 434, 2. 4. 477, 23. 542, 16. II M 175, 10. 182, 18. 189, 10. mala bestia II M 201, 11. beluae I 433, 18 ss. 434, 8. execrabile animal II M 178, 1. animal nefarium, ibid. 219, 8. quemadmodum deceat persecutores suscipere defensionem deorum suorum I 463, 3—466, 13. 727, 6. persecutores nihil habere secum rationis, cum inuitos cogant ad sacrificium I 469, 2 ss. 726, 28 ss. punientur iudicio dei I 469, 17. 20. 477, 15—478, 5. 726, 3. 733, 18. De mortibus persecutorum ad Donatum confessorem liber quo consilio scriptus sit II M 173, 1 ss. 236, 12 ss. grauissimae persequentium poenae I 385, 12. II M 172, 14. 235, 1. 236, 4. 237, 2 ss. persecutorum miserabiles exitus partim cognouimus, partim uidimus (*cod.* uidemus) I 726, 24. [persecutores profligati iacent I 668, 5 adn. cr. § 13.] II M 172, 4—15. (9.) (Hierocles) qui erat tum e numero iudicum et qui auctor inprimis faciendae persecutionis fuit I 406, 1. II M 189, 18. cf. Aurelianus. Decius. Diocletianus. Domitianus. Maximianus (Galerius). Maximianus (Herculius). Maximinus. Nero. Valerianus.

regem Persen. uictum esse Castor et Pollux nuntiauerunt I 126, 5.
[Persis I 84, 6.]
Persius de aetate sapientiae I 227, 13. superstitiones deridet I 109, 13. 483, 16. egregie sapienterque sensit (de cultu dei), uerum ridicule (de simulacris deorum) I 109, 19. Persianum illud I 102, 3.
Q. Petilius praetor urbanus I 89, 2.
Petili scribae in agro I 88, 18.
Petrus, cum Nero imperaret, Romam uenit et editis quibusdam miraculis conuertit multos ad iustitiam II M 174, 15. Petri et Pauli Romae praedicatio, in memoriam scripta permansit I 367, 18 ss. a Nerone interemptus I 368, 11. cruci adfixus II M 175, 5. — cf. Paulus.
Phaedo (*codd.* Pythagoram) I 259. 5.
Phaenomena qui conscripserunt I 83, 16. Nasonis I 118, 16.
Phaethon I 151, 11. Phaethontei ignes II Ph 136, 11. [Φαέθων I 14. 3.]
Phalaris I 112, 8. 242, 1. Phalaridis taurus I 262, 2.
Φάνης I 13, 18.
Phasidis auis II Ph 145, 144.
Pheneatae I 19, 11.
Pherecydes praeceptor Pythagorae I 610, 6. de inmortalitate animae I 608, 4. 610, 7.
Phidias I 110, 1.
Philemon (poeta) II 156, 7.
Philippicae (Ciceronis) I 104, 8. 218, 9. 551, 21.
Philocteta I 33, 11.
de philosophia I 179, 23—228, 8. 257, 3 ss. 699, 13—706, 9. quid sit I 180, 7 ss. 699, 19. duabus rebus constat, scientia et opinatione I 181, 12 ss. de eius aetate I 227, 3 ss. 20. ante natum philosophiae nomen I 413, 10. philosophiae partes: (prima) physica I 190, 12. 20. (181, 19.) 701, 21. altera moralis I 190, 11. 701, 21. ethica I 703, 21. tertia quam uocant λογικήν I 212, 20. 706, 1. duo eius genera, unum uetus, alterum nouum I 185, 17. 701, 15. eius sectae I 184, 8. 10. 220, 16. 701, 6. de inanitate eius I 213, 11. 215, 2 ss. 217, 10 ss. 220, 15—224, 15. 706, 6. sapientia non est I 179, 8. 187, 10 ss. 213, 13 ss. 257, 21. 699, 20. apud deum stultitia est I 725, 11. non est magistra uitae I 215, 11—220, 8. eius mysterium barba tantum celebratur et pallio I 257, 22. abicienda est I 226, 6. sublata est I 184, 4. 701, 10. omnem philosophiam Academia iugulauit I 596, 15. se ipsa consumit I 185, 12. 701, 20. uera philosophia II 63, 13.
philosophi apud Graecos maiore in gloria quam oratores fuerunt I 3, 9. eorum grauior est auctoritas quam poetarum I 16, 3. 678, 24. intellexerunt quid non sit, non dixerunt quid sit I 107, 14. nulla eorum secta fuit quae non uiderit aliquid ex uero I 606, 15 ss. eorum de uno deo testimonia I 16, 3. 678, 13. qui philosophi prouidentiam esse uel existimauerint uel negauerint II 82, 16. 93, 9. 94, 1. 4. eorum sententiae de summo bono I 191, 6 ss. 702, 4 ss. de anima II 55, 11. 56, 18. de natura ac loco mentis II 51, 18. 52, 2. de ira II 112, 17. de uoce II 50, 10. de uisu II 30, 2. philosophi non utilitatem ex philosophia

sed oblectationem petunt I 225, 8. 226, 2. ad corpus referunt omnia nec uident amplius quam quod sub oculos uenit I 200, 17. philosophi et ueritas cf. ueritas. sapientes non fuerunt I 185, 5. 264, 5. 265, 20. 505, 2. 9. caeci atque insipientes I 199, 12. nihil sciunt I 547, 1. etiamsi natura sint boni, tamen nihil sciunt, nihil sapiunt I 512, 5. nihil certi adferunt I 4, 11. ipsi ignorantiam confitentur I 179, 16. induxerunt potius errorem quam sustulerunt II 63, 20. existimauerunt naturam rerum posse deprehendi II 68, 4. eam maxima temeritate scrutantur II 7, 3. deum non agnouerunt I 730, 19. doctrinae dei expertes II 68, 4. cultum eius legesque non tenuerunt I 730, 20. nonnulli putauerunt non irasci deum II 67, 5. 128, 10. nescierunt rationem irae II 112, 16. ignorauerunt iustitiam I 445, 11—449, 11. 730, 19. uirtutem non recte definierunt I 495, 17—507, 9. cur uerum bonum non repperierint I 447, 18. quid sit bonum et malum nescierunt I 498, 20. uiam uitae non inuenerunt I 507, 9 ss. 587, 21. rationem mundi non conprehenderunt I 586, 5. nescierunt quare deus hominem fecisset I 596, 12 ss. multi religiones sustulerunt I 107, 11. fortunae sexum mutant eamque non deam sicut uulgus, sed deum esse dicunt I 267, 20. misericordiam sustulerunt et uitiauerunt I 515, 20. eorum sapientia non excindit uitia, sed abscondit I 261, 5. non satis idonei ad bene uiuendum duces I 4, 13. eorum inpudentia et audacia I 183, 21. uaniloquentia II 130, 12. desidia I 224, 16. cur eorum praeceptis nemo pareat I 261, 9 ss. 371, 28. ex philosophis perraro fuit qui aliquid fecerit laude dignum I 221, 14 ss. multi aliter quam loquebantur uixerunt I 197, 7. 225, 4. 9. eorum dicta factaque perstringuntur I 228, 8—267, 15. 706, 10—711, 23. quidam se despiciunt I 95, 17. pecuniae contemptu gloriantur I 252, 9 ss. inter se magna concertatione dissident I 4, 14. ipsorum inter se concertatione reuincendi II 63, 19. loqui bene potuerunt, uere nullo modo I 179, 13. eorum eloquentia non pertimescenda est I 179, 12. isti minuti et inertes philosophi II 84, 6. clinici philosophi I 194, 6. qui uulgo philosophi nominantur II 7, 2. philosophi nostrae sectae (*i. e.* Christiani) II 4, 11. de Lactantii cum philosophis certamine cf. L. Caelius Firm. Lact.

Phoebus II Ph 137, 33. 41. 138, 51. 58. Phoebei uerticis decus II Ph 145, 140.

Phoenice II Ph 139, 66.

phoenix (*arbor*) II Ph 139, 70. Phoenix II Ph 137, 31. 143, 106.

Phryges (haeretici) I 396, 5.

in Phrygia Mater Deum I 682, 16. uniuersus populus cum conuenticulo concrematus I 435, 5. [Phrygia Sibylla I 22, 15. 680, 2. Phrygii modi I 83, 10.]

physica I 190, 12. 213, 5. 248, 6. 701, 21. 706, 3.

physici scientiam retinuerunt I 188, 1. 5. 190, 7. 707, 23. de caelo delirant I 196, 21.

Picus I 89, 12. 687, 24.
pietas quid sit I 166, 8. 202, 2. 445. 15 ss. 446, 1—16. 447, 16. quae, ubi, qualis sit I 431, 13 ss. qua pietate cultores deorum sint I 429, 15 ss. 433, 10 ss. [Pietas dea I 75, 7.] 687, 5.
Pilatus cf. Pontius.
pili II 26, 10. capitis II 26, 16.
Piso socer Caesaris funus ei fieri uetabat I 60, 20.
pituita II 41, 14.
plantae (pedum) II 48, 2.
Plato: eius itinera I 277, 15. ei seruitus euenerat I 259, 6. redemptus I 259, 8. Socratis temporibus natus I 243, 13. 244, 18. Socratis auditor I 243, 3 ss. 245, 4 ss. 248, 6. 9. 708, 14. II 83, 3. Socratem nullam esse humanam sapientiam dixisse tradit (I 711, 18). II 6*, 22. 69, 4. Plato omnium sapientissimus I 17, 11. uelut rex philosophorum I 233, 15. sibi repugnantia dixit I 407, 1. Platonis de causis cur naturae gratias ageret dictum inridetur I 243, 9 ss. 245, 3 ss. 248, 4 ss. laudatur quod naturae gratias egit quod homo natus esset II 13, 21. eius liber de aeternitate animarum I 238, 8—15. in Timaeo de ui ac maiestate dei I 29, 3. II 97, 3. potestatem summi dei intellexit I 283, 5. de primo ac secundo deo ut uates locutus est, fortasse Trismegistum secutus I 713, 2. qui longe antiquior eo erat II 97, 9. monarchian (dei) defendit et deum nominat, a quo mundus perfectus sit I 17, 11. 678, 25. somniauerat deum, non cognouerat I 446, 10. secundum Platonis sententiam deus et bonus et malus est I 751, 17. de sacrificio I 577, 15 ss. multa de uno deo locutus est, sed nihil de religione I 446, 8. 753, 19. deo debitum honorem non reddidit I 283, 9. de cultu eius obticuit I 753, 18. in Symposio de daemonibus I 164, 6. a deo (prouidentia) mundum esse (mirabili ratione) factum dixit I 17, 13. 138, 13. 589, 23. 607, 14. 679, 1. 750, 25. 753, 18. et eiusdem prouidentia gubernari I 589, 24. esse prouidentiam II 93, 15. 94, 1. quando et quare mundus a deo effectus sit nec scire poterat nec explicare I 582, 5. 590, 1. 751, 1. 753, 17. mundum principium habuisse, sed semper fore putauit I 151, 21. 22. sententia eius in aeternum mundum mansurum refutatur I 590, 21 ss. sententia eius de aetate mundi I 628, 14. de humana forma I 147, 11. de natura animae I 618, 21. de inmortalitate animae I 608, 6. 24—610, 5. 20. 655, 16. 754, 6 ss. — I 625, 11. 752, 6—19. 753, 21. de iustitia I 452, 17 ss. 729, 21 ss. Carneades ut Platonem refelleret iustitiae patronum . . . I 444, 21. iis quae de peccato et de poena dixit, malum proposuit exemplum II 115, 22. ciuitatem de sapientibus uoluit componere I 258, 1. de communitate bonorum matrimoniorumque ac de ciuitatibus regendis sententiae in libris ciuilibus (I 708, 18) prolatae perstringuntur I 248, 10 ss. 250, 11 ss. 708, 14 ss. eius auditor Aristoteles I 679, 2. discipulus Xenocrates II 54, 1. a Platone Dionysius fortasse didicerat deos nihil esse I 112, 6. eius imitator

Cicero I 17, 14. 58, 4. 59, 12. 218, 13. 257, 4. apud Platonem Socrates I 542, 4. 587, 14. 711, 18. schola Platonis II 83, 4.
Plauti detestanda sententia (mendico nihil dandum esse) I 520, 9.
Pluto [Saturni filius I 54, 2 ss.] cognomen ei Agesilao fuit I 41, 17. inferna ei obtigerunt I 41, 14. 684, 23. id est pars occidentis I 41, 19.
poena necessaria II 114, 20 ss. peccati II 119, 18. 120, 1. deus tamen quamuis sero noxios punit II 121, 10. M 172, 14. poenae aeternae I 651, 5—652, 2. 666, 19. II 120, 3. poena aeterna mors secunda I 156, 23. 157, 2. non omne peccatum poena sequitur II 120, 16. poenae persecutorum cf. persecutores.
Poeni Uraniam coluerunt I 56, 17.
poetae multo antiquiores sunt quam historici et oratores et ceteri scriptores I 652, 20. quam philosophi, et pro sapientibus habiti I 413, 9. poetae officium quid sit I 40, 16. poetae non res gestas ipsas finxerunt, sed iis colorem quendam addiderunt I (34, 14). 40, 10. 18. 41, 5. 11. 42, 12. 43, 1. 149, 4. 414, 17 ss. 683, 24. 684, 17. 20. 26. poeticae licentiae qui sit modus I 40, 15. 684, 1. poeticus color I 39, 13. poetica fides I 682, 8. poetae praecepta per ambages dant I 413, 14. ut homines ornarent, deos esse dixerunt I 39, 8. 14. 19. 40, 13. reges ad deos sustulerunt I 57, 12.
Polites quidam consuluit Apollinem Milesium I 625, 10.
pollex II 37, 14. unde nomen habeat II 37, 19.
Pollux homo fuit I [56, 4. 59, 17.] 60, 5. cf. Castor.
Polyandrium I 760, 9.
Polycletus I 109, 22.
Cn. Pompeius I 502, 9. apud Lucanum Pompeius adulescens morte patris audita I 82, 11.
pontifices a Numa creati I 88, 13. seu minores seu maximi I 463, 8. Maximinus singulis prouinciis singulos quasi pontifices superposuit II M 215, 10. pontificum scripta I 87, 1. septem libri de iure pontificio I 88, 20.
Pontius Pilatus I 349, 11. 350, 1. 5. 717, 28.
Portunus I 82, 20.
[Posidonius de Epicuro II 72, 22. de ira II 113, 2.]
Potitiorum gens extincta I 127, 4.
potus bestiarum quomodo fiat II 35, 19.
castra praetoria Maximianus (Galerius) sustulit II M 202, 4.
praetoriani II M 187, 1.
Priamus ab Ioue oriundus I 93, 10. Laomedontis filius I 681, 10. aequalis Latini I 91, 3. Priamo Helena Graeciae principes nominat I 34, 15.
Priapus et Vesta I 83, 8. cur ei asellus mactetur I 83, 5. 12. 21. 84, 1. 8. 689, 17. furibus non timendus I 108, 3. de eo Horatius I 107, 24. 26. 108, 7. Vergilius I 108, 9.
Prisca uxor Diocletiani, mater Valeriae: eius domus Nicomediae II M 181, 5. Diocletianus eam sacrificio pollui coegit, ibid. 188, 12. cum Valeria filia a Maximino in exilium relegatur, ibid. 219, 19. eius extrema fata et mors, ibid. 236, 7.

Priscillianus successor Hieroclis praesidis II M 189, 20.
prodigia deorum per daemonas effecta I 125, 18. 169, 9. 170, 13. 696, 20.
prologus II 156, 10.
Prometheus I 147, 15—149, 12. 692, 21—693, 4. II 6, 2.
Propertius elegiarum scriptor I 124, 4.
prophetae I 11, 21—13, 2. 284, 14. 401, 6. 624, 18. 660, 15. 18. II 123, 14. falsi prophetae (inter Christianos) I 395, 4. imminente temporum conclusione magnus propheta mittetur a deo, eius facta mors resurrectio I 638, 6—19. duos prophetas uiuos esse translatos in ultima tempora ante imperium Christi sanctum et sempiternum II M 175, 15. mendaciorum propheta I 639, 1. — cf. Christus. Iudaei. spiritus.
Proserpina Cereris filia I 65, 1. 682, 20. rapta et quaesita I 83, 2. 112, 16. 689, 16.
Protagoras deos in dubium uocauit I 6, 14. ab Atheniensibus expulsus II 82, 19.
prouidentia (dei) I 6, 11—7, 16. 138, 7 ss. 149, 19. 154, 5. 592, 13—593, 12. 676, 5—16. II 6, 4. 18, 18. II 82, 16—94, 18. in hominibus ceterisque animalibus apparet I 253, 16. 595, 1. II 7, 12. 18, 22. 21, 16. 22, 9 ss. prouidentiae congruit esse mala I 697, 6 ss.; cf. bonum. malum. Lactantius proprium de ea librum (De opificio dei) ad Demetrianum auditorem suum scripsit I 150, 1. Asclepiades de prouidentia summi dei in eo libro quem scripsit ad Lactantium I 595, 25.
Pudicitia dea I 687, 7.
pudicitia I 565, 1—571, 9. 748, 5—22.
pulmo II 39, 3. 14. animae sedes II 39, 2. 11. corrumpitur II 40, 6.
[Punicum bellum I 21, 9. 633, 16.]
purpurae indumentum apud Romanos I 294, 5. Augustorum aetatis Diocletiani et Constantini II M 195, 10. 201, 17. 202, 20 s. 203, 2. 207, 5. 227, 28. 228, 8. Caesarum II M 194, 6. 24. 195, 11.
Pygmeae gentes II Ph 140, 81.
Pyrrhonius Herillus I 703, 11.
Pyrrhus naufragium fecit I 127, 12. 169, 15.
Pythagorae praeceptor Pherecydes I 610, 6. itinera I 277, 15. maximae sectae princeps II 94, 2. in priore uita Euphorbus I 239, 19. 656, 8. 707, 12. nomen philosophiae inuenit I 180, 15. primus se philosophum nominauit I 180, 20. 216, 21. 707, 2. Termaximus longe eo antiquior II 97, 8 prouidentiam esse iudicauit II 93, 14. 94, 2. de deo I 16, 10. 679, 5. II 97, 14. de inmortalitate animae I 610, 6. 625, 11. 707, 7. dixit animas in noua corpora transire I 243, 20 ss. 624, 6. 656, 6. 707, 7. uetuit homines animalibus uesci I 243, 19. inridetur I 239, 19. 707, 12. [Pythagoras I 259, 5 adn. cr.]
Pythagorei de prouidentia et mundo I 138, 12. de anima I 236, 14. duo familiares et tyrannus I 456, 2.
Pythius (Apollo) I 708, 1.

Quadrupedum constructio II 26, 3 ss.
quindecimuiri I 20, 11. 22, 21. 23, 9. 680. 10.
Quintilianus egregie ac breuiter in Capite obuoluto I 420, 8. optime

in Fanatico de sacris quibusdam I 81, 18. optime de matrimonio I 569, 8.
Quirinus I 56, 18. [59, 17.] 60, 16. 61, 6. 82, 18. [280, 7.]
[Quirites I 80, 6. 124, 5.]

Ratio propria diuinae prouidentiae I 154, 7. uniuersis animalibus data, sed homini perfecta I 203, 3. II 12, 17 ss. homini soli data I 595, 1 ss. cf. homo. rationem (*sc.* deum) ratio cognoscit II 78, 11. — cf. Christus.
Rauenna II M. 191, 2. 202, 26.
rector prouinciae I 168, 14. *cf. Indic. uerbor.* rector.
reges dii facti: cf. dii.
Regulus I 441, 15.
religio unde nomen acceperit et quid sit I 389, 2—391, 20. 278, 12. 514, 10. 725, 12. 753, 20. II. 123, 13. de caelo est I 263, 22. terroris gratia a sapientibus instituta putatur II 80, 22. 82, 12. 93, 17. rerum omnium caput I 429, 8. in sola religione summum bonum I 202, 3. sacramentum diuinae religionis I (419, 22). 421, 2. religionis est propria iustitia *uel* iustitia est I 467, 5. 754, 1. II 79, 22. 81, 20. 98, 11. religio et sapientia: cf. sapientia. uera sapientia in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. religio uera I 105, 23—107, 20. in Christo est I 722, 21. eius imago est oriens (sol dies) I 144, 5. religio nulla est ubi simulacrum est I 175, 2 ss. uoluntaria est I 463, 20. 465, 19. 728, 2. quomodo defendenda sit I 462, 6—466, 3. 469, 1 ss. 470, 2 ss. maiorum nullam esse in religione auctoritatem I. 122, 20—125, 12. religio nomenque Christianum I 404, 15. De uera sapientia et religione lib. IV Instit. inscriptus est, De falsa religione lib. I. religio falsa I 106, 1—107, 9. 178, 21. 204, 17 ss. 699, 12. falsae religiones I 105, 21 ss. II 69, 15. *cf. etiam* dii (deus) et *in Indice uerbor.* religio.
Remus I 686, 14.
renes cf. rienes.
resurrectio: resurgent animae ad uitam perennem I 616, 15. resurrectio (prima) iustorum I 647, 3. 649, 1. 5. 652, 12. 654, 2. 10—658, 11. 759, 11. in qua inpii non resurgent I 649, 2 ss. 652, 13. secunda et publica omnium resurrectio, in qua excitabuntur iniusti ad cruciatus sempiternos I 666, 18. 760, 13. poetae resurrectionem in modum commenticiae fabulae prodiderunt, sed errori eorum ratio subest non nulla I 652, 17 ss. anastasis I 656, 4. 657, 8. — resurrectio Christi cf. Christus.
Rhadamanthus I 247, 18. 653, 14.
Rhea soror et uxor Saturni quam Latine Opem dicimus I 50, 16. mater Iouis I 37, 4.
Rhodi oppidum Lindus I 84, 10. 689, 20.
rienes duo II 43, 9. Varro de nomine eorum II 48, 23.
risus II 79, 2.
robigo pro dea habita I 74, 22. 687, 10.
Roma [a Romulo et genita et quasi educata I 633, 10.] a Gallis occupata I 76, 13. Sibyllae Romam interituram esse loquuntur I 634, 13. incolumi urbe Roma extrema

rerum ruina non uidetur esse metuenda, at caput illud orbis occidet et ῥώμη erit. illa est ciuitas quae adhuc sustentat omnia; precandus est deus, ne citius tyrannus lumen illud effodiat I 664, 19 ss. Romae: Numa superstitionum auctor I 687, 27. Tarquinius Superbus I 285, 10. Curtius et Mures duo I 210, 12. Fuluius aedem Fortunae equestris fecerat I 127, 7. sacra quae aspici a uiris nefas habetur I 245, 9. forum expiatum I 60, 22. [Romae I 508, 17.] Romam: Sibyllina carmina deportata I [22, 10. 23, 12. 15.] 16. II 124, 6. P. Vatienus nocte uenit I 126, 5. Iuno Moneta Veiis migrauit I 126, 11. 169, 12. Carneades ab Atheniensibus missus I 444, 10. urbem Romam Aesculapius Epidauro accitus pestilentia liberauit I 126, 20. 169, 17. — II M 174, 15. 175, 1. 181, 11. 190, 22. 191, 2. 201, 27. 202, 3. 5. 12. (203, 10.) 204, 7. 10. 220, 3. 223, 7.

Romani a Gallis obsessi I 76, 13. 77, 9. 686, 22. 687, 1. ad Romanos rerum summa peruenit I 633, 4. eorum uirtutes I 445, 18. religiones I 72, 5 ss. 686, 13 ss. apud eos Numa religionum auctor I 88, 2. 89, 10. Vestalia sacra I 83, 13. Romani colunt Lupam et Faulam meretrices I 72, 18. Lupae simulacrum fecerunt I 72, 12. colunt Quirinum I 56, 18. robiginem ac febrem pro diis habent I 74, 22. Caesares consecrauerunt I 56, 9. Iulium Caesarem I 60, 15. eorum fata Cumanae (Cymaeae) Sibyllae libris continentur, qui ab iis occultantur I 22, 20. 680, 4. II 125, 9. Mucio gloriantur I 441, 14. Graecos secuti II 96, 8. Romanis nunc purpura insigne regiae dignitatis I 294, 5. ex Romanis acerrimus Stoicus Seneca I 18, 3. ex Romanis Cato I 237, 11. — I 45, 13. 171, 7. 10. 449, 23. 731, 3. II M 178, 22. 179, 8. [212, 13.] 219, 1. 224, 9. Romani Romanisque subiecti II M 199, 8. — Romani = nostri *(cf. Indic. uerbor.)*: athleticam uirtutem contemnunt, regiam admirantur I 68, 10. inmanes I 79, 8. — efferitas a Romano sanguine aliena II M 182, 19. [Romani principes I 4, 10 adn. § 13.] multi ac boni principes post Domitianum Romani imperii regimen tenuerunt II M 177, 24. Romanum imperium, ibid. 205, 4. Romani consules I 303, 19. Romani milites II M 204, 9. Romanae historiae I 285, 12. Romani iudicis officium I 718, 1. iuuentus Romana I 171, 4. Romanae linguae summus auctor I 213, 21. Romanum nomen I 171, 2. II M 178, 23. tolletur e terra I 632, 16. 633, 4 ss. 634, 13. 19. quomodo id futurum sit I 635, 1. Romani nominis hostis II M 205, 3. Romani nominis maximus imperator, ibid. 208, 2. [tutela Romani nominis I 4 adn. § 14.] nummi ueteres I 51, 13. populus Romanus II M 202, 2. duo exercitus populi Romani I 171, 8. quantum ab iustitia recedat utilitas populus ipse Romanus docet I 510, 11. populi (= uulgi) Romani libertas (= licentia) II M 190, 25. [Romana res publica I 668, 5 adn. cr. § 11.] Romanae sapientiae princeps Cato I 238, 7. senatus po-

pulusque Romanus II M 224, 15. Cererem Hennensem placauit I 112, 22. Romanae urbis et religionis caput Capitolium I 230, 10. Romanae urbis tempora a Seneca in aetates distributa I 633, 7. Romana terra II M 197, 11. Romanus (sc. Valerianus) II M 178, 19. [ciuis Romanus I 350, 22.]
Romulae mater Maximiani (Galerii) II M 183, 22. 185, 4—10.
Romulus rex [I 633, 9.] eius nutrix Lupa I 72, 6. 686, 14. asylum constituit I 123, 20. populum conflauit legitque in senatum patres I 124, 1. ad deos abiit I 61, 7. desiderio suis fuit I 60, 23. [25.] eius mandata ad Iulium Proculum I 61, 3. Quirinus factus I 61, 6. 82, 17. alterum Romulum Maximianus (sc. Galerius) se uideri uoluit II M 183, 22.

Sabbata I 343, 6. unde nomen habeat I 629, 9.
terra Sabaea II Ph 140, 82.
[Sabain I 317, 8.]
Sabinus rex Numa I 88, 2. Sabini Sancum coluerunt I 56, 18.
sacerdos: Maximinus nouo more sacerdotes maximos per singulas ciuitates singulos fecit et prouinciis singulos quasi pontifices superposuit utrosque candidis clamidibus ornatos, qui Christianos ad sacrificia cogerent uel iudicibus offerrent II M 215, 4—12.
sacerdotium maximum (ecclesiae Christianae) I 395, 10.
sacra I 78, 21—92, 21. 688, 16—690, 23. sacra quae aspici a uiris nefas habetur I 245, 10.
sacramentum *cf. Indic. uerbor.*
sacrificium uerum I 479, 8—484, 5. 576, 8—577, 6. 15—580, 17. 733, 20—734, 19. 749, 17.
sacrilegi non puniti a diis I 110, 12—114, 7. sed per daemonas I 126, 21—127, 18. 169, 16. 694, 4.
saeculum: eloquentia saeculo seruit I 401, 18. aureum saeculum sub Saturno: cf. Saturnus. quale fuerit et quemadmodum sublatum sit I 413, 14—419, 14. 691, 6 ss. cur non iam sit I 420, 21 ss. quomodo et quando reuertatur I 316, 3. 421, 14. 422, 19. 586, 3. 660, 13 ss. commutatio saeculi facta usque ad ferrum I 691, 12. 415, 9 ss. 416, 18 ss.
Salii I 18, 14.
Sallustius historicus I 269, 5. homo nequam non uixit ut locutus est, seruiuit foedissimis uoluptatibus I 157, 13 ss. uoluit ingeniose interpretari cur altores Iouis dicantur fuisse Curetes, at errauit homo eruditus I 86, 11. 15. uulgi de fortuna opinioni adsentit I 269, 5. 13.
Samos insula [prius Parthenia nominata I 65, 7.] Iunonem coluit I 56, 18. Sami templum Iunonis est I 65, 10. Samia uasa contemnuntur I 70, 17. [Samia Sibylla I 21, 14. 680, 1.]
Sancus I 56, 18.
sanguis II 24, 19. 34, 19. 53, 20. febrium calore consumitur II 55, 16.
sapiens: initio (I 274, 3. 7. 10) omnes sapientes erant I 275, 15. sapientium nomen quando homines sibi uindicauerint I 275, 13. nemo adhuc (perfectus) sapiens extitit I 275, 20 ss. 277, 1. 371, 11. 711,

17. cf. philosophi. — Christus perfectus sapiens I 371, 14 ss. sapiens iniustus esse non potest I 457, 2. 18. num sapientes religionem instituerint II 93, 17. septem sapientes I 16, 6. 138, 13. 276, 1. 11. 277, 3. 504, 18. II 93, 14. 97, 10. cf. philosophus.
sapientia: eius nomen I 275, 13 ss. 276, 13. quid sit I 187, 10 ss. 197, 9. 203, 5. 458, 1. eius domicilium cor II 34, 17. duo gradus I 94, 10. similis est stultitiae I 277, 12. 284, 12. 437, 1 ss. 443, 14 ss. 505, 14. [606, 2 adn. cr. § 16.] in solum hominem cadit I 458, 1. sapientia humana I 2, 19. 107, 9. 448, 18. philosophia non est sapientia: cf. philosophia. — isti qui sapientiam capillis et habitu iactant II 123, 17. sapientia falsa I 178, 22 ss. 204, 17 ss. 699, 13. de falsa sapientia lib. III Instit. inscriptus est. uera sapientia a religione diuelli non potest *uel* religio est I 6, 7. 142, 9. 278, 2—284, 8. 400, 8. 413, 5. 712, 10 ss. 725, 12. II 81, 20. 98, 11. 123, 13. uera sapientia in Christo est I 722, 21. in religione Christiana sola uersatur I 302, 1. II 123, 13. eius primus gradus I 514, 2. (8.) (secundus I 514, 9.) eius uis I 259, 19 ss. eius summum bonum I 199, 5. de uera sapientia et religione lib. IV Instit. inscriptus est. — cf. deus. homo. philosophia.
Sapor rex Persarum Valerianum cepit et inlusit II M 178, 17. 183, 7. 10. auus Narsei ibid. 183, 7. 15.
sapor II 36, 13. uoluptates saporis I 564, 1—20. 740, 16. 20.
Sarmatae II M 187, 11.
Saturnus I 45, 16—55, 13. 685, 26—686, 5. [62, 24.] quando fuerit I [93, 5.] 94, 1. 161, 3. [690, 25.] in Olympo habitauit I 684, 21. eius liberi I 37, 12. 39, 5. 432, 18. filius Iuppiter I 14, 11. 37, 4. 40, 25. 43, 13. [45, 4. 10.] 683, 10. Saturnus ab uxore delusus I 39, 7. ne puerum uagientem exaudiat I 690, 6. ab Ioue expulsus in Latium uenit I 37, 16. 415, 10. 683, 10. auus Fauni I 89, 11. 687, 24. sator omnium deorum I 94, 2. eius cultus et sacrificia I 79, 15. 80, 11. [81, 2.] 89, 11. 92, 19. 687, 24. 688, 20. 689, 2. pater uocatus I 280, 2. [6.] pater omnium I 388, 8. uenationes ei attributae I 561, 14. 741, 21. Saturno fictio hominis non adsignata I 283, 15. sub eo aureum saeculum I 45, 19. 52, 9. 11. 18. 413, 14 ss. 660, 14. 691, 6. quo religio et iustitia in terra fuit I 45, 19. 413, 18. 418, 17. qui eo regnante uixerunt I 37, 7. uerus deus eum antecessit I 283, 22. ante eum fruges in usu hominum I 70, 5.
scaenarum corruptela I 560, 3 ss. 742, 14. ludi scaenici I 561, 16. 742, 1. scaenicas artes domi habere I 562, 6. — primarum scaenarum actiones II 156, 11. secunda scaena II 156, 18.
scapulae II 21, 5. 37, 2.
scientiae natura origo fines I 181, 13. 185, 18. 186, 8. 187, 11. 188, 2. 189, 1. 195, 21. 196, 19. 211, 12. 700, 11. 701, 15. 703, 11. II 51, 10. diuinitatis est scientia II 68, 9. (boni et mali, boni malique) boni ac mali scientia (intellegentia

notitia) I 158, 7. 12. 416, 13. 457, 15. 497, 3. [603 adn. § 10.] 694, 12. 17. bonorum ac malorum I 197, 1. [Scipio II 6, 16.] cf. Africanus.
scriptura omnis in duo testamenta diuisa I 364, 15. quaedam Graecae scripturae male de Hebraeicis interpretatae sunt I 294, 12. caelestes litterae ab haereticis corruptae I 395, 22. de usu testimoniorum scripturae I 412, 7 ss. cur scriptura sancta apud sapientes huius saeculi fide carcat I 401, 5. 15. scriptis caelestibus cur homines non facile credant I 741, 8. scripturam sacram coarguere nituntur tamquam recens fictam I 285, 17. *(Hierocles)* in libris quos φιλαλήθεις (410, 11) inscripsit 'ad Christianos' conpositos (406, 5) falsitatem scripturae sacrae arguere conatus est, tamquam sibi esset tota contraria I 403, 6. scripturae in ecclesia Nicomediensi repertae incenduntur II M 186, 20.
Scytha Anacharsis I 259, 15.
sectae cf. haereses.
semen (humanum) unde ortum II 43, 14. 44, 6. masculinum et femininum II 43, 12. semina cf. atomi.
Sedeciae regnum I 285, 6.
senatus Romanus I 124, 2—16. cf. Romanus.
Seneca cf. Annaeus.
sensus in qualibet parte corporis praesto est II 54, 2. sentiendi ratio in cerebro II 34, 15. sensus omnes in capite locati II 52, 12. sensus num fallantur II 31, 20. quinque sensuum uoluptates I 555, 15—571, 9. 740, 13.
septem cf. astra. dies. mira. numerus. sapiens. [September I 19, 9.]
septentrio I 143, 10. figura mortis I 143, 20.
Septimius Tertullianus: Lactantii de eo iudicium I 402, 9—12. eius Apologeticum I 411, 23.
sepultura I 529, 8—530, 10. 532, 2.
Osiris quem Serapim (-pem *codd. qu'd.*) [uel Serapidem] uulgus appellat I 82, 15.
serpentium corpus motusque II 25, 20. serpens cf. diabolus.
seruus liberatus patroni nomen accipit tamquam filius I 281, 3. serui II 76, 8. philosophantes I 257, 23. 258, 16. 259, 4. apud Christianos I 447, (3.) 22 ss. 448, 7.
Seuerianus filius Seueri aetate iam robustus, qui fugientem Maximinum ex acie secutus erat, Licinii iussu interemptus II M 235, 11.
Seuerus: eius mores II M 194, 3 ss. a Maximiano (Galerio) ad Maximianum (Herculium) missus, ut Caesar nominaretur, ibid. 194, 6. Maximiani (Galerii) opera a Diocletiano Caesar nominatur, ibid. 194, 3—7. 195, 3. Maximianus (Galerius) efficere cogitat, ut Seuerus Constantinum ad patrem remeantem teneret, ibid. 200, 17. Maximianus (Galerius) id excogitat, ut Seuerum Augustum nominaret, ibid. 196, 9. 201, 20. Seuerus a Maximiano (Galerio) cum exercitu contra Maxentium Romam missus a militibus desertus Rauennae se Maximiano (Herculio) tradit morique cogitur, ibid. 202, 10—203, 4. 7. 204, 12. milites qui eum reliquerant, postea apud Maximianum (Herculium) et Maxentium, ibid. 205, 13. 223, 10. in eius locum Licinius substitutus,

ibid. 206, 5. eius filius Seuerianus, ibid. 235, 11.
sexagenarii in Tiberim deiecti I 688, 20.
Sibyllae: de iis earumque libris Varro I 20, 9—22, 19. 23, 15. 336, 3. 679, 23—680, 9. II 124, 2. 5. Fenestella I 23, 9. II 124, 2. Cicero I 336, 3. Aristonicus (*coni.* Aristo Chius) II 124, 1. Apollodorus Erythraeus [I 21, 10]. II 124, 1. — I 22, 19—23, 9. 680, 9. II 123, 24. 125, 6. 159, 1 ss. — Sibyllarum de uno deo testimonia I 23, 7. 17. 24, 1. 5. 680, 11. quia breuiari non poterant, praetermissa I 680, 16. de Christo earum testimonia I 336, 1. et uaticinia I 286, 14. Sibyllae ostendunt dei filium missum iri I 642, 3. Sibyllae carminibus suis de miraculis Christi I 334, 14. interituram esse Romam loquuntur I 634, 12. de consummatione mundi cecinerunt I 760, 19. — Sibyllarum carmina I 22, 19 ss. ea non esse a Christianis ficta I 336, 1 ss. de mundo a deo facto I 607, 15. de diuina prouidentia I 138, 9. de passione Christi I 351, 9. de miraculis Christi I 716, 28. de futura orbis deformitate I 637, 12. de ultimo iudicio dei I 626, 7. de immortalitate animae I 755, 12. Epicurum refellunt I 707, 4. de antiquissima Cerere placanda I 112, 19. [Sibyllini libri I 20, 12. 13.] ex libris Sibyllinis Idaea mater Romam accita I 126, 13. libros Sibyllinos Maxentius inspici iubet eorumque responsum II M 224, 8. Sibyllarum libelli II 125, 10. Sibyllini uersus de Iouis sepulcro I 45, 7. sunt singularum singuli libri: quos quia unius Sibyllae nomine inscribuntur, unius esse credunt (Romani) suntque confusi ... sed et nos confuse Sibyllam dicemus, sicubi testimoniis earum fuerit abutendum I 23, 1. 5. Sibylla de deo I 28, 14. de ira dei II 125, 11. de Christo I 291, 8. (306, 11.) 712, 22. de miraculis Christi I 322, 6. 331, 2. 332, 5. 333, 8. de lege ab eo soluenda I 344, 5. de passione Christi I 352, 1. 354, 5. de prodigiis caelestibus in morte Christi factis I 361, 7. de resurrectione Christi I 363, 10. Sibylla dicente 'matricidam profugum a finibus terrae esse uenturum' quidam Neronem antichristi aduentum praecessurum esse credunt II M 175, 11. Sibylla de futuro Christi aduentu I 644, 10. 658, 5. de tuba caelesti I 637, 22. de resurrectione I 656, 15. de futura ciuitate sancta I 659, 13. de humana forma I 147, 12. de homine dei opere I 154, 21. de morte peccati poena I 159, 4. de simulacrorum euersione I 646, 12. Graecos increpat I 57, 18. de Gallis II 155, 8. [Cumana I 21, 15. 680, 3.] Cymaeae carmina (uolumina) occultantur a Romanis I 22, 20. 680, 10. II 125, 8. Vergilius ea sequitur I 661, 18. Erythraea I [21, 10. 679, 25. 680, 7.] 23, 3. 4. II 124, 3. 6. fore ait ut diceretur insana I 336, 10. de deo I 29, 15. de ira dei II 124, 9. 125, 1. in carminis sui principio quod a summo deo exorsa est, de dei filio I 288, 4. 713, 10. et rursus in fine I 289, 5. de Paradiso

I 158, 19. de regno mille annorum I 661, 19. 662, 4, de ultimo iudicio I 647, 6. de daemonum fraudibus I 167, 4. de Saturno I 54, 14. de uanarum religionum cultoribus I 443, 10. de simulacrorum exustione I 647, 1. — alia Sibylla quaecumque est de deo I 25, 1. alia de deo diligendo II 128, 4. alia de ira dei II 125, 11. alia de cataclysmo II 126, 4. et deflagratione futura II 127, 1. eadem de deo placando II 127, 11. 128, 1. alia de filio dei I 290, 1. 713, 11. una cuius supra fecimus mentionem, de miraculis Christi I 334, 18. et rursus alia I 335, 3. una de futuro aduentu Christi I 642, 6. item alia I 643, 5. et rursus alia I 643, 8. alia furens de futuro regno Christi I 658, 13. alia Iudaeam terram increpat I 354. 8. alia de ultimo iudicio I 648, 1. alio loco apud eandem de eodem I 648, 4. alia de regno mille annorum I 663, 1. Sibylla supra dicta de passione Christi I 353, 4.

in Sicilia Ceres I 83, 3. Aeneas I 92, 8. Siciliae tyrannus Dionysius I 110, 12. 692, 6. 8. Verres I 112, 9.

Siculus Archimedes I 117, 8. [Siculorum rex Agathocles I 81, 3.] Siculi uicerunt Carthaginienses I 689, 3. Siculi et Cicero I 113, 2. 10.

sidera cf. astra.

sigillum Maximianus (Galerius) Constantino dedit II M 200, 15.

Silenus I 83, 10. 242, 21. 243, 1.

simulacra fingere daemones docuerunt I 167, 10 ss. 696, 8. eorum auctor Prometheus I 149, 6. 692, 21. 693, 4. eius artificii processus I 693, 4. simulacra solis et lunae, item ignis et terrae et maris I 121, 22. eorum pulchritudine efficitur ut homines deos colant I 121, 25—122, 20. 693, 4—10. eorum cultus quam uanus sit I 96, 2. 99, 6. 8—114, 8. 121, 21—122, 20. 173, 3 ss. 175, 1 ss. 691, 9—693, 10. religio nulla est ubi simulacrum est I 175, 2 ss. simulacra igni dabuntur I 646, 11.

sinistrae corporis partes cf. corpus.

mons Sion I [343, 14.] 344, 4.

Sminthius Apollo I 27, 10.

societatis humanae origo et progressus I 516, 4 ss. usus II 18, 7.

Socrates cur in carcerem coniectus sit I 446, 13. eius carcer I 104, 5. causam suam perorabat I 587, 14. in iudicio II 68, 22. uelut rex philosophorum I 233, 15. omnium philosophorum doctissimus II 68, 15. sapientissimus oraculo dictus I 707, 21. 708, 1. paulo cordatior quam ceteri I 245, 5. 246, 9. quid in Socrate magnum fuerit I 245, 3—248, 9. an sapientissimus fuerit I 707, 24—708, 13. per canem et anserem deierabat I 247, 10. 708, 8. familiares rogauit, ut Aesculapio gallum prosecarent I 247, 16. 708, 9. dissimulauit doctrinam, ut alios refelleret II 68, 20. coegit alios confiteri quae negauerant I 542, 4. uidit ex parte ueritatem II 68, 21. fatebatur unum se scire, quod nihil sciret I 266, 16. 272, 12. 707, 21. 711, 12. II 68, 17. 69, 2. ex desperatione haec confessio nata I 266, 16. nullam esse existimauit

humanam scientiam I 711, 18. II 68, 22. 69, 3. scientiam sustulit I 182, 11. 184, 4. 188, 3. 700, 13. 23. eius prouerbium quod supra nos, nihil ad nos I 246, 14. 708, 2. physicam repudiauit I 248, 6. (cf. 245, 5 ss.) 707, 23 ss. se ad ethicam contulit I 213, 8. 248, 7. de forma dei II 97, 11. de prouidentia et mundo I 138, 13. II 83, 3. 93, 15. 94, 1. de daemone suo I 164, 7. 695, 25. auctore Socrate I 188, 13. eius auditores Alcibiades et Critias I 244, 20. Plato I 243, 3. 245, 4. 248, 6. 9. 708, 14. II 83, 3. apud Platonem Socrates I 542, 4. 711, 18. II 68, 22. 69, 3. apud Xenophontem II 97, 10. Socratis temporibus I 243, 13. 244, 16. 18. II 82, 19. M. Tullius eius sententiam de Platone transferens I 587, 14. Socraten I 138, 14. (-em *B*.) 711, 12.

solis *(de eius nomine cf. Indic. uerbor.)* magnitudo I 181, 20. 482, 4. cursus II 100, 1. incolae I 254, 13. Sol I 49, 13. 14. II Ph 137, 43. Solis nemus II Ph 136, 9. Solis urbs II Ph 143, 121.

Solomon filius Dauid I 297, 19. 298, 1. 323, 9. 359, 9. eius successor I 323, 12. rex et propheta I 297, 19. sapientissimus rex diuino spiritu plenus I 290, 3. XL annis regnauit I 324, 3. quando uixerit I 297, 22. 340, 7. 717, 6. Hierosolymam condidit I 323, 10. 359, 9. et perituram esse prophetauit I 359, 9. in ode undeuicesima I 310, 4. Solomonem I 290, 3. 715, 17. Salomon I 717, 6.

Solomonium templum I (323, 10). 324, 9.

[Solon I 22, 14.]

somnia II 58, 5—59, 9. 110, 11. per daemonas effecta I 125, 18. 127, 18—128, 18. 165, 6. 170, 13. 694, 3. 696, 25.

somnus II 58, 6 ss. 110, 9 ss.

sophia I 226, 18.

sortes daemones reppererunt I 696, 18.

Sotion magister Senecae I 574, 8.

Spartanae mulieres Messenios fuderunt I 76, 20.

Sparti poetarum I 185, 8.

spectacula publica I 557, 8—562, 2. 741, 18—743, 6.

specularis lapis cf. fenestra.

Spes dea I 687, 7.

spina II 19, 20. 20, 6. 26, 4. 49, 2.

spiritus: aeris ratio in spiritu est I 156, 12. 14. uentorum spiritu attrahuntur nubes II 100, 20. spiritus ducendi officium naso tributum II 33, 18. spiritus naribus procedit I 296, 14. spiritus quomodo recipiatur et reddatur II 39, 4. 19. 40, 3. 9. 41, 15. sermo est spiritus cum uoce aliquid significante prolatus I 296, 11. uocem esse aerem spiritu uerberatum II 50, 10. quomodo uox spiritu fiat II 50, 12—51, 2. uocalis spiritus II 41, 3. 51, 1. — dei spiritus uiuunt manent sentiunt I 297, 11. dei numen ac spiritus ubique diffusus abesse numquam potest I 100, 12. poetae confitentur spiritu uel mente una contineri regique omnia I 13, 10. spiritus dei, sine quo nihil gignitur, animalia de terra gignit I 136, 12. deus tanta tamque mirifica opera spiritu sustentat I 29, 8. — deus produxit

similem sui spiritum, qui esset uirtutibus patris dei praeditus I 129, 11. de diuino ac perenni spiritu suo filium sibi progenuit I 712, 18. sanctum et incorruptibilem spiritum genuit, quem filium nuncuparet I 286, 7. [spiritus rectus a deo factus I 130, 5 adn. cr. § 2.] Christus habebat spiritalem patrem deum et pater spiritus eius deus sine matre est I 376, 6. sancta uirgo diuino spiritu hausto repleta concepit I 309, 17. 310, 1 (dei spiritu grauata). dei filius ipse spiritus eius I 296, 17. 297, 6. per spiritum Christus dei filius I 317, 2. secundum spiritum deus I 320, 4. cum et (deus) pater filium faciat et filius patrem, unus utrique spiritus est I 392, 8. — deinde fecit deus alterum (spiritum), in quo indoles diuinae stirpis non permansit I 129, 13 ss. [spiritus prauus a deo factus I 130, 5 adn. cr. § 2.] est prauus ac subdolus spiritus inimicus bonis hostisque iustitiae I 270, 1—271, 13. [deus dedit homini aduersarium nequissimum et fallacissimum spiritum, cum quo dimicaret II 61 adn. cr. § 1 ss.] rex orietur e Syria malo spiritu genitus I 638, 14. — innumerabiles spiritus a deo creati, quos angelos dicimus I 286, 8. 712, 24. angeli dei spiritus I 296, 11. ex deo taciti spiritus exierunt I 296, 15. spiritus suos in angelos figurauit I 297, 9. multi in caelo spiritus angelorum I 168, 7. — daemones: spiritus tenues et inconprehensibiles I 165, 4. 696, 23. daemones terreni sunt inmundi spiritus I 163, 10. 725, 1. inmundi daemonum spiritus I 477, 9. spiritus qui praesunt religionibus condemnati et abiecti a deo I 174, 2. contaminati ac perditi I 164, 13. 471, 7. incesti ac uagi I 168, 3. inpuri I 174, 14. [400, 17 adn. cr.] incesti et inpuri I 699, 8. iniusti I 461, 10. inquinati I 384, 19. nequissimi I 172, 9. 387, 18. spiritus nocens I 387, 2. daemonicus I 387, 11. cf. daemones. — deus potuit semper spiritibus suis inmortalibus innumerabiles animas procreare I 597, 24. deus homini inspirauit animam de uitali fonte spiritus sui perennis I 155, 13. deus nos uitali spiritu animauit I 735, 13. hominem deus finxit ex ipsa terra id est spiritum suum terreno corpore induit I 599, 1. homo constat ex carne ac spiritu, eorumque ratio et certamen I 376, 14 ss. spiritus hic caelestis utitur temporali domicilio corporis I 157, 10. anima spiritus est ipsa tenuitate inconprehensibilis I 650, 13. 16. animae in solis spiritibus uiuunt I 651, 3. spiritus caelestis (*sc. hominis*) uasculo (corporis) tamquam domicilio temporali utitur I 157, 10. nostri spiritus dissolubiles sunt I 297, 9. humanus spiritus non est mortalis I 211, 7. oportet spiritum iustitiae operibus emereri, ut fiat aeternus I 367, 15 ss. liquescent spiritus inpiorum in calore I 666, 1. omnia humana non corpore, sed spiritu metimur I 447, 24. seruos dicimus spiritu fratres I 448, 2. — uisiones offerebantur diuino spiritu oculis prophetarum I 660, 17. prophetae

diuini spiritus instinctum passi sunt I 284, 22. unius dei spiritu pleni quae futura essent praedixerunt I 11, 22. diuino spiritu repleti II 123, 14. spiritus dei per prophetam declarauit I 328, 6. per Dauid loquebatur I 359, 6. diuino spiritu instruente I 479, 3. poeta quasi diuino spiritu instinctus I 425, 10. prophetae omnes uno spiritu de Christo praedixerunt I 410, 1. uno spiritu similia dicentes I 663, 14. uno spiritu et pari uoce testantur opus mundi et opificium dei I 138, 10. qui diuinant spiritu aliquo instincti I 509, 11. — spiritus sanctus I 304, 16. 309, 15. [400, 17 adn.] 715, 12. 720, 25. II 157, 2. Lactantii de spiritu sancto sententia iudice Hieronymo detestanda II 157, 8.

splen (splenis) II 49, 3. 15. 17. laetitiae adfectus in splene I 537, 3. II 49, 7. 17.

stellae cf. astra.

Stercutus deus I 77, 20. 687, 12.

Stoici de schola Platonis profluxerunt II 83, 5. et seruis et mulieribus philosophandum esse dixerunt I 257, 23. recte opinationem repudiarunt I 184, 1. deos cum rerum naturalium ratione coniungunt I 63, 23 ss. caelestia et elementa pro diis habent I 115, 14. 116, 2. 120, 24. 693, 15. de fabula Saturni ad rationem physicam traducenda I 48, 22. 50, 4. 10. de natura I 587, 22 ss. de summo deo I 16, 16. 17, 1. 2. 679, 5. de forma dei II 117, 14. de gratia aut ira dei II 74, 2. de deo et mundo I 119, 11—121, 18. 588, 5 ss. de prouidentia et mundo I 6, 17. 138, 7. 12. 588, 18. dicunt mundum deorum et hominum causa factum esse I 120, 17. hominum causa factum esse I 588, 11. 590, 3. 17 ss. 593, 13. 607, 20. 752, 2. nescierunt cur humanum genus creatum esset I 590, 13. Academici contra Stoicos quaerunt cur multa pestifera sint: quod Stoici ineptissime reppulerunt II 101, 11. 103, 13. animantium fabricam diuinae sollertiae tribuunt I 150, 9. de subtili ratione corporis humani disserunt I 149, 19. de immortalitate animae I 236, 14. de futura animarum iustarum beatitudine et inpiarum suppliciis I 649, 14 ss. uirtute sola effici uitam beatam dicunt I 209, 1. 261, 19. 262, 8. summum bonum Stoicorum I 194, 5. 703, 3. quorundam Stoicorum I 191, 12. 197, 11. non uiderunt esse discrimen recti et praui II 112, 12. Stoici de adfectibus I 535, 19. 536, 16. 538, 4—539, 22. 542, 21. 545, 7. 553, 8. 738, 13 II 112, 14. de uoluntate et cupiditate I 543, 7. Stoicorum argumenta I 6, 22. decreta I 238, 20. Stoicae uanitatis imitator Cato I 237, 11. 238, 20. Chrysippus Stoicus I 679, 6. quem Cicero ait fulcire porticum Stoicorum I 656, 9. Cicero secutus Stoicos I 6, 22. 48, 24. 63, 25. Panaetium Stoicum I 486, 2. Cleanthes Stoicus I 679, 6. Lucilius Stoicus apud Ciceronem I 115, 16. Seneca I 18, 3. 134, 11. 209, 1. 679, 7. Zeno Stoicus I 608, 9. 679, 7. est Stoicorum magister I 709, 7. princeps I 188, 12. Zeno cum suis Stoicis II 97, 20. apud Ciceronem C. Cotta contra Stoicos disputans I 19, 2.

Stratonis de natura sententia II 84, 12.
Stygia palus I 38, 1. [Stygiae undae I 71, 15.] inferna palus I 66, 9.
[Sulmo I 430, 9.]
supercilia II 33, 6.
superstitio quid sit I 389, 5—391, 18.
surae II 48, 1.
sus I 348, 6. 18. suillae carnis abstinentia I 343, 8. 348, 6.
in Syria Hebraei I 303, 14. legatus Pontius Pilatus I 349, 11. 718, 1. Phoenix II Ph 13ϑ, 65. rex orietur e Syria I 638, 14. scindentur montes Syriae I 665, 16. — II M 214, 19. 221, 8. 225, 4.
[Syrtes I 455, 5.]

Tabularum XII conditores I 511, 1.
tactus sensus eiusque uoluptas I 564, 21—571, 9.
Tagis magister haruspicum II M 184, 14.
Tarentinus Archytas II 115, 17.
Tarquinius Priscus [et Sibylla I 21, 18. 22, 4.] et Attius Nauus I 125, 20 (169, 11).
Tarquinius Superbus: eius aetas I 285, 10. 327, 7. tamquam Superbus alter (Maximianus Herculius) ab urbe Roma exactus II M 205, 21. [Tarquinio regnante I 633, 12.]
Tarsus II M 234, 1.
Tartarus I 735, 9. Tartara I 489, 8.
Tatius I 73, 20. 686, 20.
apud Tauros (Tauri) hospites immolati I 78, 25. 688, 18.
Taurus mons II M 233, 22.
Tellus dicitur Vesta I 690, 14. unde prima deorum apud poetas sit I 690, 15. eius cultus I 92, 18.
templum (*uel* aedes *uel* fanum) cf. Aesculapius. Apollo. Bona Dea. Ceres. Dauid. Fortuna. Iuno. Iuppiter. Solomon. Venus. Vesta. templum uerum pectus humanum I 75, 22. cor II 132, 12. homo I 421, 21. 580, 13. 748, 21. ecclesia I 324, 6. 325, 1. 385, 12. 403, 15. II M 172, 2. 12. 174, 17. 175, 4. Christus I 349, 17.
tempus: omnia tribus temporibus contineri necesse est, praeterito praesenti futuro. praeteriti est origo, praesentis substantia, futuri dissolutio. quae omnia in singulis hominibus apparent *eqs.* unde etiam tres Parcas esse uoluerunt *eqs.* I 150, 16—151, 5. — multi scriptores libros de temporibus ediderunt initium facientes a Moyse I 284, 23. ii qui de temporibus scripserunt I 664, 14. aetas mundi I 628, 14—630, 16. 755, 23—756, 7. consummatio mundi quando futura sit I 664, 7 ss. Moyses quando fuerit I 284, 24. eius regnum et successor I 285, 2. Iudaei I 285, 3—16. Dauid I 359, 7. Solomon I 297, 22. 340, 7. 717, 6. Dauid et Solomon I 713, 16. Sedecias I 285, 6. Zacharias I 285, 14. 327, 4. Belus I 93, 3. 5. 690, 25. Cyrus maior I 285, 9 (327, 6 cf. adn. cr.) Darius I 285, 14. 327, 6. Uranus I 161, 3. Saturnus I 93, 5. 94, 1. 161, 3. 690, 25. Iuppiter I 114, 17. 149, 9. Liber I 161, 2. Prometheus I 149, 9. Faunus I 91, 1. 4. Orpheus I 91, 1. Laomedon I 33, 8 ss. 91, 4. 681, 10 ss. Hercules I 33, 9. 681, 11. Argonautae I 33, 7 ss. 681, 11. bellum Troianum I 93, 4. 284, 24. excidium Troiae I 93, 15. 691, 2. Tarquinius Superbus I 285, 10. 327, 7. Christus natus I 714,

6. 9. cruci adfixus I 304, 8. 327, 4. 359, 7. 717, 6. 718, 8. II M 173, 9.
tempora (in capite) II 27, 3.
Terentius nobilis poeta I 184. 21. fabulae Terentii II 156, 22. Terentianae fabulae II 156, 5. Terentianum illud I 239, 8. Terentiana illa I 669, 2. — Terentius Varro cf. Varro.
tergum II 38, 4.
Terminalia sunt a. d. septimum Kalendas Martias II M 186, 11.
Terminus lapis informis, cur deus factus I 78, 6. 11. 15. 687, 17. custos finium I 78, 18. 687, 19. non tantum lapis, sed stipes interdum I 78, 18.
terra: de loco eius et forma I 182, 2. 255, 23. imbribus ac pruinis alitur II 38, 20. terrae effigies in homine I 155, 16—157, 5. eius ratio in corpore est I 481, 7 ss.: cf. corpus. contemnenda et calcanda est I 103, 3. 175, 12. al. (*cf. Indic. uerbor. s.* calcare.) — terram Vestam uocant I 121, 23. — cf. Tellus.
testamentum I 364, 10—367, 5. duo testamenta I 364, 15 ss. uetus I 364, 17 ss. nouum I 365, 1 ss. II M 174, 6.
testes (partes corporis) II 43, 9.
tetrameter cf. uersus.
Teucrus I 78, 22. 688, 17.
Teutates Gallorum deus I 79, 2.
Thales Milesius primus philosophus I 227, 4. unus e septem sapientibus I 16, 5. primus de rerum natura disputauit I 16, 6. 216, 21. ex aqua nata esse dixit omnia; de deo I 16, 7. 145, 3. 679, 5.
Thallus I 51, 20. in historia sua de Belo I 93, 2. 690, 24.
theatri corruptela I 560, 3—561, 4 ss. 562, 8. 742, 14. in theatris religio inluditur I 470, 11. deorum adulteria exprimuntur I 133, 1.
Thebis Liber I 90, 17. Menoeceus I 210, 12.
Themis I 37, 20. 683, 17.
Themiste I 259, 4.
Theodorus Cyrenaeus atheus I 751, 4. II 84, 1. 93, 11.
theologi, uetustissimi Graeciae scriptores, de diis II 96, 7. tres Ioues enumerant I 45, 9.
Theombrotus Ambraciotes I 238, 12. 17.
[Theophrastus I 525, 14.]
Theseus et Ariadna I (35, 8.) 682, 13.
Thessalonica II M 236, 7.
Thetide Iuppiter se abstinuit I 37, 18. 38, 17. 683, 16.
[Thoyth I 19, 8.]
Thracia II M 179, 20.
Thybris cf. Tiberinus.
in Tiberim homo et fax Saturno deiectus I 76, 16. sexagenarii I 688, 20. Maxentius deturbatus II M 224, 14.
Tiberinus uel Thybris amni nomen dedit quo mersus est I 47, 8. uadum Tiberini fluminis I 126, 14.
Tiberii Caesaris sub imperio fuit Herodes I 304, 8. Tiberii anno quinto decimo (extremis temporibus) Christus cruci adfixus est I 304, 8. 327, 4. II M 173, 9.
[Tiburi I 22, 16. Tiburtem Sibyllam I 22, 15. 680, 2.]
timoris adfectus II 107, 11. in corde constitutus I 537, 4. II 49, 7. 14. timor dei II 98, 22.
[Tirynthius (Hercules) I 80, 4.]
Titan I [53, 11—54, 9.] 17. 148, 11. [Titanus I 54, 22.] Titanes I 35, 18. 48, 7. 85, 19. 418, 4. [aduersus

Titanas I 48, 7. contra Titanas I 85, 20.] *nomin. plur.* Titani I 54, 11. [Titania astra I 15, 9.]
Tityi uultur I 651, 22.
tolles (*codd.* colles) faucium II 40, 12.
traditio uera I 396, 2. 407, 4.
tragoedia I 742, 15. tragicae historiae I 560, 8.
Traianus II M 192, 10. 199, 10.
Transdanuuiana erat mater Maximiani (Galerii) II M 183, 1.
Troia I 10, 10. [21, 13.] 33, 7. [ab excidio Troianae urbis colliguntur anni MCCCCLXX I 93, 15. 691, 2.] Dauid Troianae urbis excidium CXXXX annis antecessit I 297, 22. Troiana gens I 634, 20. Troiani belli tempora Dauid et Solomon CLXXX annis antecesserunt I 713, 16. Moyses DCCCC fere annis I 284, 24. Troiano (Troico) bello antiquior Belus I 93, 4. 691, 1. Troiano bello Euphorbus I 707, 13. Troicum bellum ab Agamemnone gestum I 93, 8. Troici belli temporibus Sibylla Erythraea I 680, 8. [in agro Troiano I 22, 12. Troiano a sanguine I 171, 11.]
Triphylius Iuppiter I 42, 6.
Trismegistus cf. Hermes.
Tuditani insania I 253, 6.
Marcus Tullius Cicero augurale habuit sacerdotium I 58, 7. amplissimo sacerdotio praeditus I 64, 10. sacerdos I 688, 15. Cicero et Caesar I 239, 4. proscriptio triumuiralis eum abstulit I 114, 2. eius tristissimus casus: si patientiam tenuisset, numquam capite suo rostra cruentasset I 551, 19. (104, 8.) optimus ciuis I 239, 4. — uir ingenii singularis II 6, 9. Romanae linguae summus auctor I 213, 21. 'orator' I 31, 18. eximius orator I 581, 3. perfectus orator I 58, 3. 217, 3. in eo praecipua et admirabilis fuit eloquentia I 177, 7. eloquentiae unicum exemplar II 64, 3. uir eloquentissimus I 215, 1. homo disertissimus II 6, 20. ut in causis facere solebat, interrogatione uoluit urguere I 215, 8. more Ciceronis uti epilogo ad perorandum II 123, 7. ab indoctis et ineloquentibus, quia pro uero nitebantur, saepe superatus II 64, 3. saepe malas causas copiose ac fortiter defendit I 104, 4. caninam facundiam exercuit I 551, 13. ad eum Siculi confugerunt I 113, 2. 9. accusator Verris I 112, 7. eius industria Verres damnatus I 113, 14 s. deplorauit de Cerere uel Catinensi uel Hennensi I 112, 12. stultus qui Verri adulteria obiecit I 36, 10. Gauianam crucem uniuersa eloquentia sua prosecutus est I 350, 19. Philippicae I 104, 9. illas nobiles orationes alieno titulo inscriptas inpatientia et leuitas et insania profudit I 551, 21. potentissimum consulem maledictis incessit eumque hostem patriae uenenatis orationibus fecit I 218, 8. ob maledicta mortuus est I 104, 8. (239, 4.) — perfectus philosophus I 58, 3. summus philosophus I 217, 3. Romanae philosophiae princeps I 64, 9. quod adsequi ualuit humana sapientia, id adsecutus est, ut falsa detegeret II 96, 19. studuit philosophiae ut nullus umquam diligentius, quippe qui omnes cognouerit litteras, sicut ipse gloriari solet, eamque ipsam Latinis litteris inlustrauerit imi-

tatoremque se Platonis ostenderit I 218, 10. Cicero de Platone I 708, 14. summus ille noster Platonis imitator I 257, 4. solus extitit Platonis imitator I 58, 4. Platonem secutus (de deo) in libris De legibus I 17, 15. 59, 12. Stoicos sequitur (de diis) I 48, 24. 63, 25. Stoicorum argumenta (de prouidentia) adfirmans I 6, 22. Panaetium Stoicum secutus (in libris De officiis) I 496, 2. Academicus II 96, 7. Academiae disciplinae defensor I 6, 20. Carneaden praedicat I 444, 6. eum refellere non potuit I 451, 21. quotiens Epicureus est I 140, 6. Graecorum leuitatem semper accusat et tamen sequitur I 217, 4. Euhemerum et Ennium secutus (de diis) II 96, 11. de philosophorum uita moribusque queritur I 221, 21. philosophos non utilitatem ex philosophia, sed oblectationem petere testatur I 225, 13. umbraticus et imaginarius praeceptor I 527, 10. non dubitauit dicere deos homines fuisse I 58, 5. 11. 59, 11. 14. 18. 60, 4. Iouem colebat I 36, 11. eius timiditas: terrena ueneratur; ueritatem uidit, quam nec defensurus erat nec securus I 104, 5—16. etiamsi uim potestatemque dei intellexit, ei honorem non reddidit I 283, 4. 8. ueram religionem, quam ignorabat, inducere non potuit II 96, 12. fiducia illi defuit ignoranti ueritatem I 64, 16. longe a ueritatis notitia remotus I 139, 8. 154, 17. nescire se quid sit uerum pronuntiauit I 610, 14. recte praefatus est miserabili ueritatis ignorantia se teneri I 240, 14. falsa se intellegere, uera nescire I 64, 17. falsum quidem apparere, ueritatem tamen latere II 96, 14. (I 107, 16.) — eius luctus de filia mortua I 59, 4. 265, 7. 14. mitigatus I 58, 4. 9. 59, 9. 60, 10. se a Fortuna turpiter uictum confitetur I 265, 7. 12. testatus est Attici conscientiam I 60, 3. adulatus est Attico et inrisit hominem familiarem I 74, 4. — *de libris quos de philosophia scripsit:* de Consolatione I 219, 17. de libris De legibus I 59, 12. II 10, 14. De natura deorum I 6, 20. 64, 14. II 6, 10. 17. De officiis I 268, 5. 484, 13. 496, 1. De re publica II 6, 9. — *sententiae eius probantur laudanturue:* de deo I 17, 14 ss. 238, 6. de prouidentia I 6, 21. 17, 16. 113, 3. 679, 8. legem dei paene diuina uoce depinxit I 508, 6. 509, 8—15. 577, 7. de notitia dei hominibus data I 203, 7. mirabiliter de conscientia et deo I 575, 2. de sacrificiis I 486, 16. deos fuisse homines I 55, 27. 56, 4. 58, 3—60, 12. de diis commenticiis I 64, 10. 688, 11. de hominis origine I 154, 9. homines ad iustitiam nasci I 578, 24. II 105, 12. de hominibus ad iustitiam erudiendis I 484, 8. 12. de iusto I 546, 9. morem ciuilem non esse iustitiam I 504, 5. homines malos esse ignoratione recti ac boni I 423, 5. hominem homini nocere non posse I 519, 7. de aequabilitate I 446, 19. de obliuione iniuriarum I 553, 1. de humani generis societate I 503, 6. ciuiles uiros philosophiae doctoribus esse praeferendos I 224, 20. de aeternitate animae I 612, 7.

de summo bono I 615, 22. nota Ciceronis uox est... I 107, 16. (II 96, 15.) — *sententiae eius corriguntur uel reiciuntur inridenturue:* definitio philosophiae uel sapientiae ac de eius praestantia I 213, 21—216, 3. 217, 3—220, 8. 10. 700, 14. philosophiam non esse uulgarem I 257, 4. 258, 18. de philosophiae aetate et progressu I 267, 12. de religione I 59, 14. 17. nomen religionis a relegendo ductum esse I 594, 22 ss. 595, 16. de deo I 81, 7. de prouidentia et materia I 132, 12 ss. 139, 6 ss. 141, 2. de ratione corporis et animi ac de prouidentia materiam late patentem non satis expressit II 6, 8—20. I 149, 20 ss. respondetur quaerenti cur deus tam multa pestifera fecerit I 594, 22 ss. 595, 16. de Iouis Iunonisque nominibus I 43, 22. de fortuna I 268, 1 ss. (271, 3.) de uirtutibus, non uitiis consecrandis I 75, 4. 17. de Cupidinum Amorumque simulacris I 74, 2. 7. non nasci optimum esse I 242, 20. de uita scelerum poena I 240, 11. de uirtute I 74, 15 ss. 496, 3 ss. de uiro bono I 549, 11. 15. 551, 3. 11. de innocentia patientiaque I 549, 18 ss. 550, 11. de paenitentia I 571, 14. de hospitalitate I 525, 17 ss. non esse omnino largiendum I 520, 13 ss. definitio irae II 114, 14. de morte sensum auferente I 240, 20. de iustorum atque inpiorum post mortem sedibus I 241, 10. de summo bono I 197, 11. — de Scipione Africano I 69, 6. — ad filium conposita praecepta (*Epistulae ad Marcum filium*) I 219, 6. Nepos Cornelius ad eum scribit I 222, 7. Varro ad Ciceronem scribit II 20, 8. — apud Ciceronem Catulus I 484, 8. 12. C. Cotta pontifex I 19, 1. 122, 25. L. Furius I 437, 9. 444, 18. 451, 22. (452, 4. 11. 454, 10. 459, 19.) Hortensius I 26, 10. 226, 12. (227, 1.) Laelius I (452, 12.) 458, 20. (23.). Lucilius Stoicus I 115, 16.

Tullus Hostilius Pauorem Palloremque figurauit et coluit I 73, 21. 687, 2.

Turullius M. Antonii praefectus a militibus Caesaris interfectus I 127, 10.

[Tuscus amnis I 51, 10.]

Tutinus deus I 77, 21.

Tyndarus I 35, 22. [58, 20.] Tyndaridae I 13, 15.

[Tyriae arces I 171, 12.]

Valentiniani (haeretici) I 396, 5.

Valeria filia Diocletiani II M 188, 13. 221, 9. et Priscae ibid. 188, 12. 219, 21. 236, 8. uxor Maximiani (Galerii), ibid. 182, 16. 214, 6. 219, 6—11. 13. eius domus Nicomediae, ibid. 181, 5. Diocletianus eam sacrificio pollui cogit, ibid. 188, 13. Maximianus eam moriens Licinio commendat, ibid. 214, 6. Valeria Augusta (item 220, 4. 221, 8) post mariti mortem ad Maximinum, a quo mater appellata erat, cum uenisset, eum postulantem se in matrimonium repudiauit (eidem negauit se in Maximiani mariti bona hereditatis iure suo cessuram, ibid. 235, 16): ab eo cum matre in exilium relegata, amici amicaeque eius necati, ibid. 219, 3—221, 7. Augusta a Maxi-

mino in Syriae solitudines relegata patrem Diocletianum calamitatis suae gnarum facit, frustra ab eo repetitur, ibid. 221, 8—15. (bello inter Maximinum et Licinium exorto) cum Maximino esse noluit, ibid. 235, 16. Maximinus eam ne post fugam quidem suam erat ausus occidere, ibid. 235, 3. extrema eius fata et mors, ibid. 235, 3—11. 236, 6—11. Candidianum ex concubina (a Maximiano Galerio) genitum ob sterilitatem adoptauerat, ibid. 235, 5. cf. Candidianus.

Valerianus persecutor ecclesiae II M 178, 10. a Persis captus, ibid. 178, 15. 179, 15. Sapor rex Persarum inposito pede super dorsum eius uehiculum aut equum ascendebat, ibid. 178, 17. 183, 10. a filio non repetitus, ibid. 179, 1. mortuo derepta cutis et infecta rubro colore in templo barbarorum deorum posita, ibid. 179, 4.

[L. Valerius I 22, 14.]

C. Terentio Varroni Iuno irata I 170, 20. Varro apud Cannas euasit I 171, 5.

M. Varro, quo nemo umquam doctior ne apud Graecos quidem uixit I 20, 9. eius libri Rerum diuinarum ad C. Caesarem scripti I 20, 10. scribit ad Ciceronem II 20, 8. de rerum natura uersibus scripsit I 156, 5. eius de anima sententia II 56, 7. argumentari nisus est, cur putarentur antiqui mille annos uictitasse I 159, 10. 160, 10. de capite II 20, 7. de conceptu II 44, 5. de Fauna I 89, 16. de Iouis et Iunonis nuptiis I 65, 8. de homine in Tiberim deiecto I 79, 18. de Samo insula I 65, 8. de Saturno I 51, 20. de Sibyllis librisque Sibyllinis I 20, 9—22, 19. 23, 15. 336, 3. 679, 23—680, 9. II 124, 2. 5. de similitudine in corporibus filiorum II 44, 16. *eius uerbloquia:* caput II 20, 7. frons II 28, 12. lingua II 35, 18. mulier II 46, 15. oculi II 32, 20. rienes II 48, 23.

P. Vatienus I 126, 4.

Veiis captis I 126, 9. Iuno Veiens I 169, 12.

uena genitalis II 43, 15. in maribus duplex II 43, 7. uenae seminales duae II 43, 10. 12. — uenae corporis II 24, 18.

uenationes, quae uocantur munera, Saturno sunt attributae I 561, 14.

uenter II 25, 6. 35, 17. 38, 13. 21. 39, 1. 11. 13. purgamenta uentris II 42, 10.

uenti II 100, 20.

Venus dea nuda, apud deos prostituta I 432, 19. eius obscenitas I 65, 14. 66, 3. 682, 81. Venus et Mars I 34, 8. 682, 5. quos ex deorum hominumque stupris genuerit I 65, 16 ss. 682, 10. artem meretriciam in Cypro instituit I 65, 20. 682, 22. Venus Armata I 77, 5. eius aedes I 77, 3. Calua I 77, 6. eius aedes I 76, 14. 686, 23. Paphos eam coluit I 56, 19. a uirginibus pupae ei donatae I [109, 20.] 110, 2. Veneri seruiens I 193, 4. mors illi Venus est II Ph 147, 165. Veneris foedera II Ph 146, 164.

ueneriarum rerum libidines in iecore continentur II 49, 9. 17.

uerba unde nuncupata sint II 50, 11. quomodo fiant II 35, 5. 40, 18.

Vergilius Maro poeta maximus I 108, 9. summus I 71, 21. 196, 11. noster Maro I 52, 8. 678, 16. non longe

afuit a ueritate I 15, 5. de summo deo I 15, 5. 13. 16, 17. 678, 16. Stoicorum de poenis animarum sententiam explicat I 650, 6—18. de resurrectione I 653, 2. 17. eius loci ad regnum mille annorum tracti I 661, 3. 9. secundum Cymaeam Sibyllam I 661, 18. aniliter desipuit I 108, 10. ignorauit quid esset pietas I 429, 19. 430, 5. 431, 1 ss. de fortuna uulgo adsentit I 269, 4. clamat inuentores artium apud inferos esse I 71, 12. duas portas esse uoluit somniorum II 59, 6. Vergilio teste II 59, 6. testimonium poetae II 95, 18. illud Vergilianum I 150, 5. 588, 15. in illis emendatissimis libris (*i. e. Georgicis*) I 108, 10. Firmianus commentator Vergilii II 158, 15.

ueritas est aut sapiens religio aut religiosa sapientia I 712, 15. *itaque apud Lactantium saepissime idem fere quod religio Christiana.* est arcanum dei I 2, 11. proprio ingenio ab homine non potest conprehendi I 2, 12. 586, 14 II 96, 18 poetae eam cognitam non habuerunt I 13, 8. philosophi ei inuestigandae studuerunt I 16, 5. eam attigerunt, sed retrorsus rapti sunt I 18, 6. 178, 12. 583, 7. neque uiderunt neque conprehenderunt I 178, 16. 179, 14. 266, 5 ss. 271, 14. 583, 6. 587, 19. 606, 7. 711, 16. Democritus eam quasi in puteo alto iacere demersam queritur I 266, 5. 272, 13. 711, 15. paene uniuersa ueritas per philosophos et sectas est diuisa I 606, 12. philosophi eam turbauerunt I 5, 1. 177, 5. ad eam turbandam perniciosi II 63, 16. eam non dicerunt a deo I 179, 9. in obscuro latet I 2, 22. 5, 13. 177, 3. II 96, 14. ubi sit I 273, 8. 712, 13. deus homini eam aperuit I 2, 18. 5, 3. 272, 16. 586, 14. clara et lucida est I 5, 12. 272, 16. se ipsa inlustrat I 607, 6. eius uis ac praestantia I 1, 7—2, 20. 5, 5. 13, 8. 177, 18. 399, 17. eius austeritas I 2, 25. eius dulcedo I 400, 18—401, 3. prima eius quaestio I 6, 10. secunda I 7, 17. tres gradus eius II 69, 14—70, 16. acerba et inuisa I 380, 15. 401, 19. 425, 9 ss. 584, 12. contemptui doctis est I 2, 23. idoneis adsertoribus eget I 2, 24. 402, 3. 403, 9 ss. quomodo defendenda et inlustranda sit I 3, 15. 177, 3 ss. Lactantius causam eius perorat (in Instit.) I 3, 14. 5, 6. 6, 6. 9. 177, 3 ss. 675, 4. 676, 4. qui contra eam scripserunt I 403, 12. odio indoctis est I 2, 24. iacens et abiecta (in persecutione) I 403, 16. multi obdurant contra manifestam ueritatem I 5, 22. qui ueritatem sequuntur, omnia perpeti necesse est I 380, 14.

C. Verres I 36, 10. 112, 7—114, 7. 350, 1.

uersus iambus II 156, 16. pentameter II 158, 10. quadrati II 156, 13. 18. 19. tetrametri II 156, 12. 158, 10. trimetri II 156, 8. 11. 15.

uertibulorum nomen forma usus II 20, 17—21, 9.

uesica II 42, 12—43, 3. eius usum aues non habent II 42, 12.

Vespasianus Iudaeos extinxit I 368, 12. 719, 17.

Vesta dicitur terra I 121, 23. Tellus I 690, 14. cur uirgo putetur I 49, 4 ss. asini beneficio uirgo I 83, 15.

Vesta et Priapus I 83, 8. [et Saturnus I 53, 12. et Iuppiter I 53, 24.] [in Creta I 45, 1.] eius aedes I 245, 16. (cf. 9 ss.).
Vestalium uirginum sacra I 80, 8. Vestalibus sacris I 83, 13. uirgo quaedam Vestalis II M 220, 3.
[Ufens I 430, 10.]
uiae duae, una uirtutum in caelum, altera uitiorum ad inferos I (212, 7.) 485, 6—494, 15. 505, 11—508, 5. 512, 18. 571, 12. 585, 3—8. 734, 22—735, 11.
uiperam in cinerem exustam mederi eiusdem bestiae morsui II 102, 2.
uir unde nuncupatus II 46, 13.
[Virbius I 67, 4. 683, 5.]
uirtus unde nomen acceperit II 46, 14. uirtus corporis (corporalis) dicitur fortitudo I 67, 22. 207, 7. 17. in manu uirtus est I 392, 17. uirtus animi I 207, 5 s. de eius natura I 207, 6—212, 11. 271, 5 ss. 494, 17—505, 7. 513, 4 ss. perpetua est I 614, 16 ss. est malorum ac laborum tolerantia (perferentia) I 198, 6. 205, 21 ss. 208, 1. 270, 14. 372, 15. 375, 15. 420, 15. 473, 11 ss. 513, 4. 17. 584, 19. 599, 13. 705, 4. 16. II 104, 16. praecipua (summa) uirtus patientia est I 473, 4. 552, 7. 14. uirtus est iustitia I 513, 2. 705, 1. est cupiditas recta et honesta faciendi I 496. 16. 497, 2. summa uirtus est cultum dei tenere I 581, 13. pietas I 474, 8. uirtus cum scientia coniuncta sapientia est I 197, 9. uirtutem esse non posse, nisi exerceatur malis et aduersis I [130, 5 adn. cr. § 3 ss.] 212, 7. 270, 13. 419, 21. 556, 7. 16. 564, 8 ss. 598, 5. 698, 21. II [62 adn. cr. § 2 ss.] 119, 17. sine aduersario esse non posse I 270, 16. 271, 5. 564, 9. [602, 2 adn. cr. § 1—6.] uirtutes sine uitiis esse non posse I 172, 5. 419, 20. 487, 21 ss. 497, 15. 537, 6—538, 4. 697, 10—699, 2. quomodo uirtutes a uitiis discernantur I 534, 21—546, 22. 739, 2—22. uirtutes in animo, uitia in corpore sunt et inter se pugnant I 207, 4 ss. (372, 5.) II 117, 22 ss. uirtutes amaritudinem habent, uitia uoluptatem I 2, 26. II 118, 8. uirtus summum bonum non est I 197, 10—199, 4. non propter se ipsam expetenda I 263, 8. 513, 6. 545, 17 ss. an sola efficiat uitam beatam I 261, 18 ss. eius praemium inmortalitas I 208, 11—212, 11. 376, 10—377, 13. 454, 18. 458, 11—460, 13. 512, 23—513, 25. 581, 13 ss. 598, 5—604, 3. 615, 14 ss. 699, 2. 732, 19 ss. 743, 7. 752, 25. 754, 2. II 63, 8. 118, 6. Christus perfectus doctor uirtutis I 369, 23—377, 13. uirtutes bonas uiriliter agendo exercere II 158, 1: uirtutes bonae *quae sint, inlustratur locis* I 535, 12—19 (*oppos.* uirtutes huius temporariae uitae 15). 501, 4. (uirtus caelestis—terrena). omnes uirtutes eius qui deum non adgnouerit, inanes I 511, 5 ss. 512, 4. 17. *singularum uirtutum expositio (I 494, 16) libro VI Instit. c. 9 ss. (Epit. c. 55—61) continetur.* Lucilii de uirtute locus percensetur I 494, 20—505, 7. Horatii I 497, 12 ss. — uirtutes an consecrandae sint I 74, 16. 75, 1. quomodo colendae I 75, 11. Virtutis consecratio I 73, 25. [75, 7.] 687, 4. Vir-

tutis quae Bellona uocatur sacra I 81, 15.
uiscera II 24, 16 ss. interna II 38, 17. animam continent in corpore II 50, 5.
uisus quomodo fiat II 29, 13 ss. 31, 25 ss. in duas acies diuisus II 34, 14. Lucretii de eo sententia refellitur II 30, 15 ss.
uita cf. homo. — uita beata I 209, 4. 211, 16. 705, 19. De uita beata lib. VII Instit. inscriptus est.
uitia non consecranda sunt I 74, 16. cf. uiae. uirtus.
uitreus orbis plenus aquae si tenetur in sole, ignis accenditur II 88, 5.
uitrum: cf. fenestra.
Vlixes I 93, 9.
umbilicus II 38, 13.
umoris uis et significatio I 144, 20 ss. 156, 12.
ungues II 37, 11.
uox quid sit II 50, 9. quomodo emittatur II 40, 16. 17. 41, 4. 7. 10. lingua uocem in uerba discernit II 35, 4. Graeci αὐδήν uocant II 29, 5.
Vrania I 56, 17.
Vranus pater Saturni I 47, 12. 689, 1. [cognatus Trismegisti I 47, 15. 686, 5.] de eius aetate I 161, 3. Vranus uel Caelus num ante Saturnum regnauerit I 52, 19—21. 53, 4. 5. ante eum reges non fuerunt I 55, 13. eius coniunx Tellus I 92, 19.
urina II 42, 14. 20.
usura I 547, 24. 744, 1.
uterus II 43, 4. 44, 1.
uua, demissa de cerebro membri portio II 40, 4. 12.
Vulcanus (Volcanus) homo fuit I 60, 7. daemon est I 388, 7. fabricae inuentio ei inmortalitatem peperit I 70, 14. ignis putatur I 49, 12. 121, 23. eius ignis I 677, 18. diis arma fecit, eius praemium I 66, 7. 10. 683, 2. Lemnos eum coluit I 56, 19. ante eum homines fuerunt I 283, 14.
uulgus regnare in caelo Iouem existimat I 37, 1. mortuorum animas circa tumulos et corporum suorum reliquias oberrare I 100, 3. Osirim appellat Serapim I 82, 15. uulgus indoctum pompis inanibus gaudet, specie simulacrorum capitur nec ponderare secum unam quamque rem potest I 104, 17. ueritas a uulgo corrumpi solet I 148, 2. uulgus fortunam deam putat, philosophi deum esse dicunt I 267, 20. uulgus interdum plus sapit (*quam philosophi*), quia tantum quantum opus est sapit I 186, 18 ss. uulgus, cui simplex incorruptumque iudicium est, damnabit mysteria in memoriam mortuorum constituta I 465, 3. — cf. etiam Indic. uerbor.

Xenocratis de mente sententia II 54, 1.
Xenophanis de luna terra genere hominum sententiae I 254, 4. 709, 28.
Xenophon II 97, 11.

Y litterae humanae uitae cursum similem dicunt I 486, 17—488, 19.

Zacharias propheta I 285, 14 s. 327, 4.
Ζήν cf. Ζεύς.
Zeno Epicureus de Socrate I 247, 12.
Zeno princeps Stoicorum I 188, 12. II 94, 2. sibi ipse manus intulit

I 237, 8. 710, 22. opinationem repudiauit I 184, 1. 4. 700, 14. 701, 3. de deo I 17, 2. 300, 7. 8. 679, 7. II 97, 20. de summo bono I 191, 11. 195, 9. 702, 11. interdum uirtutem somniat I 195, 10. inter uitia et morbos misericordiam ponit I 253, 9 ss. 709, 8 ss. de inferis I 608, 9. sibi repugnantia dixit I 407, 2. — I 574, 8.
Zephyrus I 73, 14.
Ζεύς siue Ζήν quid significet I 39, 1. — [I 52, 7.]

IV. INDEX VERBORVM RERVMQVE GRAMMATICARVM NOTABILIVM.[1]

A, ab: a *ante consonantes; etiam ante* s *inpuram* I 261, 14. 439, 6. 715, 4. *ante* s *inpur. in codd.* a *uel* ab I 125, 14. 235, 19. 328, 20. 396, 11. 502, 12. 506, 20. ab spe I 715, 4. ab re II M 173, 5. — a *ante* j I 51, 6. 88, 11. 349, 16. 380, 21. 418, 17. 432, 13. 445, 20. 526, 1. 659, 5. II M 173, 10. *al.* — *ante* j *in codd.* a *uel* ab I 329, 14. 510, 10. — *sensu locali*: membra a corpore producta II 20, 9. *sim.* II 21, 22. 37, 2. *alia* I 96, 22. 174, 21. *sensu temporali*: recentior a *cf.* a *separatiuum ap. comparat. sensu factitiuo ap. passiuum*: ab amore ac libidine uictus I 35, 7. *sim.* I 207, 22. 456, 20. 583, 15. 665, 16. 699, 17. 18. II 95, 18. 122, 16. *al.* uim pati a solidis (*neutr.*) I 651, 2. — flagrare ab ignibus II Ph 136, 11. *apud adiect.*: a solo deo tractabiles sunt (animae) I 651, 4. *ad significandam originem cf.* effluere erumpere esse fingere oriri uenire. *sensu separatiuo cf.* abscondere castrare deprauare excidere exorbitare fugare perire refrenare requies resistere stare. ab re ‹non› est si—exponam II M 173, 5. *cf.* dissimilis lucrari profanus. ab *comparatiuum*: ab isto genere sacrorum non minoris insaniae iudicanda sunt publica illa sacra I 81, 11. Orpheus a temporibus eius fuit recentior I 52, 3 (*cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. VII 595*); *cf. ad* II 26, 12.

abdicare *aliquem* I 161, 9. 282, 18—20. 306, 9. 365, 4. 572, 1. 715, 7. II 119, 15. se hominum nomine I 98, 13. *sim.* I 204, 11. 462, 3.

in abdito latere I 453, 14.

aberrare a I 162, 11. 475, 18. 521, 10. *al.* propius I 529, 13.

abesse a I 12, 20. 36, 7. 63, 14. 416, 16. 17. 24. 524, 19. *al. cf.* longe.

abhorrere a I 257, 9. 426, 16. 473, 1 (longe). *al. aliquid* I 724, 10.

abicere patrimonia sua in munera I 528, 10.

abigere I 108, 5. 193, 10. homines a uita I 238, 15. de barbaris praedas II M 204, 22.

abire ad deos I 61, 8. pessum I 247, 6. in profundum I 253, 1. 589, 4. sine noxa I 733, 6.

[1]) Cf. ad Indicem III p. 279.

abiurare I 480, 18.
ablatiuus loci (ubi?): (uico Marmesso I 22, 12.) Caenofrurio II M 179, 19. medio circo I 127, 5. diuite silua II Ph 140, 79. qua (cruce) pependit I 359, 6. — Vestalibus sacris I 83, 13. *abl. temporis (quam diu? cf.* annis I 285, 1. 3 = per annos 2. 4. 6.): I 153, 13. 160, 8. 12. 227, 12. 303, 9. 324, 4. 332, 12. 337, 1. 388, 11. 665, 18. 639, 14. 654, 2. 659, 8. 758, 8. 759, 13. II 57, 1. M 174. 2. 191, 19. 192, 14. 214, 4. 236, 6. *abl. instrument. in nominibus personarum*: paucis militibus posse barbaros debellari II M 206, 12. ui et hominibus armatis tyrannidem occupare I 417, 19. rem publ. talibus consiliis et talibus sociis euertere II M 184, 1. testibus (confirmare) I 26, 7. 273, 5. quae prophetis nuntiantibus canebantur I 330, 4. occultis ministris incendium subiecit II M 187, 16. deum uidere coepit candidatis ministris (*an* = cum?) de se iudicantem II M 234, 16. — *cf.* praescriptum uoluntas.
ablatiuus absolutus: *cum praedicatiuo*: nuncupato Licinio imperatore II M 209, 16. — uenis eius incisis leniter mori coactus est II M 203, 4.
abluere I 126, 2. libidines I 468, 1. a sanguine I 356, 6. 721, 17. os umore II M 197, 18.
abnegare I 34, 5. 559, 2. 743, 14. deum I 423, 15. *sim.* I 666, 21. qui cultores se dei non abnegauerint I 426, 9.
abnepos I 93, 8.
abnuere I 66, 11.
abolere I 89, 1. 6. 329, 16. 532, 15. 17. 533, 22. 572, 9.
abominabilis I 665, 3.
abominandus I 566, 9. 635, 19. II 131, 22 (*coniect.*).
abominatio I 67, 8.
abortiones II 44, 13.
abortus II 56, 22.
abradere II M 216, 6.
abrogare legem I 220, 26. 757, 4.
abruptus I 753, 24. in abruptum I 589, 3. 665, 16.
abscedere: ne (sol) furoris nostri testis abscedat I 552, 21. si uictus abscessero I 194, 2.
abscessus II 100, 4.
abscidere genitalia I 48, 19. abscisa (abscissa *R*) genit. I 49, 21. *eodem sensu*: *aliquem* I 49, 13. *passiu.* abscidi (abscindi *R*) I 50, 7. abscisum (abscissum *R*) I 49, 18. 50, 12. — adfectus I 536, 17.
abscondere I 143, 5. 573, 15. se a facie dei I 158, 13.
absimilis (*H*, dissim- *cett.*) I 622, 12.
absolutio I 649, 3.
absolutus perfectusque I 420, 17. perfectus et omnibus numeris absolutus I 377, 12.
absistere I 193, 11.
absorbere II 43, 2.
abstinens: in una Thetide abstinentior fuit I 683, 17.
abstinentia alieni I 503, 4. cupiditatum I 618, 2. sui I 565, 11.
abstinere imbres I 638, 10. manus a II M 180, 1. = se abstinere II M 185, 6. *aliquo uel aliqua re* I 128, 14. 235, 2. 245, 11. 348, 4 (a P^3). 432, 16. 510, 16. 533, 10. 681, 14. 725, 17. 744, 16. 748, 6. alieno I 565, 20. se abstinere *aliquo uel aliqua re* I 37, 18. 348, 5 (a *RHP*). 432, 20. 695, 14. 707, 22. alieno I 548, 2. ab *aliqua re* I 456,

22. 457, 16. 732, 16. abstinendum est *aliqua re* I 513, 21. 544, 11. 567, 2. 740, 11. *ab aliqua re* I 235, 19.
abstrahi ad suauitatem II 118, 9.
abstrusus II 7, 3.
absumere I 49, 7. 589, 7. 741, 3.
absurdus *cf.* incongruens.
abundantes usque ad delicias I 522, 1.
abuti I 23, 6. 477, 20. 738, 17. II 98, 1.
ac *cf.* atque.
acanthus II Ph 140, 85.
accedere ad *proprie* I 91, 5. 277, 18. — *translate* nec ad oculos somnus accedet I 637, 7. ad religionem I 562, 14. *sim.* I 94, 15. 258, 5. 261, 10. 466, 12. II 75, 22 (propius). — *c. dat.* dolor uisceribus I 543, 9. corruptibile incorrupto propinquare non potest id est propius accedere I 141, 22. erroribus I 103, 20. *sim.* I 213, 15. 584, 14. 639, 10. — = addi: ad I 369, 10. (his etiam illud accedit) I 724, 18. 736, 18. 757, 13. II M 179, 1. 192, 21. cui nihil decedere—cui nihil possit accedere I 8, 8. (eo, huc) accedit quod I 474, 9. 533, 6. 701, 4.
accendere ignem de (lumine) II 88, 6. 8.
accensere *cf.* adc-
acceptabilis I 727, 2. 734, 15.
acceptus I 579, 19. acceptior I 466, 4. acceptissimus I 88, 8.
accersitus *cf.* arcesso.
accessus II 100, 4. *plur.* I 117, 12.
accidentibus malis afflicti II 103, 5. accidit *c. acc. c. inf.* II 23, 28.
accipere: accepta in deditionem (*cod.* -ne) Perintho II M 225, 20. = admittere: uim I 136, 17. = sumere. intellegere: Iouem pro deo I 300, 11. sic I 414, 17. 744, 9.
accipiter I 660, 12. 759, 20.
accire II M 226, 17. accitus I 126, 13. 20. 403, 14. II M 194, 21. 206, 3.
accommod- *cf.* adcommod-
accusare crimine capitali I 558, 15. quos tamquam (= ut) humiles accusat I 105, 5.
accusatiuus limitationis: maculis terga distincti (serpentes) II 26, 1. *obiecti interni cf.* militia nocere (nimia) uita uotum. *aduerbialis cf.* errare gaudere laetari.
accusatiuus c. infin. in exclamatione I 80, 12. *in enuntiato secundario*: ut hunc diem nostrum diei magni speciem gerere I 630, 2. *subiectum omissum e nexu sententiarum supplendum*: Christum I 409, 16 *(cf. adnot.)*. hominem II 16, 7. mundum I 582, 8. 583, 1. *saepe pronomen determinatiuum*: eum I 19, 18. 46, 2. 22. 47, 11. 51, 18. 52, 13. 71, 19. 121, 10. 216, 20. 220, 24. 363, 8. 591, 6. 752, 2. eam I 65, 13. id I 26, 1. eos I 8, 2. 9, 4. 65, 13. 90, 13. eas I 105, 21. 653, 17. ea I 116, 12. 13. — se I 126, 11. II 60, 11 (?). M 207, 12. 223, 8. nos I 493, 12. *cf.* accidere cauere commouere efficere expetere nocere optare praecipere quia quod.
acerbitas I 401, 4. *translate* [I 130, 5 adn. § 4.] II 104, 17. neque ullam acerbitatem ad reuincendum habere potuerunt I 403, 8. acerbitates I 668, 4. et amaritudines I 380, 8.
acerbus et amarus I 380, 9. acerbae amaritudines I 486, 9.
aceruatim I 116, 10.

aceruus I 121, 1. II 90, 11.
acetum I 718, 6. aceti potio I 350, 12. 380, 7.
acies ferri I 233, 5. II 85, 7. acies id est membrana illa perlucens II 33, 4. acies corporalis (= oculus) I 105, 3. *item* corporis I 627, 19. acies luminum (= oculorum) I 482, 6. 611, 10. ingeniorum I 463, 21. mentis I 627, 18. in acie stare I 493, 13.
actio: ut aduersus eos omnis actio ualeret II M 187, 7. — (*oppos.* cognitio) I 497, 11. homo multas magnasque actiones habet I 100, 23. omnes et priuatae et publicae actiones I 1, 7. nostrae I 701, 25. dei actio II 110, 16. quidam maximi oratores decursis operibus actionum suarum I 3, 20. primarum scaenarum actiones II 156, 11.
actiuus I 145, 17.
actum: acta I 480, 11. 571, 13. II M 177, 12.
actuosa uita I 545, 17.
actus I 279, 6. 514, 5. II 72, 12. omnis actus uitae nostrae I 525, 6. re et actu I 279, 3. in sensu—in actu I 282, 13. in omni actu I 615, 4. [668 adn. § 17.] uitia in actu suo finiuntur I 615, 18. nisi sapientia in aliquo actu fuerit I 224, 19. *plur.* I 98, 15. 426, 17. 567, 12. 575, 14. 685, 11. II 110, 18. uitae I 242, 7. ciuiles II M 180, 13. in uitae actibus I 429, 7. et uerbis et actibus II M 183, 5. actus boni I 576, 16. ueri I 225, 5. per medios actus (fabularum *sc.* comoediarum) II 156, 17.
acuere (= efferare) lupos I 416, 10.
acuminare II 26, 5. 35, 12.
ad *sensu locali*: ad (= in) Siciliam remeauit I 692, 8. *sensu finali* I 57, 12. 119, 2. 157, 22. 385, 15. 390, 7. 413, 19. 532, 2. 696, 21. II 37, 3. 107, 3. 109, 1. M 177, 11. 179, 6. *al.* ad *respectus* I 11, 2. 218, 18. 253, 19. 385, 15. 466, 20. 485, 1. 515, 18. 458, 2. 564, 1. 569, 18. 585, 9. 730, 16. II 8, 17. 25, 17. 28, 14. 31, 2. 92, 4. 109, 23. 112, 5. 114, 11. *al.* — mors nihil ad nos I 233, 21. — *cf.* consentire damnare extremus incertus interficere praesens uersus ultimus usque.
adaequare homines (= pares reddere) I 250, 16. *aliquid alicui rei* I 436, 19. 589, 6. II 123, 13. (ciuitates) solo I 368, 2. II M 187, 3.
adaugere I 736, 6.
adcensetur oriens deo I 143, 2. cui (religioni) fuerat accensus I 406, 11.
adcommodare I 504, 4. assensum II M 186, 4. adcommodatus ad II 99, 11. naturae aptum et adcommodatum II 103, 1.
addere: huic additur (= accedit) extrema illa conclusio I 63, 21.
addicere: addixit sanguinem suum uel ad seruitutem uel ad lupanar I 559, 10. addici cruciatibus I 735, 9. uoluptatibus I 481, 4. uitiis I 681, 14. se addicere *alicui rei* I 95, 21. 604, 9. II 63, 5. 118, 11. potestati *alicuius* I 174, 9. sectae I 607, 7. in seruitium *alicui* II M 196, 17.
adeo (*sequ. adiect., aduerb., uerb.*) ut *sacpe, uelut* I 45, 5. 93, 7. 146, 8. 241, 10. 275, 19. 276, 8. 370, 13. 406, 9. 438, 23. 557, 18. II M 180, 6. 193, 17. adeo remotissimi fuerunt a ueritate ut I 266, 14. adeo ut I 19, 13. 330, 12. 453, 6. 610, 11. II 88, 19. M 234, 12. adeo

non ut etiam II 121, 13. — non adeo clemens II M 189, 5. adeo *cum adi., adu., uerb. sensu augendi saepe, uelut* I 6, 10. 257, 23. 337, 12. 370, 14. 424, 16. 433, 19. 523, 11. 528, 15. II 96, 14. atque adeo II 93, 20. *in initio enuntiati cum ui quadam conclusionis, interdum paene* = ideo I 96, 21. 97, 15. 122, 19. 141, 1. 156, 14. 166, 13. 200, 17. 285, 15. 401, 12. 426, 13. II 9, 3. 26, 11. 95, 14. 98, 8. 109, 3. *item* adeo non I 166, 13. non—adeo I 79, 7. adeone — ut —? I 436, 18. 19. 454, 10 (—tam—). 462, 17. adeo hominem misericordem qui —! II M 199, 22.

adesse: dii ad imagines suas adsunt I 100, 2. huc adest II Ph 136, 15. — *cf.* praesto (adesse).

adfectare I 388, 3. 395, 10. 409, 5. 434, 12. 541, 12. 612, 12. II M 182, 5.

adfectus *cf. Indic. rer.* — adfectus matris I 689, 12. pietatis I 514, 17. adfectuum I 498, 10. adfectibus I 498, 1.

adferunt morbos frigora II 17, 17. sibi attulit superbiam, Diocletiano timorem II M 183, 16.

adficere: omne animal quod adficitur (= adfectus habet) I 172, 17. ut etiam incorporalia quemadmodum uoluerit adficiat (deus) I 650, 20. in adfectis corporibus I 379, 21. *aliquem aliqua re saepe, uelut* I 31, 10. 146, 5. 351, 3. 375, 21. 377, 10. 379, 8. 602, 1. II 111, 4. 6.

adfigere cruci I 349, 17. 350, 9. 408, 7. 718, 4. II M 175, 5. patibulo II M 221, 5. suspensus et adfixus (*om.* cruci) I 360, 12. praecepta pectori suo adfigit I 512, 14.

adfingere I 265, 22. 340, 8. adfingit sibi animus imagines II 110, 12.

adflare: unde eos odor ille sapientiae adflauerit I 583, 8.

adflictari ui I 97, 7.

adfligere librum I 398, 7. homines I 68, 16. (437, 7). prouincias indictionibus II M 208, 10. singulae (sectae) alias adfligunt I 701, 7. adflicti malis II 108, 6. pedum uitio adflictus I 330, 15. adflicti *absolute* II 109, 11. 18. M 172, 10.

adfulgere: quae (ratio) si illis adfulsisset I 596, 14.

adgnoscere *cf.* agn-

adgredi uiam rectam I 4, 12. munus II 6, 19. id operis I 405, 18. *cf.* I 585, 13. *aliquem* (*sc. dolo*) II M 187, 15. molliter II M 192, 6. *c. inf.* I 278, 1. 593, 24.

adgregare *aliquem aliquibus* I 387, 16. se I 27, 6.

adhaerere *c. dat.* I 74, 18. 181, 22. 477, 12. 696, 2. II 25, 5. 106, 17. M 208, 15. quae membra in priori facie adhaererent II 31, 8. adhaerentibus uitiis I 561, 1. = adhaerescere I 164, 14. daemon qui puero sibi adhaesisset I 164, 9.

adhibere eos in conuictum I 525, 5. manus inpias operi I 711, 1. morbis curationem I 576, 4. curam diligenter tortis I 436, 4. curam diligentem uulneribus I 728, 23. corpori tormenta I 747, 16. uim *alicui* I 710, 28. adhibito modo I 536, 13.

adhuc: usque adhuc I 197, 4. nec adhuc = necdum I 413, 19.

adiectio I 549, 15. 609, 13.

adiectiuum: (animae) a solo deo trac-

tabiles sunt I 651, 4. *cf. gradus. neutrum. substantiuum.*
adicere *c. dat.* I 74, 16. multum sibi uenerationis adiecit I 127, 16. completis hominum temporibus adiecisse (*absolute* = augere tempora) I 379, 12. adiecit propheta et ait I 313, 15. nec adiecit (deus) ulterius prophetas mittere I 715, 1.
adigere = cogere: tormentis adacti I 469, 11. II M 234, 18. inuitos adigunt ad sacrificium I 726, 28. (in furorem I 385, 11 *cod. V.*) *c. inf.* I 728, 13.
adinplere praecepta (doctrinam) factis I 375, 7. 723, 25. adinpletus diuino spiritu I 714, 22.
adinpletio I 365, 2.
adinuenire I 256, 9.
adire ad I 278, 20. 756, 2. II 15, 1. M 189, 1. *c. acc.* I 112, 14. 245, 18.
primus aditus I 485, 15. primo aditu I 485, 11.
adiudicare animas uoluptatibus I 584, 5. se suamque animam mortuis I 103, 8.
adiugatis corporibus II 22, 18.
adiumentum I 199, 2. 547, 8. 709, 16. II 48, 14. adiumento esse II M 193, 2.
adiungere II 11, 21. M 203, 8. *c. dat.* I 127, 12. II 25, 5. M 220, 2. fidem diuinitatis mirabilibus factis I 409, 10.
adiurare: adiuratus (Aeneas) per patrem I 431, 6. (daemones) adiurantur I 387, 19. 471, 10. per deum I 165, 20. adiurati per nomen dei I 387, 5. per Christum I 384, 15. dei nomine I 165, 15. — adiurato deo (*sc.* Apolline) I 387, 12.
adiuratio diuini nominis I 174, 11.
adiutor I 92, 2.
adleuare I 597, 10.
adlicere ad I 55, 26.
adlidere paruulos I 368, 7.
adligare I 137, 13. II 29, 11. catenis I 759, 6. ad II M 188, 20.
adludere *alicui* I 202, 9.
adminiculum I 617, 22. 634, 9.
administrator mundi (deus) II 118, 19. administratores (*genus officii*) II M 198, 4.
admiscere: admixta I 144, 22. *aliquid alicui rei* I 565, 5. II 24, 18. *cf.* adplicare.
admissor I 742, 10.
admittere = committere I 36, 11. II 121, 19. admissa sua celare I 348, 2. *aliquid* in cogitationem I 533, 16. in cor I 341, 1. in pectus I 477, 3. II 68, 13.
admodum *c. adiect.* I 178, 8. 584, 4. II M 180, 13. 185, 5. *al.* multi I 11, 21. 402, 16. pauci [I 604 adn. § 15.] II 74, 8.
admonere *alicuius rei* I 515, 3. 516, 11. II M 201, 13. 221, 14. admonere quod (*pro acc. c. inf.*) *et indic.* I 583, 10.
admouere *alicui aliquid* II M 197, 15.
adnectere I 606, 9. adnexus *c. dat.* II 25, 4.
adnotare = inscribere: ausus est libros suos φιλαλήθεις adnotare I 410, 12.
adnuere *alicui* II M 215, 4.
adnuntiare I 321, 10. 337, 6. 364, 9. 409, 18. 630, 20. 750, 22.
adnuntiatio I 367, 16. 653, 9. 760, 18.
adolescere I 329, 14. adoleuit I 65, 12. 327, 6. adoleuerat I 123, 19. adoleuisse I 93, 6.
adoperuit (deus) pellem setis II 24, 23. adoperta inlecebris mors I 670, 11.

adoptare testamento I 367, 6. nos in eorum locum adoptatos I 722, 2. adoptauit sibi (Pythagoras) familiam ex Homeri carminibus I 240, 2.
adoptione in illorum locum successimus I 366, 10. in adoptionem uenire I 715, 7.
adorare *absolute* = precationem facere I 332, 12. patrem, socerum II M 193, 18. (elementa) tamquam (= ut) (deos) I 115, 2. 470, 8.
antequam adoriretur (-oreretur *HS*) opus I 286, 7.
adornare I 142, 20. 557, 5. 694, 8. II 24, 23. 33, 7.
apparare I 84, 24. 480, 4.
apparatissima cena II 103, 2.
adparere: quod primus ex infinito apparuerit (deus) et extiterit I 13, 19. non aderit, non adparebit I 388, 10. cum repente non apparuisset (= *e conspectu ablatus esset*) I 237, 10. unde (anima) fragilis ac mortalis adparet I 621, 8. *sim.* I 617, 16. quod apparet de (= ex) I 175, 6. ex *saepe. cf.* exinde (apparet, quod). apparentia membra II 89, 21. [bona I 603 *adn. cr.* § 14.]
cf. appellatio.
adpendere pecuniam I 259, 12.
adpetens *c. gen.* I 66, 2. 204, 17. 517, 12.
adpetentia I 196, 7. 565, 8. 740, 8.
adpetere caelum ueneficiis I 427, 20. in insidiis iuuenem II M 200, 9. *aliquid* ferro et igni I 424, 15. se (inuicem) I 517, 3. 565, 3. *c. inf.* II Ph 147, 166.
adpetitio I 209, 21. 537, 12. unius feminae a multis adpetitio I 250, 7.
adplicuit mares maribus (*sc. diabolus*) (*B*, admiscuit *cett.*) I 565, 25.
adponere *alicui* cibos I 333, 5. cenam II 103, 3. *aliquid* mensae II M 216, 2. ad II M 211, 18. adposita singulis quibusque moribus loquitur I 228, 15.
adprehendere I 210, 22. 505, 10. se inuicem II 85, 17.
adprobare *aliquid* I 283, 4. *alicui* I 89, 8.
adquirere I 252, 16. 493, 11. 584, 7. 600, 6. 616, 9. mortem aeternam I 740, 9. sibi *aliquid* I 92, 5. 671, 12. 761, 15. *alicui aliquid* I 364, 1. 477, 14. 503, 16. 529, 6. adquisiuerit (-sierit *BGR*) I 503, 16.
adridere: quandocumque spes inpunitatis adriserit I 235, 6. ubicumque nobis occasio latendi adriserit II 81, 15.
adroganter desipiunt I 547, 4.
adrogantia nominis I 275, 20.
adrogare sibi *aliquid* I 408, 10.
adsc- *cf. etiam* asc-
adsciscere sibi nomen *aliquod* I 53, 6. 129, 17. 276, 15. 388, 3. quem sibi generum asciuerat II M 182, 17. in hereditatem regni caelestis I 367, 7. in consortium I 712, 25. *sim.* II M 201, 18.
adscribere *alicui aliquid* I 49, 12. 510, 15. culpae *alicuius* II M 185, 21.
adsentire: adsentit (adsensit *RV*, *om. P*) opinioni I 269, 4. poetis adsentiant (*coni.*, adsentiunt *T*) I 685, 4. adsensit *c. dat.* I 16, 18 (adsentit *B*). 69, 6. adsentiri (adsentire *H*) nobis I 320, 14. in quo tibi adsentior (adsentio *BG*) I 75, 1. adsentiar (*fut.*) I 139, 21. 22. II 56, 14.
adsequi = intellegere I 2, 14. 258, 21.
adserere: rationem non adserit, sed

euertit I 154, 5. deum I 61, 17. 329, 4. *al. sim.* I 5, 7. 19, 16. 62, 25. 95, 14. 263, 6. 398, 4. 479, 4. *al.* atomos II 87, 11. suas religiones praue I 5, 24.
adsertor I 2. 24. 11, 8. 133, 1. 235, 1. 402, 7. 404, 3. 410, 19.
adsessores II M 198, 13.
adseuerare I 246, 3. 391, 22.
adseueratio I 301, 18. 391, 23. 463, 17.
adsidēre *alicui* I 34, 15.
adsidue II M 182, 6.
adsiduitas I 390, 19. 580, 14.
adsiduus II 33, 2. 5. ad obsequium I 390, 7. daemon I 164, 8.
adsignare I 14, 16. 23, 3. [131 adn. § 7.] 202, 17. 283, 16. 409, 14. 419, 13. 485, 10. 491, 11. 541, 1. 703, 1. II 9, 13.
adsimulare II Ph 138, 48.
adsistere I 385, 3. *alicui* I 28, 4. 385, 7. 529, 4. II M 184, 11. 226, 12.
adstabat susum II M 195, 5.
adsp- *cf. etiam* asp-
adspiratio uentorum I 592, 20. 594, 9. daemonum I 696, 16. *plur.* I 164, 10.
adstringere I 152, 10. 570, 17. uerbis I 370, 7. sensus omnes artus ad se adstrictos tenet II 58, 11. scelere adstringi I 398, 8.
adsuescere: si bonis adsueuerit I 568, 1. adsuescunt inuicem mores duorum I 569, 15.
adsuetudo I 584, 22.
adsuetum cubile II Ph 139, 62. adsueti hominibus I 519, 1.
adsumere II M 174, 9. 198, 12. 237, 10. corpus hominis adsumptum est e terra I 599, 5. mentitis adsumptisque nominibus I 388, 1. *in disserendo* I 138, 1. 2. 241, 20. 586, 12. 590, 17. 20. II 17, 8. 14. 23, 7. — sibi *aliquid* I 92, 21. 266, 20. 329, 8. 372, 9. 391, 11. 548, 16. 700, 17. sibi nomen geniorum I 164, 18.
adsumptio nominis I 265, 16. adsumptiones (*in disserendo*) I 119, 21. 586, 11.
cf. att-
aduehere I 170, 1.
aduenae I 746, 11.
aduenire I 46, 19. 295, 2. 313, 4. 315, 11. 343, 3. 377, 3. 382, 6. 671, 9. 695, 21. II M 174, 15. 185, 1. 191, 3. 225, 2.
aduentus I 313, 6. 316, 5. 585, 18. *al. plur.* I 341, 8.
aduerbium pro adiectiuo cf. esse. — stulte ineptus I 67, 23.
aduersarius = diabolus *cf. Indic. rer.* diabolus.
aduersus: ex aduerso I 750, 15.
aduersus (aduersum) *praep. saepe, uelut* I 25, 7. 97, 17. 115, 11. 185, 15. 206, 5. 282, 24. 312, 8. 365, 18. 366, 3. 416, 8. 425, 24. 25. 426, 19. 427, 7. 431, 21. 553, 14. 554, 12. 13. 566, 16. 716, 19. 22. II 17, 18. 110, 21. 119, 6. M 185, 8. 187, 7. 199, 7. 224, 22. *promiscue* aduersus *et* contra II M 198, 23. 199, 1. 2. *rarius* aduersum I 404, 12. 13. II M 178, 5, *cf. ad* 237, 2. — *in codd.* -us *uel* -um I 172, 12. 174, 16. 229, 3. 435, 2. 470, 25. 546, 3. 635, 9. II 113, 15. 115, 3. *al.*
aduertere oculos II 30, 6.
adulari I 745, 2. *alicui* I 74, 14. apud reges I 57, 14.
adulatio I 745, 3. in adulationem potentiae I 55, 19.

adulator I 405, 19.
adultera: non enim, sicut iuris publici ratio est, sola mulier adultera est quae habet alium, maritus autem etiamsi plures habeat, a crimine adulterii solutus est, sed diuina lex *eqs.* I 568, 7. — I 569, 6. adulteram fieri mentem I 570, 5.
adulterare I 744, 13.
adulterio Alcimenae genitus I 31, 8. adulteria I 569, 4. adulteria et stupra in mares et feminas I 433, 1. — *cf. Indic. rer.*
adultus II 11, 20.
adunare II 57, 6. M 198, 21. 226, 6.
adunci ungues II 8, 4.
aduocare precibus *aliquem* I 100, 1. 116, 8. curando iuueni aduocauit medicum I 66, 21.
adurere I 652, 1. II 56, 5.
adustio I 665, 19.
aedes *sing.* (*dei deaeue*) I 76, 14. 77, 3. 126, 3. 127, 6. 245, 16. *al.* sacra II Ph 143, 122. *pluralis deest.*
aedicula I 74, 2.
aedificare luto nidos II 11, 14. *cf.* construere.
aedificator mundi I 24, 4.
aedificium facere II 22, 20.
aëdoniae uoces II Ph 138, 47.
aeger *de corpore* I 331, 7. 529, 3. II 85, 2. aegra senectus II Ph 136, 15. aegri et debiles I 330, 10. 332, 10. II M 199, 5. — aeger animus I 59, 6. aeger animi II 190, 26.
aegrescere I 621, 19. 622, 6.
aegritudinem id est maestitiam doloremque animi sustulerunt (*sc.* Stoici) I 538, 13. aegritudo (*sc. animi*) I 536, 3. 538, 22. 539, 4. *de corpore*: II 15, 1. (morbus et aegritudo) M 191, 19. duplici aegritudine adfectus (*sc. et animi et corporis*) II M 222, 2.
aegrotus I 194, 7.
aemulationem habere aduersus *aliquem* II M 222, 10.
aemulus dei I 143, 5.
aëneus II 56, 13.
aequabilis I 152, 12.
aequabilitas *cf.* aequitas.
aequalis I 153, 8. II 21, 7. 33, 9. *c. genet.* (*de tempore*) I 13, 14. 93, 5. — pecudibus I 733, 11. cum pecudibus II 78, 7. aequali modo II 47, 23.
aequaliter I 125, 1. 415, 8. 446, 24. II 20, 17, 25. 20.
aequanimitas I 473, 10.
aequare *aliquid* II Ph 145, 146. cum I 707, 6. aequari *alicui aliqua re* I 689, 19.
aeque I 126, 19. 235, 9. 263, 23. 274, 16. 392, 14. 429, 10. 582, 1. *al.* aeque totidem quot II 48, 8. aeque ut I 615, 13.
aequitas: altera iustitiae pars est aequitas: aequitatem dico non utique bene iudicandi, quod et ipsum laudabile est in homine iusto, sed se cum ceteris coaequandi, quam Cicero aequabilitatem uocat I 446, 16.
aequus: omnes aequos id est pares esse deos uoluit I 446, 20. aequo iure I 447, 4. *cf.* condicio.
aër I 14, 1. 147, 1. II 30, 4. 6. aërem II 14, 6. 50, 10. 101, 9. aëra II Ph 140, 7.
aerarium I 503, 17.
aerei orbes I 255, 20.
aërius II Ph 139, 69.
aerumnae I 65, 1. 454, 17.
aestimare *aliquid aliqua re* I 486, 15. 522, 4. paruo I 259, 10. existi-

mare I 472, 12 (*cf. adn.*). II M 204, 6. 206, 17.
aestiuus II 100, 7. 11. Ph 135, 3.
aestuare II Ph 141, 96. aestuante anima II M 222, 3.
aetas: (*Noa*) Saturnum atque Uranum multis antecessit aetatibus I 161, 3. aetates suas in studio philosophiae conterunt I 261, 2. 272, 18.
aeternitas (dei) I 135, 8. de aeternitatis suae fonte filium deus sibi progenuit I 712, 18. = inmortalitas I 614, 15. animae I 612, 8. 754, 14. animarum I 238, 9. 610, 21. = deus (?) I 50, 9.
aeternus *saepe*: aeterna bona I 491, 14. 492, 7. ignes I 711, 15. mors II 131, 16. poena I 487, 16. 490, 7. *al. plur.* II 158, 7. *cf.* regnum. supplicia I 157, 2. 461, 16. 585, 25. uita I 263, 13. 381, 10. 598, 7. II Ph 147, 170. *al.* aeterniora I 751, 10. 14. in aeternum I 41, 10. 100, 17. 156, 23. 213. 6. 297, 15. 529, 7. 578, 23. 591, 1. 7. 599, 6. 620, 7. 601, 18. 21. 602, 1. 651, 10. 666, 1. 667, 17. 752, 26. II 122, 15. 21. 22.
aether II Ph 146, 159. aethera I 16, 17. 17, 12.
aetherius II Ph 141, 97.
aeuum II Ph 139, 61.
affluentia I 351, 7. *cf.* affluere.
affluere (*sic, non* afl- *scribend. uid., cf. Stoecklein, Untersuch., progr. gymn. Dillingensis 1895 p. 31 ss.*) *c. abl.* I 472, 11 (affl- *S, cett.* afl-). II M 182, 7. quibus (*dat.*) aliquid affluebat (*sic* V^2, *cett.* afl-) I 416, 20. animi motus extra metas suas affluentes II 158, 5.
agere paenitentiam I 304, 19. 532, 18. 728, 9. nihil = nihil proficere I 189, 15. 444, 1. II 123, 21 mimos I 470, 11. uicennalia II M 186, 17. uitam in caelo I 52, 13. nihil egit prius quam—reddere II M 201, 8. = uiuere, uersari: inter homines I 370, 4. 384, 16. in partibus Orientis II M 184, 6. in rebus prosperis I 473, 13. II 5, 13. in carne mortali II 68, 11. in tenebris I 481, 16. filium agentem in annis octo II M 236, 1. — cum inepto agimus II 23, 15. cum *aliquo* bene I 531, 3. male I 727, 14. II 12, 4. — contra *aliquem* I 20, 6. — oratione et hortamentis I 463, 7. *cum aduerbiis* I 513, 8. II 123, 19. 158, 1. M 183, 20. agitur de uita et salute I 396, 12. age, *sequ. coniunct.*, I 182, 18. 183, 11. 371, 17. *cf.* actum.
aggeres montium I 592, 18.
agitare I 7, 10. [130, 5 adn. § 3.] 419, 8. 420, 19. II 21, 6. 110, 11.
agitatio mentis I 545, 16.
agnitio (*sic constanter, non* adgn-) dei I 202, 2. 264, 4. 511, 9. 20. 513, 25. 571, 6. 638, 8. 696, 6.
agnoscere (*saepe codd.* adgn-) agnouerunt I 344, 9. 649, 2. 730, 20. *al.* adgnouerit I 512, 17. *nusquam formae breuiatae.* — prodiit uix agnoscendus II M 191, 18. — deum I 343, 1. 344, 9. 512, 8. 17. 649, 2. 723, 1. *al. alia* I 96, 2. 18. 443, 17. II 121, 8. homo debet hominem adgnoscere I 518, 20. deum beneficiorum auctorem I 753. 14. parentem I 752, 24. ut parentem I 730, 17. *sim.* I 735, 11. uelut fratrem I 735, 17.
agonem I 699, 1. 761, 9.
ait *in orat. indir.* I 19, 5. 20, 12. 50, 26. *al. item* aiunt I 12, 1. 41,

4. 454, 18. *al.* aiant I 336, 1. aiebat I 243, 9. ait *ante orat. rectam* I 63, 6. 105, 7. 157, 14. 313, 16. *al. item* sic ait I 25, 2. 44, 16. 216, 17. 318, 1. 341, 10. II 6, 15. *al. item* ait sic I 132, 13. — *insertum orationi rectae* quod philosophi quoque aiunt I 525, 12. — ut ait poeta (*uel sim.*) I 37, 5. 61, 16. 80, 8. ut aiebas I 459, 14. *ap. prouerb.* ut (poetae) aiunt I 216, 7. 410, 13.

alae: populum sub alas suas (*sc.* Christi) uenturum I 383, 10. alae (*equitum*) I 10, 17.

albescere II M 210, 15. albescens pallor II 74, 24.

albicare II Ph 145, 135.

aleatores I 544, 23.

algere I 483, 7. 520, 2.

algor I 734, 1.

alere corpus de cibis ac potibus II 33, 19. *sim.* II 11, 16. animam I 563, 7.

ales II Ph 143, 113. 145, 145. alites II 86, 22. alituum II Ph 146, 157.

alias I 548, 3. 588, 11. 709, 7. II 24, 9. alias—alias I 217, 5.

alibi I 52, 15. 277, 5. II 71, 26. alibi—alibi—alibi—alibi I 45, 12.

alicubi I 216, 6. 277, 10. alicubi—alicubi II 27, 1.

alienigena I 309, 12. *plur.* 277, 21. 304, 2. 305, 3. 414, 6.

alienus I 34, 2. 9. 81, 16. a I 12, 7. 109, 5. 146, 19. 379. 16. 396, 11. II 72, 3. 80, 3. 103, 18. M 182, 19.

alimentum I 152, 8. 153, 9. 157, 21. II 39, 1. caeleste I 303, 2. lactis II 10, 7. 11, 10. alimenta I 97, 3. 147, 2. 461, 5. ciborum II 16, 10.

alimonia I 598, 21. II 46, 20. frugum I 594, 10. alimoniam ducere a II 46, 20.

alio I 47, 16. 271, 12.

alioquin I 2, 13. 371, 14. 462, 20. II 52, 15.

aliouersus I 63, 23.

aliquamdiu II M 178, 23.

aliquando *in sententia negatiua* (nec—umquam nec aliquando) II 77, 11. I 199, 14. 340, 12. 462, 17. 547, 23. 703, 9. II 77, 10. 101, 2. si aliquando I 242, 16. 614, 26. 615, 2.

aliquanto tempore interiecto II M 184, 22.

aliquantum dissentire I 53, 7.

aliquatenus I 32, 15.

aliquis (*subst. et adi.*) *fem.* aliqua I 38, 4. 51, 5. 175, 24. 187, 20. 438, 16. 513, 17. II 54, 19. *al. neutr. plur.* aliqua I 94, 5. II 17, 10. *al. in sententia negatiua* (nec uestigium aliquod nec ulla suspicio) II 79, 21. I 63, 18. 75, 12. 107, 2. 133, 24. 136, 11. 276, 19. 480, 7. 538, 17. 558, 20. 570, 12. 571, 10. 577, 19. 606, 17. 701, 21. 716, 19. II 55, 15. *al. in interrogatione sententiae negatiuae* (an, -ne, num, *al.*) I 11, 7. 29, 6. 30, 17. 57, 1. 502, 6. 542, 1. 612, 13. 727, 10. II 13, 17. 48, 20. 53, 4. 11. 18. 81, 6. 89, 20. 101, 20. *al. post praepos.* sine I 512, 3. 591, 19. 750, 7. si (nisi quodsi) (—) aliquis I 32, 10. 50, 12. 84, 14. 97, 7. 122, 10. 385, 3. 533, 1. 572, 17. 576, 5. 606, 21. 731, 8. II 32, 2. 40, 19. 99, 7. 119, 1. *al.* nam si est aliquid ante illum, si factum est quicquam non ab ipso, iam potestatem amittet I 135, 13. aliquis *in formulis occupationis* (dicet

aliquis *sim.*) *cf.* dicere inquam quaerere. — aliqui ex aliquibus nati I 62, 15. aliquid = aliquid ueri, recti: (aliquid dicunt) I 190, 16. II 55, 15. 68, 17. *accus. aduerbialis* aliquid errare in eo I 236, 17.
aliter quam I 142, 12. 197, 8. 652, 19. II 4, 13. 70, 7. 13. longe aliter quam I 488, 6. non aliter I 147, 15. quam si I 96, 6. 206, 14 (nec). II 17, 9. aliter non—quam si I 421, 15. non aliter—nisi I 237, 1. aliter non—nisi I 69, 14. 296, 3. aliunde I 26, 4. 39, 5. 137, 18. 177, 21. 373, 3. II 49, 19. 115, 1.
alius (*de scriptura* aliut *cf. ad I 17, 6*); *genet. et dat. sing. deest, cf.* alter. nihil aliud (quid aliud *sim.*) quam I 29, 9. 45, 15. 68, 13. 103, 4. 110, 2. 122, 19. 133, 14. 134, 12. 334, 2. II 4, 6. 10, 11. 23, 19. *al. cf. etiam 'neutrum'.* quid aliud (nihil aliud *sim.*) nisi I 6, 16. 30, 8. 33, 16. 41, 7. 75, 16. 102, 16. 117, 2. 193, 13. 561, 5. 567, 14. II 26, 1. *al.* nullus alius praeter I 601, 25. nulli alii praeterquam I 447, 20. alii super alios mittebantur II M 199, 13. aliud sensit et aliud locutus ut II 73, 5. *sim.* I 120, 1. II 57, 9. 17. alii—alii = alteri—alteri I 278, 19. alii—alii—quidam—nonnulli—aliqui I 435, 1—4. alia—uel—uel—uel—quibusdam—aut II 8, 1. alii (*sexies repetit.*) — quidam—qui autem—ii uero I 493, 16—494, 9. *cf.* alter.
all- *cf.* adl-
allitteratio: acerba et amara I 380, 9. acerbae amaritudines I 486, 9. acerbitates et amaritudines I 380, 8. non Aristophanes aliquis aut Aristarchus I 406, 22. — prius in laqueos cadere quam cauere I 74, 12. cantus et carmina I 563, 10. carcer catenae I 669, 5. carnis et corporis inbecillitas I 375, 12. caput et causa I 129, 5. ad cognoscendum et colendum deum I 328, 19. non in corpore, sed in corde I 595, 14. Croesum aut Crassum diuitiis superare I 534, 2. — et discitur et docetur I 266, 18. dogmatis ac doctrinae II M 174, 6. quia dubia—quia dulcia II 5, 5. — figura et figmentum dei I 530, 5. flores ac fructus I 489, 12. fluxum et fragile I 531, 8. fundata et fixa sententia I 400, 4. fusi fugatique I 76, 20. — laetus ac libens I 92, 10. leuia aut ludicra I 207, 2. nisi et linguam et litteras ante didicisset I 259, 16. longe lateque II 53, 9. luctus in laetitiam mutatur I 82, 4. — magna et mirabilia I 31, 11. II M 172, 16. tam magna, tam mirifica I 132, 4. maius—melius II 13, 7. 71, 23. simu'acrum mentis ac morum I 72, 9. ipsius uirtutem metiris animo, cuius opera miraris I 200, 13. miser atque miserabilis I 517, 1. de suis moribus meritisque I 424, 2. multi magnique I 100, 23. 276, 9. multae ac magnae II M 186, 25. — obruit et obtriuit I 233, 18. opere aut odore pretiosum I 480, 6. huius operis et officii merces I 524, 19. — praedae ac pabulo esse I 404, 20. mirandam sese praestet praebetque uerendam II Ph 144, 123. aut precibus aut praemio II 120, 19. crucem portandam patiendamque I 364, 3. priuatus ac proprius I 248, 11.

proprium ac perpetuum bonum I 199, 1. pudeat ac paeniteat I 61, 13. — sani et sobrii II 32, 1. sentimus et sapimus II 57, 10. *sim.* 94, 12. — ualet enim ui sua ueritas I 439, 10. uecors uiolentia I 546, 4. seruire uentri et Veneri I 193, 4. uentri ac uoluptatibus I 348, 14. se tradere uentri ac uoluptati II 78, 1. uerbis—uerberati I 165, 16. non uerbis—uerberant I 425, 22. cur non uerbis, sed uerberibus (me inuitas)? I 727, 6; *cf. etymologiam* uocem esse definiunt aerem spiritu uerberatum, unde uerba sint nuncupata II 50, 10. uerbera et uincula I 460, 21. uerus ac uiuus I 96, 12. 149, 13. 692, 13. 693, 2. uia uitae I 749, 8. uiolentis uocibus I 350, 4. cum uideret uiuus II M 222, 1. uim uigoremque I 481, 5. ui et uiolentia I 270, 10. qui uiribus uicerit I 249, 1. uitalis uir I 534, 1. uiuere—uigere I 460, 3. 651, 14. II 61, 4. — *cf. figura. figura etymologica.*

alte: parum alte perspexit I 453, 10. altius (inquirere) I 388, 6. 472, 15. repetam longe altius I 129, 3.

alter = alius: alterius I 460, 17. 548, 6. 737, 15. *item* alteri I 550, 15. 737, 17. 746, 3. *item* alterum (-am) I 737, 18. 741, 16. *item* altero I 737, 16. = alteruter I 135, 20. praeferunt se alteris homines I 448, 15. horum alterum—alterum I 146, 9. quorum I 403, 17. [eorum I 131 adn. § 7.] duo—, alter—alius I 403, 16. 17. 405, 22. alter ex I 63, 18. [131 adn. § 9.]

alternus: alterno latere iacentes II 38, 5. alterna per uices successione I 144, 1. dierum ac noctium, aestatis et hiemis alterna I 693, 21. alternis motibus II 19, 8. alternis —nunc—nunc II 74, 23. alternis—alternis I 34, 11.

alteruter: alterutrum I 145, 4. 205, 2. alterutrum conficiat alterum necesse est I 145, 8. alterutro I 368, 22. [603 adn. § 9]. II 60, 1. 102, 14. *neutr. pl.* alterutra II 103, 13.

altitudo: suspensis in altitudinem leuibus elementis I 598, 13. in altitudinem profundam I 490, 3. 760, 8.

altor uiuentium I 411, 1. altores Iouis I 86, 12.

altrinsecus II 28, 18. 49, 2.

altus: altae mentes I 102, 8. omnia —tam obscurae altaeque rationis esse arbitror II 50, 3. in alto (*sc.* mari) I 507, 13. in alto constituta ecclesia II M 186, 22. quia plus habent ponderis ad ruinam quae sunt ceteris altiora I 633, 6 (*cf. Otto, Sprichw. d. Röm. p. XLII*). in altissimis tenebris I 330, 16. ab alto I 99, 5. ad altum I 612, 20. ex alto II Ph 136, 23. in altum I 265, 2. II 52, 23. per altum II Ph 146, 157.

alumnus I 92, 18. ueritatis populus I 634, 15. alumna II Ph 147, 168.

aluus II 41, 16. matrum I 153, 4.

amabilis I 749, 13. II M 193, 26.

amantissimus I 368, 10.

amarissime conuiciari I 85, 1.

amaritudo I 2, 26. 242, 15. 636, 6. 757, 12. II 118, 8. *plur.* I 380, 8. 490, 14. acerbae I 486, 9. *cf.* acerbitates.

amarus *cf.* acerbus.

amator I 66, 19. sapientiae I 295, 14.

per ambagem I 348, 21. sub ambage aliorum nominum I 634, 11. per ambages I 413, 14.
ambiguitas I 676, 19. II 84, 4. [M 232, 14.]
ambiguus I 42, 15. 79, 20. 163, 17. magis ambiguum II 77, 4.
ambire: ambiebantur circumdato igni II M 188, 19.
ambitiones I 494, 3.
ambitiosa hospitalitas I 526, 21.
ambitus I 404, 7.
ambo I 713, 15. II M 221, 18. amborum II 31, 17. M 221, 19. ambos I 34, 14. II 76, 9. M 214, 16. ambobus II M 186, 17.
ambrosii rores II Ph 143, 111.
ambulare I 231, 20. 21. 328, 22. 496, 18. 541, 3. 624, 2. 671, 16. II 12, 3. 19, 5. 14. 20, 10. 23, 10. 12. 32, 10. supra mare I 716, 26.
amburere I 328, 2. (638, 12 *BP.*) 652, 4 (comburet *SP*). ambustum II Ph 141, 98.
amicula I 710, 12.
amiculum I 110, 16.
amissio lucis I 476, 20. carorum I 265, 5. *plur.* I 229, 14.
amittere filios I 127, 8. dentes II 35, 10.
amnis I 22, 17. 47, 9. 83, 19. 468, 1. 634, 17. 669, 15. obliuionis I 655, 9.
amoenitas I 25, 12. 486, 1.
amoenus I 157, 24. 485, 13. 17.
amomum II Ph 140, 83.
amor habendi I 544, 11.
amphora I 90, 2.
amplecti mala pro bonis I 2, 29.
amplexari I 257, 12.
amplexu (*subst.*) II 20, 4. 49, 9.
amplificare I 13, 11.
non (nihil) amplius quam I 10, 14. 94, 1. 113, 8. 388, 11. 523, 11. *al.* quid amplius—quam I 80, 19. nisi II 11, 19. ante annos mille paulo amplius I 717, 6. per annos mille quingentos et eo amplius I 337, 4. amplius quam MDCCC anni I 691, 3.
amputare *proprie* I 50, 14. 689, 6. 707, 1. 724, 15. 738, 3. II 86, 2. amputato sexu I 81, 14. *translate* I 701, 4 (radicitus). 753, 23. adfectus I 738, 13. II 73, 14. misericordiam I 709, 9. uiam uitae sibi amputat I 749, 8. uias excusationum I 371, 19. excusationem I 373, 1. amputant gradus per quos ascenderant I 501, 18. amputare futuris facultatem scribendi I 411, 19.
an — ? I 57, 1. 66, 6. 70, 16. 109, 8. 117, 8. *al.* an non — ? I 244, 12. nos ergo —, an tu — ? I 217, 12. an Archimedes—potuit, deus ergo—non potuit? I 117, 8. 15. de ira explicemus, an sit aliqua in deo, utrum nihil curet omnino nec moueatur ad ea quae inpie geruntur II 109, 23. *cf.* aliquis dubitare metiri -ne nescire quaerere temptare uelle uidere. *ad* anne *cf.* utrum. *ad* an non *cf.* -ne *et* utrumne.
anastasim (-sin *S*) I 657, 8. de anastasi I 656, 4.
anceps: id ego ab ancipiti uindico II 59, 12.
ancile I 87, 12.
androgynus I 65, 17. 682, 10.
anfractus *plur.* I 5, 25. 395, 3. II 42, 5.
angelicus I 695, 15.
angelus *cf. Indic. rer.*
anguimanus II 21, 14.
anguis I 536, 19.

angulatus I 706, 25. II 85, 12. 19.
angulus I 233, 6. II 86, 1. terrarum II M 177, 17. in angulis inclusi (*philosophi*) I 225, 3.
in angustias se conicere (*in disserendo*) II 17, 6.
in angustum coartare I 636, 18. 675, 12.
anhelare II 51, 5.
anicula I 240, 7. 464, 9.
anilis superstitio I 405, 5. 439, 18. *plur.* I 64, 11. aniles fabulae I 403, 4. anilia, inepta I 401, 11.
aniliter desipit I 108, 10.
anima: *dat. plur.* animis (animabus *H*) I 559, 2. *abl. pl.* animis I 586, 2. II 60, 3. — uentus, unde anima uel animus nomen accepit, quod Graece uentus ἄνεμος dicitur II 55, 13. animantibus animas inspirat (deus) I 39, 3. nocentes animas profuderunt II M 172, 14. animae mortuorum I 100, 3. [uirilem gerit animam II 62 adn. § 5.] = uita: parcere alienae animae (= alienae uitae I 451, 10) I 456, 1. *sim.* I 460, 17. 732, 20. *cf.* (animas hominum) interficere. — extinguendas publice animas suas uendunt (*sc. ad ludos gladiatorios*) I 427, 17. extincta innocentis anima I 238, 5. animarum interfectores I 422, 7. = animal: animae rationes expertes (= bestiae) I 193, 18. (*uel* homo:) ut omnem animam iudicet (Christus) I 316, 1. ut una iusta et innocens anima liberetur I 455, 12. iustas et simplices animas excruciauerunt I 478, 5. teneras atque innocentes animas extinguere I 80, 15. sacrilegae animae I 478, 2. *cf. Indic. rer.*
animaduersio aduersus fugitiuos I 282, 24. gladii II M 198, 6.
animaduertere uerberibus in *aliquem* II M 184, 18.
animal: homines ceteraque animalia I 150, 4. homo cum ceteris animalium generibus I 142, 12. animalia = animalia domestica II M 198, 19. 199, 16. = fetus in utero inclusus II 56, 22. — animalia esse sidera putauerunt I 118, 7. — homo: aeternum animal atque inmortale II 9, 4. caeleste I 98, 4. 102, 11. II 27, 13. caeleste atque inmortale I 146, 11. caeleste ac diuinum I 612, 18. diuinum I 278, 5. commune atque consors I 745, 19. sociale I 515, 16. sociale atque commune I 704, 8. mite ac sociale I 545, 6. intellegens et rationis capax I 98, 6. sapiens II 46, 20. summum I 192, 14. terrenum I 141, 23. — muta animalia I 29, 12. 613, 1. 22. *persecutores*: animal execrabile II M 178, 1. nefarium II M 219, 8.
animans: I 119, 11. 120, 19. 537, 5. II 20, 7. animantem I 613, 26. — et animantia et inanima I 136, 22. — nulla nocens animans II Ph 139, 71. cunctae animantes I 565, 5. uniuersae II 22, 18. ceterae (*sc.* praeter hominem) I 173, 17. 210, 6. 348, 10. 555, 19. 568, 13. 591, 12. 594, 18. 609, 19. 612, 14. *al.* mutae II 38, 4. siue terrenae siue aquatiles I 594, 20.
animare: animatur per se uentus II 51, 2. nec corpus animari potest I 146, 3. animamur (a deo) I 44, 7. *sim.* I 515, 4. II 91, 4. fetus animantur ad uitam I 145, 20. spiritu I 735, 13. II 12, 2. gentes co-

gnitione ueri luminis animatae I 379, 17.
animus: *de etymologia cf.* anima. — ex animo I 466, 12. 469, 10. quod uere atque ex animi sententia proclamauit II 96, 17. aeger animi II M 190, 26. animi deiectus (disiectus *cod.*) II M 183, 9. animum [tuum contra te geram I 532, 10.] intendere *alicui rei* I 284, 18. sumere animum *alicuius* I 746, 4. paribus animis I 507, 4. 569, 15. unis ac paribus animis I 440, 3. *cf. Indic. rer.*
anne *cf.* utrum.
anniuersaria sacra I 65, 11.
annona II M 216, 11.
res annonaria II M 208, 13.
annus *cf.* orbis.
annuus I 73, 2. 690, 22. II 100, 2.
ante: ante actae uitae probitas I 572, 6. ut ante diximus I 599, 20. *sim.* I 580, 16. (ut dicebam) paulo ante *cf.* paulo. — *cf. pleonasmus.* — ante omnia I 162, 21.
antecedere *de loco* I 374, 21. *c. accus.* I 645, 10. *de tempore* I 355, 5. antecedens saeculum I 418, 13. multum aetate I 92, 16. *c. accus.* I 283, 13. 22. 291, 13. 364, 16. (nongentis) annis I 285, 1. 298, 1. temporibus, sapientia I 124, 23. *sim.* I 679, 13. dignitate II M 185, 22.
antecessor I 130, 2.
[antehac II M 212, 12. 231, 11.]
anteire aetate I 124, 2. anteibit eum claritas I 758, 22.
antequam (ante—quam) *c. indic. praes.* I 136, 3. *c. coni. praes.* I 370, 18. 490, 2. *c. coni. imperf.* I 129, 8. 218, 3. 283, 14. 286, 6. 336, 6. 354, 2. 364, 7. 634, 20. 712, 17. II 23, 4. *c. coni. perf.* I 218, 3. *c. coni. plusqu.* I 114, 7. II 90, 8 (*imperf. cod. P*). *c. fut.* II: I 292, 4. II 35, 9.
antipodas I 254, 18. 255, 11. 256, 8. de antipodis I 710, 2.
antiquitus II 155, 7.
antistare: quantum dei opus humanis operibus antistet I 586, 22. qui (Romani) quanto ceteris omnibus regnis magnitudine antistant, tanto . . I 633, 5.
antistes: homo tamquam diuini templi antistes II 104, 23. antistites I 689, 5. religionis I 278, 20. 427, 16. religionum I 463, 9. philosophiae I 404, 1. *fem.* antistes luci II Ph 138, 57. antistites Matris I 91, 15.
antitheus I 144, 13.
anuli in cicutae modum inuicem conpacti II 40, 1.
aperire caecorum lumina I 377, 23. oculos cordis I 378, 4. corda eorum II M 174, 3. iter ueritatis I 378, 23. caelum mortuis I 60, 13.
aperte: plane aperteque defendere I 17, 12. aperte insanire uidetur I 588, 4. apertius ostendit I 314, 6. haec apertissime falsa sunt II 56, 10.
apertus: insidiae uel aperti impetus I 493, 14. aperto et simplici corde uiuere I 347, 11. aperta Olympi II Ph 138, 51. in aperto I 99, 14. 121, 24. 162, 9. 401, 17.
apis: apum I 677, 6.
apothecae II M 216, 7.
app- *cf. etiam* adp-
apparitores I 168, 14.
appellatio (= nomen) I 20, 3. 286, 10. *plur.* I 17, 7.
aptare *c. dat.* II Ph 145, 139.
aptus *c. dat. personae* I 84, 9. *rei*

I 110, 18. 403, 3. II 24, 21. 103, 1. ad *aliquid* I 117, 20. II 47, 23. apta inter se et cohaerentia I 406, 25.
apud (*in codd. saepe* aput) Lampsacum (= Lampsaci) I 83, 4. *item* I 84, 10. [II M 228, 16.] apud *aliquem* = iudicio *alicuius* I 113, 16. 398, 3. 401, 5. 436, 19. 531, 10. 566, 8. 725, 11. 746, 14.
aqua: de stillicidiis aut aquis arcendis I 4, 7. aqua salutaris I 671, 14. obliuionis I 240, 6. 654, 5. *prouerb.* tamquam igni aquam superfuderis I 550. 5. nos aquam non uendimus I 260, 19.
aquatiles (animantes) I 594, 20.
ad aram immolari I 79, 16. ara quae uere maxima est I 577, 3. diuitias in aram dei conferre I 531, 15.
arator I 84, 17. 85, 6.
arbiter I 4, 3. 88, 7. 671, 18.
arbitrium liberum I 129, 16. cuius nutu et arbitrio uita regeretur I 164, 9. [pro arbitrio suo II M 196, 6. 213, 1.]
arbore multa II Ph 135, 9.
arboreum genus II Ph 137, 29.
arbusta I 232, 1. II 100, 21.
arca I 88, 18. 734, 14. ut malint arcam quam iustitiam conseruare I 521, 3. arca (*Noae*) I 160, 18. 25.
arcanus: intima et arcana pectoris I 348, 2. arcana penetralia I 112, 23. arcanae religionis sanctae litterae I 142, 13. arcana illorum (*sc.* Iudaeorum) litterae (= scripta prophetarum) I 331, 10. arcanum dei I 328, 15. caeleste I 107, 1. 297, 3. II 69, 9. mundi I 749, 23. [II 62 adn. § 2.] arcana: quae diuinis continentur arcanis (*de S. Scriptura*) I 388, 15. prophetarum I 364, 6. sacrae scripturae I 629, 7. sanctarum litterarum I 631, 1. ueritatis I 653, 4.
arcere a I 112, 2. II 26, 8. M 238, 3. *cf.* aqua.
arcessere: accersitus (arcessitus *H*) I 169, 17.
archipirata I 236, 1.
architectus II 22, 20.
ardentius I 670, 17. ardentissima cupiditas I 565, 5.
ardere: ne uiuus arderet II M 188, 10. uiuo et quasi ardente sensu II 54, 5. auaritia, libidinibus I 404, 3.
ardescere II 58, 7. 74, 22. cupiditate I 536, 2.
in arduo positus I 197, 24.
area II M 209, 5.
arescere I 282, 16. 623, 3. 636, 15. II M 197, 18. aruerat II M 212, 2.
arguere *aliquem* I 64, 11. *c. genet.* I 411, 4. II 5, 17. eos tamquam (= ut) mendaces I 685, 1. uelut (= ut) II M 187, 18. *aliquid* I 12, 18. 26, 23. II 68, 17. 119, 23. *al.* ex I 408, 7.
argumentari I 17, 17. 46, 16. 23. 47, 17. 119, 14. 179, 7. 403, 7. 608, 8. 609, 8. ex I 188, 1.
argumentationes II 70, 7.
argumento magno esse I 613, 19. in argumentum *alicuius rei* I 114, 12. 146, 12.
argute I 233, 22. 241, 4. 320, 1.
argutus I 3, 4. 7, 12. 226, 13. 451, 20.
aries II 44, 3.
aristae (nardi) II Ph 140, 87.
arma: in armis esse II M 206, 1. arma ciuilia II M 192, 6. 200, 10. 223, 6. spiritalia I 386, 10. (philosophia) iam pridem suis armis

confecta I 184, 7. *sim.* I 177, 15. 701, 20.
armauit homines ad nefas I 566, 2. in caedem fratris I 695, 6. aduersus libidinem uirtute I 566, 16.
in armento I 677, 8. aut grege II 95, 1. *plur.* I 192, 16. II M 216, 9.
armi II 25, 5.
ars: artes execrabiles (= magicae) I 168, 1. litterae inter malas artes habitae II M 198, 10. *cf.* magicus meretricius.
articuli II 21, 4. 37, 10. 20. 22.
artifex: quidam philosophi aiunt homines ceteraque animalia sine ullo artifice orta esse de terra I 150, 4. est ergo aliquis artifex mundi deus I 120, 21. = deus: I 115, 6. II 50, 7. artifex deus I 98, 3. 676, 8. fictor atque artifex deus II 105, 5. deus artifex II 29, 7. 51, 2. 120, 26. artifex rerum I 24, 4. omnium I 597, 2. summus ille rerum conditor atque a. deus II 6, 3. deus uniuersi a. I 117, 6. summae totius a. I 16, 16. a. solis et caeli deus I 479, 12. conditor atque a. eorum (astrorum) deus I 693, 25. a., parens animae I 692, 14. a. ille noster ac parens deus II 7, 14. *sim.* I 173, 21. ille a. uester deus I 102, 7. hominem ad contemplationem sui artificis erexit (*sc.* deus) I 98, 8. deus et mentis et uocis et linguae a. I 562, 21. a. mirificus II 48, 4. prouidentissimus II 38, 20. sollertissimus I 556, 5. II 37, 6. summus II 33, 13. 34, 15. *cf. etiam* deus.
artificium piscatorium I 406, 20.
artus (*subst., plur.*) I 33, 12. 434, 10. 747, 18. II 45, 19. 58, 11. M 197, 8.
artus *adi.:* artior disciplina I 554, 9.
arua I 738, 3.
arx mundi I 489, 6. corporis II 52, 10.
ascendere *c. acc.* I 533, 12. II M 178, 18. in *c. acc.* I 70, 21. 35, 13 (ad *SHM*). 303, 9. 332, 11. ad deum I 313, 20.
ascensus (*subst.*) in caelum I 69, 5.
asellus I 83, 5. 10. 12. 18. 689, 17.
asinus I 83, 15. 243, 17.
sub aspectum uenire II 89, 9. oculos in pristinum aspectum restituebat I 330, 17.
aspernari I 22, 1. 284, 13. 433, 18. 483, 13. 506, 2. II 115, 11. simplicem sermonem pro sordido I 562, 18.
aspersi maculis (*sc. leprae*) I 330, 20.
aspicere in caelum II 4, 22. aspectu gratum I 563, 6.
ast [I 34, 19.] II Ph 143, 115. 145, 142.
astrologia I 167, 1. 258, 12. 696, 12.
astu I 171, 13. 270, 8. II 8, 1.
astutia I 88, 9. [131 adn. § 6.] 386, 9. 406, 24. [*plur.* II 62 adn. § 5. *coni.*, studiis *codd.*]
astutissime I 92, 4.
astutus I 404, 21. II 5, 7. M 187, 22.
asylum I 123, 21.
asyndeton: menses plus minus quattuor II M 233, 19. ter quater II Ph 137, 37. 38. uelint nolint I 469, 16. *cf.* amplius (I 717, 6.)
asystatum genus philosophiae quod Latine instabile uel inconstans dicere possumus I 188, 25. 189, 6.
at (*de scriptura* ad *cf. ad* I 36, 12) *saepe.* at enim I 11, 23. 39. 7. 71, 7. 100, 1. 111, 19. 113, 14. 135, 14. 408, 7. 470, 5. 520, 13. 564, 8. 611, 25. *al.* at uero I 97, 1. 372, 6. 387, 5. 614, 14. 617, 11.

664, 21. II M 198, 15. *al.* at nos contra I 469, 15.
ater: o mentem Cimmeriis ut aiunt tenebris atriorem I 410, 12. *cf.* uestis.
atheus I 751, 4. II 84, 1.
athletica uirtus I 68, 10.
atomi II 22, 9. 23, 27. 85, 8. 86, 14. 87, 4. 6. 8. 21. 23. 88, 2. 89, 2. 25. 90, 1. 3. 6. 9. 11. 91, 19. 23. *mascul.* II 89, 11. liquores atomi (*cf.* liquores) II 88, 15.
atque (*de scriptura* adque *cf. ad I* 7, 2) *ante uocales et* h; *ante consonantes* b d f g *promiscue fere* atque *et* ac; *multo saepius* ac *quam* atque *ante* j l m t p r s v; *ante* n *perraro* atque; *ante* c *tantummodo* atque (*cf. tamen* simulac coepit I 75, 15), *ante* q *neque* atque *esse neque* ac *uid.* — ac non I 33, 12. 140, 6. 152, 20. 178, 7. 198, 14. 234, 1. 243, 18. 455, 10. II 53, 21. quasi uero—ac non (potius) *cf.* quasi. utrumne—ac non potius —? I 117, 16. 18. perinde —ac si I 146, 6. humiles atque ita humiles I 584, 10. — *cf.* utrumne.
atquin (*de formis* atquin adquin atqui *cf. ad I 12, 3*) *saepe, uelut* I 12, 3. 37, 13. 59, 5. 75, 8. 119, 26. II M 199, 20.
atramentum I 410, 14.
sine ullo adtactu uiri I 309, 17.
si mens attenderet ab intimis penetralibus capitis per exiguas cauernarum rimulas II 31, 4.
attinere: quod attinet ad II 36, 13. 47, 9. quod ad rem maxime attinet I 195, 15. quae ad rem non attinent I 54, 15. nihil ad nos attinet quid iudicent I 733, 17. quid uero attinuit *c. inf.* I 244, 18. spectari actus nostros ad utilitatem uitae attinet II 98, 16.
non attingere forum I 214, 18. litteras ueritatis I 147, 17. *sim.* I 400, 5. 398, 5. (mors, bonum) non attingit *aliquem* I 157, 3. 702, 3. 703, 1. II 110, 15.
attollere oculos ad alienam felicitatem I 576, 9.
attonitus I 362, 8.
attritu II 21, 1.
auctor *fem.* I 65, 21. sub auctoribus I 21, 2.
aucupare: multa per rumorem uicissim aucupata I 477, 6. *deponens*: eam aucupari utilitates I 730, 8. — aucupans exitus rerum II M 183, 12.
audes *cf.* aures.
audaciter II 6, 19.
audire = exaudire I 532, 13. II M 171, 6. male = mala fama premi II 4, 12.
auditor I 150, 2. 166, 10.
auditus: auditu suauis I 4, 2. 401, 12. 563, 7. auditu *aliquid* discere I 703, 14. uocem ipsam Graec αὐδήν uocant ab auditu II 29, 5. *cf. etiam Indic. rer.*
auertere a I 167, 12.
auferre *aliquem* de terra I 471, 19. iustos heredes I 427, 11. (*studium grammaticae*) multos annos aufert I 258, 9. de rebus ablatis agere (*in iudicio*) II M 187, 8.
augeri incremento II 56, 21. (anima) sensu aucta (= praedita) II 56, 4. I 119, 21. noster numerus augetur de deorum cultoribus I 439, 7. peius augeri *cf.* malum.
augurale sacerdotium I 58, 7.
auguratio I 167, 1.

auguratus I 696, 12.
auguria I 78, 10. 125, 18. 694, 3.
augustior humano habitu I 61, 5.
aula II 28, 5.
auocamenta II 58, 19.
auocare a I 499, 8. ab *aliqua re* ad I 88, 16. animum retrorsum ad II 32, 4. sicut mens per diem ueris uisionibus auocatur, ita ‹per noctem› falsis II 58, 20. cum soporati summus, animus imagines sibi quas cernat adfingit auocatque se falsis II 110, 10—13. auocandi ‹animi› gratia I 225, 6.
aura: uentus et aura I 309, 19. aura amomi II Ph 140, 83. aura leuis primi luminis II Ph 137, 44. exiguam ueritatis auram colligere I 230, 8.
aureus imber I 39, 16. aurei nummi I 39, 13. II M 216, 13. (trecenti aurei I 22, 7.) aureum saeculum I 45, 19. 417, 20. 418, 16. 419, 6. *al.* aurea tempora (Saturni) I 413, 15.
auricula (= auris) II M 215, 17.
auriga I 588, 21.
auris: aures, quibus est inditum nomen a uocibus hauriendis, unde Vergilius 'uocemque his auribus hausi', aut quia uocem ipsam Graeci αὐδήν uocant ab auditu, per inmutationem litterae aures uelut audes sunt nominatae II 29, 3. aurem claudere precanti I 419, 4. aures praebere I 411, 19. *cf.* patefacere.
[auspicari I 4, 10 adn. § 13.]
auspicium: [quod opus nominis tui auspicio inchoamus I 4, 10. adn. § 13.] aquilam ei in auspicium aduolasse I 48, 9.
austeritas I 2, 25.
aut—aut certe I 523, 2. 524, 1. 539, 10. 543, 18. 700, 24. *al.* aut etiam I 12, 21. aut—aut etiam I 523, 8. II 120, 22. aut—aut—aut etiam I 703, 21.
autem *tertio loco* I 30, 1. 225, 9. 426, 5. 629, 9. *al.* si autem I 133, 20. 189, 8. 732, 23. *cf.* sin.
auxiliari I 519, 19.
auxilium: ad eorum auxilia decurrere I 165, 8.
axis II Ph 135, 4. 136, 11.

Balbuttire II 35, 10.
balsama II Ph 140, 84.
balsameus II Ph 143, 119.
baptismus I 329, 18.
barba et pallium (*philosophorum*) I 257, 22.
barbaries naturalis II M 187, 19.
barbarus (= inmanis) I 80, 12. barbara libido II M 218, 5. barbarorum deorum II M 179, 6. barbarorum II M 179, 6. 206, 17. 218, 17 (*coni.*, barbarum *cod.*; *cf. adn.*).
barbatus I 110, 3. 20.
basilicae II M 181, 4.
beatitudo I 196, 20. 209, 9. 15. 16. 211, 28. 212, 8. 702, 25. 748, 2. II 72, 16. aeterna I 752, 11. perpetua I 581, 14. 694, 23. sempiterna I 654, 5. [inmortalis II 62 adn. § 3. publica II M 233, 10.] uitae I 262, 13. [beatitudinis locus I 603 adn. § 10.]
beatus: deus beatus est I 137, 21. 597, 12. uita beata *cf. Indic. rer. s.* uita. beatum sapientiae nomen II 4, 16. beatior I 142, 9. beatissima necessitudo II 132, 3. [tuis gloriis beatissime frueris I 668 adn. § 13.]
bellatricem Amazonem I 32, 4.

bellicae res I 88, 16.
belligerare I 454, 4. 756, 18.
bellum: bello ciuili Brutiano I 128, 13.
belua inmanissima (elephantus) II 21, 15. beluae I 433, 18. 709, 17. II 81, 20. 98, 13. inmanes I 515, 9. ferae beluae I 553, 18. beluarum more I 195, 11. ritu beluarum uiuere I 695, 12. *de persecutoribus*: I 434, 8. II M 209, 22. mala II M 175, 10. 201, 11. 237, 7. inmanes I 542, 14. acerbissimae II M 189, 10. — *cf.* pecus (oris, udis).
bene habet I 581, 3. tamquam illis numquam fuerit bene I 242, 16. bene dicere I 3, 8. 11. loqui I 371, 4. [bene bene ominare I 579, 11.] *cf. etiam* facere mereri.
benedixit eum I 629, 24. maledicenti benedicto respondeat I 548, 11. benedicta I 104. 8. benedictis celebrari II 75, 16.
benedictio I 743, 11. 759, 15.
beneficentia I 278, 14. 524, 7. 9. II 67, 8. 72, 4. 108, 16. 132, 11.
beneficio *alicuius rei* I 87, 13. alieni beneficii bona I 337, 18. scientia alieni beneficii est I 496, 15.
beneficus I 458, 7. 526, 2. 576, 12. II 67, 6. 70, 22. 75, 10. 98, 6. 118, 17.
bestia *saepe, uelut* I 68, 7. 80, 17. 120, 11. 669, 9. inmanes I 628, 3. bestiarum inmanitas II 98, 19. bestias emere (*ad ludos*) I 531, 23. (*persecutores*) a prophetis bestiae nominantur I 433, 12. bestiae malae I 477, 23. sanguinariae bestiae I 434, 2. (uera) bestia I 434, 4. II M 182, 18 (*Galerius*). *cf. etiam* pecus *et Indic. rer.*
bestiarius I 532, 3.
bibit usque ad ebrietatem I 161, 5,
biduo I 388, 11.
per biennium I 435, 20.
bilinguis II 73, 6.
binae I 142, 26. bina I 146, 25. II 19, 10. 11.
bipertitus sanguis (cordis) II 53, 20.
bipes: (hominem deus) bipedem constituit II 27, 14.
bis (= iterum) (patrem) Augustum nominat II M 202, 21.
biuium I 487, 11.
blandimenta I 195, 17. 564, 13. II M 207, 10.
blandiri sibi I 396, 12. de summo deo I 722, 24. blandientibus peccatis deprauati I 270, 9.
blandiore sono I 401, 10.
blattae II 101, 19.
bonitas I 510, 5. causae I 214, 19.
bonus (bonum) *cf. Indic. rer.* — qui in bonis (*neutr.*) fuerunt I 584, 20. *cf.* mors opus uerbum.
bos (= uacca) I 39, 22. 40, 4 (*cf.* 1). boum I 77, 19. boues lucae II 13, 17.
brachia nostra ad te (summe deus) tendimus II M 226, 23.
breuis *de rebus terrenis* I 275, 8. 448, 14. 492, 4. 6. 7. 10. 523, 7. 563, 12. *al.* breui (*sc.* tempore) I 90, 15.
breuiter nares sunt apertae II 40, 8. ut breuiter finiam II 62, 3. locus ut in transcursu breuiter stringendus I 595, 1. breuius facere potuit, si—diceret I 496, 7.
breuiare I 636, 17. 676, 2. 680, 16. 695, 1. 757, 18.
brutescere I 121, 9. 623, 6.
brutus I 136, 14. 595, 4. [602 adn. § 8.] [bruta = animalia II d. pass. dom. (*carmen recentius*) 149, 16.]

Cum cachinnis I 85, 2.
cadere: qui cecidisse solus uniuersis stantibus uidebatur, is uniuersis cadentibus stetit solus I 113, 23. cadit *aliquid* in *aliquem* I 12, 22. 41, 3. 62, 4. 63, 20. 199, 7. 209, 14—17. 700, 16. 705, 19. II 108, 1. *al.* in eum statum res cadet ut I 757, 6. cadunt homines ad multiplices religiones I 204, 20.
caducis gressibus I 379, 1. caducus (*de rebus terrenis*) I 448, 14. 472, 20. 474, 9. 523, 7. 563, 12. II 131, 14. *al.* caducus et fragilis I 206, 9. 208, 9. 337, 17. 422, 10.
caecus: caelum sine ullis luminibus I 636, 21. lumina (*de oculis*) I 330, 16. nox I 118, 11. II 100, 10. caeca (= nocturna) cogitatio II 58, 14. *translate*: si colentibus (*dat.*) caecus est (deus) II 72, 18. caeci inepti deliri I 116, 3. *sim.* I 29, 11. furor I 550, 20. mentes I 670, 15. pectus I 410, 12.
caelare *cf.* caelum.
caelestis: caelestes ignes I 120, 24. caelestia (quae mouentur) I 115, 15. 116, 11. 161, 25. caeleste lumen quod dicimus solem I 482, 1. res caelestes seu naturales I 189, 18. res caelestes (*sol luna astra*) II 7, 4. 99, 21. deus caelestis I 507, 18. iudex II M 173, 8. caelestes (= dii) I 168, 6. alimentum I 303, 2. elementum I 613, 7. 755, 6. ignis I 39, 12. *plur.* I 120, 24. panis I 303, 4. plagae I 631, 19. = diuinus inmortalis sanctus *saepissime*, *uelut* caeleste aliquid I 208, 9. caelestia I 106, 2. 563, 18. 740. 18. cogitare I 105, 20. disserens I 512, 15. animae ad caelestia natae I 604, 9. hominem facere caelestem II 27, 13. res caelestes I 141, 23. 204, 7. 8. 378, 13. anima I 210, 24. *cf.* animal. arcanum I 107, 1. beneficium I 2, 22. 102, 12. bona I 481, 17. cibus I 671, 13. disciplina I 94, 14. doctrina I 259, 19. II 68, 14. caelestium scriptor hymnorum I 713, 15. imperium I 659, 8. iter I 488, 16. 489, 10. II 64, 18. iudicium I 231, 3. 478, 1. institia I 553, 4. lauacrum I 600, 23. lex I 508, 6. *cf.* litterae. lumen I 260, 21. maiestas I 483, 20. mandata I 547, 11. merces I 547, 13. munus I 2, 22. II 64, 10. nota I 386, 3. pabulum I 5, 5. plagae II M 172, 13. populus I 630, 6. praecepta I 3, 5. 505, 7. prophetae I 630, 19. *cf.* regnum. religio dei I 617, 4. sapientia I 221, 5. scripta I 741, 8. spiritus I 157, 10. substantia I [131 adn. § 8.] 162, 22. thesaurus I 667, 21. uia I 490, 7. uirtus I 331, 6. 377, 23. 494, 15.
caelitus I 229, 2. 277, 24. 371, 22. 547, 6. II 63, 12.
caelum: caelos I 676, 12. multo esse praeclarius caelum potius quam caelata intueri I 557, 3. libero caelo frui I 78, 16. qui caelum quoque ipsum ueneficiis adpetant I 427, 19. (*prouerb.*) quid optatis cadere de caelo (iustitiam)? I 421, 9. laudibus in caelum ferri I 503, 18. efferre I 220, 7. in caelum summis laudibus tollere I 456, 16. in caelum *aliquem* tollere carminibus I 57, 12. deus caeli (*de uero deo dictum*) I 665, 1.
caementa I 141, 11.
caenum I 348, 18. 604, 10. 608, 12. caeni gurges I 565, 24. ingenii tui monumentum hoc detestabile stul-

titia tamquam caeno aedificatum I 408, 18. qui se caeno inmerserit, caeno sit oblitus necesse est I 567, 4.
caerimoniae I 86, 21.
calamitosus I 276, 3. 550, 13.
calcare I 103, 4. 119, 1. 173, 16. 175, 12. 477, 22. 506, 8. 531, 14. 546, 6. 571, 5. 671, 18. 721, 14. II 63, 7. 121, 4. 132, 2. M 195, 16.
[calculi I 602 *adn.* § 4.]
calefaciendi usus II 99, 12.
calefactu suo II 49, 9.
caligare I 412, 13. II 69, 13.
caligo I 482, 7.
calliditates I 158, 8.
callum solorum II M 197, 14.
calor igneus Solis I 49, 14. ignei calores I 140, 14. aestiui II 100, 7. calor uitalis I 156, 12. 14.
calumnia I 189, 22. 226, 17. 569, 20. II M 181, 15.
calumniari prouidentiam II 84, 6. *cf.* I 606, 15. *adn. cr.*
calumniator II 93, 9.
calua (Venus) I 77, 6.
calx: calce repugnare I 550, 17. in imis calcibus I 266, 12.
camelus (camell- *BV*) II 25, 19.
campus: plana camporum I 592, 17. campi quidam fortunati I 649, 18. eos fugientes atque deiectos nostro campo insequamur I 228, 10. ingenia in hoc ueritatis campo iactare I 413, 2.
cancer (morbus) II M 210, 16.
candelae I 482, 14.
candens umor II 47, 1.
candidatis ministris II M 234, 16. nos, qui inmortalitatis quasi candidati sumus I 553, 7.
candidi equi II M 190, 2. candidiores stellae I 759, 14. *cf.* clamis.
candor II 45, 19. 155, 7.
canere: non canere sua sponte fides possunt II 54, 23 (*cf.* 18). canunt tubae II M 227, 17. deorum laudes I 32, 21. = uaticinari I 285, 15. 307, 14. 310, 4. 330, 4. 332, 5. 333, 8. 410, 7. *al.* fata *alicui* I 89, 15. — non est desperandum, fortasse 'non canimus surdis' (*Vergil. Buc. X 8*) I 400, 16.
canino lacte I 33, 20. modo I 551, 15. ipse caninam illam facundiam, sicut Sallustius ab Appio dictum refert, exercuit I 551, 15.
canis obscenus I 193, 20. quam (crucem) uos sicut canes lambitis I 410, 4.
canorus II Ph 138, 50.
cantare I 433, 2.
cantus: *plur.* I 563, 10. cantuum I 562, 3. II 35, 13. cantibus I 741, 4.
canus: non canes quisquam reuerebitur I 639, 17. honorem deferre canis II M 209, 19.
capacitas cicutae II 31, 6.
capax *c. genet.* I 98, 6. 205, 18. II 39, 6.
capere initium hinc II 20, 8. initium, finem I 582, 10. odorem II 33, 18. sapientiam discendo I 620, 22. saporem II 36, 13. solacium ex I 100, 7. de I 114, 7. somnum I 83, 8. stabilitatem I 420, 20. uirtutem I 491, 5. 493, 3. (uitam) ex I 16, 13. 109, 7. *aliquid* de (= ex) I 114, 7. 741, 16. II 110, 14. = capacem esse *alicuius rei*, admittere *aliquid*: diuisionem, interitum I 8, 23. morbos II 17, 20. mortem II 14. 19. mutationem I 137, 3. tantundem potestatis I 9, 3. neque tantam intellegentiae lucem pectus humanum neque explanationem tan-

tarum rerum capit lingua mortalis I 9, 25. uirtutis uia non capit magna onera gestantes I 585, 3. mente captus I 87, 21. 127, 7. 327, 1. membris omnibus I 330, 13.
capessere I 224. 17. 513, 15. 608, 2. II M 204. 14.
capilli: II 26, 15—27, 3 texit (deus) illud (caput) pilo (*etymologia subest*) — capilli. — qui sapientiam capillis et habitu iactant II 123, 18. uitia capillis et pallio praetegebat I 404, 5.
capio odoris II 36, 20.
capitalis I 558, 16. II M 181, 16. 235, 14. illud uero capitale! II M 217, 4.
caprino lacte I 91, 11. 690, 12.
captare I 405, 21. 427, 11. 493, 15. 547, 9. 13. lucra de (= ex) I 744, 2.
captiosa facundia II 64, 5.
caput: datum illi hoc nomen est, ut quidem Varro ad Ciceronem scribit, quod hinc capiant initium sensus ac nerui II 20, 7. supplicio capitis adficere I 146, 5. superbum caput erigere I 474, 12. o delirum caput! I 408, 1. hominum capita notabantur (*a censitoribus*) II M 198, 20. pecuniae pro capitibus pendebantur II M 199, 11. causa capitis II M 198, 5. capita legis I 220, 21. alio capite sic ait I 521, 4. ubi uita et actus omnis ad unum caput refertur I 279, 6. caput *translate* I 45, 14 (summum). 61, 11. 180, 2. 230, 11. 279, 6. 281, 22. 338, 15. 429, 8. 446, 2. 452, 13. 750, 3. *al.* — *cf.* ingerere.
tamquam carcere stultitiae inclusi I 367, 4. carceres I 423, 1.
cardo: hic est cardo rerum, hic uertuntur omnia I 139, 14. hic cardo rerum est I 596, 11. in quo totius sapientiae cardo uersatur I 191, 5. in eo summa omnis et cardo religionis pietatisque uersatur II 77, 14. in ipso cardine inter se pugnant I 703, 22. (deus) illum liberauit in ipso cardine II M 200, 13.
carina II 19, 20. naualis (*sed cf. adn.*) II 20, 6.
cariosi dii I 439, 4.
caritas (*sc. annonae*) II M 180, 21. 23. 216, 9. — caritatis uinculum II 11, 20. caritas in bonos II 109, 11. bonorum (*masc., genet. obiect.*) II 76, 4. cum proximis I 525, 8.
carnalis I 316, 18. 348, 22. 715, 13.
carnifex I 350, 13. 382, 14. 462, 13. II 71, 16.
carnificina I 426, 10. 434, 19. 464, 22. 542, 15. carnificinam exercere aduersus innocentes I 728, 25. *plur.* I 436, 14.
caro ingens et in horrendam magnitudinem diffusa II M 183, 3. caro *sensu biblico saepe*: I 373, 6—377, 11 *passim*. 724, 3—5. secundum carnem I 295, 10. 321, 9. 336, 6. *opp.* secundum spiritum I 320, 3. in carne mortali esse I 311, 8. agentes II 68, 11. quod deus ad homines in carne uenturus esset I 311, 5. *sim.* I 327, 17. 329, 12. in spiritu—in carne I 714, 9. domicilium carnis I 710, 25. peccata carnis I 533, 22. desideria I 377, 5. 724, 4. II 63, 5. carnem gerere I 329, 16. 374, 13. carnis et corporis inbecillitas I 375, 12. *cf.* induere indumentum.
carptus et dilaceratus est (Orpheus) I 91, 1.
cartilago II 21, 1. 29, 11. 33, 15.
carus: caros suos deo relinquere I

529, 2. ob interitum amissionemque carorum I 265, 5. habere *aliquem* carum I 418, 21. II 105, 18. carissimum II M 218, 2. 4. Donate carissime II 123, 5. M 171, 6. 189, 16. 214, 3. 237, 16.
casia II Ph 140, 85.
cassus I 105, 18. ad deum cassae preces I 758, 4. in cassum I 512, 23. 581, 18.
caste se gerere I 569, 2.
castigare I 425, 24. II 4, 13. 116, 10. castigat se ipsum dementiae I 572, 13.
castigatio II 116, 8. 122, 8. 130, 8.
castra praetoria II M 202, 4. caelestia II M 190, 12. castra muniunt (apes) I 202, 18.
castrare quodammodo hominem rebus natura insitis I 536, 17.
castum donum I 577, 17.
cataclysmus I 148, 19. 25. 694, 26. II 126, 4.
catenatus I 36, 19. 584, 25. catenata mors I 381, 20.
caterua I 186, 1.
catholica ecclesia I 396, 8. 15.
cauata (ossa) II 20, 15. lingua II 35, 19.
cauda: ut uitium bono uiro quasi caudam turpissimam adponeret I 549, 17.
de caueis oculi exilierunt II M 234, 15.
cauere *aliquid* I 32, 8. 271, 13. 517, 4. 522, 16. 564, 18. 572, 14. 596, 15. malo (*rectius fort.* mala, *cf. adn.*) I 202, 13. cauere ne II 54, 6. M 186, 24. 199, 23. ut II M 187, 4. cautum est *c. acc. c. inf.* I 296, 10. neque cauere quin I 360, 11.
cauernae II 31, 4. (oculorum) II 28, 21. nasi II 33, 19.
cauillari *c. acc.* I 76, 16. 247, 12. 606, 15 (*coni.*).
causa (haec *uel sim.*) est cur I 447, 23. 472, 7. 520, 1. ut I 443, 14. causa capitis II M 198, 5. causae leues atque ciuiles II M 196, 24. causa *c. gen. saepe*, causa *et* gratia *promiscue* (si quis hominem interroget cuius rei causa natus sit, respondebit colendi se dei gratia natum) I 201, 2. 225, 6. 595, 18. II 116, 18. non sine causa *cf.* sine.
causidicus I 178, 3. 402, 6. II M 198, 8.
cautio I 538, 12. 539, 12. 16.
cauus II 29, 1. Ph 135, 6.
cedere aetati II M 209, 19. terra (e terra *P*) I 413, 12. honoribus (*abl.*) II 112, 8. *c. dat.* = obtingere I 41, 17. 684, 24. II 110, 6. quae (loca) possint humanis usibus cedere I 75, 18. usui hominis cuncta cesserunt I 753, 10. in praedam cedere *alicui* I 108, 18. II 8, 5. cedetne huic inpune quod —? II 119, 3.
cedo quid didiceris I 218, 14.
celare uitia sua sub obtentu (sapientiae) I 221, 19. II 4, 14. *aliquem* (*aliquid*) I 573, 15.
celeber: hac publica et celebri uia I 506, 12. celebre hoc prouerbium habuit I 246, 14. Erythraea quae celebrior inter ceteras (Sibyllas) ac nobilior habetur I 23, 8.
celebrare laudibus memoriam *alicuius* I 39, 10. summis I 476, 6. nauigium Isidis I 40, 5. uotum II M 209, 15. mysterium philosophiae barba tantum celebratur et pallio I 257, 23. = agere, facere: stationes uigiliasque I 672, 2. in lauacris celebrandis II 41, 12. in iti-

nere celebrando I 496, 17. iudicium dei celebrabitur I 610, 24. exactionem II M 208, 13. *item fort.* (*an priore sensu?*) in campo Martio proxime celebrato II M 210, 4. passionis figura, quam deus tradidit populo suo celebrandam I 384, 6.
celebrationes ludorum I 561, 12.
celebritas (et multitudo) I 402, 2.
celeri mobilitate II 36, 2.
celsus II Ph 135, 7. M 183, 3.
censitor II M 198, 17. 199, 12.
censor aduersum se ipse grauis I 404, 13.
censura diuina II 120, 21. siue humana siue diuina II 111, 2.
census II M 199, 9. 24. 214, 15. censibus II M 201, 28. in prouincias missus II M 198, 16.
cera II 88, 9. cerarum lumen I 482, 15. ceris ardentibus II 132, 16.
cerebrum *cf. Indic. rer.* — homines inanis cerebri I 728, 13. quis hunc putet habuisse cerebrum? II 87, 20.
cernere mente I 201, 2. deum de sua ui I 611, 6.
certe *saepe, uelut* I 8, 12. 36, 6. 153, 6. 184, 9. 189, 23. 203, 2. 205, 20. 213, 19. 493, 10. 514, 21. 518, 19. uel—uel certe I 177, 15. *cf.* aut (—aut certe.)
ceruicibus subiectorum incubauit II M 177, 1.
cespites I 577, 2.
cessare I 9, 8. 279, 11. II 22, 12.
cetera (multitudo) I 171, 5. 343, 10. omni cetero tempore II 16, 7. praeter ceteros *cf.* praeter. — ceterique *uel* et cetera *post plura nomina asyndeta* I 432, 23. 445, 16. 489, 17. 490, 13. II 156, 7. — de cetero I 485, 13. ceterum I 21, 1. 116, 15. [131 adn. § 8.] 149, 12. *al.*
ceu II Ph 144, 134.
chaos: chaos in principio fuisse, id est confusionem rerum atque elementorum I 132, 5. a chao, quod est rudis inordinataeque materiae confusa congeries I 14, 20. — I 14, 22.
chorus alituum II Ph 146, 157. Diogenes cum choro canum suorum I 710, 8.
cibalis fistula II 39, 12.
hoc cibatu I 671, 15.
cibus fellis I 350, 11. 380, 7. extemporalis I 12, 15.
cicatrix *cf.* crudus.
cicuta II 31, 5. 6. 40, 1. 50, 15. 16.
ciere: septem soli fuerunt qui hominum uocabulo cierentur I 276, 4. ab inferis animas I 388, 6. 627, 4. (daemonas) ueris suis nominibus I 168, 2. adfectus in animis I 738, 8. lucem uoce nouam II Ph 138, 46.
ciliorum tegmina II 32, 19.
cingulum (*uirginis*) I 31, 14. 126, 17.
cinis: in cinerem dilabi I 108, 16. II 102, 2. cineres I 33, 13. 434, 11. II Ph 142, 99. 143, 118. soluitur in cineres (*coni.*, cinerem *codd.*) II Ph 141, 98. tepidis adhuc cineribus mariti II M 219, 12.
cinnamon congerit II Ph 140, 83.
circa *c. accus.* [oppidum Gergithium I 22, 13.] tumulos I 100, 3. se I 164, 8. [mille uersus I 23, 15.] occupatus circa corrumpendas aliorum coniuges I 569, 11.
circenses ludi I 128, 3. 561, 4. 16. circenses [I 602 adn. § 4.] II M 224, 5.
circuire *cf.* circumire.
per circuitum II 27, 3. longo asperoque circuitu in eandem uiam redeunt I 539, 21.

circulus I 482, 4. II 20, 2. annorum I 629, 18. ex uariis diuersisque moribus circulum cogit I 229, 9.
circum *adu.* II Ph 141, 91.
circumcisio *cf. Indic. rer.*
circumcursare I 527, 1.
se circumdare apparatu regio I 490, 17.
circumfluere I 142, 17.
circumfundere: Paradisum uallo igneo circumfudit I 694, 22. terris maria circumfudit (deus) I 114, 13. (omnia) circumfusa tenebris (ignorantiae) I 266, 3. 270, 6. 295, 11. 378, 5. 711, 13. circumfudit se nubes I 367, 9. circumfusi undique ad eum I 381, 2.
circumire (circuire *codd. quid.*) *c. acc.* I 91, 18. 191, 4. 690, 18.
circumlatrantes philosophi I 138, 20.
circumlinatur poculum melle caelestis sapientiae I 401, 2. mendacium ornatu circumlitum I 177, 22.
circumplecti II 42, 18.
circumplicare II 44, 3.
circumretitur aluus membrana II 48, 22.
circumsaepire II 68, 7. cirumsaeptus muro II M 196, 10. custodiis II M 209, 2.
circumscribere summam scientiae breuiter I 6, 7. = fallere: dolis I 736, 5. iura I 736, 16. leges publicas II 81, 14. oculos I 334, 2. 696, 15. diuina praecepta I 569, 19.
circumscripte I 428, 7. 445, 10.
circumscriptio I 199, 9. 603, 1. *plur.* (= fraudes) I 739, 15. II 131, 21.
circumsecare II M 210, 17.
circumsederit montem I 645, 12. moenia II M 204, 5.
circumsonare II 52, 24.
circumspectus (*sensu actiuo*) I 573, 1.
circumspice conscientiam tuam I 532, 13.
circumstans in orbem populus I 380, 19.
circumuallare I 158, 15. II 36, 4.
circumuenire dolo malo imperatorem II M 206, 9.
circumuoluit eum procella nubis II M 174, 7.
circus *cf. Indic. rer.*
citare reum I 225, 20. testes I 13, 6. 624, 17. cur uentorum spiritus citent nubes I 605, 3. daemones morbos citant I 165, 6.
cithara I 90, 18.
cito I 226, 11. 260, 18. 567, 5. II M 197, 18. citius I 242, 21. 622, 17.
citra hoc opus homo resistit II 60, 17. = sine I 369, 6. [II M 230, 7. 232, 13.]
ciuilis iustitia I 451, 17. 19. 452, 3. 553, 5. mos I 504, 5. ciuile ius I 4, 4. 280, 16. actus II M 180, 13. ciuiles uiri I 224, 20. iudices I 303, 18. Plato in libris ciuilibus I 708, 18. *cf.* arma causa.
ciuiliter uiuere I 219, 11. 12. 15.
ciuis: [suam fuisse ciuem I 21, 11.] de ciui (*sic codd.*) ac populari sua II 124, 4.
ciuitas = urbs: I 127, 16. 323, 10. 503, 17 (*cf.* 502, 18). 664, 23. 665, 13. 17. II M 180, 11. 181, 6. 186, 25. 194, 23. 195, 12. 198, 21. 204, 8. 211, 11. 220, 10. Mercurii ciuitas I 19, 11. ciuitas Hierosolyma I 719, 13. fuit ex ciuitate Messene I 42, 3. ciuitas sancta I 659, 11. 665, 12. 759, 12. sanctorum I 760, 1. — *plur.* I 244, 13. 368, 2. 635, 21. 760, 3. II M 198, 16. 215, 1. ciuitates et oppida I 757, 7.
clam *aduerb.* I 89, 22. 427, 3.

clamante ipsa ueritate I 398, 17. res ipsa clamat I 66, 7.
clamidibus candidis ornati II M 215, 12.
clandestinus I 422, 7.
clare: clarius perspicere I 587, 10.
clarescere I 180, 1. 304, 13. claruisset I 405, 3.
clarificare I 239, 1.
claritas I 668, 2. dei I 372, 11. 482, 8. ignea (angelorum) I 758, 22. solis I 125, 3. 759, 14. (*astrorum*) I 598, 17. 693, 23. lunae II 100, 11. *translate* II 131, 8. ueritatis II 64, 6. ac nitor sermonis I 3, 16. = perspicuitas I 676, 3. = celebritas nominis I 229, 6. = magnificentia: diuina I 13, 10. sublimis fastigii II M 192, 11. *de Christo*: in potestate et claritate (caelesti) I 307, 11. 315, 11. uirtute et claritate I 341, 5.
claritudo I 144, 12. 660, 2.
clarus: clarum fiet exemplo I 39, 12. clarum est *c. acc. c. inf.* I 64, 20. 582, 1. ex eo I 594, 18. clarissimus (*gradus dignitatis publicae*) I 447, 7.
claudere *alicui* uiam salutis I 309, 7. clausum testamentum I 364, 12. *cf.* auris oculus.
claudicare: esse aliqua in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10.
claudus I 66, 10. 330, 14. 378, 20. 24. *cf.* clodi.
claustrum: (anima) emissa corporis claustro I 620, 17.
clauum regimenque imperii Romani tenere II M 177, 15.
clementer curuatus II 20, 1. *sim.* II 36, 21. 48, 1.
clibanarii (*coni., cf. adn.*) II M 220, 17.
clientes I 524, 5.
clinici philosophi I 194, 6.
cliuosus I 490, 8.
clodi (claudi *S*) I 671, 16 (*cf.* I 332, 3).
coaceruare I 630, 23. 740, 5. errores crudelibus factis I 399, 15.
coaequare *c. dat.* II M 181, 11. cum I 102, 12. 668, 5. II 77, 25. se *alicui* I 448, 11. cum I 446, 18.
coagmentari II 89, 4.
coagmentatio II 85, 18.
coagulare II 44, 10.
coalescere II 44, 18.
coarguere I 94, 5. 138, 20. 148, 14. 183, 18. 285, 18. 368, 18. 485, 5. II 22, 2. 67, 11. 70, 3.
coartare: dies in angustum coartabitur I 636, 18. (motus animi) coartati intra fines proprios II 158, 3. leui ac non coartato spiritu II 51, 6.
coepisse: coepero I 501, 7. = coepisse esse I 152, 21. 440, 23. 751, 12. *formae actiuae c. infinit. pass. coniunctae* I 55, 12. 92, 15. 149, 12. 561, 17. 665, 9. 736, 2. 15. 755, 19. *formae passiuae desunt.*
coercere (*minus saepe* coherc-, I 32, 4. 280, 12. 281, 6. 432, 22.): coercentur pugnis a tortoribus II M 220, 13. peccata II 114, 13. quominus II 53, 16. se intra *c. acc.* I 535, 9. 556, 18.
coercitio peccatorum (*masc.*) I 739, 7.
coetus I 68, 12. 370, 3. 702, 6. II Ph 146, 155.
cogere: ad iustitiam cogere (= conuocare *cf. I 325, 2*) I 376, 13. in orbem coactus II 26, 17. religio cogi (= ui effici) non potest I 463, 20. *c. infin.* I 584, 1. 705, 10. 731, 10. 738, 9. 747, 13. II 73,

15. *c. acc. et infin.* I 11, 17. 38, 14. 386, 10. 651, 17. II 17, 6. 74, 4.
cogitare: si utilitatem cogites—si speciem II 9, 2. aduersus maiestatem dei II M 179, 11. nos ipsos in altero cogitemus I 569, 16. *sim.* I 515, 16.
cogitatio *cf.* caecus.
cognatio (= cognati) I 631, 3. *plur. item?* I 708, 24.
cognomen est *c. dupl. dat.* I 41, 17. inponere *c. dupl. dat.* I 19, 14. cognomina Iouiorum et Herculiorum II M 237, 9.
cognomentum I 677, 16.
cognominare II M 205, 5.
cognoscere: cognoueris I 218, 12. cognoris I 571, 7. cognouerit I 297, 18. 411, 20. 512, 10. 703, 14. 761, 4. II 68, 13. cognouerat I 446, 10. cognouisset II 14, 18. cognossent (-ouissent *H*) I 596, 14.
cohaerere cum I 279, 1. *al. c. dat.* I 143, 12. II 49, 2. inter nos II 18, 2. in amicitiam fidelem (*cf. adn.*) II M 181, 19. cohaerentia loqui I 12, 6.
cohaerescere II 85, 20. cohaesisse II 84, 19.
coheres I 50, 13.
cohibere *aliquem* ab *aliqua re* I 12, 8. cohibita inpia superstitione I 405, 4. intra *c. acc.* I 566, 18.
cohibitio irae II 115, 17. sui II 117, 8.
cohortes I 10, 16. cohors daemonum I 724, 26.
coire: acies oculorum coit II 32, 4. coire in unum I 46, 11. in massam II 85, 19. coierunt aduersus eum I 338, 17.
coitio I 30, 8. II 87, 4.
colere: Picum tamquam (= ut) deum I 687, 25.
colligere (*sic paene constanter, perraro* conl- *in codd.*): lingua cibos colligit II 35, 16. (flumina) de (fontibus colliguntur) I 119, 7. 148, 1. 681, 28. Aesculapius a uenatoribus collectus I 681, 28. conglobare atque colligere II 19, 5. in unum I 606, 22. 609, 3. se I 320, 16. seque oui teretis colligit in speciem II Ph 142, 104. colliguntur anni MCCCCLXX I 93, 15. *in disputando*: ex I 138, 4. de I 755, 22. (428, 3). argumento I 116, 11. ratione I 93, 7. ex (praesenti tempore) praeteritum colligitur I 151, 2.
coloni II M 180, 8.
color poeticus I 39, 19. eum colorem (= praetextum) secutus I 73, 8. rebus gestis addiderunt quendam colorem I 40, 12.
colorant multa poetae I 684, 26. *sim.* I 66, 19.
columba I 330, 1. 759, 20.
columen *translate* I 533, 9. [(culmen g) imperii I 4, 10 adn. § 13.]
comburere (*raro* conb- *in codd.*) I [22, 3.] 638, 12. 666, 11. II 56, 4. combusti I 89, 4. uiui II M 187, 21. comb- *et* amb- *uariant in codd.* I 638, 12. 652, 4.
comedere: a uermibus comestur (*coni.*, cōmestus *cod.*) II M 211, 13. *de bestiis* I 517, 8. II M 197, 7. ait uulgus comedisse filios suos eum qui extulerit sepulturaeque mandauerit I 50, 26.
comes *femin.* I 563, 12. 671, 25.
cometae I 636, 9. 757, 14.
comicus (*sc. poeta*) I 586, 10. comicae fabulae I 560, 4.

comitari sensu ac uirtute *passiue* I 297, 16.
comitatus I 417, 14. II M 235, 9.
commeare I 16, 11. 224, 2. 243, 21 (de = ex). 707, 9. II 40, 3. 52, 20. commeauerant litterae ad II M 189, 2.
commendare = deponere apud aliquem: puerum tribus uirginibus Cecropidis I 66, 17. inter uarios animam commendat odores II Ph 141, 93.
commentari I 406, 22. *passiue*: quod secum commentatum meditatumque habere debuit I 199, 19.
commenticius I 16, 3. 64, 11. 87, 4. 412, 8. 652, 24. 687, 6. II 97, 1.
commentum dei II 25, 1.
commercio sermonis rerumque omnium inter se copulari I 519, 1. commercia II 99, 17.
comminari I 461, 12. 467, 19.
comminisci: commenti sunt I 162, 4. 228, 4. 407, 7. II 93, 21.
comminuere I 108, 16. 333, 3. ossa I 434, 11. in puluerem II M 197, 22.
comminus congredi I 463, 2. uenire I 145, 8.
committere (= admittere) ut I 246, 5.
commodare I 5, 21. 236, 11. 244, 20. 548, 9. fidem *alicui (rei)* I 169, 10. 301, 19. 584, 9.
commorari I 164, 2. 415, 19. 659, 12. II M 174, 3.
commolitos (*V*, permolitos *BP*) cibos II 35, 16.
commotio mentis II 74, 18. commotiones animi I 615, 10. adfectuum I 614, 21.
commouere: nec tamen commoueat (= moueat) aliquem quod I 136, 10. *c. acc. c. inf.* = quod: maxime autem commouebat (Epicurum) homines in primis religiosos grauioribus malis adfici I 229, 20.
communicare *aliquid* cum I 199, 8.
communio I 194, 20. 250, 11. 415, 4. 516, 1. 517, 12. 553, 19. cum amicis I 525, 8.
communis uita II 81, 21. scientia I 190, 4. communes litterae I 258, 6. animal sociale atque commune I 704, 8. *opp.* proprius I 72, 5. *aliquid* commune est *c. dat.* I 193, 2. 754, 15. communis cum I 613, 22. *aliquid* commune *alicui* est cum I 146, 10. 485, 4. 501, 10. 600, 17. *al.* qui (homo) cum deo et uultu et mente communis (communi *coni. Gemoll*) est I 755, 5. *cf.* ut uultus (hominis) cum deo communis sit I 597, 9. *aliquid* commune habere cum II 78, 9. 81, 7. religiones quae sunt communes omnium gentium I 686, 12. uultus (*sc.* hominis) deo communis ac proximus II 27, 19. in commune I 248, 13. 257, 3. II 58, 24.
communitas I 187, 20. 248, 18. 250, 4. 251, 2. 11. 416, 14. 518, 17. 609, 14.
communiter loqui cum *aliquo* I 437, 2.
commutationes nominum I 539, 8.
comoedia II 156, 4. 6. 8.
comparatiuus cf. gradus.
minus comptus in eloquendo (Tertullianus) I 402, 11.
omni conatu uocis et corporis I 112, 12. nullo labore nulloque conatu II 24, 14.
conburere *cf.* comb-
concatenari inuicem I 233, 4.
concauus I 117, 9. 181, 22. II 28, 11. 37, 6. 11. concauum cicutae II 50, 16. lunae I 254, 7. palati II 36, 3. sub concauis terrae I 666, 4.

concedere: = se conferre: Mediolanum II M 225, 2. — multitudo in unius adulationem concesserat I 418, 7. = cedere: *alicui* II M 233, 21. diuinae necessitati morte I 95, 9. concedere ut *pro acc. c. inf.*: concedamus I 248, 16. 700, 19. II 86, 18. 89, 27. *item* potest concedi II 115, 5. conceditur interesse (*pro* ut) I 560, 2.
concentus neruorum II 54, 10.
conceptio II 43, 4.
conceptus II 56, 19. 61, 1.
concertare inter se II M 186, 23.
concertatio I 4, 15. 396, 12. II 63, 19.
concidere: ut posset lingua uocis tenorem in uerba concidere II 40, 18. concidere in frusta II M 180, 10.
conciliare: cetera (animalia) sibi conciliata sunt II 80, 1. iustitiam quae nec sibi tantum conciliata sit I 729, 25.
conciliatricem sui esse naturam uidemus I 457, 13.
concinnare II 54, 15.
concipere: aer ore conceptus II 56, 16 (*ex Varrone* II 56, 8). 17. sitim I 5, 18. odium II M 185, 8. mente (animo) I 29, 4. 125, 24.
concire morbos I 696, 19.
concitare ad cursum II 48, 15. in (libidinem) I 76, 25. I 561, 6. concitari exemplo I 659, 13. dolore I 34, 10.
concitate I 540, 7. 543, 16. concitatissime I 399, 20. 481, 6.
concitatio II 75, 1. concitationes animorum I 543, 14.
concludere: oculorum orbes concauis foraminibus conclusit II 28, 12. mentum ita conclusum ut II 36, 21. in *c. abl.* I 156, 16. II 53, 20. argumenta concludere I 119, 22. disputationem I 456, 17.
conclusio temporum I 638, 7. 755, 23. extrema (*sc. mundi*) I 630, 23. 664, 10. *in disserendo* I 63, 21. 137, 22. 226, 13.
concoquere II 38, 21. 49, 8.
concordia oculorum II 32, 11. poetae discordi concordia mundum constare dixerunt I 145, 1. in concordiam consentire I 69, 15.
concors sonus atque cantus I 627, 12. mixtura II 45, 13. modulatio in fidibus II 54, 12.
concremare I 89, 3. 435, 6.
concrepant dentes II 74, 23.
concrescere I 140, 14. 232, 7. II 43, 16. 87, 5. 88, 11. de II 89, 2. concretum (esse) ex I 153, 2. 376, 4. II 86, 9. 90, 17. 106, 10. de I 754, 13. *aliqua re* II 84, 11. 90, 3. II Ph 140, 75.
concretio I 609, 22. 619, 5.
concubina II M 235, 6.
concubitus I 63, 2. 13. 14. 680, 22.
concupiscentia *cod. Ambros.* II 157, 20. cupiditas *coniect. correctum; cf. Brandt, Ueb. d. Fragm. des Lact. De motib. animi p. 8 ss.*
concupiscere: I 103, 5. 122, 4. 206, 19. 208, 2. 275, 8. 373, 7. 374, 1. 395, 12. 401, 21. 408, 13. 414, 9. 448, 6. 473, 16. 474, 2. 533, 19. 541, 11. 543, 3. 576, 11. 667, 20. 744, 1. 748, 11. II M 219, 4.
concurrens inconprehensibili celeritate motus II 33, 3.
concursiones fortuitae (atomorum) II 9, 13. 17, 5. 23, 27.
concursus atomorum II 89, 25. 90, 3. 91, 19.
condemnare ad poenam I 649, 9.

confutare I 373, 11.
congerere opes I 555, 8. 739, 14. II 180, 19.
congeries I 14, 21. 132, 7.
conglobare I 138, 22. 232, 6. 607, 17. II 19, 5. 20, 18. 31, 7. 35, 17. 47. 17. 83, 10. 86, 15. 90, 12. Ph 143, 120.
conglobatio I 750, 6. II 87. 4.
congregare I 364, 6. II M 174, 1. se de II 90, 11. congregari I 518, 5. II 18, 4. inter se I 517, 11.
congregatio I 517, 21. 518, 19.
congressio: in congressionem certamenque uenire I 207, 17. se certamini congressionique committere I 502, 2. congressio uxoris I 559, 20.
congressus *plur.* I 88, 5. mulierum congressibus I 163, 3.
congruens I 535, 8. *c. dat.* I 93, 14. 274, 16. 275, 12. 426, 15. 442, 2. II 23, 8. M 183, 3. congruens maiestati fuit ut I 386, 1. [erat congruens ut I 668 adn. § 17.] quid congruentius deo? I 379, 10.
congruenter cum natura uiuere I 191, 11. 702, 12. 13.
congruentia I 116, 21.
congruentia generis: singul.: utrumque (*sc.* religio *et* sapientia) I 273, 18. 278, 3. 279, 1. (*sc.* gratia *et* ira) II 82, 3. pater ac filius unum sunt I 723, 5. tenebras, quod est his (luminibus) contrarium, constituit in terra I 142, 20. nec gratia mouetur, quod est irae contrarium II 73, 16. inmortalitas, quod est summum bonum II 104, 12. ad multitudinem reparandam delegit (deus) unum (*sc. Noa*), quod singulare iustitiae supererat exemplum I 160, 15. cor, quae pars est et ipsa damnationis I 341. 1. moderatio et claritas et motus—temperatus est I 598, 18. *plural.* ea, utraque, illa (*sc.* panes et pisces) I 333, 1. 4. 5. potus et cibus mixta II 42, 19. caelos terramque sic disposita I 676, 12. cum sexus et corporum copulatio data sint I 680, 22. quam inter se coniuncta sint sapientia et religio I 282, 1, disiuncta sunt I 278, 18. uia ueritatis et sapientiae et uirtutis et iustitiae, quorum omnium unus fons est I 507, 3. fides temperantia probitas innocentia integritas et cetera eiusmodi I 445, 16. — ludi Floralia I 686, 20. — *congruentia numeri*: opes et corpus ... terra est I 103, 6. ea quae ... scripta sunt, nouum testamentum nominatur I 364, 17. quidquid aspectu rarum, quidquid pretiosum est, haec grata esse diis suis ... iudicant I 480, 5. quidquid pretiosi habent—quibus nec uti possunt I 534, 7 (*cf. adn. crit.*). sibi quisque proprias uias inpresserunt I 4, 17. unus quisque cum seruis, cum liberis aderant II M 198, 22. si quis—inciderat, — mergebantur II M 215, 19.
congruere I 73, 26. *c. dat.* I 300, 12. 433, 9. 700, 28. II 26, 15. 67, 7. cum I 79, 8. 579, 6. II 4, 16. in *aliquem* I 43, 24. 327, 10. congruentes in unum uoces I 286, 12. in unam (eandem) sententiam I 12, 4. II M 186, 3. congruebat *c. acc. c. inf.* I 539, 5.
coniectare *aliquid* de (= ex) I 424, 3.
coniectura I 182, 4. 188, 22. 261, 15. 583, 5. II 68, 5.
coniti *c. inf.* I 410, 11.
coniuere I 183, 23. 405, 11.

coniugalis I 249, 4. 709, 2. 748, 14. *coniugatio simplex: actiuum: imperfect. indicat.* -ibat I 716, 22. — *perfect. indicat. 2 sing. (plur.) constanter* -asti(s): I [4, 10 adn. § 13.] 218, 16. 407, 17. 20. 431, 2. 521, 10. II 156, 4. — *3 plur. in* -ere I 303, 16. 405, 11. II Ph 143, 112. fuere I 150, 8. 277, 3. II 83, 5. — *multo saepius* -auerunt *quam* -arunt. — *paene constanter (quamquam saepe non omnes codd. consentiunt)* -ierunt, *perraro* -iuerunt, *item in coni. perf. uel fut. II* (-ierint, -iuerint) *et in indic. plusqu.* (-ierant, -iuerant). — *perf. coni. uel fut. II multo saepius* -auerit (-is, -int) *quam* -arit (-int). — *plusqu. indic. constanter plenae formae* -auerat (-ant). — *plusquamperf. coniunct. paene constanter* -asses *cett., perraro* -auisses. — -esset I [89, 15.] 201, 11. 328, 7. 552, 1. 694, 8. -euisset I 324, 3. *multo saepius* -isset *cett. quam* -iuisset. — *futur. I indic.* prodient I 638, 3. (*saepe formae usitatae* exibit I 665, 10. 666, 6. interibit I 136, 18. 638, 4. 666, 8. peribit I 69, 18. 645, 15. *al.*). — *passiuum: 2. sing. in* -ere *deponentium* I 104, 8. 123, 7. 174, 10. 213, 1. 219, 4. 390, 22. 459, 7. 522, 9. 527, 3. 531, 8. 532, 15. 534, 10. 544, 22. 550, 18. 683, 25. *passiuorum* I 200, 16. 219, 4. 492, 20. — *infinitiui: perf. act. paene constanter in* -a sc. — -euisse I 83, 8. 93, 6. -esse: consuesse I 83, 12. conplesse I 91, 12. inplesse II 64, 17. (-euisse I 83, 8. 93, 6.) — *paene constanter* -isse.

coniugatio conposita: actiuum: per particip. praes. formatum erat significans I 347, 11. erant certantes quis—inueniret II M 188, 3. erit omnia perferens I 491, 7. — *per particip. fut.: futur. I indic.* I 605, 26. (quid de iis faciunt facturiue sunt). 5, 11. 30, 7. 10. 38, 7. 235, 3. 253, 5. 347, 18. 490, 6. 575, 13 (cf. 14). 605, 24. 26. 631, 14. 645, 6. 665, 6. 714, 2. II 16, 18. [M 213, 17.] *al. indic. praeteriti* (fuerat usurus) I 297, 1. 359, 7. 531, 22. *coni.* (adoratura fuissent) I 100, 25. II M 201, 15. — *passiuum: tempora per perfectum et plusquamp. uerbi* esse *formata: perf. indic. perraro:* data fuit I 347, 7. fuerunt consecuti II M 232, 14. (*aliud est* inretiti fuimus I 737, 9. *al.*) *perf. coni. uel fut. II* (fuerimus adsecuti) I 5, 16. 10, 6. 75, 4. 119, 13. 128, 19. 172, 21. 218, 3. 227, 16. 295, 2. 370, 22. 413, 4. 477, 11. 20. 489, 18. 533, 1. II 6, 13. 30, 17. 115, 21. *al.* fuero inmoratus I 128, 19. *plusqu. indic.* (fuerant uersati) I 3, 25. 99, 20. 129, 17. 162, 7. 238, 15. 331, 14. 406, 11. 409, 14. 419, 8. II M 172, 3. 181, 8. 194, 25. 199, 9. 222, 11. 223, 6. 226, 6. [231, 11.] 235, 5. 13. 236, 2. *al. plusqu. coni.* (fuisset delusus) I 39, 7. 86, 18. 101, 2. 301, 12. 309, 9. 328, 14. 330, 14. 337, 4. 8. 509, 14. II M 193, 10. 197, 12. 224, 20. *al.* — *formae per particip. fut. pass. factae: plusqu. ind.* (fuerat refellendus) I 412, 9. 470, 4. 538, 21. II 123, 19. *fut. II*: si hostem contra quem fuerit armandus igno-

rat I 271, 10. fuerit abutendum I 23, 6. — *infinit. perf. pass.* fuisse natas II 22, 6. (*aliud est* excaecatos fuisse et furore correptos I 360, 10. *al.*) — *infinit. fut. pass.* (*cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. II 349. III 457*) datuiri I 343, 14. dissolutuiri I 623, 22. generatuiri I 321, 9. inuentuiri II 101, 17. missuiri I 640, 19. nominatuiri I 23, 4. oppressuiri I 178, 7. perfectuiri I 267, 14. sublatuiri I 634, 19. — desertum iri II M 227, 13. — consummatum fore I 366, 7. — *formae periphrasticae: coni. fut.* quod futurum esset ut (pelleretur) I 50, 17. *infinit. fut. act.* (*formae simplices* accepturum esse *frequentiores sunt*) futurum (esse) ut (acciperet) I 328, 6. 367, 20. 378, 12. 714, 24. fore ut inrumpant I 74, 17. fore ut (faceret) I 301, 20—22. 304, 20. 324, 16. 355, 4. 368, 3. 378, 1. 7. 380, 17. 694. 13. *infinit. fut. pass.* futurum esse ut traderetur II M 203, 1. fore ut (iudicetur) I 626, 8. 642, 4. 665, 7. fore ut (nasceretur) I 301, 20. 22. 336, 11. 344, 5. 10. 349, 9. — *coniunctiuus futuri I uerbo* habere *formatus: actiuum* ipsum praedixisse quod plurimae sectae haberent existere I 394, 19. *passiuum* ut ostenderet quod carne indui haberet I 313, 10. ostendit (propheta) id (testamentum) quod per Christum dari haberet, consummatum fore (*ex Cypriano I 46, 17 H.*) I 366, 7.

in coniugium sibi uindicare I 35, 11.

coniuncte I 712, 2.

coniunctiores I 515, 5.

coniunctiuus post uerba petere orare II M 207, 11. 209, 18. uelle I 31. 22. *cf.* necesse est. *potentialis* quid ergo sperauerint de suis religionibus Graeci? I 725, 3. — ut ita dixerim II 92, 10. — *concessiuus* reliquerit haec sane I 70, 10. fuerint sapientes II 93, 23. *apud relatiuum per assimulationem* I 183, 9. 390, 18. 438, 23. 442, 19. 454, 3. 5. 458, 10. 469, 8. 536, 4. 569, 17. 696, 17. 737, 13. II 13, 2. M 194, 1. *al.* praecepit (Hercules), ut—uteretur (sacerdos), quod (*sc.* Hercules) negaret (*pro* negauit) I 85, 8. *item* quae diceret I 201, 9. — *cf.* '*condicionalia enuntiata*' cur forsitan fortasse postquam quamdiu quamquam quia quicumque quid(si) quisquis quod siue.

coniurare aduersus *aliquem* I 427, 8. si ab omnibus in legem dei coniuratur I 422, 18.

conlatio I 422, 16.

conlidere = inter se conlidere (*cf. Brandt, Archiu. gramm. et lexicogr. lat. VIII 310*) I 135, 18. II 88, 1.

inuicem conligatis ossibus II 19, 20.

conligere *cf.* coll-

conlocare sibi domicilium I 615, 3. deo templum II M 174, 17. in *c. abl. 20 fere locis;* in centum et uiginti annis metam conlocauit I 160, 24. in quorum (*sc. hostium*) manibus eos conlocauit I 476, 1. *part.* conlocatus *pro participio uerbi* esse: in bonis caelestibus I 656, 1. — uirtutes intra pectus conlocandae — extra hominem I 75, 3. 4. inter deos I 74, 1. 687, 26.

conluctatio I 66, 13.

conluctator II 5, 6.

conlustrare II 53, 7.
conluuio I 567, 7.
conm- *cf.* comm-
conpages I 180, 4. 568, 12. 627, 13. 723, 12. 748, 12. II 34, 6. 43, 10. 54, 8.
conpar [II 62 adn. § 3.] *c. dat.* I 550, 7. conpares recentiores dare (*de gladiatoribus*) I 558, 5.
conparare *c. dat.* I 90, 12. 112, 8.
conparatio: ut nostra tempora in illius mali conparatione felicia possint iudicari I 631, 28.
conparere: repente non conparuit in iudicio I 408, 6. (Nero) nusquam repente conparuit II M 175, 9.
conpediti I 584, 25.
conpellere ad uitia I 95, 19.
conpendium II 104, 17.
conpes: conpedes I 54, 16. 493, 17. 531, 12. II M 196, 25.
conpescere I 497, 19. 739, 9. II 117, 8.
conpilare I 112, 9. 467, 17.
conpingere I 606, 11. conpegit II 19, 20. conpactus de II 34, 22. ex I 599, 3. II 55, 6. 106, 14. anulis in cicutae modum inuicem conpactis et cohaerentibus II 40, 1.
conplere centesimum aetatis annum II 15, 5.
conplicabitur caelum I 666, 14.
conplodunt (bestiae) aquam ad palatum II 36, 2.
conploratio I 644, 7. II M 220, 14.
conponere de = ex I 258, 2. uitam *alicuius* I 55. 20. ad proeliandum I 265, 1. [*sim.* I 131 adn. § 7.] conpositis orationibus numerosisque carminibus I 741, 6. beneficiis ad humanitatem I 55, 20.
conpos mentis I 482, 14. propositi ac uoti sui I 501, 14.
conprehendere aquam linguae sinu II 36, 1. deus spiritum (suum) in effigiem conpr. I 297, 9. elementorum figuras humana specie I 121, 21. = intellegere *saepe*, *uelut* I 28, 7. 111, 14. 114, 20. 586, 6. 7. 606, 6. 7. II 19, 1. 44, 1. 51, 7. 53, 18. 69, 9. animo I 75, 14. 611, 26. II 60, 12. *sim.* I 2, 12. II 6, 4. 68, 2. *al.* [= constituere II M 232, 13 (cf. adn. cr.). 233, 7.]
conprehensibilis *proprie* I 207, 10. 595, 3. [602 adn. § 8.] 650, 18. II 18, 23 (*cf.* 19, 1). 106, 16. et oculis et manu I 618, 18.
conprehensio II M 174, 2.
conpressio II 35, 8.
conprimere delatorem II 120, 19.
conputare *c. dupl. accus.* (*nomin.*) I 69, 20. 456, 13. 688, 14. pro I 183, 24. 557, 14. pro nihilo I 725, 12. hunc in numero philosophorum I 625, 6. ius in uiribus I 736, 5.
conputrescere II M 211, 7.
conquassare I 622, 3.
conqueri *aliquid* I 350, 19. 421, 6. 559, 15. *c. acc. c. inf.* I 624, 1.
conquiescere I 334, 12. 434, 4. 716, 27. II 53, 7.
conquirere sibi I 158, 15. naturam rerum caelestium II 7, 5.
conradere I 417, 7. II M 209, 14.
conruere I 10, 22. 67, 26.
cf. etiam corr-
consanguineus I 514, 2. 527, 21. II 108, 21.
consanguinitas I 745, 15.
conscientia (*conscium esse alicui alicuius rei*) I 60, 3. 742, 9. (*conscium esse sibi alicuius rei*) I 37, 23. 67, 9. 575, 15. II 18, 3. *al.* conscientiae secreta I 347, 16. conscientiam punire I 736, 14. ar-

canum intra conscientiam nostram tenere I 667, 7. *sensu morali* I 438, 15. 440, 14. 567, 21. 570, 11. 669, 7. polluere conscientiam I 557, 14. II 131, 21. purgare I 575, 9. 748, 19. integra conscientia I 467, 19. mala I 667, 13. circumspice conscientiam tuam I 532, 13.
conscindere II M 187, 10.
conscius arcanis II Ph 138, 58.
conscripserunt signum in fronte I 384, 1.
consecare: consectus serra I 308, 1.
consecrare: I 68, 6. *alicui aliquid* I 76, 15. 58, 10. 110, 11. 122, 6. 170, 16. quorum nominibus consecrata sunt (*simulacra*) I 99, 11. memoriam *alicuius* I 60, 10. 64, 21. mortuos I 82, 16. Romani Caesares suos consecrauerunt I 56, 9. sororem I 89, 13. *aliquem* in memoriam I 31, 2. illa gente ad diuinitatis opinionem consecrata I 413, 19. uitia I 74, 19 (17). 23. deum in corde I 580, 13. II 132, 13.
consecratio I 75, 23. 109, 12.
consectari I 76, 1. 193, 9.
consenescere I 188, 18. 614, 22. consenuit I 634, 8. consenuerat II M 192, 17.
consentanee cum natura uiuere I 195, 11.
consentaneus *c. dat.* I 254, 7.
consentire *alicui* I 371, 13. ad I 426, 7. 728, 6. in *aliquid* I 69, 15. 419, 16. 439, 15. II 95, 14. in unum II 54, 14. ad *aliquid* I 728, 6.
consequens quaestio I 7, 18. prius—consequens I 282, 11. quod (hoc) consequens erat I 283, 9. 539, 1. consequens est (erat, erit) ut I 9, 1. 28, 12. 62, 3. 15. 63, 5. 254, 1. 320, 4. 616, 15. 706, 17. 753, 12. II 15, 23. 72, 5. 77, 11. 89, 6. consequentia II 73, 13. argumentorum consequentia I 120, 4. consequentium rerum necessitas I 232, 12. ex (in) consequentibus I 255, 10. 590, 19.
consequentiae (rerum) I 606, 10.
consequi: hebetatos oculos caligo et tenebrae consequuntur I 482, 8. consequentibus temporibus I 37, 9.
conserere (-serui) *cf.* manus.
conserere (-seui) I 158, 3. II 99, 16. consitus arbore multa lucus II Ph 136, 9.
conseruatio rerum II 108, 3.
conseruator II 75, 10.
conseruus I 448, 2.
[considerantiam habere I 603 adn. § 11.]
considĕre in *c. abl.* [I 48, 11.] II Ph 137, 39.
consignare haec scriptis ad aeternam memoriam II 73, 9. consignata ueritas I 664, 3.
consiliarius II M 189, 19.
consiliator I 131, 2. 306, 11. 712, 22.
consimilis *c. dat.* I 571, 4.
consistere ac permanere I 614, 22. consistere in *c. abl.* I 206, 17. 343, 9. 500, 12. 509, 14. 530, 11. II 105, 20.
consolator I 669, 11.
[consolidatum (*cod. B*, solidatum *cett.*) I 618, 20.]
consonantes in integros modos nerui II 54, 11.
consonus I 11, 23. 760, 18.
consors I 745, 20.
consortium I 386, 15. 462, 6. 712, 25. 727, 22.
in conspectu *alicuius* I 73, 18. 421,

9. 534, 11. 557, 14. 666, 23. II M 195, 6. esse I 453, 3. II M 227, 7. in conspectu ponere II 102, 21. ut omnia in conspectu sibi ipse constituat II 53, 10. in conspectu dei II M 195, 6. uiuere I 573, 14. II 82, 6. stare I 327, 14.
conspicuus I 383, 2. 3. 448, 20.
conspirans sonus II 54, 16.
conspiratio I 502, 4. II M 172, 11.
conspuere I 350, 12. 718, 5.
constare: constatura fuisse (ratio uidetur) II 27, 8. quomodo illis poterit ratio constare II 15, 5. *cf.* ratio. *c. abl.* I 71, 5. 136, 8. 140, 3. 164, 10. 578, 20. II 31, 24. 11, 7. 20, 13. *al.* in *c. abl.* II 35, 3. *al.* ex I 119, 8. 145, 20. 155, 15. 133, 23. 376, 14. *al.* per *aliquem* II M 188, 14. animae pecudum non ex deo constantes I 157, 4. de = ex I 121, 14. — constat de I 92, 14. constitit de II 94, 18.
consternatus II M 224, 7.
consternere maria I 256, 6.
constituere: (hominem) bipedem II 27, 15. mortalem fragilem I 597, 16. mare innauigabile constituetur I 636, 21. se humilem constituit I 369, 12. se deum I 403, 8. se philosophum I 187, 3. *aliquem* tamquam deum I 14, 13. 692, 23. constituere in *c. abl. 25 fere locis.* in medio I 188, 10. 387, 8. 659, 11. in medium II M 195, 8. constitutus *pro participio praes. uerbi* esse (*cf. Woelfflin, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. VII 481. Goetz ibid. IX 307. Landgraf ibid. IX 560*): in caelo I 51, 4. mens in capite tamquam in caelo deus II 52, 19. (aliquo) in malo I 709, 11. 746, 5. in potestate aliqua I 730, 3. populus in spe constitutus (= Iudaei) I 426, 1. adfectus iracundiae in felle II 49, 6. in aliqua specula I 102, 3. peregre I 100, 6. in medio I 188, 10. inter (deum atque hominem) medius constitutus I 376, 9. 598, 4. constituti sub ictu mortis I 557, 21. [sub potestate nostra II M 229, 7.] *cf.* (in) conspectu.
constitutiones iuris peritorum I 436, 10.
constitutor I 88, 1. (rerum) (omnium) constitutor deus I 200, 9. 274, 11. 286, 5. c. huius mundi deus I 221, 8. *cf. etiam* deus.
constringere I 66, 11. 88, 12. 249, 11. 375, 7. 391, 4. 418, 21. II 24, 12. 85, 18.
construere nidos II 11, 15.
constuprare II M 218, 2.
consuescere: [consuerunt II M 232, 10.] consueuerat I 88, 7. consuesse I 83, 12. [consuesset I 89, 15.]
consulere: Apollo de Iudaeorum religione consultus II 129, 12. consultis auibus I 125, 23. [aliorum male consulta I 668 adn. § 12.]
iure consulti II M 198, 9.
consulto II M 200, 21.
consultor I 320, 1. 405, 9.
consumere (= comedere) inuicem I 368, 4. se ipsa philosophia consumit et conficit I 185, 12.
consummare I 136, 2. 146, 23. 213, 13. 366, 7. 485, 2. 596, 21. 609, 3. 629, 7. [668 adn. § 17.] 744, 17. 748, 15. 750, 20. 756, 6. II 91, 18. consummatus I 129, 9. 375, 16. II 95, 5. et perfectus I 8, 5. 372, 8. 381, 15. 580, 15.
consummatio I 571, 1. 629, 3. 630,

16. 631, 13. 664, 12. 714, 2. 755, 19.
consurgitur ad bella I 739, 12. in conuicia, in rixas et proelia et contentiones I 743, 3.
contagio I 162, 22. 437, 1. 567, 5. 649, 21.
contagium I 622, 5.
contaminare I 76, 9. 245, 11. 565, 15. 635, 16. se peccatis (uitiis scelere *sim.*) I 67, 17. 385, 12. 399, 8. 616, 2. 683, 22. contaminatus I 86, 21. 440, 20. contaminati spiritus (= daemones) I 164, 13. 471, 6.
contemnere bona prae uirtute I 581, 20.
contemplari (deum) id est mente cernere I 201, 2.
contemplatio caeli I 246, 18. II 120, 27. dei I 201, 16. 493, 19. 597, 11. *sim.* I 78, 7. uestes et pocula insatiabili contemplatione contrectare I 122, 16. [contemplatione (= ratione habita) mitissimae nostrae clementiae II M 213, 10.]
contemptor I 432, 4. 468, 13. II 108, 9.
contemptus (*adiect.*): iustitia contempta deo I 454, 12. quid contemptius dici potuit? II 81, 10.
contemptus (*subst.*): contemptui esse I 491, 3. 543, 10. *alicui* I 2, 24. 395, 17. 543, 10. 549, 3. in contemptum uenire I 77, 12. (ex, in) contemptu I 416, 19. 463, 15. 500. 7. 617, 12. 618, 2. in contemptu uiuere I 614, 7.
contendere *c. inf.* I 424, 5. 461, 17. 731, 8. II M 180, 4. [230, 8.]
contentio I 194, 1. 195, 1. 197, 21. *plur.* I 4, 5. malae I 498, 3.
contentus se suoque I 743, 16. et suo et paruo I 474, 6. scire I 195, 23.
conterere cibos II 36, 9. Orientem II M 195, 16. contriti I 193, 11. cibi II 35, 16. ingenium, tempus, aetatem in *aliqua re* I 181, 4. 261, 2. 272, 18.
contestari I 299, 3. 313, 21. 649, 4. II 127, 12. M 188, 10.
contexere: alteram (Parcam), quae (uitam hominis) contexat I 150, 21. historiam contexuit ex titulis I 42, 4. reliqua historia sic contexitur I 54, 18.
contextus spinae II 26, 4.
conticescere I 387, 13.
continens: in una sola fuit continentior I 38, 17.
continere libidines a filia I 427, 7. se a congressione I 559, 21. contineri in *c. abl.* I 65, 20. 118, 24. 143, 8. 148, 1. 190, 11. 372, 5. 498, 17. 734, 21. II 31, 15. *al. c. abl.* I 53, 8. 104, 26. *al.* se castris I 128, 16. se intra praescriptam portionem I 8, 13. figura id continebat quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 378, 22.
contingere: hoc bonum muta (= animalia) non contingit I 702, 17. materiam strictim I 149, 21.
continuare II 107, 20.
continuo I 153, 7. 260, 13. II 55, 17. M 195, 15.
contio I 463, 10. II 83, 1. M 205, 12. militum II M 194, 25. populi I 89, 2. contiones prophetarum I 634, 11. 653, 8.
contionari I 103, 9. 354, 5.
contorquere II 21, 6.
contra (*adu.*) I 142, 23. II 10, 5. disputare I 542, 4. disserere I 129, 14. 369, 2. quae contra sunt

posita II 30, 9. *cf.* dicere. -- quam I 422, 1. 539, 7. — *praepos.* quos contra I 542, 4. (contra quem I 744, 20. *al.*) *cf.* -que.
contractiora II 25, 13.
contrahere rictum II 79, 5. contrahi aegritudine I 536, 3.
contrarius uentus I 334, 5. *c. dat.* I 143, 14. *al.* quid inter se tam contrarium I 101, 13. contraria facit quam deus I 270, 3. e contrario I 10, 1. 120, 8. 133, 11. 471, 20. 556, 15. 615, 11. 697, 12. ex contrario I 390, 11. in contrarium ualere I 116, 11.
contrectabilis I 136, 16. 651, 2.
contrectare oculis II 7, 6. insatiabili contemplatione I 122, 16.
contremescere I 192, 9. 637, 2. II 130, 3.
contritio I 639, 9.
sine ulla controuersia = sine dubio I 559, 4.
contubernium I 43, 19. contubernii ueteris amicus II M 196, 2.
contueri I 482, 7. II 28, 4. 31, 9.
contumeliae ac ludibrio esse *alicui* I 395, 18. 477, 17. contumeliae uerborum I 725, 17.
conturbare: in intimis uisceribus stimulos omnes conturbat I 565, 17. conturbata illa prauaque mens (= diabolus) I 143, 4.
ex conubio et permixtione feminae procreare I 295, 16.
conuehere II 11, 17.
conueniens *c. dat.* I 45, 21. 484, 7. II 108, 16. est conuenientius ut I 751, 16.
conuenienter *c. dat.* I 73, 14.
conuenire [ad loca II M 231, 9. 232, 10.] *c. dat.* I 118, 5. II 4, 13. conuenit *aliquid* in *aliquem* I 43, 6. 49, 4. 527, 5. II 73, 12. aptissime ad I 676, 15. conuenit *c. acc. c. inf.* I 62, 17. 292, 1. 558, 10. [II M 229, 16.] — quod quia conuenit II 71, 25. conuenit inter *c. acc. c. inf.* I 138, 12. eos conuenturos inter se I 517, 7.
conuenticulum I 435, 6. conuenticula II M 189, 6. 215, 2. 233, 17. [213, 15. 232, 16.]
conuersiones caeli I 149, 1. *sim.* I 117, 11.
conuertere = se conuertere: conuerterunt ad perdendos homines I 695, 21. — uerba de Graecis conuersa I 713, 4. *sensu biblico*: conuertere homines ad dei cognitionem I 638, 8. *sim.* I 328, 19. 638, 13. II M 174, 16. se ad deum I 670, 20. 692, 11. *sim.* I 655, 3. — *cf.* manus.
conuiciari *alicui* amarissime I 85, 1.
conuicium bene uiuendo facere corruptis moribus publicis I 425, 18. conuicia I 259, 9. 426, 15. 743, 2.
in conuictum adhibere *aliquem* I 525, 5. admittere I 101, 14.
conuincere: conuictis inanibus (*neutr.*) I 95, 13. conuictus scelere II 111, 6. de uno deo I 43, 16. stultitia I 185, 11. *c. acc. c. inf.* I 123, 16. 187, 5. II 49, 20.
conuoluere (*mortui*) corpus I 362, 12. uestibus I 109, 10. longitudo in se conuoluta II 42, 3. iustitia stultitiae specie conuoluta I 452, 10.
cophini I 333, 6.
cum copia et gubernaculo fortunae simulacrum fingunt I 269, 2.
copulare I 386, 16. 422, 6. cum I 704, 14. 737, 8. II 132, 3. affinitatem II M 222, 14. dexteras II M 214, 18. *c. dat.* I 703, 9. sibi

I 91, 20. 376, 16. copulati inter se II 46, 9. duo elementa inuicem copulata II 106, 9.
copulatio sexus et corporum I 680, 23. feminae II 107, 23. feminei corporis I 740, 12.
coquere: legitime coctus II M 187, 13.
cor: si quid tibi cordis est I 409, 16. cordis humani aliquid habuit I 246, 9. quidam hebetis obtunsique cordis I 115, 1. aperuit corda eorum II M 174, 3. oculos cordis I 378, 4. cordis circumcisio I 347, 17. *cf. etiam Indic. rer.*
coram *c. abl.* I 165, 19. 425, 11. 21.
cordatior I 245, 5.
corium I 85, 19. quod corium (*coni.*, cruceo, croceo *codd.*) punica grana tegit II Ph 144, 126.
cornu: ille tollit audacius cornua II M 209, 20.
corona spinea I 380, 17. uirtus perfecta coronam uincentibus inpertit I 377, 12. dabitur ei corona uirtutis I 491, 9. coronam fidei adipisci I 761, 16. sempiterna II M 171, 8. uictrix II M 190, 17. — corona dicitur circumstans in orbem populus I 380, 18.
coronare deos I 97, 14. coronari panibus I 83, 14. coronatus spinis I 350, 10. nudi uncti coronati I 87, 8. uictores inmortalitatis praemio coronat (deus) I 699, 2. papillae paruis orbibus coronatae II 38, 10.
corporalis I 30, 3. 105, 4. 136, 15. 146, 16. 295, 17. 375, 9. 577, 20. 605, 17. 650, 17. II 9, 8. 15, 21. 39, 18. 53, 23. uita I 209, 7. 492, 3. 600, 3. 616, 21. 733, 1. haec corporalis uirtus quae dicitur fortitudo I 67, 21. bona corporalia I 275, 1. 601, 9. corporalia I 105, 2. 651, 2.
corporaliter I 324, 16.
corporantur fetus animantium calore et umore I 145, 19. nec umor potest corporari I 146, 3. corporatus est (Christus) I 381, 11. 724, 4. *cf. etiam* torporari.
corpus *cf.* induere. — = societas, uniuersitas: qui se dissociat ac secernit a corpore I 518, 13. [ius corporis eorum (*sc. Christianorum*) id est ecclesiarum II M 232, 11.] [Christianis id est corpori et conuenticulis eorum II M 232, 15.] [corpus Christianorum II M 232, 7. 233, 3.]
corpusculum quo induti sumus II 62, 5. corpuscula = atomi I 232, 13. 15. *item* indiuidua corpuscula II 86, 20.
cf. etiam conr-
correctio sui I 749, 2.
corrector prauitatis I 12, 10.
corripere = castigare I 709, 25.
corroboramenta uirtutis I 212, 7.
corroborare I 476, 8.
corrupte I 147, 14.
corruptela I 475, 10. *plur.* I 555, 11. II 117, 1.
corruptibilis I 106, 2. 122, 13. [131 adn. § 8.] 141, 21. 421, 22. 578, 16. 589, 22. 618, 24. II 123, 1.
corruptor I 36, 6. 74, 10.
corruptus: corruptiores I 561, 2.
coruscare auro I 481, 1.
cos I 125, 25. iram cotem esse dicunt uirtutis I 553, 13.
costae II 19, 23.
coturnata scelera I 560, 9.
coturnices I 303, 3.
crassitudo I 182, 2. II 19, 19.

crassus I 146, 2. crassior II 20, 18. 42, 10.
crates II 20, 4.
creare fanum I 91, 21. 690, 21. [aram I 47. 22. urbem I 45, 2.] liberos I 740, 7 (*cf.* I 284, 3. 296, 1). uermes intus creantur (*sc. morbo*) II M 211, 10.
creator (*de deo*) *deest, loco eius est* artifex auctor conditor constitutor effector fabricator factor institutor machinator opifex parens rerum (mundi), *quae cf.*
crebrescere I 632, 2. 756, 11.
crebro I 757, 14.
credere in deum I 713, 22. in Christum I 364, 2. in carnem I 358, 5. in *aliquid* I 313. 6. 358, 5. somniis I 189, 7. (Christum) deum credimus ex factis, ex cruce I 410, 2. ex eo quia I 407, 19. auctoritas creditae maiestatis I 39, 15. — pecuniam I 547, 24. — credo *insertum* I 25, 11. 82, 16. 239, 20. 254, 15. 444, 19. 484, 13. 675, 8. 687, 3. 710, 12. II 13, 22.
credibilis: quanto magis—credibile est II 75, 4. credibilius I 139, 3.
credulitas I 167, 9. 240, 7.
credulus I 240, 7.
cremare I 33, 12. 108, 14. uiuos II M 186, 9.
creuit animus uniuersis II M 226, 26. crescit audacia malis I 709, 23. *uix* I 631, 26 (quibus *sc.* temporibus *ablat. uid.*)
crimen: si criminis est immolare I 390, 12. in crimen uenire I 459, 18. stultitiae I 452, 3. *cf.* (crimini) dare.
criminatorem uocamus (*sc.* διάβολον) quod crimina—ad deum deferat I 130, 4. serpens ille qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3. *item de diabolo* I 158. 7. 489, 9. 695, 16.
criminosus *c. dat.* I 540, 11. criminosum est *c. inf.* II 108, 19.
crines cometarum I 636, 9.
cruciabilis I 650, 4.
cruciamenta I 328, 2. 395, 18. 404, 25. 476, 20. II M 234, 9.
cruciare: quid nos cruciemus enitendo I 197, 20. = cruci adfigere: I 337. 11. 338, 18. 369, 20. 721, 15. II M 173, 10.
cruciatus *plur.* I 12, 16. 318, 18. 735, 9.
crudescit pugna II M 224, 11.
crudis cicatricibus I 728, 23.
cruentare I 480, 3. 551, 23.
cruentus: fiscus II M 182, 7. dii I 432, 16. imperia II M 172, 5. scripta II M 179, 19.
cruor *et* sanguis *promiscue* I 383, 18. 560, 2. 3. 742, 11. 12. II 81. 16. II M 210, 11. innocentium I 399, 15. 425, 8. cruore campos inundare I 68, 23.
crusta marmoris II 88, 10.
crux: nisi (homo) crucem portandam patiendamque susceperit I 364, 3. *cf.* adfigere figere *et Indic. nom. s.* Christus.
cubiculum I 561, 2. II M 207, 12. 21.
cubile I 580, 12. 748, 8. II Ph 139, 62. *plur.* I 516, 8. 517, 4. cubilia hospitum uiolare II M 218, 10. cubilia diuini gregis II M 237, 8.
cubitare palam cum coniugibus suis I 710, 15.
cubitorum flexura II 37, 5. cubitis II 21, 9. 11.
culices I 120, 14.

in culleum insuere I 217, 11. nec culleum metuunt I 427, 8.
culmen II 26, 16. 34, 13. *cf.* columen.
in culpa esse I 390, 8.
culpare I 184, 19.
cultor (daemonum) I 165, 19. dei I 158, 17. 165, 15. 351, 4. 399, 10. 426, 9. 436, 13. 547, 14. II 105, 6. 10. deorum I 26, 19. 96, 16. 282, 23. 283, 2. 432, 5. 8. 439, 4. 7. fragilium cultores I 106, 1. cultores uanarum religionum I 443, 9. *adiect.* iustus et cultor dei populus I 631, 20.
cultrix deorum II M 185, 4.
cultura (terrae) I 538, 1. dei I 419, 14. de culturis (sacrorum) I 688, 16. — ut culturae uerterentur in siluam II M 180, 8.
cultus (*subst.*): agrorum cultibus I 348, 10. 635, 7. plebeio cultu (= ueste) II M 236, 7. *plur.* nimii corporis cultus I 126, 16. deorum I 281, 17. 691, 4. falsorum deorum I 328, 12. inpiis et uanis cultibus I 328, 19. deum iustis cultibus honorare I 279, 17.
cultus (*adi.*): cultiorem agrum II M 181, 14.
cum (*praep.*): cum mens secum tantummodo (= sola) esse coeperit II 58, 15. — moueri cum modo II 31, 12. uiuere cum uirtute, cum scelere I 242, 5. — *cf.* facere pariter.
cum (*coni.*) *cum indicatiuo: temporale saepe. — condicionale uel iteratiuum saepe, uelut* I 43, 16. 44, 4. 46, 1. 27. 73, 13. 80, 20. 87, 10. 96, 19. 24. 108, 22. 109, 11. *c. fut. II*: I 489, 18. 501, 14. II 50, 14. 58, 14. *identicum* I 49, 23. 92, 9. 123, 10. *al. causale* II M 183, 1. 190, 25. I 399, 2 *cum BH* audeant *scribendum uid.;* I 612, 11. quae cum in hominem solum cadit: *scribendum uid.* cadat, *et in adnot. ponendum est* cadant B^1, cadunt B^3, cadit *RSHP*, cadat *edd.* I 724, 26 cum—expellitur—fugatur *uid. esse* cum *identicum* (= eo quod). *concessiuum* I 557, 6. II 109, 4 (*cf. adn.*). — cum *inuersum c. infinitiuo histor.* II M 191, 13. — cum primum *c. indic. praes.* II Ph 137, 35. 36. cum primum coepit I 329, 14. *c. perf. ind.* I 714, 12. cum in ceteris rebus tum praecipue in .. I 405, 2. cum multa alia mira tum etiam hoc I 367, 19. cum aliorum prophetarum tum Esaiae I 331, 11. cum—tum etiam II 96, 6. cum—tum maxime I 6, 23. incredibile est —, quod (= quia) cum—ornata est, tum ut—colligantur II 28, 16. hieme cum maxime saeuiente (*cf. adn.*) II M 225, 4.
cumulandis honoribus I 1, 10.
cunae I 77, 20.
cunctari *c. inf.* I 272, 18.
cuncti *et* uniuersi *promiscue* I 205, 17.
cunei (*exercitus*) I 10, 17. armatorum II M 221, 1.
cupiditas = auaritia, studium lucri *cf. Indic. rer.* cupiditati ac miraculo esse I 472, 19. cupiditas uitae I 209, 22. curiosa et profana cupiditas I 142, 7. cupiditates ac libidines I 618, 2. *ad* cupiditas *cf. Brandt, Ueb. das Frgm. d. Lact. De mot. an. p. 9.*
uesana cupido II Ph 136, 17.
cupidus = auarus I 221, 18 (*cf.* 222, 5). 425, 20. *al.*

cupientissima ueri adipiscendi hominis natura I 178, 14.
cur *c. coniunct. in interrogatione directa saepe, uelut* I 11, 7. 30, 17. 37, 11. 38, 13. 70, 16, 18. 111, 11. II 23, 2. 81, 12. est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. est uero cur I 70, 21. ne ulla esset excusatio cur II 6, 12. *cf.* causa mouere.
curam dare II M 211, 5 (*de medico*). cura est *c. inf.* II Ph 143, 110. curae habere *aliquid* I 591, 16. curae esse *alicui* I 95, 20. 475, 12.
curare *aliquem* = sanare I 66, 21. 332, 10. 529, 4. 717, 27. peccata salubriter I 396, 18. *de medico absolute* II M 210, 9. 17. 211, 9 (sine spe). — *c. gerund.* II 124, 8.
curatio I 67, 5. 576, 4.
curia I 183, 12. 709, 5.
curiose: curiosius ac liberius ea intuentur I 162, 3.
curiosus I 142, 6. 245, 8.
currere: current torrentes sanguinis I 759, 2. ut expeditus curras I 531, 13. carmina dulci modulatione currentia (*an* decurr. *?*) I 400, 7.
cursus publicus II M 201, 13. *item* dispositis ab Oriente cursibus II M 214, 12.
curtus I 538, 21.
curuare I 98, 4. se II 121, 1. curuari (= se curuare) I 102, 8. 173, 15. II 21, 8.
curuatura II 37, 11.
curuus II 121, 2.
cuspis II Ph 145, 136.
custodire (= seruare) mandata I 395, 2. fidem I 324, 6.
custos deus I 531, 9. custos finium deus I 78, 18. *cf.* deus.
si cutem (= corpus) lauarint I 467, 25.
cymbala I 51, 5. 690, 5.

Daemon: daemonas grammatici dictos aiunt quasi δαήμονας, id est peritos ac rerum scios I 163, 13. (daemones) sibi geniorum nomen adsumunt: sic enim Latino sermone daemonas interpretantur I 164, 17. — daemona I 164, 8. daemonas I 107, 17. 163, 13. 18. 164, 18. 165, 2. 386, 13. 19. 387, 4. 17. 19. *cf. Indic. rer.*
daemoniacus *cf.* daemonicus.
daemoniarches I 169, 18. daemoniarchen I 163, 12 (-em *P*). 697, 8.
daemonicus (daemoniacus *S*) spiritus I 387, 11. daemonica (-iaca *HP*) potentia I 331, 9. daemonicae fraudes I 396, 2 (daemonum *BS*). *item* I 320, 16 *scribendum, ubi* daemonicas *SPV*, -iacas *BRH*.
damnare: ea in quibus adpetendis cupiditas hominum damnatur I 122, 11. illos erroris stultitiaeque I 276, 16. ad poenam I 666, 22. aeternam I 601, 21. ad mortem I 102, 20. ad perpetua tormenta I 760, 15. ad aliena (corpora) damnari I 707, 10. in aeternam poenam I 490, 7. in aeterna supplicia I 461, 16. aeterna morte II 131, 16. uoluntaria morte se ipsum damnare I 744, 13. ob latrocinia damnati I 350, 17. = repudiare II M 175, 2.
damnatio: hominis (= per hominem) damnatio ad carnificinam I 434, 18. animarum pro meritis ad aeterna supplicia damnatio I 157, 2.
damnum: qui alteri fecerit lucrum, sibi damnum I 731, 13. nec luna

amissae lucis damna reparabit I 757, 16.
dapibus sacrificare II M 185, 5.
dare: *infin. fut. pass.* datuiri I 343, 14 (*cf. adn. crit. et hoc in Indice* '*coniugatio*'). — se praecipitem dedit de tribunali II M 205, 18. dare curam II M 211, 5. dare honorem *alicui* I 696, 4. simulacra igni dabuntur I 646, 11. animantes tutelae hominis atque usibus datae sunt I 594, 19. ipse custodiae dabitur I 759, 6. ut (illi) dentur ad uitam beatam I 649, 8. da cupidum, iam tibi eum liberalem dabo (= faciam *?* *cf.* 6 reddam) I 260, 7. dare *c. infin. act.* I 69, 19 (hominibus in homines saeuire non dabitur). 98, 17. (101, 17.) 146, 1. 639, 14. II 11, 16. Ph 137, 34. *c. infin. pass.* quibus de (= ex) rebus intellegi datur I 72, 1. 470, 2.
datiuus: proprius precantibus surdus, colentibus caecus II 72, 17, 18. precantibus inmitis I 746. 17. fugienti turbam solitudo laudatur I 228, 20. — *localis* non lapsura solo poma II Ph 137, 30. — *dat. commodi incommodi* uobis tempus aureum reuertetur I 421, 14. nobismet ipsis nascimur I 604, 15. hominibus intercidit communitas uitae I 416, 14. Saturno sexagenarii in Tiberim deiciebantur I 688, 20. quae fiunt Matri Magnae (*sc. sacra*) I 689, 4. *cf.* adquirere adsumere constituere depingere mactare profundere prosecare sperare. — *dat. iudicantis* nemo deo pauper, diues I 447, 4. deo humilis et abiectus I 448, 20. nobis serui non sunt I 448, 1 (*cf.* nemo apud eum seruus I 447, 2). *alia* I 268, 13. 410, 14. 748. 7. II 110, 4. — *dat. energicus* illi aduersarius exsurgit I 476, 4 (*cf.* 6). *sim.* I 67, 18. constituit generi hominum uexatricem I 269. 12. confessoribus effodiebantur oculi *eqs.* II M 215, 15. nascitur ei ulcus II M 210, 8. solent mortuis nomina inmutari I 82, 16. libelli in usu sunt omnibus II 125, 11. quibus ciuiles actus admodum rari (*erant*) II M 180, 12. *alia* I [48, 11.] 60, 21. 109, 4. 257, 14 s. 327, 9. 375, 1. 478, 4. 530, 6. 580, 5. 604, 6. 664, 22. 672, 1. II 38, 21. 46, 16. 79, 7. 110, 4. suo sibi gladio pereunt I 267, 2 (*cf. Terent. Ad. 958*). qui deo sua sibi opera praetulerunt I 115, 12. *cf.* crescere uelle (quid sibi uult?). *dat. ethicus* tu mihi per omnes portas circumcurses? I 526, 21. *dat. finalis* malo generis humani II M 218, 17. statuit imperator proelium diei Kalendarum II M 226, 27. *cf.* dare tradere. *dat. praedicatiuus* nobis datum est caelum stantibus intueri I 98, 17. *cf.* cognomen nomen. *dat. auctoris* quibus non est ueritas cognita I 484, 16. iustitia contempta deo I 454, 12. inexorabilis ei I 746, 17. exsecrabile generi humano facinus I 80, 14. — *cf.* accedere decedere esse.
dator I 192, 7. 482, 14. uitae I 39, 3. dator uitae deus I 379, 18. *sim.* I 297, 12. II 131, 10.
de *saepissime* = ex: *cf. omnino* non de nostro, sed ex illorum numero existunt qui I 472, 1. si ex urbibus sustulerat, de caelo quoque sustulisset I 113, 7. *item* I 740, 15—17. 741, 13 s. *sensu separatiuo*

cf. commeare emanare excedere exilire exire existere migrare procedere profluere. — abigere delere depellere deponere egerere eicere excludere excutere extrahere fugare liberare pellere rapere reicere tollere trahere transferre. *ad significandam originem cf.* esse generare gignere nasci oriri. unus de philosophia locus I 534, 19. concrescere condere conpingere conponere constare esse fabricare facere (fieri) figurare fingere formare. [ut (uirtutem) faceret de malorum conflictatione perfectam I 602 adn. cr. § 6.] rerum summa uel de simplici duplex uel de duplici simplex II 34, 20. — capere captare colligere legere percipere proferre. solacium habere de I 462, 7. — apparere capere cernere colligere coniectare docere existimare firmare intellegere noscere probare sentire sperare. *sensu partitiuo cf.* accendere alere augere esse inplere inponere inspirare notare. pars exigua de toto I 8, 17. de multis pauca I 428, 3. particula de II 92, 7. aliquid de suo I 243, 2. *sensu relationis*: illud M. Marcelli de consecratione Honoris atque Virtutis (= quod templum Honoris et Virtutis consecrauit) I 73, 24. facile de damno est I 731, 13.

debacchatus in orbem terrae II M 196, 6.

debellare I 35, 6. 347, 4. 719, 18. II M 206, 12. debellauit deus persecutores II M 235, 2.

debellatrix pudoris libido I 32, 5.

debere: debuisse fieri aliter (*imperson.*) II 16, 22. quod aliter fieri debuit II 14, 14. nihil fieri aliter debuisse II 10, 18.

debilis: pedes ad ambulandum debiles II 32, 11. = mutilus I 512, 1. 589, 14. II 26, 9. *item, ut uid.* I 6, 1. 330, 11. 331, 6. 332, 10. *cf.* aeger. — curta et debilis disputatio I 538, 21.

debilitare (= mutilare, truncare) I 469, 6. II M 215, 15. — II M 225, 6.

debitor I 708, 12.

decedere: id cui nihil decedere possit I 8, 7. ut naturae inmortali quicquam decederet I 369, 3. ex re tenui II 60, 4. cum sol decesserit I 483, 7. *sim.* I 118, 11.

decens II 35, 2. 37, 4. 47, 22. decentissimus II 33, 1. 37, 10.

decenter II 36, 10.

decentia II 27, 2.

deceptor II 73, 6.

deceptrix I 745, 3.

decere: decet *c. acc. c. inf.* I 492, 9. nec enim decebat ut I 179, 4.

decerpere II 6, 12. 36, 20.

decĭdere: quotiens montes deciderint abrupti I 589, 6. in hanc foueam decidit (*prouerb.*) I 139, 12. in peccata I 572, 21. in tenebras II M 192, 12.

decies (*pro numero rotundo*) I 390, 2.

furtim decipere I 76, 18.

declamatorium dicendi genus I 215, 13.

declarare = ostendere I 15, 13. 366, 11. *al.* declarauit dicens I 311, 16. 328, 6. *sequitur* quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 311, 5. gratulandi officium uoce declarant II 78, 21. = explicare II 106, 22.

declinare: *trans.* in malis declinandis I 595, 8. *intrans.* a (fide) I 442, 13. 703, 28. in (malam partem) II 58, 17. 158, 6.

[declinatio I 130 adn. § 5.]
declinatio: *III decl. abl. sing.* ciui II 124, 4. primori II 31, 8. inferiori II M 210, 8. uolucre I 624, 9. insipiente I 474, 18. inerti, inerte, *cf.* iners. *genet. plur.* mensum II Ph 137, 27. uolantum II Ph 146. 155. alituum II Ph 146, 157. *declinatio graeca cf.* aer aether anastasis daemon daemoniarches monarchia peplos. *notabilia ex declinatione nominum propriorum: sing. genet.* Philemonos II 156, 7. a Dioclete (*nom.* Diocles) II M 237, 10. *accus.* Io I 39, 22. 40. Melissea I 91, 7. 690, 10. Thalen I 216, 21. *uocat.* o Carneade (-des *V*) I 454, 11. *plur. dat.* tribus uirginibus Cecropidis I 66, 17. *accus.* Curetas I 86, 19.
decliuis I 490, 20.
decocta cute II M 197, 20.
decor I 459, 19. II Ph 144, 124. decoris II 27, 5 (*cf.* 10). decorem I 206, 2. II 27, 7. 34, 12. decore I 459, 18 (*cf.* 19). II Ph 145, 149. *an* decore *a nomin.* decus? II 9, 4.
decorus II 36, 20.
decrepitus senex I 35, 17.
decrescere II 95, 7.
decreta disciplinae I 453, 14. decretis placitisque I 627, 24.
decuriones II M 196, 22.
decurrere: decucurrisse (decurrisse *GR*) I 516, 11. decurrit sanguis II M 210, 14. astra per spatia caeli I 117, 7. ad praesidia (deorum) I 108, 22. *sim.* I 165, 8. ad alios homines I 516, 11. spatium II 51, 14. decursis propositi operis septem spatiis I 667, 16. decurso temporum spatio I 585, 29. *sim.* I 752, 10. uita I 379, 11. si iuuenilis aetas uirtute decursa est I 621, 1. decursis operibus I 3, 20. oratio cum suauitate decurrens I 562, 13. *sim.* I 351, 7.
decursus (*plur.*) aquarum cadentium II 22, 24.
decus II 38, 12.
dedecorum maculae I 379, 8.
dedere se *alicui rei* I 1, 6. 105, 2. [mentem religioni II M 229, 11.]
dedicare circum II M 191, 8.
dedicationes templorum nouorum I 561, 14.
dedignari *c. inf.* I 682, 3.
dediscere I 190, 7.
deditio II M 225, 20.
deducere = ad supplicium deducere (*hoc* II M 221, 2) II M 188, 16. deductum clementer a genis mentum II 36, 21. *translate* ad I 96, 12. 97, 8.
deesse: non deerant II M 182, 4. non defuerunt qui II M 191, 15.
defectio mundi I 757, 19.
defendere: non poterit defendere Aristoteles quominus habuerit mundus principium I 151, 20. *sim.* I 526, 20.
in defensionem sui nihil dixit I 350, 1.
deferre *alicui* obsequium I 749, 13. honores I 56, 23. 25. II M 209, 19. beneficium II M 198, 6. nos (*sc.* διάβολον) criminatorem uocamus, quod crimina ad deum deferat I 130, 4 (*cf.* delator). ad Herculem de furto I 687, 16.
deficere: ne te deficiat oratio I 104, 4. re et sensu deficimur (-mus *SM*) et uerbis I 9, 2. 5. *absolute* I 178, 1. 571, 10. 670, 16. sub onere II 64, 2. iam deficiens (*de moribundo*) II M 201, 5.

defigunt oculos suos solo I 99, 6. defixus I 139, 13. humi I 585, 3. in terram I 263, 1.
definire I 156, 25. 180, 7. 446, 4. 700, 15. II 114, 12. *al.*
definitio I 195, 19. II 56, 23.
deflagrare (*de ira*) II M 188, 6.
deflagratio (defraglatio *B*) II 127, 1.
deflectere *trans.* II M 185, 16. *intrans.* in uitiorum uiam I 485, 16.
deflorescentem (philosophiam) I 188, 20. defloruerat philosophia II 83, 18.
defluens ex fonte riuus I 392, 10.
deformare I 68, 1. II 34, 2. 47, 24.
deformis I 68, 3. 84, 1. II 25, 17. 75, 8.
deformitas II M 218, 5.
defugere I 412, 3.
defunctus (= mortuus) homo I 60, 19. defuncti = mortui I 55, 25. 109, 9. 173, 9. 391, 9. 654, 1.
degere uitam I 6, 6. 191, 3. 583, 19. communem I 414, 15. erraticam I 516, 6. senectutem II M 196, 11. *intrans.* sub aliena dicione atque imperio I 475, 15.
deglabrato corpore I 82, 2.
degustare I 573, 9.
dehinc II Ph 141, 91.
deicere: *proprie c. abl.* I 732, 15. fastigio imperii II M 175, 7. (Hercules) aues deiecit (sagittis) I 31, 13. 32, 3. aqua imbres maximos II 88, 14. oculos suos ab alto I 99, 5. = perdere: hominem I 158, 9. 387, 22. ui et uiolentia I 270, 11. qui non uult se ipse deicere (*sic R*, decipere *cett.*), abiciat inimicas uoluptates I 563, 3. — animi deiectus (dis- *cod.*) II M 183, 10.
deierare per (superos) I 38, 9. 247, 11.
deinceps I 183, 1. 280, 2. 665, 6. 695, 8. II 61, 2. 156, 14.
deinde: post deinde I 600, 18. postea deinde I 162, 4. post haec deinde I 55, 2. deinde rursus I 313, 5. II 122, 5. *ellipsis quaedam* deinde quod (= aliud argumentum est) I 324, 4. 620, 18. *sim.* deinde I 382, 9.
delabi e caelo I 306, 12. in Academiae sententiam II 51, 9.
delator I 120, 18. ille qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3 (*cf.* deferre).
delectabilis I 489, 12. 533, 19. 557, 2. [603 adn. § 14.] 608, 10.
delectare: delectabit se conscientia I 400, 14.
delectus *cf.* dilectus.
delegato sibi officio I 12, 12.
delenimenta I 486, 7.
delenire I 2, 27. 556, 18. 561, 11. 667, 24. 741, 5. 743, 5.
delere nomen *alicuius* de familia I 461, 1.
delibare II M 216, 2. pudicitiam (nubentium) I 78, 2.
delicate I 598, 6. II M 193, 8.
delicatus I 229, 4. II 45, 19. [62 adn. § 3.] 63, 3.
deliciae II M 197, 4. homines usque ad delicias abundantes I 522, 1. in deliciis habuit adulescentem I 682, 17. milites summis deliciis excepti II M 202, 13.
delictum I 373, 12. 425, 14. 533, 6. II 116, 11. 122, 19.
deligare oculos ceteris I 257, 13.
delinquere I 738, 9. 749, 4. II 81, 13. 113, 13. 114, 2. aduersus deum I 312, 8. neque factis neque sermone I 533, 13.
deliquescere I 620, 2.
deliquium solis I 718, 12.

deliramentum II 23, 8. deliramenta I 232, 12. 336, 8. 611, 21. II 89, 26. inconsideratae leuitatis I 269, 20. *sim.* I 410, 9.
delirare I 183, 9. 190, 17. 442, 6. 593, 8. 707, 17. 710, 5. 755, 14. II 85, 14. *c. acc. c. infin.* I 628, 20. de mundis delirauit (Epicurus) II 86, 19. quicquid de caelo physici delirant I 196, 21. omnia quae delirat Lucretius II 22, 2. — quo (*sc.* Epicuro) sano ac uigente nullus aeger ineptius delirauit I 233, 18. qui (*sc.* Leucippus) ea loqueretur quae nec aeger quisquam delirare nec dormiens posset somniare II 85, 1.
delirus I 116, 4. 138, 16. 517, 9. 624, 11. 707, 1. II M 175, 10: o delirum caput! I 408, 1. numquam quicquam in rebus humanis dictum esse delirius I 243, 16. *sim.* I 239, 17. 627, 14.
delitiscentes sub nominibus mortuorum (daemones) I 171, 13.
delubrum I 37, 3. 61, 6. 113, 7. 182, 21. cum delubris et ludibriis suis I 463, 5.
deludere *aliquem* I 39, 7. 202, 16. 370, 20. 21. 558, 3. 696, 19. II 94, 3. insidias I 457, 26.
dementare II M 181, 10.
dementire I 386, 20. 621, 7. dementisse I 248, 1.
demereri I 390, 6. deum II 108, 9.
demergere I 334, 9. demersus in puteo I 266, 6. 8. se in ima demersit I 589, 17. fluctibus I 589, 3. his obscenitatibus animas uelut in caeni gurgite demersit I 565, 24. animas suauitatibus mortiferis tamquam luto caenoque demerserunt I 604, 9. terrenis (*translate*) demersus I 499, 8.
demigrare ex I 670, 13.
deminuere: laesum ac deminutum corpus I 382, 18.
deminutio (lunae) I 759, 15. deminutiones lunae I 117, 13.
demittere: scapulae a ceruice demissae II 37, 2.
pronomen demonstratiuum (*uel determinatiuum*) *omissum post relatiuum:* apud quem haec institutio profecerit, (*sc.* is) excitabitur I 94, 11. 252, 16 (*om.* id). 281, 20 (*om.* ea). — quid ergo quaeris quae nec potes scire nec si scias, beatior fies? I 142, 8. *cf.* is. — nullo non addente aliquid ad quod (ad id quod *B*) audierat I 148, 4.
(alia animalia) demulcent aures II 79, 4. demulsis auribus I 202, 8. id quod sensum demulcet I 562, 19.
demum II 75, 10. *cf.* tum tunc (demum).
denegare I 97, 4. 348, 2. 434, 15. II 8, 14. 16. M 182, 13.
denique *saepissime, uelut* I 112, 17. 138, 13. 140, 18. 142, 4. 147, 11.
dens *cf. Indic. rer.* — ferreis dentibus saeuire I 434, 9.
denudare I 84, 1.
denuntiare I 169, 13. 170, 6. 272, 4. 306, 14. 324, 15. 336, 9. 343, 14. 345, 7. 349, 9. 714, 24. quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 345, 7.
denuo I 22, 5. 345, 9. 572, 5. denuo regeneratus est I 295, 10. ad infantiam denuo reuoluti II 35, 11. denuo ad uterum reuolui atque ad infantiam regredi I 655, 15.
deorsum I 98, 14. 102, 14. 146, 17. 173, 18. 244, 4. 275, 4. 598, 11.

deorsum (-us *P*) uersus (*aduerb.*) I 254, 22.
depelli a recto I 761, 11. de sententia I 176, 6. 442, 3.
dependere *cf.* rependere.
deperire *aliquam* (*amore*) I 38, 18.
depingere *translate* I 453, 2. 508, 7. sibi *aliquid* I 421, 8. 570, 6. in uisceribus hostiarum futura I 385, 8.
deplorare *aliquid* I 350, 18. 351, 8. de I 112, 12. perdita et deplorata nequitia I 74, 7.
deponere arma I 725, 21. purpuram (uestem) II M 202, 20. 206, 10. imperium II M 196, 1. 8. 202, 20. spiritum I 382, 13. 14. errorem I 87, 6. 286, 4. *sim.* I 96, 7. 404, 25. omnem malam cogitationem de cordibus I 421, 13.
depopulatus est terras I 719, 18. qui aetatem inbecillam libidini suae depopulandam substrauerint I 566, 4. *passiue* terra omnis depopulabitur II 109, 17.
deportare I 23, 13. 15. II 124, 6.
deposcere II 84, 18.
depositum II Ph 141, 94.
depraedatio I 756, 21. mutuae depraedationes I 737, 1.
deprauare: iustum prauitas hominum deprauare non poterit quominus deo studeat I 549, 8. deprauati sunt ab itinere recto I 395, 21.
deprauatio II 106, 19.
deprecari pro delictis I 749, 11. = precari: *aliquem* I 456, 10. II M 221, 14. 234, 19. 238, 1. misericordiam deprecantes I 557, 22.
deprehendere I 64, 24. 65, 4. in sacrilegio *aliquem* I 111, 10. *sc. animo* I 44, 13. 92, 23. 94, 4. 186, 13. 196, 9. II 79, 20. *al. c. dupl. nomin.* I 35, 15.
deprimere in imum I 266, 11. animas suas a caelo in terram I 379, 19. illa (animalia deus) depressit ad terram II 27, 16. auxilium praestare depressis et laborantibus I 515, 14.
depromere I 268, 6.
depugnare cum *aliquo* I 194, 1. 420, 19.
depulsores malorum I 165, 3. 696, 5
derasis membris I 689, 11.
derelinquere I 12, 13. 70, 22. 422, 1. 460, 24. 714, 20.
deridere I 22, 2. 90, 5. 108, 7. 110, 4. 403, 1. 465, 3.
deridiculus II 23, 13.
derigere *cf.* dirigere.
deripere II M 179, 5. 187, 10. 205, 18.
derisio I 77, 10.
derisui esse I 491, 3. *alicui* I 395, 17. II M 179, 1.
derogare nihil persuasioni publicae I 41, 21. fidem praeceptis I 723, 21. *intrans.* religionibus I 89, 5.
descendit pluuia I 303, 3. unde disciplina eius descendat I 229, 11. (error) descendit ex I 76, 12. 544, 11. II 76, 5. scientia ab I 271, 6. ut ad materiam propositam per ordinem descendat oratio II 70, 24.
desciscere a deo I 705, 10. 747, 12. ab (humanitate) I 79, 12. 168, 22. 304, 15. II 77, 18. [a substantiae caelestis uigore I 131 adn. § 8.] ad deteriora I 568, 1.
describere *cf.* discr-
descriptio (*an* di-?) temporum I 592, 16.
descriptor morum I 428, 5.
desecare II M 215, 17.
desertio I 418, 19.
desertor I 461, 9. 671, 23. salutis

publicae II M 224, 3. desertor imperator II M 228, 3.
desertus I 303, 14. desertae solitudines I 758, 16.
deseruire I 116, 19. 337, 19. 483, 2.
desiderare *c. acc. c. inf. praes.* II 110, 19.
desidĕre: quotiens desederint terrae in abruptum I 589, 3.
desiderium: desiderio esse *alicui* I 60, 23. desideria carnis I 377, 5. 724, 4. II 63, 4. corporis II 118, 13. corporis animique I 617, 18.
designare I 20, 3. 184, 10. 336, 10. 356, 7. 419, 19. 659, 13. cum libido haec facinora designet I 566, 16.
designatio personarum ac locorum I 330, 7.
desinere: desinimus, cum interimus I 150, 20.
desipere: desipuerint (desipierint) I 125, 9. — I 439, 21. 462, 6. II 10, 15. 80, 8. aniliter I 108, 10. inepte adroganterque I 547, 4.
desolare I 639, 14.
desperare de deo I 468, 19. de se I 571, 10.
desperatos uocant (*eos*) qui I 426, 11. desperatius I 426, 12.
despoliare I 427, 9. 519, 1. 550, 15.
despondere sororem *alicui* II M 222, 12. desponsa fuerat *alicui* II M 236, 2.
destinare *aliquid alicui rei* I 5, 7. ad aeterna supplicia I 585, 25. destinati litoris portus II 100, 19.
destituere: destitutis agrorum cultibus I 635, 8. largire destitutis I 522, 9.
destringant aciem ingeniorum suorum I 463, 21.
destructilis II 132, 13.
destruere I 137, 12. 16. 17. II 54, 19. deos suos I 468, 14. religiones I 470, 6. 15. (religionum) capite destructo I 61, 11. 180, 2. facta eius mirabilia I 407, 22. suas disputationes moribus I 404, 11.
desuper I 140, 12. 575, 12. II 82, 6. 10. 90, 13. Ph 144, 133. 134.
detegere falsa I 94, 12. 107, 21.
detersit lacrimas maerentium II M 172, 11.
deterere: detriti lacus qui non habent uenam I 394, 15. (cf. adn.).
deterior I 173, 7. 491, 15. in deterius prolabi I 631, 25. natura in deterius prona I 195, 16. deterius *adu.* II M 180, 24.
determinare I 199, 6. 394, 13. 494, 16. 498, 15. 630, 5. 702, 2.
detestabilis I 32, 17. 408, 17. 468, 9. 528, 1. 635, 19. 689, 7. 692, 21. 741, 3. II 98, 9. M 182, 9. 208, 4.
detestabiliter I 431, 3.
detestari I 725, 15. II M 204, 8. detestandus I 343, 2. 520, 9. *al.*
detestatio I 469, 13.
detinere I 73, 19. detentus II M 225, 18.
detorquere *aliquem* a dei contemplatione I 493, 19. *aliquid* ad I 563, 8. II 106, 3. a I 525, 12.
detractio uitiorum I 488, 6.
detrahere spolia II M 217, 3. *alicui aliquid* I 31, 15. 110, 16. 18. 368, 17. 370, 6. 536, 19. II 61, 13. 76, 21. 82, 3. M 207, 5. *aliquem* cruci I 362, 5. patibulo I 720, 10.
detrectare = nolle II M 184, 18 (*cod.* detract-). 217, 12 (*cod.* detract-). *aliquid* II M 183, 18. *c. inf.* II 14, 10.
detrudere ad poenam I 270, 12.
detruncare I 502, 12. II M 215, 16.
deturbare [II M 213, 6.] *aliquem*

equo I 731, 18. in Tiberim II M 224, 14.
deuagari: ne longius a materia deuagetur oratio II 84, 9.
deuenire ad II 74, 6. 109, 14.
deuertendum huc fuit I 271, 17.
deuerticulá I 506, 15.
deuexum caelum I 255, 16.
deuincire II 31, 11.
deuitare I 252, 15. 404, 25. II 74, 6.
deuium iter I 400, 1. longe deuium a ueritate iter I 271, 14. uiae deuiae I 395, 3. deuii anfractus I 5, 25. uita deuia I 205, 2. 378, 22. [571, 16.] secta I 616, 16.
deuolui ad stultitiam pecudum II 98, 18. a summo II M 175, 8.
deuorare I 50, 19. 25. 78, 7. 85, 1. 757, 1. animas I 172, 2. orbem terrae II M 201, 28.
deuoratio: 'facta est' inquit ‚hereditas mea sicut leo' (*Ier. 12, 8*) id est praeda et deuoratio factus sum heredibus meis I 365, 18.
deuotio I 158, 3. 440, 13. 464, 5. 476, 8. 567, 15. 579, 21. 580, 15. II 62, 2. M 190, 10.
deuotissime I 124, 9. 514, 4. 670, 2.
deuouentur templa I 170, 16. deuota mors II M 227, 25. mens I 249, 17. deo suo fides I 420, 4.
deus *cf. Indic. nom.* — *uoc.* summe deus II M 226, 18. 22. 24. deus caeli (*de uero deo*) I 665, 1. — *saepe nomen* deus *coniungitur cum substantiuis appellatiuis (saepe ita ut postponatur), quae uim adiectiuorum habere uidentur, cf.* ille summus et conditor rerum deus I 712, 4. II 124, 9, *nisi forte quibusdam locis nomen* deus *potius pro adiectiuo positum est: cf.* artifex. conditor. constitutor. custos. dator. doctor. effector. fabricator. factor. inluminator. institutor. machinator. magister. opifex. praeses. rector. summus deus *cf. Indic. nom.* — *plural. constanter* dii diis, *saepissime, uelut* I 8, 14. 11, 10. 13. 16. 33, 3. 36, 19. 39, 11. 40, 21. 42, 3. 61, 19. 62, 6. 63, 25. dii flagitiorum I 74, 9. de diis feminis I 40, 21. maiorum gentium dii I 60, 7.
dexter: pars dextera I 43, 13 (*coni.*, dextra *codd.*). 44, 4. 45, 21. 46, 3. [alter est deo tamquam dextera (*sc. manus*) I 130 adn. § 2.] qui sederet ad dexteram dei I 314 [1]. 4. 721, 14. [te dextera dei potens ab omnibus periculis protegit I 668 adn. § 14.] dexterae copulantur II M 214, 18. [cum dextris (*an* dexteris *scribendum?*) sinistra iunguntur I 602 adn. § 3.] partes dexterae (*V*, dextrae *BP*) II 34, 9. dexterior I 488, 10. 735, 7. II 43, 12. aut dextro aut sinistro uersus (uersum *V*) I 187, 25.
dextrouersum I 506, 16.
diabolus: hunc (spiritum) ex bono per se malum effectum Graeci διάβολον appellant, nos criminatorem uocamus, quod crimina in quae ipse inlicit, ad deum deferat I 130, 4. serpens uero ille qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3. — *cf.* zabulus *et Indic. nom.* diabolus.
dialectica (*fem. sing.*) I 212, 21.
dicare: I 72, 17. homines dicati deo I 758, 8. dicatae deo mentes I 399, 15.
[dicatio (*titulus praesidis*) tua II M 229, 16. 230, 13.]
dicere ius *alicui* II M 188, 23. cau-

sas suas II M 188, 25. *sequitur* quod *c. coni. (pro acc. c. inf.)* I 93, 3. 594, 11. 715, 25. 716, 7. II 121, 14. dico *confirmandi causa additum* I 13, 6. 87, 7. *al.* — (redegit humanam uitam ad similitudinem) non dicam (mutorum), sed (pecudum ac beluarum) I 251, 17. 407, 18. II M 180, 14. *item* non dicam—sed etiam II 110, 4. homo si sibi credit, ut non dicam stultus, certe adrogans est I 213, 18. — *formulae occupationis*: dicet aliquis I 30, 12. 172, 3. 447, 20. dicet aliquis fortasse I 501, 1. 530, 15. dicet fortasse Stoicus I 543, 7. sed dicet aliquis I 683, 24. at enim dicet aliquis I 71, 7. dicat fortasse aliquis I 9, 19. 165, 11. 382, 1. fortasse dicat aliquis I 59, 4. dixerit fortasse quispiam II 121, 12. — *partic. perf.* non est opus dicto scienti quid uelimus I 580, 6. *partic. praes.* sicut Malachiel indicat dicens (*sequitur oratio recta*) I 306, 15. declarauit I 311, 16. 328, 6. ostendit I 314, 6. 367, 11. docet I 318, 9. 325, 11. pater summus—ad filium loquitur dicens I 366, 14. ut hoc Solomon testatus sit dicens I 719, 23. *supinum* infanda dictu I 635, 14. [II 62 adn. § 5.] inprobum I 533, 16. nefas I 605, 8. prona I 4, 2. pudenda I 470, 8. — contra dicere I 133, 4. 606, 17. contra quem dicitur I 744, 20. — scientia bene dicendi I 3, 8. *item* bene dicere I 3, 11. *cf.* benedicere maledicere.

dicio I 156, 21. 475, 15. 564, 19. II 102, 8.

dictare II M 226, 18.

dictitare I 153, 12.

diducere II 32, 6.

dies *mascul. saepe, uelut* I 40, 4. 116, 7. 117, 22. 128, 17. 143, 2. 349, 7. 362, 2. 7. 13. 367, 10. 382, 10. II M 186, 11. 16. 188, 10. 197, 19. ante certam (certum *V*) diem II 16, 9. una nocte atque una die II M 228, 4. — toto die I 390, 4. totos dies I 390, 11. II 11, 17. diebus ac noctibus I 197, 20. — in diem laborare I 12, 14. in diem uictus quaerendus I 258, 18. sol oritur in diem I 144, 8. in dies inualescente iustitia I 439, 3. in dies singulos expectare *aliquid* I 664, 12. saepe in die I 390, 18. per diem (= interdiu) II 58, 20. per multum diem II M 197, 19. quid ergo non diem noctem uocant, solem tenebras? I 462, 19. ille cui nox pro die est et dies pro nocte II M 194, 5.

differentiam nullam facere delictorum I 709, 19.

differre *c. inf.* II M 183, 23. — a I 29, 13. 133, 15. *al.*

difficile *adu.* I 491, 1.

non difficiliter II M 183, 14.

diffidentia I 399, 1. 726, 15.

diffidere *c. abl. rei* I 581, 18. *item* diffisus II M 225, 17. de potestate I 111, 11. — I 468, 15 (cf. adn.).

non diffiteri I 121, 10. 276, 17.

diffluere: corpus I 247, 7. 620, 6. artus I 33, 12. membra II M 214, 8. ulceribus I 681, 22. disciplina I 476, 9. mendacium I 177, 21.

diffundere: caro ingens in horrendam magnitudinem diffusa II M 183, 3.

digiti (manuum et pedum) *cf. Indic. rer.* — homines timent opera digitorum suorum I 99, 6. figmenta

digitorum I 102, 15. 274, 12. opera humanis digitis laborata II 120, 26. *sim.* I 443, 12. ritus ad solos digitos pertinens l 467, 4. tura tribus digitis conprehensa in focum iacere I 460, 16.
digladiari I 265, 3.
dignari *aliquem aliqua re* I 286, 10. 522, 11. *c. inf.* II M 237, 6.
dignatio I 496, 4.
dignus audiri I 532, 12.
dilabi in cinerem I 108, 16. II 102, 2. in tabem II M 211, 8. res dilabi (de- *cod.*) coeperunt II M 200, 2. dilabentis mundi senectus I 630, 21. domus ab habitatore deserta dilabitur I 247, 6.
dilacerare I 90, 20. 441, 5.
dilaniare I 426, 12.
dilargiri I 705, 6. *passiue* uenditis aut dilargitis quae amant I 583, 17 (*cf. adn. cr.*).
dilatare I 5, 9. 272, 14.
dilectus II 103, 10. sine dilectu (de- *R*) I 467, 10. passim sine dilectu (de P^2) I 607, 10. II M 216, 11. sine dilectu (delectu SP^2) morum I 229, 16.
diligens curatio I 67, 5. *sim.* I 108, 18. II 89, 1.
dilucide I 295, 8.
diluuium I 148, 15. 151, 13. 160, 14. 517, 20. 695, 1. II 136, 13.
dimensio I 143, 22.
dimensus est I 143, 9. 383, 8.
dimicatio I 207, 9. 24.
dimidia pars II M 228, 1.
dimittere uxorem I 570, 1. 2. 748, 13. noxios inpune I 427, 19.
per dimotum populum incedere I 481, 3.
dinoscere I 202, 6. 612, 9. II 27, 6. 30, 13. inuicem se II 78, 19.
directum iter I 4, 16.
dirigere aliquem in (rectam, ueram) uiam I 541, 15 (cf. adn.). 542, 22. *sim.* I 453, 13 (cf. adn.).
dirimere I 132, 7. 416, 15. II 132, 6.
diripere pueros I 368, 7.
dirumpere (dirr- *et* disr- *R*) I 514, 20. (dirr- *T*) I 711, 1.
discedere inpune II 116, 5.
disceptatio I 10, 9. 212, 15. 399, 3. 517, 13.
disceptator legis I 718, 3. II 119, 10.
discere: ignoratio et discitur et docetur I 266, 18. *c. inf.* I 34, 5. 551, 19.
discernit lingua uocem motibus suis in uerba II 35, 5. longe discreta I 278, 19.
discidium I 185, 20. 190, 17. 275, 6. 503, 4. 592, 9. [corporis animaeque I 603 adn. § 12.] qui discidium facerent unitatis (*sc.* ecclesiae) I 395, 7. *plur.* I 555, 7.
discindere: discissis fluctibus I 631, 7.
sub disciplina *alicuius* esse II 119, 16. in disciplinam dare liberos *alicui* I 223, 15. sollemnis disciplina noui testamenti II M 174, 7.
discipulus dei II M 190, 11. Christi *cf. Ind. nom.* Christus.
discoloribus membris II 45, 12.
[disconueniens *cod. P* II 71, 10, incon- *B.*]
discordare I 180, 4. 701, 9. a I 547, 24. secum I 4, 15.
discors [I 130 adn. § 2. discordi concordia I 145, 1.]
discrepare de *aliqua re* II 70, 23. discrepantes sententiae I 701, 6.
discrescere: inferior (pars corporis) in utrium modum inflata discreuerat II M 212, 4.
discretio I 392, 17. 619, 7.

discribere: res in ordinem (de- R^2S) I 132, 9. deos per familias (*coni.*, de- *codd.*) I 88, 14.
discriminare II Ph 138, 55.
discriptio (de- *BHV*) I 147, 5. II 89, 1. *cf. etiam* descriptio.
discumbere I 333, 2.
discursatio II 11, 17. auium per aera II 14, 6.
discursus: gestire discursibus II 10, 3.
discutere I 6, 5. 463, 3. [I 602 adn. § 7.] II M 172, 6. 226, 16. errorem I 104, 9. 177, 10. 388, 5. 494, 13.
disiecta quasi membra I 180, 5. hanc cotem nouacula dissice I 125, 25. ut nulla ferri acie dissici ualeant (primordia) I 233, 5.
dispar II 45, 13. dispares multis gradibus homines I 447, 10. *c. dat.* I 265, 17. longe (multo) dispar quam II 48, 2. 183, 2.
dispatens I 202, 15.
dispendium: qui alterius animae parcit cum dispendio suae I 732, 21.
disperdere I 162, 14. 582, 16. 635, 8. 640, 8. 697, 9. II M 179, 26.
dispergere: animus in multa dispersus I 281, 15.
dispertire II 38, 22.
dispicere II 7, 10.
disponere: in disponendo uitae statu I 190, 13. disponens disciplinam noui testamenti II M 174, 6.
disposite I 116, 22. 231, 9. 233, 9.
dispositio II 24, 9. 25, 1. M 192, 21. 209, 18. rerum I 7, 6. 593, 3. II 94, 6. dispositio(nes) dei *uel sim.* I 2, 14. 170, 8. 292, 4. 301, 8. (16.) 585, 28. 593, 1. 597, 23.
dispositor rerum naturae I 300, 8.
dispositus: nihil potest esse dispositius ad ordinem II 92, 4.
disquirere I 181, 20.
disrumpere *cf.* dirumpere.
dissensiones I 414, 1. 422, 4.
dissentire a I 53, 8. 138, 19. II 132, 4. M 189, 5.
disserere contra (*aduerb.*) I 139, 14. contra *aliquid* I 470, 22. oratorium exercitii genus in utramque partem disserendi I 444, 16. de *aliqua re saepe.* caelestia I 512, 15. contraria I 266, 23. haec I 470, 24. 688, 15. nihil I 278, 6.
dissici *cf.* disicere.
dissidere in *aliqua re* I 7, 2. inter se I 4, 15. secum ipse dissidet I 17, 19.
non dissimilis I 243, 9. 264, 24. II M 178, 10. *c. dat.* I 82, 21. ab eo II M 181, 18. dissimilis *c. gen.* II M 182, 14.
dissimulanter I 743, 14. II 96, 17.
dissipabilis II 90, 4.
dissipare artus I 434, 10. 747, 18. II M 197, 8. membra quasi dissipata I 180, 5. ictibus cadauera I 558, 2. cubilia (diuini gregis) II M 237, 8. ecclesiam I 395, 8. *sim.* I 701, 6. II 70, 16. 132, 6.
dissociare I 570, 2. 737, 7. a I 618, 4. 622, 7. se a I 516, 2. 518, 13.
dissolubilis I 136, 17. 297, 10. 610, 1.
dissoluere: *infin. fut. pass.* dissolutuiri I 623, 22. se dissoluens dogma I 189, 12.
dissolutio sui I 623, 16.
longe dissonant capita legis I 220, 21.
distantia I 419, 23. II 78, 16.
distare a I 36, 21. II 114, 15. — inter I 2, 13. 193, 6. 539, 10. 586, 24.
distendere II 11, 9. 46, 18. M 197, 3.
distinctio I 708, 23.
distinguere: deus caelum distinxit

astris I 114, 10. *sim.* I 23, 20. 118, 12. 122, 16. II 90, 13. Ph 144, 131. 145, 141. maculis terga distincti (serpentes) II 26, 2.
disturbare I 230, 9.
diuagari I 281, 15.
diuellere I 121, 8. 278, 3. II 86, 2. *al.*
diuersus: (philosophi) diuersi ac diuerse illa protulerunt I 606, 8. [per diuersa (*sensu locali*) II M 213, 3.] per diuersa regionum I 388, 1. in diuersum I 26, 24. II 20, 1. 37, 15. 44, 2. ex diuerso I 86, 19. diuersi et uarii I 190, 21. 261, 15. 510, 8. uarii diuersique I 229, 9.
dies: diuite silua II Ph 140, 79.
diuexare I 471, 9. 632, 3.
diuiduus II 85, 20.
diuinare I 106, 18. 182, 13. 438, 5. 509, 11. II 68, 11.
diuinatio I 12, 4. 13, 1. 377, 18. 610, 18. 624, 19. 696, 19.
diuinitas: deus, unde ipsa diuinitas nominatur I 37, 22. 77, 19. 139, 8 (cf. 7). = diuina natura *uel* condicio: I 50, 13. 167, 9. 369, 14. 372, 6. 388, 2. 409, 5. 686, 11. II 17, 12. 68, 8. 9. 72, 20. 83, 13. dei II 132, 18. = deus: I 161, 14. 214, 20. 278, 13. 378, 14. 432, 10. 480, 7. 610, 19. [668 adn. § 17.] 693, 26. II 82, 11. 20. 98, 12. [M 229, 2. quicquid est diuinitatis in sede caelesti II M 229, 5.] dei diuinitas I 574, 14. uera diuinitas I 337, 17. 431, 21. [summa I 668 adn. § 12. II M 229, 13.] *dubia significatio* I 578, 12. 620, 20. homines fidem commodant simulacris diuinitatis ac numinis I 169, 11. diuinitatis fidem meruit (Christus) I 320, 14. accepit (Christus) I 410, 7.
diuinitus I 5, 3. 139, 2. 141, 4. 441, 2. 459, 16. 755, 18. multa sapienter ac paene diuinitus elocutus est I 475, 1.
diuinus *saepissime*: *cf.* animal. homo I 231, 8. hymni I 298, 1. institutiones I 4, 6. lectiones I 412, 11. *cf.* litterae necessitas prouidentia. uoces I 512, 14. dei I 378, 8. diuina mens dei II 53, 11. apparet Curetas principes fuisse diuini (*neutr. subst.*) non intellegendi (*cf.* 13) I 86, 19. non credunt diuinis (*neutr. plur.*) I 401, 14. — paene diuina uoce I 508, 7. — diuinus = diuinandi peritus I 25, 10. (deus—diuinus) I 37, 21. 99, 24.
diuisio (mento) inpressa II 37, 1.
diuortium anima cum fecit a corpore I 650, 13.
diurnus II M 237, 14.
diutinus I 458, 14.
diutissime I 619, 22.
diuturnitas I [4 adn. § 14.] 650, 2.
diuulgare I 477, 6.
docere aliquem de (= ex) I 444, 2. 472, 15. *c. dupl. acc.* I 248, 6. 369, 7. *al.* doceri ab I 215, 1. docere quod *c. coni.* (*pro accus. c. infin.*) I 329, 1. — *cf.* discere.
docilis I 244, 10. docilior in his ueris (litteris) II 4, 8.
doctor sapientiae—deus I 5, 3. magister ac doctor deus I 381, 2.
doctrinae I 465, 8.
dogma I 189, 12. 272, 3. 619, 11. 624, 5. II M 174, 16.
dolere amissum regem I 60, 24.
dolo malo II M 206, 9.
domestici II M 188, 11. 19. 191, 14. 198, 4. 221, 2.

domicilium: domiciliis tegi I 162, 1. — I 120, 1. 121, 2. 202, 18. *translate* I 205, 6. 238, 1. 396, 9. 710, 25. II 40, 6. 68, 6. 96, 11.
dominae cupiditatis ad nutum I 584, 25.
dominari I 11, 14. 585, 8. 632, 19. 663, 10. *part. praes.* I 76, 3. 629, 23. 631, 18. 654, 15. 659, 12. ut rerum omnium dominaretur II 105, 7. id cui dominari debet I 99, 4. in *aliquem* I 30, 13. II M 187, 21. 219, 1. peccatum in me non dominatur I 374, 13. (ut dominetur) in (hoc) mundo I 630, 16. 753, 14. *pass.* dominatores dominantur II M 190, 5.
dominator I 164, 2. II 130, 18. M 190, 5.
dominatus II 28, 3. 52, 18.
dominium I 121, 13. 157, 7. 303, 17. 377, 8. 533, 8. 660, 8.
dominus *cf. Ind. nom.* Christus. deus.
domus: domui II 76, 11. domos I 35, 23 (-us *B*). 63, 2 (-us *PV*). 4. 13. 164, 17. 417, 3. II Ph 143, 116 (-us *C*). domi suae II M 187, 21. ut principes domum tuam inuites I 527, 2.
donare poenam II 116, 9. uitam *alicui* II M 207, 6.
donec *c. indic. perf.* I 138, 15. 162, 9. II M 184, 13. 204, 13. 223, 12. *c. coni. praes.* I 158, 17. 172, 8. 238, 3. 412, 15. 476, 9. 635, 5. 652, 11. 752, 15. 760, 5. II 47, 2. 58, 8. Ph 143, 114. *c. coni. imperf.* I 113, 24. 153, 16. 285, 8. 304, 2. 5. 634, 1. II 30, 6. 52, 16. M 177, 2. 180, 24. 191, 16. 197, 13.
dorsum II 178, 20.
dotis loco I 73, 10.
draconis I 517, 17. draconem I 170, 1. dracone I 66, 16.
dualis numerus II 34, 6.
dubitanter I 615, 23.
dubitare (= incertum esse): quod (*accus.*) si quis dubitat I 31, 2. *cum negatione* dubitare quin I 336, 7. 540, 16. 542, 6. 559, 8. 760, 19. *al.* dubitare utrum—an I 261, 17. utrumne—an I 253, 1. ut possis dubitare quos dicas potissimum stultiores, illosne—an illos I 106, 13. — an I 29, 6. quis dubitat (-tet)? *sequ. acc. c. inf.* I 8, 8. 117, 23. 664, 22. *item* nemo dubitauerit I 246, 8. 413, 4. ignorabant aut dubitabant animas hominum inmortales esse I 486, 13. = cunctari *c. infin.* I 58, 5. 531, 5. *al.*
dubius: dubia luce II M 186, 18. non dubii auctores I 125, 16. ne quid dubium relinquatur I 125, 15. Protagoras deos in dubium uocauit I 6, 14. non (nemini *sim.*) est dubium quin I 38, 15. 55, 15. 371, 21. 512, 16. *al.* non est apud me dubium quin I 398, 3. dubium non (nemini) est *c. acc. c. inf.* I 193, 5. 676, 6. II 44, 14.
ducere parietem per medium II 34, 4. spiritum II 33, 18. 56, 7. aerem ore II 41, 13. uitam I 487, 9. 613, 22. noctem lusibus I 83, 7. = ad supplicium ducere I 350, 8. 456, 5. II M 220, 14. 236, 8. = in matrimonium ducere I 570, 1. 2. — cum pars membrorum duxerit uitium II 54, 19. = existimare I 85, 10. 193, 3. *al.*
ductor I 236, 2. 759, 3.
dudum *cf.* iam.
dulcedo I 403, 1.
dum *temporale c. indic. praes.* I 84, 24. 85, 1. *al. c. coni. imperf.* I 413, 16. *explicatiuum c. ind. praes.*

saepissime, uelut I 27, 1. 28, 2. 34, 5. 6. 9. 40, 14. 56, 11. 58, 9. 89, 7. 95, 20. 21. 105, 10. II 77, 20. M 199, 23. *condicionale c. coni.* I 571, 7. dum ne I 457, 11.
dummodo *c. coni.* I 481, 1. 525, 10. 549, 10. 733, 10. *sine uerbo* II 12, 13.
dumtaxat I 189, 17. 610, 9. 685, 1. II 18, 23. 21, 4.
dumus: ex dumis et sentibus I 381, 1.
duodecies II Ph 137, 28.
duodeuiginti I 254, 5.
duplex: cum duplici fronte Ianus I 51, 13.
duplicare II M 199, 14. 203, 9. *al.*
duplicitas II 28, 15. 34, 5.
durare: herbidae fruges maturitate durantur II 100, 7. *intrans.* semper I 90, 15. diutissime I 619, 22.
durescere I 140, 14.
durities II 36, 8.
durus: durissimum frigus II 88, 7. durissimi rigoris materia II 88, 1.
dux salutis I 394, 11. uirtutis I 5, 3.

Ebibere I 89, 22.
ebriosus II M 194, 4.
ebur: ebore I 109, 6. 110, 1.
ecce I 123, 7. 272, 16. 374, 11. 15. 17. 386, 20. 430, 8. 438, 7. 441, 19. II M 171, 9.
ecclesia I 324, 6. 325, 2. 367, 13. 385, 12. 395, 8. 403, 15. II M 172, 2. 12. 173, 6. 174, 14. 175, 4. 177, 12. 228, 13. 233, 18. 238, 4. catholica I 396, 8. 15. [*plur.* II M 232, 12.] *aedificium* II M 186, 18. 22.
ecquis est qui — ? I 671, 11.
eculei (*tortoris*) I 111, 9.
edere gemitus I 441, 11. II M 234, 20. *sim.* I 165, 22. II 78, 20. nomen suum I 165, 18. prodigia I 169, 9. exempla II M 172, 16. libido haec edit opera I 566, 16. strages I 551, 16. *sim.* I 697, 2. = parere: II 11, 8. 22.
edictum I 304, 6. II M 187, 4. 9. 14. 212, 8.
editio ludorum I 73, 3. munerum I 741, 21.
editus: editissimum (fanum) II M 187, 2.
edocere II 104, 9.
edomitis desideriis carnis I 377, 5.
educare mares liberos I 50, 17.
educator I 153, 15.
educere: ut nostram hanc fragilem inbecillamque naturam quasi manu ad inmortalitatem posset (Christus) educere I 317, 1.
eductio I 302, 10.
effectio II 89, 26.
effector huius mundi deus I 421, 26.
effectrix et mater summi boni (est uirtus) I 197, 13.
effectus I 162, 3. 178, 16. 435, 11. 494, 20. 611, 7. 618, 10. 693, 22. II Ph 142, 100. sine ullo effectu I 2, 17.
effeminare adulescentem ademptis genitalibus I 682, 18.
efferare I 253, 20. 416, 10. 425, 4.
efferate I 470, 2.
efferatus: efferatius II 18, 11.
efferitas II M 182, 19.
efferre sepulturaeque mandare I 50, 27. adiugatis corporibus elata suboles II 22, 18. laudibus in caelum I 220, 7. (currunt) ecferuntur insaniunt I 81, 18. 386, 20. insania I 743, 1. *sim.* I 576, 7. II M 234, 12. insolenter (se) I 473, 18. 539, 15.

efficax I 473, 2. [efficacissimus II M 233, 4.]
efficere subolem I 567, 14. II 107, 20. *c. dupl. acc.* (*nomin.*) I 2, 2. 268, 11. 278, 11. 584, 19. 612, 14. II 33, 12. *al.* efficit ut—non I 543, 1. ex quo efficitur ut II 11, 9. efficere quominus II 13, 15. *c. acc. c. inf. pro* ut I 596, 12. 623, 8. = demonstrare II 23, 6. (uirtus) efficiens uoluptatis I 193, 20.
efficientia rerum II 61, 11.
effigies I 41, 2. 72, 15. 109, 22. *al.*
effingere I 155, 3. 167, 12.
efflare animam I 622, 23. spiritum II M 234, 21.
effluxit colendorum deorum ritus a Melisseo I 92, 14.
effodere oculos II 30, 16. 19. ceteris I 257, 13. assidue lumina senatus II M 182, 6.
effrenatus I 76, 8. 260, 5. II M 217, 5.
effugit anima oculos mentis I 627, 9.
effundere sanguinem II M 180, 22. *absolute sc.* semen I 683, 22. *unde etiam* I 66, 14 *coni.* (profundere *codd.*). = prodigum esse I 544, 20. II M 216, 11. effusi radii II 30, 7 (*cf.* effusio). capilli II 27, 3. (1). (in quo loco quisque) effusus est (ex utero) I 153, 19. 244, 17. II 10, 7. quae (natura) hominem sic effuderit ut II 10, 10. patrimonia I 523, 1. ex tempore dictum I 199, 21. *sim.* I 15, 4. 199, 18. iram I 172, 9. effusus est in principum laudes I 404, 27.
effusio I 424, 12. 550, 9. *plur.* I 756, 17. — effusio radiorum II 30, 5 (*cf. Gellius V 16, 2* Stoici causas esse uidendi dicunt radiorum ex oculis in ea quae uideri queunt, emissionem). *item* effusi radii II 30, 7.
egens I 511, 13. 520, 7. 524, 12. 544, 21.
egere *absol.* I 458, 10. *c. abl.* I 2, 24. 14, 14. 19, 19. 30, 6. 168, 10. 221, 17. 482, 19. 511, 19. 518, 6. 534, 2. 589, 19. 596, 6.
egerere fimum ‹de› stabulo I 32, 6. *item* stabulum I 31, 14. uitia de corde suo I 32, 7.
egestas obsita pannis II Ph 136, 19.
egredi fines I 556, 17.
egregius (*gradus dignitatis publicae*) I 447, 6. *item* egregii uiri II M 196, 23.
eicere de (= ex) I 158, 15. 694, 19.
elegiarum scriptor I 124, 4.
elementum *cf. Indic. rer.* — prima uirtutis elementa tradere I 484, 19.
elephantiacus I 379, 6.
elephantus II 25, 18. M 190, 3.
eleuare I [55, 4.] 125, 22. II M 183, 17.
elicere II M 211, 19.
elidere: eliso gutture II M 208, 4.
eligere: iusti et electi uiri I 304, 16.
elinguis I 378, 15. 512, 9.
ellipsis substantiuorum: libro (in Academico tertio) I 571, 15. 513, 23. 574, 15. *al.* Cicero in isdem illis officialibus I 549, 11 (*cf.* I 520, 14). — *cf.* effundere. — *cf.* (in) tranquillum (*sc. mare*). — *pronominum:* nemo rem ueritate ponderat, sed (*sc.* quisque) ornatu I 401, 13. aliquis *apud uerbum* inquit *cf.* inquam. — *cf. 'demonstratiuum' et* qui. — *uerborum*: dicere I 132, 1. 138, 12. 226, 7. 536, 9. 527, 4. item rursus in psalmo XLIIII (*sc.* ait) I 299, 1. *sim.* I 306, 4. 307, 2. 311, 11. 319, 1. 325, 11.

346, 3. *al.* — *uerbi* esse, *saepissime. uerbi* facere: I 89, 3. 148, 5. 179, 8. 523, 14. 16. 524, 4. fieri II M 210, 12. 214, 16. *aliorum uerborum* I 151, 25. 259, 14. 454, 22. II 13, 23. quousque Caesar? II M 183, 20. *cf.* posse. — *cf. accus. c. inf. (subiect. om.).* deinde (quod). nisi (quod *in initio responsi*). *de comparatiuo* magis *uel* potius *om. ante* quam *cf.* quam. — *cf. praepositiones (om. ante pron. relat.).*

eliquare I 146, 21.

eloquens: quo magis sunt eloquentes —, eo magis I 560, 5.

eloquentia *cf. Indic. rer.*

eloqui: (oris) officia, sumendi uictus et eloquendi II 35, 4. *aliquid* proferre et eloqui I 258, 11. uirtus sentiendi atque eloquendi II 8, 12. multa sapienter ac paene diuinitus elocutus est I 475, 1. [deum eloqui inpossibile I 679, 19.] *c. acc. c. inf.* I 757, 20. cum omnem suam uitam in eloquendo peragant I 224, 18. in eloquendo ornatior I 402, 17. parum facilis I 402, 10.

eloquium mutis dabat I 716, 22. mutorum linguas in eloquium sermonemque soluebat I 330, 18. 378, 10. lingua eius in eloquium soluitur I 600, 19.

elucet ratio I 629, 5. ueritas ex I 479, 15.

eluctari I 571, 2.

eluctatio (*B*[1], et luctatio *cett.*) aduersus mala I 206, 5.

eludere iudicia II 120, 20.

eluere mentem I 468, 2.

eluuies aquarum I 635, 22.

emaculetur labe pectus I 748, 20.

emanare de fonte I 178, 9.

emendabantur (= puniebantur) lancea II M 198, 5.

emendatio sui II 127, 12.

emendatissimi libri I 108, 10.

emereri I 376, 15.

emetitur II 22, 22.

emicant fulgura I 605, 3. atomi II 88, 3. emicuit II Ph 137, 44. fetus crebris pulsibus gestit emicare II 56, 21. ut bonum emicaret II 106, 7.

emigrare sede I 622, 3.

eminere I 233, 2. II 86, 1. nostros montes per bis sex ulnas eminet (*C*, imminet *AB*) ille locus II Ph 135, 8. eminens II 33, 14. 38, 9. eminere inter ceteros potentia I 53, 4.

emittere fontes I 446, 2. uocem II 41, 5 (plenam). 10. hanc (emitt- *V*, mitt- *cett.*) I 262, 3. nullam uocem ex ore suo emisit I 350, 16. manu (mitti *RH*) I 281, 2. custodia I 665, 10. *sim.* I 620, 17.

emori I 439, 14. 442, 4. 476, 16. 614, 9.

emouere: quis mentis emotae I 12, 5. mentes emotae I 384, 17.

en I 248, 4. 708, 9.

enarrare II 48, 20. maiestatem dei I 512, 16. uerbo II 6, 5. uerbis I 29, 4.

enasci: inde homo tamquam fungus enatus est I 683, 2.

eneruare I 449, 1. eneruatus I 475, 18. 560, 12. 601, 6.

enim *tertio loco* I 7, 3. 10, 5. 12, 17. 14, 10. 139, 3. 142, 3. 328, 1. 421, 5. 549, 21. 569, 2. 593, 23. 709, 10. 745, 3. II 32, 3. 36, 15. 108, 23. *al.* sed enim I 748, 23. *cf.* at (enim).

enimuero I 84, 19.

eniti I 197, 20. in caelum I 157, 18. ad I 571, 2. 601, 14. contra I 536, 6. ut I 728, 20. *c. inf.* I 676, 1.

enituit multo clarius (ecclesia) II M 177, 13.
enormis I 84, 8.
enormitas II M 180, 7.
eo quia I 185, 9. 544. 10. eo quod *c. coni.* I 19, 18. 41, 18. eo ut I 285, 17. 486, 5.
eodem reuolui I 9, 7. 139, 23.
epilogus I 411, 4. II 123, 7.
[epistola II M 213, 17 = edictum.]
epitome I 675, 7.
epulari iucundius I 85. 8.
equi publici II M 201, 2.
equidem *c. 1 pers. sing.* I 4, 12. 69, 9. 13. 96, 7. 106, 17. 203, 3. 233, 14. 273, 4. 277, 14. 494, 22. 501, 3. 577, 10. 623, 14. 724, 9. II 85, 14.
eradere memoriam II M 177, 6. *aliquid* de terra II M 237, 12.
erga *c. acc.* I [4, 10 adn. § 15.] 309, 5. II 123, 15. *al.*
ergastulum I 460, 22.
ergo *saepissime, primo loco* I 11, 16. 41, 16. 44. 10. *al. secundo loco* I 4, 11. 9, 2. 11, 10. 12, 6. 23, 16. 27, 13. 28, 5. 30, 4. 20. 33, 7. 37, 10. 15. 38, 4. 40, 10. 45, 13. 46, 14. 47, 11. 48, 12. *al. tertio loco* I 42, 12. 194, 9. 710, 28. 715, 10. quodsi quaeras ab iis, quomodo ergo non cadant —, respondent.. I 256, 9. *in apodosi* I 63, 13. 118, 1. 119, 8. 10. 120, 9. 121, 3. 280, 9. 533, 21. 537, 10. 697, 14. 699, 20. 25. 705, 20. 706, 25. 754, 21. II 85, 20. 93, 19. 103, 20. 105, 17. 112, 4. 117, 18. an Archimedes— potuit, deus ergo—non potuit —? I 117, 8. 15. *cf.* quid (ergo?).
erigere aras ac templa *alicui* I 116, 6. superbum caput I 474, 11. in pedes suos erigi II 10, 3. hunc (*sc.* hominem) rigidum erexit (deus) II 27, 14. erectus II 38, 8. mentes erectae (ad) I 102, 8. 174, 20.
eripiet Epicurus quia (*pro acc. c. inf.*) I 151, 24.
errabundo cursu II 100, 18.
errare in *aliqua re* I 43, 10. in eo aliquid I 236. 17. *cf.* sidus.
erraticam uitam degere I 516, 6.
erratio I 457, 10.
in errore esse I 132, 12.
erubescere *c. inf.* I 425. 10. II 77. 21.
erudire ad *aliquid* I 3, 4. 74, 8. 205, 1. 263, 5. 371, 11. 405, 14. 423, 3. 436, 8. 484, 7. 560, 15. 628, 22. 711, 6. 742, 21. se ad iustitiam I 761, 8. ad contemptum dei II 130, 13.
eruditio iustitiae I 379, 5.
eruere I 635, 20. 639, 7. erutis oculis II 30, 15. quid eo facias qui ipsi sibi oculos eruat, ut omnes caeci sint? I 103, 18. libidines I 250, 12. religiones radicitus I 123, 10. nec a uestigiis suis eruat (homo) quod adoret I 174, 21. = reperire: I 70, 11. 690, 9. ueritatem I 188, 15. II 96, 18. disserendo I 228, 5. = liberare: I 746, 7.
erumpit ueritas a pectoribus I 96, 22.
eruptio fontium I 592, 19.
escendere *cf.* ascendere.
[esitare I 50, 21.]
esse: *concessiue* esto II M 194, 7. uerum esto I 410, 17.— estote aequi I 421, 12. fuere I 150, 8. 277, 3. II 83, 5. — futurus est *cett. pro* erit *cett.*: I 30, 7. 513, 9. 575, 13. 605, 24. 632, 17. 752, 9. *al.* futurus esset I 297, 2. 309, 4. 311, 15. 325, 15. 366, 13. 446, 14. 683, 18. II 8, 20. *infinitiuus* fore I 150, 13. 151, 23. 176, 6. 367, 11. 478,

3. 566, 11. 664, 19. 22. 669, 8. II M 226, 13. futurum (esse) *saepe, uelut* I 307, 14. 310, 3. 331, 10. 333, 8. 346, 8. 349, 4. 16. 351, 9. 352, 2. 354, 5. 368, 13. 383, 4. 634, 10. 640. 10. 646, 13. 715, 16. 717, 5. 718, 14. 756, 9. II 127, 1. (*cf. infra* esse *c. aduerbio.*) fore ut, futurum esse ut *cf.* '*coniugatio conposita*'. — in futurum I 12, 14. 202, 11. 377, 23. 380, 1. II 79, 10. in futuro I 237, 3. 615, 16. II 158, 4. — esse *cum aduerbio*: sic esse I 731, 23. forma non ita est ut I 488, 18. illis fuit bene, male I 242, 16. qui sceleratus in hac uita feliciter fuerit (*cf.* 9 miserrimus fuerit) I 241, 8. quod (quae) sic futurum (-ra) esse I 331, 10. 351, 9. 715, 16. 718, 14. *item* ita I 640, 10. est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. est uero cur I 70, 21. est uero quod *c. coni.* I 124, 13. — esse *c. praeposit.* a I 187, 18. de I 13, 4. 21, 3. 139, 24. 148, 10. II 72, 1. ex I 27, 5. 42, 3. 135, 12. 143, 21. 157, 11. 406, 9. II 86, 16. 87, 23. 89, 6. in *c. acc. cf.* modus potestas. in *c. abl.* I 3, 9. 8, 16. 18. 9, 23. 135, 12. 143, 20. 144, 21. 601, 7. 8. II 100, 8. 118, 2. 4. 123, 13. *al.* esse in errore existimatione gloria opinione persuasione potestate sensu sententia statu uero usu *cf.* error *cett.* — adiumento argumento contemptui contumeliae cupiditati curae derisui desiderio exemplo exitio horrori impedimento ludibrio miraculo odio ornamento ostentui pabulo praedae saluti terrori uictui uoluptati usui esse (*alicui*) *cf.* adiumentum *cett.*

esurire I 303, 2. 481, 14. 483, 6. 492, 13. 520, 2. 671, 13. II M 234, 13.

et = etiam *passim*, et ipse *saepissime. cf.* sed (et). — et—non I 32, 20. 119, 8. *al.* et non—et I 473, 20. 552, 3. II 33, 3. et—et—non I 89, 6. II 4, 4. 42, 8. et—et—non—et non II 56, 4. et non—et nihil I 448, 6. et—non—et nondum I 234, 2. et non—et numquam II 121, 19. et—etiam I 422, 8. et—quoque I 137, 12. 440, 9. et quidem I 3, 25. 19, 15. 60, 20. 63, 5. 72, 9. 116, 2. 135, 16. 440, 13. 458, 23. 485, 9. 634, 13. 707, 18. II 4, 23. 5, 9. 6, 2. 24, 14. 58, 1. 24. M 189, 4. 196, 23. — *cf.* ceteri. — et item *cf.* item — et—pariter et *sim. cf.* pariter. — et simul, et —simul—et *sim. cf.* simul. — et *in apodosi cf.* nondum.

etenim *primo loco* I 178, 3. 376, 11. II 83, 11. *secundo loco* I 275, 4. 605, 3.

ethica (*femin. sing.*) I 213, 7. 703, 21. 706, 4.

etiam *cf.* aut. et. non. tam.

etiamnunc I 19, 10. 79, 4. 90, 19. 152, 13. 346, 8. 409, 2. 682, 18. 689, 4. 692, 1. 694, 5. II 4, 5.

etiamsi *c. indic.* I 204, 12. 246, 4 (*fut. II*). 283, 4. 583, 13. II 13, 12. 61, 11. *c. coniunct.* I 49, 17. 178, 1. 236, 10. 269, 16. 433, 4. 455, 11. 512, 5. 530, 2. 559, 9. 568, 9. 681, 24. 739, 21. 749, 10. II 21, 21. etiamsi nulli alii, nobis certe proderit I 400, 13.

etiamtum (-tunc *P*) I 46, 22. 65, 19.

etsi *c. indic.* I 236, 14. 524, 9. 675, 10. 747, 18 (*fut. II*). II 78, 17. 113, 15. *c. coni.* I 570, 9.

704, 10. etsi non (*sine uerbo*) —, tamen I 106, 4. 177, 6. 425, 22. 496, 20. II 64, 14. M 187, 10.
euadere *c. accus.* I 711, 3. in summum (uiae) I 485, 12. ad I 487, 2. 554, 11. II 117, 10.
euagari I 413, 6. 555, 6. 587, 9. extra legitimum torum I 541, 5.
euanescere: euanuit uisus I 621, 2. religiones falsas euanituras esse I 413, 2.
euangelium I 367, 8. 720, 24. II M 174, 11.
euehi ad summum (gradum) II 69, 12. euectus sum coarguendi studio longius I 541, 17. [euexit (deus) te ad columen imperii I 4, 10 adn. § 13.]
euellere I 537, 5. 738, 2. II 30, 16. *translate* I 538, 7. 542, 20. 545, 7. II 122, 7.
euenire: *alicui aliquid* I 194, 15. 438, 5. 454, 1. II 84, 16. inde euenit ut I 371, 2.
euentum I 76, 17.
euentus I 170, 4. somniorum II 59, 4.
euersio I 69, 16. II M 176, 3. religionis I 264, 11. *sim.* I 103, 14. 503, 2.
euersor I 638, 15.
euertere I 60, 22. lucum I 127, 10. euerti bonis II M 209, 13. philosophiam *et sim.* I 138, 6. 19. 139, 11. 188, 13. 190, 20. 251, 1. II M 172, 3. 12. 184, 2.
euidens I 66, 18. 755, 15. euidentissimus I 138, 16.
euigilat quasi ignis II 58, 8.
euisceratis corporibus I 399, 16.
eunuchus II M 187, 20. 188, 13. 207, 14. 217, 8.
euocare I 388, 7. 10.
euolare II M 200, 20. II Ph 143, 116.
euomuit tres libros I 404, 14.
ex: e *ante* c : e caelo I 50, 6. 142, 22. 146, 13. 156, 1. 187, 18. 246, 7. 306, 12. 316, 8. 341, 6. 371, 17. 484, 3. 618, 23 (a *SP*). 645, 9. *al.* (ex caelo I 47, 11. 155, 16.) e (ex) contrario *cf.* contrarius. *alia* I 651, 20. II M 207, 21. 214, 3. — e *ante* d : e duobus I 528, 9. 558, 4. II 46, 3. 76, 23. 117, 22. (ex duobus I 63, 18. II 106, 9. 13.) *ante* f I 153, 3. *ante* g II M 205, 6. *ante* l : e limo I 149, 13. 156, 2. (*codd.* e *uel* ex I 147, 10.) *ante* n : (e nihilo *cf.* nihil.) I 27, 5. 406, 1. *ante* 9 I 642, 6. *ante* r II M 223, 14. *ante* s : I 80, 2. 331, 8. 334, 11. 362, 9. (*codd.* e *uel* ex I 16, 6. 331, 8. 334, 11.) *ante* t : e terra I 153, 2. 13. 156, 2. 483, 10. 517, 16. 599, 6. 618, 19. 629, 25. 630, 13. 632, 18. II 87, 1. *al.* (ex terra I 66, 6. 175, 5. 187, 19. 516, 5. 619, 8.) *ante* v I 586, 16. 587, 15. II Ph 137, 38. M 223, 14. — *sensu temporali*: ex quo = postquam I 628, 16. [668 adn. § 11.] 691, 3. 756, 5. — Hieroclem ex uicario praesidem II M 189, 18. *ad significandam originem*: omnes (deus) suis ex se pellibus texit II 7, 19. ea quibus ex se armantur II 9, 1. *cf.* esse nasci procreare uiuere. — *cf.* arguere argumentari confidere credere inuenire iudicare metiri ostendere peruidere ponderare probare putare scire. *sensu causali*: ex hoc quia II 72, 7. ex hoc ipso quod I 48, 17. 417, 21. ex hoc ipso si I 549, 20. ex eo quia I 697, 12. 13. ex eo quod I 193, 19. 252, 4. 439, 1. ex incerto certum subuertere II 77, 5. uates ex instinctu daemonum

cecinerunt I 640, 11. monumentum fecerunt ex nomine, ex professione I 72, 16. — ex libris Sibyllinis mater Idaea est accita I 126, 13. *cf.* efficere facere (fit). *sensu partitiuo*: ex mutis paene omnia I 98, 17. alter ex I 63, 18. pars ex toto I 216, 15. [131 adn. § 9.] cum neque ex cibo quicquam minuatur II 36, 17. ex quorum fetibus aer et terra et maria conpleta sunt I 146, 25. *cf.* esse. — *cf.* (ex) aduerso contrario diuerso integro parte proximo transuerso.

exactio II M 180, 14. 15. 181, 2. II M 208, 13.

exactor II M 209, 5.

exactus I 710, 9. exactissimus I 546, 20.

exagitare I 554, 1. II M 198, 17.

exaltare I 382, 20. 724, 20.

examen apum I 677, 5. II 95, 15. — I 303, 15. II M 211, 20. examen facere meritorum I 652, 12.

examinare *aliquid* uero iudicio I 499, 1.

exanimis I 620, 14.

exanimus I 102, 1. 693, 9.

exarsit dolore II M 224, 21. qui exarserit furore tamquam stipula I 431, 10.

exaudire = audire: I 102, 3. 690, 6. = explere preces: I 637, 6. 640, 7. 758, 19. II M 226, 23. 24.

excaecare I 360, 10. 494, 11.

excarnificare II M 172, 13. 187, 24.

excedere: *de daemonibus*: ex homine I 387, 3. de uate I 387, 11. de corporibus I 165, 17. ne liber excedat modum I 94, 7. *translate* fines modum terminos (*alicuius rei*) I 141, 13. 189, 21. 301, 2. 535, 3. 539, 16. 563, 15. 708, 3. *aliquid* I 107, 18. II 51, 11.

excelsus I 105, 18. 141, 12. 165, 14. 266, 9. 500, 8. 531, 14. 546, 6.

exceptio I 189, 17. 20. nullam exceptionem fieri oportet, quin—sit nefas I 558, 18.

excĭderunt a deo I 344, 9. *sim.* I 396, 1. si uel inprudenti alicui exciderit bonum uerbum I 84, 14.

excĭdere II M 175, 4. 181, 6 (*coni.*). de montibus lignum I 666, 10. iram II 112, 14. 15. *cf.* excindere.

excidium I 93, 15. 297, 22.

excindere I 68, 15. 180, 2 (*R.* excid- *cett.*). excinduntur montes I 589, 10. uitia I 261, 6 (excid- *HPV*). ueritatem I 410, 10 (excid- *RHPV*).

excipere corpore ferrum I 234, 7. qui eam sententiam exceperat (= de quo illa sententia lata erat) I 146, 7.

excitare I 83, 10. e somno I 334, 11. mendaciorum nebulas I 57, 16. *sc. mortuos* ad uitam I 760, 14. ab inferis I 393, 15. = ad statum rectum erigere: homo ad contemplationem mundi excitatus I 691, 14. *sim.* I 173, 17. 246, 18. 597, 11. 600, 22. 612, 18. II 121, 1. excitauit deos principes qui II M 172, 4.

exclamare II M 183, 19. 212, 7. ad deum I 640, 5. uoce magna I 360, 12.

exclusit Diagoras deos I 6, 15. iustos heredes I 427, 12. — de I 385, 1. II 17, 2.

excogitabilis (*ex Plauti Mil. gl. 544*) I 29, 12.

excolere terram I 147, 4. deos auro I 109, 6. simulacra I 534, 7. 9. uitam hominum I 995, 13.

excors I 29, 12 (*ex Plauti Mil. gl. 544*). 36, 13. 245, 7. 266, 2. 439, 11. = ἀνόητος I 443, 11.
excrescere: animalia excreta I 154, 1.
excruciare I 12, 19. 426, 3. 438, 9. 478, 5. 542, 12. II M 198, 1.
excubitores II M 207, 16.
excurrere II 24, 13.
excusatio I 309, 12. 370, 22. 371, 7. 373, 12. 374, 7.
excutitur ignis (*sc.* ex silice) II 88, 2. mysterium I 84, 1. de gradu II 69, 24. a ueritatis uia I 493, 18.
exemplar: M. Tullius eloquentiae ipsius unicum exemplar II 64, 3.
exemplo esse *alicui* ad II 76, 13. proponi in exemplum *alicuius rei* I 126, 12. 189, 6. et uerbis et exemplo I 376, 2. *cf.* edere.
exerceri = corpus exercere I 228, 17.
exercitati duces I 493, 15.
exercitatio I 3, 13.
exercitium II M 200, 11. exercitii genus oratorium I 444, 15. exercitia uirtutis I 212, 7.
exhalare I 622, 22.
exhaurire tantum laboris I 493, 9. si patriam pestilentia exhauserit I 538, 16.
exheredare I 365, 5. 721, 22.
exheres I 461, 1.
exhibere *aliquid* I 101, 1. 106, 17. 117, 15. 348, 12. 21. 379, 22. 383, 13. 523, 4. 15. 550, 19. 561, 7. 569, 5. 576, 17. 605, 14. 749, 17. II 81, 12. M 180, 16. 181, 2. 209, 1. *alicui* I 254, 10. 11. 315, 2. 329, 1. 579, 2. 605, 19. 733, 8. 756, 15. II 19, 17. 72, 9. 132, 10. M 185, 6. [213, 9. 233, 3.]
exhorruerit omnia I 542, 9.
exhortari ad I 557, 7.
exigere I 327, 7. *aliquid* ab *aliquo* I 106, 20. II M 199, 19. poenas de *aliquo* II M 179, 10. ut I 86, 22.
exiguum laetari I 540, 16.
exilierunt oculi eius de caueis II M 234, 15.
exilis oratio I 178, 9 (*cf.* emanare). exiliores uenae I 623, 2.
eximere uitia I 488, 2. [uinculis parentes I 55, 1.]
eximium facit (sapientia deus) hominem (in hoc quod) I 203, 6. 612, 22.
exinde I 285, 3. 304, 7. 330, 2. II M 183, 20. (nihil fieri) exinde apparet quod I 243, 2. II 87, 21.
exire obuiam *alicui* longius I 76, 22. ex I 296, 16. de I 666, 6. 714, 16. in memoriam I 89, 7.
existimare: quem deum uocare existimauimus (ὃν θεὸν καλεῖν νενομίκαμεν *Plato*) I 713, 5.
existimatio bona I 438, 13. mala I 198, 22. existimationi hominum seruire I 198, 17. aliorum I 206, 11. qui sunt in hac existimatione (= existimant) I 472, 14.
exitialis I 635, 5.
exitio esse *alicui* I 69, 13. II M 236, 1.
exitus aquarum II 22, 24. = mors I 113, 23. 114, 14. II M 173, 2. in exitu I 623, 18. — fabularum II 156, 18. argumenta absurdos exitus habent I 120, 16. responsa in ambiguos exitus temperare I 163, 17. ex quibus (sententiis) exitum non habent I 587, 10. exitus (somniorum) I 697, 1.
exorbitare a praestitutis itineribus I 116, 14.
exordiri [I 4 adn. § 14]. *aliquid* I 71, 1. 130, 5. a I 289, 1. *sc.* dicere II 125, 3. a I 27, 11.

exordium I 7, 17. 151, 4. 679, 18. in exordio I 162, 20. ab exordio II 87, 10. rerum I 162, 13. mundi I 629, 1. 664, 16. exordium sumere = incipi I 591, 22. a II 44, 16. = initium facere: a I 14, 20.
exoriens nasus ex II 33, 9.
expediant acumen suum I 197, 17. expedit *c. inf.* I 167, 10. 262, 15.
expeditus (ac) nudus(que) I 2, 7. 585, 6. expediti—inpedimenta—conpediti I 584, 23—25.
expellere finibus II 82, 22. regno I 35, 16. 55, 3. 416, 1. in miserias II 10, 6.
experimenta cottidiana I 191, 1. 260, 4.
experiri propitios sibi deos I 405, 6.
expers *c. gen.* I 36, 21. 617, 6. II 75, 1. *al.*
expetere: coli se deus expetit I 601, 23. *intrans.* ne in ipsos expetant poenae I 111, 16.
expiare I 60, 22. 385, 13.
expilare II M 204, 20.
explanare I 14, 21. 149, 15. *al.*
explanatio I 9, 26.
explicare: explicaui I 208, 16. 240, 20. 270, 4. 606, 8. 628, 24. 650, 6. explicassent I 411, 8. explicata I 675, 11. inferius (labrum) foras molliter explicauit (deus) II 36, 13. litteras I 411, 8. *sc. enarrando aliquid* I 95, 10. 107, 20. 208, 16. 270, 4. *al.* quae septem uoluminibus explicata sunt I 675, 11. de *aliqua re* I 628, 24. II 109, 22. explicat se spiritus ex uiscere II 39, 8. *sim.* I 622, 19. explicet se ex hac uoragine I 139, 15.
explodere fabulam I 48, 21. explosa iustitia I 418, 13.
expolire I 100, 25. *translate* I 79, 11. 518, 20.
exponere pueros I 427, 5. 559, 5. oculis *aliquid* II 38, 1. = contemptui exponere: nomen dei I 27, 1. — cum homo exponit infantiam I 600, 24. exposito uetere homine (*cf. Auctores*) I 261, 7.
exportare foras II M 195, 13.
exposcere I 97, 9. 401, 21. 519, 17. II 63, 4.
exprimere uuas I 70, 8. libidines saltando I 742, 17. adulteria in theatris I 433, 2. ea in quibus uel maxime diuinitatem suam prouidentia mirabiliter expressit II 17, 12. *aliquid uerbis* I 569, 8. 574 2. *aliquid* uix exprimi potest II 36, 21.
exprobrare I 305, 5. 341, 2. 418, 10. II M 178, 21.
expromere precem I 27, 10.
expugnare *aliquem* II M 190, 12. 202, 2. ueritatem I 401, 20. *sim.* I 416, 10. I 564, 12. feminarum pudicitiam I 36, 3. quod est nobis expugnandum (= fortiter efficiendum) I 562, 9.
expulsio I 418, 19. *plur.* I 555, 7.
expulsor I 432, 17.
expungere satellites pretiosis uestibus et aureis nummis (= satellitibus mercedem soluere, *cf. Buenemannum*) II M 216, 14.
exquisiti dolores I 435, 22. cruciatus I 639, 12. 758, 15.
exsanguis II Ph 136, 15.
exsculpere II Ph 146, 153.
exsecare: exsectis uirilibus I 65, 4.
ex(s)ecrabilis (*in codd. plerumque* execr-) I 80, 14. 224, 7. 238, 14. 395, 19. 542, 16. 566, 13. 635, 14. 667, 14. 742, 6. 757, 5. II M 175, 3. 178, 1. artes (= magicae) I 168, 2.

ex(s)ecrare I 160, 20. 729, 5. II M 198, 11. exsecrandus I 386, 15. 387, 13. 728, 6. non sacranda, sed execranda I 687, 11.
ex(s)ecratio I 84, 13. 469, 10.
ex(s)equi *sc. disputando* I 25, 4. II 6, 12. latius II 6, 18. *sim.* I 5, 9. 7, 10. 94, 7.
exsequiae II Ph 141, 92.
ex(s)erere gladios I 81, 17. uires eloquentiae I 104, 2. in hunc ingenium suum crudelitas exerit I 728, 17. exerit se uera religio I 106, 24. ueritas I 177. 10.
ex(s)istere I 38, 1. 138, 15. 140, 1. *al.* aqua existit de halitu terrae II 88, 12. ex infinito I 13, 19. non de nostro, sed ex illorum numero existunt qui I 427, 1. quod plurimae sectae haberent existere I 394, 19. adfectus a deo ab initio hominis existunt conditi II 157, 22. = fieri *cum praedicatiuo substantiuo* I 58, 4. 60, 17. 91, 7. *al.* adfectus—uitia et iniquitates existunt II 158, 6. *adiectiuo* I 46, 13. 178, 10. II M 226, 22. *al.*
exsoluere praemium uirtutis *alicui* I 466, 8. [*sim.* I 4 adn. § 15.]
ex(s)pectare: quem locum (aedificii) leue pondus expectet II 22, 22.
ex(s)tare: extant anguli I 707, 1. *sim.* II 37, 4. 20. ex II 19, 10. — II M 220, 8.
ex(s)tinctor I 237, 16.
ex(s)tinguere: inmaturis funeribus extingui I 229, 19. oculos omnium repente obiectus fulgor extinxit I 127, 18.
ex(s)tinguibilis I 650, 4. 707, 2.
ex(s)tirpare I 425, 16. 535, 25. 575, 19. II M 237, 7.
ex(s)truuntur maria I 589, 9.
ex(s)ultare super dei filium I 368, 9.
exultatio II M 237, 13.
exsuperare II Ph 136, 14.
ex(s)urgere I 476, 5. 758, 1. II 33, 12. M 172, 2.
exta II M 184. 11.
extemporalis cibus I 12, 15.
extendit (Christus) in passione manus suas I 383, 7. pios cum fletu et gemitu extenturos esse ad caelum manus I 640, 14.
exterminare I 269, 11. 399, 11. 424, 5. 515, 11. 538, 18. terris I 368, 9. eos adfectus—exterminauerunt (= latius et extra fines extenderunt, *cf. Buenemann.*) I 555, 5.
externus ictus II 55, 3. *sim.* I 136, 17. II 7, 21. uocabula I 396, 7.
exterae nationes I 278, 1. 305, 2. gentes I 714, 26.
extollere uirtutem summa laude I 729, 22. se altius I 460, 10. 474, 12.
extorquere *aliquem* II M 187, 12. 204, 21. extorti (daemones) I 471, 13. 725, 2. extorquent dicatas deo mentes euisceratis corporibus I 399, 16. quod Aristoteli Plato et Epicurus extorquent I 151, 22.
extra *adu.* posita I 250, 15. 703, 1. *c. acc.* I 75, 4. 10. 740, 7. II 26, 5. 158, 5. M 201, 19.
extrahere foco torrem I 328. 4. de l 272, 14. II M 223, 11.
extraordinarius I 636, 14. II M 180, 18.
extrarii ictus II 15, 10.
extremus occasus I 143, 13. extrema corporis I 623, 2. ad extremum I 489, 18. ut sententiam differat in extremum I 398, 15.
se extricare ex fouea (*prouerb.*) I 139, 12. animalia si aliquo se modo in fugam extricauerint (*sc.* ex laqueis)

I 572, 17. unde se extricare non queunt (*sc. disputando*) I 591, 19.
extrinsecus I 177, 19. 181, 16. 199, 2. 496, 13. 540, 19. 618, 11. 748, 7.
extundere aliquid (= elaborare librum) II 4, 10.
exturbat (ipsam) huc atque illuc praecipitem II M 219, 20.
exuberare: (fontes) I 392, 10. 759, 18. *aliqua re* I 152, 8. 348, 13. II 46, 19. 101, 1. ager in sentes exuberat I 537, 19. exuberat illi rerum copia I 5, 10.
exuere *aliquem* indumento iustitiae I 534, 5. bonis I 467, 17. exui uestibus I 73, 16. exuta uisceribus pellis II M 179, 5. exui patrimonio I 530, 17. exutus uestem priuatam II M 195, 8. exutus ac nudus II M 178, 8. exuto socero II M 183, 25. *item* II M 195, 24. qua (purpura) se exuit II M 195, 11.
exulantur (daemones) uirtute diuini nominis I 471, 14.
exurere I 22, 6. 152, 10. II 83, 1. 102, 2. *aliquem* II M 187, 13. 201, 12.
exustio II M 188, 17. exustioni tradi I 759, 4.
exuuiae I 110, 21. 171, 1. 348, 12. 362, 11. 720, 13. 752, 13. II Ph 143, 106. 118. M 179, 8.

Fabre factus I 108, 5. 141, 6. 653, 2.
fabrica I 70, 14. 131, 1. 141, 7. 142, 13. 150, 9. 712, 23. II 83, 9. 91, 3. = officina: armorum II M 181, 5.
fabricare I 9, 19. 17, 14. 100, 22. [130, 5 adn. § 2.] 140, 12. 160, 17. 245, 18. 299, 7. 322, 9. 578, 13. 582, 8. 588, 11. 590, 2. 593, 14. 594, 2. 597, 13. 629, 21. 692, 21. 750, 25. 751, 23. II 89, 23. M 172, 3. 177, 7. 181, 3. 215, 8. 233, 2. 3. fabricandi ferri usus II 99, 13. *aliquid* de materia I 113, 9. *deponens*: aereos orbes fabricati sunt I 255, 21.
fabricatio I 291, 10. 582, 5.
fabricator I 115, 1. 325, 5. 591, 9.
fabricatrix illa rerum prouidentia I 752, 5. uoluptas mortis est fabricatrix (et uirtus inmortalitatis) I 564, 14. 621, 14.
fabula *cf. Indic. rer.* — paucorum dierum fabulas adsequuntur I 523, 12. fabula poetica I 91, 12.
fabulari I 518, 3. 742, 15.
fabulose I 654, 9.
fabulosus I 40, 20. 43, 7.
facere (fieri): fieri ex causa *aliqua* I 97, 17. *cf. infra* ex quo fit ut. — de = ex I 135, 10. 147, 15. II 41, 8. 89, 15. — *alicui aliquid* (= inferre) I 80, 19. sibi malum I 492, 17. quid his (iis) facias qui I 245, 14. 436, 14. quid eo (de eo *R*) facias qui I 103, 16. quid Cicerone (*uel* Ciceroni *uel* de Cicerone *codd.*) faciemus I 240, 11. idem fecerunt de Ioue I 57, 10. quid de iis faciunt I 605, 26. facere aduersus maiestatem dei II M 179, 11. *aliquid* fit aduersus *aliquem* I 424, 18. 425, 24. in *aliquem* I 424, 17. *cum aduerbio* I 142, 2. II M 219, 13. *al.* oportet ita fieri I 349, 7. 368, 19. audacius contra deum confidentiusque fecerunt II M 179, 23. bene II 71, 12. 21. *alicui* I 527, 20. uobiscum I 437, 3. male I 624, 18. II 71, 20. *alicui* II 75, 8. *aliquid* I 429, 16. 496, 21. 521, 14. *al.* — quam mirabiliter in homine ad pulchritudinem (ea) faciant (= ualeant) II 8, 16. — *cum adiectiuo praedicatiuo* (= reddere) *sae-*

pe, uelut I 19, 4. 69, 12. 104, 2. 203, 6. 212, 9. 214, 9. 382, 12. 383, 14. 436, 1. 447, 14. 448, 3. 494, 9. 516, 17. 531, 8. 532, 3. 572, 20. 590, 21. 612, 22. 671, 20. 683, 13. 749, 16. II 8, 13. 15, 11. 20, 14. 27, 13. 34, 5. 41, 8. 72, 7. 123, 7. M 199, 20. 221. 9. *aliquid* suum facere I 417, 5. 757, 4. notum nobis deus fecit quod sit.. I 525, 9. se I 448, 10. 449, 7. 691, 15. 724, 13. *cum adiectiuo praedicatiuo gradus comparatiui* I 261, 3. 370, 6. 440, 9. 14. 448, 4. 449, 3. 503, 1. 18. se I 102, 19. 261, 4. 417, 13. *cum substantiuo praedicatiuo*: nec uiros se nec feminas faciunt (= faciunt ut nec uiri nec feminae sint) I 81, 14. illam patris proditricem Liberam fecit (Liber) I 35, 12. notionem ueritatis munus suum fecit I 2, 19. deus hominem uelut simulacrum suum fecit I 712, 5. *c. acc. c. inf.* (*pro* ut) *actiui* I 90, 14. 143, 3. 6. [II 62 adn. § 2.] *passiui* I 167, 13. II M 201, 3. — ex quo fit ut I 32, 8. 249, 21. 270, 15. fieri non potest quin I 135, 20. II 4, 21. *al.* nec enim fieri potest ut non I 172, 13. quid fecit aliud diuinis honoribus dignum nisi quod—sanauit? I 33, 16. — manu facta uenerari I 104, 13. colere I 666, 19. factu malum I 533, 16. — facere = fingere: quamlibet multos, quamlibet magnos faciat I 9, 21. in libro I 36, 16. *c. acc. c. inf. actiui* I 34, 15. 488, 13. — *cf.* fabre (facere).

facessant (= abeant) illi I 272, 8.

facetius I 729, 13.

facies: primorem partem (capitis) quae dicitur facies II 28, 9. in primori facie adhaerent (*oculi*) II 31, 8. conspuerunt faciem eius I 350, 12. ut terra in omnes partes eandem faciem gerat I 256, 5. sapientiam laudat in faciem I 217, 6. ut stultus prima facie uideatur I 732, 17. qui non faciem sicut homo, sed intima et arcana pectoris intuetur I 348, 2. absconditque se a facie dei I 158, 13.

facile *aduerb.* I 51, 6. 169, 8. 369, 21. 741, 9. II 63, 18.

facilis: parum facilis in eloquendo I 402, 10. facilis *c. supino* I 4, 2. 197, 15. 500, 5. 578, 22. facile est intellegi quid—sit I 135, 23. facile est unicuique metiri I 586, 20. respondere I 132, 9. facilius est ut—careat I 137, 5.

facinerosus (-orosus *P*) II 108, 20.

facinus: ad mala facinora bonorum (*sc.* facinorum) ignoratione labuntur I 79, 13. = scelus I 80, 14. 436, 20. II 114, 23 (*cf.* 115, 1.) *al.*

[factitare I 79, 17.]

factor I 101, 6. 135, 9. 136, 19. factor deus I 121, 18. factor mundi deus I 142, 11. factor mundi ac nostri deus I 604, 1. rerum omnium I 201, 2. factor altorque uiuentium I 411, 1. cuius (Trismegisti) uerba de Graecis conuersa subieci: dominus et factor uniuersorum (= ὁ κύριος καὶ ὁ πάντων ποιητής) I 713, 5. cf. I 287, 1. -- *cf. etiam* deus.

facundiae tenuis in nobis riuus est II 64, 15.

faeneratio beneficii I 524, 21.

quidquid cum faenore redit I 524, 9. ex annuo faenore I 73, 2.

fallere: falluntur oculi II 32, 15. 16. mens II 32, 27. sensus falsos esse

II 31, 20. 32, 15. falsi specie bonorum I 2, 28. falsos esse dicendum est qui haec senserunt II 57, 3. falsi deceptique sunt I 327, 8. = latenter agere I 467, 14.
falsitas I 179, 21. 406, 6. 410, 15.
falso I 120, 2.
falsus: argumenta ex falso petita I 120, 16. fabulam pro falso repudiant I 40, 8. *cf.* fallere.
familia: nec inmerito pater familias dicitur, licet tantum filios habeat: uidelicet nomen patris conplectitur etiam seruos, quia 'familias' sequitur, et nomen familiae conplectitur etiam filios, quia 'pater' antecedit. *eqs.* quodsi propterea pater familias nominatur, ut appareat eum duplici potestate praeditum *eqs.* I 280, 17. 281, 7. matres familias II M 196, 25. familiae gentesque I 688, 2. adoptauit sibi (Pythagoras) familiam ex Homeri carminibus I 240, 2. nomen de familia delere I 461, 1. — = serui II M 188, 5. familiarum (= seruorum) greges I 481, 3. II M 198, 22.
familiaris: illi familiares Pythagorei I 465, 2. *c. dat.* quibus familiaris est iustitia I 452, 15. quod nobis familiare sit I 612, 13. *sim.* I 613, 18. 755, 9.
famosus I 65, 16. 224, 5.
famulari *alicui* I 115, 10. II 131, 11.
famulus I 390, 7. (dei) II M 238, 1.
fanum I 42, 6. 91, 17. 21. 112, 10. 387, 1. 690, 21. II M 187, 2 (*coni.*).
far I 605, 14.
fas diuinum I 418, 11. contra fas omne I 231, 4. 427, 14. nec fas fuisse II 17, 1. fas (non) est (erat) I 43, 19. 96, 20. 102, 10. 277, 21. II 78, 3. a *infin.* I 283, 19. putant *c. acc. c. inf.* I 68, 22. habent I 22, 21. [fas non erat ut I 131 adn. § 6.]
fasces I 417, 15. 671, 20.
fascinum I 77, 20.
fasti I 40, 4. 494, 5.
fastidire *aliquem* I 576, 11.
fastigium: fastigia digitorum II 37, 12. superciliorum II 33, 6. = imperium: (de fastigio praecipitari) II 129, 5. M 193, 20. fastigium principale [I 668 adn. § 12.] II M 178, 4. imperii II M 175, 7. *item* sublime II M 192, 11. fastigium uirtutum I 570, 21. quae summum fastigium uirtuti imponunt I 577, 12.
in tantos fastus eleuatus II M 183, 17.
fatalis necessitas I 17, 6.
fateri de I 60, 5. sibi uerum I 220, 6. Christum II M 234, 19.
maxime fatidicus I 25, 10.
fatigati mundi senectus I 630, 21.
fatum I 166, 4. II 61, 9. 10. fata I 38, 11. II 125, 9. canere *alicui* I 89, 15.
faucium tolles II 40, 22. aquam plenissimis faucibus trahere de fonte I 671, 14.
fauorabilis II 74, 14.
februa (*R, cf. adn. cr.*) I 577, 1.
fecunditas generandi II 8, 8. uaria gignendi I 598, 19.
fecundum pectus II 46, 19. pernicies II M 212, 1.
fel *cf. Indic. rer.* — fellis cibus I 350, 11. 380, 7.
feliciter: qui sceleratus in uita feliciter fuerit I 241, 8.
felix: dies aptus et felix II M 186, 11. [felicissimus I 4, 10 adn. § 13.]
femen: femina II 25, 7. 47, 19.
femina *cf. Indic. rer.* — deae femi-

nae I 40, 21. 60, 19. mas—femina *cf.* mas. feminae uates I 20, 14.
femineus I 681, 19. 683, 14. II 45, 18.
femininus *cf.* ***Indic. rer. s.*** femina. — sexus I 30, 13. elementum I 145, 17.
fenestra II 86, 12. fenestrae specu-lari lapide obductae II 30, 12.
feralis habitus II M 219, 12
fere I 191, 14. 285, 1. 569, 16. *al.*
ferini dentes II 8, 18.
ferire tympana I 690, 5. ferire et uerberare frontem peccantium etsi non uerbis, tamen ipso uitae ge-nere dissimili I 425, 23.
feritas I 80, 18. 434, 14. 435, 3. 759, 18.
ferramenta I 141, 10. II M 187, 1.
ferre: agris ferentibus II M 216, 9. uiae ferunt ad II 52, 15. illa sen-tentia quae apud Euripidem fertur in hunc modum (***sequitur uersus***) I 449, 9. *cf.* sententiam (ferre de). — ut ferunt fabulae I 50, 19. quan-tum mea mediocritas tulit I 271, 14. *sim.* II 4, 3. inpune ferre quia (= quod) I 477, 17. tulit (= abs-tulit) frugalitatem I 251, 4. *sim.* 5. 6. 7. se ferebat solum orbis do-minum II M 195, 20.
ferreus: ferreis dentibus saeuire I 434, 9. eadem figura qua imbres ferreos dicunt (poetae) I 39, 17.
ferrum exercitus capit II M 223, 20. ferro et igni I 424, 15. 757, 8. ferro atque igni I 635, 21. ferro ignique I 640, 8. 719, 18. igni fer-roque I 368, 8.
feruefactus II 100, 8.
feruescere II 122, 13.
feruor I 39, 2.
ferus: feris moribus I 7, 3. II M 177, 18. — ferae: feris ac uolucribus in praedam iacere I 530, 6. II M 178, 9. ferae = condemnatio ad feras II M 198, 4. — *cf.* pecus.
festinare: festinato itinere II M 225, 19. *c. inf.* I 480, 15. quo iam au-dum festinat oratio I 330, 9.
dies festus I 72, 17. festum I 83, 6. 92, 8.
fetiales I 510, 11.
fetus II 11, 21. in utero II 38, 14. 56, 19. fetu suscepto I 568, 13. 18. fetum edere II 11, 8. ***plur.*** I 80, 17. 145, 19. 146, 25. II 11, 10. 16. 38, 11. — coniugibus ac fetibus propriis I 202, 9. fetus auium (***sc. ouis inclusi***) I 146, 1. II 11, 21. 44, 14. ut fetibus uites exuberent II 100, 21. fetus terrae II 101, 4. ***plur.*** I 605, 5.
fibrae [I 577, 1 adn.] oculorum II 30, 20.
uas fictile (quodammodo est corpus) II 6, 1. fictilia simulacra I 693, 4 (cf. 692, 26). dii fictiles I 734, 4.
fictio ueri ac uiui hominis e limo dei est I 149, 13. hominis I 147, 14. 155, 11. 283, 15. caelestis populi I 630, 7. = forma: II 19, 18. cor-poris I 156, 16. poetarum fictiones I 87, 1.
fictor I 133, 23. 148, 20. 693, 1. II 28, 1. fictori atque artifici deo II 105, 5. pictores fictoresque I 40, 23.
fidelis I 67, 10. 305, 3. ***sensu eccle-siastico***: ecclesia quae est uerum templum dei, quod est—in corde ac fide hominum qui credunt in eum (*sc.* deum) ac uocantur fideles I 324, 6. *cf.* ***etiam haec***: nos qui nomen fidei gerimus I 747, 6. fidei cuius nomen induerat proditor I

406, 11. — fideles deo I 416, 7. fideles I 402, 20. 640, 13. fidelis domus (= ecclesia) I 325, 3.
fideliter I 328, 7. 393, 5. 467, 3. 615, 4. 723, 6. II M 194, 6. fidelissime I 667, 11.
fidere uiribus II M 179, 8.
fides in omnibus uitae officiis, in matrimonio I 748, 4. maior hominibus ad malum fides fuit (= maiorem fidem malo habuerunt) I 275, 9. fidem diuinitatis accepit (Christus) I 410, 7. *sim.* I 169, 10. 409, 10. fidem commodare *alicui rei* I 301, 19. 584, 9. exhibere deo I 315, 2. 329, 1. 733, 8. habere *alicui* I 179, 6. derogare praeceptis I 723, 21. detrahere *alicui rei* I 368, 17. 370, 6. *de transitu in sensum ecclesiasticum cf. haec*: fides magna iustitiae pars est: quae maxime a nobis, qui nomen fidei gerimus, conseruanda est, praecipue in religione, quia deus prior est et potior quam homo I 747, 5. *praeterea cf. locum* I 324, 6 *s.* 'fidelis'. *sensu ecclesiastico* I 324, 5. 395, 7. 396, 9. 406, 11. 728, 20. 747, 14. II 70, 3. M 171, 9.
fides (*musicorum*) II 54, 8. 13. 17. 22. 23.
fiducia (ueritatis opus suscepi) I 177, 24. II 119, 6. fiduciam integritatis gerens I 580, 1. habemus fiduciam in deo I 726, 22. si qua illis fiducia est in philosophia I 463, 1. ueritatis I 464, 7.
figere: pedes inconcussa stabilitate II 69, 23. membra (= pedes) solo fixa II 19, 8. cruci I 350, 18. patibulo I 301, 22. 395, 15. figere = cruci figere I 327, 5. 354, 2. stabilis ac solidis radicibus fundata et fixa sententia I 400, 4. *sim.* I 375, 11.
figmentum: figura et figmentum dei (= homo) I 530, 6. figmenta = simulacra I 328, 16. 733, 13. 761, 12. *item* figmenta (mortalium) digitorum I 102, 15. 274, 12. terrena I 96, 3. II 120, 24. poeticum I 46, 10. poetarum I 148, 14. 608, 14. 652, 17. [= mendacia I 668 adn. § 11.]
figulina I 70, 16.
figulus I 587, 3. 4.
figura = forma: sub figura hominis I 107, 8. figuram animalis gerere I 72, 7. figurae angelorum I 760, 11. hominum I 752, 16. figura et figmentum dei (= homo) I 530, 6. daemoniarches ipse in figura sua perlatus est I 169, 18. = translatio poetica I 42, 13. 21. 46, 15. 149, 5. = imago, significatio: quaecumque (Christus) passus est, habuerunt figuram et significantiam magnam I 377, 20. 378, 21. 379, 22 (*cf.* 21 imagines). exigua magnorum figuras esse I 630, 3. *sim* I 631, 12. *alia* I 143, 20. 347, 4. 348, 22.
figurae: ademerat pudorem deserendi desertor imperator II M 228, 3. sanctio sanctae religionis II M 201, 9. ab hominibus secesserit humanitas I 557, 18. animantibus animam inspirare I 39, 3. bellatricem—debellatricem I 32, 4. otium —negotium I 3, 24. aperta aut operta II 27, 11. decedere—accedere I 8, 7. referre iniuriam—inferre I 549, 21. expediti—inpedimenta —conpediti I 584, 23—25. a nostris derideantur, a suis deserantur I 465, 3. ‹Domitianus› cum exerceret

inuisam dominationem II M 176, 5. non ille Furius, sed furiosus fuit I 87, 14. est homine dignius caelum quam caelata intueri I 557, 3. Roma—cum ῥώμη esse coeperit I 664, 20. cum delubris ac ludibriis suis I 463, 5. ego malo in bono mori quam in malo uiuere I 727, 23. fiunt per imaginem quae pudenda sunt, ut fiant sine pudore quae uera sunt I 742, 18. qui cecidisse solus uniuersis stantibus uidebatur, is uniuersis cadentibus stetit solus I 113, 23. qui urbes aut nouas constituant aut constitutas aequitate tueantur I 224, 21. *cf. allitteratio. geminatio. homoeteleutum.*

figura etymologica: substantiua cum uerbis copulata: cf. accus. obiecti interni. dominatores dominantur II M 190, 5. iustum prauitas hominum deprauare non poterit I 549, 8. flumina sempiterno lapsu fluere I 114, 13. si quod reliqui (*gen.*) uel Diocles uel Maximianus reliquerant II M 216, 5. occisione delere I 418, 5. maiore decident lapsu I 633, 6. *sim.* ruina II M 172, 12. uerbis uerberare *cf.* '*allitteratio*'. — *duo nomina coniuncta*: deuiae uiae I 395, 3. deuium iter I 271, 14. 400, 1. pietas tam impia I 469, 6. discordi concordia I 145, 1. noua non philosophandi philosophia I 185, 16. unctio sacri unguenti I 294, 6. diuina mens dei II 53, 11. diuinae dei uoces I 378, 8. utiles usus I 594, 7. *cf.* '*etiam genetiuus explicatiuus*'. — *per gradationem*: inferiores infimis I 449, 3. omnibus malis peior II M 182, 18. malum multo peius augetur II M 211, 5. stulte ineptus I 67, 23.

figurare = facere, fingere I 140, 22. 147, 10. 284, 1. 597, 20. II 105, 12. de = ex I 692, 26. 713, 24. sanctus populus ad iustitiam figuratur I 630, 12. alios spiritus suos in angelos figurauit (deus) I 297, 10. Pauorem Palloremque Tullus figurauit I 73, 22. = imagine exprimere I 72, 12. *cum* in *et abl.* (tutela nauis in aquila figurata) I 39, 21. 65, 11. 421, 9. 684, 12 (*coni.*). 686, 16. = transferre (*cf.* figura) I 36, 20. 43, 4. 415, 1.

figuratio (= fictio, creatio) hominis I 630,6. = translatio: obliqua figuratio (*poetarum*) I 41, 12. *plur.* I 40, 17.

filius: filii = liberi I 366, 11. 390, 1 (*cf.* 389, 7 liberi). 9. 12. 391, 8. 422, 4. II 44, 17 (cf. 19).

filum II Ph 143, 107. fila lyrae II Ph 138, 50.

fimum (*nomin.*) II 42, 19. *accus.* I I 32, 6.

fingere = facere I 14, 24. 155, 7. 13. 479, 11. II 38, 5. *al.* ex I 147, 11. 618, 19. de I 103, 5. 699, 6. II 121, 4. ut a ferarum caedibus deos sibi fingerent I 68, 19. — mores aliorum I 369, 23. *sc. cogitatione* fingamus *c. acc. c. inf.* I 371, 19. II 113, 16. — picta et ficta I 557, 6.

finis *constanter mascul.* — finem facere libro I 94, 6. finis bonorum I 499, 11. fines bonorum ac malorum II 116, 20.

finitio = definitio II 112, 17.

firmare uerba factis I 371, 8. incerta de certis II 77, 6.

firmitas = robur II 12, 11. 13. 15. 13, 15. 17, 22. 20, 12.

firmiter I 362, 6. 417, 5. 420, 20. II 19, 19. 20. 20.
firmus: is ad quem mors non uenit, firmus sit necesse est II 17, 21.
fiscus II M 182, 7. [231, 12.]
fistula II 42, 14. duae, cibalis ac spiritalis II 39, 12.
fixus *cf.* figere.
flabra (uentorum) II Ph 140, 74.
flaccentes aures II 29, 8.
flagella I 111, 9. flagellis uerberare I 350, 9. 718, 5.
flagitare I 73, 17. 350, 4. 717, 25. II 14, 4. pudicitiam flagitauit (= flagitio adfecit, *cf.* *Buenemann.*) I 565, 25.
flagitiosus et turpis I 198, 22. *item compar.* I 83, 14.
flagitium: flagitiorum dii I 74, 9.
flagrans: flagrantior (fragl- *H*) I 143, 11.
flagrare (ab ignibus) II Ph 136, 11. 141, 98. *translate* I 34, 1 (fraglabat *BHM*) (amore). 583, 17 (opum siti). flagrat in corpore sensus II 58, 10.
flagris uerberati I 165, 16.
flamines I 88, 13. 463, 8.
flatus I 268, 15.
flectere *aliquem* a furore II M 201, 13. flecti = se flectere II 31, 12.
fletibus II 10, 12.
flexibilis II 21, 22. 29, 12. 37, 11.
flexiones uoluminum II 42, 9. cantuum II 35, 14.
flexuosus II 39, 21.
flexura II 37, 4. 47, 22.
flexus sinuosi II 26, 3.
florere diuitiis I 473, 19. primaeua iuuenta II Ph 143, 115.
florescere: fruges cum arboribus I 73, 7. saeculum aureum I 586, 4. florescens ecclesia II M 238, 3.
floridius II M 177, 13.
flos: (seges arbor uitis) cum in flore spem maximam dederint, in fruge decipient I 636, 4. in primo adulescentiae flore I 229, 19.
fluctuans animus I 552, 15.
fluctus errorum I 69, 12.
fluere: sanguis II 30, 20. fluxisse XV annos II M 193, 5. res eius dilabi et fluere coeperunt II M 200, 2. ab hac gente proximi quique populi fluxerunt I 161, 15. omnia tibi prospere fluere II 4, 23.
fluidus I 651, 15.
flumen I 46. 26. 47, 1. 4. 68, 24. 115, 5. 119, 8. 126, 14. 329, 15. 550, 8. 636, 5. *al.*
[fluuius I 653, 20.]
fluxus I 531, 8.
focus I 328, 4. 441, 17. 460, 16. 480, 3.
foedus humanae societatis I 69, 21. 416, 15. foedera Veneris II Ph 146, 164.
folium (= nardus) II Ph 140, 84.
folliculus I 152, 4. 153, 3.
fomenta (*translate*) I 565, 16
fomes I 651, 12.
fons perennis I 88, 6. fons quem uiuum nomine dicunt II Ph 137, 25. fontes sanguinis II 34, 19. lactei II 46, 18. tibias ad fontem I 216, 7 *cf.* tibia. — *translate* I 5, 18. 46, 5. 95, 10. 129, 9. 130, 1. 135, 22. 136, 19. 143, 2. 155, 14. 163, 15. 178, 8. 260, 21. 282, 14. 286, 1. 297, 16. 396, 9. 413, 8. 416, 18. 445, 20. 446, 2. 447, 16. 449, 1. 452, 14. 463, 13. 499, 2. 506, 3. 510, 5. 574, 4. 577, 13. 606, 2. 664, 5. 750, 3. 751, 15. II 90, 20. 131, 7. *al.* uelut effusis ingenii fontibus I 350, 21.

foras II 36. 13. 43, 3. M 195, 13. foras tota prominet (iustitia) I 730, 1 (*cf.* I 729 c. 50 § 5—8 adn.).
a quo foratu frontem nominatam Varro existimat II 28, 12.
forinsecus II 9, 5. M 211, 7.
foris (*subst.*): forem (fores *BSP*) claudere hospiti I 419, 3. non uiderunt in medio constitutam forem quae illos ad sapientiam transmitteret I 188, 10. fores II M 186, 19. euulsae cum postibus fores (oculorum) II 30, 17.
foris (*aduerb.*) I 595, 13. II 30, 1.
forma: [de quibus (locis) datis—litteris certa forma (= praeceptum; τύπος *Euseb.*) fuerat comprehensa II M 231, 11. *item* II M 233, 12.]
formare ex I 16, 9. de (= ex) I 619, 5. (deus) hominem nudum I 595, 12. ueluti supinum II 38, 3. in eum modum II 24, 20. formatus (spiritus dei) in specie columbae I 330, 1. uitam ad iustitiam I 271, 20.
formidini *alicui* esse II M 183, 5.
formidolosus II 104, 4.
formosus (-onsus) I 34, 5. 65, 3. 170, 20.
fornacalia sacra I 687, 12.
forsan I 531, 6.
forsitan I 407, 19. 710, 14. 728, 4. 743, 17. *sequitur coniunct.* I 48, 20. II 7, 1. [II M 212, 19.]
fortasse I 41, 11. 71, 18. 76, 17. 78, 13. 87, 3. 112, 6. *sequitur coniunct.* I 20, 6. (45, 17.) 68, 8. 106, 23. 109, 21. 125, 15. 240, 4. 297, 21. 416, 8. 430, 5. 444, 1. II (11, 19?). 44, 13. 63, 21. 114, 22. dicat (dicet) fortasse aliquis *cf.* dicere. (hic) fortasse quaerat aliquis *cf.* quaerere.
forte I 15, 12. 402, 21. II 42, 7. *al.* si forte I 402, 4. 529, 19. 21. II 14, 2. 33, 13. 41, 13. *al.*
fortis = ualidus robustus I 193, 11. II 7, 22. 12, 7. 18, 6. fortis cibus I 412, 13. 16. deus per aeternitatem fortis est I 135, 8.
fortitudo = robur: uirtus quotiens ad corpus refertur, discernendi gratia fortitudo nominatur I 207, 7. uirtutem esse dicunt—non illam—quae posita est in bonis animi, sed hanc corporalem quae dicitur fortitudo I 67, 19. fortitudo corporis I 207, 17. II 14, 9. (brachiorum) II 37, 3. dei I 135, 8. 141, 19. diuini operis I 378, 21. (filius dei) in fortitudine maiestatis manifestus I 341, 9. (I 56, 15?).
fortuitus I 116, 21. 117, 2. 3. 246, 5. 380, 4. 706, 20. II 9, 13. 23, 27. 84, 19. fortuito I 6, 12. 470, 16. 611, 19 (-tu *codd. quid.*). II 17, 5. 22, 4. 23, 28. 24, 8.
fortuna *cf. Indic. rer.*
fortunatus II Ph 146, 161. campi quidam fortunati I 649, 18.
forum attingere I 214, 18.
fossor I 88, 19.
fotu (caloris) I 49, 16. II 12, 1.
fouea, *prouerb.*: deficientibus argumentis in hanc foueam decidit, unde se extricare non posset I 139, 12. inrefutata haec tamquam foueam praetergressus est I 452, 1.
fouere I 146, 2. 522, 11. 528, 22. 529, 4. II 11, 18. M 211, 9.
fragilis *translate de rebus terrenis humanis sim. saepissime, uelut* I 2, 1. 31, 17. 109, 4. 172, 17. 206, 9, 208, 9. 210, 16. 17. 251, 1. 278, 6. 316, 20. 337, 17. 373, 6. 374,

17. 422, 10. 472, 18. 531, 8. 587, 9. II 13, 10. 15. 19. 132, 2. actas I 441, 20. *de diis* I 102, 15. fragilia uenerari I 378, 5. fragilium (*neutr.*) cultores I 106, 1.
fragilitas *translate* (*cf.* fragilis) I 151, 19. 317, 4. 371, 7. 373, 9. 377, 16. 473, 18. 474, 6. 475, 18. II 10, 12. 12, 15. 14, 19. 15, 13. 16, 12. 92, 8. 117, 19. 120, 8. *al.*
fragmina I 333, 8.
frangere fruges (= molere) I 70. 7 frangebat panem minutatim I 333, 3. non dolor frangat, quominus constantia seruetur I 733, 9.
frater: nec alia causa est cur nobis inuicem fratrum nomen impertiamus (*sc.* Christiani), nisi quia pares esse nos credimus I 447, 23. fratres nostri (= Christiani) II M 171, 8. *cf.* Pentadi frater I 675, 8.
fraternitas I 418, 21. 422, 5. 474, 5.
fraudare I 480, 18. mercede I 241, 10.
fraudulentus I 425, 20.
fremere *de homine* II M 201, 2. bella I 113, 20. 632. 10.
frenare *translate* I 742, 20. (iram) I 431, 11. 540, 14. 551, 3. 566, 17. cupiditatem a I 537, 12. se a I 533, 17.
frenum: frena moderari I 677, 4. laxare frena libidini I 736, 9. permittere frena (libidinibus) I 480, 13. 550, 14. frenos imponere uoluptati I 570, 12. ipsis I 540, 20.
frequens ad obsequium I 390, 7.
frequentare uictoriam domini cum laudibus II M 237, 8.
frequenter I 17, 15. 90, 18. 261, 10.
fretum I 334, 6. *cf. Indic. rer.* II M 214, 18 *abl.* fretu *cod.*
frigescere I 622, 22. 623, 1. II 56, 3.
friuolus I 104, 19.
frondescere I 232, 1.
frons (-tis): oculorum orbes concauis foraminibus conclusit (deus), a quo foratu frontem nominatam Varro existimat II 28, 12. cum duplici fronte Ianus I 51, 13. qui peccantium frontem etsi non uerbis, tamen ipso uitae genere feriunt et uerberant I 425, 21. frontem serenant II 79, 5. acies pari fronte concurrunt II M 224, 1.
fructifer I 694, 11.
frugalitas est abstinentia uoluptatum I 544, 9. — I 251, 4. 486, 16. 487, 4.
frugalius uiuere II 119, 16.
frugifer I 589, 4.
frui libero caelo I 78, 16.
frustra *saepe.* frustra et inaniter I 454, 21. non frustra I 11, 17. 98, 16. nec frustra I 206, 21. 443, 15. 719, 16.
[frustratio II M 231, 15.]
frustum II 89, 16. prouinciae in frusta concisae II M 180, 10.
frux: omnem frugem terra procreabit I 759, 16. ut ex omni fruge panem facerent I 686, 25. in flore—in fruge I 636, 4 (*cf.* flos). — ad bonam frugem euadere I 487, 2. (recte opibus uti hoc est) frugi esse I 500, 18. 488, 13. 544, 8. ii qui frugi appellantur I 506, 8. — fruges I 70, 5. 7. 9. 112, 16. 118, 5. 140, 15. ut fruges florescerent I 73, 7. fruges frangere (= molere) I 70, 7. fruges uirtutis I 537, 21. 738, 5.
fucatus *translate, aliqua re* I 149, 10. 177, 19. 259, 2.
fucus *translate* I 401, 15. 563, 1. 650, 2.
fugare daemonas I 384, 17. 386, 19.

387, 12 II M 184, 10. fugari a (*separa'*.) I 476, 12.
fugere de I 384, 15. fugiens *c. gen.* I 194, 4. 517, 12.
fugitare I 471, 8.
fugitiuus maiestatis ac nominis (dei) I 283, 1.
fulcire I 587, 21.
fulgens I 114, 11. 122, 16. 142, 19.
fulgere: fulserint I 122, 2. 503, 5 (arma).
fulgor I 127, 18. 144, 11. 418, 2. 482, 6. 10. (fidei) I 748, 22. II 69, 13.
fulgur I 605, 3. 644, 10.
fullonica I 70, 15.
fulmen I 71, 17. 230, 3. 11. 678, 2.
fulminare I 33, 17. 71, 18.
fuluus II Ph 144, 131. 145, 141.
fumidus I 482, 16.
fumus I 467, 9. II 132, 15.
fundamentum: *translate* iacere fundamenta I 581, 4. fundamentum doctrinae I 286, 2. fundamenta ecclesiae posuerunt I 367, 8. miserunt II M 174, 14.
fundare: fundauit deus terram I 46, 6. 140, 13. 142, 16. (disciplinam) I 186, 22. 367, 17. solidis radicibus fundata et fixa sententia I 400, 3. homines a doctore fundati I 562, 15. [se ad salutem suam dimicandi tenore II 62 adn. § 3.]
fundator I 96, 13.
fundere (*absol.*) ex aere I 693, 5. sol fundit diem II 135, 4. unus (digitus) a ceteris separatus in diuersum maturius funditur II 37, 16.
funditus I 64, 14. 172, 18. 221, 2. 250, 12. 425, 16. 440. 10. 552, 1. 621, 15. 635, 20. II 8, 6. 81, 18. II M 226, 11.
fundus putei I 266, 6. cicutae II 50, 17.
funestus I 426. 6.
fungi morte secundum naturam I 616, 8. functi uita I 95, 8.
fungus: homines in omnibus terris et agris tamquam fungos esse generatos I 593, 19. *sim.* I 683, 2.
funus: in primo adulescentiae flore inmaturis funeribus extingui I 229, 19.
fur: thesauros deo credere, ubi non furem praedonemque timeas I 531, 9. (scientia) apparet enim ac furem suum prodit I 189, 15.
furari I 743, 17.
sub furca seruum ad supplicium ducere I 128, 5.
furere: inimicitiis furentibus I 76, 7. cum praecordia eius furerent (*cf. adn. cr.*) ui (ueneni) II M 234, 11. Sibylla uaticinans furensque I 658, 13.
furiatus *aliqua re* I 384, 17. 716, 23.
furibundus I 266, 1.
furiosus I 12, 5. 182, 11. 192, 6. 523, 5. *al.*
furtim I 39, 1. 51, 2. 111, 23. decipere I 76, 18.
furtiue II M 220, 2.
furtiuus II M 221, 3.
fuscabitur sol I 636, 12. 757, 15.
fuscus II 45, 26. fuscior II 38, 10.
futurum cf. 'coniugatio'.
futurum II: *cf.* uidere *et 'condionalia enuntiata'. — saepissime in apodosi indicatiuus praes., in protasi fut. II*: *post* ante quam II 35, 9. cum I 489, 18. 501, 14. II 50, 14. 58, 14. postquam I 136, 4. quamquam I 514, 7. quicumque I 99, 25. 184, 16. quisquis I 9, 21. 503, 16. 576, 14. II 88, 13. ubicumque I 122, 2. 503, 5. *post relatiuum* I 68, 23 s. 116, 17. 271, 10. 386,

4. 390, 8. 14. 447, 6—8. 448, 20. 470, 13. 490, 17. 494, 8. 521, 15. 526, 5. 529, 3. II 12, 2. 45, 3. 64, 8. 9. 119, 8. *al. post correlatiua* I 122, 17. 576, 17. — *in apodosi coni. praes., in protasi fut. II post* quam *comparat.* I 70, 2. 218, 1. quanto (tanto) I 436, 2. quia I 532, 16. quicumque I 491, 16. 492, 1. quisquis I 175, 13. 491, 17. 512, 17. 568, 12. 601, 13. 697, 3. II M 193, 13. quocumque II 102, 22. ubicumque II 81, 15. *post relatiuum* I 459, 15. 488, 23. 529, 22.

Ganeo I 260, 10.

gaudere non tantum modicum, sed uel punctum I 540, 10.

gemebundus II M 194, 13.

geminare II M 225, 5.

geminatio: [bene bene I 579, 11.] celebremus—celebremus celebremus II M 237, 12—14 (*cf. adn.*). hic hic I 272, 4. 521, 10. iam iamque I 165, 24. iam—iam pridem I 184, 7. iterum<que> iterumque II 5, 3 (*cf. adn.*). ueniet ueniet I 478, 3 (*fort. retinend., cf. adn.*).

gemmeus II Ph 145, 136.

generalis I 702, 12.

generare: *infinit. fut. pass.* generatuiri I 321, 9. = creare I 13, 17. 26, 6. 30, 18. 70, 9. 201, 5. 207, 10. 388, 21. *al.* mel I 202, 17. *cum praedicatiuo* I 514, 14. = gignere: de II 60, 9. ex I 47, 2. 119, 15. 297, 18.

generatim I 147, 2. 330, 6. II 22, 19.

generatio I 30, 8. per singulas generationes (= genera hominum) I 695, 8. Hesiodus generationem deorum (= θεογονίαν) unius libri opere conplexus est I 14, 18.

genetiuus: subiectiuus et obiectiuus cf. nostri *s.* nos. sui *s.* se. uictoriae Gothorum (*obi.*) II 187, 11. *coniuncti* (sine usu et opera feminae) I 30, 14. 380, 21. *explicatiuus et identitatis*: praemium summi boni I 2, 9. uictoria liberatae urbis II M 224, 20. opera actionum I 3, 20. religionem cultus sui I 92, 11. unius libri opere I 14, 18. appellatio diuini nominis I 286, 10. rerum prosperarum felicitas I 475, 15. praemium caelestis mercedis I 547, 13. (in) principio sui ortus I [131 adn. § 8.] 518, 8. *cum sensu temporis*: post mille annos mortis suae I 654, 1. octauus annus nuncupationis eius II M 226, 28. *gen. qualitatis*: eius naturae reddi animas I 650, 3. non minoris insaniae iudicanda sunt illa sacra I 81, 12. *partitiuus*: aliquid dei I 101, 18. 652, 6. id (muneris) I 73, 10. 405, 18. II M 223, 3. id exitii (*coni.*) II M 197, 10. idem operis I 411, 12. nihil istius (*neutr.*) I 664, 20. quid deorum (= quam multos deos) esse putemus I 62, 10. quid loci I 269, 6. mens quo loci (*sic cum codd. scribend.*) sit II 51, 16. *cf.* concauum (lunae). medium (terrae). diuersa regionum *et sim. cf. neutrum. cf.* animus (aeger animi) castigare condemnare conuincere damnare fugitiuus increpare ingratus profanus redarguere reuincere reus timidus.

genetrix II 56, 20.

genialis torus I 251, 9.

genitalis I 152, 3. 567, 13. II 43, 16. II Ph 141, 95. genitalia I 48, 19. 49, 16. 19. 20. 50, 14. II 25, 6. 47, 6. *al.* membra II 47, 6.

genitor I 376, 5. II 128, 4. *plur.* I 46, 13.
genius *cf. Indic. rer.*
gens dei I 666, 9. maiorum gentium dii I 60, 7. gentes (= pagani) *cf. Indic. rer.*
gentilitas (= gentes, pagani) I 162, 13.
genus cf. congruentia. neutrum.
geometria I 258, 11.
gerere = facere: mala I 163, 11. *sim.* I 31, 11. negotium I 329, 6. — [animum tuum contra te geram I 532. 11.]. — arbor poma gerit II Ph 137, 30. nomen *alicuius* I 72, 15. 394, 8. fidei I 667, 12. 747, 6. formam I 46, 13. 257, 18. figuram *alicuius* I 72, 7. 347, 1. 379, 22. 452, 6. *sim.* I 433, 20. similitudinem *alicuius* I 121, 9. 155, 15. substantiam I 316, 19. speciem *alicuius rei* I 630, 5. corpus inquinatum I 468, 5. uinctam linguam II 41, 3. signatam frontem I 385, 3. carnem (= corpus mortale habere) I 329, 16. 374, 13. [uirilem gerit animam II 62 adn. § 5.] curam *alicuius rei* II 11, 9. 110, 17. [uoluntatem *alicuius rei* II M 230, 6.] integritatis fiduciam I 580, 1. scientiam futuri I 381, 16. nihil tumoris I 474, 11. tantam in se uim I 383, 19. natura cum mutis tam liberaliter gessit (= egit) II 10, 10. quasi parem, quasi minorem se gerere I 448, 12.
germanitas I 515, 11. II 48, 9.
gerundium: in non dolendo I 191, 9. maiestatem dei expressit (Seneca) maiorem esse dicendo quam ut —, et ipsum ueritatis attigit fontem sentiendo uitam hominum superuacuam non esse I 574, 2. — ut praecepta factis adimplendo ceteros constringat I 375, 7. *item* I 456, 9. 469, 2. 691, 15. 727, 17. *sim.* I 461, 15. 481, 10. *gerundiuum*: nihil sciendum est = sciri potest I 189, 1. nihil a iusto uiro faciendum est I 526, 1. *item* I 747, 6. II 12, 6. = *part. praes. pass.* gingiuae a gignendis dentibus nominantur II 36, 6. *cf.* '*coniugatio conposita*'. tabescendus.
gestare I 87, 10 113, 18. 348, 12. 421, 22. 441, 2. 584, 4. II Ph 143, 121. ne si solem quidem ipsum gestemus in manibus I 584, 8.
gestationes infantium I 252, 3.
gestire *c. infin.* I 95, 13. 419, 19. 551, 10. 19. II 56, 21. laetitia I 536, 2. 540, 6. discursibus II 10, 3. ad lusum II 79, 4.
gestus I 560, 13.
gignere de I 682, 10. 20. ex I 50, 6. 65, 16. II 86, 7. M 235, 6. genitus *c. abl.* I 14, 11. 31, 7. 37, 5. in gignentibus (*neutr., cf.* uiuentia) II 101, 15. natura et causa gignentium I 49, 14.
gingiuae a gignendis dentibus nominantur II 36, 6.
glaciatus aër II 53, 14.
gladius: homines ad gladium conparare I 531, 2. temporali gladio prouincias regere I 494, 5. animaduersio gladii II M 198, 6. *prouerb.* gladium habent, scutum non habent I 185, 10.
glebatim II M 198, 18.
globosus I 181, 21.
globus I 256, 2. II 28, 6. 49, 5. M 207, 20.
gloria in maiore fuerunt I 3, 9. in tanta gloria haberi I 456, 6. [immortalibus tuis gloriis I 668 adn. § 13.]

gloriabundus I 442, 1. II M 207, 18.
gloriari *c. abl.* I 94, 3. 252, 10. 445, 19. de II 69, 1. 124, 5. *c. acc. c. inf.* (*om.* esse) I 727, 13 (cf. I 717, 15). II 68, 2.
gloriosa confessio II M 171, 8. 189, 23. *comp.* I 3, 2. *superl.* II M 190, 14.
gnarus (*coni.*) II M 221, 9.
gracilis uox II 45, 20.
gradatim II 48, 10. 74, 1.
gradi I 210, 19. 302, 12. 330, 15. 374, 7. 378, 20. 23. 381, 9. 491, 2. 540, 8. 631, 8. 735, 7. II 19, 21. 20, 15. 34, 11. per ordinem gradiens I 210, 19.
gradus: eodem gradu proximus I 93, 9. dispares multis gradibus homines I 447, 10. per gradus ad eam sententiam descendit I 753, 22.
gradus comparationis: comparatiuus pro positiuo: digiti speciem magis quam usum maiorem praeferentes II 48, 9. pars terrae solis calore (*ablat. instrum.*) flagrantior I 143, 11. *cf.* dexterior sinisterior. — quanto magis (*om. PV*) melius et sanius II 13, 23. magis docilior II 4, 7. quae maxime est aetas parentibus dulcior I 80, 15. nimis propius II 32, 2. *comparatiuus pro superlatiuo*: ex omnibus uerius I 183, 2. eligere quod est melius (*cf.* 13 in tanta diuersitate) I 191, 16. Erythraea celebrior inter ceteras (Sibyllas) ac nobilior habetur I 23, 13. — utrum superbius an inportunius I 403, 17. in paucioribus doctis quam in pluribus inperitis I 176, 3. aequior malis, iniquior bonis I 269, 10. — *superlatiuus*: adeo remotissimi a ueritate ut I 266, 14. — *diuersi gradus coniuncti: positiuus et comparatiuus*: uera et meliora I 729, 7. maioribus et breuibus ossibus II 19, 19. magna et minora (animalia) I 146, 24. minora et exigua I 630, 2. inbecillus ac minor I 683, 23. fuscioribus ac paruis orbibus II 38, 10. *cf.* plura et grauia *codd.*, grauiora *coniect. emendat.* I 649, 7. *positiuus et superlatiuus*: ex pio atque optimo statu I 418, 13. honesta et optima uoluntas I 178, 15. sapientis atque optimi uiri I 552, 4. maximum atque sublime I 383, 11. summum ac sublime I 507, 7. maxima mirabilisque ratio II 89, 12. ille unus maximus ac potens omnium I 11, 11. humiles et infimi I 382, 6. 8. [salubri ac rectissima ratione II M 229, 8.] diuina prouidentia perfectissimaque uirtus II 6, 4. clarissimum ac singulare lumen I 114, 11. *superlatiuus et comparatiuus:* extremi ac tenuiores riui I 623, 2. ne minor et extremus esset II M 193, 5. *omnes tres gradus*: ut minora et humilia regimen habeant, maiora et summa non habeant II 92, 20. *cf.* a (*ap. comparatiuum*). '*figura etymologica*'. magis maxime nimis potissimum potius quam.
grammaticus I 213, 3. 700, 2. grammatici I 163, 13. II 50, 10. grammatica *fem.* I 699, 28. *neutr. plur.* I 258, 8.
grandis I 110, 2. 7. 238, 21. 714, 10.
grandines lapidum I 665, 20.
granum II 85, 19. Ph 144, 126.
grassari I 171, 20. 236, 2. 425, 5. 427, 2. 498, 5.
grassator I 483, 14.

gratia: per gratiam liberatus I 34, 6. *c. genet. saepissime, cf.* causa.
gratificari II 70, 18. 108, 15. 109, 5.
gratificatio II 109, 3.
gratis I 223, 17. 260, 18. II M 199, 18.
gratuitus I 521, 18. 548, 11.
gratulari *alicui* I 637, 9. II M 191, 3. sibi I 512, 20. 711, 20 (quod). II 116, 15 (*om.* sibi). gratulandi officium II 78, 21. = gratias agere *c. acc. c. inf.* I 244, 19 (*cf.* I 243, 10). 248, 5.
gratulatio I 689, 16.
gratus in *aliquem* I 56, 22.
grauare sensus I 583, 13. grauari = grauidam fieri I 310. 2.
grauis *alicui* I 425, 16. 471, 16.
gregatim II M 188, 18.
gressus I 379, 1. 575, 17. 716, 21. II 69, 14.
grex dei I 424, 22. II M 237, 5. greges familiarum I 481, 3. II M 198, 22.
gubernaculum (Fortunae) I 269, 2. *translate* I [4, 10 adn. § 14.] 8, 3. 677, 4. II M 192, 15.
gubernatio I 11, 6. II 72, 14.
gubernator I 588, 21. II 95, 11. 100, 19. deus mundi g. I 421, 26.
gubernatrix I 6, 21. II 100, 9.
gula (guila *B*) II 39, 17. 40, 14. uentri et gulae (guilae *R*) pecuniam ingerere I 545, 1. uentri et gulae (guylae *H*) seruire I 564, 4.
gurges I 22, 17. 486, 3. II Ph 137, 38. caeni I 565, 24. Lethaeus I 240, 5.
gurgulio II 39, 21. 40, 15.
gustare ex I 158, 6. 240, 6.
guttae ignis I 665, 20.
gutture eliso et fracto II M 208, 4.
gynaeceum II M 197, 1.

Habere: *absolute* (= possidere): habendi studium I 544, 3. amor I 544, 10. inpertire non habenti I 474, 8. habentes I 415, 8. 422, 15. non habentes I 415, 9. 422, 16. M 209, 1. — *transitiue*: habere modum II 116, 8. fiduciam in deo I 726, 22. honorem *alicui* I 70, 16. 595, 23. 597, 12. non habebat aliud quod diceret I 14, 4. quid enim habent dicere cur I 605, 13. — id quod res habet I 28, 3. aliter quam ueritas habet I 142, 12. II 70, 8. aliter quam res habet I 652, 19. — habere *c. partic. praedicatiuo*: (cognitam ueritatem) I 13, 8. 263, 20. 387, 4. 472, 5. 535, 17. 580, 12. II 11, 21. 60, 12. nomen dei inuisum I 634, 14. — curae ludibrio odio praedae uoluptati usui habere *cf.* cura *cett.* — haberi = extare: (harum carmina et feruntur et habentur) I 22, 19. 40, 4. 42, 5. habere = existimare: *actiuum c. dupl. accus.* eos et habemus et dicimus patres I 448, 12. — I 22, 21. 447, 10. *passiuum c. dupl. nomin.* I 31, 6. 79, 11. 119, 8. 126, 16. 233, 16. 409, 12. 460, 15. 21. *al.* supra omnia facinora habetur nullum facinus admittere I 436, 20. tanti I 124, 4. *cum praepos.* pro, *rarius actiu.*, (res leuissimas pro maximis) I 68, 9. 74, 22. 84, 13 (sacra pro uiolatis). *saepe passiu.*, I 18, 20. 68, 21. 87, 5. 138, 14 (pro confesso et indubitato habitum est). 744, 17. II 4, 23. constat eum ita (= pro illo) esse habitum I 46, 22. = possidere: II 5, 8 is (*diabolus*) omnia quae inlicere possunt, pro laqueis habet (= ut laqueos ad-

hibet). *item* I 467, 8. II 5, 4. — *cum praepos.* in: in numero *c. gen.* I 115, 15. in honore II M 235, 10. in tanta gloria I 456, 6. in arcanis II 125, 10. in bonis I 407, 9. inter II M 198, 10. *cum aduerb.* perinde tamquam uelut: perinde habebatur, ac si esset I 146, 6. elementa tamquam deos habent I 693, 12. (sic habuerunt tamquam) I 105, 22. 242, 15. 267, 17. 723, 4. eos—sic habendos puto tamquam I 509, 11. uelut reges habentur I 233, 15. — habere *c. inf. pro coniunctiuo futuri cf.* '*coniugatio composita*'. *cf. etiam* carus communis.
habilis ad usum II 37, 14.
habitaculum I 14, 6. 119, 27. 142, 18. 599, 1. 710, 26. II 52, 5. 90, 8.
habitatio I 114, 9.
habitator I 247, 5. II 95, 18.
habitudo I 511, 13. II 47, 24.
habitus I 61, 5. 64, 23. 65, 11. 182, 22. 560, 12. II 25, 2. 34, 12. 38, 2. 79, 2. M 193, 21. 219, 12. *plur.* I 489, 3. II 27, 12.
hactenus I 16, 3. 378, 6. II M 184, 20. ut I 752, 14. [hactenus fiet ut II M 233, 7.]
haerere: *aliquid* haeret animis I 401, 9. hic ergo illum teneo haerentem I 139, 13.
haerescere: cum in uado haesisset I 126, 14.
haereses I 394, 12.
haeretici I 396, 14.
haesitare in eodem luto I 134, 17. 586, 11. inter se num II M 195, 5.
haesitatio I 714, 4.
halitus II 88, 12. 16.
hamatus I 233, 1. 3. 706, 24. II 85, 12. 19.
hamus I 233, 3. 5. II 86, 1.
harmonia *cf. Indic. rer.*
haruspices I 385, 9. II M 184, 11. 14.
haruspicina I 167, 1. 696, 12 (arusp-).
haud *deest.*
haurire aurum oculis I 122, 14. sanguinem facilius quam uerba iustorum I 399, 18. uoces (*sc. auribus*) II 29, 4. uoluptates I 95, 22.
haustu atque potu fontis sitim sedare I 5, 18.
hebetare I 482, 7. 583, 12.
hebes I 436, 17. quidam hebetis cordis I 115, 1.
herbidae fruges II 100, 7.
hereditates captare I 427, 10. hereditas regni caelestis I 365, 4. ad quos stultitiae transiret hereditas I 707, 19.
heres: populum scripsit heredem I 73, 1. 686, 19. heredes regni aeterni I 367, 7.
hiare II Ph 135, 6. 145, 136. quotiens hiauerint terrae I 589, 1.
hiatus nasi II 34, 2.
hibernus II 100, 6. hibernum (= hiems, *coni.*, -nus *codd.*) I 143, 18.
hic: hoc opus nostrum I 398, 3. haec nostra terra I 709, 29. hic mundus, hic (noster) orbis, hoc saeculum, haec uita *cf.* mundus *cett.* hoc est (= id est) I 5, 15. 113, 10. 429, 8. 555, 1. 601, 4 (*cf.* 2). II 158, 5. hic—ille I 188, 8. II 76, 13. ille—hic I 2, 27. 90, 13—15. 190, 20. 278, 21. 282, 3. 19. 474, 18. 498, 16. 514, 10. 525, 11. 540, 16. 587, 24. 754, 15. II 76, 22. *cf.* idem post (haec, hoc).
hic *aduerb. sexies repetitum* (*de diuersis locis*) II M 181, 4. illic—hic I 190, 15. 17 (*cf.* 20. 22). 467, 8. in illa priore parte—hic I 190, 20. 22.

hice: huiusce I 4, 11. 209, 22.
hiematum uenit in Bithyniam II M 184, 23.
hinc est quod I 169, 16 (*cf.* 11).
hiscere I 464, 7.
hispida facies II 46, 1.
historia I 42, 4. 8. 16. 502, 8. historiae I 285, 12. 694, 12. ueteres I 42, 2. ut omnes historiae loquuntur I 112, 15.
historicus = Sallustius I 269, 5. historici I 31, 4. 412, 18.
histriones *cf. Indic. rer.*
homicida I 34, 6. 237, 15. 238, 6. 407, 19. 436, 9. 711, 5. II M 189, 18. 207, 21.
homicidium I 122, 5. 557, 15. 558, 9. 560, 1. 710, 23. 742, 7. 8. 744, 9.
homo *cf. Indic. rer.* — homo nuncupatus est quod sit fictus ex humo I 147, 10. II 92, 14 (*cf.* ἄνθρωπος *Ind. graec.*). homini, quem (Christus) induerat, quem gerebat I 301, 14. omnis (nullus) homo natus *cf.* nasci.
homoeoteleutum: capiendo atque rapiendo I 510, 13. tacentibus nihil credimus, sicut ne saeuientibus quidem cedimus I 464, 1. ut—dentur ad uitam beatam, —condemnentur ad poenam I 649, 8. pictores fictoresque I 40, 23. picta et ficta I 557, 6. — necesse est ad eos consolandos reuertatur ad quos conuocandos prius uenerat I 585, 20. *cf. figurae.*
homunculus I 62, 14. 107, 23. 215, 1. 733, 17.
honestare I 198, 19. II 36, 7.
honestas = honor dignitas II 37, 22.
honor I 168, 21. 169, 3. II 82, 1. 127, 10. Ph 144, 124. honos I 71, 10. 78, 8. 281, 22. 448, 22 (-or *codd. quid.*). 561, 17. 723, 10. 735, 16. II 77, 14. 81, 5. 94, 17. honos datur his I 696, 4. diuinae indulgentiae I 96, 24. honorem deo non reddiderunt I 303, 5. in honorem *alicuius* I 686, 20. *alicuius rei* I 83, 13. = ornamentum II Ph 136, 10. 144, 124. *cf.* habere (honorem *alicui*).
honorare se I 28, 2. patrem inter deos I 89, 12. *aliqua re* I 761, 7. II M 178, 8.
honorificare I 114, 23. 663, 7. II 130, 15.
hora: per omnes horas II M 171, 7.
horrea II M 216, 17.
horrendus II M 183, 4. 198, 18.
horrere I 152, 25. horrentibus tenebris II 100, 11. *aliquid* I 15, 2. (76, 10 *coni.*). 476, 13. 670, 10. *c. infin.* I 542, 14. 632, 17.
horribilis I 742, 4. II 21, 19.
horridus lapis I 101, 1. II Ph 136, 21.
horror I 118, 15. horrori esse II 36, 5.
hortamenta I 275, 18. 463, 7.
hortatu nostro I 412, 22.
hortus: Paradisus id est hortus fecundissimus et amoenissimus I 157, 24. horti pensiles I 255, 1.
hospitalitas *cf. Indic. rer.*
hospitium corporis I 103, 6. mundi huius II 130, 21.
hostia humana I 78, 22. 172, 1. 688, 18.
hostilis impetus I 523, 20. direptio I 531, 7. tumultus II M 198, 17.
hostiliter I 639, 16. II M 205, 2. 206, 24.
hostis domesticus I 556, 8. publici II M 187, 18. dei II M 178, 8. libri nefarii ac dei hostes I 410, 11. nominis (dei) II M 173, 5. re-

ligionum publicarum II M 185, 24. uirtutis I 585, 11. hostes uero deo fiunt I 67, 22. *cf.* inimicus.
huc atque illuc I 116, 15. 17. 161, 21. 281, 15. II 86, 4. M 219, 20. 222, 3. huc adest II Ph 136, 15.
hucusque II 73, 22.
humanitas *cf. Indic. rer.* — ab homine humanitas nominatur I 37, 22. = natura humana: hoc differt ab humanitate diuinitas, quod humanitatis est ignoratio, diuinitatis scientia II 68, 8. *cf.* ius.
humanus: humana manu fabricata (= simulacra) II 69, 16. *sim.* I 477, 2. *cf.* hostia.
humilis: se ipse humilem fecit (Christus) I 724, 13. uos humiliores facitis I 102, 19. humillimis quibusque I 724, 12. humiles et infimi I 382, 6. 8.
humilitas: (*Christi*) I 341, 4. 343, 1. in humilitate carnis I 341, 8. *de habitu animi*: cara deo est I 749, 13.
humus II 78, 8. ex humo homo fictus (et nuncupatus) I 147, 11. II 92, 14. humi I 83, 8. 102, 13. 109, 10. 492, 14. 499, 15. II 121, 2. in humum proiecta animalia II 27, 17.
hyacinthus II Ph 145, 137.
hymnus I 578, 18. hymni I 37, 3. diuinorum (caelestium) scriptor hymnorum (= Dauid) I 298, 1. 713, 15.

Iacēre *aliquid* supra *aliquem* I 686, 25.
iacēre = profligatos esse II M 172, 12. in tergum II 38, 4. in praedam feris ac uolucribus I 530, 6. insepultos I 746, 11. II M 221, 2. aqua semper iacens et quieta I 545, 12. corpus inmobile iacet II 58, 10. quod iners et torpidum semper iacet I 136, 6. nerui (*musicorum*) muti atque inertes iacent II 55, 4. ira si iacet, excitanda II 117, 11. iacentes (et afflicti) II M 172, 9. *sim.* I 265, 4. in promptu id iacet I 197, 21.
iactans I 547, 10.
iactare *proprie* I 65, 2. 77, 8. 97, 7. 416, 2. ossa iactabantur in flumina (flumine *cod.*) ac mare II M 197, 22. suas uirtutes contra fortunam superbissime I 269, 20. ingenia in hoc uerilatis campo I 413, 2. sapientiam capillis et habitu II 123, 18. populo se I 401, 18. se declamatorio dicendi genere I 215, 14.
iactatio taedarum I 83, 4. 689, 17.
iactura I 458, 20.
iam *in apodosi* (*in protasi* si quodsi) I 191, 16. 465, 18. 482, 2. 524, 20. 568, 1. 588, 23. II 14, 3. *item post coniunctiuum cohortat.* II 130, 7. *apud comparat.* I 78, 3. 133, 22. *paene* = etiam, uel: iam res ipsa I 86, 16. iam ex hoc ipso I 549, 20. — iam iamque I 165, 24. iam dudum I 330, 9. II M 200, 7. 208, 10. 215, 13. iam pridem I 306, 14. 330, 3. 675, 4. 721, 4. II M 193, 23. ut iam uideatur iam pridem esse confecta (philosophia) I 184, 7. iam non I 440, 19. 561, 4. 666, 11. *oppos.* nondum: I 234, 2. 623, 21 (20). nec—iam—amplius I 666, 9. nec—iam ulterius I 655, 6. iam uero I 137, 22.
iambus II 156, 16.
ianitor I 69, 8.
ianua: hic (Christus) templi maximi ianua est I 394, 10.
ibi—hic I 83, 1.

icere: ab apro ictus I 65, 19. fulmine I 230, 12.
ictus II 33. 14. 88, 1. sub ictu mortis constituti I 557, 21. ictu uirgae I 303, 1. ictu externo II 55, 3. ictus extrarios II 15, 10. ictibus cadauera dissipare I 558, 2.
idcirco I 3, 9. 83, 3. 92, 17. 107, 24. [131 adn. § 8.] 137, 16. 181, 16. 278, 22. 279, 14. 399, 3. II M 193, 18. *al.: 20 f. locis.* idcirco ne I 66, 1. 382, 17. 528, 22. 654, 6. idcirco quia I 49, 5. 116, 12. 138, 22. 150, 1. 312, 3. 364, 9. *al.: 15 f. locis.* quia—idcirco I 492, 3. 5. 711, 17. idcirco quod I 5, 11. 14. 50, 26. 291, 7. II M 184, 14. idcirco quoniam I 164. 3. idcirco ut I 12, 8. 60, 8. 99, 18. 153, 8. 172, 1. 173, 15. 211, 4. 239, 16. 254, 3. 270, 11. *al.: 30 f. locis.*
idem = ille, is: [II M 212, 19. 213, 1. 8.] idem ille I 27, 2. idem qui I [4, 10 adn. § 14.] 7, 21. 9, 13. 13, 1. 15, 1. 17, 7. 19, 17. 39, 16. 58, 10. 60, 10. 104, 14. *al.* idem qui et I 119, 24. 279, 7. hoc idem quod I 193, 18. idem illud quod I 26, 10. qui idem I 81, 15. idem sunt daemones—idem (= qui) dii I 387, 13. idem atque: non easdem sedes incolere iustos atque inpios I 241, 11. — non posse eundem iustum esse ac stultum, eundem sapientem et iniustum I 456, 18. *cf.* unus (et idem).
identidem I 749, 11. II M 184, 12.
ideo I 65, 5. 74, 15. 100, 15. 101, 5. 104, 5. 137, 20. 141, 24. 146, 18. 163, 16. 166, 13. 180, 18. 196, 6. 198, 17. *al.: 50 f. locis.* ideoque I 28, 13. 70, 20. 128, 6. 145, 17. 170, 3. 175, 14. *al.: 25 f. locis.* ideo quia I 89, 4. 183, 21. 187, 5. 204, 23. 210, 16. 17. 230, 9. 261, 17. 274, 14. 278, 10. 280, 13. 14. *al.: 35 f. locis.* ideo quod I 64, 22. 99, 11. 204, 18. 425, 12. ideo ut I 123, 6. 148, 19. 173, 16. 193, 21. 195, 24. 200, 20. 204, 6. 7. 210, 18. 211, 2. 6. 219, 10. 226, 1. II M 209, 22. *al.: 35 f. locis.*
idola II M 175, 2. 211, 4.
idoneus testis I 273, 4. 579, 5. *sim.* I 402, 3. 7. 403, 9. idoneus *c. dat.* I 123, 20. 581, 5. II 10, 4. ad *aliquid* I 4, 13. qui II M 194, 13.
iecur *cf. Indic. rer.; adde* in iecoribus earum (pecudum) uentura quaerere II M 184, 7.
ieiunia II M 185, 7.
ieiunus sermo I 403, 6.
igitur *primo loco* I 40, 6. 62, 7. 119, 18. 211, 9. 466, 8. *secundo loco saepissime, uelut* I 6, 9. 8, 19. 9, 8. 10, 10. 13, 10. 14, 9. 19, 21. 23, 7. 30, 18. 32, 21. 33, 6. 38, 8. 40, 3. 22. 41, 11. 45, 12. 43, 14. *tertio loco* I 36, 13. 64, 20. 196, 2. 275, 2. 327, 1. 16. 394, 5. 502, 13. 524, 18. 748, 19. 754, 1. II 15, 20. 51, 7. 95, 9. 97, 3. 110, 21. *al.* — *in apodosi* I 11, 13. 133, 22. 283, 18. 589, 19. 697, 12. 706, 12. 722, 21. 744, 21. 745, 16. 750, 15. 751, 7. II 93, 16. 22. 110, 15. 17. 119, 13. *in apodosi* et—igitur I 63, 9. 14.
igneus I 49, 14. 140, 14. II 106, 10.
ignifer II Ph 138, 54.
ignis: *abl.* igni I 143, 21. 144, 21. 145, 3. 5. 146, 3. 12. 234, 7. 327, 14. 519, 17. 613, 9. 15. 652, 2. II M 188, 2 (*coni.*, -e *cod.*). 188, 19. 197, 14. aeternus I 461, 11.

sempiternus I 651, 11. ignes II 111, 8 (*tortoris*). aeterni I 760, 15. caelestes I 120, 24. *cf. Indic. rer. et hoc in Indice* aqua ferrum.
ignominiosus II M 208, 5.
ignorantia I 116, 4. 168, 17. 179, 16. 184, 19. 185, 15. 187, 22. 188, 4. 11. 239, 15. 266, 1. 378, 5. 410, 9. 418, 15. 574, 10. *al.* ignorantia boni ac mali II 103, 8. recti ac boni I 457, 9. diuinitatis I 161, 14. *sim.* I 96, 15. 266, 22. ueri I 139, 8. 228, 6. 459, 8. ueritatis II 73, 9. 77, 17. *alia* I 94, 9. 462, 4. 510, 4. 527, 6. 592, 10.
ignorare deum I 306, 13. 555, 13. et ueritatem I 367, 5. *sim.* I 351, 3. *sequitur* quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 382, 11.
ignoratio I 179, 19. 187, 17. 18. 220, 5. 266, 18. 462, 8. II 68, 8. boni I 76, 12. ueri dei I 735, 22. eius (dei) I 498, 13. bonorum (facinorum) I 79, 13. recti I 423, 4. rerum I 186, 22. ueritatis I 243, 15. sui I 6, 4. 274, 6.
ille *pro pronom. reflexiuo personali uel possessiuo* I 100, 14. 171, 16. 188, 11. 242, 16. 266, 15. 381, 19. 427, 20. 501, 19. 558, 3. 654, 7. II 107, 14. M 199, 23. ille—hic *cf.* hic. ut illi—sic isti I 72, 16.
illic II Ph 135, 5. M 190, 22. 225, 17. illic—hic *cf.* hic.
illuc *cf.* huc.
imaginare: terram digitis suis imaginatam metuunt I 443, 12.
imaginari: imaginabantur iustitiam I 453, 2.
imaginarius praeceptor I 527, 10.
imago: *de simulacris deorum* I 40, 23. 75, 21. 100, 2. 162, 8. *al.* sacrae I 173, 12. simulacra et imagines I 68, 5. 167, 11. 696, 23. *cf.* I 100, 15. 16. — hominem ad imaginem similitudinis suae (*sc.* dei) figuratum I 694, 9. id per imaginem geritur I 86, 1. imagines (*sc. somni*) II 58, 12. 22. *cf.* uisiones.
imber: finxerunt (poetae) ipsum (Iouem) in aureo imbre delapsum eadem figura qua 'imbres aurei' dicunt, cum multitudinem telorum sagittarumque describunt I 39, 16. imbres sulphuris I 665, 20.
imitari (deum) I 433, 8.
immo I 261, 9. 414, 6. 569, 1. 741, 10. 751, 5. II 120. 3. immo etiam I 725, 19. immo uero I 41, 5. 71, 19. 117, 3. 134, 24. 180, 14. 187, 10. 237, 17. 261, 21. 338, 5. 386, 1. 424, 13. 475, 8. 519, 20. 533, 3. 543, 8. 562. 21. 584, 25. *al.* immo uero amplius II 98, 19.
immolare humanam hostiam (uictimam) (Ioui) I 78, 23. I 430, 4. homines *et sim.* I 79, 1. 14. 16. 80, 11. uita et salus eorum immolatur I 170, 18.
immolatio I 430, 14.
imperare *alicui c. inf.* I 333, 5. imperante Hadriano (Augusto) I 78, 24. 714, 9.
imperator omnium deus I 466, 6. 509, 16. inuictus ille imperator Indicus maximus I 35, 6. [Constantine imperator maxime I 4 adn. cr. § 13. Constantine imperator I 95, 13. 176, 3. 274, 3. 398, 3 (maxime *V*). 485, 6. sanctissime imperator I 668 adn. § 11.] *cf. Indic. rer.*
imperfectum: indic. pro perfecto: dicebam (-at) I 46, 10. 233, 15. 405, 2. 449, 22. 451, 1. 459, 19.

555, 18. inferebat I 449, 22. *coni. pro coni. fut. I* nasceretur I 324, 2.
imperitare *alicui* I 31, 2.
imperium = iussum I 128, 7. — aemula (Carthago) imperii I 633, 18. [beatum imperii columen I 4 adn. § 13.] regimen singularis imperii I 634, 6. in hoc rerum naturae imperio I 10, 20. caeleste imperium I 659, 8. II 129, 10. ante imperium (*coni.*, initium *cod.*) Christi sanctum ac sempiternum II M 175, 16. magistratus et imperia I 709, 5.
impetus externi II 7, 21.
imus I 174, 25. 175, 14. in imis calcibus I 266, 12. 589, 17. in imum depressa I 266, 11. in imo I 211, 19. 613, 15.
in *c. acc. sensu locali:* in Aegyptum I 19, 7 (*ex Cicerone, Cic. omittit* in). 40, 1. in Cretam I 51, 2. 55, 2. Cretam I 35, 8. 682, 12. in tergum iacēre II 38, 4. in *c. accus. pro ablat.* (*?*) *cf.* accipere constituere iactare intentare postulare *et II M Proleg. adn. 6. sensu temporali cf.* dies. *sensu consecutiuo uel finali* I 18, 19. 55, 19. 83, 12. 13. 87, 22. 114, 12. 121, 16. 18. 22. 126, 12. 144, 8. 146, 12. 164, 14. 165, 19. 189, 6. 297, 10. 350, 1. 359, 10. 416, 2. 482, 3. 489, 11. 494, 20. 530, 6. 533, 4. 5. 560, 12. 617, 13. 659, 4. 684, 16. 686, 20. 695, 6. 718, 6. 721, 1. 734, 5. 736, 17. 18. 759, 10. II 19, 3. 21, 2. 3. 26, 17. 33, 1. 11. M 181, 18 (cohaerere in amicitiam). *al. cf. etiam* assurgere exsurgere surgere stare. — quae sunt in eundem modum I 92, 3. — corporis atque fortunae bona non sunt in hominis potestatem I 702, 26. — in aeternum commune diuersum futurum infinitum inmensum perpetuum posterum praesens profundum sempiternum sublime summum totum uacuum ultimum *cf.* aeternus *cett.* — *in c. abl. sensu locali:* (eum) mittit Romam, in qua milites illi summis deliciis saepissime excepti . . . II M 202, 13. — *cf.* conputare esse habere (fiduciam in) locus. *adde haec*: liquescunt spiritus in calore et corpora conterentur in grandine I 666, 1. in arcanis litteris traditur I 142, 13. Catamitum in aquila rapuit I 39, 18. 684, 9. in aureo imbre delapsus I 39, 16. daemoniarches ipse in figura sua perlatus est I 169, 18. aureum caput bouis, quod eos in signo praecederet I 303, 10. *cf.* configurare figurare formare in *c. abl.*—*sensu temporali*: in sabbato I 717, 27. in his sex milibus annorum I 629, 22. in tam longo imperio II M 192, 12. filium maximum agentem in annis octo II M 236, 1. *sensu relationis* I 38, 18. 85, 21. 683, 17. sapientior in ueritate I 400, 13. *cf.* laetari placere. *sensu partitiuo*: quae sunt in umidis II 100, 8. primariae filiae in beneficiis petebantur II M 218, 12. *sensu causali uel instrumentali* (*pro abl.*). in nomine uicennalium securem alteram (prouinciis) inflixit II M 208; 11. *item fort.* in insidiis iuuenem adpetiuerat II M 200, 8. spadones in tormentis necat II M 219, 19. *sensu repraesentatiuo*: nomen dei in nobis persecuntur I 726, 20. in aliis hominibus nos ipsos cogitare

debemus I 515, 16. *item* I 569, 16. — in Christo omnia facta sunt quae adnuntiata sunt I 409, 17. — in alto futuro obscuro praesenti proximo sublimi summo ultimo *cf.* altus futurus (*s.* esse) *cett.*
inaequabilis I 629, 14. II 100, 1.
inaequalis I 117, 10.
inaequa'itas I 417, 13. 447, 13.
inaestimabilis I 29, 5. 62, 9. 759, 1. II 86, 14. M 211, 19.
inanimus I 137, 1.
inanis: multo magis inane I 622, 17. inane monumentum I 45, 15. conuictis inanibus (*neutr.*) I 95, 13. inanissimi (homines) I 173, 13. 233, 17. per inania caeli II Ph 140, 75. inane *subst.* I 232, 5. II 86, 3. 87, 6. per medium inane II 90, 10. in medio inani I 598, 10.
inanitas I 219, 16.
inaniter I 454, 21.
inardescere I 576, 8. II M 219, 8.
inauditus II M 188, 23. et inaudita peruestigare et audita perpendere I 124, 22. damnasse innocentiam inauditam I 399, 9.
inaugurare I 125, 21.
inauribat surdos I 716, 22.
inbecillitas I 9, 10. 37, 23. 63, 20. 135, 6. 518, 5. II 11, 5. 12, 10. 70, 10. humana I 135, 3. hominis I 133, 13. corporis I 128, 16. 369, 6. carnis I 396, 18.
inbecillus I 8, 2. 38, 20 (-is *RS*). 122, 7. 135, 6. 316, 20. 331, 6. 369, 12 (-em *R*). 373, 6. 472, 17. 542, 7. 566, 3. 590, 21. 683, 23. II 10, 1. 13, 11. 18, 11. 73, 21. 103, 16. 19. *comparat.* I 63, 19. 173, 7. II 7, 23. 11, 3. 12, 7. 18, 4.
inberbis I 110, 19.
inbuere: quos uera .. doctrina non inbuit I 368, 15. inbui *aliqua re* I 558, 7. II 117, 21. homines ad religionem ueram I 94, 9.
incaute I 527, 5. 532, 21.
incautus I 395, 4.
incendium subiecit palatio II M 187, 16.
inceptio I 597, 4.
incertus: homines uagantur incerti I 94, 9. incertis parentibus natus I 33, 19. si hoc incertum relinquamus I 581, 16. ad incertum laborare I 261, 18.
incessere inclementer *aliquem* I 429 18. maledictis I 218, 8.
incessus I 560, 12. II Ph 145, 148.
incestum I 66, 18. 560, 9. 683, 6. 742, 15. *accus.* incestum I 36, 11 *uix a nominatiuo* incestus.
incestus *adiect.* I 36, 7. 83, 1. 281, 21. incesti spiritus I 168, 3.
inchoare I [4 adn. § 13.] 9, 17. II 92, 3. incohare I 745, 9.
incĭdere: incidit necessario quaestio II 82, 15. inciderat suspicio II M 222, 20. Seneca inprudens incidit ut fateretur I 208, 18. in *c. acc.* I 105, 24. 107, 8. 236, 16. 522, 16. 694, 6. II 45, 15. 74, 21. M 189, 17.
incīdere I 169, 12. II M 203, 4.
incipimus (= inc. esse) cum nascimur I 150, 19.
incitamenta uirtutis I 381, 12.
[incitatrix *cf.* inritatrix].
inclamati nominibus suis I 379, 10.
inclementer I 429, 18. 667, 9.
inclinante iam die II M 200, 15. *alicui* II M 178, 19. se in (alteram) partem I 187, 24. 486, 20.
includere intus I 343, 5. 729, 24. *c. abl.* I 367, 4. 372, 1. 382, 17. 496, 3. 620, 20. in *c. acc.* I 244,

7. 395, 16. in *c. abl.* I 32, 2. 225, 3. 256, 1. 262, 2. 587, 9. intra *c. acc.* II 53, 14.
incogitabilis I 29, 9.
incognita causa I 398, 12. 725, 26.
incolumis partus II 61, 2.
incomptus I 741, 8.
inconcessa scrutari I 245, 14.
inconcussus I 580, 10. 733, 9. II 69, 23.
inconditae uoces II 78, 22.
incongruens I 110, 18. 244, 8. incongruens (et absurdum) est ut I 173, 6. 198, 3. 395, 15. *c. inf.* I 225, 11.
incongruentia I 443, 5.
inconprehensibilis: tenuis et inconprehensibilis I 165, 4. II 60, 4. *sim.* I 650, 16. oculis et mente I 734, 8. *sc. mente* I 188, 3. II 33, 2. 51, 9. 15. 53, 19.
inconprehensus I 180, 18.
inconsiderate II 10, 5.
inconsideratus I 30, 20. 197, 12. 296, 20. II M 188, 6.
inconstans *in disserendo* I 119, 12. *cf.* asystatum.
inconueniens: quanto id magis inconueniens est deo I 44, 6 inconueniens est (*alicui*) ut I 723, 14. II 71, 10.
incoquere: incoctus I 140, 14. II 100, 8. quos plena iustitia et maturitas uirtutis incoxerit I 652, 5.
incorporalis I 577, 20. 578, 17. 611, 22. 650, 20. 734, 4. II 39, 19. 53, 24. 97, 15.
incorruptibilis I 8, 24. 11, 15. 286, 7. 678, 7. 761, 15.
incorruptus I 122, 10. 137, 21. 141, 22. 209, 8. 12. 578, 16. 586, 25. 589, 22. 705, 21. 712, 19. II 4, 16. 72, 8. 90, 2. 98, 6. 110, 5. incorruptius I 75, 21.
incrementum II 11, 5. incremento augeri II 56, 21. sapientia ad summum incrementum peruenerat I 188, 18. incrementa deminutionesque lunae I 117, 12.
increpare *aliquem* I 57, 18. 354, 8. 646, 5. peccata I 304, 18. tibi illud iure increpauerit I 239, 8. increpatur inpietatis II M 207, 24. increpabantur tamquam (= ut) peccatores I 338, 14. increpiti I 305, 4 (-pati *BSP*). 328, 17. 341, 1 (-pati *SV corr.*). II M 207, 6.
increpitare II M 224, 3.
increscere I 148, 20. 161, 16. 162, 17. 276, 9. II M 210, 18.
incruentus I 435, 15.
incubare *c. dat.* I 415, 3. 644, 5. II 11, 15. M 177, 1. 180, 11.
incultus I 152, 25. 537, 19.
incumbere I 97, 3. *alicui rei* I 95, 22. *in aliquem* I 426, 10. II M 188, 21.
incunctanter I 60, 5. 125, 25. 529, 1.
incurrere in *aliquid* I 255, 6. II 73, 11. in laqueos mortis I 95, 23. 379, 20. in poenam I 309, 10. crimen (loquacitatis) I 128, 21. 580, 2.
incursare *aliquid* I 607, 10.
incursio imaginum II 30, 2. incursiones bestiarum I 516, 17.
incursus I 514, 14. daemonis I 387, 9. 716, 23. (malis) incursibus (daemonum) I 166, 3. 384, 18.
incutere uoluptatem I 401, 13.
inde est quod I 169, 11. 466, 18. 736, 1. 741, 8.
indecens II 38, 9. 47, 24. II M 192, 11. non indecens II 33, 11. 38, 14.
indecorus II 37, 22. 46, 1.
indelebilis I 617, 15.

[indemnitas II M 233, 1.]
indere: (deus) iram homini II 121, 23. nomen *alicui* I 46, 25. 47, 4. 539, 3. II 48, 8.
indicare: sicut Malachiel indicat dicens (*sequitur or. recta*) I 306, 15.
indicatiuus: in interrogatione indirecta (cur) I 449, 11. 685, 27. 714, 4. *in enuntiato secundario accusatiui c. inf. post relatiuum saepe; post coniunctiones* cum I 537, 7. II 10, 17. 107, 1. 2. *al.* dum I 535, 12. si I 731, 1. ut *tempor.* II 10, 2. *cf. modi.*
indicium Herculi fecit de furto I 77, 18.
indictiones II M 180, 7. auri argentique II M 208, 10.
indifferenter II 57, 15.
indigentia I 539, 6. 584, 18.
indigere *c. abl.* I 43, 12. 49, 20. 122, 10. 133, 16. 138, 1. 198, 12. 199, 2. 296, 1. 402, 4. 447, 5. 468, 12. 480, 9. 482, 2. 497, 16. 518, 12. 525, 20. 528, 14. 551, 3. 566, 4. 594, 10. 596, 17. 597, 12. 598, 19. 644, 6. 679, 16. 702, 25. 703, 2. 726, 11. 734, 6—9. 746, 5. 8. II 8, 1. 10, 11. 14, 7. 17, 6. 18, 9. 48, 6. 56, 3. 86, 22. 98, 7. 107, 24. [omnium I 579, 15.] indigentes I 524, 8.
indignari aduersus *aliquem* II 125, 5.
indignatio I 566, 14. II 126, 4. 128, 5. = indignitas (*rei*) II M 217, 6.
indiscretus I 708, 25.
indissociabilis II 34, 22.
indissolubilis [I 603 adn. § 9.] II 15, 13.
indiuiduus I 249, 17. 392, 18. 610, 2. II 86, 20.
indolentia I 195, 3.
indubitatus II 50, 5. indubitatum est *c. acc. c. inf.* II 77, 2. pro indubitato habitum est I 138, 14.
inducere: inducta cicatrice II M 210, 10. *aliquem* in *aliquid* I 140, 10. 11. 19. 192, 9. 200, 10. 238, 3. 244, 1. 488, 16. 630, 9. 710, 25. in hoc spectaculum I 200, 6. ab inmortalitate ad mortem I 376, 17. [*aliquid* in animum I 579, 13.] *aliquid* (religionem morem *sim.*) I 77, 21. 86, 20. 105, 21. 189, 11. II 63, 20. M 218, 6. tenebras I 143, 5. deus solem induxit I 669, 13. sacra in Graecia I 90, 17. ineptias in Latio I 687, 23. morem in Romanam terram II M 196, 19. *aliquid in disputatione libro sim.* I 195, 8. 444, 20. 459, 12. 485, 9. 488, 6. 12. 499, 14. 734, 23. 752, 17. quomodo patibilis (anima) inducitur? I 649, 11. — consuetudine inducti = seducti I 43, 9. quem nullus laqueus inducat II M 190, 13.
induere nudos I 511, 9. ueste (uestibus) indutus I 32, 16. II 350, 10. Maxentium purpuram induerant II M 202, 7. indui = purpura indui II M 194, 7. *saepe de Christo*: indui ueste carnis I 381, 11. carne I 373, 6. 13. 374, 12. fragilitate carnis II 120, 8. quod carne indui haberet I 313, 10. carne se induit I 377, 5. induit carnem I 715, 22. hominem induerat I 301, 14. — ut eas (animas) grauibus membris indueret (deus) I 598, 9. spiritum suum (deus) terreno corpore induit I 599, 2. induere corpus humanum I 715, 9. 723, 28. mortali corpore indui I 375, 6. 723, 15. corpusculum quo induti sumus II 62, 5. illorum sibi no-

mina quasi personas aliquas induerunt I 167, 14. nomen fidei I 406, 11. humana uocabula I 396, 8. se in laqueos I 527, 6. in plagas I 178, 19. ne rursus in eosdem laqueos induatur I 572, 16.
indulgentia I 97, 1. 202, 10. 278, 15. 555, 2. II 63, 12. M [213, 13. 19.] 214, 20.
indulgentissimus I [4 adn. § 15.] 115, 12. 419, 9. 475, 9. 572, 4. 668, 1.
indulgere I 280, 12. 281, 5. *alicui rei* I 551, 7. 567, 17. [isdem a nobis indultum esse II M 230, 12.] [ueniam indulgere hominibus II M 213, 12.]
indumentum I 348, 12. 617, 20. purpurae I 294, 5. pilorum II 26, 10. fragile = corpus I 622, 9. carnis I 533, 7. iustitiae I 534, 4. *sim.* II 47, 8. indumenta I 110, 19. II 129, 8. naturalia I 595, 10. II 10, 4.
industria: operam simul atque industriam perdiderunt I 2, 10.
ineffabilis I 29. 9. 301, 1. 598, 12. II 31, 9.
ineloquens II 64, 3.
ineloquibilis I 598, 7. 616, 17.
ineluibilis I 650, 1. II 131, 23.
inemendabilis II 121, 11.
inenarrabilis I 142, 2. 202, 18. 379, 13. 424, 18. 598, 2. inenarrabili modo I 658, 2. 650, 22. II 36, 18. 42, 1. *cf.* inerrabilis.
inepte religiosus I 398, 5.
ineptiae I 53, 9. 76, 16. 87, 6. 516, 19. *al.*
ineptus: quis tam stulte ineptus est I 67, 23. multo magis ineptum I 83, 23.
inermis: nudus et inermis I 595, 12. II 8, 20. 10, 5.
inerrabiles (*coni.*, inenarrabiles *T*) cursus I 693, 20.
inerrantes stellae I 117, 14.
iners: nerui muti atque inertes iacent II 55, 4. *sim.* I 136, 6. *abl.* inerti I 535, 2. inerte I 549, 4. 552, 9.
inesse in *c. abl.* I 134, 10. 284, 21. 472, 11. II 22, 11. 78, 4. *c. dat.* I 116, 23. 117, 19. 119, 19. 120, 15. 196, 8. 202, 16. 378, 12. 697, 22. 752, 19. II 36, 14. 79, 9. 85, 11. M 182, 18.
inexcogitabilis I 297, 7. II 47, 12.
inexorabilis *alicui* I 746, 17.
inexpertus (*sensu passiuo*) II 24, 3.
inexpiabilis I 67, 17. 173, 8. 398, 7. 461, 14. 725, 15. II 121, 19.
inexplebilis I 583, 17.
inexplicabilis II 29, 14.
inexpugnabilis I 386, 5. II 15, 11. II M 196, 10. uerum et inexpugnabile uidetur I 584, 16. II 73, 13.
inextinguibilis I 645, 11.
inextricabilis I 2, 18. 153, 5. 231, 8. 585, 1. II 57, 8. 77, 18.
infamare I 729, 19. II 111, 3. M 183, 22.
infamia I 35, 23.
infamis I 382, 4. *de mulieribus* I 682, 24. 742, 16. summis uiris nuptas adulterio fecit infames I 683, 13.
infandus I 757, 5. II Ph 136, 17. infanda dictu I 635, 14. [II 62 adn. § 5.]
infans I 51, 1. 85, 13. 412, 13. 744, 12. et ideo infans (*cf.* mutorum linguas *eqs.* 10) sit necesse est qui diuina proloqui non potest I 378, 19. infantes I 80, 11. infantes non ante incipiunt fari quam dentes habuerint II 35, 9. poeta (Lucilius) quidem stultos homines infantibus

conparauit, at ego multo inprudentiores esse dico, *sequitur conparatio* I 90, 12—16. infantibus qui nondum sapiant apparatissimam cenam adponere II 103, 2. eos sicuti sunt permanere et semper infantes ac nescios esse rerum II 103, 6.
infantia: qui praeter infantiam non loquerentur I 518, 1. senes amissis dentibus ita balbutiunt, ut ad infantiam denuo reuoluti esse uideantur II 35, 10. = infantes I 639, 19.
infatigabilis I 672, 1.
infaustus I 349, 18.
infelicitas I 709, 6.
infercire se cibo II M 234, 5.
inferior: nihil est inferius et humilius terra nisi mors et inferi I 102, 20. *cf.* infimus.
inferius *adu.* (*de loco libri*) I 52, 13.
inferna palus I 38, 6. 66, 9. inferna supplicia I 628, 11. inferna (*subst.*) I 41, 14. ad inferna (et ima) *oppos.* caelum I 175, 14. 487, 17.
inferre aurea uasa templis I 109, 13. illa deo pro munere I 109, 15. templis diisque I 734, 3. *sim.* I 110, 7. lumen humano generi I 177, 12. *alicui aliquid* (*sc. mali*) II M 189, 14. ut mortem nobis ultro inferamus I 545, 25. = inducere in disputando: exempla I 39, 12. 627, 1. argumenta I 63, 1. 449, 22. *sim.* I 249, 10. urbis condendae causam non unam intulerunt I 516, 4. infert = dicit, *sequitur oratio recta*: paulo post haec infert I 54, 8. intulit I 393, 17. 590, 9. haec intulit I 624, 23. II 124, 15.
inferus: inferi I 102, 21. aperientur I 647, 3. uia inferorum I 487, 15. in terra posuit deus tenebras e inferos et mortem I 142, 23. ad inferos I 38, 9. 102, 20. 163, 8. 490, 6. apud inferos I 71, 14. 735, 5. Christus biduo apud inferos fuit I 388, 11. *sim.* I 362, 12. decidet in inferos I 173, 2. ab inferis I 211, 21. 362, 3. 382, 10. 388, 9. 393, 15. 654, 13. 655, 1. 659, 2.
infestare I 736, 8. II M 183, 1.
quem infestum sibi fecit II M 196, 12.
inficere cruore flumina I 68, 24. infectus colore rubro II M 179, 5. inuidia tamquam ueneno I 129, 15. persuasione ‹uana› I 101, 20.
infimus: tam reges quam infimi I 210, 2. humiles et infimi I 382, 6. 8. inferiores infimis I 449, 3.
infinitiuus cf. coniugatio. — infinitiuus pro ut *uel al.*: *cf.* dare imperare monere peritia(est) potestatem(habere) praecipere restat suadere superest. *infinit. historicus* I 736, 5—10. II M 195, 5. 9. 227, 20. *post coniunctionem* cum *cf.* cum. — *infinitiuus perfecti (pro infin. praes.) apud uerba*: ad culpam pertinet non fecisse I 497, 6. prodest (profuit) I 89, 4. 104, 15. II 74, 3. uideri I 70, 7—10. 77, 5. satis (est) I 257, 1. caelestis uirtus, lucem reddidisse I 378, 1. quid miraculo dignius quam decursam uitam resignasse—reuelasse I 379, 11. quae insania est—denegasse I 434, 14. *infinitiuus loco substantiui subiecti:* dicere multorum arbitrio regi mundum tale est quale si quis adfirmet . . . I 10, 22. parum est uelle (*cf. adn.* '*Auctores*') I 543, 8. prius haec (membra) nata sunt quam esset uidere audire loqui

ambulare I 231, 20. sapere id est ueritatem quaerere omnibus innatum est I 125, 4. deo subiacet posse omnia I 650, 17. *item* cogitare sapere *eqs.* II 117, 16. diligere bonos ex odio malorum uenit et malos odisse ex bonorum caritate descendit II 76, 4. per quos sapere non discitur I 278, 21. hominibus in homines saeuire non dabitur I 69, 18. fetus de suis corporibus alere (*auibus*) non datum est II 11, 16. esse ipsum sine aliquo principio non potest I 591, 19 750, 7. ipsum mori timetur I 234, 1. id ipsum, (sciri nil posse, tolletur) I 189, 3. 515, 13. 519, 3. *infinit. loco substantiui obiecti*: ne haec quidem dare eis potuit quae habebat, uidere—moueri I 101, 16. nobis crimini dant mori uelle I 456, 15. id ipsum, nasci, efficere nisi ratio non potest II 22, 14.
infinitus: quod ex infinito apparuerit et extiterit I 13, 18. in infinitum II 123, 22. infinita hominum milia I 37, 6.
infirmare I 405, 7.
infirmitas (*de corpore*) II 17, 22. sexus I 439, 17. carnis I 369, 4. 374, 6. 533, 7.
infirmus sexus I 41, 2. 441, 19.
infitiari I 245, 5. 575, 14.
infitias non eunt I 386, 12.
inflabilis II 39, 6.
inflammabit deus solem I 665, 18. inflammare *aliquem* irae stimulis I 493, 18. inflammari ira I 640, 2. II M 187, 24. 203, 7. *sim.* I 560, 18. 584, 7. II M 185, 1.
inflare II 39, 4. M 183, 3. 212, 4. (ambitione) I 494, 3. 576, 7. 584, 6.
inflectere: nullus terror (nos) inflectat, quominus I 747, 14.
infligere caput parietibus II M 234, 15. securem (*coni.*) II M 208, 11.
informare II 44, 10. nodos in unum modum II 21, 3. aures pelliculis II 29, 8.
informatio corporis II 61, 1.
informis I 78, 6. 341, 6. 687, 19. *al.*
infortunio graui eos diuinitas mactat I 432, 10.
infra *adu.* I 174, 25. *c. acc.* I 174, 22.
infremuit belli terror I 97, 3.
infringere I 724, 16. auctoritatem I 39, 16.
infructuosus I 581, 15.
infucata prauis opinionibus consuetudo I 18, 17.
infundere: (deus) animam I 155, 4. *aliquid* in *c. acc.* I 39, 14. 260, 15. *aliquid alicui rei* I 423, 3. 695, 9. II 54, 4.
ingenerauit deus homini animi commotiones I 537, 23.
ingeniose I 86, 12.
ingeniosus I 98, 8. 244, 10.
ingenium: uir ingenii singularis II 6 9. *item abl.* I 1, 5. 244, 13. 402, 15. tot ingeniis in (ueritatis) inquisitione contritis I 181, 1.
ingenuus II M 197, 1.
ingerere tantum nummorum I 259, 13. maledicta II M 207, 2. non est beneficium quod ingeritur recusanti I 469, 4. uentri opes I 481, 2. *sim.* I 545, 1. ingerens se oculis claritas I 13, 9. mala in caput *alicuius* II 234, 5.
ingignere: ingenitus I 511, 6. 517, 3.
ingratis I 151, 23.
ingratus et ieiunus sermo I 403, 6. homines alterius damna pro ingratis (= inutilibus) habent I 523,

9. ingratus suae condicionis (*an -ni? cf. adn.*) II 10, 15. caelestibus beneficiis I 278, 16. aduersus I 115, 11. 365, 18. in *aliquem* I 307, 11.
ingrauescere I 118, 11. 421, 26.
ingredi in *c. acc.* I 302, 17 (*sed cf. adn.*). 488, 13. *c. acc.* I 302, 16. 334, 7. 490, 18. 491, 3. II M 214, 13. 228, 11.
primo ingressu I 485, 16.
ingruit grando I 97, 4.
inguen I 108, 5.
se ingurgitare caeno I 348, 18. uino II M 234, 5.
inhabilis ad *aliquid* I 382, 19. II 29, 9. *c. dat.* II M 192, 8.
inhaerere I 461, 22. *c. dat.* I 1, 10. 5, 22. 275, 6. 499, 15. 560, 7. 731, 16. II 131, 11.
inhaerescere (*an ab* inhaerere *?*): (labes) cum temporis diuturnitate penitus inhaeserit I 650, 3.
si inhalaueris cerae II 88, 9.
inhiabat ad occupandum Orientem II M 183, 8.
inhibere I 541, 13. II M 210, 15.
inhumatus I 529, 16.
inicere: manum foco I 441, 17. huic purpuram II M 195, 11.
inimicus *c. gen.* diuini nominis I 499, 4. *sim.* II M 186, 5. deorum II M 185, 24. *c. dat.* I 97, 19 (*genet. SH*). 454, 2. 515, 3. pro inimicis hostibusque II M 198, 10.
inique ferre I 491, 5.
iniquitates I 572, 5. II 158, 6.
iniquus *c. dat.* I 272, 17. iniquum est ut I 569, 2.
initiare: ritus quibus sunt initiati I 464, 13.
initium: ab initio hominis II 157. 21.
iniungere munus *alicui* II 50, 7.
iniuria temporis II 10, 8.
inlaesibilis II 113, 10.
inlaqueatus honoribus animus II 131, 15.
inlecebra II 118, 9. *plur.* I 377, 9. 564, 10. 740, 18. *al.*
non inlepide I 62, 17.
inlibabilis I 125, 2.
inlibata castitas I 66, 5. 570, 10.
inlicere I 169, 8. II 5, 8. inlexit I 124, 12. 158, 11. 694, 16. 695, 16. II M 225, 13. inlectus I 349, 10. 395, 24. 488, 23. 693, 8. inlicere *aliquem* (inlici) *aliqua re* I 426, 8. 349, 10. 395, 24. 404, 20. 693, 8. ad *aliquid* I 695, 16. 727, 8. in *aliquid* I 130, 5. (*aliqua re*) ut I 124, 12. 158, 11. 438, 16. 694, 16. 758, 13.
inlicibilis I 667, 23.
inlicitus I 565, 14. 739, 19.
inlidere *aliquid alicui rei* II 35, 7. (Pyrrhus) litoribus inlisus I 127, 14. spiritus in obstantia faucium inlisus II 50, 14.
inligare conpedibus I 493, 17. mens cum corpore inligata I 587, 9. II 53, 15. animas corporibus inligatas I 598, 4.
inlinere = defunctorum corpora odoribus I 109, 10.
inlucescere: [cum dies ille felicissimus orbi terrarum inluxisset I 4 adn. § 13.] qui dies cum illuxisset II M 186, 16.
inludere *c. acc.* I 110, 14. 264, 25. 350, 10. 470, 13. 566, 8. *c. dat.* I 426, 4.
inluminare: a deo inluminamur I 44, 7. 367, 5. 484, 18. 494, 14. II 132, 16. inluminato corde II 68, 13. insipientium pectora luce sapientiae I 378, 2.

inluminator noster deus I 547, 6.
inlustrare: ueritatem (nitore sermonis) I 3, 16. 6, 19. se ipsa ueritas inlustrat suo lumine I 607, 6. philosophiam Latinis litteris I 218, 13. quem (deum) inlustratum (*supinum*) uenerat (Christus) I 329, 6.
inlustrator rerum I 143, 2.
inmaculatus I 207, 14. 484, 4.
inmanis (*de bestiis*) I 434, 1. 515, 9. 628, 3. — I 34, 8. 80, 13. inmanior I 79, 10. 553, 17. II 18, 11. *al.* inmanissimus I 462, 17. *de elephantis*: II 13, 18. 21, 15. M 190, 3.
inmanitas bestiarum I 80, 17. II 98, 19. *sim.* II 123, 12. huius beluae (*Galerii*) I 434, 8. — I 79, 3.
inmatura mors I 208, 20. II 14, 11. 15, 3. 22. 17, 13. 18, 15. in primo adulescentiae flore inmaturis funeribus extingui I 229, 19.
inmemor I 395, 2. *al.*
inmensitas I 9, 15. 586, 19.
inmensus I 141, 11. ut testimoniis utamur inmensum est I 756, 1. inmensum *subst.*: huius inmensi rector I 398, 4. in inmensum I 161, 18. 635, 17. per inmensum II 100, 18.
inmergit corpus in undas II Ph 137, 37. daemonum spiritus se inmergunt corporibus I 477, 11. alios libidinibus inmergit (hostis) I 493, 20. se inmergere caeno I 567, 4. peccatis I 163, 5. *sim.* I 384, 17. 752, 13. uitiis inmersi I 584, 13.
non inmerito I 211, 25. nec (neque) inmerito I 8, 10. 78, 7. 110, 12. 113, 9. 122, 12. 196, 11. 280, 17. 416, 13. 433, 12. [668 adn. § 15.] 730, 9. II 75, 14.
inmeritos perdere I 427, 18.
inminere: dies II M 223, 14. *c. dat.* I 631, 23. — II Ph 135, 8 *cf.* eminere.
inminuere uirgines I 35, 21. II M 218, 8.
inmitis precantibus I 746, 18.
inmittere incendium in orbem I 151, 10. oculos in secreta I 245, 9. dolores corporibus I 435, 22. *sim.* I 728, 24. errores hominibus I 387, 20. *sim.* I 493, 16.
inmobilis II 29, 10. 58, 10. 72, 17. qui deum faciunt inmobilem II 111, 12.
inmobilitas animi I 545, 16.
inmorari in *aliqua re* I 128, 20.
exsequiis inmoritura suis II Ph 141, 92.
inmortalis: inmortale signum (= crux) I 386, 5. II M 184, 10. inmortalis (= quae manet in aeternum 15) ira dei II 122, 18.
inmortalitas *cf. Indic. rer.*
inmunditiae I 348, 6.
inmundus I 348, 7. inmundi spiritus I 163, 10.
inmunis a I 226, 17. 383, 14. 742, 12. II M 202, 2.
inmunitatem dant (diis), ne concursu atomorum concreti uideantur II 90, 2.
inmutabilis I 37, 14. 124, 10. 137, 21. 466, 19. 467, 6. 580, 10.
inmutare I 139, 19. 208, 18. 209, 10. II M 195, 6. statum mentis II 74, 22.
innarrabilibus sonis II Ph 138, 56.
innatum est *aliquid* I 553, 11. 739, 17. *alicui* I 125, 5.
innauigabilis I 636, 21.
[inniti *alicui rei* I 602 adn. cr. § 6.]
innocens uictus I 759, 22. innocentes animae I 80, 15.

innocentia *cf. Indic. rer.* — = innocentes I 399, 8.
innotuerunt 403, 1.
innouare I 755, 20.
innouatio I 656, 10.
innoxius I 416, 8. ignis I 652, 8.
innumerabilis I 26, 23. 60, 13. 62, 7. 116, 9. 147, 6. *al.*
inobsaepta II 28, 20.
inoffensus II 40, 18.
inopinatus I 267, 18.
inordinatus I 14, 21.
inpassibilis I 11, 16. 137, 21. 678, 8.
inpatibilis I 136, 14. 649, 16.
inpatiens: qui in rebus prosperis agit, inpatiens est: inpatientem dico, quia nihil patitur I 473, 13. inpatiens quietis II 53, 16. M 207, 8.
inpedimento nihil est quominus II M 192, 18.
inpedire: quid inpedit quin — ? I 125, 9. quominus I 376, 19. 587, 4. 6. II 4, 10. *al.*
inpeditius II 25, 17.
inpendĕre sumptus (opes) *alicui rei* I 75, 21. 523, 4. in *aliquid* I 531, 22. quicquid laboris I 1, 6.
inpendēre: inpendentibus Kalendis II M 190, 26. *c. dat.* I 630, 17.
inperfectus I 180, 18. II 26, 9. imperfecta (= inutili) legatione II M 221 14.
inpertire I 44, 8. 202, 11. 377, 13. 447, 23. 516, 3. 520, 8. 749, 21. II 132, 9. *deponens* inpertiri I 515, 14.
inpietates I 306, 9.
inpingere inprudentem in uitia I 498, 14. plerosque in maximum errorem I 391, 23. Theombrotum in mortem uoluntariam I 238, 17. philosophiam iis in oculos inpingit I 494, 10. qui ultro ipse in lapides inpingat I 103, 17.
inpius aduersus *aliquem* I 229, 4. in *aliquem* I 48, 18. 19.
inplacabilis I 440, 18. 758, 17.
inplere: XII cophinos de fragminibus I 333, 6. (munus uirtutem *sim.*) I 31, 32. 201, 11. 328, 7. 445, 7. 446, 11. 447, 8. II 13, 5. 35, 6. 64, 17. numerum perfectae insaniae II 86, 10. *aliquid* factis I 103, 21.
inplicare: inplicauit I 88, 3. inplicatus I 5, 15. 64, 12. 259, 1 (-cit- *P*). 378, 25. 462, 4. 565, 9. 584, 24. II 69, 20 (-cit- *P*). inplicitus I 128, 14. *c. abl.* I 5, 15. 64, 12. 88, 3. 128, 14. 259, 1. 378, 25. 396, 20. 462, 4. 494, 9. 584, 24. II 69, 20.
inplorare fidem Iouis I 641, 15. auxilium caeleste I 640, 6. sibi auxilium *alicuius* I 519, 15.
inplumis II 12, 3. Ph 143, 110.
inponere coronam capiti I 380, 17. signum liminibus (de sanguine) I 383, 16. frontibus I 385, 7. II M 184, 9. animas aris I 468, 9. *alicui* leges I 370, 16. *sim.* I 370, 8. 372, 20. 375, 5. terminum II M 186, 13. nomen I 46, 27. 66, 15. 73, 21. 494, 5. ex loco I 73, 21. *alicui alicuius* I 68, 18. 92, 9. ei cognomen Trismegisto I 19, 14. aliquid in *c. acc.* I 577, 5. in *c. abl.* I 39, 20 (*sed cf. adn.*). pedem super (*coni.*, supra *cod.*) dorsum eius II M 178, 20.
inportunus II 116, 14. *compar.* I 403, 16.
inpos (*coni.*) mentis II 121, 18.
inpossibilis I 154, 2. 243, 21. 244, 3. 248, 15. 252, 4. 370, 11. 374, 11. II 84, 16. *c. dat.* I 29, 6. II

72, 10. inpossibile est *c. inf.* I 434, 20. 552, 17. 679, 19. uel inpossibile uel incongruens esse ut I 395, 15.
inpotens = inmoderatus I 546, 3. 727, 25.
inprimere: sibi quisque proprias uias inpresserunt I 4, 17. nomina inprimere rebus I 516, 14.
inprobe *aliquid* facere I 496, 21.
inprobum dictu I 533, 16.
inprouidus I 74, 11. 439, 19.
ex inprouiso II M 206, 21.
inprudens Seneca incidit ut fateretur I 208, 18. si inprudenti bonum uerbum exciderit I 84, 14. *sim.* I 619, 17.
inpugnare: corpus et anima (uirtutes et uitia) inpugnant inuicem I 601, 1. II 118, 2. *c. acc.* I 105, 20. 106, 22. 133, 1 (argumentis). 697, 13. 701, 7. II 69, 8.
inpulsu (adfectuum) I 535, 20.
inpune I 34, 3. 111, 3. 113, 1. 183, 17. 229, 15. *al.* non inpune I 682, 8. noxios inpune dimittere I 427, 19. discedere II 116, 5. cedetne huic inpune quod—spreuerit II 119, 4. inpune ferre quia I 477, 17. inpuno habere I 729, 11. II M 175, 6. 207, 9. quod II 726, 26.
inputare *aliquid* pro beneficio I 727, 18.
inquam *confirmandi causa insertum* I 182, 2. inquit Cicero II 81, 7. *eadem positio nominis* II 91, 7. 110, 1. *al.* inquit *om.* aliquis II 118, 25. 120, 3. inquiunt I 99, 9. 152, 11. II 14, 13. inquiet aliquis I 30, 2. 32, 18. II 119, 14.
inquietare II M 185, 8.
[inquietudo II M 230, 7.]
inquinare I 108, 6. inquinata (= leprosa) corpora I 384, 19. *translate aliquem* (*se, aliquid*) *aliqua re* I 31, 7. 80, 20. 163, 3. 348, 19. 379, 5. 439, 9. 548, 8. II 118, 12. manus suas sanguine II M 184, 4. inquinati spiritus I 384, 19. inquinatus atque inpurus II M 216, 4.
inquirere *c. acc.* I 1, 7. 83, 1. 221, 18 (*sed cf. adn.*). 269, 15. 276, 12. 729, 9. II M 186, 11. in *c. acc.* I 122, 24. 221, 18 (*?*). inquirere altius I 388, 6.
inquisitio I 3, 23. 181, 3. 278, 8.
inrationabilis I 102, 1. 471, 3. 550, 20. 693, 9. II 12, 13. 77, 24.
inrationabiliter I 726, 2.
inrationalis I 457, 17.
inrefutatus I 452, 1.
inreligiosus I 228, 18. magis inreligiosi I 468, 15.
inrepere I 714, 12. ad locum I 694, 23. consuetudo in animum II 5, 2 (*coni.*). daemones in (hominem) I 471, 13. 725, 1. corporibus I 696, 23.
inrequietus II 86, 3. 100, 1. 110, 11.
inretire *translate* I 74, 11. II 70, 6. *aliquem* cupiditate I 270, 9. fraudibus I 328, 16. 396, 3.
inrigare I 394, 17. II 42, 1. 47, 2. 99, 14. 100, 21. Ph 137, 28. membra sopore inrigata II 58, 9.
inritabilis I 565, 16.
inritamenta uitiorum I 557, 10.
inritare I 531, 5. II 120, 6.
opulentia libidinum inritatrix (incitatrix *P*) II 131, 14.
irritae preces II M 221, 15.
inrogare *alicui* poenam *et sim.* I 628, 14. 709, 24. 724, 1. II 76, 18. II M 173, 1. 220, 12.
inrumpunt uitia I 74, 18. *transit* foedus *et sim.* I 70, 1. II 105, 21. 132, 6

insalubris aqua I 545, 12.
insanabilis I 80, 18. 360, 10. 584, 14. 631, 6. 28. II M 210, 7.
insanire ridicule II 9, 16. aduersus *aliquem* I 470, 25.
insatiabilis I 122, 16. 379, 7. 493, 16. II M 180, 17.
insatiabiliter I 739, 14.
non inscite I 633. 7.
inscitia I 410, 17. II 68, 17 (inscientia *B*).
inscribuntur libri Sibyllae nomine I 23, 2.
inscriptiones I 42, 4.
insecabilis II 9, 12. 83, 10. 89, 5.
insectari I 81, 24. 193, 12. 259, 9. 350, 1. 398, 6. 406, 4. 535, 7. 709, 8. 725, 18.
insectator (*cf. adn. cr.*) I 428, 6.
insensibilis = quod sentire non potest: I 46, 11. 136, 6. 274, 11. 534, 6. 588, 23. 691, 21. 699, 5. 714, 20. 733, 13. 761, 12. insensibilia I 75, 19. 101, 22. 114, 8. 693, 9. insensibilis stupor II 111, 20.
inseparabilis I 279, 1. 671, 24. 723, 12.
inseparabiliter I 205, 3.
insepultus I 502, 12. 746, 11. II M 221, 2.
insequi *intrans.* I 334, 13. *trans.* I 43, 5. scriptis I 406, 3.
inserere (-serui) *c. dat.* I 23, 4. prudens et sciens pedem laqueo inseruit I 103, 22.
inserere (-seui) I 738, 4. 13. quae deus homini inseuit I 739, 3 (inseruit *B*). ille odium hominibus I I 416, 5 (inseruit *codd. quid.*). insitus I 541, 14. 739, 17. insitus *alicui* I 2, 24. II 157, 23 (inserti *cod.*) natura insitus I 535, 24. 536, 17. 538, 8. 738, 15.
inseruire simulacris I 431, 21.
insidēre simulacris I 108, 6. animo I 562, 20. *sim.* I 561, 10. pectus quod insedit (uirtus) I 615, 5.
insidēre II 37, 7. equo I 126, 4. 731, 17. saltus II 5, 12.
insidiae diaboli II M 238, 2.
insidiari I 414, 7. 416, 16. 498, 3. *c. dat.* I 83, 9. 270, 4. 457, 25.
insidiator I 83, 11.
insidiosus II 5, 6.
insigne legionis I 39, 20. 684, 10. regiae dignitatis I 294, 5. poenarum insignia I 441, 1.
insignire (*coni.*) II Ph 144, 133.
insinuare: insinuari animas in corpora I 236, 20. *sim.* II 56, 18. mutorum auribus auditum I 330, 19. se *c. dat.* I 165, 5. 309, 16. 471, 7. 624, 7. ratio tibi ab alio insinuata I 123, 9.
insipiens: ab insipiente I 474, 18. non insipiens disputatio I 536, 15. insipientes I 30, 18. 107, 3. 121, 19. *al.*
insipienter I 89, 3.
insipientia I 277, 4. 378, 25. 711, 8.
insistere alienis uestigiis II 85, 4. ieiuniis et orationibus II M 185, 7. in qua (*sc.* innocentia) iustitia uelut primo gradu insistit I 737, 19.
quae insolentia est ut—uelis? I 370, 16.
insolubilis I 651, 9.
insomnes curae II Ph 136, 20.
insons II M 220, 9.
inspectantibus cunctis I 638, 18.
insperatus II M 195, 10.
inspicere libros Sibyllae I 22, 21.
inspirare: deus homines inspirat I 446, 20. 479, 11. *sim.* I 460, 20. a deo inspirati et animati sumus I 515, 4. inspirare animam I 39, 4. 620, 19. de sua II 60, 11. animas

animantibus I 39, 3. homini I 155, 13. deus inspirat animas ad uitam I 558, 22. (hominem) 694, 10. inspirauit in eos spiritum sanctum I 720, 25. inspirare patientiam inuidiam *sim.* (*alicui*) I 441, 11. 494, 1. [668 adn. § 17.] 695, 6. II 102, 7. inspirante deo I 412, 21.
inspiratio animae II 61, 2.
instabilis I 189, 1. 281, 22.
instar seminis II Ph 142, 100.
instaurare I 128, 6. 658, 11 (rest-*codd. quid.*)
instauratio I 245, 13.
instigare I 385, 9. 560, 11. in furorem I 471, 7. ad II M 185, 2.
instigatio I 350, 6. *plur.* I 461, 20.
instinctum diuini spiritus pati I 284, 22. instinctu Musarum carmen effudit I 15, 3. furoris elatus I 681, 20. daemonis percitus I 386, 20. *sim.* II M 177, 4. ex instinctu daemonum cecinerunt I 640, 11. instinctibus daemonum I 394, 12.
instinguere: (diuino) spiritu instinctus I 425, 10. 509, 11.
instituere = facere: uas I 594, 4. sole instituto I 140, 15. = docere: homines I 5, 14. *aliqua re* I 371, 20. ad *aliquid* I 3, 6. se ad cultum uerae religionis I 388, 20. *c. infin.* I 92, 18. = constituere: ego institui dicere II 18, 21.
institutio: prima haec institutio nostra (= primus liber Instit.) I 94, 12. institutiones ciuilis iuris I 4, 4. diuinae institutiones I 4, 6. (*cf. etiam Indic. nom. s.* Lactantius.)
institutor materiae I 133, 18. religionum I 89, 10.
instructus: instructiores epulae I 303, 4. instructior et doctior II 4, 11. 13, 10. instructior fide I 756, 3. in uirtutibus I 400, 12. instructissimus omni genere doctrinae I 19, 12.
instruere = recte constituere: I 7, 8. II 12, 17. mundum I 15, 20. 132, 9. 138, 21. II 9, 12. uitam I 221, 11. 272, 8. instruere atque ornare I 3, 18. 132, 9. II 9, 2. 101, 9. instruere *aliqua re* I 3, 18. II 8, 3. 12, 18. = docere I 129, 4. 272, 9. 295, 14. II 4, 18. in litteris linguam instruentibus II 4, 6. *aliquem* ad II M 174, 5. se ipsos I 272, 10.
non insuauis I 403, 5. II 119, 23.
insuere in culleum I 217, 10.
non insulse I 36, 14.
insultare ueritati I 403, 17. deo I 477, 20. II M 172, 11 (*coni.*).
[insultus *plur., carm. recent. de pass. dom.* II 149, 33.]
insumere operam I 594, 2.
insuper I 333, 6. 399, 14. 568, 6. 585, 23. [II M 231, 7.]
insuperabilis I 546, 6.
iusurgere: insurgente morbo II M 191, 7. aduersus deum I 425, 25. ad coercenda peccata II 114, 13. ad ultionem II 109, 1. *sim.* II 114, 13. 128, 6.
insustentabilis I 635, 13. II M 234, 11.
intactus I 666, 10. II 6, 20. M 197, 16.
integer: erit nobis contra philosophos integra disputatio II 51, 13. cui soli uindicta in integro semper est I 238, 6. ex integro II M 210, 12.
intellectus II 102, 22. rerum I 481, 11. *c. genet. obiect.* (dei) II 80, 6. 98, 12.
intellegens I 147, 8. in *aliqua re* I 732, 3.
intellegentia I 9, 26. 11, 13. 51, 10.

114,23 *al.* interna I 586,7. deus ipse intellegentia est II 7, 16. sapientia est intellegentia uel ad bonum rectumque faciendum uel ad... I 458, 1. intellegentia boni et mali I 158, 7. recti I 440, 1.
intellegere: quibus de (= ex) rebus intellegi datur *sequ. acc. c. inf.* I 72, 1. intellegere quod *c. coni. (pro acc. c. inf.)* I 60, 4. 100, 24. [*item* quia I 596, 2.]
intempestiue I 425, 17.
intempestiuus I 83, 9. II 115, 12.
intempesta nocte I 237, 9. 644, 9. 758, 21. II M 207, 15.
intendere: nerui bene intenti II 54, 16. omnes fallacias ad *aliquid* I 158, 9. intentus aer cum acie II 30, 6 (*in explicanda ratione Stoica uidendi: = aer qui inter oculos et res est, conpressus iis rebus ipsis et emissione* τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος *uel* τοῦ ἡγεμονικοῦ*; item* intentio aeris cum acie *Lact. II 30, 4; cf. [Plut.] plac. phil. IV 15. Stob. ecl. I 53, ex Aëtio [Diels, Doxogr. gr. p. 406]:* Χρύσιππος κατὰ τὴν συνένταsιν τοῦ μεταξὺ ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς νυγέντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης διήκει *eqs.; Brandt, Annal. phil. 1891, p. 252 ss.*) — intendere animum II 32, 7. ad II M 196, 15. 200, 3. *alicui rei* I 284, 18. per eos orbes (oculorum) mens se ipsam intendit ut uideat II 31, 16 (*cf. Brandt l. c.*). mens intenta per omnem rerum naturam II 97, 16. *sim.* II 53, 11. intendere oculos in caelum I 507, 20. mens intenta est in ea II 58, 16. in id ipsum I 276, 10. — intendere *alicui rei* I 670, 18. 671, 24. intentus *alicui rei* I 11, 6. 500, 9. intentus ad *aliquid* I 493, 13. 19. II 52, 23. in unum II M 194, 22. alio intentus I 271, 12. intendere = uelle: redeo ad id quod intenderam I 449, 12. sicut intendimus II 125, 8.
intentabant pro crimine id ipsum quod I 717, 25. intentata mors I 371, 16. manus in deum (*coni.*, deo *cod.*) II M 178, 11.
intentio neruorum I 627, 11. II 54, 9. mentis I 28, 8. 32, 5. 58, 13. *sim.* II 31, 24. aeris cum acie II 30, 4 (*cf.* intendere).
inter se inuicem I 477, 4. summum inter se hominum uinculum est humanitas I 514, 19. quae societas esset, quae reuerentia inter se, quis ordo ? II 18, 9.
intercedere II 34, 19. ne I 398, 18.
[intercessio II M 232, 7. 233, 3.]
intercĭdit hominibus communitas uitae I 416, 14.
intercīdere I 486, 3.
intercipere I 415, 7. 591, 12.
interdicere *aliquid* I 146, 5. *alicui aliqua re* I 146, 3 (igni et aqua). 525, 7. 719, 20 (terris suis). ne I 348, 13.
interdictio *alicuius rei* I 348, 4. 601, 3.
interdum I 17, 1. 29, 10. 78, 19. 439, 18. II 11, 13. interdum—interdum I 678, 22.
interemptrix I 35, 11.
interest I 196, 3. 390, 21. interfuit *c. acc. c. inf.* I 142, 5.
interfector I 468, 8. 742, 13. animarum I 422, 7 (= hominum). 461, 13 (= animorum).
interficere animas hominum I 557,

animantibus I 39. 3. homini I 155. 13. deus inspirat animas ad uitam I 558. 22. (hominem) 694. 10 inspirauit in eos spiritum sanctum I 720. 25. inspirare patientiam inuidiam *sim.* (*alicui* I 441. 11. 494. 1. [698 adn. § 17.] 695. 6. II 102. 7. inspirante deo I 412. 21.
inspiratio animae II 61. 2.
instabilis I 189. 1. 281. 22.
instar seminis II Ph 142. 100.
instaurare I 128. 6. 658. 11 rest- *codd. quid.*)
instauratio I 245. 13.
instigare I 385. 9 560. 11. in furorem I 471. 7. ad II M 185. 2.
instigatio I 350. 6. *plur.* I 461. 20.
instinctum diuini spiritus pati I 284. 22. instinctu Musarum carmen effudit I 15. 3. furoris elatus I 681. 20. daemonis percitus I 386, 20 *sim.* II M 177. 4. ex instinctu daemonum cecinerunt I 640. 11. instinctibus daemonum I 394. 12.
instinguere: diuino spiritu instinctus I 425. 10. 502. 11
instituere = facere: uas I 594. 4. sole instituto I 140. 15. = docere: homines I 5. 14. *aliqua re* I 371. 20. ad *aliquid* I 3. 6. se ad cultum uerae religionis I 388. 20. c. *infin.* I 92. 18. = constituere: ego institui dicere II 18. 21.
institutio: prima haec institutio nostra (= primus liber Instit.) I 94. 12. institutiones ciuilis iuris I 4. 4. diuinae institutiones I 4. 6. (*cf. etiam Indic. nom. s.* Lactantius
institutor materiae I 133. 18. religionum I 89. 10.
instructus: instructiores epulae I 303. 4. instructior et doctior II 4. 11. 13. 10. instructior fide I 756. 3. in uirtutibus I 400. 12. instructissimus omni genere doctrinae I 19. 12.
instruere = recte constituere: I 7. 8. II 12. 17. mundum I 15. 20. 132. 9. 138. 21. II 9. 12. uitam I 221. 11. 272. 8. instruere atque ornare I 3. 18. 132. 9. II 9. 2. 101. 9. instruere *aliqua re* I 3. 18 II 8. 3. 12. 18. = docere I 129. 4. 272. 9. 295. 14. II 4. 18. in litteris linguam instruentibus II 4. 6. *aliquem* ad II M 174. 5. se ipsos I 272. 10
non insuauis I 403. 5. II 119. 23.
insuere in culleum I 217. 10.
non insulse I 36. 14.
insultare ueritati I 403. 17. deo I 477, 29. II M 172. 11 *coni.*).
insultus *plur.*, *carm. recent. de pass. dom.* II 149. 33.
insumere operam I 594. 2.
insuper I 333. 6. 399. 14. 568. 6. 585. 23. [II M 231. 7.]
insuperabilis I 546, 6.
insurgere: insurgente morbo II M 191. 7. aduersus deum I 425. 25. ad coercenda peccata II 114. 13. ad ultionem II 109. 1. *sim.* II 114. 13. 128. 6.
insustentabilis I 635. 13. II M 234. 11.
intactus I 666. 10. II 6. 20. M 197, 16.
integer: erit nobis contra philosophos integra disputatio II 51. 13. cui soli uindicta in integro semper est I 238. 6. ex integro II M 210. 12.
intellectus II 102. 22. rerum I 481. 11. c. *genet. obiect.* (dei) II 80. 6. 98. 12.
intellegens I 147. 8. in *aliqua re* I 732. 3.
intellegentia I 9. 26. 11. 13. 51. 10.

114, 23 *al.* interna I 586, 7. deus ipse intellegentia est II 7, 16. sapientia est intellegentia uel ad bonum rectumque faciendum uel ad... I 458, 1. intellegentia boni et mali I 158, 7. recti I 440, 1.
intellegere: quibus de (= ex) rebus intellegi datur *segu. acc. c. inf.* I 72, 1. intellegere quod *c. coni. (pro acc. c. inf.)* I 60, 4. 100, 24. [*item* quia I 596, 2.]
intempestiue I 425, 17.
intempestiuus I 83, 9. II 115, 12.
intempesta nocte I 287, 9. 644, 9. 758, 21. II M 207, 15.
intendere: nerui bene intenti II 54, 16. omnes fallacias ad *aliquid* I 158, 9. intentus aer cum acie II 30, 6 *in explicanda ratione Stoica uidendi: = aer qui inter oculos et res est, compressus iis rebus ipsis et emissione* τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος *uel* τοῦ ἡγεμονικοῦ: *item* intentio aeris cum acie *Lact. II 30, 4: cf. [Plut.] plac. phil. IV 15. Stob. ecl. I 53, ex Aëtio [Diels, Doxogr. gr. p. 406]:* Χρύσιππος κατὰ τὴν συνέντασιν τοῦ μεταξὺ ἀέρος ὁρᾶν ἡμᾶς νομίζοντος μὲν ὑπὸ τοῦ ὁρατικοῦ πνεύματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἡγεμονικοῦ μέχρι τῆς κόρης διήκει: *cogn.: Brandt, Annal. phil. 1891, p. 252 ss.*) — intendere animum II 32, 7. ad II M 196, 15. 200, 3. *alicui rei* I 284, 18. per eos orbes oculorum mens se ipsam intendit ut uideat II 31, 16 *cf. Brandt l. c.*, mens intenta per omnem rerum naturam II 97, 16. *sim.* II 58, 11. intendere oculos in caelum I 507, 20. mens intenta est in ea II 58, 16. in id ipsum I 276, 10. — intendere *alicui rei* I 670, 18. 671, 24. intentus *alicui rei* I 11, 6. 500, 9. intentus ad *aliquid* I 493, 13. 19. II 52, 23. in unum II M 194, 22. alio intentus I 271, 12. intendere = uelle: redeo ad id quod intenderam I 449, 12. sicut intendimus II 125, 8.
intentabant pro crimine id ipsum quod I 717, 25. intentata mors I 871, 16. manus in deum (*coni.* deo *cod.* II M 178, 11.
intentio nerunorum I 627, 11. II 54, 9. mentis I 28, 8. 32, 5. 58, 13. *sim.* II 31, 24. aeris cum acie II 30, 4 *cf.* intendere.
inter se inuicem I 477, 4. summum inter se hominum uinculum est humanitas I 514, 19. quae societas esset, quae reuerentia inter se, quis ordo? II 18, 9.
intercedere II 34, 19. ne I 395, 18.
[intercessio II M 282, 7. 283, 3.]
intercidit hominibus communitas uitae I 416, 14.
intercidere I 486, 3.
intercipere I 415, 7. 591, 12.
interdicere *alicui* I 146, 5. *alicui aliqua re* I 146, 3 (igni et aqua, 525, 7. 719, 20 terris suis) ne I 348, 18.
interdictio *alicuius rei* I 348, 4. 601, 3.
interdum I 17, 1. 29, 10. 78, 19. 439, 18. II 11, 13. interdum—interdum I 675, 22.
interemptrix I 35, 11.
interest I 196, 3. 390, 21. interfuit *c. acc. c. inf.* I 142, 5.
interfector I 468, 8. 742, 13. animarum I 422, 7 (= hominum, 461, 13 (= animorum).
interficere animas hominum I 557,

18. se I 710, 24. (hominem) ad poenam sempiternam I 499, 8.
interfusio maris I 592, 20.
interim *cf.* nunc (interim).
interimere I 31, 15. 33, 10. 83, 22. 368, 11. 431, 13. 682, 2. interemet I 758, 3.
interire *et* perire *promiscue* I 186, 1. 2. 619, 16. 19.
interitus *plur.* I 464, 12.
intermicantibus astrorum luminibus I 557, 4.
interminatus fore ut I 694, 13.
sine ulla intermissione I 563, 14. 614, 24.
internus: interna uiscera II 38, 16. interna = intestina II 42, 5. 43, 4. M 211, 10. (dei) interno auxilio I 747, 15. interna doctrina I 371, 24. *sim.* I 586, 7. interna et propria scientia I 186, 5.
interpatere ad II 40, 11.
interponere: interposita exceptione I 189, 20. iussione I 744, 11. interponunt se in his rebus I 170, 9.
interpres: lingua interpres animi I 547, 23. II 35, 5. cogitationis II 105, 3.
interpretari: Stoici deos aliouersos interpretantur I 63, 23. scripturas II M 174, 4. in quibusdam Graecis scripturis, quae male de Hebraeicis interpretatae sunt (*passiuum*) I 294, 13.
interpretatio (somnii) I 634, 18. [malum nihil aliud est quam boni interpretatio I 602, 2 *adn. cr.* § 2.]
interritus I 747, 21.
interrogatio indirecta: Isidis sacra sunt quatenus filium—inuenerit I 81, 24.
intersaepire II 34, 4. 40, 19.
interscidit II 36, 11.
intersecta (*coni.*, interfecta *codd.*) corpora animalium II 43, 11.
interuallum: se ex interuallo uidere II 78, 21. per interualla doloris II M 212, 7.
interueniente membrana II 34, 16.
interuentu suo I 456, 5. mortis I 649, 15.
intestina II 42, 2. 13. 16.
intimus sensus I 562, 9. *plur.* I 741, 5. pectus I 577, 2. nihil intimum diis offerunt I 466, 14. intima pectoris I 348, 3.
intolerabilis I 302, 6.
intolerandus I 631, 5. II M 211, 13.
intra *c. acc.* I 8, 13. 58, 9. 153, 17. 347, 16. 535, 8. 555, 12. *al.*
intractabilis II 106, 15.
intrare *c. accus.* I 245, 17. II M 206, 17. quo (quod *?*) I 396, 10. in hospitium II 130, 21.
intrepidus respondebit I 201, 4.
intrinsecus II 20, 16. 34, 18. 42, 10.
introducere *aliquid* I 91, 9. 188, 25. 690, 13. 696, 6. Apollo responso haec introducit II 129, 12 (= infert, *quod cf.*).
introrsus II M 211, 10.
intueri *aliquem* II M 194, 19.
intumuit I 309, 19.
intus I 343, 5. 729, 24. II 56, 22. M 211, 10. intus in nobis I 496, 12.
inuadere *c. acc.* II 111, 14. M 204, 3. 206, 18. 210, 16. 227, 18. orbem totum iam spe inuaserat (*coni.*) II M 192, 19. [siquidem tanta uoluntas Christianos inuasisset II M 212, 17.]
inualescere: inualuisse I 328, 13. inualuerint I 463, 4. — I 537, 20. 756, 11. iustitia inualescente I 439, 3. *sim.* I 631, 25.

inuehere I 303, 4. *passiu.* I 227, 16.
inuenire: *infin. fut. pass.* inuentuiri II 101, 17. *aliquid* ex I 556, 3. inuenit sapere I 216, 17. *cf.* scribere.
inuersus I 254, 21.
[inuestigabilis I 268, 17 *adn.*]
inueterare = abolere: notitiam dei ueri apud omnes gentes (daemones) inueterauerunt I 171, 20. — = confirmare: inueterati errores I 6, 2. 175, 22. inueterata persuasio I 61, 12. 95, 12.
inuicem I 185, 9. 233, 4. 249, 17. 368, 4. 517, 3. 547, 7. 556, 2. 569, 15. 601, 2. 701, 12. 736, 5. II 19, 20. 24, 12. 40. 1. 106, 9. 118, 2. se inuicem I 488, 3. 565, 3. 632, 11. 666, 2 (se *om. BP*). 691, 12. 760, 4. II 78, 19. 85, 16. sibi inuicem II 102, 13. nos inuicem I 745, 20. nosmet inuicem I 253, 19. nobis inuicem I 447, 23. quibus (malis) humanum genus se ipsum inuicem conficit I 423, 12. inter se inuicem I 477, 4.
inuictus I 35, 6. 441, 6. *al.*
inuident nobis eam (sapientiam) I 438, 22.
nobis inuidiosum quisquam putet si —uelimus II 7, 9.
inuigilant custodiendis domibus I 348, 13.
inuiolabilis I 49, 6. 422, 5.
inuiolatus II 131, 19. Ph 136, 12. M 180, 20.
inuisibilis I 207, 12. 611, 22. 679, 21. 754, 3. 4. II 89, 6. 8.
inuisus (= non uisus) I 636, 12.
inuisus: quod nomen eius habuerit inuisum I 634, 14.
qui inundauerit campos cruore I 68, 23. *intrans.* inundabunt flumina lacte I 660, 6.
inuoluere *aliquid* figuris (poeticis) I 149, 5. ueritas mentitis nominibus inuoluta I 168, 8. *sim.* I 41, 12. spiritum suum corpore induit et inuoluit I 599, 3. inuoluta et perplexa I 258, 1.
inurere (*alicui*) *aliquid* II 113, 11. 116, 10. 131, 23. M 177, 11. dedecorum maculis inusti I 379, 8.
inutilis (= perniciosa) siccitas I 636, 1. inutilem facere *aliquem* (= mutilare truncare, *cf. Buennemann.*) I 469. 7.
iocabundus I 126, 10.
iocularis I 110, 14. 220, 1.
ioci causa I 256, 17.
ipse = ille, is: I 2, 9. 13, 16. 17. 135, 12. 142, 10. 143, 2. 168, 17. 170, 3, 5. 194, 17. *al.* et ipse *passim.* ipse *in enuntiatis reflexiuis subiecto adiunctum* (*uelut* se ipse consolatus est I 58, 5): I 68, 4. 185, 12. 189, 12. 22. 369, 5. 370, 3. 459, 7. 518, 13. 531, 12. 571, 10. 607, 6 (ipsam *R*). II 115, 15. 121, 6. *al.* per se ipse I 215, 18 (*acc. H*). 264, 20. 380, 9. ipse *pronomini reflexiuo adiunctum* (*uelut* se ipsos defendunt I 726, 11; qui ipsi sibi oculos eruat I 103, 18): I 96, 4. 229, 10. 237, 7. 461, 15 (se ipsos iugulant). 462, 3. 549, 3. 563, 3. II 31, 16. 53, 22. M 218, 3 (se ipsos necauerunt). 225, 17. per se ipsum I 106, 19. 111, 18. 388, 2. 586, 8. 651, 13.
ire: eant Romani et Mucio glorientur aut Regulo I 441, 14. infitias non eunt I 386, 12.
iris II Ph 144, 133.
is: *constanter nom. pl.* ii, *dat. abl. pl.* iis; *saepe in codd.* hii *uel* hi (*uelut* I 5, 13. 6, 24. 8, 1. 9, 3.

7. 11, 12. 12, 18. 20, 6. 21, 18. 32, 20.). id est I 2, 11. 16, 16. 45, 14. 50, 11. 60, 22. 66, 15. 72, 11. 76, 1. 80, 13. *al.* is *pro pronomine reflexiuo personali uel possessiuo* I 55, 3. 77, 7. 165, 8. 183, 19. 303, 10. 407, 11. 425, 17. 452, 22. 471, 19. 638, 4. 726, 6. 729, 19. 758, 13. 14. II 108, 7. M 218. 7. is *pro relatiuo:* quam—adfirmet suam fuisse ciuem eamque uaticinatam esse I 21, 11. ea uero quae neque sub tactum neque sub uisum ueniunt, sed tantummodo uis eorum et ratio apparet, aeterna sunt I 618, 8. — in qua (uia) si quis difficultate superata in summum eius (*sc.* uiae) euaserit I 485, 11. *cf. demonstratiuum.*

iste: istut I 97, 17. 443, 2. *cum contemptione dictum* I 11, 18. 33, 3. 38. 4 (sta R^1). 39, 2. 70, 17. 77, 10. 97, 17. *al.* = ille, is: I 9, 24. 39, 8. 40, 20. 73, 12. 128, 22. 146, 8. 232, 2. 253, 17. 18. 260, 18. 291, 11. 299, 6. 310, 11. 336, 5. 407, 9. 531, 16. 537, 23. 577, 14. 664, 7. 9. 726, 24. II 7, 17. 49, 10. 18. 71, 6. 75, 20. 76, 7. 91, 4. 108, 5. 109, 21. *al.*

ita *apud. adiect.* I 404, 1. = itaque II 15, 23. ita plane (*responsum*) I 37, 16. 100, 2. II M 193, 14. ita esse: *cf.* esse *c. aduerb.* constat (eum) ita (= pro illo) esse habitum I 46, 22. *cf.* sicut.

itaque *primo loco passim.* — *secundo loco* I 3, 18. 205, 5. 270, 16. 309, 15. 382, 13. 468, 8. 494, 19. 532, 20. 537, 22. 610, 20. 723, 26. *al.* II 27, 18. 36, 3. M 175, 7. *tertio loco* I 38, 17. 343, 9. 489, 4. *al.* = et ita I 730, 22.

item: et item II 17, 7. 34, 10. itemque I 296, 11. item rursus I 27, 10.

iter: itinera (astrorum) I 116, 14. 117, 5. *translate* I 4, 16. 25. 378, 23. 395, 3. 670, 10. *al.*

iterare I 240, 13.

iterum⟨que⟩ iterumque (*cf. adn.*) II 5, 3.

iubar II Ph 137, 42.

iubere ut I 387, 2. 667, 6. ut—non I 554, 17.

iucunditates I 486, 8.

iudex: iudices militares II M 198, 12.

iudicare uiuos ac mortuos I 658, 5. de uiuis ac mortuis I 172, 7. non minoris insaniae iudicanda sunt illa sacra I 81, 12. Pontius Pilatus tum legatus in Syriam iudicabat I 718, 1 (*cf.* qui tum legatus Syriam regebat I 349, 11). ex I 255, 10.

iugis I 491, 8. 758, 4. II M 222, 5.

iugulare I 68, 20. 557, 4. II M 227, 26. iugulant se ipsos I 461, 15. inuicem I 185, 9. uniuersos uno mucrone iugulat I 507, 1. numquam disputationes eorum et omnem philosophiam de transuerso Academia iugulasset I 596, 15. sicut illi qui cum timent ne ab hoste iugulentur, ipsi se iugulant I 252, 14.

iugum: hostem sub iugum mittere I 728, 15. iugum maritale II 46, 12. seruitutis I 302, 7. iuga (montium) II Ph 135, 7. nasus ueluti aequali porrectus iugo II 33, 9.

iumentum: quae (animalia) magnarum sunt uirium, ut (hominem) in excolenda terra iuuarent: unde sunt dicta iumenta I 147, 4. iumenta I 120, 10. II M 204, 22. omnis generis II M 225, 7.

iungere: iunctus currus I 543, 14.

cum I 191, 8. 194, 20. *c. dat.* I 126, 3. 143, 10. illud quoque ad consummandam pudicitiam iungitur I 748, 15.
iurgium II 78, 20.
iurisdictio I 303, 19.
ius: contra ius humanitatis I 462, 14. 474, 2. 515, 10. II M 199, 25. ius ciuile I 4, 4. 392, 21. 511, 3. iuris publici ratio I 568, 7. *cf.* consultus peritus.
iussio I 331, 1. 434, 5. 17\ 442, 10. 545, 23. 744, 11. II M 190, 6. [213, 4.]
iussu I 168, 13. 710, 27. II M 194, 3. nihil praeter iussum I 26, 17. 168, 16.
iustitia *cf. Indic. rer.*
iustus *cf. Indic. rer.* iusti heredes I 427, 11. maior iusto dolor II 116, 10.
iuuare: quod nomen in deum minime congruit, quia iuuare hominis est opis aliquid conferentis in eum qui sit alienus *eqs.* I 43, 24 (*cf.* 22—24) — 44, 5. 9. iuuat *c. acc. c. inf.* I 102, 2.
iuuencus I 84, 20.
iuuenes aut uirgines I 560, 16.
iuuenilis (-alis *BH*) I 621, 1.
iuuenta II Ph 143, 115.
iuxta [ripas I 22, 17.] = secundum [II M 212, 12. 213, 18.] [diuinus iuxta nos fauor II M 233, 8.]

Labare I 392, 2. 459, 9.
labefactare I 445, 4.
labes (*etiam plural.*) I 379, 2. 8. 570, 9. 748, 21. peccati I 379, 4. 533, 1. *sim.* II 118, 12. terrena II 75, 14. 131, 19. *sim.* I 667, 25. 754, 13. uitae prioris I 572, 9. 600, 24.
labi: non lapsura solo poma II Ph 137, 30. mundus lapsurus est I 665, 5. lapsum aeuum II Ph 139, 61. aut re aut uerbo I 749, 3. ad peccatum I 532, 21. *sim.* I 79, 13. 571, 12. in uitia I 535, 3. *sim.* I 475, 16.
laborare in diem I 12, 15. ad incertum I 261, 18. in *aliqua re* I 629, 21. *aliqua re* I 302, 5. 330, 11. 332, 13. contrario uento I 334, 5. *c. infin.* II 108, 9. = elaborare *aliquid* I 594, 6. II 120, 26.
labrum II 50, 15. labra II 35, 8. 36, 7. 10. in labris (labiis *codd. quid.*) habere bonitatem I 225, 11.
lacerare I 404, 14. 437, 6. 726, 3. *al.* (orationibus) I 269, 21. 406, 18.
laceratio I 589, 11. 18. 654, 22. lacerationes I 404, 26. 441, 10. 542, 16.
lacerti II 37, 4.
lacessere I 35, 18. 70, 2. 386, 6. 403, 14. II M 179, 16. *al.*
lacrimae turis II Ph 140, 86.
lacrimabundus II M 193, 11.
lacteus II 46, 18. Ph 142, 102.
lacuna II 36, 12.
lacus detriti I 394, 15 (*cf. adn.* Auctores).
laesio II 113, 11.
laetari in illo (*neutr.*) exiguum et in hoc parum I 540, 16.
laetificare II M 172, 7.
laetitia nihil aliud est quam professum gaudium I 539, 12 (*cf.* 15).
laetus ac libens I 92, 10.
laeuus [I 602 adn. § 3.] II 45, 14.
lambere *cf.* canis.
lamentari I 82, 3.
lamina II 88, 10.
lancea II M 198, 5.
laneus I 110, 16. 17.

laniare I 424, 8. 516, 10.
laniatus I 517, 10.
lapilli I 122, 15.
lapis molaris II 36, 8. specularis II 30, 12. eum ipsi lapides hominem fatebuntur I 41, 3. *cf. etiam* inpingere.
lapsus I 114, 13. 633, 6. II 69, 22.
laqueus *translate*: quem nullus laqueus inducat II M 190, 13. in laqueos cadere I 74, 12. incidere I 394, 21. 694, 6. 743, 5 (mortis). incurrere I 95, 13 (mortis). 379, 19 (aeternae). prudens ac sciens pedem laqueo inserit I 103, 22. *item* in hos se laqueos induit I 527, 6. cauenda sunt oblectamenta tamquam laquei et plagae I 564, 18. ne rursus in eosdem laqueos induatur I 572, 16. ut aliis illum laqueis teneam I 139, 23.
lares *cf. Indic. rer.*
large II M 206, 18.
largiri sibi liberam facultatem uagandi II 53, 17. — (*sc.* egentibus, *uel de eleemosynis Christianorum*) I 520, 15. 521, 13. 21. 522, 8. 16. 524, 5. 532, 15. 16.
largiter I 39, 13. 447, 7.
largitio (*cf.* largiri) I 524, 6. 532, 14. opus largitionis I 533, 2. — largitio munerum (= ludorum) I 528, 8. 10. — largitiones congerere II M 180, 19.
lasciuia I 73, 15. 702, 18. II 79, 5.
lasciuus I 87, 22. lasciuiora animalia II 49, 15.
late: longe lateque II 53, 9. latius exequi materiam I 172, 20.
latebrae ueritatis II 71, 22. cordis I 467, 20.
latenter II 5, 12.
latere sub figura I 46, 15. sub uelamine I 284, 12. in operto II 43. 6. *c. accus.* II 43. 7. latentes morbi I 576, 4.
latibula I 202, 14. 517, 4. II 8, 1. 79, 7.
latitudo II 38, 1.
lator legis I 714, 25. II 119, 8.
latrare contra ueritatem clausis oculis quoquomodo I 584, 12.
latro seruus I 113, 1.
in latum spargi II 31, 8.
latus: latera = corpus I 440, 23.
lauacrum: lauacra II 41, 12. 99, 13. = baptismus I 260, 14. spiritale I 329, 15. caeleste I 600, 24. uno uirtutis ac fidei lauacro I 468, 3.
lauare: lauerint I 467, 25.
laudare in faciem *aliquem* I 217, 6.
laureatus II M 201, 10.
laus: *aliquid* facere in laudem uirtutis I 533, 4. laudes deorum canere I 32, 21. *cf.* (in) caelum (laudibus ferre efferre tollere) *et in Ind. rer.* leo.
laxare frena libidini I 736, 9.
laxiores terrae II M 193, 7.
lectica I 128, 10. 17. II M 191, 5.
lectiones cottidianae I 340, 12. diuinae I 412, 11.
lectitare I 409, 14.
lector I 410, 17.
lectulus I 330, 13. 568, 5.
lectus: in lecto suo *mortuus est* II M 201, 6.
legare (= legatum mittere) I 328, 18. 381, 7, II 69, 19. M 251, 13.
legatio dei I 338, 7.
legatus dei (= Christus) I 375, 19. (394, 3.) II 70, 11. Pilatus tum legatus Syriam regebat I 549, 11. 717, 28.
legere: lecta ossa II M 197, 21. uuae de uitibus I 70, 8. = eligere

II Ph 139, 69. eos in senatum I 124, 1. Caesares II M 193, 12.
legifer I 345, 7.
legitime iniurias facere I 510, 12. coctus II M 187, 13.
legitimus I 541, 5. 542, 23. 740, 7. II 131, 17.
lena I 467, 10. 16.
lenis fons II Ph 137, 26. flamma II M 197, 13. lene operculum II 20, 20.
leniter ire I 543, 17. mori II M 203, 4.
lenitudo granorum II 85, 18. (animi) I 615, 11.
leno I 544, 24. II M 217, 8.
lenocinium uerborum I 177, 15.
leo *cf. Ind. rer.*
lentis ignibus uri II M 197, 12.
lepor I 43, 2.
leprosi I 379, 6.
leuatus in summum I 266, 11.
leuigatum marmor I 122, 14.
lēuis (= inberbis) I 110, 20.
lēuitas II 14, 18. 26, 12. 45, 19.
lĕuiter exsurgens II 33, 12. eminens II 38, 9.
lex *cf. Indic. rer.* — leges edicti II M 187, 14.
libare I 97, 13. 440, 20. 469, 15. 480, 5. 728, 13. 733, 6. II Ph 137, 38. 143, 111.
libatio I 467, 9.
libellus I 406, 4. II 4, 2. 125, 10. M 226, 25.
libens I 440, 22. II M 189, 4. libens ac paratus I 94, 15. laetus ac libens I 92, 10. libentes I 747, 20.
libenter I 92, 7. 104, 16. 560, 17. 557, 9. 584, 14. II M 202, 22. libentius II 64, 2.
liber: habere liberum peccandi locum I 425, 13. libero caelo frui I 78, 16. libera mors II M 207, 24. *cf.* arbitrium potestas.
liberalis: ita liberalem distinguunt a prodigo quod is liberalis sit qui et bene meritis et cum oportet et quantum satis est largiatur, prodigus uero qui... I 544, 16. liberales disciplinae I 76, 11. liberalior facies II M 217, 8.
liberare *c. abl.* I 34, 7. 54, 15. 61, 8. 126, 21. 150, 10. 169, 17. 170, 6. 203, 15. 212, 3. *al.* a I 6, 3. 284, 12. 715, 15. II 64, 18. 69, 20. de I 78, 14. 631, 14. 642, 5. 722, 20. de manu regis I 302, 8. de manibus eius II M 200, 13. ex I 670, 18.
liberi I [4 adn. § 14.] 14, 6. 33, 10. 56, 11. 74, 7. *al.* liberi mares *cf.* mas.
libet *c. inf.* I 61, 11. 469, 1. 534, 18. *al.* ut libuit I 116, 17. libuerit II 53, 19. ut est libitum I 4, 17. si quando (quotiens, ut cuique) libuerat II M 178, 18. 197, 6. 218, 11. [ut isdem erat libitum II M 213, 2.]
libidinosus I 221, 18. 260, 10. 541, 9. 10.
libido aliena I 443, 1. = rei ueneriae cupiditas I 31, 23. 32, 5. 74, 8. 497, 19. 537, 4. 10. 11. *al.* corporis I 537, 10. libidines I 36, 22. 65, 15. 76, 8. 95, 21. 96, 3. II 118, 3 (*cf.* 13). *al.* rerum ueneriarum II 49, 9.
librare: librata magnitudine sua terra I 669, 14. quibus fundamentis terra librata et suspensa sit I 182, 3.
licenter I 654, 9.
licentia *cf.* poeticus.
licet *c. infin.* I 40, 16. *c. infin. et datiuo* I 34, 13. 116, 14. II 71,

15. M 179, 17. (liceat:) I 133, 7. 142, 4. 163, 16. poetis licet quidquid uelint I 83, 23. *c. coniunct. praes.* I 3, 15. [130 adn. § 4]. 144, 8. 12. 151, 23. 209, 22. 378, 15. 392, 20. 512, 8. 534, 2. 541, 5. 6. 543, 17. 600, 26. 652, 20. 664, 16. 699, 16. 708, 19. 709, 13. 14. II 4, 20. 34, 18. 58, 9. *c. coni. imperf.* I 609, 4. 610, 8. 611, 6. II M 202, 15. *c. coni. perf.* I 208, 16. 211, 21. 452, 12. II 98, 1. M 190, 18. *c. coni. plusqu.* I [604 adn. § 17]. 694, 25 (coepisset). II M 222, 11. *c. adiect.* I 715, 4.

licitus II M 181, 13. quae pro licitis habentur I 558, 14. 744, 17.

ligare *cf.* lingua.

lignum fructiferum I 694, 11.

limen frons est summum limen corporis I 384, 2. primae adulescentiae limen I 486, 18. limina I 383, 13. 16. II Ph 137, 43.

limes *translate* I 529, 11. *plur.* I 10, 5. 546, 20. 554, 3. 5. 570, 13. 739, 17.

limus I 156, 2. 694, 9. terrae I 147, 11.

lingua: Varro a ligando cibo putat linguae nomen inpositum II 35, 18. mortalis I 9, 27. mutorum linguas in eloquium sermonemque soluebat I 330, 18. 378, 10. populus ex omnibus linguis congregatus I 383, 10. 631, 17. *item* ex omni lingua I 257, 19. omnes linguae nomen Christi uenerantur I 315, 8. *cf. etiam Indic. rer.*

liniamenta (*uel* line-) I 104, 25. 433, 20. II 25, 13. 45, 5. extrema corporis II 89, 18.

linquendi terram causa I 424, 11.

liquefactis cibis II 38, 22.

liquere: qui sibi diceret non liquere II 82, 20. liquet conscientiae nostrae *sequ. acc. c. inf.* I 669, 7.

liquescere I 666, 1.

liquido I 375, 7. 680, 19. II 50, 4.

liquidum est *c. acc. c. inf.* II 18, 18.

liquor lactis I 415, 15. amarissimus fellis II 49, 5. liquores atomi (*non scribendum* liquoris, *cf. substantiua pro adiectiuis cum substantiuis coniuncta*) II 88, 15.

lis: lites I 4, 5. fictarum litium exercitatio I 3, 13.

litabilis I 83, 5. litabilior I 746, 13.

litare I 479, 18. II M 184, 12. *alicui* I 121, 24. suis uirilibus I 81, 13. suo sanguine I 689, 6. sacra nullo modo litant (*intr.*) I 385, 3.

litigator I 192, 6. II M 188, 24.

litterae caelestes (= S. Scriptura) I 154, 9. 368, 14. 395, 13. 22. 756, 3. diuinae I 70, 4. 159, 9. 178, 23. 241, 6. 297, 21. 305, 6. 349, 3. 406, 13. 16. 412, 19. 459, 1. 562, 17. *al.* sacrae I 704, 3. 755, 11. sanctae I 140, 18. 155, 2. 160, 25. 168, 3. 292, 4. 296, 9. 304, 11. 334, 14. 649, 4. 651, 5. 664, 15. arcana sanctarum litterarum I 631, 1. arcanae religionis sanctae litterae I 142, 13. arcana illorum (*sc.* Iudaeorum) litterae (= scripta prophetarum) I 331, 10. litterae ueritatis I 147, 17. 228, 2 (sacrae). — oratoriae I 403, 14.

litterati I 402, 4. homines I 562, 14.

liuor (= inuidia) I 130, 1. 695, 6.

locare II M 222, 17. in *c. abl.* I 68, 12. II 52, 14. *c. abl.* II Ph 141, 90.

locuples: locupletium I 744, 7.

locus: *terrae* loca I 75, 18. [II M 231, 9. 232, 9.] in (eo) loco (*uel plur.*) I 74, 9. 78, 9. 80, 22. 244, 17. II 21, 8 (corporis). eodem loco

I 127, 11. 153, 18. II 25, 6 (corporis). *de locis librorum* (hoc) loco (*uel plur.*) I 15, 13. 18, 15. 56, 5. 67, 12. 105, 11. 132, 2. 166, 8. *al.* suo loco I 9, 5. 81, 22. — tertio loco nominari II M 209, 17. — quo loci (*sic cum codd. scribend.*) II 51, 16. quid loci I 269, 6. non ignobilis loci fuit I 402, 6. loco *alicuius rei* I 73, 10. 189, 4. in locum *alicuius* II M 196, 5. locus est *alicui* (*rei*) I 190, 18, 259, 2. 467, 18. 22. 547, 19. II 109, 18. locum facere *alicui* II 15, 23. relinquere locum *alicuius rei* I 369, 1. locum habere II 107, 21. *cf.* liber.

logica I 706, 4. ratio I 213, 6. *cf. Indic. Graec.*

longaeuus II Ph 139, 65.

longe *apud adiectiua* I 12, 7 (alienus). 84, 11. 464, 22 (diuersus). 154, 17 (remotus). longe aliter I 488, 6. quod longe secus est I 582, 9. II 49, 2. longe lateque II 53, 9. (non) longe abesse II M 211, 6. a I 15, 5. 194, 13. 534, 15. *al.* abhorrere a I 473, 1. *ante comparatiuum* I 3, 11. 129, 3. II 97, 10. M 180, 4.

longum est *c. inf.* I 679, 4. II 97, 20. si exsequi uelim II 79, 17.

loqui: loquendi ratio I 212, 21. 258, 9. 516, 14. 517, 8. 518, 21. prophetae unum deum loquuntur I 11, 21. omnes historiae loquuntur deam fruges repperisse I 112, 15. quid loquar obscenitatem Veneris I 65, 14. quid loquar de II 88, 17. sic (ita) loquitur *ante orat. rect.* I 68, 25. 115, 17. 306, 1. 307, 4. 319, 3. 353, 2. 579, 7. ut loquitur Plautus I 438, 20. ad filium loquitur dicens I 366, 14.

lubricus I 395, 9. 742, 20. II 26, 2. Ph 139, 72. per lubricum niti II 42, 11.

boues lucae II 13, 17.

lucere: nihil uidebat sole lucente I 254, 4.

lucerna I 482, 2.

lucidus I 5, 12. 485, 13. II Ph 145, 138.

lucrari I 427, 4. 573, 13. si lucrari hos a morte non potuerimus I 399, 20.

lucrum I 12, 20. 457, 22. 458, 3. 732, 21. in priuatum lucrum omnia trahentes I 417, 1. stultus, qui alteri fecerit lucrum, sibi damnum I 731, 13. lucra I 12, 11. 744, 2.

luctari (= bellare) cum *aliquo* II M 193, 7.

luctatio I 175, 23. 377, 7.

luctuosus I 637, 2. 689, 14.

luctus in laetitiam mutatur I 82, 4.

lucubrationes I 260, 17.

luculentior I 177, 18. II 131, 8.

lucus I 127, 10. II Ph 136, 10. 137, 31.

ludere: iocabundus ac ludens I 126, 11.

ludibria I 87, 20. ludibrio esse (*alicui*) I 395, 18. 477, 17. II M 178, 23. 179, 1. habere I 77, 13. 111, 23. 565, 22. 743, 11. II M 219, 2.

ludicrus I 102, 15. 110, 7. 207, 2.

ludus ac iocus I 175, 10. ludis Circensibus proximis I 128, 4. *cf. Indic. rer.*

luere aeternam poenam I 616, 3. poenas I 171, 4. II M 177, 5. scelerum I 239, 17. 646, 3. pro facinoribus suis I 307, 13.

lues I 126, 19.

lugere: crucem (Christi) mundus et elementa luxerunt I 351, 8.

lumen candelarum I 482, 15. solis I

118, 10. 392, 14. lumina = astra I 115, 5. 118, 13. 142, 19. 144, 17. lumina astrorum I 118, 22. 557, 5. caelum cum astris et luminibus I 71, 1. caeleste lumen quod dicimus solem I 482, 1; *cf.* I 144, 10. sol singularis lumen I 114, 12. unicum suum lumen (*cf. Buenemann*) omnibus diuidit (deus) I 446, 24. lumina = oculi I 74, 10. II 31, 14. 18. 69, 13. inpudica I 73, 19. caeca I 330, 16. lumina caecorum aperuit I 377, 23. luminibus orbatus I 127, 3. acies luminum I 482, 6. 611, 10. *translate* I 129, 6. 155, 6. II 68, 9. 12. *al.* lumen animi ingenii *sim.* I 263, 21. 482, 16. 17. II 13, 2. sapientiae I 2, 16. praeferre non uidentibus I 404, 22. *sim.* I 301, 5. humano generi clarissimum lumen inferre I 177, 12. lumen probationum I 675, 14. qui lumen (*de urbe Roma dictum*) illud effodiat I 665, 4. ut effoderentur assidue lumina senatus (= senatores locupletissimi) II M 182, 6.

lunatici homines I 254, 9.

lupa id est meretrix I 72, 11.

(lupana): ut uicibus tamquam lupanam (*coni. Weyman, Zeitschr. f. österr. Gymn. 1894, 202,* lupanar *codd.*) obeant (*sc.* eam) I 249, 2.

lupanar a lupa dicitur I 72, 11. — I 224, 5. 559, 11. 565, 21. 748, 6.

lupus: homo subdolus uoluit lupum sub ouis pelle celare I 410, 16. lupi = persecutores I 478, 4 (rabiosi ac uoraces). II M 237, 5 (rapaces). quem nullus lupus de castris caelestibus rapiat II M 190, 12.

luridus II M 212, 3.

luscus II 32, 12.

lusorium II M 197, 3.

lusus I 83, 7. 110, 3. II M 200, 11. quae si quis faciat in lusum (lusu *PV*) I 87, 22.

lūtea Aurora II Ph 137, 35.

lutulentus sus I 193, 21. animal I 348, 6.

lūtum I 75, 2. 87, 8. 147, 15. 148, 7. 149, 7. 348, 19. 20. 421, 21. 588, 3. 4. II 11, 14. M 225, 6. animas tamquam luto caenoue demerserunt I 604, 10. in eodem luto, ut ait comicus, haesitauerunt I 586, 10 (*cf.* I 134, 17).

lux orientis est I 143, 7. *sim.* I 41, 19. ante lucem I 362, 7. dubia luce II M 186, 18. luce potiri (= nasci) I 37, 8. in lucem procedere (= nasci) II 10, 5. lucem reddere non uidentibus I 378, 1. ad uitam lucemque reuocare I 400, 2. in lucem ueritas protrahi potest I 388, 5. in ueritatis luce uersari I 400, 14. in lucem uenit facinus detectum II 115, 4. lux sapientiae I 378, 3. II 132, 16. in lucem sapientiae producere I 367, 6. intellegentiae lux I 9, 26. orationis I 3, 18. uia lucis I 394, 11.

luxuria I 31, 23. 97, 16. 303, 7. *dat.* luxuriae I 487, 6. *acc.* luxuriam I 486, 16. 562, 7. *codd. quid.* -em I 475, 16. 741, 1.

luxuriare in liberam uel seruam peregrina uoluptate I 748, 9. luxuriat animus I 702, 16. *depon.* quod ipse gratis luxuriaretur I 223, 17.

luxuriosus I 251, 13 (*cf.* nepos). 506, 8.

lyra I 35, 3. 682, 11. 678, 1. II Ph 138, 50.

in lyricis Flaccus I 442, 7.

Macerati cibi II 42, 4. animas hominum sollicitudo macerabit I 637, 8.
machina I 140, 7.
machinari I 117, 6. 9. 15. 118, 6. 566, 1. 712, 23. 726, 22. II 23, 2. 46, 9. 104, 22. M 207, 8.
machinatio I 255, 14.
machinator rerum deus I 154, 8. 286, 5. malorum I 659, 7. 759, 5. II [62 adn. § 4.] M 179, 25.
macies II M 212, 3.
mactant eos honoribus I 426, 7. summis laudibus I 55, 16. graui infortunio I 432, 10. orbitatibus I 80, 21. (hostias) I 84, 5. 10. 22. 481, 14. *al.*
macula II 26, 1. Ph 144, 132. maculae (= lepra, *cf.* leprosi I 379, 6) I 330, 20. 379, 2. ab omni macula purus I 533, 21. sine macula uiuere I 429, 2. agnus candidus sine macula I 383, 15. 20. ineluibiles maculae II 131, 23. maculae (uitiorum) I 379, 4. 8.
maculari cruore innocentium I 399, 15. maculat uultum nunc rubor nunc pallor II 74, 23. maculata (*sc.* lepra) membra I 575, 18. maculati (= leprosi) I 716, 22.
maculosus I 36, 3.
madefacere I 480, 3.
madet os cruore innocentium I 425, 8.
magicus I 320, 20. 330, 2. 716, 17. magica ars I 334, 1. 696, 15.
magis *c. positiuo pro comparatiuo cf.* credibilis eloquens inanis inconueniens ineptus inreligiosus mirus perniciosus salutaris sceleratus turbidus. *omissum ante* quam *cf.* quam. *cf. etiam 'gradus'.*
magister dominus (= Christus) II M 174, 12; *secundum hunc locum idem scribendum* I 367, 14 (dei *codd.*). magister ac doctor deus I 381, 2. magister et imperator omnium deus I 509, 16. *cf. etiam* deus. — Arcesilas ignorantiae magister I 188, 11. magister aruspicum II M 184, 13. magistri (*aetate Diocletiani*) II M 180, 12. omnes qui erant in palatio magistri II M 188, 3.
magisterium I 224, 12. 301, 12. 338, 7. 585, 10. 716, 14.
magistra uirtutis I 215, 11.
magnitiem II Ph 145, 145.
magus I 329, 12. 627, 3. magi I 164, 9. 168, 1.
maiestas: maiestatis crimen II M 218, 1. maiestas dei *cf. Indic. rer.* deus (p. 300 b). deorum I 114, 3. 125, 17. maiestas = deus: aeterna caelestis *al.* I 2, 14. 3, 6. 169, 5. 175, 21. 749, 19. II 10, 19. 71, 14. 76, 16.
maiorum gentium dii I 60, 7. maiores nostri *cf. Indic. rer.*
malitia arguta I 3, 4.
male iucundae uoluptates I 573, 9. male audire (= in infamia esse) II 4, 12. male—bene facere II 71, 20. male facere *alicui* II 75, 8. male uelle alteri I 743, 16. si (illis) fuerit male I 242, 17.
maledicere I 548, 11. 743, 10. maledictus ab eo I 161, 9.
maledicta I 84, 13. 23. 85, 7. 104, 8. 218, 8. 743, 10. II M 207, 2.
maledicus I 554, 18.
malefacere I 424, 18.
malefacta I 425, 13.
maleficentia II 67, 8.
maleficus II 70, 21. — ii quos uere maleficos uulgus appellat (*cf. Thielmann, Archiu. gramm. et lexicogr. lat. I 78*; = ueneficus, magus) I 168, 1.

malle (*non sequente particula* quam, *ut paene sit* uelle, *cf. Buenemann. ad Inst. IV 26, 1*) I 377, 15. *c. acc. c. inf.* (se natos) II 14, 2. mallem ut — fingerent quam— probarent I 68, 18. qui egere malit quam noceat I 458, 10. mentem in pedibus constituere malebat potius quam in pectore I 266, 13. ut non potius ueram bonitatem quam falsam malimus I 438, 17.
malus: ne uerbum malum procedat ex ore hominis I 548, 12. malum (= male) dicere I 533, 19. metuebant malum (= poenam) I 71, 22. II M 235, 15 (?). quae, malum, uanitas erat dicere...! II 22, 11. in malis esse I 97, 11. malum multo peius augetur II M 211, 5.
mammae II 46, 17.
manare a I 74, 13. lacte I 153, 7.
mancipare: subicis et mancipas deos deo I 411, 5. animam suam corpori I 567, 18. *sim.* I 480, 13. II 131, 15. spiritibus inpuris I 174, 14. cui (corpori) nos manciparimus I 564, 20. caro uoluptatibus mancipata I 377, 9. suis ipse uitiis mancipatus I 31, 9.
mandare ad populum ut I 61, 5. litteris memoriaeque I 517, 1. sepulturae I 50, 27.
mane postridie II M 191, 13. pridie mane II M 227, 3.
manere: manet *aliquem* (*aliquid*) merces (poena) I 486, 11, 733, 13. *item* (*sc.* homines. *cf. Buenemann.*) I 463, 15.
manes: manium patris oblitus I 431, 10.
manifesto *cf.* tenere.
manifestarius II M 207, 21.
manifestus I 84, 4. reus II 120, 17. manifestum est de I 41, 22.
mansio II M 200, 19. 225, 5. 21. 22.
mansuescere I 759, 18.
mansuetudo I 79, 8. 422, 20. animi I 576, 16.
manubiae I 122, 7. II M 183, 16.
manus: manu facta (uenerari) I 104, 13. 666, 19. nemo quidquam habebit nisi manu partum manuque defensum I 756, 13. uineam sua manu seuit I 161, 1. cum iam rebus summa manus esset inposita I 140, 17. plenis manibus pecuniam largiri I 260, 8. libros in manum sumere I 428, 4. in manus *alicuius* uenire I 368, 5. 381, 16. Licinio coniuge sua et filium in manum traditis (= commendatis) II M 214, 7. in manu tenere I 22, 18. qui (filius) in manu patris sit I 392, 20 in quorum manibus eos collocauit I 476, 1. ne si solem quidem ipsum gestemus in manibus I 484, 8. regnum per manus filio tradidit I 111, 5. II M 201, 6. manus abstinere ab homicidio I 744, 10. inter se manus conserere I 416, 16. de manu conserenda I 4, 7. dum solam scientiam consertis manibus uel retinent uel eripiunt I 188, 9. manus dare (*de uictis*) I 398, 16. conuertit ad filium manus (*in oratione eum significans*) II M 205, 16. ut nostram naturam quasi manu ad inmortalitatem posset educere I 317, 1. manu emitti (mitti *RH*) I 281, 2. deus iubet ut manus nostras supra minores semper habeamus, hoc est ut peccantes eos adsiduis uerberibus corrigamus I 554, 18. manus inferre *alicui* I 355, 4. 585, 24. nefandas manus deo I 327, 3. sibi ipsi manus intulerunt I 237, 7.

liberauit eos de manu (regis) I 302, 8. II M 200, 13. natura ingeniis eorum quasi manus opposuerat (*cf. Senec. d. ira 2, 14; Sittl, Die Geberden der Griechen u. Römer, 1890, p. 86 adn. 7.*) I 276, 18. tendere manus ad caelum II M 227, 8. inpias manus aduersus dominum II M 177, 2. extendere manus I 383, 7. cum fletu ad caelum I 640, 14. manum retrorsum II M 195, 7. (quos) manus dei (potens et excelsa non) protegit I 165, 14. II M 200, 12. *cf.* humanus inquinare porrigere superesse supra.
maritale iugum II 46, 12.
mare *cf.* terra.
maritatae I 37, 17.
maritima omnia (= orae maritimae) I 41, 25.
maritus I 73, 11. 427, 4. II M 207, 13.
marmoreus I 127, 6.
montes marmoris II 91, 22.
mas I 49, 4. mas—femina I 29, 13. 155, 7. 296, 2. mares I 112, 21. 193, 10. 422, 15. II 43, 7. *al.* marum I 251, 23. mares—feminae I 31, 9. 38, 11. 63, 19. 433, 1. 681, 14. mares liberi I 50, 17. 54, 18. liberi Saturni mares I 39, 5. mares maribus applicuit I 565, 25. *cf. etiam Indic. rer.*
masculinus *cf. Indic. rer. s.* mas.
massa II Ph 142, 99. in massam coire II 85, 19.
mater familias II M 196, 25. mater *translate* I 197, 14. 260, 15. 264, 14. 522, 3. II 91, 13.
materia: matieriem *(sic cod. R)* I 14, 24. materiae *plur.* I 132, 3. habet ira materiam in deo II 108, 23. timoris adfectus in homine II 107, 12. materia rerum in deo est II 131, 6. materia nascendi II 60, 16. umoris ac frigoris I 144, 22. uirtutis uitiorum *sim.* I 261, 22. 372, 5. 698, 21. II 102, 20. sed erit nobis contra Iudaeos separata materia, in qua illos erroris et sceleris reuincemus I 585, 26.
matricida II M 175, 11.
mathematici I 254, 4.
matrimonia communia (= uxores communes) I 248, 18.
maturandis frugibus I 118, 5.
mature I 226, 8. maturius I 552, 20. II 37, 15. M 227, 2.
maturescere: maturuissent I 152, 6.
maturitas frugum I 482, 13. II 100, 7. animalium serendorum I 152, 1. corporum II 27, 7. uirtutis I 652, 5.
maturus: matura mors II 15, 4. effigies II Ph 143, 114. pueri—adulescentes—maturi—senes I 439, 20. aetate maturior II M 201, 21.
matutinus I 759, 16.
maxime fatidicus I 25, 10. uel maxime—mirabiliter II 17, 12.
maximus: [imperator maxime I 4, 10 adn. § 13.]
meare I 255, 12. II 40, 3. 41, 15. Ph 138, 52.
meatus II 40, 19. 41, 11. *plur.* (siderum) I 117, 19. 152, 19. 186, 12. 693, 23.
medella I 195, 5. 331, 1. 533, 4. 622, 4. 716, 19. II 112, 13.
mederi I 536, 5. 575, 17. II 4, 14. 102, 2. medendi ars I 71, 5.
mediator I 377, 2.
medicatum (corpus) diutissime durat I 619, 22.
medie temperanda uitia I 539, 20.
medietas narium II 36, 11.

mediocritas mea I 271, 14. ingenii I 479, 14. II 4, 3. [mediocritas sensus nostri I 130, 5 adn. § 1.]
mediocriter temperare uitia I 539, 24. non mediocriter I 593, 14.
meditari caelestia II 131, 4. mortem I 563, 16. uirilia I 683, 14. meditemur boni esse II 132, 7. meditatus uenerat ac paratus I 15, 4. *passiu.* quod secum commentatum meditatumque habere debuit I 199, 19.
medius inter deum atque hominem constitutus (Christus), unde illum Graeci μεσίτην uocant I 376, 8. *item* medius factus I 716, 13. ad medium diem usque II M 200, 21. in medio Paradiso I 158, 6. quod esset horum medium II 29, 10. — medium: medio hiemis II M 188, 9. in medium terrae I 645, 10. in medio terrae I 659, 11. in medio *rei* II 14, 16. 38, 21. a medio I 256, 14. ad medium I 256, 12. usque ad m. II 33, 15. in medium I 256, 12. procedere I 463, 8. per m. II 34, 4. *cf.* constituere.
medulla *cf. Indic. rer.*
mel caeleste sapientiae I 401, 2. mella I 759, 17.
membrana II 33, 4. 34, 16. 43, 2. 48, 22. *plur.* II 29, 16. 18.
membrum uirile I 84, 8. membra genitalia II 47, 6. *cf. etiam Indic. rer.*
meminisse *c. gen.* I 21, 6. 97, 11. 204, 13. II 5, 15. *c. acc.* II M 179, 15. memento II 5, 15. quod *et coni.* I 744, 4.
memorare I 691, 7. memorandus II Ph 137, 33.
memoria: haec scriptis ad aeternam m. consignare II 73, 9. ad memoriam triumphi II M 179, 6. somnium ad memoriam posteris tradidit I 634, 18. ex omni memoria I 259, 4. in memoriam I 31, 2. 367, 18. in memoriam exire I 89, 7. memorias regum mortuorum consecrare I 696, 7.
mendax uia I 505, 11. mendacibus panegyricis apud reges adulari I 57, 14.
mendicare uictum I 710, 10. mendicandi necessitas I 97, 8.
mendicitas II M 199, 24,
mendicissimi I 250, 19.
mens: si quid uobis reliquae mentis est I 421, 24. [liberis mentibus obsequi religioni II M 229, 14.] [ut Christiani ad bonas mentes redirent II M 212, 15.] illos ad bonam mentem reuocare I 462, 9. mala mens I 462, 12. 14. 467, 22. quis mentis emotae I 12, 5. mente captus I 87, 21. una et pari mente I 439, 17. mens mundi I 588, 8. deus est aeterna mens I 8, 4. conturbata illa prauaque mens (= diabolus) I 143, 4. sanctae et incorruptae mentes II 131, 18. o perditae mentes I 436, 18. *cf.* dedere *et Indic. rer.*
mensis: mensum II Ph 137, 27.
menstrua spatia II 100, 10.
mensura I 141, 19. 482, 5. libri I 555, 16. 663, 13. [mensuram (= *metra*) esse in fabulis II 156, 22.]
mentiri *alicui* I 165, 21. 547, 22. sibi I 462, 18. aduersus *aliquem* II M 220, 19. in deos I 43, 1. se ipse Christum mentietur I 645, 16. quod ueritatem fuco et imitatione mentitur I 175, 8. mentiri speciem melioris uiae I 487, 5. quorum corpora—inpudicas feminas inho-

nestis gestibus mentiuntur I 560, 13. *passiu.* mentitis nominibus I 168, 8. 388, 1. mentita diuinitate I 167, 9. diuinatione I 696, 19.
mentum II 36, 21.
merces *cf.* praemium.
merere *aliquid* I 67, 23. 320, 18. 628, 11. nihil I 171, 6. *c. inf. act.* II 158, 2. *c. inf. pass.* I 33, 17. 149, 1. *c. inf. deponentis* I 681, 3. 725, 22. *cum nomin. et infin.* I 276, 3. 338, 9. 679, 12. 682, 10. bene I 525, 1. merita laude I 18, 4. — mereri *aliquid* I 515, 18. 528, 1. 725, 24. II 63, 8. a deo (omnia) I 454, 24. 478, 7. cum pro sceleribus suis nihil non mereretur II M 184, 2. bene de I 3, 7. 103, 19. 239, 3. *c. inf. act.* I 669, 12. *c. inf. pass.* I 515, 17. II M 237, 16. bene meritus I 55, 26. 544, 18. II M 220, 15. bene—male de I 5, 24.
ars meretricia I 65, 21. 73, 1. 682, 22.
mergere: ipsi uos ad inferos ad mortemque mergitis I 102, 20. mari mergi I 519, 18. II M 188, 20. 215, 20. amnis quo mersus est I 47, 9. fluctibus II Ph 136, 13. in mare II M 199, 22. ibi II M 236, 4.
meridianus I 143, 18, 19.
meridies I 143, 10. 15. II 100, 4.
merito I 87, 15. 110, 4. 208, 12. 245, 4. 297, 5. 351, 8. 394, 3. 432, 9. 465, 2. 483, 16. 590, 13. 691, 6. 729, 4. *al.*
meritum: pro merito I 303, 12. 434, 8. 585, 16. 694, 21. II 13, 20. 120, 4. inpietatis I 431, 22. merita I 30, 22. in rem publ. I 60, 18.
merus I 260, 12. merum I 605, 15. II M 216, 3.
messem I 632, 15.
metalla (= condemnatio ad metalla) II M 198, 3.
-met *cf.* nosmet semet suus.
meta *translate* I 160, 23. 667, 17. extra metas II 158, 5.
metator templi I 307, 10.
metere uirilia sua ferro I 427, 15. gladius metens omnia I 632, 14. tanta uis militum a paucis metebatur II M 227, 23.
meticulosus II M 183, 9.
metiri: metitus es I 521, 12. *aliquid aliqua re* I 32, 13. 200, 13. 447, 25. 520, 6. 521, 12. 529, 10. 544, 6. 556, 5. II 62, 5. *aliquid* de I 597, 5. 737, 14. ex .. an .. I 586, 19. *pass.* agri metiebantur II M 198, 19.
metrum II 156, 21.
micae II 90, 16.
micare I 142, 20. 144, 15. II Ph 145, 138.
migrare = emigrare II M 181, 6. — (bona fallacia) migrant cotidie I 671, 4. amputatis genitalibus a uiris migrant I 689, 7. de I 236, 21. 624, 6.
miles Christi II M 190, 11. *abl. pro* per: paucis militibus posse barbaros debellari II M 206, 12.
militare: infatigabilem militiam deo militemus I 672, 1.
militares iudices II M 198, 12.
militia *cf. Indic. rer. et* militare.
milium II 85, 17.
mille *numerus rotundus* I 78, 2.
mima I 73, 17.
mimus (= fabula) I 624, 8. 724, 18. mimos agere de diis I 470, 11. in simulacris non religio est, sed mimus religionis I 175, 10.
minari *aliquid* I 714, 23. *alicui aliquid* I 263, 6.
minacibus uerbis I 304, 18.

quam minime sim quietus . . ., poteris aestimare II 4, 1. rem maximam ad minimum redegit I 201, 8.
minister: *abl. pro* per *uel* cum: occultis ministris palatio subiecit incendium II M 187, 16. deum uidere coepit candidatis ministris (= cum c. m.; *sc.* angelis, *cf. infra*) de se iudicantem II M 234, 16. presbyteri et ministri II M 188, 15. minister legum II 113, 17. generandi I 461, 8. ministri dei (= angeli) I 26, (15). 20. 27, 3. 694, 14. *item* [operum suorum ministros I 131 adn. § 7.] lingua sermonis ministra I 392, 17. manibus sapientiae ministris II 37, 5. audiendi et uidendi et odorandi ministra membra II 52, 13.
ministerium corporis, animi I 480, 15. 16. ministeria membrorum I 10, 24.
ministrare I 133, 17. 11, 10. sacris II M 184, 17.
minores (= minor aetas I 554, 9) I 554, 12. 555, 1. = posteri I 125, 8. ignorantiam diuinitatis minoribus suis reliquit I 161, 15.
minus *cf.* plus.
minutatim I 333, 3.
minutiae pulueris II 86, 5.
minuties I 109, 21.
minutus I 30, 15. 116, 9. 118, 13. 607, 16. 706, 19. II 17, 4. 26, 7. *al.* minuti philosophi II 84, 6. minutissimus II 88, 11. 89, 4.
mirabilia (= miracula) facere I 331, 4.
mirabilitas I 593, 10.
mirabiliter I 435, 19. 477, 13. 575, 2. II 21, 15. 44, 20. uel maxime — mirabiliter expressit II 17, 12.
miraculum = admiratio: I 55, 17. 542, 18. 696, 21. quae cupiditati ac miraculo sunt I 472, 19. miraculo dignus I 125, 21. 379, 11. II 52, 3. *item plur.* II Ph 146, 151. = factum mirum: edere miracula II M 174, 15.
nec mirandum est si—fiunt I 425, 24. si—uideat I 104, 22. non mirandum si—attributa essent I 47, 9. mirandum in modum II 28, 18.
mire II 26, 14.
mirificus I 29, 7. 132, 4. II 42, 4. mirificus artifex (deus) II 48, 4.
mirus: magis mirum I 5, 12. quid (ergo) mirum si *c. ind.* I 74, 12. 115, 13. 135, 9. 320, 20. 418, 6. 621, 4. II 32, 8. *c. coni.* I 650, 23. non est mirum si *c. ind.* I 409, 12. nec mirum quod—faceret I 331, 4. miro modo II 9, 3. septem mira I 255, 1. miris modis II 37, 14.
miscere (-ri) *c. dat.* I 297, 13. 588, 14. (item I 588, 22. 589, 16 II 54, 5. M 224, 22. miscere se alienis furoribus I 454, 3.) mixtus cum II 44, 9. potionem *alicui* I 350, 12.
miseri atque miserabiles I 517, 1. miseris modis I 469, 7.
miserabilis I 113. 22. 220, 4. 388, 18. 726, 25. II M 212, 3. *al. cf. etiam* miser. quis—nolit esse miserabilis (= miseria dignus) I 709, 11.
miserabiliter I 220, 4.
miserandi causa II 108, 8. miserandus I 69, 11. *al.*
miseratio I 11, 3. 253, 18. II 108, 2. 157, 20. M 236, 9. in afflictos II 109, 11.
misereri I 519, 13. *alicuius* I 639, 19. 746, 16. 756, 16. II M 234, 19. deus misertus nostri I 737, 3. eorum I 302, 7. [si misertus labo-

rantium fueris —, et ego in tuo labore miserebor I 532, 8.] misertus est illis II M 199, 20.
miseriae I 210, 4. huius uitae II 10, 6.
misericordia aliena uiuere I 530, 21.
misericorditer aliquid facere I 548, 7.
mitescere II 100, 8. ad iustitiae opera II M 177, 19.
mitigare deum II 108, 7.
mitia poma II Ph 137, 30. punica grana II Ph 144, 126.
mittere: *infin. fut. pass.* missuiri I 640, 19. mitto = omitto *(sic P)* II 88, 5. 89, 20. ut in Tiberim de ponte Muluio mitteretur I 79, 17. hostem sub iugum I 728, 15. misit (*an* emisit *?*) edictum II M 212, 9. miserunt fundamenta ecclesiae II M 174, 14. *c. supino* II M 222, 16.
mixtura II 45, 13. [I 130, 5 adn. § 2]
[moderamen I 668 adn. § 14.]
moderari *c. acc.* I 7, 21. 29, 8. 540, 5. 18. 543, 15. II 53, 12. frena I 677, 4.
moderatio luminum I 298, 17. diuina I 152, 20. hanc moderationem tenere ut II M 186, 8.
moderator I 247, 5. 677, 12. [668 adn. § 16.] II 37, 18.
nihil moderati ant pensi habent I 481, 1.
modice I 540, 6. II 37, 6.
modicus: modicum gaudere I 540, 10.
modo = dummodo *c. coni.* I 176, 7. 207, 1. 568, 1. ne I 5, 20. homo, qui modo sit sapiens II 74, 19. *cf. etiam* non (non modo—sed). modo—modo I 387, 17. 636, 1. 678, 17. II 156, 14. modo—modo —modo—modo I 624, 8. 757, 8.
modulamina cantus II Ph 138, 45. in modulandis fabulis II 156, 9.
modulatio I 400, 7. II 54, 12.
modus: in modum *alicuius rei* I 651, 15. 652, 24. II 27, 4. 39, 4. 40, 1. *al.* quae sunt in eundem modum I 92, 3. in hunc m. I 43, 1. II 102, 5. mirandum in m. II 28, 18. in unum modum (membra) informare II 21, 2. cum modo II 31, 12. sine modo II M 216, 12. modo *alicuius rei* I 244, 5. II 121, 2. *al.* quoquo modo I 584, 12. possumus I 235, 11. miro modo II 9, 3. inenarrabili m. II 36, 18. aequali m. II 47, 23. diuerso m. I 734, 23 canino m. I 551, 15. militari m. II M 220, 17. multis modis II 69, 8. miris modis II 37, 14. miseris modis I 469, 7. supra modum I 262, 5. supra humanum modum I 477, 20. 533, 15. — modi (*musici*) II 35, 14 (sonorum). 54, 10. Ph 138, 48. *cf. etiam* excedere habere tenere transgredi.
modi cf. indicatiuus. coniunctiuus.
modorum uariatio: si habeat —, si possumus I 614, 26. qui—mereatur—nec utitur I 103, 19. 20. cum fierent, sentiebant, cum coluntur, sciunt I 109, 11. quippe qui numquam uiderat Romam aestimaretque II M 204, 6. fatere et illos stultos fuisse qui—seruierunt, et te ineptum qui id colas I 123, 13. *cf.* mirandum (si).
molaris lapis II 36, 8. molaribus ad collum alligatis II M 188, 20.
molitio I 140, 8
molliendorum ciborum usus II 99, 12.
mollibus iugis II 37, 2.
mollitie I 564, 19 (suauitudinum). II 46, 15.
mollitudo I 412, 15. II 37, 13.
uno momento I 330, 12. temporis I

622, 20. eodem m. I 718, 11. temporis II 30, 8. momentis omnibus I 265, 3. 480, 14. 575, 11.
monarchian I 17, 12 (-am *RPV*). 678, 25.
monere *c. inf.* (*pro* ut) I 66, 12.
moneta (*domus*) II M 181, 4.
monitu deae I 88, 7.
monstrare = demonstrare (*disputando uel sim.*) *saepe, uelut* I 95, 5. 179, 9. 295, 13. 352, 2. 400, 18. 401, 20. 412. 12. 476, 11. 487, 20. se *alicui* I 329, 12. uim suam I 401, 20.
monstrum (*de homine*) II M 218, 4.
monstruosus I 78, 4. 336, 9.
monumentum = sepulcrum I 362, 720, 10. Latinis litteris monumentum iniustitiae suae struxerunt I 411, 16.
moralis (*sc. philosophia*) I 701, 21. moralis philosophiae pars I 190, 11. libri moralis philosophiae I 62, 18. 546, 11.
morari = esse uiuere I 292, 2. 422, 21. 640, 4. 682, 1. 16. in hoc saeculo I 380, 11.
ita morati et instituti I 567, 16.
morbus *cf. Indic. rer.*
mordacius I 455, 22.
moriturus I 708, 11.
mors libera II M 207, 24. bonam mortem impetrare II M 198, 7. 203, 3. mortes I 72, 1. 464, 14. *liber* De mortibus persecutorum II M 171, 5. *cf.* aeternus inmaturus maturus multare sempiternus uoluntarius *et Indic. rer.*
morsus II 102, 3.
mortalis sapientia I 188, 16. ira II 123, 2. mortales obibant II M 199, 16.
mortalitatis condicio I 30, 10. ad eruendam mortalitatem (= mortales) I 375, 20.
mortifer I 4, 9. 96, 3. 174, 6. 380, 16. 461, 17. 512, 18. 555, 17. 604, 9. 727, 19. 733, 11. II 131, 13.
mos: more *alicuius (rei)* I 19, 4. 175, 18. 195, 12. 253, 24. 518, 14. 645, 14. II M 217, 2. sine more, sine exemplo II M 219, 15.
motus: terrae motus I 360, 14. 362, 5. 760, 7. motus animi II 109, 6. uel adfectus II 157, 21. animi animaeque II 50, 2.
mouere = castra mouere II M 227, 4. se loco mouere II 10, 7. (moueri) I 622, 2. iam mota fuerant arma ciuilia II M 223, 6. moueri = se mouere I 100, 20. 22. 24. *al.* nec tamen moueat quemquam quia (= quod) I 279, 8. moueat aliquem fortasse, cur iustitia non omni humano generi sit data I 419. 15.
mox I 162, 6. 267, 14. 378, 12. 419, 7. 496, 3. 521, 4. 536, 3. 545, 21. II Ph 146, 160. M 195, 15.
inter mucrones locum pietas habet I 725, 22. uniuersos uno mucrone iugulat I 507, 1. Arcesilas se quoque ipsum eodem mucrone transfixit I 187, 8.
mugire II 41, 4. M 209, 22. mugiunt tonitrua I 605, 4.
mulcere: quod aures blandiore sono mulcet I 401, 10.
muliebris superstitio I 439, 18.
mulier, ut Varro interpretatur, a mollitie (nuncupata est) inmutata et detracta littera, uelut mollier II 46, 15. uirgo primo, postea mulier I 65, 13.
mulierculae I 441, 13.
multare morte I 146, 7. 313, 13. 375,

21. inmatura morte II 18, 16. sempiterna I 556, 19. ne honore angelico multarentur I 695, 15.
multiformis I 741, 13.
multiplex I 44, 8. 506, 5. II 25, 12. 42, 2. *al.*
multiplicare I 161, 18. 390, 5. 635, 2. 756, 22. II M 180, 3.
multo *c. comparatiuo* I 1, 8. 3, 2. 5. 25. 9, 18. 20, 5. 22, 4. 44, 2. 83, 23. 104, 7. 105, 24. 137, 23. 138, 2. 246, 1. II 11, 21. 12, 12. 42, 17. 56, 16. M 177, 13. 204, 7. 211, 5. *al.* multo disparia quam I 183, 12.
multum inconsiderati fuerunt I 197, 12. multum obscurus I 402, 11. multum antecessit aetate I 92, 15. sibi multum placere I 460, 10. multum refrenare II 82, 5. non multum distare I 36, 20. 539, 10. differre I 29, 12. errare II 52, 17.
multus: multa pecunia I 259, 11. temporum series I 301, 19. per multum diem II M 197, 19. consitus arbore multa II Ph 136, 9. tam multi—quam multi I 371, 4.
mundare II 132, 14.
mundus *cf. Indic. rer.* — hic mundus I 200, 9. 221, 7. 278, 13. 393, 1. II 95, 9. liberabit (deus) plebem suam de seruitute mundi I 631, 14.
munimentum (*animalium*) II 7, 21. 8, 4. 9, 6. munimenta corporalia II 9, 8. naturalia II 12, 18. m. et aggeres montium I 592, 17.
munire uitam II 99, 1. castra muniunt (apes) I 202, 18. *aliquem* I 526, 1. pectus perpetua statione I 615, 5. se a periculo II M 202, 19.
munitiores ab iniuria II 32, 18.
munus: munera *cf. Indic. rer.*
mus *cf. Indic. rer.* leo.
musici I 627, 12. II 54, 9. musica tibia II Ph 138, 48.
mutabilis I 37, 14. 15. II Ph 141, 89.
mutescere I 623, 18.
mutilus II 38, 12.
mutuari I 137, 12. 485, 4. 744, 3.
mutus: muti . . . quasi mugientes (*etymologia subest, cf. adn.*) II 40, 2—4. mutum animal I 244, 7. 568, 18. 576, 19. 600, 19. 702, 3. muta animalia I 29, 12. 63, 4. 250, 8. 457, 25. 517, 2. 537, 1. 572, 16. 600, 18. 609, 12. II 28, 6. mutae animantes II 38, 4. pecudes I 157, 3. II 78, 7. muta = bestiae: I 98, 17. 106, 6. 195, 3. 5. 18. 203, 4. 279, 13. 457, 20. 611, 15. 612, 11. 702, 17. 704, 17. 755, 1. II 8, 16. 20. 10, 9. 12, 15. 13, 11. 14. 35, 15. 78, 15. 17. 19. 21. 80, 7. 101, 3. 113, 8. nerui (*musici*) muti iacent II 55, 4. homicida mutus stupet II M 207, 22.
mutuus I 30, 10. 118, 2. 202, 10. 249, 11. 518, 5. 547, 8. 569, 5. 709, 16. 737, 1. 745, 14. mutuis se uulneribus extinguunt I 701, 19.
myrra II Ph 140, 88. 143, 119.
myrteus I 89, 23.
mysterium I 33, 5. 84, 1. 225, 19. 609, 3. 667, 11. 752, 8. caeleste I 582, 7. Cereris I 689, 15. (*natiuitatis Christi*) I 714, 10. dei I 364, 14. 722, 26. ueri dei sanctum I 312, 8. Iouis I 689, 25. matris (Iouis) I 86, 2. mundi I 604, 7. m. philosophiae barba tantum celebratur et pallio I 257, 23. diuini sacramenti I 652, 21. ueritatis II 68, 14. ueritatis ac religionis I 460, 8. uerum diuinumque I 712, 9. = res ficta clandestina II M 221, 5. mysteria I 60, 3. 86, 21. deo-

rum I 78, 22. 690, 7. mysteria in memoriam mortuorum constituta I 465, 5. poetarum I 48, 15. stellarum I 115, 6.
mysticus I 402, 19.

Namque *in primo loco* I 147, 15. 302, 18. II M 200, 14. *in secundo loco* I 81, 17. 128, 1. 156, 8. 274. 14. 381, 6. 507, 13. 561, 6. 600, 9. 718, 11. II 158, 3. M 183, 17.
nancisci: nanctus (*uel* nactus) *aliquem* I 35, 8. 486, 21.
nardi aristae II Ph 140, 87.
nare *cf.* nares.
nares idcirco sic nominantur, quia per eas uel odor uel spiritus nare non desinit II 40, 8. — I 296, 14. II 24, 2. 25, 10. duae II 34, 14. narium medietas II 36, 11.
nasci: neque oculos ad uidendum esse natos II 23, 9. *sim.* II 23, 11 13. 17. 18. 19. nasci, natus *c. abl.* I 14, 12. 33, 19. 56, 25. 240, 1. 692, 22. incertis parentibus I 33, 19. a I 735, 22. de I 152, 25. 680, 22. 714, 8. II 60, 3. 6. 61, 8. ex I 14, 1. 16, 8. 30, 1. 37, 19. 40, 25. 43, 13. 46, 7. 47, 3. 11. 12. 49, 6. 50, 18. 66, 6. 77, 16. 97, 17. 102, 17. 153, 12. 206, 8. 13. 266, 16. 313, 3. 432, 18. 538, 6. per uirginem I 311, 7. II 59, 11. 60, 1. 2. 3. 72, 3. omnis homo natus I 241, 20. 600, 13. nulli homini nato I 488, 17. neque cuiquam nato I 454, 1.
nasus II 33, 9. 14.
natalis dies I 73, 3. natali suo II M 224, 6. 227, 1. natalem suum II M 227, 3. natales deorum I 561, 13. 562, 2. II 96, 10.
natare II 23, 23.
nates II 47, 17.
natiuitas I 137, 18. 272, 21. 291, 12. 295, 4. 10. 301, 3. 316, 16. 329, 11. 337, 2. 715, 12. 716, 15.
natrices I 595, 18.
natura a nascendo dicitur I 134, 4. natura summa uirtute praestans = deus II 70, 21. *plur.* daemonum I 164, 7. dispares II 45, 13. *cf. etiam Indic. rer.*
naturalis barbaries II M 182, 19. bonitas et honestas I 460, 5. deus I 16, 16 (*opp.* populares). Iuppiter I 43, 7. 9. (*opp.* fabulosus). iustitia I 451, 18. 19. 452, 2 (*opp.* ciuilis). lex I 17, 2. pudicitia I 568, 22 (*opp.* uoluntaria). uis I 17, 1. uestis II 8, 21. 28, 9. naturale bonum I 192, 20. ius I 730, 22. naturales causae I 16, 7. nat. res I 181, 19. 182, 15. 196, 19. res nat. I 63, 24. 189, 18. naturalia indumenta I 595, 10. II 10, 4. munimenta II 12, 18. tela II 7, 22.
naturaliter I 614, 1. 2.
nauale (*al.* nauis) carina II 20, 6.
naufragium: *cf.* tranquillus.
naufragus I 455, 15.
nauicula I 334, 4.
nauigare in ea (*sc.* naui) I 594, 3. 751, 24. mare I [596, 4.] 753, 7.
nauigatio I 112, 5. 113, 18.
nauigium I 51, 8. 684, 13. II 100, 17. = nauigatio: Isidis I 40, 5. 684, 15.
nauis: *acc.* nauem I 126, 18. 588, 21. 594, 2. *abl.* naui I 334, 10. II 95, 11.
ne *finale*: ne—non II 19, 22 *cf.* uereri. *consecut.* = ut non: malitia et furore caecantur ne uideant I 439, 13.
ne—quidem: *in codd. quibusdam in-*

terdum nec: I 10, 14. 20, 9. 199, 20. 227, 18. 405, 15. 421, 17. 537, 15. 743, 12. II 72, 2; nec *in codice libri De mort. persec.* II M 178, 7. 179, 26. 235, 4. (ne 175, 9. 179, 17. 219, 4); *admisimus* nec *in initio enuntiati* 186, 3, *sed fort. ne hic quidem recte.*
-ne *in interrog. dir. saepe, uelut* I 32, 18. 66, 2. 81, 19. 101, 13. 112, 4. 128, 9. *in interrog. indir.* I 676, 5. an si mihi quispiam dixerit —, statimne adsentiar? II 56, 12. *in interrog. dir. disiunctiua* I 52, 1. -ne—potius an I 123, 8. -ne—an potius I 462, 13. *in interrog. indir. disiunct.* -ne—an I 6, 11. 106, 14. 181, 10. utrum malint, humanamne sapientiam—an II 12, 10. -ne—an non I 369, 24. -ne—an uero I 386, 15. II 57, 8. -ne—potius an I 69, 9. *cf.* necne.
nebula maris II 88, 12. mendaciorum nebulas excitare I 57, 16.
nebulo I 35, 1.
nec = ne—quidem *uel* etiam non I 63, 20. 113, 13. 117, 4. 137, 7. 441, 14. 461, 16. 467, 22. 472, 22. 574, 14. 622, 15. II 73, 16. 75, 24. 76, 3. 103, 19. *al.* nec non I 179, 22. 186, 14. nec—quidem *cf.* ne. — *cf.* necne.
necabatur in aqua II M 217, 12. se necat I 237, 17. se ipsos necauerunt II M 218, 3.
necessario I 139, 12. II 17, 3. 4. *al.*
necessarius *c. dat.* I 30, 11. 61, 10. 195, 4. 256, 22. 752, 1. II 23, 1. M 181, 4. ad I 12, 13. II 23, 3. 92, 9. *al.* necessaria uitae II 22, 17. necessarium est *c. acc. c. inf.* II 21, 6. *c. inf.* I 6, 10. fuit ut I 152, 13.
necesse est *c. acc. c. inf.* I 7, 14. 8, 2. 10, 11. 15, 1. 35, 3. 38, 7. *al.* ut I 10, 5. 153, 10. 208, 5. II 15, 19. 107, 6. *al. c. coni.* I 8, 5. 19, 23. 13, 7. 46, 5. 84, 3. 214, 19. 325, 6. 554, 4. 585, 19. II 12, 17. 17, 21. *al.*
necessitas: uis huius cupiditatis quam quidam necessitatem dicere maluerunt I 565, 12. *cf.* I 570, 19. diuina I 17, 2. 95, 8. 600, 4. II 56, 19. 107, 10. fatalis I 17, 6. ultima (= penuria) I 522, 1. ultima instans (= mors) I 670, 17. cum uerum necessitate dixisset I 320, 17. in ipsa necessitate (= calamitate) I 97, 14. in suminis necessitatibus II 4, 1.
necessitudo I 386, 16. 393, 19. 422, 5. 515, 3. 11. 528, 2. 723, 8. 735, 19. 21. II 11, 20. 132, 3.
necne *cf.* utrumne.
necromantia I 167, 2.
nectar II Ph 143, 111.
necubi II 42, 7.
necyomantiae I 696, 18.
nedum *c. coni.* I 247, 7. II 129, 10.
nefandus I 41, 9. 327, 3. 585, 24. II M 184, 19. *al.*
nefarie I 404, 14. 431, 2.
nefarius I 89, 11. II M 196, 18. *al.*
nefas I 275, 7. dictu I 605, 8. nefas (est) *c. acc. c. inf.* I 72, 14. 173, 14. *c. inf.* I 141, 1. 146, 4. *c. dat. et inf.* I 112, 14.
negari non potest quin I 205, 19. 473, 6. 697, 11. singuli ab omnibus negantur esse sapientes I 185, 7.
negatio I 412, 1.
negatio duplex sensu negatiuo: nemo —ne—quidem I 20, 9. nemo—(neque) nec—(neque) nec I 124, 14.

549, 1. II 120, 1. nihil—nec—nec II 92, 4. non—(nec) neque—(nec) neque I 282, 7. 414, 1. 454, 25. 576, 18. 732, 13. 755, 9.
negotium: non tam otium quam negotium I 3, 24. (*cf.* I 225, 17). exhibere I 550, 18. neque ipse habet neque alteri exhibet II 72, 8.
nemo: nemini I 185, 5. neminem I 141, 3. nemo—non I 89, 6. 228, 13. 519, 20. nemo alius I 575, 17.
nempe I 99, 11. 184, 10. 218, 10. 473, 4. 521, 8. 539, 13. 566, 20. II 15, 4. 101, 21. M 237, 11.
nepos: uiri qui multas mulieres habent, nihil aliud dici possunt quam luxuriosi ac nepotes I 251, 13.
nequam I 157, 13. 562, 5. II 116, 15. esse I 425, 11. nequior I 224, 4. 757, 1. nequissimus I 172, 21. 387, 18. 460, 20. [II 61 adn. § 1.]
nequaquam I 4, 16. 431, 8. 538, 14. II 68, 5.
nequicquam I 403, 13.
nequire: nequeunt I 371, 8. 704, 9. II 18, 5. nequeat I 9, 7. 10, 5. 372, 4. II 71, 12. 76, 7. nequeant I 232, 11. nequiuerunt I 608, 17. (-ierunt *RSP*) I 107, 15.
nequitia I 74, 7. [131 adn. § 6]. 169, 6. 471, 19. 572, 7.
nerui *corporis* I 33, 12. 153, 16. II 15, 11. 20, 9. 19. 24, 12. 32, 10. 37, 3. *instrumentorum music.* I 562, 11. II 54, 10. 16. 55, 3. *translate* I 7, 23. 350, 21.
nescire: illam (uitam) nescientes accipimus I 599, 23. nescire *aliquem* I 271, 5. 444, 6. deum I 270, 5. 378, 2. 498, 13. 512, 7. 703, 28. dominum I 239, 13. (nescientes:) I 379, 18. 493, 19. bella I 431, 14. iustitiam I 445, 18. male facere I 424, 19. nescio an I 195, 4. 202, 19. 560, 3. II M 217, 2. qui ueritati nescio utrum superbius an inportunius insultarent I 403, 16. *insertum* nescio qui *cum substant.* I 103, 12. 752, 17. nescio quo casu II 91, 6. quo modo I 300, 14. qua ratione I 153, 10. diuina nescio qua ratione II 53, 3. quid II 56, 5.
nescius dei I 426, 1. rerum II 103, 6.
neue I 95, 18. neu I 404, 25.
neütrum (*coni.*) II Ph 146, 163.
neutrum singularis: quid aliud appellandus est quam deceptor II 73. 6. *sim.* I 224, 18. 461, 19. II M 217, 5 (*coni.*). nihil aliud dici possunt quam luxuriosi I 251, 13. *sim.* I 418, 19. 545, 5. — uitam plenam nihil aliud quam malis opinantur I 242, 17. quod nobis ut eueniat nihil aliud possumus quam optare I 194, 15. si nobis in caelum spectandum est nihil utique aliud quam ob religionem I 203, 20. cum totam suam uitam nihil aliud quam in eloquendo peragant I 224, 17. Aristippum nihil aliud quam uentri et Veneri seruientem I 193, 4. prophetae nihil aliud quam de gratia dei loquuntur II 123, 15. inmemores quid nati sint I 427, 13. *pluralis*: per diuersa regionum I 388, 1. plana camporum I 592, 17. per inania caeli II Ph 140, 75. aperta Olympi II Ph 138, 51. *neutrum adiectiui in casibus obliquis*: (conuictis inanibus) I 94, 13. 104, 1. 105, 2. 114, 8. 499, 7. 667, 19. 692, 16. II 131, 10. (fragilium cultores) I 106, 1. 557, 7. II 69, 16. — cf. '*congruentia*.' gignentia (gignere) uirentia uiuentia.

nex bestiarum I 68, 7. *cf.* potestas uoluntarius.
nidificare I 108, 6.
nihil: si nihil post mortem sumus I 604, 16. *sim.* I 95, 20. 605, 24. deos nihil esse I 112, 6. nihili esse I 38, 20. 564, 5. 726, 16. neue se nihili putent I 95, 18. ad nihilum interire I 605, 7. reuolui I 606, 4. in nihilum resolui I 649, 15. nihilo eget I 596, 6. ex nihilo I 9, 17. 115, 9. 132, 5. 669, 16 (e n.). II 87, 12. de nihilo I 694, 7. nihilo minus I 103, 11. 170, 17. 184, 15. *al.* nihilque I 154, 4. 220, 17. 466, 17. 553, 10. *al.* nihil non II M 184, 2. nihil est quod *c. coni.* I 26, 20. *cf.* '*neutrum*'. nihil aliud quam = tantum *cf.* '*neutrum*'. *cf. etiam* agere.
nimirum I 14, 23. 30, 5. 21. 42, 1. 51, 6. 70, 19. 104, 5. 117, 5. 121, 11. 207, 16. 390, 20. 420, 21. II 30, 18. *al.*
nimis I 34, 8. II 18, 17. *al.* = ualde I 87, 22 (?). II 23, 15. non nimis Augustae proxima (femina) II M 220, 5. *cum compar.* si aliquid nimis propius admoueas II 32, 2. — queruntur hominem nimis inbecillum et fragilem nasci quam cetera nascantur animalia II 10, 1.
nimium *c. adiect.* I 35, 10. 118, 10. 194, 23. 229, 1. II 20, 11. pauci II 120, 9. *c. uerbo* II M 179, 8. = ualde I 427, 5. qui nimium non sine malo suo sapiunt I 368, 16.
nimius I 18, 23. 29, 5. 59, 4. 126, 16. 140, 13. 148, 20. 757, 10. II 21, 13. = magnus: aestus nimius et adustio magna I 665, 19. formam insignem uel nimium candorem II 45, 18. nimio fulgore, calore uehementi I 482, 10. nimia nocere I 205, 10.
nisi forte *c. ind. pr.* I 36, 7. 37, 12. 50, 12. 62, 11. 98, 14. 116, 9. 408, 2. 440, 20. 442, 6. 483, 12. 564, 3. II 91, 2. *c. ind. perf.* I 153, 23. 406, 13. 589, 15. *c. ind. imp.* II 30, 22. *c. ind. fut.* I 7, 22. 40, 22. 239, 19. 296, 2. 700, 6. II 49, 5. 87, 22. nisi quod I 54, 14. 206, 22. 256, 16. 320, 18. 408, 19. 448, 3. 453, 10. *in initio responsi* = ob nullam aliam causam nisi quod *positum* I 41, 15. *sim.* I 242, 12. 468, 14. *cf. etiam* amplius. alius. non (nisi).
nisus pedum II 48, 14.
nitere II Ph 144, 130.
niti: nisus est I 160, 1. nixus I 177, 10. 670, 16. *c. abl.* I 84, 20. 124, 19. 177, 10. 670, 16. *c. infin.* I 160, 1. 285, 18. 370, 7. 405, 17. 425, 16. 462, 11. 496, 22. 507, 16. 528, 17. 551, 9. 613, 25. 733, 8. 739, 14. ad altum I 612, 20. ad exitus II 42, 11. ad notionem ueri I 587, 8. contra ueritatem I 139, 11. pro uero II 64, 4. sursum I 146, 14.
nitor I 3, 16. 122, 1. 14. 748, 22.
niues I 254, 22. 410, 14.
nobile scortum I 551, 21. nobiles orationes I 551, 21.
nocens I 369, 16. 380, 18. 20. II 111, 3. 4. 6. 7. 10. Ph 139, 11. nocens —innocens II 111, 11. nocente (*an -ti cum V?*) I 382, 5. nocentia animalia II 26, 8. nocentes animas profuderunt II M 172, 14. nocentem spiritum efflauit II M 234, 21. nocentia (*subst.*) II 17, 18. nocentior I 424, 19. 557, 19. nocentissimi I 725, 26.

nocere: nociturum esse I 111, 16. 549, 19. nimia I 205, 10. inuicem 736, 5. *trans.* quid nocebit eos permanere? II 103, 5.
nodata ossa II 24. 12.
nolle: nolens I 469, 4. 727, 9.
nomen Christianum I 404, 15. Romanum I [4 adn. § 14.] 171, 2. [nominis tui auspicio I 4, 10 adn. § 13.] nomine *alicuius* I 91, 21. cuiuscumque Sibyllae nomine fuerunt (libri) I 22, 11. in nomine magistri domini (*sic pro* dei *scribendum, cf.* II M 174, 12). in nomine uicennalium = nomine II M 208, 11. per nomen dei adiurati I 387, 5. sub nomine *alicuius* I 171, 13. 409, 1. (II 157, 11.) nos qui nomen fidei gerimus I 747, 6. cuius (fidei) nomen induerat I 406, 11. in qua ciuitate nomen dederis II 5, 15. nomen est *c. nomin. et dat.* (deo proprium nomen est deus) I 20, 4. 78, 6. 411, 23. *c. nom. et acc.* serpens qui de factis diabolus id est criminator siue delator nomen accepit I 695, 3. *c. dupl. dat.* I 47, 12. — nomen delere de familia I 461, 1. *cf. etiam* adsciscere adsumere edere inclamare indere inponere inscribere trahere.
nominare: *inf. fut. pass.* nominatuiri I 23, 4. *aliquid* de I 85, 4.
nominatim II M 197, 7.
non: in non dolendo I 191, 9. non possum non reprehendere I 236, 15. = ne (non isti glorientur) I 94, 3. 174, 21. 213, 14. 477, 17. 478, 2. 547, 15. 548, 1. 10. 576, 11. 733, 8. 740, 7. 741, 7. 746, 9. *al.* = nonne I 74, 17. 81, 20. 244, 20. 547, 15. II 16, 6. 23, 16. *al.* non modo —, sed I 88, 21. 278, 5. 305, 4. II M 174, 18. non modo —, sed etiam I 12, 5. 36, 15. 44, 10. 68, 24. 88, 11. 118, 2. 284, 17. II M 178, 15. non modo —, sed—quoque I 26, 3. 49, 22. II 12, 3. non modo —, uerum etiam I 48, 18. 117, 12. 291, 13. 708, 7. II M 182, 8. non solum —, uerum etiam I 116, 3. non tantum —, sed I 34, 12. II M 184, 16. 188, 11. non tantum —, sed et I 65, 15. 434, 10. 435, 12. II 32, 1. 34, 10. non tantum —, sed etiam I 32, 14. 40, 23. 67, 13. 78, 18. 121, 14. 283, 11. 286, 12. II 28, 2. non tantum —, sed—quoque I 51, 17. non tantum —, sed uel I 540, 10. non tantum —, uerum etiam I 57, 6. 174, 4. 192, 8. 337, 18. 369, 19. II 5, 5. non tantum —, uerum—quoque II 40, 10. non —, uerum I 385, 17. non modo non —, uerum etiam I 74, 14. non modo—non —, sed—etiam II M 179, 22. non modo nihil —, sed etiam I 400, 10. non modo (*om.* non) —, sed ne—quidem I 12, 14. 611, 14. 701, 17. 706, 14. [II 62 adn. § 2.] non tantum non —, sed I 440, 7. non tantum non —, sed etiam I 431, 12. non tantum non —, sed—quoque I 416, 19. non tantum non —, uerum etiam I 424, 4. non nisi I 100, 2. 154, 19. 175, 15. 197, 23. 250, 3. 517, 5. 564, 15. 604, 13. 607, 2. 615, 23. *al.* non—nisi I 8, 18. 38, 7. 135, 25. 242, 2. 295, 17. 394, 5. 586, 14. 749, 5. *al.* nisi - non I 9, 17. 10, 11. 30, 17. II 22, 14. 95, 19. *al.* non—etiam = ne—quidem I 558, 7. *cf. negatio.* quoque.

nondum—peruenerant, et iam—iacebat II M 179, 19.
nonne *saepe. in interrog. dir.* I 141, 12. 340. 5. 614, 6. — *cf. etiam* quid?
nonnihil II 38, 10.
nonnulla ratio I 653, 7.
nonnumquam I 195, 19. 205, 14. 424, 1. 533, 18. 697, 2. 704, 4.
nos: obliuio nostrum (*gen. subi.*) omnium I 240, 3. factor mundi ac nostri I 604, 1. nostri misertus deus I 737, 4. fallendi nostri causa II 93, 20. = Christiani I 273, 4. 391, 19. 21. 405, 10. 441, 12. 475, 14. 529, 23. 747, 6. = Romani I 300, 4. 572, 11.
noscere I 348, 22. 389, 16. 429, 14. 597, 24. 664, 11. 713, 12. 737, 7. [II M 232, 11.] nouit II 32, 17. nouerunt I 432, 21. 584, 22. nouerit I 394, 16. 543, 16. nouerimus I 211, 13. 389, 1. nouerint I 464. 12. noueras I 459, 1. nouerat II M 204, 8. nouerant I 56, 11. 445, 12. 691, 18. II M 198, 10. norunt I 462, 5. norit I 272, 21. 574, 15. norint I 169, 8. nosses II 4, 4. nosset I 574, 1. II M 203, 6. nosse I 395, 9. 446, 8. 496, 17. 498, 16. 509, 18. 510, 5. 546, 21. noscendus est deus II 69, 5. noscere *aliquid* de (= ex) I 429, 13. 464, 12. 664, 10. sapiens mitigare iram suam nouit, quam illi frenare non possunt I 551, 2.
nosmet I 253, 19. 737, 6. nobismet I 604, 15.
noster = Christus I 409, 5. nostri = Christiani I 302, 4. 336, 2. 385, 6. 395, 6. nostri uates = prophetae II 59, 4. = Romani I 15, 5. 68, 10. 79, 8. 679, 7. II 124, 2. 156, 8. hi nostri I 15, 21. noster Maro I 52, 8. 678, 16. Ennius II 96, 9. poeta I 16, 18. *cf.* hic nos.
nostras: a pueris nostratibus I 464, 9.
nota I 20, 3. 202, 5. 383, 13. 384, 11. 386, 3. 441, 2. II 38, 14. 79, 1. M 184, 11.
notare I 162, 3. II M 198, 20. signum, Christum in scutis II M 223, 18. 20. limina de cruore agni I 383, 18.
notarius II M 226, 17.
notescere I 2, 16. 277, 22. 383, 1. notuerit I 724, 21.
notio I 2, 19. 271, 6. 380, 21. 587, 7. dei I 387, 21. 446, 4. II 123, 14. 131, 2.
notitia I 154, 17. 169, 5. 456, 23. 509, 9. 587, 11. dei I 162, 11. 171, 19. 691, 11. II 80, 11.
notum facere *aliquid* I 382, 12. *alicui* I 525, 9.
notus II Ph 140, 75.
nouacula I 125, 25. 169, 12.
nouare II M 191, 16.
nouennis II M 196, 8.
nouerca: naturam non matrem esse generis humani, sed nouercam II 10, 9.
nouies II M 189, 22.
nouus: terra noua (= recens facta) I 152, 3. noui ac recens nati I 624, 7. nouissimus = ultimus II M 175, 13. in nouissimo libro I 384, 11. nouissima ira dei I 665, 14.
nox: nocte dieque II Ph 138, 56. noctibus (*abl. temp.*) II 11, 18. *cf.* dies. intempestus. *Indic. rer.*
noxa I 745, 2.
noxius II 75, 8. 121, 10. duo noxii I 350, 17.
nubentis in habitu I 65, 11.
nubes tenebrarum et errorum I 431, 18.

nubilus: quasi discusso tristissimi temporis nubilo II M 172, 6.
nudare gladios I 414, 7. nudatus (*sc. equis*) cursus publicus II M 201, 3.
nude I 179, 4. 196, 15.
nuditas I 158, 13. 521, 23. = sine pilis II 26, 13. texit patris nuditatem I 161, 7.
nudus = sine pilis II 26, 12. nuda ueritas I 177, 18. sola nudaque uirtus I 2, 7. nudus et inermis *cf.* inermis. — nudi expeditique I 2, 7. 585, 6.
nullus = nemo *saepe*, *uelut* I 189, 19. 263, 4. 371, 2. II 82, 2. (nullius) I 518, 11. (nulli) I 419, 3. II 81, 11. (nullum) I 419, 3. (nullo) I 134, 2. 148, 3. nullo labore nulloque conatu II 24, 14. discrimine I 116, 9. nullo non addente aliquid I 148, 3. breui tempore nulli erimus omnino I 235, 11. quod (opus) nullum potest esse I 30, 4. nullus ex I 283, 18. eorum I 677, 15.
num *saepe*, *in interrog. dir.* I 12, 6. 26, 1. 40, 21. 50, 26. 64, 15. 69, 17. 18. 70, 6. 83, 16. 100, 7. 206, 7—10. *in interrog. indir.* II 11, 3.
numen dei I 100, 12. 433, 7. *al.* deorum I 77, 12. illorum (deorum) numine accidit ut I 111, 13. simulacra diuinitatis ac numinis I 169, 11. inesse simulacris numen I 696, 22.
numeralia: decem et octo I 709, 28. duodeuiginti I 254, 5. uiginti et uno uersibus I 25, 13. duo et quadraginta I 758, 8. centum uiginti I 161, 9. 695, 2. centum et uiginti I 160, 23. septem ac uiginti I 285, 3. mille ac decem anni I 340, 8. per bis sex ulnas II Ph 135, 8. — semel = primum. bis = iterum *cf.* semel bis. *item* ter octies. *numeri rotundi* decies I 390, 2. mille I 78, 2.
numerare inter I 87, 11. 457, 18. II 75, 15. = enumerare I 126, 21.
numerus *cf. Indic. rer.* — extra numerum II M 201, 19. cum sit e numero daemonum I 27, 5. in deorum numero habere I 115, 15. numerum perfectae insaniae impleuit II 86, 10. omnibus numeris absolutus I 377, 12.
numerus grammaticus cf. 'congruentia.' 'singularis.'
nummi I 51, 13. 259, 13. 684, 5. aurei I 39, 13. II M 216, 13. patrimonium in nummos redactum I 252, 21.
nunc interim I 28, 1. 107, 20. 111, 21. nunc—nunc I 636, 2. II M 207, 9. 222, 5. 227, 20. nunc-nunc—nunc I 486, 2. *cf.* alternis.
nuncupare *saepe* I 17, 2. 20, 15. 30, 19. 72, 11. 91, 15. 147, 10. 148, 11. 279, 21. 281, 13. 283, 18. 284, 3. 286, 8. 294, 11. 323, 11. 387, 17. 392, 7. 677, 16. 678, 17. 686, 16. 22. II 50, 11. *al.* — = creare: Augustum II M 192, 18. 196, 5. 210, 5. imperatorem II M 209, 16. (Caesares) II M 194, 2. 201, 19.
nuncupatio I 293, 9. II M 226, 28.
nuper I 78, 24. 150, 1. 378, 13. II M 172, 2. 192, 5. 195, 14. 206, 3. 219, 5. 222, 12. 223, 10.
nurus: nuribus I 160, 19.
nutabundus I 486, 20.
nutare I 400, 4. II M 204, 11.
nutrire audaciam ad maiora facinora II 115, 15.
nutus: ad nutum eius contremescit II 130, 1. seruiunt I 584, 25. nutu

prouidentiae I 151, 15. nutu *alicuius* regi (et arbitrio) I 164, 9. II 5, 20. (et imperio) II 95, 21. *alicuius* sine nutu et imperio I 696, 1. sine nutu et adminiculo I 617, 21. nutibus uoluntatem suam significare I 516, 12. seruire *alicuius* imperio ac nutibus I 11, 12. dei nutibus I 168, 12.

O *saepe*: *ante nominatiuum in exclamatione* I 223, 14. 462, 12. *ante accusat.* I 80, 18. 240, 2. 3. 247, 11. 405, 19. 410, 12. 707, 15. *ante uocatiu.* I 69, 5. 74, 17. 116, 2. 320, 9. 408, 1. 430, 7. 454, 10. o quam, *sequitur exclamatio* I 117, 1. 132, 22. 152, 16. 459, 12. 465, 11. 526, 12. 549, 14. *sim.* I 69, 4.

ob *saepe*, *uelut* I 2, 24. 18, 23. 19, 19. 29, 5. 30, 22. 31, 5. 33, 8. 34, 1. 57, 18. 61, 3. 63, 23. 68, 7. 85, 3. 104, 7. 8. ob *et* propter *promiscue*: quae insolentia est ob id ipsum se philosophum constituere propter quod ceteros tollat I 187, 3.

obarescere II 33, 5.

obc- *cf.* occ-

obdormire I 334, 10. ne obdormiat mens II 58, 21.

obducere: obductus II 28, 5 (*an* prod- *?*). 30, 17. obducta sentibus uia I 486, 2. obductae cicatrices II 30, 21. obducto cinere II 58, 6. tenebras hominibus obducere I 174, 7. 697, 4. errorum nubes hominum pectora obduxit I 431, 19. ueritatem caligine obducunt I 169, 7. animus incultus uitiis uelut spinis obducitur I 537, 20.

obdurant (obdurantur *cod. R*[1]) multi contra ueritatem I 5, 23.

oberrare circa tumulos I 100, 4.

obesse *saepe*, I 68, 11. 708, 20. II 71, 11. Ph 140, 76.

obf- *cf.* off-

obhaerere II 42, 7.

obicere I 127, 18. 565, 15. II M 200, 12. *al.*

obiectare I 273, 4. 337, 10. 443, 6. 464, 3. II M 197, 8.

obire officium I 440, 22. militares expeditiones I 493, 5. ut uicibus tamquam lupanar (lupanam *Weyman, Zeitschr. f. d. oesterr. Gymn. 1894, 202)* obeant I 249, 2. = mori: I 336, 6. 746, 11. II M 195, 23. 200, 5. condicione (*an* -em *?*) mortalitatis sunt obitura I 30, 10.

obitus (= mors) I 368, 11. 391, 18. 605, 26. 699, 4. II M 200, 5. 219, 6. 235, 13. *plur.* I 685, 11. II 96, 10.

obiurgare I 240, 13.

[oblatrare ueritati I 412, 6.]

oblectamenta I 564, 18. II 5, 4.

oblectare se I 226, 2. 591, 16. oblectari I 104, 19.

oblectatio I 190, 12. 225, 13.

oblidere recens natos I 558, 21.

obligare *sibi aliquem* I 404, 8.

oblinere: obleuit ea suco I 42, 10. se oblinere luto I 348, 19. oblitus caeno I 567, 4. luto I 87, 8. unguentis I 564, 4.

obliqua figuratio I 41, 12. *plur.* I 40, 17.

obliterare iniquitates I 572, 5.

obliuio iniuriarum I 553, 2. nostrum omnium I 240, 3. sui I 621, 18. 21. obliuionis amnis I 655, 9. aqua I 240, 5. 655, 9. in obliuionem uenire I 96, 10.

obliuisci *c. gen. personae* (oblitus) I 115, 6. mei II 4, 18. tui II 4, 20. animas oblitas sui I 654, 11. *c. gen. rei* I 99, 5. 128, 20. 693, 9. II

87, 11. M 179, 16. 209, 24. *c. acc. rei* I 621, 5. *c. inf.* II 92, 2.
obm- *cf.* omm-
obrepit somnus II 58, 16.
obruere: I 233, 17 (*cf.* leo).
obsaepsit uias I 494, 12. obsaeptus II 41, 7.
obscenitas I 65, 14. 73, 16. obscenitates I 565, 23.
obscenus canis I 193, 20. umor II 43, 8. obscenum uirile I 689, 21. obscenum (*sc. membrum*) I 83, 21. obscenissimus uictus I 422, 14.
obscurare *aliquid* figuris I 149, 5. obliqua figuratione I 41, 12.
obscuratio solis I 719, 10.
res obscuritate inplicatae I 259, 1.
obscurus: obscuro rumore I 652, 23. in obscuro latere I 2, 23. 177, 3.
obsequi: ut sibi obsequens esset II M 209, 23.
obsequium: hoc semper obsequium domino deferamus I 749, 12. famuli ad obsequium adsidui et frequentes I 390, 7. amanti nouercae obsequium pernegarat I 67, 11. obsequio colentis gratiam refert (deus) I 81, 1. multiplicata obsequia I 390, 5. deo iusta et debita obsequia praebere I 388, 21.
obserare II M 206, 23.
obserere: obsita pannis (egestas) II Ph 136, 19.
obseruanter I 466, 12.
[obseruantia II M 231, 1.]
obseruare astra II 100, 19. [deum II M 213, 10.]
[obseruatio (= cultus) Christianorum II M 229, 10.]
obsessor I 76, 18.
obsidēre uias I 427, 2.
obsidĕre: de corporibus quae obsederint (daemones) I 384, 15.
obsignare I 66, 17. 364, 12.
obsolescere II 33, 6.
obsorbere II M 197, 8.
obstantia faucium II 50, 14.
obstinatione pertinaci deposita I 404, 24.
obstipescere: nisi cuius mens ita obstipuerit I 538, 19.
obstrepere I 398, 17. [ueritati I 412, 6.]
obstringere: obstrictus *alicui* II 81, 6. sceleri I 237, 16. *sim.* I 742, 9. obstricti uinculo pietatis deo I 389, 2.
obstruere I 494, 12. II 41, 9. 15. M 233, 23.
obstupefecerat I 362, 9. obstupefiunt II M 195, 4. obstupefacti I 115, 6. 169, 10.
obsurduit auditus I 621, 3.
obtemperare praeceptis I 263, 4. deo I 549, 9.
obtendere carnis excusationem delictis I 373, 12.
obtentu aliquo uelata I 42, 12. sub obtentu *alicuius* (*rei*) I 113, 21. 122, 3. 221, 19. II 4, 14. M 200, 11.
obterere I 478, 3. uerbis I 411, 12. obtriuit I 233, 18 (*cf.* leo).
obtestari I 97, 9.
obticuit cetera II 73, 23. de cultu dei I 753, 19.
obtinere *absol.* (= uincere) I 677, 9. obtentu facilis I 500, 5.
obtingere *alicui* I 41, 13. 18.
obtrectare I 40, 12. *alicui* I 188, 12.
obtruncare II M 207, 18.
obtunsus I 115, 1. 219, 4.
obtutus II 33, 4.
obuenire *alicui* I 42, 1.
obuersari I 128, 2. 15. oculis I 424, 3.

obuios percontari II 77, 20. obuiam I 76, 22. II M 183, 11. 223, 21. 226, 2. 227, 5.
obuolutus I 90, 2. obuoluta in obscuro ueritas I 2, 22. terreno corpore obuoluti I 481, 18.
occaecare I 164, 11. 660, 2. occaecabitur caelum I 660, 2.
per occasionem reconciliationis II M 206, 1.
occasus solis I 488, 21. cum (deus) homines reconciliari iubeat ante solis occasum II 122, 21. ab ortu solis (oriente) usque ad occasum I 383, 9. 440, 2. II M 189, 9. extremus occasus I 143, 13. occasus rerum I 630, 20. sine occasu animae I 200, 1. uia mendax quae fert ad occasum I 505, 11. *sim.* I 489, 1. occasui I 143, 16.
occidens *cf. Indic. rer.* — occidens prauae illi menti adscribitur, quod —homines faciat occidere I 143, 4. occidens noctem superducit II 100, 3. extremus I 144, 4. in orientem occidentemque II M 177, 16.
occĭdere (= interire) I 151, 18. II 54, 20. quod homines faciat (diabolus) occidere atque interire peccatis I 143, 6. occasuram esse I 413, 3.
se occĭdere I 238, 8.
occipitium II 27, 4.
occisio I 558, 17. occisione delere I 418, 5.
occulere I 169, 8. II 32, 20.
occultare I 22, 20. 401, 4. II 120, 18.
occulte I 165, 5. 167, 4. 557, 16. II M 215, 20. 222, 15.
occultus II M 187, 16.
occumbere morte (mortem *SV*) I 466, 6.
occupare: sarcinis occupatus II M 183, 14. occupatus circa corrumpendas aliorum coniuges I 569, 11. mens uisionum imaginibus occupata tenetur II 58, 5. [siquidem tanta stultitia Christianos occupasset II M 212, 18.]
occursu quodam II 40, 5. suo II 50, 17.
ocius II M 226, 12.
octies = octauum: ipso octies et Maximino iterum consulibus II M 214, 2.
oculus *cf. Indic. rer.* — deus (oculos) ciliorum tegminibus occuluit, unde oculos esse dictos Varroni placet II 32, 19. ante oculos habere I 421, 4. qui contra ueritatem clausis oculis quoquo modo latrant I 584, 12. oculi dei I 575, 9. diuini I 168, 19. oculis cordis deum aspicere I 512, 13. ut (Christus) insipientium oculos cordis aperiret I 378, 4. oculi mentis I 611, 12. 627, 8. II 5, 9. *cf.* aduertere aspectus attollere auferre conprehensibilis consequi contrectare defigere deicere deligare effodere eruere extinguere haurire ingerere inmittere inpingere opprimere praebere somnus subicere submouere tollere transferre tractabilis uenire.
in ode XIX Solomon I 310, 4.
odiosus I 390, 6.
odium: odio esse (*alicui*) I 2, 24. 380, 6. 491, 3. habere I 432, 13. 654, 19. II 76, 18. 117, 2.
odor *cf. Indic. rer.* — odorem capere II 33, 18. odoris capio II 36, 20. odor quidam sapientiae I 106, 12. ueritatis I 529, 13. quem ne odor quidem uirtutis attigerit I 564, 6. odores I 110, 8. 162, 11.
odorari II 24, 2. 49, 16. 89, 20. ueritatem philosophos leuiter odoratos (esse) I 583, 8.

odoratio II 34, 19.
odoratum uinum I 480, 3.
offendere: offensus I 303, 11. 304, 1. 305, 5. = inuenire: offendit omnia clausa II M 204, 4.
offensacula pedibus opponit II 5, 12.
offensibilis I 379, 1.
offensio dentium II 54, 10. — I 401, 3. 541, 16.
offerre (*opfern*) deo (diis) *aliquid* I 466, 14. 479, 17. 480, 5. 15. 482, 15. 577, 19. 20. 578, 10. 17. 579, 3. II 108, 13. se offerre (= obuiam uenire) *alicui* I 126, 5. Nicomediae (*locat.*) se obtulerat (= in publicum prodierat) II M 235, 10.
officere I 400, 10. 572, 8.
officialis: M. Tullius in suis officialibus libris I 520, 14. in isdem illis officialibus I 549, 11.
officiosus II 130, 24.
officium linguae II 14, 6. (35, 15.) uicit officium linguae sceleris magnitudo I 566, 15. II M 217, 7. dummodo semper boni fungatur officio, mali numquam I. 549, 10. sine parentum (matris, patris) officio nasci (generari) I 152, 25. 316, 17. 18. [scriptis ad officium tuum (πρὸς τὴν σὴν καθοσίωσιν *Euseb.*) datis (*ad praesidem dictum*) II M 230, 1. *sim.* 231, 11.] officia = officiales II M 180, 10. *item* officiorum omnium milites II M 208, 14.
offundere tenebras I 97, 20. 169, 7. obfusa tenebris hominis cogitatio II 68, 10. (daemones) errores humanis pectoribus offundunt I 168, 5.
olentis uimen acanthi II Ph 140, 85.
olim I 333, 8. 720, 14. *al.*
olla I 89, 22.
olor II Ph 138, 49.
omen: ominis causa II M 194, 11.
ominari fragilitatis suae condicionem ploratu ac fletibus II 10, 12. [bene bene ominari I 579, 11.]
omittere uoluptatem (-es) I 493, 3. 513, 22. 667, 22. *c. inf.* I 36, 23. II 117, 13. *sequitur* quod *et indic.* I 372, 11.
ommutuit I 139, 14.
omnipotens I [4, 10 adn. § 15]. 30, 14. 71, 16. 666, 16. 677, 16.
omnis: in omni (= toto) mundo II 118, 20. ex omni orbe I 383, 5. omne quod sub uisum oculorum uenit I 582, 20. = uniuersum: omne infinitum est II 86, 12. hoc omne quod cernitur I 7, 5.
onerare se diuitiis I 490, 18. rudes uiros superstitionibus I 688, 1. oneratus corpore incongruenti I 244, 9. indumento carnis I 533, 7.
onus: uirtutis uia non capit magna onera gestantes I 585, 3.
opera: sine opera genitoris I 376, 5. sine usu et opera feminae I 30, 4. perdere operam I 399, 19. simul atque industriam I 2, 10. deo ab iis operam uiuendo dari I 574, 6.
operari *aliquid* I 422, 19. (aequum et) bonum I 429, 4. 745, 9. bona et iusta I 424, 9. iustitiam I 531, 19. 533, 4. 572, 6. maximas uirtutes (= miracula) I 330, 2. aratorem operantem I 84, 18. hactenus uis caelestis operata est I 378, 7. operari celebrandis fornacalibus I 77, 14. daemones perdendis hominibus operantur I 164, 12. daemones occulte in uisceribus operati I 165, 6. in his omnibus (*neutr.*) operari I 11, 3. operans in salutem hominum I 343, 7. tam factis quam uerbis I 721, 2. operatis (*passiue*) uirtutibus I 669, 10.

operarius II M 181, 2.
operatio: magnae operationis est aegros curandos suscipere I 529, 5.
operator iustitiae I 547, 9.
operculum II 20, 20.
operire I 160, 20. II 24, 16. quae aperta aut operta sunt II 27, 11.
opertus: in operto esse I 506, 1. latere II 43, 6. 49, 11.
opifex I 101, 7. 137, 10. (= deus) I 712, 21. II 26, 4. opifex rerum I 410, 21. opifex rerum deus II 13, 9. opifex uniuersitatis I 300, 8. opifex calor I 146, 2. opifices I 70, 20. 257, 17. 258, 17.
opificium I 133, 14. II 121, 23. Promethei I 149, 3. dei I 138, 10. De opificio dei *Lactantii liber inscriptus*. — diuinum I 148, 5. 711, 1. II 102, 7. summi conditoris I 693, 20.
opimus I 692, 4. opimae et (ac) pingues hostiae I 110, 8. 481, 14.
opinari: age, opinemur de statu urbis I 182, 18. ut opinor *saepe*, I 26, 7. 66, 18. 94, 20. 368, 14. 460, 14. 593, 21. 624, 16. 699, 3. 723, 19.
opinatio *cf. Indic. rer.* — I 196, 22. 701, 2. 4. II 45, 16.
opinio falsa bonorum malorumque (*neutr.*) I 536, 1. 538, 6. multorum deorum II 95, 23. in opinione *aliqua* esse I 197, 11. 296, 5.
oportet *c. acc. c. inf.* I 10, 1. 24, 5. 27, 4. 40, 25. 73, 7. 99, 3. 349, 5. 7. II 33, 5. M 194, 2. *al.* sicut oportet I 96, 8.
oppidum: delere urbes, oppida excindere I 68, 14. ciuitates et oppida I 757, 7. oppidum condidit quod etiamnunc uocatur Mercurii ciuitas I 19, 10.
opplere I 155, 10. 160, 14. 599, 13.
opponere *cf.* manus.
opprimere: *infin. fut. pass.* oppressuiri I 178, 7. oculos suos opprimunt I 398, 19.
opprobrium: quod faciunt in opprobrium religionis I 165, 19.
oppugnabat filios Israel I 347, 3. (se) inuicem I 488, 3. 632, 11. 701, 12.
ops: opis aliquid I 43, 25. opem ferre I 382, 6. ope aliena indigere I 133, 15. opes *cf.* congerere struere.
[optabilis I 4, 10 adn. § 13.]
optare *absolute* I 96, 20. optata lux II M 172, 8. *c. inf.* II 64, 12. *c. acc. c. inf.* I 408, 12. II 60, 19. ut I 194, 16.
optionem dare *alicui alicuius rei* I 66, 8. deferre *alicui* II 12, 9.
opulenta maris interfusio I 592, 19. opulentus Arabs II Ph 140, 80.
opus mundi I 9, 20. 138, 10. II 92, 3. largitionis I 533, 2. = liber I 15, 18. 59, 12. 64, 18. 396, 22. 398, 3. 496, 11. 628, 23. 675, 9. II 70, 14. *al.* unius libri opere I 14, 18. publicis operibus extructis I 523, 15. opera digitorum I 99, 5. praeclara mundi opera I 598, 13. opera corporis atque animi I 617, 5. animi I 617, 12. animae I 617, 17. corporis I 617, 15. bona opera I 108, 13. 201, 6. 448, 3. 548, 9. 561, 12. 761, 15. II 132, 11. mala I 533, 10. opera iustitiae I 376, 15. 423, 3. 448, 5. 528, 13. 572, 7. 668, 5. misericordiae I 447, 7. 746, 10. 12.
opus est (non est) *cum abl. nominum* I 7, 21. 9, 10. 20, 1. 30, 5. 6. 13. 49, 16. 100, 5. 133, 4. 154, 20. 374, 3. 542, 11. 543, 7. 680, 25. II 16, 11. 64, 10. 102, 21. *al.* — *in*

nominatiuo neutra pronominalia quod I 541, 11. 584, 16. quantum I 186, 19. *c. inf.* II 4, 19. 83, 2. quid opus est? *c. inf.* I 75, 10. 17. II 107, 8. M 189, 15. 193, 13. *c. acc. c. inf.* II 48, 12. opus fuerat ut II 38, 18.
oracula *cf. Indic. rer.* — diuinarum (*sc. ueri dei*) uocum oracula I 587, 21.
orare = precationem facere I 334, 3. II M 226, 16. a deo ueniam I 749, 4. deum II M 226, 13. [deum pro salute nostra II M 213, 19.]
oratio = precatio II M 171, 6. 185, 7.
orator = Cicero I 31, 18.
oratorius: ars oratoria I 402, 14. professio I 3, 3. oratoriae litterae I 403, 14. oratorium exercitii genus I 444, 15. — oratoria (= ῥητορική) I 258, 10. 699, 28.
orbare I 102, 12. 203, 15. 545, 6 luminibus I 127, 3.
orbis uitreus II 88, 5. lunae I 142, 19. 709, 28. orbes = oculi II 30, 19. 31, 12. orbes oculorum II 28, 11. orbes (*in papillis*) II 38, 10. orbes annui (solis) II 100, 2. orbes temporum perpetui ac uolubiles, quos uocamus annos I 143, 23. alios (nodos) fecit in orbem rotundos II 21, 4. circumstans in orbem populus I 380, 19. orbis (*sc. terrae*) I 8, 12. 151, 10. 160, 20. 383, 8. 634, 19. 646, 4. 664, 21. 690, 18. 721, 15. 756, 22. II Ph 136, 13. 138, 52. M 180, 3. 196, 15. hic orbis I 654, 3. 694, 19. II Ph 139, 64. in orbe I 659, 8. in hoc orbe I 695, 5. per orbem I 542, 12. II 101, 1. M 172, 1. totus orbis (orbis totus) I 8, 9. 161, 22. 384, 9. 438, 8. 510, 15. 631, 19. 634, 1. 681, 15. 731, 4. toto orbe I 416, 1. in orbe toto I 644, 9. per orbem totum (totum orbem) I 122, 6. 422, 20. 434, 9. 20. 439, 16. 720, 24. ex omni (= toto) orbe I 383, 5, noster hic orbis I 254, 11. nostro in orbe II Ph 143, 109. orbis terrae I 31, 6. 148, 15. 23. 152, 24. 160, 13. 635, 6. 639, 14. 645, 6. 665, 12. II M 201, 28. in orbe terrae I 252, 5. per orbem terrae I 65, 2. 92, 11. 328, 13. orbis terrarum I [4, 10 adn. § 13]. 664, 23. 758, 6.
orbitas I 229, 3. orbitatibus mactare I 80, 20.
ordinare I 14, 23. 131, 3. 231, 15. 367, 8. 377, 17. 539, 1. 585, 29. 607, 18. 693, 20. 720, 24. II 61, 12. 74, 5. M 174, 5. [229, 1.]
ordinate I 116, 23. 231, 9. II 23, 21. 157, 23.
ordiri I 129, 8. II 23, 2. a I 130, 1. telam I 71, 2. unam (Parcam), quae uitam hominis ordiatur I 150, 21.
ordo: pilis in ordinem stantibus II 33, 1. rebus in ordinem discriptis I 132, 8. cuius ordinis fueris II 5, 16. per ordinem I 19, 5. II 70, 24. tribunus ordinis primi II M 193, 24.
orichalcum I 731, 9.
oriens *cf. Indic. rer. et hoc in Indice* occasus occidens. — oriens deo adcensetur, quod—oriri nos faciat I 143, 2. primus I 144, 2. in primo oriente II Ph 136, 1. in partibus orientis I 158, 1. II M 215, 13. oriens diem promit II 100, 2.
oriri: oreretur I 129, 11. 136, 19 (orir- *codd. quid.*). 447, 19 (*item*). a I 57, 14. 102, 1. 156, 1. 498, 1. 14. 499, 5. 514, 21. II 51, 3. de

I 150, 5. ex I 178, 22. 750, 10. II 18, 3. sol oritur in diem I 144, 7. oriundus diis II M 183, 23.
ornamento esse II 36, 5.
ornare: ornatae ueritati credere I 177, 13 (*cf.* 14 *et* I 3, 18). — *cf.* instruere.
ornatior in eloquendo I 402, 17.
ornatu rem ponderare I 401, 14. hic pulcherrimus mundi ornatus I 628, 17.
ortus I 37, 6. 46, 8. 134, 16. 137, 18. 146, 8. rerum I 49, 21. ad solis ortum I 488, 20. ante ortum mundi I 714, 8. ortus Phoebi II Ph 137, 41. ortum ad lucem nobis deus subministrat II 130, 19. aestiui hiemisue ortus II Ph 135, 3. *cf.* occasus.
os (oris) *cf. Indic. rer.* — eripi ab ore hominum cibos II M 209, 8. oportet ipsam philosophiam uno quasi ore praecipere I 190, 19.
os (ossis) *cf. Indic. rer.* — ossa eius suffringere I 382, 14. ossa et cineres I 33, 13. (ossua *cod. V* I 382, 14.)
ostendere *c. inf.* I 687, 13. *aliquid* ex I 67, 19. II 14, 13. sicut Daniel fore ostenderat dicens I 367, 11. *sequitur* quod *et coniunct.* (*pro acc. c. inf.*) I 313, 10. 346, 12. 349, 7.
ostentare I 330, 3. 505, 22. 506, 15. II 27, 5. *al.*
ostenta I 112, 18.
ostentui esse *alicui* II M 179, 7.
ostiatim omnes domos occupant I 164, 17.
ostium uitae I 394, 11.
otiosus: otiosi et inepti senes I 518, 3. in otioso sermone I 745, 2. otiosum est *c. inf.* I 112, 10.
otium: se oblectare in otio I 226, 2. publicum I 69, 20. *cf.* negotium.
ouare II Ph 146, 152.
ouis *cf.* I 260, 6 *et* lupus.
oxymoron cf. figura etymologica.

Pabulum II 36, 9. *plur.* I 195, 7. 702, 17. uentri et pabulo seruire I 348, 8. II 27, 18. illarum (pecudum) natura in humum pabulumque prostrata II 78, 8. ne simplicitas eorum praedae ac pabulo sit hominibus astutis I 404, 20. pabulum feris ac uolucribus iacuit (Decius) II M 178, 9. ignis sibi ipse aeternum pabulum subministrabit I 651, 21. pabulum caeleste I 5, 5. animae I 400, 15. mortis I 377, 2. uitiis pabulum subministrat I 565, 17.
pacare I 41, 25.
pacificus I 316, 4. 561, 10. 586, 3.
pactio I 54, 17. II 90, 11.
nullo pacto I 10, 3. 107, 2. 371, 24. 376, 19. 387, 3. 421, 17. 551, 11. 736, 1. II 58, 4. 76, 19. 107, 16. non—ullo pacto I 72, 2. quo pacto II 53, 23.
paelex I 65, 4. 6.
paene *saepe, uelut* I 5, 8. 18, 7. 35, 15. 59, 18. 64, 11. 66, 19. 82, 9.
paenitentia factorum II 127, 12. paenitentiam agere I 532, 18. *alicuius rei* I 304, 19. 728, 9. *cf. etiam Indic. rer.*
paenitet *cf.* pudet. — paenitendo I 572, 3.
palaestra I 35, 2. 682, 11.
palam I 111, 23. 167, 3. 427, 2. II M 200, 9. palam facere *aliquid alicui* I 608, 13.
palatini II M 185, 15.
palatium I 404, 4. II M 184, 17. 186, 22. 187, 16. 19. 188, 3.

14. 191, 11. 211, 11. 215, 21. 228, 6.
palatum *cf. Indic. rer.*
pallium I 161, 8. 350, 15. 718, 8. Academicus qui nos pallio retrahat I 192, 3. *cf.* barba. capilli.
pallor albescens II 74, 24.
palmis (= manibus) caedere I 350, 13. uerberare I 718, 5. palma (arbor) II Ph 139, 69.
palpebrae, quibus mobilitas id est palpitatio uocabulum tribuit II 32, 21.
palpitare potius quam uiuere I 180, 5.
palpitatio *cf.* palpebrae.
palus (*masc.*) II M 197, 2.
palus inferna I 38, 6. 66, 9.
panacea II Ph 140, 88.
pandere uestes II Ph 144, 128. pandunt (animalia quaedam) latibulis suis diuersos et plures exitus II 79, 8. humillimis uiam ad salutem I 724, 12. uiam iustitiae I 381, 9. 670, 1.
panegyricis mendacibus adulari I 57, 14.
pangere: quidquid cum diis pepigisset I 34, 4.
panis caelestis I 303, 4.
pannus II Ph 136, 19.
papauer agreste II Ph 144, 127.
papilio II Ph 143, 108.
papillae II 38, 9.
par ac prope similis I 237, 2. par sibi I 615, 13. cum *aliqua re* I 520, 3. pari ratione qua I 109, 9. pari iure I 568, 11. sorte I 447, 15. quae pari et consona uoce praedixerunt I 11, 23. pari uoce testantur I 138, 11. ex coniuncto et pari (*neutr.*) colligi potest I 207, 16. paria iungunt uolucres I 251, 19. parium II 37, 10. paribus animis I 507, 4. 569, 15. unis ac paribus animis I 440. 3.
parare *c. inf.* II M 187, 15. 215, 13. paratus respondebit I 201, 4. parati sumus audire I 463, 22. *cf.* libens meditari.
parce I 544, 12. de quo nunc parcius (*sc.* dicam) I 132, 1.
parcere: pepercit I 32, 20. 37, 17. 431, 8. 418, 4.
parcus I 535, 1. 13.
parens I 14, 5. 114, 24. terrenus parens (*uel pater uel mater, cf.* 17) II 60, 16. natura parens II Ph 137, 34. mundi parens (*deus*) II 69, 6. parens animae deus I 510, 1. parentum I 46, 24.
parĕre: quem paritura esset I 683, 18. ex *aliquo* I 65, 7. *translate saepe*: ex se *aliquid* I 196, 5. 206, 4. mortem, poenas I 72, 4. II 158, 7. *alicui aliquid* I 70, 14. 194, 1. male partae opes II M 182, 7.
parēre: cunctos fuisse praeceptis parituros I 369, 9.
paries I 574, 13. intra parietes I 75, 2. 687, 9. priuatos I 568, 4.
pariter et I 132, 9. 383, 5. 618, 12. et—pariter et I 37, 2. II 28, 10. et—pariter—et I 274, 4. pariter et—et—et I 473, 5. cum *aliquo* pariter I 35, 12. 41, 9. 435, 6. 489, 15. 666, 23. II 23, 1. 119, 8.
parricida I 35, 15. 217, 10. 415, 14. 514, 20. 559, 15. 560, 9. 695, 8. patriae I 60, 17.
parricidium I 80, 13. 20. 742, 15.
parsimonia si studium est habendi I 514, 2.
pars ex toto I 216, 15. pars Orientis, Occidentis I 684, 22. in partibus Orientis *cf. Indices rer. et uerb.* oriens. decem et octo partibus

maior quam I 709, 28. ab omni parte II 33, 12. M 186, 26. ex omni parte I 8, 4. ex parte = partim I 43, 8. 183, 6. 188, 7. II 59, 4. 70, 13. 73, 13. 76, 22. M 194, 10. ranae et culices et formicae—ex parte mundi (*cf.* pars mundi 10. partes mundi 12) sunt I 120, 15. ex parte aliqua I 183, 6. II 68, 21. aliqua ex parte I 277, 1. ut uitium est effundere in malam partem, sic in bonam uirtus I 545, 1. animi motus in bona parte positi, in malam partem declinantes II 158, 4. 6. in parte (tamquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerant) I 188, 4. 653, 4. 5. II 75, 22. (genus humanum) per partes occidit I 151, 18. partes = factio II M 204, 1.

participabant alios I 416, 20.

participium cf. coniugatio. — partic. praesentis pro substantiuo positum: animalium fabricam a non sentiente formari potuisse II 91, 4. — *cf.* dicere (declarauit dicens *sim.*) gignentia. uiuentia. *'neutrum'. participp. perf. pass.* (laudem attulit) discussus error generis humani et mentes hominum ad sanitatem reuocatae I 104, 9. *particip. fut. act. coniunctum saepe, uelut* I 33, 12. 39, 13. 75, 20. 100, 11. 123, 19. 238, 3. 271, 20. 347, 18. 373, 2. 462, 7. 480, 5. 14. 583, 10. II 63, 12. M 200, 17. 204, 3. 4. 219, 10. 14. *particip. fut. pass. cf. gerund.*

particulam de sua sapientia deus homini dedit II 92, 7.

particulatim I 151, 8. 607, 13.

partim I 71, 8. partim—partim I 726, 25. 757, 11. II 63, 18. M 237, 5. partim—partim—partim II 101, 5.

partiri *aliquid* inter se I 9, 4. 6. beneficia cum iis qui I 419, 2.

partitio (*disputationis*) II 71, 1.

parturire *aliquid* II Ph 141, 96.

partus II 56, 17. incolumis II 61, 2. nasci sine partu II 86, 22. *plur.* I 66, 4.

parum *c. adiect.* I 123, 20. 401, 16. *c. aduerb.* I 452, 11. 453, 10. *c. uerbo* I 540, 17. *c. particip.* II 75, 23. non parum erroris I 90, 3. operae I 258, 8. quod si cui parum uidetur I 755, 12. scientia parum est ad I 197, 5. parum est uelle I 513, 8. parum uidebatur si—esset, nisi etiam—faceret I 36, 2. parumque hoc fuit, nisi etiam—superponeret II M 215, 10. hoc parum est, si—non parcit, nisi etiam—liceat.. I 589, 8. ut parum sit sceleris quod—extiterunt, nisi —erudirent I 711, 5. parum habent interficere—, nisi etiam—inludat I 426, 3.

paruulus filius I 82, 1. paruuli = infantes I 368, 7. II M 199, 6.

paruus: qui parua lectione aliquid cognouerit I 703, 14. paruo contenti I 422, 9. paruo emere I 457, 21. 731, 11.

pascere I 34, 2. 532, 1. ignem cruore hominum tamquam oleo I 430, 4. pasci I 704, 12. II 101, 3. pascendi facultas II 21, 21.

pascha nominatur ἀπὸ τοῦ πάσχειν I 384, 4. — I 383, 4. 718, 9.

pascua publica I 252, 18. 710, 12. diuini gregis II M 237, 7.

passim I 116, 15. 122, 25. 123, 21. 199, 18. 592, 8. II 89, 25. passim sine dilectu I 607, 10. II M 216, 12.

passio I 373, 4. 478, 8. 587, 3. Christi I 313, 20. 317, 4. 330, 8. 337, 2. 9. 12. 364, 8. *al.* subiectus passionibus I 120, 7. 369, 5. 375, 2. 14. 715, 9.
pastor non pecorum, sed militum II M 195, 17.
pastus II 11, 9.
patefecerat sibi orbem II M 196, 15. patefacere aures surdorum I 330, 19. 378, 6.
patens (= latum) pectus II 38, 7. patentibus oculis I 176, 7. patentiores II 42, 17.
pater *cf. Indic. nom.* deus. — pater familias I 280, 17—281, 7; *cf.* familia.
patere: summus uirtutis gradus ad mortem patet I 208, 3.
pati *c. inf.* I 725, 16. *c. acc. c. inf.* I 530, 5. II 111, 18. ut I 280, 8. II 16, 1. pati crucem I 364, 3. famem I 84, 17. *absolute de Christo* I 364, 7.
patibilis *oppos.* inpatibilis I 136, 14. anima I 649, 10. 13 (*cf.* 16). animae patibiles sunt deo I 651, 1. *oppos.* actiuus I 145, 17.
patibulum I 382, 16. 720, 10. 724, 22. patibulo figi I 301, 22. 395, 19. adfixus II M 221, 5. suspendi I 383, 2. 718, 8.
patientia perferendorum malorum I 270, 15. legendi I 5, 21. *cf. etiam Indic. rer.*
patrimonium I 523, 1. 13. 528, 10.
patrius: ad solum patrium reuerti I 719, 21.
patrocinaii iustitiae I 452, 12.
patrocinium I 726, 11. 15. ueritatis I 104, 6. II 64, 7.
patronus I 281, 3. iustitiae I 445, 1.
patruus I 54, 17. 83, 2. 148, 11.
paucis ante temporibus I 188, 17.
pauere *c. accus.?* I 471, 9.
paulatim I 56, 10. 163, 3. 412, 12. 418, 11. *al.*
paulisper I 214, 21. 412, 11. 482, 7. 760, 5.
paulo plus I 180, 15. ulterius I 485, 17. *de loco libri*: paulo ante I 46, 10. 553, 1. 555, 18. 590, 17. 665, 7. post I 54, 8. 111, 21. 293, 2. superius I 115, 22.
paululum I 261, 4. II 58, 7.
pauo II Ph 145, 143.
pauperiem I 559, 19.
pax: in pace regere *aliquos* I 52, 13.
peccare = scortari I 467, 15 (*cf. Buenemann.*). 569, 7.
peccator, peccatum *cf. Indic. rer.* — peccata carnis I 533, 22. Zenonis peccata quis probat? I 253, 9.
pectus = animus *saepe, uelut* I 75, 3. 225, 11. 378, 2. 421, 11. 436, 21. 467, 9. intima et arcana pectoris I 348, 3. ab intimo pectore I 220, 5. in pectus admittere *aliquid* I 477, 3. deum II 68, 13. pectora insipientium I 378, 2.
pecus (oris): pecora II M 195, 14. 17. 204, 22. 216, 9. pecora ac beluae I 707, 6.
pecus (udis): modo in pecude modo in bestia I 624, 9. pecudem immolare I 366, 2. 383, 19. pecudis est omnia nescire I 187, 16. (hoc) qui non intellegit, pecudem se fatetur I 65, 13. pecudes I 67, 25. 146, 18. 656, 7. II 11, 7. 12, 8. 11. 14, 2. *al.* pecudes, serpentes, ferae I 550, 17. pecudes ac ferae II 19, 12. iumenta et pecudes et cetera genera bestiarum et auium et piscium I 120, 10. pecudes et bestiae I 470, 7. 707, 8. 729, 11. II

98, 19. pecudes ac beluae I 194, 3. II 123, 12. lupus inter pecudes errabit I 759, 19. pecudum greges I 708, 24. sanguis I 467, 8. 483, 11. 605, 15. uice pecudum occidi I 430, 16. ab aliis pecudum more duci I 125, 6. pecudum modo humi repere II 121, 2. uiuere I 81, 20. pecudum uitam uiuere II 79, 3. *sim.* I 204, 11. pecudibus aequales I 733, 11. pecudum stultitia II 98, 19. 123, 12. (illi) non tam pecudes sunt, ut malint.. II 12, 12. *cf.* mutus.
pedetemptim II 5, 11.
peierare I 743, 11. *cf.* periurare.
pelagus I 334, 8. 631, 10.
pellere *c. abl.* (agris) I 404, 10. II M 218, 16. de sententia I 226, 21.
pellexit ad uitia I 163, 3.
pelliculis mollibus II 29, 7.
pellis II 7, 19. 24, 21. *hominis* II M 179, 5.
centum pelliti senes I 124, 11.
dii penates I 391, 11. penatium I 696, 3.
pendĕre supplicia I 174, 16. poenas uiolati numinis I 470, 13. poenas pro I 128, 9. perennes poenas et infinita tormenta pro peccatis I 616, 19.
pendēre ex (*translate*) I 438, 15. pendentibus antris II Ph 140, 73.
pendulus I 256, 8. II 29, 8.
penes *c. acc.* I 148, 12. 161, 17. 174, 5. 273, 5. 6. 277, 19. 471, 1. 482, 9. 714, 13. 731, 3. II M 198, 2.
penetrale II 52, 21. ueritatis I 396, 20. penetralia I 112, 14. 23. 165, 1. 245, 17. ab intimis penetralibus capitis II 31, 4.
penetrare ad amicitias iudicum I 404, 7. ad sensum II 29, 18. 36, 19.
penitus I 1, 5. 101, 21. 145, 2. 163, 6. 286, 3. 320, 2. 395, 21. II 112, 14. *al.*
pensare *aliquid aliqua re* I 242, 13. 458, 20. 492, 10. 513, 20. 614, 10. 748, 3.
pensiles horti I 255, 1.
pensum: pensa facere I 32, 17. 681, 19.
pensus: nihil moderati aut pensi habent I 481, 1.
pentameter II 158, 10.
penuria rerum I 161, 20.
peplos consecrant I 110, 10.
per *sensu locali*: per bis sex ulnas eminet ille locus II Ph 135, 8. ut per (= apud) omnes deos pro uita eius rogaretur II M 191, 10. haec per (= ad) praepositos tribunosque mittuntur II M 226, 25. *causale uel instrumentale cum nomine rei* I 34, 6. 55, 24. 69, 5. 14. 97, 9. 101, 3. 135, 5—8. 148, 12. 168, 17. 228, 6. 266, 21. 439, 20. 510, 4. 530, 11. 637, 3. 694, 20. 725, 5. 744, 8. II 38, 14. 77, 17. 103, 8. 104, 11. 113, 9. 117, 11. 119, 17. 120, 20 (*cf. abl.* 19). 126, 4. *al.* per hoc = ob eam rem I 372, 14. *modale cum nomine rei* I 19, 5. 86, 1. 88, 14. [131 adn. § 9.] 144, 14. 151, 7. 18. 606, 12. 629, 11. 635, 3. 723, 11. II 18, 20. 19, 17. *al. sensu limitationis*: per omnia patri similis I 316, 11. — per se I 75, 1. 121, 16. 17. 199, 3. 372, 2. 471, 15. 513, 19. 587, 7. 696, 13. 703, 6. 739, 2. II 18, 12. 35, 6. 55, 10. *cf.* (per se) ipse (ipsum).
pera I 333, 1.
peragere I 117, 19. 466, 15. II 16, 5.
peragrare I 31, 6. 277, 9. II 53, 9. peragrabit gladius orbem I 632, 14.

perbibere I 101, 21.
percipere uoluptatem ex I 740, 15. 741, 14. de (= ex) I 740, 15—17.
percitus furore I 33, 9. insania II M 234, 12. instinctu daemonis I 386, 20.
percolare II 43, 1.
percontari II 77, 20.
percoquere II 41, 17.
percurrere singulorum errores I 256, 23.
percutere *cf.* plaga.
perderetur I 148, 20. suis uitiis perditi I 171, 20. uitam perdere (= amittere 18, *opp.* immortalem permanere) I 694, 13. operam simul atque industriam perdiderunt I 2, 10.
perdiscere I 258, 13.
perditio I 164, 14. 462, 7. 695, 20. 760, 5. late dominatur I 584, 8. uia perditionis I 489, 10. 506, 4. 670, 10.
perditor I 164, 4. 638, 15.
perdocere I 680, 19.
perdomitis libidinibus I 211, 2.
perducere = ad supplicium ducere II M 187, 12.
perductor I 544, 23.
perduelles et inpii populi I 665, 19.
homo peregre constitutus I 100, 6.
peregrina uoluptate uel in liberam uel in seruam luxuriare I 748, 9.
perennis I 155, 14. 616, 16. 21. 712, 18. fons I 88, 6. 671, 14. lux I 142, 23. 394, 17. 488, 22.
perfectus *cf.* absolutus. — perfectus consummatusque I 8, 4. inperfectae rei perfectum nomen inponere I 180, 18. inpleuit numerum perfectae insaniae II 86, 10. ad perfectum (= perfecte), *quod Forcellinius IV 589 b ed. recentiss. ex 'fragmento Lactantii' et Georges Lexic.⁷ II 1410 ex 'Lactantio' adferunt, in loco Augustini De ciuit. dei XX 30 (II 486, 13 Domb.) est, quem cum codd. quibusdam recent. Baluzius Lactantio adscripserat: cf. Le Brun-Dufresnoy ed. Lact. I 592 et Fritzsche ed. Lact. II 286 adn. 7.* perfectissimus (*gradus dignitatis publicae*) I 447, 8. *item* perfectissimi uiri II M 196, 23.
perferentia malorum I 205, 22.
perferre: fundamenta idonea operi perferendo I 581, 5.
perficere: *infinit. fut. pass.* perfectuiri I 267, 14.
perforare I 382, 16.
perfrui I 452, 14. 492, 16. 513, 10. 570, 16. II 70, 20.
perfundere: pabulum incredibili iucunditate perfusum I 400, 15.
perfungi I 338, 7.
perfusio purifici roris (= baptismus) I 329, 18.
pergitur caeco furore I 471, 3. eo II M 194, 25. ad bellum II M 183, 16. ad *aliquem* II M 227, 16. Romam II M 190, 22. obuiam *alicui* II M 226, 2.
perhibere I 311, 2. 678, 14. perhibetur *c. nom. c. inf.* I 54, 16. 126, 21.
perhorrescere *aliquid* I 754, 19.
periclitari I 492, 14.
perimere I 435, 13. 621, 15. 682, 4. 720, 9. II Ph 141, 95.
perinde ut I 586, 26. perinde habebatur ac si esset.. I 146, 6.
perire: peribit ab eo uirtus sua I 645, 15. succurrere perituro I 522, 13. *cf.* interire.
peritia: ii quibus peritia est ciere animas I 388, 6.

peritus iuris I 436, 10. *c. abl.* I 402, 10.
periurare II 108, 21. *cf.* peierare.
periurium I 681, 11. 743, 13.
periurus I 425, 20.
perlatio malorum I 473, 10.
perlegere I 238, 9. 12.
perlucens II 29, 16. 30, 12. 33, 4. 48, 22.
permiscere: uirtutibus I 2, 26. mundo I 588, 7. se (*mulieri*) I 295, 18. cum I 145, 7. II 41, 17. cum uirginibus I 76, 25. 77, 1. permixti inter se II 45, 18. I 155, 9 (mas et femina). permixtus ex utroque genere I 317, 6. de terrena fragilitate II 117, 21.
sine permissu eius II M 218, 6.
permittere *c. inf. act.* I 738, 10. *cf.* frenum.
permixtio sextus alterius I 30, 17. II 107, 20. feminae I 295, 16.
permolitos cibos II 35, 16.
pernegare I 67, 11.
magis perniciosa I 32, 7.
pernicitas fugiendi II 7, 24.
pernix I 543, 20.
peropacus I 88, 5.
perorare I 183, 1. contra religionem I 405, 7. haec ad te paucis peroraui II 63, 11. causam *aliquam* I 411, 22 (plene). apud *aliquem* I 587, 16. causam ueritatis I 3, 14. ut confirmata causa peroremus I 257, 4. *sim.* II 123, 8.
perpendere I 124, 19. 22. mala corporis sensu I 480, 10.
perpes: per annum perpetem II M 212, 5. perpetes I 666, 10. 758, 4.
perpessio I 157, 1.
perpeti I 387, 9.
perpetrare II M 190, 21.
perpetuitas I 615, 6. II 107, 21.
perpetuo I 750, 21.
uita perpetua I 142, 23. 563, 16. in perpetuum I 15, 21. 16, 1. 68, 6. 299, 5. 306, 14. 309, 6. 368, 9. 387, 12. 395, 2. II M 192, 21. *al.*
perplexus I 258, 21.
perquam stultum I 111, 1.
perraro I 221, 15. 401, 17.
persaepe I 125, 17.
perscripsit sua gesta in columna I 42, 7.
persecutores I 477, 16. II M 171, 5. 173, 1. 7.
persequi *aliquid* litteris I 4, 6.
perseuerans ac perpetua uoluntas I 539, 14.
perseuerantia I 441, 7. 477, 5.
perseuerare in *aliqua re* I 22, 6. 107, 6. [II M 213, 7.] *c. inf.* I 122, 21.
persoluere *alicui* promissum II M 221, 4.
persona: illorum sibi nomina quasi personas aliquas induerunt I 167, 14. personam *alicuius* sibi inponere I 262, 4. deus utramque personam sustinet et patris et domini I 282, 5. utraque persona (*sc.* patris et domini) in deo uenerabilis II 130, 16. *de deo patre et deo filio* utraque persona I 393, 17. duae personae I 393, 13. uirtutem sub persona stultitiae celare I 460, 8. poeta fortasse pro persona locutus est I 520, 13. idem (Esaias) alio loco ex persona patris ad filium (dicit) I 722, 12. sexagenarii homines ex persona Apollinis in Tiberim deiciebantur I 688, 20. in alterius personam *aliquid* transferre I 737, 16. persona poetica I 429, 18. = homo I 20, 2. 330, 7.

522, 5. [in persona Christianorum II M 231, 7.]
personare *intrans.* I 90, 19. II M 198, 23. *trans.* damnationem suam cottidianis lectionibus personant I 340, 12.
personati I 87, 8.
perspectio I 141, 24. II 68, 7.
perspicere quod (*pro acc. c. inf.*) *c. coni.* II 69, 16.
perspicue I 160, 5. II 50, 11.
perstant monumenta in perpetuum I 68, 7. perstare in *aliqua re* I 103, 12.
perstringentur igni I 652, 4.
persuadere: persuasum est, *sequitur* quod *et coniunct.* II 99, 2.
persuasio I 172, 18. 458, 11. 605, 11. 749, 22. II 98, 6. inepta I 399, 18. inueterata I 61, 12. 95, 12. publica I 41, 21. 71, 22. 707, 3. stulta I 95, 7. uana I 43, 14. (101, 21 *coni.*) uulgaris I 461, 23. 24. in alia fuit persuasione I 237, 12.
pertimescere I 179, 13. 193, 12.
pertinaciter I 5, 22. 210, 22. *al.* = constanter I 353, 1. pertinacissime I 122, 21.
pertinacissimus I 607, 11.
pertinere: quod pertinet ad I 473, 2.
peruadere ciuitatem II M 211, 12.
peruagatur fama quod *c. coni.* II M 191, 13.
peruehi II 100, 20. ad metam I 667, 17.
peruenit res eo ut I 120, 14.
peruerse ingeniosus I 369, 1.
peruidere = intellegere I 63, 24. 141, 5. 368, 19. 369, 21. 395, 21. 509, 12. 581, 10. 627, 7. 750, 2. 753, 4. II 6, 7. 42, 15. 58, 4. 121, 11. [M 230, 13.] liquido II 50, 3. penitus I 395, 21. *aliquid* ex *aliqua re* I 104, 26. 213, 22. 439, 15. = penitus perspicere: (*de deo*) clandestina scelera et ipsas etiam cogitationes I 422, 8. conscientiam I 748, 19.
peruigilium I 645, 4.
peruius I 575, 9.
perungui I 294, 3.
peruolare I 610, 4. II M 214, 12. maria II 53, 8.
pes: produxit (deus) quaedam membra longius, quae uocantur pedes, ut alternis motibus solo fixa perducerent (*subest etymologia*) animal quo mens tulisset aut quo petendi cibi necessitas prouocasset II 19, 7. pedem referre I 573, 5. pedibus procedere I 118, 8. mare ingressus I 334, 6. suis pedibus domum redisse I 128, 11. sedere ad pedes *alicuius* I 32, 17. *prouerbia*: cum ipse ignoraret ubi pedes suos poneret I 405, 14. non prospexerunt quid ante pedes suos esset I 106, 11. prudens et sciens pedem laqueo inserit I 103, 22.
pessum abire I 247, 6.
pestifer I 97, 3. 743, 5. II 101, 13. 109, 2. 132, 5. M 182, 8. 204, 19.
pestilens I 457, 22. 636, 1. II 40, 6.
pestilentia I 126, 21. 169, 17. 538, 16. II M 234, 8.
[petitio II M 231, 14.]
[CCC philippei I 22, 1.]
philosophari I 181, 5. 226, 15. 607, 4. 708, 15. noua non philosophandi philosophia I 185, 16.
philosophe uiuere I 219, 12. 16.
philosophia est, ut nomen indicat, studium sapientiae I 180, 7. uera philosophia (= *religio Christiana*) II 63, 13. *cf. etiam Indic. rer.*
philosophus id est quaesitor sapien-

tiae I 180, 20. philosophi sectae nostrae (= *Christiani*) II 4, 11. *cf. etiam Indic. rer.*
phoenix II Ph 139, 70.
physica (*fem.*) I 248, 7.
physice (*fem.*) I 701, 21.
physicus: physica (*sc.* philosophiae pars) I 190, 12. (*sc.* philosophia) I 706, 3. ratio I 48, 23. 213, 5. physici I 188. 1. 5. 189, 20. 190, 8. 196, 21. 707, 23.
piaculum I 174, 9. soluere I 651, 8. 689, 3.
pictores fictoresque I 40, 23.
pie I 418, 10. 467, 25.
pietas tam impia I 469, 6. (dei) aeterna pietas II M 237, 4.
piget (quem errati) I 572, 13. *c. inf.* I 5, 20. 566, 10. 11. 687, 17.
pignus: cum homo mentis suae pignora in aram dei conferat I 749, 19. pignora = liberi I 492, 15. 528, 23.
pila I 255, 18.
pillei in figuram II 26, 17.
pĭlus *sensu collectiuo* II 26, 15. *plur.* II 8, 19. 25, 20. 26, 11. 33, 1.
pingere: picta pretiosa I 577, 16. picta et ficta I 557, 6.
pinguefacere fimo terram I 687, 18.
pinguescit terra in ubertatem II 100, 6.
pingue lutum I 149, 7. *cf.* opimus.
pinnae I 192, 17. II 14, 8. 19, 17. *(ubique* penn. *codd. quid.)*
piscatorium artificium I 406, 20.
pituita II 41, 14.
pium nomen iustitiae I 425, 6. deus pius est I 515, 15.
placabilis *sensu passiuo* II 122, 10. *sensu actiuo*: hostia I 390, 4. placabiliores I 390, 5. sacrificium I 749, 18.
placere sibi I 177, 16. 433, 19. multum I 460, 10. in rebus malis populo placere I 401, 19. consideremus, si placet, ... I 64, 24.
placide ire I 543, 17.
placiditas I 537, 1.
placidus aer II M 172, 8. *cf.* I 260, 6.
placitum I 60, 13. *plur.* I 627, 24. 665, 2.
plāga I 383, 14. 475, 11. 631, 6. II 17, 4. M 210, 8. caelestes plagae I 631, 19. II M 172, 14.
plăga (*translate*) = rete I 171, 13 (tendere). 178, 19 (se induere in pl.) 564, 19. = regio I 384, 10. meridionalis I 143, 18. orientis I 41, 18. septentrionalis I 635, 10. 143, 16.
planctus I 83, 1.
plane dilucideque monstrare I 295, 13. = prorsus I 87, 14. 243, 15. 268, 19. 458, 22. *al.* est plane cur I 236, 10. erat plane cur I 67, 10. non plane—sed I 194, 5. II M 197, 7. planius I 273, 9. *cf.* ita (plane).
plangere I 689, 12. uiuos I 637, 10.
planities II Ph 135, 5. uentris II 38, 13.
plantae (*pedum*): eas mirificus artifex (*sc.* deus) porrectiores longioresque formauit, ut stabile corpus efficerent planitie sua: unde illis inditum nomen est II 48, 2—8.
planus II 19, 23. 37, 6. (iustus) planus est I 474, 13. qui se apud homines planum fecerit I 449, 7. planum *subst.* I 5, 25. in planum reuolui II 69, 14. in plano situs I 182, 20. plana camporum I 592, 17. montes planis aequabuntur I 636, 20.
plaudere II Ph 138, 53.

plaustra I 348, 11. II M 181, 3.
plebeius (homo) I 128, 1. plebeio cultu II M 236, 7.
plebs I 61, 4. = populus I 304, 17. 362, 5. dei (= fideles) I 384, 8. 631, 14. II M 237, 15. tunc una plebs dei et apud unam gentem fuit I 631, 15. = ecclesia I 395, 4. diuina (= fideles) I 380, 18. urbanae ac rusticae plebes II M 198, 21.
plecti: qui capite plectuntur I 724, 17.
plene respondere I 452, 11. plenius (redarguere scire) I 61, 12. 474, 20. 534, 19.
plenitudo I 144, 10. 556, 4.
plenus *c. abl.* I 11, 22. 36, 1. 205, 3. 206, 6. 209, 22. 290, 4. 447, 5. 454, 17. 458, 15. 502, 8. 616, 5. 713, 13. II 20, 16. 68, 15. M 199, 7. 227, 10. *c. genet.* I 62, 7. 146, 2. [579, 15. 713, 10.] II 31, 13. 38, 8. 88, 5. Ph 145, 149. M 206, 8. *cf.* manus.
pleonasmus cf. figura etymologica. genetiuus explicatiuus et identitatis. adeo (—tam—). deinde (rursus). denuo (re-). dicere (loquitur dicens *et sim.*). furtim (decipere). noua ex integro cura II M 210, 12. opimus (et pinguis). post (deinde). postea (deinde). praedicere (ante). praefari (ante). praemittere (ante). praesentes (adsunt). praeuidere (ante). priusquam incipiam, pauca ante dicenda sunt I 284, 13. prouidere (ante). recidere. reddere. redire. regenerare. renasci. resoluere. restituere. reuerti. reuolui. rursus. sigilla (parua). (unus et) simplex. (unius) singularis (appellatio). solitudo (deserta). nihil colamus nisi solius parentis nostri unicum nomen I 173, 21.
plerique = permulti I 95, 19. 245, 9. 391, 23. 395, 2. II M 178, 1.
plerumque = persaepe I 108, 17. 151, 10. 619, 22.
plorare I 637, 8.
ploratus II 10, 12.
pluet (deus) super inpios ignem I 760, 3.
pluralis numerus I 393, 19.
pluralis cf. congruentia numerus.
plurimum nocere I 557, 13. prodesse I 70, 18.
plus est in *aliquo uel aliqua re* (quam) I 96, 5. 101, 7. 133, 12. menses plus minus quattuor II M 233, 19.
plusquamperfectum: indicatiuus pro indicatiuo imperfecti: fuerat I 158, 6. 188, 17. 221, 6. 275, 10. 349, 17. 383, 20. melius II 85, 12. 102, 3. necesse I 275, 3. 320, 6. opus I 506, 19. 549, 16. II 38, 18. praesentius I 275, 10. non satius I 707, 9. debuerat (-rant) I 396, 3. 440, 5. 723, 27. II 91, 23. non defuerant II M 191, 15. *cf. coniugatio composita, plusqu. indic.* (fuerant uersati *et* fuerat refellendus). — *coniunct. plusqu. pro coniunctiuo imperf.* I 327, 12. 381, 16. II 116, 6 (*cf.* 115, 19).
pluma II 8, 2. 24, 23.
pluuia I 341, 13. *plur.* I 254, 22. pluuia caelestis alimenti (= manna) I 303, 3. pluuia benedictionis matutina et uespertina I 757, 15.
poeta: poetis licet quidquid uelint (*cf. Otto, Sprichw. d. Röm. p. 283*) I 83, 23.
poetice I 108, 10. 217, 6.
poeticus color I 39, 19. poetico

more I 415, 1. poetica fabula I 91, 11. fictio I 413, 17. licentia I 40, 15. 653, 14. 684, 2. persona I 429, 18. figmentum I 46, 9.
polenta I 229, 1.
politi homines I 258, 22.
pollens uirtute I 286, 11.
pollere II 92, 12. inter ceteros ui II 37, 19.
pollex nomen accepit, quod ui et potestate inter ceteros polleat II 37, 18.
polliceri = minari I 380, 9.
polluere I 380, 22. 559, 1. II 108, 21. M 188, 13. polluti (= *leprosi*) I 330, 19. 716, 22. *cf.* conscientia(m polluere).
polus II Ph 135, 2. 143, 112.
pompa I 36, 18. 91, 9. 104, 18. 690, 13.
ponderare I 530, 5. 649, 7. secum rem I 104, 19. *aliquid aliqua re* I 401, 14. 480, 11. *aliquid* ex *aliqua re* I 242, 7. 727, 17.
ponderosus I 139, 18. 610, 1. 613, 13. 618, 23.
pondus *translate* I 225, 8. 261, 10. II M 192, 14.
ponere aedem, aram *alicui* I 77, 4. 6. 85, 4. legem I 59, 13. 75, 5. sententiam (= proponere) I 48, 24. nomine posito (= addito) I 325, 16. cum ignoraret ubi pedes suos poneret I 405, 14. = deponere: famem I 671, 13. animam pro fide ac religione I 728, 20. spiritum I 360, 13. — quod tertio loco positum est II 74, 11. ubi I 42, 6. 728, 20. *cum* in *et ablat. 45 fere locis.* timorem in maximo uitio I 541, 21. obliuionem iniuriarum in laudibus I 553, 2. positus *pro participio praes. uerbi* esse: in aliquo dolore I 183. 10. — contra positus II 29, 17. 30, 9. longe I 183, 10.
pons: per hunc quasi pontem transire sine cadendi periculo licet I 187, 23.
pontifices seu minores seu maximi I 463, 8.
pontificium ius I 88, 20.
populari I 151, 10.
popularis I 228, 13, 16. II 74, 14. de ciui ac populari sua II 124, 4. populares dii II 97, 19.
popullariter II 75, 20.
populator II M 205, 1.
populus: in populum (= uulgus inperitum)) se redigere I 186, 18. populus dei = fideles *uel* Christiani I 394, 13. 471, 8. 476, 11. 477, 24. 631, 17. 659, 9. 666, 4. II M 175, 7. 238, 3. iustus = Christiani I 404, 14. 639, 8. II M 177, 3. noster = Christiani I 422, 18. 429, 1. 438, 6. 447, 20. 460, 14. sanctus = cultores dei I 630, 11. uniuersum populum (= Christianos eius oppidi) concremauit I 435, 6.
porcina caro I 348, 14.
porcus I 348, 14.
porrectus II 28, 5. porrectior II 48, 6.
porrigere I 111, 2. II Ph 144, 131. longe II 21, 18. in diuersum II 20, 1. aequaliter II 20, 17. 25, 20. ueluti aequali porrectus iugo nasus II 33, 9. radius ex sole porrectus I 392, 11. quasi porrecta manu I 597, 10. (Roma) manus suas in totum orbem terra marique porrexit I 634, 1. (ecclesia) manus suas in orientem occidentemque (*coni.*, oriente occidenteque *cod.*) porrexit II M 177, 16. spem suam longius porrigere I 490, 15. [porrigere indulgentiam II M 213, 13.]

porro I 168, 3.
portauit (Christus) carnem (= corpus humanum) I 358, 6. portare crucem I 364, 3.
portendere id, quod (*pro acc. c. inf.*) *et coni.* I 379, 3.
portentificus I 162, 3. 320, 13. 330, 10.
portentosus I 255, 22.
portentum *plur.* I 78, 2. 409, 11. II 23, 13.
portio I 8, 13. 175, 21. 392, 18. II 40, 4. pro uirili portione I 124, 21.
portus salutis I 573, 3. 725, 7. 749, 8. ad summum sapientiae uirtutisque portum perducere I 508, 4. sollicitudinum portus I 531, 1.
poscere *c. acc. c. inf.* I 558, 6.
positio II 91, 24.
positio uerborum cf. prolepsis traiectio.
posse *absolute*: deo subiacet posse omnia I 650, 17. 135, 2—5. — deus potest omnia I 139, 4. II 10, 18. aliquid posse I 111, 12. 168, 16. plus I 38, 12. nihil I 588. 7. ut nihil aliud possit quam—ominari II 10, 11. *omisso uerbo* fieri: potuit utrumque I 517, 14. quantum potest I 521, 13.
possessio I 50, 15. 500, 4. 510, 13. II M 181, 12.
possibile est *c. infin.* I 371, 1. II 6, 5. possibilia I 679, 20.
possidere gubernationem rerum I 11, 6.
post haec I 157, 23. 350, 12. 388, 10. 647, 3. 720, 10. 760, 10, II 83, 3. post haec deinde I 55, 2. post deinde I 600, 18.
postea deinde I 162, 4. postea (—) quam *c. ind. perf.* I 337, 1. II M 179, 4. 183, 24.
in posterum I 630, 7. II 4, 12. 69, 18. posterius = postea II 120, 13.
postliminium: si quis ab inferis rediens uitam postliminio recepisset I 655, 1.
postmodum I 92, 10. 95, 12. 99, 8. 492, 13. 533, 5. 572, 18. 679, 6. 684, 21. 689, 13. 22. 690, 16. 696, 24. 701, 10. 714, 9. 18. 733, 19. 741, 3. II 120, 16. M 210, 3. 237, 10.
mane postridie II M 191, 13.
postquam *c. coniunct. perf.* II Ph 139, 59. 60. *item in orat. indir.* I 91, 16. 690, 17. *c. coni. plusqu. in orat. indir.* I 324, 2. 700, 3. *c. fut. II*: I 136, 4.
postulare in matrimonio (*-an -ium ?*) II M 219, 10. [*aliquem* (*aliquid*) II M 232, 5.] *c. acc. c. inf.* I 349, 12.
potare I 621, 11. ut possint remedia potari I 401, 3.
potens generandi et faciendi I 134. 8. ueritatis I 179, 15. rerum I 472. 1. ille unus maximus ac potens omnium I 11, 11. potentior in persuadendo I 402, 18.
potentatus (*plur.*) I 206, 9. 543, 6.
potenter: potentius I 3, 17. potentissime I 557, 11.
potentia uini II 32, 9. potentias concupiscere I 206, 18.
potestas pollicis II 37, 19. potestate uerbi sui I 716, 20. potestates I 8. 19. 447, 12. 677, 15. potestatibus I 10, 4. potestatem habere *in aliquem* I 567, 20. II 111, 18. 130, 18 (ueram et aeternam potestatem). potestatem habere *alicuius rei* I 73, 11. habet uitae ac necis ueram et perpetuam potestatem I 284, 3. habet in nos et uitae et necis potestatem I 735. 15. habere potestatem *c. infin.* II 120, 3. — habere in potestate

aliquem I 430, 16. 753, 8. iram suam II 122, 16. in potestate habent supplicia uitare I 439, 14. non habent in potestate ut I 461, 6. — dare potestatem *alicui* ut II M 204, 16. [liberam potestatem *alicui alicuius rei* II M 229, 3.] *aliquid* (*aliquis*) est in potestate *alicuius* I 151, 16. 194, 17. 195, 8. 500, 4. 559, 17. 734, 6. II M 194, 2. hoc munere an utamur, in nostra uoluit esse potestate II 61, 15. simulacra fuerunt in hominis potestate uel ut aliud fierent uel ut omnino ne fierent I 107, 23. *sim.* I 692, 1. — corporis atque fortunae (bona) non sunt in hominis potestatem I 702, 26. potestas = persona: deus: summa potestas I 44, 11. tanta II 130, 2. summa illa et singularis II 108, 3. praestantissima atque optima II 67, 7. — esse aliquam peruersam potestatem (*sc.* diabolum) I 97, 18. *infinite*: deus nomen est summae potestatis I 11, 15. esse praestantissimam potestatem I 14, 10.

potio II 36, 18. aceti I 350, 12.

potiri luce = nasci I 37, 8. perenni luce I 394, 17.

potis: potior I 191, 4. 395, 11. 671, 3. 699, 10. 724, 17. 739, 11. 747, 7. 751, 13. 754, 23. potissimus I 191, 4. *aduerb.* potius—non: illa potius ficta sunt, quae —, non illa quae — I 39, 11. 470, 3. non (nec) potius — sed I 527, 4. 535, 11. [quem potius appellem nisi eum I 4 adn. § 16.] — morietur potius quam occidat (*cod. B*, occidet *cett.*) I 455, 16. *coniunctiuum et* potius *sequitur* quam *et coniunct.* I 386, 3. 455, 16. 535, 7. II 84, 17. *item infinitiuum in accus. c. inf. infinitiuus* I 269, 15. II 63, 20. — potius *et comparat*: aiunt multo esse praeclarius et homine dignius caelum potius quam caelata intueri I 557, 3. credibilius est materiam potius a deo factam —, quam mundum non esse a deo factam I 139, 3. — utrumne — ac non potius — ? I 117, 16. 18. quasi uero—ac non potius I 215, 18. — *cf.* uel (potius). — potius *omissum ante* quam *cf.* quam. *cf.* -ne. — potissimum *saepe, uelut* I 32, 20. 46, 12. 47, 1. 74, 9. 78, 20. 96, 10. 111, 11. II M 186, 4. non potissimum —, sed I 46, 12. 175, 9. 540, 20. potissimum (= potius) quam I 99, 15. 106, 13.

potus I 354, 2. 380, 12. II 42, 19. aceti I 380, 7. *genet.* II 41, 16. *accus.* II 42, 16. potu I 5, 18. 483, 7. 671, 15. II 35, 19. *plur.* II 99, 13. potibus II 38, 19.

prae I 59, 4. 435, 1. 581, 21. II M 184, 6 (*coni.*). *cf.* ferre.

praebens se obuium ceteris II 37, 16.

praecedere I 282, 10. 302, 11. 377, 18. 380, 4. aetate I 91, 2. *c. acc.* I 303, 11. 334, 4. 497, 10. 592, 2. II M 175, 14. praecedentibus libris I 479, 14. 505, 14 (*singul.*)

praecellens I 449, 8. II 75, 18.

praecellere *aliqua re aliquid* II 80, 10. inter ceteros I 531, 20.

praeceps uia I 486, 2. (homo) II M 179, 14. 185, 16. ad occidendum praecipites extiterunt I 435, 5. in praeceps ferri I 2, 28. in praecipite positus I 197, 25. praecipitem se dedit I 238, 13. de tribunali II M 205, 18. quos cupiditas praecipites trahit I 491, 4. (ipsam) huc atque

illuc praecipitem exturbat II M 219, 20. adfectus homines in omnia facinora praecipites agunt I 553, 20.
praecidere I 490, 2.
praecinere I 12, 5.
praecipere ut I 85, 6. 128, 3. 334, 3. 383, 15. 716, 27. II M 200, 15. ut—non I 158, 5. ne I 162, 20. 694, 11. *c. acc. c. infin.* I 114, 14. 156, 19. 309, 3. 328, 22. 552, 20. 570, 17. II 122, 9. M 184, 19. 188, 1. *c. acc. c. infin. gerund.* I 515, 1. 567, 2. *c. dat. et inf.* I 229, 7. *c. inf. act.* I 468, 17. II 122, 6. oportere I 290, 1. quae ad continentiam praecipiuntur I 569, 18. 585, 9.
praecipitare *transit.* I 490, 3. in *c. acc.* 195, 17. 507, 2. II M 236, 3. ad inferna I 487, 18. de II 70, 11. 120, 2. 129, 6. Ino se praecipitauit I 82, 19.
praecipitium I 106, 10. 727, 12. II 74, 2. per pr. I 5, 26. 753, 24. per praecipitia I 395, 4. 506, 13. 543, 18.
praecipue *cf.* cum (—tum).
praecipuus extitit I 402, 12. praecipua et nobilis (Sibylla) praeter ceteras II 124, 3.
praecones maiestatis (dei) I 12, 9. idonei (ueritatis) I 402, 4.
praeconium dei facere I 13, 1. de uno deo I 12, 2. 329, 5.
praecordia II M 234, 1.
praecursor eius uiae I 505, 19. diaboli II M 176, 1.
praeda: praedae pecorum II M 204, 22. praedae esse *alicui* I 516, 9. 632, 2; *cf.* pabulum. praedae ac ludibrio haberi I 756, 14. in praedam cedere *alicui* I 108, 18. II 8, 5. feris ac uolucribus in praedam iacēre I 530, 6. in praedam uxor ac liberi uenient I 492, 19. uiscera sua in praedam canibus obiciunt I 559, 6.
praedamnare I 398, 12.
praedari maria I 427, 2. bonos I 639, 16. ut ex alterius necessitate praedetur I 548, 6.
praedatio I 425, 5.
praedicare I 33, 6. 371, 10. 11. *al.* de I 679, 8. 723, 2. *sensu ecclesiastico* I 138, 8. 312, 2 (*?*). 320, 4. 367, 18. unum deum I 11, 21. 23, 7. euangelium II M 174, 11. *de prophetis* = praedicere I 312, 3 (*?*). *c. accus.* I 713, 14. *c. acc. c. inf. fut* I 653, 8. ante multam temporum seriem I 301, 20 (*?*). de I 723, 2. ante praedicans de I 382, 11.
praedicatio I 286, 13. 367, 18. 444, 6. euangelii I 367, 8. 720, 24. dogmatis ac doctrinae II M 174, 5.
praedicatores unius dei I 678, 12.
praedicere I 11, 23. 331, 2. 340, 12. 341, 8. 344, 9. 349, 2. 362, 2. 755, 2. ante I 715, 16. 24. uox praedicta (-dicata *BRH*) I 329, 20. *sequitur* quod (*pro acc. c. inf.*) *et coni.* I 394, 18. 683, 17.
praedicta prophetarum I 343, 13.
praeditus sacerdotio I 64, 10.
praedo religionum I 114, 6. rerum sacrarum I 111, 13.
praeesse: dea quae floribus praesit I 73, 6.
praefari I 240, 14. multo ante I 634, 20.
praefectus II M 180, 12. 186, 18. 189, 17. 218, 7.
praeferre *cf.* lumen. — prae se ferre mirabilem dignitatem II 38, 1. praeferre = prae se ferre, ostendere, edere: I 59, 8. 144, 17. 560, 14. II 25, 2. 28, 16. 29, 15. 48, 9. id

pro summa sapientia praeferunt I 547, 2. in posterum I 630, 7.
praefigurare I 684, 18. se in *aliqua re* I 561, 1.
praegustator *translate* II M 218, 7.
praeire: lictoribus praeeuntibus I 87, 12. = progredi II M 227, 2. = incipere, docere II M 227, 8.
praeloqui I 23, 5. 312, 9. 322, 6. 720, 14.
praematura uitia I 561, 3.
ante praemisit prophetas I 723, 1.
praemium caelestis mercedis I 547, 13.
praemonstrationes I 630, 3.
praenitere II 33, 6.
praeoccupare I 492, 18.
praeparauit terram homini in habitaculum I 599, 2.
[praepollens uirtute I 668 *adn.* § 13.]
praeponere I 395, 13. praepositi I 395, 12. *militum* II M 184, 21. 226, 25.
praepositio non repetita ante relatiuum: ne in eosdem laqueos incidat quos illi inciderunt I 694, 6. [I 420, 12.] (*repetita* I 8, 16 *al.*). — *attributum per praepositionem substantiuo additum cf. substantiuum.* — *cf.* -que.
praepostere II 123, 19.
praeposterus I 491, 12. II 24, 5.
praeputium I 347, 9.
praescius futurorum I 144, 5. 384, 5.
praescribere I 123, 13. quominus I 729, 7. praescripta portio I 8, 13.
praescriptio I 582, 12. praescriptione temporis pugnat II M 209, 20.
praescriptum: ut eorum praescripto uiueret I 452, 22. uoluptatem intra praescriptum cohercere I 556, 18. cohibeat adfectus intra praescriptum legitimi tori I 566, 18. castitatem deus non modo intra priuatos parietes, sed etiam praescripto lectuli terminat I 568, 4.
praesens uirtus I 371, 16. motus II 121, 15. locus I 9, 5. haec praesens uita *cf.* uita. praesenti tempore I 150, 17. re praesenti refutari I 183, 15. uiuus praesensque I 345, 8. ad praesens I 614, 18. 631, 11. 745, 4. II 123, 3. II M 214, 14. in praesens I 377, 22. 379, 20. II M 234, 8. in praesenti I 7, 14. 100, 15. 379, 22. 384, 7. 477, 24. 615, 15. II 158, 4. M 190, 19. praesentes adsunt I 696, 20. deos suos praesentes habere I 73, 23. praesentes poenae I 127, 1. 386, 2. praesentia facta I 371, 1. 381, 8. exempla I 453, 3. contemptu praesentium (*neutr.*) I 617, 13. praesentius I 275, 10.
praesentaneus II 122, 12.
praesentiam sui fecit I 456, 5.
praesentire I 170, 8. 347, 2.
ad praesepe (-pium *B*, -pem *P*) stabunt I 660, 11.
cum praesertim II 9, 8. tum praesertim cum II 4, 19.
praeses *prouinciae* I 435, 19. II M 189, 18. 220, 1. 228, 13. praeses mundi I 168, 18. praeses dominusque mundi deus I 670, 20. (*cf. etiam* deus.) praesides (*prouinciarum*) I 423, 1. 442, 14. II M 180, 10. legum I 736, 16.
praesidere: in cuius sinu praesident I 78, 1. *alicui rei* I 303, 18. 679, 3. II 114, 22.
praesidiarii milites II M 225, 11.
praesignificatio I 631, 12.
praestabilius I 3, 11. 538, 11.
praestare sibi bonum I 194, 15. ut sapientiae nomen uita ipsa praestarent II 4, 16. pectus purum ab

omni sceleris contagione I 437, 1. [ut res publica praestetur incolumis II M 213, 21.]
praestituere I 116, 14. 19. 456, 4. 693, 19.
praesto esse I 100, 5. 12. uirgines statim praesto (*om.* fuerunt) II M 182, 11. in *c. abl.* II 54, 2. praesto adesse I 192, 3. sacrificiis I 169, 9.
praestrigiae (*codd. quidam* praestigiae) I 129, 2. 164, 11. 170, 2. 330, 2. 408, 11. 696, 15.
praestringere oculos I 122, 1. 693, 8.
praesultor I 128, 4.
praetegere I 404, 6.
praetendere *aliquid* II 35, 1. 45, 5. excusationem de lege I 309, 13. causam uitiis suis I 569, 7. praetenditur contemptus rerum magnificis uerbis I 265, 17. praetendere *c. acc. c. inf.* I 374, 20. 559, 16.
praeter *aduerb.*: praeter quod (= praeterquam quod) I 194, 14. II 61, 4.
praeter *praepos.* = magis quam: praeter ceteros I 25, 10. 321, 5. II 124, 3. M 189, 16. (solus) praeter ceteras animantes I 173, 17. II 104, 27. sola praeter alias mulieres I 66, 2. *item sensu excludendi* I 26, 16. 101, 20. 127, 14. 168, 16. 293, 6. 295, 9. II M 189, 9. *al.* alius praeter unum I 329, 4. praeter Iouem solus omnium I 35, 5. *sensu includendi* I 73, 15. II M 192, 20.
praetergredi *aliquid* I 452, 1.
praeterire *aliquid* (*in disputando*) I 271, 16. II 43, 5. praeteritus I 150, 17. 151, 2. 242, 6. in praeterito I 237, 3.
numquam praetermittet quominus I 548, 7.
praeterquam I 22, 20. 447, 20. 460, 18.
praeteruolare *aliquid* I 137, 25. II 28, 21.
praetexere quae gesta sunt quasi uelamine aliquo uersicolore I 684, 1.
sub praetexto suauitatis I 401, 4.
praetimere ne I 544, 13.
castra praetoria II M 202, 4.
praetoriani II M 187, 1.
praeualere I 629, 22. 756, 13. II 45, 1. 2. M 223, 12. *c. dat.* I 751, 8. *aliqua re* I 417, 11. 652, 4. II 109, 16.
huius (uiae) dux praeuaricator I 506, 6. praeuaricatores dei I 169, 1.
praeuidere ante I 271, 13.
praeuius I 373, 2. *alicuius* II M 176, 2.
praue *oppos.* in rectum I 543, 13.
prauitas I 6, 4. 12, 10.
prauus *cf.* rectus. (prauae) religio(nes). praua sentire I 7, 1.
precari I 522, 6. *aliquid* I 99, 23. ueniam suis peccatis I 580, 4. pro salute *alicuius* I 390, 1. deum I 44, 1 *aliquid* ab *aliquo* I 79, 5. sibi bona ab *aliquo* I 111, 3.
precatio I 35, 14. 75, 12. *plur.* I 37, 3. 279, 20.
prendere II 21, 23.
presbyteri II M 188, 15.
pressura I 380, 12. 476, 9. 639, 8.
in pretio haberi I 578, 6. legem pretiis rerum uenalium statuere II M 180, 21.
prex: cum precem in Apollinem rogatus expromeret I 27, 10. precem facere pro inimicis I 745, 19. dicere pro imperatore II M 227, 9. precibus aduocare I 100, 1. 116, 8.
pridem *cf.* iam.
pridie I 444, 13. mane II M 227, 3.
primaeuus II Ph 143, 115.
primarius II M 218, 11.
primitus I 95, 11. 516, 7. 561, 14.

primo omnium II 22, 21. primo—deinde I 245, 12. postremo II M 219, 11.
primogenitus I 14, 15. 286, 10. 306, 10. 383, 17. 695, 7.
primorem partem II 28, 9. in primori facie II 31, 8. primores II M 182, 9. 215, 5. primores (Iudaeorum) I 338, 12. II M 194, 21. 196, 23.
primordia I 270, 11. = atomi I 232, 21. II 24, 3. *item* primordia elementorum II 85, 5.
primum omnium I 453, 19. primum —deinde I 48, 17. 121, 19. 142, 13. 16. 292, 1. 4. 382, 5. 9. postremo I 119, 6—8. 215, 1—5. *cf.* cum.
primus ex I 39, 5. omnium II M 188, 12. = prior I 587, 24. primus Oriens I 144, 2. in primo Oriente II Ph 135, 1. in prima aetate (= iuuentute) II 120, 15. prima (= summa) terrae superficies I 589, 16.
princeps (*sc. Romanus*) II M 179, 9. 180, 5. *item* principes I 385, 11. 405, 1. 436, 12. II M 187, 20. [Romani I 4, 10 adn. § 13.] huius saeculi I 401, 6. princeps calamitatum II M 205, 17.
principalis I 46, 8. 76, 12. 138, 13. 144, 18. 146, 20. 191, 5. 445, 14. deus I 678, 14. quod est principale omnium I 511, 14. principale fastigium [I 668 *adn.* § 12.] II M 178, 4.
principatus I [4, 10 adn. § 13]. 14, 16. 27, 2. 53, 4. 285, 3.
principium sumere a I 6, 10. [in ortus sui principio I 131 adn. § 8.] principium causaque nascendi I 16, 10. a principio I 119, 8. 227, 19. 20. 283, 17. 293, 5. 301, 7. 302, 3. 347, 9. 377, 16. 409, 13. II M 173, 6. *al.* in principio I 132, 5. 152, 11. 168, 9. 232, 11. 255, 4. 295, 9. 412, 12. *al.* principia = atomi II 24, 1. 84, 11.
priorem (= prius) filium quam patrem barbatum uideri I 110, 20. *item* priores I 37, 8.
pristinus I 40, 2. 384, 18. II 14, 4. M 177, 12. *al.*
priuatio doloris I 191, 9. 194, 4.
uestis priuata II M 195, 8.
priusquam (prius—quam) *c. indic. praes.* I 494, 16. *c. coni. praes.* I 192, 11. 284, 13. 552, 18. 591, 22. 623, 22. 630, 22. 645, 8. 738, 2. II 56, 16. *c. coni. imperf.* I 46, 9. 231, 21. 350, 9. II 23, 11. *c. coni. plusqu.* I 275, 21. — priusquam incipiam, pauca ante dicenda sunt I 284, 13.
pro tribunali II M 188, 24. ut inmortalitatem pro laborum mercede capiamus I 604, 2. *cf.* conputare falsus habere inputare timere.
probare *aliquid* ab *aliqua re* I 68, 20. incerta de (= ex) certis I 138, 5. ex I 13, 7. 180, 9.
probatio I 13, 5. 25, 7. 138, 1. 6. 385, 2. 388, 12. 653, 6. II M 188, 15. probationum lumen I 675, 14.
proboscidi similis (proroscidi B^1, promuscidi B^3P) II 21, 14.
procax I 467, 11.
procedere: signa procedunt II M 227, 17. ut Romae procederet (Diocletianus) consul II M 191, 2. in medium I 463, 7. in lucem II 10, 5. obuiam II M 223, 21. 227, 5. intellegitur bonis quae optent difficile procedere I 491, 1. (ne uerbum malum) procedat ex ore (hominis) I 548, 12. 296, 18. de ore I 297, 6. 638, 12. ore I 296, 14.
procella nubis II M 174, 8.

procerus II Ph 137, 29.
processu temporum I 162, 9. 693, 5. II 101, 16. *sim.* I 205, 10.
proclamare I 102, 4. 165, 24. 272, 4. 350, 21. II 96, 18.
procliuis I 510, 3. in uitia I 2, 25. 373, 16.
procreare *absolute* I 295, 17. 296, 5. *c. abl.* I 316, 19. ex I 28, 13. 280, 9. 295, 17. 316, 14. II M 183, 21.
procul: interitus procnl est a deo I 8, 24. res procul ab iis afuit I 12, 12.
proculcatus iniuriis II M 222, 7.
procumbere in humum I 102, 13. in terram I 204, 3. 246, 15.
prodere = inuenire I 696, 12. prodendae (*cf. adn. crit.*) subolis gratia II 116, 18. illum poetae tamquam (= ut) fictorem hominis prodiderunt I 693, 1.
prodesse: nihil prodest *c. acc. c. inf.* I 263, 25. quid prodest *c. inf. praes.* I 103, 9. *c. inf. perf. cf. infinitiuus.* prodeesse *cod. B* I 503, 12. 13. 519, 9. 528, 17. 532, 3. 549, 6. 8. 574, 11. II 75, 13. 81, 11. *codd. BR* I 526, 6. *cod. T* I 708, 20. 738, 1. *cod. H* I 165, 10. prodeest *cod. B* I 437, 6. 496, 17. 497, 11. 572, 6. 581, 11. II 82, 8. *codd. BH* I 263, 25. *cod. B* prodeerit I 540, 12.
prodigere patrimonia in res superuacuas I 523, 13.
prodigia I 125, 18. 162, 5. *al.* caelestia (*de resurrectione Christi*) I 362, 1.
prodigiosus II 22, 12.
prodigus: ita liberalem distinguunt a prodigo, quod is sit liberalis qui— largiatur, prodigus uero, qui et non meritis et cum opus non est et sine respectu rei familiaris effundat I 544, 16. [prodigi liberi I 423, 15. *adn. cr.*]
prodire: *fut.* prodient I 638, 3.
proditrix I 35, 10.
producere = creare I 129, 11. 605, 4. *al.* produxit (deus) ex ipsa corporis summa caput II 19, 6. *item* membrum a summa fronte II 21, 22. a corpore producta membra II 20, 10. produxit (deus) quaedam membra longius II 19, 7.
productiora II 25, 13.
proeliari I 632, 12.
profanare I 245, 15. 422, 14. 427, 15.
profane I 566, 8.
profanus I 80, 22. 142, 7. 303, 7. 385, 10. 714, 19. profani dii I 81, 21. profani homines II M 184, 15. ueri profanus I 667, 8. profani a sacramento I 165, 14. 660, 19. a ueritate I 170, 2.
profectio II M 188, 9.
profecto I 11, 4. 30, 7. 37, 24. 84, 4 *al.*
proferre uites de terra I 70, 10. testimonia de (= ex) responsis I 20, 5.
professio I 3, 2. 20. 72, 16. artis oratoriae I 402, 14.
professor sapientiae I 278, 19. 283, 3. 521, 1.
profiteri inimicitias aperte II M 224, 22. se hostem Romani nominis II M 205, 3. continentiam II 116, 14. sapientiam I 106, 17. id pro summa doctrina II 69, 2. *part. perf. sensu pass.* auctoritas professi dei I 369, 8. professum gaudium I 539, 12.
profligata ecclesia II M 172, 1.
profluxit de Leucippi fonte uanitas in Epicurum II 90, 20.
profundere diis (deo) uina I 165, 2 (uina *om. codd.*). 481, 15. orationes I 551, 22. nocentes animas II M 172, 14. *cf.* effundere.

profundus: profundae ignorantiae tenebrae I 239, 15. in profundum abire I 253, 1. 589, 4.
profusio uini I 480, 3.
profusi dentes II 21, 20. profusus = prodigus II M 227, 14.
progenies I 30, 5. 70, 5. 464, 11. de progenie Atlantis I 46, 27. una pr. I 146, 23. *plur.* II 96, 10. per singulas progenies I 160, 22.
progignere I 712. 19.
[programma II M 233, 13.]
prohibere *aliquid* = uetare I 558, 17. *aliquem aliqua re* I 584, 4. 613, 26. a II M 185, 15. *c. infin.* I 744, 14. II 121, 22. 122, 2. 3. *c. acc. et inf.* I 162, 23. 558, 12.
proicere: proiecta in humum (animalia, *de figura eorum*) II 27, 17. *item* in terram toto et corpore et ore proiectus I 348, 8. philosophi proiecti in terram diuina ignorando I 201, 18. furore proiecto (= abiecto) I 69, 16.
proinde I 669, 1. 761, 5. II 132, 1.
prolabi ad deliramenta I 611, 20.
prolatio uocis I 297, 17.
prolepsis: (huius libri munus est philosophiam quoque ostendere quam inanis et falsa sit) I 179, 23. 384, 13. 500, 16. 691, 22. II 53, 22. *cf. traiectio.*
proles II Ph 146, 167.
prolixitas I 675, 6.
prolixus I 676, 2. II 25, 19.
prologus [I 21, 6.] II 156, 10.
proloqui I 378, 19. 596, 21. 661, 8.
promere: oriens promit diem ad laborem II 100, 2.
promereri *aliquem* I 514, 5. 534, 10. II 75, 20. *aliquid* I 408, 17. ad promerendum II 76, 14.
prominens II 21, 24.
prominere ex II 25, 5. prominet foras iustitia I 730, 1.
promisce I 63, 3. 76, 25 (*utroque loco* -scue *S*).
promiscuus I 249, 18.
terra promissionis I 347, 5.
promoti (*genus militum*) II M 220, 17; *cf. adn. crit.*
promouere *intrans.*: promouit Heracleam II M 225, 17. = adsequi I 728. 11. quid promouit Arcesilas nisi quod I 187, 7. nihil II M 211, 3.
prompte II 63, 7. *cf.* (eo) quidem (promptius quod).
promptuaria I 415, 6.
promptus: promptius est *c. inf.* II 77, 6. cuiuis promptissimum est *c. inf.* I 50, 5.
in promptu id iacet I 197, 21. est quantum ualeat I 724, 25.
promuscis *cf.* proboscis.
pronepos I 93, 9. 13.
pronomen cf. hic ille is iste qui *al. et 'demonstratiuum reflexiuum relatiuum reciprocum'*.
pronuntiare I 106, 22. 189, 4. 610, 14. 624, 3. 717, 6. II 83, 3. M 175, 17. *de iudice* I 350, 2. de causa I 549, 1. pronuntiare iudicis est, non argumentari I 179, 8. pronuntiat *illos* Caesares II M 195, 3. quod (*pro acc. c. inf.*) *et coni.* I 708, 13.
pronus I 5, 20. 102, 12. 490, 20. II 69, 22. pronis corporibus I 98, 1. 612, 14. curuus et pronus II 121, 3. in deterius I 195, 16. ad bene faciendum I 730, 2. prona dictu I 4, 2. in quem beneficia dei proniora sunt I 743, 17.
propagare I 30, 2. 155, 9. 203, 5. 502, 19. II 47, 12.

in propatulo I 63, 3. 224, 9. 277, 13.
prope = paene I 176, 1. 327, 5. 631, 28. II 28, 1. *al.* propius aberrarunt I 529, 13. si aliquid nimis propius admoueas II 32, 2.
propediem II M 226, 8.
propemodum I 415, 14. 534, 17. 650, 13.
properare II 84, 8. ad pontem II M 224, 13. ad mortem I 481, 6. properat oratio I 233, 11. 610, 22 (ad . . .). *c. inf.* II M 200, 19.
propere II M 206, 19.
propheta *cf. Indic. rer.* — propheta mendaciorum I 639, 1.
prophetare I 324, 11. 345, 11. 359, 10.
propheticae litterae I 149, 2.
propinquare I 610, 23. 628, 12. 631, 23, 664, 9. II M 226, 8. *c. dat.* I 756, 10. II M 200, 1. corruptibile incorrupto propinquare non potest id est propius accedere I 141, 22.
propinquus ad II Ph 135, 3.
propitiare I 79, 6. 80, 20. 688, 19.
propitius I 405, 6. II 75, 9. 132, 19. M [229, 7.] 238, 2.
proponere *aliquid* in exemplum I 126, 12. 189, 6.
propositiones I 119, 19.
propositum I 435, 11. 442, 3. 530, 5. *al. alicuius rei* II M 187, 16. id propositi II M 223, 3. propositi est peccare I 377, 6.
proprie I 10, 14. 98, 17. 528, 18. 597, 21. II 50, 6. 57, 6. *al.*
proprietas I 457, 7. nominis I 19, 19. 43, 21. proprietas (= propria possessio) rerum I 251, 11. *plur.* I 489, 2.
proprius: proprium nomen I 293, 8. proprius—communis I 72, 5. proprium esse *c. genet.* I 154, 7. 201, 21. 514, 11. 527, 17. 702, 1. 706, 13. II 72, 11. 79, 22. proprium esse *c. dat.* I 192, 17. 21. 196, 6. 202, 4. 473, 15. II 72, 18. 78, 17. 18. 79, 3, 6. suus proprius *cf.* suus.
propter *praepos. saepissime, uelut* I 55, 13. 67, 17. 72, 10. 77, 3. 80, 11. 122, 4. 5. 128, 16. 138, 2. 162, 1. 171, 16. propter *et* ob *promiscue cf.* ob. propter quos = quorum causa = quorum gratia I 591, 3. 2. 5. propter se (*pro* eum) I 196, 3. 513, 6. 522, 2. 593, 21. 703, 18. 751, 21.
propterea *saepe, uelut* I 515, 1. 553, 21. 700, 22. 714, 21. II 10, 14.
propulsare II 7, 21. 18, 7. 108, 7. *al.*
prorepere II Ph 139, 71.
prorogare fines imperii I 687, 22. uitam in mille annos I 159, 9.
prorsus *saepe, uelut* I 96, 19. 200, 18. 215, 10. 238, 14. 329, 8. 403, 7. 409, 12. 486, 10.
prorumpere (= aufugere) II M 188, 10. ex urbe II M 190, 26.
prosciderunt fortunae nomen acerrimis accusationibus I 265, 6.
proscribere *aliquem* II M 219, 18.
proscriptio I 114, 2. 469, 10. 531, 7. 552, 1. 654, 17. 740, 5. II M 180, 14.
prosecare = immolare: *aliquid* I 708, 10. *alicui* I 385, 10. *alicui aliquid* I 247, 18. 689, 2
proseminare I 517, 17.
prosequi *aliquem* laude I 18, 5. II 108, 23. beneficiis et honore II 76, 9. deum pietate debita I 514, 3. ueneratione I 597, 3. Gauianam crucem Tullius uniuersis eloquentiae suae neruis ac uiribus prosecutus est I 350, 19. prosequi nefas uerbis aut indignatione I 566, 14. quem deus suamet ipsum lege, sua et condicione prosequitur I 746, 16.

sacrilegia sua iocularibus etiam dictis prosequebatur I 110, 14. prosecutus summi dei laudes I 410, 20.
prosilire II M 207, 18. unde prosiliuit Erichthonius? I 683, 1. prosiliuit (-siluit *HV*) fons aquae I 303, 1. prosilire ad nocendum I 498, 4. 552, 19. ad aliquod malum II 113, 9. *sim.* prosiliuit ad II M 175, 3. prosiluit ad II M 202, 1. prosilitur ad facinora I 739, 11.
prospicere: non prospexerunt quid ante pedes suos esset I 106, 11. *alicui* I 14, 6. sibi in futurum I 202, 11.
prosternere II M 228, 1. se I 105, 6. in terram I 204, 10. prostratus in terram I 612, 15. 755, 2. natura pecudum in humum pabulumque prostrata II 78, 8. qui animam suam ad inferna et ima prostrauerit I 175, 14.
prostituere uirgines I 368, 7. pudicitiam feminarum I 249, 8. liberos suos libidini iuuentutis I 74, 8. corpora sua libidinibus I 427, 12. Venus omnium libidinibus prostituta I 65, 15. dea quasi apud deos prostituta I 432, 20. prostitutae ac meretrices I 251, 16. prostituta corpora I 744, 16.
prostitutiones mulierum I 422, 11.
protector (*miles*) II M 195, 15. 219, 1.
protegere II 11, 18. se II 8, 1. (quos) manus dei (non) protegit I 165, 14. II M 200, 12.
protendere: protenta (lingua) II 35, 19. protentis manibus I 110, 22.
proterere I 500, 9. II M 198, 11. pascua diuini gregis II M 237, 7.
proterrere II M 224, 13.
proteruus I 221, 19. 548, 15.
protinus *saepe, uelut* I 334, 12. 387, 5. 434, 4. 550, 5. 586, 1. II 56, 19. M 178, 4. 5. 179, 17. 188, 1.
protrahi potest in lucem ueritas I 388, 5. protracto diutius spiritu II M 234, 9.
proturbare I 724, 28.
prouectio dignitatis I 434, 18.
prouehere ad I 92, 20. 608, 22. prouectus ad principale fastigium II M 178, 3.
prouenire = existere II 44, 19. 46, 4. — nec potest cuiquam (inmortalitas) sine dei cognitione prouenire I 209, 20. unde intellegitur malis facilius prouenire quae cupiant I 490, 19.
prouerbium I 246, 14. 707, 2.
prouerbia et similia cf. altus anilis aniliter aqua arma caelum caenum campus canere caninus canis carcer cardo cerebrum circuitus cornu corona deligare (oculos) delirare dens dies eruere (oculos) facies ferreus ferrum frenum foris fons fouea frons fungus fur gladius infans inpingere (in lapides) iugulare lapis laqueus laus leo lupus lutum manus mucro oculi os pecus pes poeta scintilla sol somniare sono (maiore uti) tenebrae thensaurus tibiae tranquillus uestigia uorago umbra uulnus. — Apollo aliquis I 407, 16. Aristophanes aliquis aut Aristarchus I 406, 22. Croesus aut Crassus I 534, 3. quis Demosthenes I 406, 10.
prouidens II 83, 12. prouidentissimus I 593, 1. II 10, 19. 38, 20. ad excogitandum I 129, 7.
prouidenter I 231, 15. 536, 11. II 23, 21.
prouidentia *saepe, cf. Indic. rer.* — diuina I 138, 23. 139, 1 *bis.* 21.

154, 5. 7. II 84, 10. 94, 3. *al.* humana II 96, 19. principum I 405, 1. disponendi I 596, 20. excogitandi I 134, 10.
prouidere = praeuidere I 338, 21. prouidere ut = curare I 114, 5. 152, 24. 153, 1. ante prouidit quemadmodum II 7, 19. ante prouidere (= parare) *aliquid* II 23, 3. *item* prius prouidere II 22, 25.
prouidus I 136, 20. II 94, 8. 118, 21.
prouisio I 153, 5. 592, 1. II 5, 10.
prouocare I 174, 2. 204, 5. 403, 11. 551, 8. 546, 5. II 76, 15.
prouocatrix illa inprobitas I 550, 6.
prouolutus ad pedes militum II M 204, 12.
prout II 4, 3
proxime II M 240, 4.
proximus: id tempus in proximo est I 755, 21. ex proximo II M 226, 2. proximi (= propinqui, cognati) I 525, 8. 10. 527, 22. 538, 18. non nimis Augustae proxima femina II M 220, 5. ludis circensibus proximis (= nouissimis) I 128, 4.
prudens et sciens I 103, 22. 527, 6. prudentes = iuris periti I 4, 3. 436, 16.
pruina II Ph 136, 22. *plur.* II 7, 20. 100, 6.
psalmus I 298, 2. 299, 2. 307, 2. 338, 20. *al. cf.* hymnus ode.
-pte *cf.* suus.
pubentis nardi aristae II Ph 140, 87.
puberes anni I 258, 13.
publicare = *omnibus notum facere* I 292, 3. per omnium scientiam publicatum I 159, 10. publicare pudorem I 565, 22.
publicus: publicae rei necessitas II 4, 20. in huius mundi (ut ita dixerim) re publica I 677, 12 II 92, 10. publico gaudet eloquentia I 402, 2. uulgi publicae uoces I 473, 5. publica corpora I 567, 1. *cf.* cursus equi religiones seruus.
pudet *c. acc. et infin.* I 62, 14. 568, 1. *item* puduit I 441, 16. ut homines suorum pudeat ac paeniteat errorum I 61, 13. pudendus I 73, 5. 19. 78, 1. 498, 8. II M 179, 4. pudenda dictu I 470, 8.
pudor: nulla est tam perditi pudoris adultera I 569, 6. mulierum pudorem publicare I 565, 21.
pueri = infantes, liberi I 427, 5. tam senes quam pueri I 210, 2.
pugnare cum amore I 681, 18. contra se I 6, 2.
pugnus II M 220, 13.
pulcher: erat multo pulchrius ut morerere I 104, 7.
pullulare II Ph 143, 106.
pulmo *cf. Indic. rer.*
pulsare manu II 55, 5.
sine pulsu digitorum II 55, 4. pulsibus scutorum I 690, 4. (linguae) II 40, 18. crebris pulsibus (*fetus*) II 56, 21.
puluinaria I 646, 10.
uel punctum gaudere uitiosum est I 540, 10. uno temporis puncto I 620, 1. II 53, 7. nullum temporis punctum I 235, 13.
puniceus color I 350, 10.
punica grana II Ph 144, 126.
pupae I 110, 2. 7.
pupillae (*oculorum*) II 31, 14.
pupilli (et uiduae) I 528, 14. 22. 746, 8.
purgamenta I 153, 21. II 33, 19. 42, 10.
purgari a (peccatis) I 532, 17. 654, 3. *cf.* conscientia(m purgare).
purificare I 379, 5. ab omni labe peccati I 533, 1. caelesti lauacro

purificatus I 600, 24. (= *abluere*) libidines I 468, 2.
purifici roris perfusione (id est baptismo) I 329, 18.
purpura I 578, 14. II M 194, 24. 195, 11. 201, 17. 202, 7. 21. 205, 18. 206, 17. 209, 21. 227, 28. 235, 14. indumentum purpurae I 294, 5. *plur.* I 417, 15.
purpurea uestis II M 203, 2.
purus: mens I 479, 13. anima I 211, 3. a I 437, 1. 533, 21.
pusillitas animi I 544, 13. II 74, 15. quantum pusillitas intellegentiae meae peruidet II 6, 7.
pusillo animo I 500, 20. non pusillus homicida II M 189, 18.
putare rationem secum I 7, 19. sed putemus (fieri) posse (ut) II 16, 3. 89, 1. *aliquid* ex I 141, 4. 611, 1. iustitiam tanti I 531, 11. putandum est *c. acc. c. inf.* I 623, 5.
puteus I 266, 6. 7.
putredo II M 211, 13.
putribus uetustate scutis I 87, 9.

Qua *aduerb.* = ubi I 507, 21. II Ph 135, 4. = quam in partem I 736, 9. II M 204, 19 (*coni*).
quacumque *aduerb.* = quamcumque in partem I 330, 10. 454, 26. 551, 8. II M 182, 10.
quadrante addito II 156, 15.
quadrare: ratio quadrat *alicui* I 266, 22. 591, 6. 596, 13. 608, 18. traditio quadrat undique I 407, 4. quadrat necessitas undique *c. acc. c. inf.* II 16, 22.
quadrati (*uersus*) II 156, 13. 18. 19.
quadrigae I 266, 5.
quadrupes: homo quadrupes primo (ingreditur) I 600, 16. = quadrupes animal: quadrupedis more I 175, 18. quadrupede II 20, 14. 26, 12. quadrupedes *saepe, uelut* I 636, 8. 753, 10. II 26, 3. 48, 6. 101, 10.
quaerere opes ex arte I 73, 1. sibi *aliquid* II M 171, 9. odia II M 192, 13. ab *aliquo* I 26, 9. 180, 19. 199, 15. 256, 9. 519, 12. II 12, 8, 111, 12. *al.* ex *aliquo* I 469, 2. *c. inf.* I 245, 16. an I 557, 20. 604, 11. (hic) fortasse quaerat aliquis I 26, 9. 291, 21. 391, 21. II 106, 1.
quaesitio I 180, 23.
quaesitor sapientiae I 180, 20.
in quaestionem uenit (quid sit) II 55, 18. 59, 10.
quaestum ut (mulieres) facerent (*sc. corpore*) I 682, 23.
qualis *cf.* talis.
qualiscumque I 213, 17. 675, 9.
qualitas: I 104, 25. 162, 1. 182, 18. 242, 4. 419, 23. 433, 7. 438, 15. 727, 16.
quam *cum positiuo*: excogitauerunt, ut quam multas deuorent animas I 172, 2. ut sit (uita) quam diutina et commodis omnibus plena I 458, 14. *omisso aduerbio* magis *uel* potius I 8, 16. 9, 10. 124, 20. 438, 15. 549, 7. 678, 5. II 63, 4. — tui te libri arguunt quam nihil a philosophia disci possit I 218, 17. sentiant quam non indigeat I 482, 2. haec quam inepta sint quamque non digna . ., ostendam I 67, 16. quam minime sim quietus . . ., poteris aestimare II 4, 1. hoc sacrificii genus quam sit uerissimum, testis est I 579, 4. *cf. etiam* aliter alius contra contrarius dispar malle nimis potius potissimum tam.
quamdiu *c. coni.* I 700, 5. II M 184, 3.
quamlibet (quamlicet *PV*) *cum ad-*

uerbio I 7, 10. *c. adiect. uel aduerb. et coniunctiuo* I 9, 21 *bis.* 468, 4.
quamquam *c. indic.* I 380, 9. 448, 10. 597, 20. 700, 18. II 43, 6. *c. coniunct.* I 50, 20. 95, 5. 273, 6. 368, 20. 411, 22. 593, 14. 675, 6. = tamen I 514, 7.
quamuis *c. adiect.* I 146, 4. 154, 9. 530, 7. II 33, 17. M 178, 11. *c. particip.* I 275, 16. 382, 5. 557, 13. *c. aduerbio* I 147, 14. 154, 17. 178, 5. 615, 22. II 82, 15. 121, 10. *c. coniunct. praes.* I 17, 3. 9. 144, 15. 106, 2. 168, 15. 293, 5. 420, 21. 445, 13. 477, 24. 608, 24. 619, 4. 624, 7. 687, 9. II 4, 12. 34, 16. 53, 9. *cum coniunct. perf.* I 13, 10. 61, 10 (quamquam *SH*). 351, 2. 479, 13. 529, 11. 606, 7. 620, 18. 653, 14. 725, 21. *cum coniunct. imperf.* I 6, 20. 286, 8. 405, 1. 607, 5. 631, 11. II 179, 14 (meminisset). 195, 21. 223, 6.
quando *sensu causali* I 202, 13. 464, 19. 728, 12. *sensu condicionali* I 279, 11. 281, 16. 469, 5. 725, 1. *sensu temporali* I 233, 20. 721, 15. — si quando I 265, 21. II M 178, 18. *al.*
quandocumque I 235, 6.
quandolibet II 15, 20.
quandoque I 151, 5. 235, 14. II 16, 18.
quandoquidem I 37, 24. 155, 16. 197, 20. 208, 3. 8. 247, 4. 467, 24. 479, 10. 501, 4. 528, 16. 703, 22. II 81, 11. 87, 9. M 190, 6.
[quantocius II M 232, 2. 233, 5.]
quantulamcumque facultatem I 214, 16.
quantulum uidere possemus, si II 31, 3.
quantus = quot: quanta hominum milia I 244, 15. quaerens quantos secum cibos gestarent I 332, 13. quantis militibus II M 226, 1. — augetur dei religio quanto magis premitur I 463, 7. quanto ceteris antistant, tanto maiore decident lapsu I 633, 5. quanto quisque— cernit, cogitet I 670, 12. quanto quisque annis in senectutem uergentibus adpropinquare cernit illum diem quo sit ei ex hac uita demigrandum, cogitet quam purus abscedat I 670, 12. quanto magis circumsecatur, latius saeuit, quanto curatur, increscit II M 210, 17. quanto frequenter inpellitur (uirtus), tanto firmiter roboratur I 420, 20. (iustitia) tanto perfectior sit necesse est, quanto illam perduxeris ad extremum I 455, 19. — tanto haec ab illis distant, quantum (quanto *BR*) mala a bonis I 142, 24. si— quanto magis —! II 74, 19. 75, 1. *al.* quantum in te est I 522, 11.
quapropter I 246, 7. 264, 3. 394, 2. 478, 2. 512, 19. II 130, 12.
quasi = ut, *abundans*: non tantum quasi parem, sed etiam quasi minorem se gessit I 448, 12. credunt esse fortunam quasi deam quandam I 264, 24. daemones grammatici dictos aiunt quasi δαήμονας I 163, 13. Sibyllam dictam esse quasi θεοβούλην I 21, 1. *item* I 78, 18. 86, 11. 350, 11. II 38, 5. quasi ut I 91, 21. quasi quod I 403, 3. si —quasi I 140, 19. quasi uero *saepissime, uelut* I 99, 6. 109, 6. 141, 4. 198, 14. 243, 17. 468, 12. II 31, 22. quasi uero —, ac non I 215, 18. 233, 22. 434, 12. 436, 1. 588, 9. quasi uero—ac non potius I 215, 18. quasi uero aut—aut non I 559, 17.

quassare I 589, 2.
quatenus I 82, 1. 384, 15. 386, 16. 395, 5. 475, 19. 605, 22. 627, 22. 630, 1. 660, 20. 742, 7. 756, 8. II 22, 16. 17. M 173, 3. 202, 19.
quatere: malis (*neutr.*) quatientibus (uirtutem) I 420, 19. (daemones) mentes furoribus quatiunt I 165, 7. adfectibus quati I 536, 8.
-que *nomini adnexum in coniunctione nominis et praepositionis* a I 17, 17. 34, 4. 84, 18. 149, 7. 517, 18. ad I 102, 20. 215, 9. 331, 8. 567, 18. 611, 9. 666, 22. in I 40, 1. 44, 13. 102, 11. 132, 9. 148, 17. 479, 9. 609, 3. 612, 15. 685, 24. 755, 2. II 102, 2. M 195, 13 *al.* inque ara II Ph 143, 122. [inter seque I 130, 5 adn. § 2.] ob I 19, 6. 371, 11. 400, 8. 460, 24. II 101, 9. per I 606, 21. pro I 451, 22. *adnexum praepositioni* contra I 251, 22. 280, 10. 281, 10. 514, 17. 545, 22. 566, 1. cum I 490, 10. 725, 4. de I 702, 6. 712, 18. 722, 20. 755, 22. — secumque I 4, 15. circumque supraque II Ph 141, 91. remque diemque II Ph 146, 154. *cf.* ceteri.
queri de I 239, 6. 623, 20. II 15, 22. 16, 12. de .. quod II 13, 19. id quod II 16, 13. id *sequ. acc. c. inf.* II 102, 1. *c. acc. c. inf.* I 64, 13. 77, 11. II 10, 1.
qui: diuina lex duos in matrimonium, quod est in corpus unum, coniungit I 568, 10. *relatiuum omissum*: sanae mentes, quibus et ueritas placeat et (*sc.* quae) monstratum sibi rectum iter uideant I 400, 18. *cf. congruentia. coniunctiuus.* ex (quo). is. *substantiuum (ap. relatiuum repetitum).*
qui *pron. indefin.*: *fem.* qua I 95, 9. 97, 1. 106, 24. 462, 21. II 107, 18. *neutr. plur.* qua II 8, 5.
qui *aduerb. interrog.* I 49, 18. 100, 19. 192, 2. 234, 10.
quia *c. indic. pro acc. c infin. post uerba* scire I 564, 13. nescire I 457, 14. [intellegere I 596, 2.] *cf. etiam* eripere. quia = quod: nec tamen moueat quemquam quia— I 279, 8. persecutores non se putent inpune laturos quia — I 477, 17. quia *c. coni.* II 117, 14. *per attractionem* II 56, 14. 121, 23. non quia *c. coni.*, sed ut II 51, 19. — *cf.* ex (hoc, eo quia) idcirco ideo (quia).
quicumque *c. coniunct.* II M 181, 3. = quilibet: tanti est contemplatio caeli, ut quascumque miserias libeat sustinere I 210, 4. *cf. futurum II.*
quidam: simile quiddam I 92, 8.
quidem: qui quidem *c. coni.* I 7, 19. ab ingeniosis quidem illis, sed tamen falsa dicentibus I 178, 6. 2, 3. 9. eo quidem promptius quod I 493, 6. 501, 12. non quidem —, sed ut I 79, 15. *cf.* et (quidem) ne (— quidem).
quidni *cf.* quis *interrog.*
quies = somnus: per quietem I 128, 2. in quiete I 77, 7. 686, 24. II M 223, 17. quietem somni tribuit (deus) I 447, 1. quies ecclesiae II M 238, 4. [publica II M 233, 6. pro quiete temporis nostri II M 231, 2.]
quiescere quominus I 695, 8.
quieta aqua I 545, 12. quietiores terrae II M 193, 8.
quiete gradi I 540, 8.
quilibet I 9, 7. 102, 16. 184, 10. 446, 11. II 15, 21. 16, 20. 19, 5.

52, 6. 54, 2. 69, 12. 129, 6. *al.* *substantiuum* quodlibet II 21, 23. quidlibet I 447, 17. seu quilibet alii nominantur I 396, 6.
quin etiam I 111, 4. 13. 114, 3. *al.* immo I 462, 21. potius I 104, 1. 234, 10. 425, 20. 540, 1. *cf.* dubitare cauere impedire negare.
quinam I 97, 17.
per quinquagenos multitudo distributa I 333, 2.
quinquennalia II M 233, 16.
quippe *secundo in loco positum* I 293, 8. 331, 11. 526, 14. 565, 16. quippe qui *c. indic.* I 38, 20. 170, 8. 515, 19. 582, 6. *c. coni.* I 11, 22. 26, 16. 49, 6. 92, 16. 163, 15. 402, 2. 407, 7. 585, 23. II M 191, 18. 195, 16. *ind. et coni.* quippe qui numquam uiderat Italiam aestimaretque II M 204, 6. quippe cum I 405, 1. II M 188, 5. 205, 8. 226, 4.
quire *ubique cum negatione uel in enuntiatis sententiae negatiuae*: queunt I 441, 10. 591, 20. 601, 10. 725, 25. queas I 402, 17. queat I 26, 11. 77, 15. 482, 7. queant I 193, 9. quiret II M 192, 15. quiuerunt (quierunt *S*) I 115, 8. 199, 14 (*B*, potuerunt *cett.*). 362, 2. II M 227, 19. quiuerit I 296, 3. 431, 11. [II 62 adn. § 5]. quiuerint I 431, 18.
quis *interrog.*: quis umquam unus ab inferis resurrexit? I 654, 13. = uter I 91, 2. 135, 23. 185, 21. 191, 2 (*cf.* 190, 20 ss.). 486, 20. *plur.* I 106, 13. quid (= quam multi) deorum esse tandem putemus? I 62, 10. — quid qui lapidem colunt? I 78, 5. quid est cur — ? I 141, 16. 203, 18. 440, 17. II 7, 9. quid enim? I 530, 16. II 17, 16. quid ergo? I 206, 2. 246, 22. 261, 9. 544, 20. 577, 16. II 84, 6. quid igitur? I 399, 19. quid? — nonne — ? I 34, 1. 35, 13. 112, 7. 196, 8. 202, 9. 504, 12. 520, 13. 617, 5. 626, 7. II 11, 11. 25, 14. 33, 6. *al.* quid uestis? quid aurum? quid argentum? nonne II M 209, 9. quidni putem? I 32, 19. quid? — num — ? I 68, 9. 71, 2. 612, 2. 701, 21. 742, 14. *al.* quid quod *saepe, uelut* I 8, 21. 12, 21. 26, 12. 43, 21. 49, 22. 59, 11. 113, 16. 707, 2. II 11, 21. quid si — ? I 246, 2. 261, 20. 540, 9. II 14, 14. 111, 21. quid enim si — ? II 23, 22.
quisnam I 15, 12.
quispiam: si quispiam I 200, 15. II 56, 12. M 204, 16. fortasse quispiam dixerit I 564, 7. *similibus in formulis occupationis* I 649, 10. 664, 7. 697, 6. II 108, 5. 121, 13. archipirata quispiam si — I 236, 1. si casu quopiam I 245, 12. (si) — cuiuspiam remotissimae gentis I 182, 5. si humilis quispiam (*RS fort. recte*, quid *cett.*) I 111, 8.
quisquam quicquam *post* ne I 190, 3. *post* si I 81, 1. 135, 13. II 27, 9. 54, 21. *de scripturis* quidquam quicquam *cf. ad* I 29, 6.
quisque: quidque I 43, 4. 137, 1. II 7, 13. = uterque: progenies cuiusque sexus II 45, 1. *cf.* quod alteri quisque praestiterit I 525, 2. *adiect.* I 91, 19. II 23, 25. 24, 16. 36, 20. *al. cum superlatiuo plurali* I 123, 21. 623, 1. 724, 12. II 6, 11. M 210, 16. *al. accedente substantiuo* (proximi quique populi) I 161, 15. 178, 3. II M 199, 1. *cum*

comparat. (inbecilliora et timidiora quaeque animalia) II 18, 4. 49, 13. *cum posit.* prudentes quique I 90, 4. boni quique iudices I 528, 16. noxium quemque II 123, 3. = quisquis: caret uirtute quisque ira caret I 537, 10. (I 172, 21. II 36, 14 *cod. V.*) — *cf.* singuli (quique). unus (quisque).

quisquis quidquid (*de scriptura* quicquid *cf. ad* I 8, 23) *c. coniunct.* quidquid uelit I 310, 1. II 104, 6. uelint I 83, 23. uellet I 295, 19. quoquo modo possumus I 235, 11. quoquo (= omni) modo I 584, 2. *cf. congruentia. futurum II.*

quo *locale* I 116, 17. quo loci (*sic cum codd. scribend.*) II 51, 16. *cf.* quod.

quocumque II 102, 22.

quod *c. coni.* (*pro ind.*) I 41, 18. 45, 17. 50, 3. 76, 23. 77, 7. 85, 8. 143, 3—6 (*cf.* quia—est 2). 331, 5 (*post* satis fuit). II 25, 1. 119, 4. quod *c. coniunct. pro accus. c. infin. post haec uerba*: figura id continebat, quod—aperiretur I 378, 22. declarare I 311, 5. denuntiare I 345, 7. dicere I 93, 3. 594, 11. 715, 25. 716, 7. II 121, 14. ignorare I 382, 11. intellegere I 60, 4. 100, 24. meminisse I 744, 4. ostendere I 313, 10. 346, 12. 349, 7. perspicere II 69, 16. persuadere II 99, 2. peruagari fama II M 191, 13. portendere I 379, 3. praedicere I 394, 18. 683, 17. pronuntiare I 708, 13. sentire I 432, 8. testari II 68, 22. uidere I 753, 11. *item c. indicat. post* admonere I 583, 10. ut omittam quod—possunt I 372, 11. *c. coni. et acc. c. inf.*: docuit quod unus deus sit eumque solum coli oportere I 329, 1. — quid fecit aliud diuinis honoribus dignum nisi quod sanauit? I 33, 16. — non quod *c. coni.*, sed quod I 13, 7 (non quo *PV*). 295, 2. est uero quod *c. coni.* I 124, 13. nihil est quod *c. coni.* I 26, 20. 512, 19. non est quod *c. coni.* I 179, 12. quid quod *cf.* quis. *cf. etiam* deinde (quod). ex (hoc, eo quod).

quod (*ut in* quodsi) quia *fort.* I 2, 15. [quod etiamsi *cf. ad* II 61, 10.]

quodsi *saepissime, uelut* I 10, 15. 11, 5. 15, 20. 26, 18. 32, 10. 71, 22. 118, 21. 23. 119, 9. 141, 15. quodsi non I 60, 18.

quominus *cf.* coercere defendere deprauare efficere frangere impedimento esse impedire inflectere praescribere praetermittere quiescere respondere submouere tenere terrere tremere uetare.

quoque non I 448, 3. II 130, 9. quoque—non I 119, 7. 488, 18. II 35, 1. 74, 19. M 180, 16 (*coni.*). et—quoque I 137, 12. 440, 9. Annaeus quoque Seneca I 18, 3.

quot et quanta peccauerit I 199, 22.

quotiens I 170, 11. 18. 207, 7. 496, 21. 502, 6. 532, 12. 589, 2. 3. II 81, 13. totiens—quotiens I 576, 17.

quousque I 40, 16. 142, 4. 605, 21. II M 183, 20.

Rabide I 193, 9. saeuire I 436, 15.

rabidus I 414, 15.

rabies I 434, 14. II M 234, 11. non uentris, sed cordis I 425, 4.

rabiosus I 478, 4.

radiare I 144, 16.

radiata corona II Ph 145, 139.

radicitus I 123, 10. 535, 25. 666, 8. 701. 4. II 122, 7.
radius (*rotae*) I 256, 13. — radius ex sole porrectus I 392, 11. radii (solis) II 86, 5. Ph 137, 42. 140, 76. *cf.* effusio.
radix: stirpium radices I 738, 3. a stirpe sanctae radicis auulsi I 161, 22. ut eorum (persecutorum) nec stirps nec radix ulla remaneret II M 235, 2. habere radicem ac fundamentum I 375, 10. iustitiam radices non habentem labefactare I 445, 4.
rapax I 425, 19. II Ph 139, 72. lupi I 416, 6. II M 237, 5. rapacissimae uolucres I 32, 3.
rapere de (= ex) II M 190, 12. 220, 17 (de manibus carnificum). nisi eos retrorsus consuetudo rapuisset I 18, 18. hospitalitatem ad commodum I 525, 13.
rapida torrentibus uia I 486, 4.
rarescere I 632, 1.
raritas hominum I 758, 7. (pulmonis) II 39, 7.
rarum atque molle genus uisceris II 39, 3.
ratio temporum I 93, 16. quomodo illis poterit ratio constare? II 15, 5. nec temporibus sua ratio constabit I 757, 17. nec constare homini ratio pietatis potest I 278, 16. ratio constat cur I 239, 7. nulla nobis ratio cum caelo est I 204, 2. nihil eas (animas) rationis habere cum caelo I 612, 16. ratio quadrat *alicui cf.* quadrare. rationem secum habere I 71, 17. putare I 7, 19. nec id rationem habet II 71, 24. hic nullam rationem tenet I 591, 8. eos in consequentibus ratio defecit I 590, 19. rationem uitae reposcere I 575, 14. ratio redditur *alicuius rei* I 83, 6. 84, 15. cur I 593, 5. rationem reddere de *aliqua re* II 50, 9. — quae causa sit —, magna ratio est I 443, 15. (id ipsum) magna ratione prouisum (est) I 153, 1. II 14, 15. cum ratione peccare I 373, 17. errori subest ratio nonnulla I 653, 7. omne opus ratio praecedit I 592, 2. quam rationem turpissimi consilii intulit I 249, 10. = mens *saepe, cf. etiam Indic. rer.* — rationem (*sc.* deum) ratio cognoscit II 78, 11. prouidentissima ratio (*deus*) I 593, 2. mundus nullam potest habere rationem I 591, 20 (*cf.* — 593, 2). natura et ratione ducente I 14, 9. ratio *saepissime uniuerso quodam sensu = res tota, omnia quae ad eam pertinent, natura eius*: animae I 627, 8. II 55, 7. 17. auium II 11, 12. barbae II 27, 6. caeli I 481, 7. canendi II 54, 18. cernendi II 31, 15. circensium ludorum I 561, 4. corporis I 98, 22. II 7, 10. daemonum I 386, 9. diuinitatis I 578, 12. fallendi I 12, 7. inmortalitatis I 109, 5. hominis I 96, 1. 200, 20. 294, 1. 509, 19. 671, 21. II 12, 14. 27, 10. 63, 4. 80, 10. libidinis II 107, 17. loquendi I 212, 21. 258, 9. 516, 14. 517, 8. 518, 21. mentis II 51, 15. mundi I 582, 4. 586, 5. nascendi II 60, 14. passionis (crucisque) I 330, 8. rerum caelestium I 204, 7. 8. humanarum diuinarumque I 1, 9. naturalium I 63, 25. ridendi I 202, 7. sacrorum I 94, 4. sentiendi I 71, 4. II 34, 15. 57, 15. sepeliendi I 530, 1. duorum sexuum I 565, 3. tenendi faciendique II

37, 17. terrae I 481, 7. terrae umoris aeris ignis I 156, 11. uitae I 124, 17. 143, 7. II 116, 8. beatae I 479, 10. humanae I 253, 12. uiuendi I 71, 14. 153, 4. in quibus uideretur prouidentiae ratio claudicare II 17, 10. ratio iustitiae consistit in eo I 530, 11. omnia tam obscurae altaeque rationis esse II 50, 3. hominis recta ratio (= erectus status) I 98, 22. II 27, 18. eadem ratione qua I 60, 10. II 36, 19. *al.*
rationabilis I 116, 12. 693, 9. 16.
rationalis I 233, 9. II 7, 17. 77. 23. 98, 11. 103, 11. rationales II M 180, 11. 186, 19.
rationaliter I 739, 2.
rebellare aduersus deum I 759, 24. II 119, 6.
rebellis I 423, 15. 461, 12. aduersus deum I 174, 16. 726, 19.
recedere: recedunt uitia et redeunt I 614, 24. felicitas ab eo II M 190, 22. non longe ab *aliqua re* I 198. 13. utrumque in naturam suam recedit I 619, 8.
recens *adiect.* recentiores (*gladiatores* = integri I 558, 6. qui a temporibus eius fuit recentior I 52, 3 (*cf.* a).
recens *aduerb. cum partic. perf. pass.* I 153, 8. 285, 18. nati I 558, 21. 624, 8. *c. uerbo fin.* II M 194, 9.
recensere I 679, 5.
receptaculum I 104, 24. 622, 16. II 22, 24. 38, 21. 39, 1. 10. 40, 7. II 43, 9. 63, 1.
recessus *plur.* I 117, 12.
recĭdere: malum introrsus II M 211, 10. in contrarium I 542, 3. in *aliquem* II M 206, 19. (Romana urbs) rursus ad regimen singularis imperii recidit I 634, 5.
reciperator I 248, 1.
recipere: recepta ultione I 614, 19. quod recipit opificis manum I 137, 10. mortem II 15, 20. mentem suam quasi ab insania recipit I 572, 13. = probare (*an* in se recipere *?*) I 74, 17.
pronomen reciprocum: *geminatio substantiui singul.*: (ut homo hominem tueatur) I 63, 16. 514, 17. 518, 16. II 78, 11. *plur.* (hominibus in homines saeuire non datur) I 69, 18. 518, 7. 565, 25. *reflexiuum* = *reciprocum*: quemadmodum sibi conexa sint bonum et malum (et prima cum mediis et media cum extremis) I 689, 20. 753, 1. se dinoscunt I 556, 2. *cf.* alius alter inter inuicem mutuus.
recitare I 133, 5.
reclamare II M 195, 10. reclamante natura I 250, 4.
recognoscere: hos deos ut sui similes recognoscit II 118, 15. recognoscere atque reminisci I 655, 21.
recolligere II M 237, 6.
reconciliari = se rec. II 122, 20.
reconciliatio II M 206, 1.
recondere II M 180, 19. peccata in tenebras I 652, 15. se in antrum I 88, 10.
recordari deum I 97, 2. disputationem I 444, 19. de *aliqua re* I 542, 14.
recreare = iterum creare I 651, 20.
recte *post alterius uerba* I 157, 16. *item* et recte I 579, 17. 752, 3. recte hoc quidem I 468, 19.
rector I 10, 15. 11, 10. 38, 13. 39, 7. 55, 14. II 37, 18. (*currus*) I 543, 15. prouinciae I 168, 14. 16. uniuersi I 168, 18. *sim.* I 398, 4. rector caeli deus I 653, 10.
rectus *oppos.* prauus: I [130 adn. § 2.]

456, 23—457, 1. moueri in rectum, in prauum I 541, 4. in rectum derigere (*oppos.* praue uti) I 543, 13. rectus = erectus: status I 98, 2. II 63, 6. 78, 11. 120, 27. animal = homo I 173, 14. *item* hominis recta ratio I 98. 22. II 27, 18. recti sumus I 98, 15. homo rectus ingreditur I 600, 16. *sim.* I 755, 3. corpus I 264, 1. II 105, 1. animus tam rectus quam corpus I 99, 3.
recubans uno loco I 434, 9.
recurrere in naturam suam II 90. 5. nunc ad hominis originem recurramus (= reuertamur *in disputando*) I 151. 25.
recusare *c. inf.* I 664, 3. non (ne) recus. *c. inf.* I 381, 19. 655, 10.
reda I 266, 5. II M 195, 12.
redarguere *aliquid* I 7, 1. 61, 12. 152, 16. *aliquem* I 373, 11. 751, 6. (ignorantiae) I 179, 16. 697, 18.
reddere: reddenda est disputatio I 413, 7. hominem sibi reddere I 552, 17. Christianos cultui ac deo suo II M 201, 8. *cum dupl. accus.* I 36, 1. 65, 5. 220, 26. 261, 7. 330, 12. 420, 18. 563, 7. 583, 13. *al. pass. c. dupl. nomin.* ne corpus ad resurgendum inhabile redderetur I 382, 19. *cf.* honor ratio uicis.
redemptio captiuorum I 527, 11.
redigere *aliquem* (*aliquid*) ad *aliquid* I 133, 13. 454, 20. 758, 6. II 75, 3. rem maximam ad minimum I 201, 8. *aliquem* in ministrorum numerum I 411, 3. se in populum I 186, 18. patrimonium in nummos I 252, 21.
redire: quicquid cum faenore redit I 524, 9. rursum nobis ad superiora redeundum est II 99, 5. *cf.* recedere.
rediuiuus I 654, 4.
reducere *aliquem* in gratiam cum *aliquo* I 95, 16.
redundare *translate*: ad *aliquid* I 617. 23. inbecillitas de societate fragilitatis redundat ad mentem I 622, 6.
refercire aerarium pecunia I 503, 17.
referre: refertur in sacris imago rei I 82, 7. ex hominibus in deos relatus I 19, 1. referre *aliquid* ad *aliquid* I 207, 7. 235, 16. 454, 20. *al.* = narrare, nuntiare II M 197, 4. *aliquid* ad *aliquem* II M 207, 12.
nihil refert utrum—an I 262, 17. multum refert utrumne—an—, utrum —an—, utrumne—an— I 544, 21.
reflatus *subst.* I 268, 15.
reflectere II 44, 3.
reflexiuum pro determinatiuo: insipientes—iis, qui sibi (= iis) nocent, uicem retribuere conantur I 550, 21. *pro reciproco: cf. reciprocum. pro reflexiuo demonstratiuum uel determinatiuum cf.* ille is.
refluere II 36, 2.
reformare I 622, 4. II Ph 143, 105. se I 573, 6. pedes ad officium gradiendi I 378, 21. reformet (sequisque) ad continentiam I 761, 8. reformari statum in melius I 629, 4.
reformidare *aliquid* I 754, 19.
refouere I 746, 10.
refrenare I 497, 20. II 40, 5. 82, 5. 112, 11. 121, 14. a I 521, 1.
refugere *aliquid* I 15, 2. 506, 11. a ueritate I 724, 10. *c. infin.* I 510, 5.
refugium II M 234, 3. libertatis I 725, 8.
refulgere II 29, 17. 88, 6. M 172, 8.
refutare I 94, 8. 142, 11. II 23, 14.
regalis I 303, 20. II Ph 145, 149.

regenerari ex eorum semine I 309, 11. denuo regeneratus est I 295, 9.
regere prouincias temporali gladio I 494, 7. regebat Syriam I 349, 11. mundum (*de deo*) *uel sim.* I 6, 19. 7, 5. 18. 9, 9. 12. 14. 18. 10, 11. 22. 201, 13. II M 179, 12. *al.* se I 552, 13.
regimen I 7, 22. 46, 1. 269, 3. 303, 21. 632, 9. 680, 20. II 20, 6. 52, 9. 100, 18. terrarum (terrae) I 316, 2. 633, 3. imperii I 324, 1. II M 194, 15. Romani II M 177, 15. singularis imperii I 634, 5.
regio: regiones terminare II 99, 14. per diuersa regionum I 388, 1. e regione pontis II M 223, 14.
regius I 31, 14. 36, 2. 53, 6. 61, 8. 68, 11. — uestis regia (= imperatoria, *de Maximiano*) II M 206, 10. — regia (*subst.*) I 229, 8.
regnare in caelo I 36, 13. 37, 1. in terra I 44, 13. in Cypro I 682, 22. Iouem regnasse in terram I 685, 24. 686, 6.
regnum: in regnum uenire I 304, 6. aeternum I 147, 6. 365, 4. caeleste I 282, 22. 365, 16. 367, 7. caeleste ac sempiternum I 295, 3. in regnis caelestibus I 749, 16. dei I 760, 12. domini II M 190, 20. iustorum I 759, 13. sanctum I 665, 7.
regula I 221, 1. 458, 16. II 106, 2. philosophiam nominari regulam uitae I 220, 19. regulam tenere in *aliqua re* I 429, 12. 703, 21.
reicere de secundo loco in quartum II M 201, 23.
reiectio malorum II 103, 9.
relatiuum cf. qui.
relaxare II 32, 5. 54, 17.
relegare II M 198, 9. in (hunc orbem) I [603 adn. § 10.] 694, 19. II M 193, 6. 221, 9. in exilium II M 219, 19. [*cf.* II 8, 6 *adn. cr.*]
relegere I 389, 3 (*cf.* 10). 390, 19 (*cf.* 16).
religare: (*animalia quaedam*) in ea sunt religata regione II 8, 6 (*cf. adn.*). quod hominem sibi deus religauerit I 391, 4. hominem deo pietatis uinculis esse religatum I 753, 20. religauit deus hominem uirtutis sacramento II 61, 16. uinculo pietatis obstricti deo et religati sumus I 389, 2.
religio: uinculo pietatis obstricti deo et religati sumus: unde ipsa religio nomen accepit, non ut Cicero interpretatus est, a relegendo I 389, 1—391, 6. *item* I 753, 20. melius id nomen Lucretius interpretatus est, qui ait... I 391, 6 ss. religio id est summa pietas I 278, 12. *cf.* I 514, 10. 725, 12. [diis cultum ac religionem exhibere II M 213, 8.] religio dei I 161, 17. 162, 13. 242, 7. 250, 22. 416, 13. 446, 7. 463, 6. 472, 8. 562, 15. II M 177, 17. 184, 22. dei singularis I 546, 22. dei ueri I 275, 7. 277, 22. sancta (dei) I 286, 1. 306, 12. II M 201, 9. diuina I 304, 13. 421, 3. uera, falsa *cf. Ind. rer.* Iudaica I 343, 9. eorum (*sc. gentium*) I 122, 19. religio cultus I 92, 11. religiones I 5, 24. 19, 3. 56, 10. 64, 14. 77, 10. 88, 21. 89, 5. 103, 14. 107, 11. 122, 20. 123, 14. 272, 23. *al.* multiplices religiones, sed ideo falsae, quia.. I 204, 21. publicae I 45, 14. II 96, 12. II M 185, 24. Romanorum I 72, 5. religiones *idem quod* religiones falsae: I 76, 15. 103, 11. 174, 3. 144, 14 (multae et uariae). 274, 5 (uariae). 272,

23 (uniuersae). 275, 3 (huiusmodi). *al.* religiones deorum I 64, 1. 95, 5. 105, 12. 123, 8. 405, 3. religiones falsae I 25, 7. 94, 5. 105, 21. 204, 21. 273, 7. 283, 4. II 69, 15. *al.* prauae I 28, 5. 304, 1. 489, 9. ineptae I 89, 10. religiones = res sacrae I 109, 14. 114, 6.
religiose I 19, 11. religiosius I 431, 20.
religiosus: eos qui publicos et antiquos deos colerent, religiosos nominabant I 391, 14. nos autem religiosi (sumus), qui uni et uero deo supplicamus I 391, 20. nec sapientes nec religiosi I 282, 17. pios et iustos et religiosos se putant I 728, 26. religiosus cultus I 264, 4. religiosa sapientia I 712, 15. 16. religiosior I 440, 14. cultus religiosissimus I 433, 8. haec Ceres religiosissima I 112, 21.
relinquere: Moyses in Deuteronomio ita scriptum reliquit I 345, 2. *aliquid* incertum I 581, 16. inexpertum II 24, 3. atomi nullam positionem relinquunt quam non experiantur II 91, 24. si quid reliqui (*genet.*) reliquerant II M 216, 5.
reliquus *cf.* mens relinquere.
reluctari ne uerbo quidem I 469, 20. *alicui* I 206, 22. 551, 7. 566, 24. II M 186, 8.
remeare I 255, 15. 649, 17. 721, 3.
remigrare I 447, 17. II 13, 4.
remissio (= *inpune dimittere*) malorum (*masc.*) I 736, 17 (*cf. adn.*).
remittere peccata *alicui* I 532, 7. ultionem deo I 469, 20.
remordere I 551, 15.
remotus a I 113, 22. 154, 18. II 7, 4. *al. superlat.* I 182, 5. a I 266, 14. 528, 11.
remouere se ab *aliqua re* I 225, 5. 246, 11. 518, 10.
ren *cf.* rien.
renasci I 655, 15. 23. 715, 10. II Ph 139, 63. denuo in carne I 309, 3. semper modo in homine modo in pecude modo in bestia modo in uolucre (*de animis*) I 624, 8. in pecudibus I 752, 14.
renuere II 115, 11.
renuntiare (= nuntium referre) *alicui* I 125, 23. irritas preces II M 221, 15. (= abicere) *alicui rei* I 2, 6. 388, 19. 584, 1. 743, 4. ipsi sibi renuntiant seque hominum nomine abdicant I 98, 13.
reparare: ut reparetur nouus sanguis I 436, 5. ad reparandos homines I 151, 16.
rependere (dep- *?*) II 11, 6.
repensante deo I 585, 22.
repente *saepe*, *uelut* I 127, 18. 188, 19. 237, 10. 309, 18. 330, 13. 360, 15. 367, 9. II 58, 16. 84, 12. M 175, 8. 181, 5.
repentino (*ap. Minuc. Fel.* inopinato) I 46, 19.
repentinus I 589, 2.
repercussu (*subst.*) II 29, 1.
repercutere II 50, 16. M 211, 9. 234, 7.
repere humi pecudum modo II 121, 2.
reperiri *c. dupl. nomin.* I 79, 10. 185, 12. 285, 16.
repertor I 70, 16. 18. 216, 8.
repetere: percussos repeti (= iterum percuti) iubent I 558, 2.
repleti inuidia I 717, 3. repleto anno II M 191, 9. officio II M 174, 7.
reponere galeas capitibus II M 227, 10. (*in futurum*) cibos I 202, 12. pecuniam in thesauro iustitiae I 545, 2. deos in quorum numero

reponemus? I 99, 21. mentes emotas in pristinos sensus reponebat I 384, 18. furiatis mentem propriam reponebat I 716, 25. fides quam reponit paenitentia I 440, 15. pro aegritudine aliquid reponendum fuerat I 538, 21.
reposcere rationem uitae I 575, 14.
reprehensibilis I 390, 9.
reprehensio I 185, 14. 246, 12. 528, 3.
reprehensor II 11, 2. 121, 22.
se reprimere I 537, 9. II 117, 7.
reprobare I 313, 3. 722, 1.
repugnans I 156, 17. 194, 21. II 12, 16. 71, 2. 106, 9. 13. repugnans et absurdum I 120, 23. repugnantius II 83, 11.
repugnantia I 406, 16. rerum II 15, 6. sententiarumque I 242, 2.
repugnare I 10, 10. naturalibus telis *alicui* II 7, 22. repugnantia sibi dicit I 17, 9. dogma sibi ipsi (ipsum *BRH*) repugnans seque dissoluens I 189, 12.
repurgare I 330, 20. 379, 2.
reputanti mihi cum animo meo I 274, 3.
requies: requiem I 3, 22 (laborum). 637, 2. II 40, 2. 100, 3. [sine ulla securitatis requie II 61, 16 adn. § 1.] in lecto suo requiem uitae accepit II M 201, 6. requies a (laboribus) I 629, 26. 632, 9. 758, 5.
requiescere: postquam Dauid cum patribus suis requieuisset I 324, 3. requiescet orbis I 646, 8. quo (die deus) ab operibus suis requieuerat I 629, 8.
requirere *aliquid* I 2, 16. 19, 18. 34, 17. 123, 5 (*cf.* 6). *al. sequ. interrog. indir.* II 86, 15. ab his I 310, 12. de *aliqua re* II 98, 5. 156, 4.
res rem sequitur I 63, 16. id quod res habet I 28, 3. id quod res est I 441, 7. in eo paene res fuit ut II M 201, 11. quies aut somni res est aut mortis II 110, 9. ab re <non> est si—exponam II M 173, 5. re uera II M 206, 1.
resanare I 364, 5. 477, 11. 716, 21.
resanescere I 404, 24.
rescissis uulneribus I 575, 16. actis II M 177, 12. *sim.* II M 172, 4.
rescripta principum I 436, 11.
resecare consequentia II 73, 14.
reserare portas II M 207, 3.
reseruare I 151, 16. 160, 19. 493, 2. 548, 17. II M 175, 11. 207, 3.
residēre II Ph 143, 122. penes quos religio dei resedit I 161, 17.
residĕre I 25, 11 (*coni.*, respondens *codd.*). II 116, 7. in regno I 415, 19.
residuus I [22, 7.] 333, 7.
resignare inferos I 313, 14. uitam decursam I 379, 12. quorum mors resignata est I 655, 7.
resiliens in uocalem spiritum uentus II 51, 1.
resipiscentia: Graeci melius et significantius μετάνοιαν dicunt quam nos Latine possumus resipiscentiam dicere I 572, 11.
resipiscere I 572, 12. 749, 3. II 123, 4.
resistere (= subsistere) aut excurrere II 24, 13. in extremo gradu II 74, 2. ut sol resistat a cursu suo I 758, 12. citra hoc opus homo resistit II 60, 18.
resoluere galeas II M 227, 2. resolui in terram I 609, 23. corpus resoluitur in quietem II 58, 13. resolui in gaudium et lasciuiam I 702, 18. resoluunt oculos in lasciuiam II 79, 6. oculis in lasciuiam resolutis I 202, 8. rursum in eadem rescluuntur II 86, 8.

respectum habere *alicuius rei* I 738, 9. respectu *alicuius rei* I 48, 21. 528, 22. sine (ullo) respectu *alicuius rei* I 80, 16. 544, 19.
respicere: (deus) tandem respexit in terram (= eius miseritus est) II M 237, 5.
respirare II 39, 9. *translate*: nulla respirandi facultas II M 209, 3.
respondere *de oraculo* I 25, 13. ad omnes sectas II 70, 15. responderi nihil posse, quominus I 215, 10. ait non respondere sacra II M 184, 15. adsumptionibus eorum non respondente ratione I 586, 11. quorum exitus respondeant ueritati I 697, 1. (dei) filium uirtuti patriae respondentem I 712, 20. progeniem cuiusque sexus ad imaginem respondere maternam II 45, 1.
responsio I 370, 19.
responsum (= oraculum) I 79, 18. responsa uatum I 458, 18. II 59, 4.
respuere I 86, 11. 208, 4. 284, 13. 305, 4. 529, 18. 556, 4. 624, 21. 652, 7. 741, 11.
restare: restat ut I 197, 1. 555, 15. II 123, 7. quid (nihil) (aliud) restat nisi ut I 117, 2. 208, 9. 634, 10. restat *c. inf.* I 581, 7.
[restaurare I 658, 11 *codd. quid.* 668 adn. § 15.]
restinguere I 5, 19.
restituere oculos in pristinum aspectum I 330, 17. rursus in uitam I 654, 2. rursus ad uitam I 653, 17.
restricti (dentes) II 36, 5.
resumere II M 202, 26. 228, 8. spiritum (= uitam) I 382, 13.
resurgere I 301, 14. 22. 313, 14. 362, 4. 13. 652, 14. II M 174, 1. ad uitam (perennem) (ad poenam) I 616, 15. 760, 13. ab inferis I 362, 3. 382, 10. 654, 13.
resurrectio I 313, 20. 349, 17. 363, 3. mortuorum I 714, 2.
retardare II 20, 15. ab *aliqua re* I 404, 10. retardari quominus I 528, 23.
retentare II M 200, 17.
retentio I 518, 16.
reticere *aliquid* I 142, 7. II 74, 3. II M 237, 3.
retinacula II 25, 4.
retinere adsensus (*sc.* suos) I 268, 17.
retorquere II 44, 4. in homines conuicia I 426, 14.
retrahere se ab erroribus I 28, 5. *cf.* pallium.
retribuere iniuriam I 705, 8. nocenti quod meretur II 111, 7. uicem *alicui* I 550, 21.
retributio I 551, 15.
retro II M 204, 14.
retrorsus (-um *S*) I 18, 17. retrorsum II 32, 4. M 195, 7.
retrouersus I 63, 11.
retundere I 6, 18. 386, 9. 498, 2.
reuelare I 48, 15. 129, 2. *de deo uel Christo* I 5, 3. 278, 1. 297, 5. 312. 8. 313, 13. 379, 13. 447, 20. 547, 5. 583, 4. 711, 20. II 68, 3. aperiri testamentum (*sc.* legem Iudaeis datum) id est reuelari I 364, 14. deus reuelauit se nobis I 737, 4.
reuelatio (*diuina* imminentis boni aut mali) II 59, 9. sicut docet Iohannes in Reuelatione I 713, 18.
reuellere II M 186, 19. 197, 14. 221, 17.
reuerentia I 466, 15. II 18, 9. [diuinitatis II M 229, 2.]
reuereri I 639, 18.
reuerti I 162, 16. II 32, 18. reuersura sit I 613, 6. reuersus II M

183, 15. eo reuerso I 100, 8. rursus reuerti I 752, 15.
reuincere I 403, 8. *aliquid* I 178, 15. II 123, 10. *aliquem* I 25, 9. 121, 15. 336, 1. 398, 16. II 63, 20. crimine adulterii I 748, 14. in *aliqua re* I 182, 9. erroris I 585, 27.
reuirescere I 652, 1.
reuiuiscere I 638, 18 (reuiuesc- *codd. quid.*). 671, 17 (reuiuesc- *omnes codd.*).
reuocare ad bonam mentem I 462, 9. ab errore ad rectiorem (ueram) uiam I 5, 16. 405, 17. (= in uicem inuitare) I 525, 5.
reuolare II M 206, 20.
reuoluere quidquid est litterarum I 87, 3. deorsum I 173, 18. ut ad nihilum omnia reuoluantur I 606, 4. ad unum omnia reuoluuntur I 17, 8. ad corpus reuoluti sunt I 211, 24. cum superi ad inferos reuoluantur I 38, 9. eo inprudentes reuoluuntur I 539, 19. reuoluuntur inprudentes ad id quod negauerant I 61, 20. eodem reuoluetur. ut dicat I 139, 23. eodem reuoluitur res, ut I 9, 7. ad infantiam denuo reuoluti II 35, 11. denuo ad uterum reuolui I 655, 15.
reus uoti I 248, 1.
rex: *de imperatoribus Romanis ut uid.* I 385, 5. ueteranus rex (Diocletianus) II M 195, 13. reges sacrificuli I 463, 9. rex (apum) I 202, 19. 677, 6. II 95, 12.
rictus I 202, 8. 425, 7. II 79, 5. oris II 35, 1.
ridere *aliquid* I 87, 6. 20. *al. c. acc. c. inf.* I 77, 13.
ridicule insanire II 9, 15.
rienes ait Varro ita dictos, quod riui ab his obsceni umoris oriantur II 48, 23. — II 43, 9.
rigentes II 29, 10.
rigidus II 37, 1. deus hominem rigidum (*i. e.* erecto statu) figurauit I 174, 1. *sim.* I 98, 18. II 27, 14.
rigor durissimus II 88, 1. rigores I 140, 13. inhumanae uirtutis rigor I 516, 2.
rimulae cauernarum II 31, 4.
rite I 56, 11. 264, 7. II 100, 19.
ritus I 80, 1. 84, 12. 116, 7. 479, 8. 15. II M 196, 16. *al. c. gen.* (immolandorum hominum) I 79, 14. 92, 13. 278, 8. *plur.* sollemnes I 84, 14. 279, 20. annui I 92, 7. de ritibus sacrorum I 688, 16. ritu *alicuius (rei)* I 65, 12. 518, 13. 695, 12.
riuales I 224, 3.
riuulus: qui de schola Platonis tamquam riuuli diuersas in partes profluxerunt II 83, 4.
riuus I 88, 6. 129, 10. 282, 14. 15. 297, 16. 392, 10. 13. 577, 14. cruoris II M 210, 15. tenuis in nobis facundiae riuus est II 64, 15.
robigo (*codd. quid.* rub-) I 74, 22. 747, 2. thesauros deo custodi credere, ubi non furem — timeas, — non robiginem I 531, 10.
roborare I 270, 14. 420, 20. [602 adn. § 6.] 716, 20. roborari uiribus I 330, 13. II 47, 3.
robur summum aetatis II 11, 4. animi II M 190, 8.
robustus (= matura aetate, *oppos.* senes infantes adulescentes) I 229, 18. iam aetate robustus II M 235, 12. robusta uox II 46, 2.
rogare: quotiens rogaris (*ab egentibus*) I 532, 12. = precem facere: te (summe deus) rogamus II M

226, 18. 19. ut per omnes deos pro uita eius rogaretur II M 191, 10.
rogus I 681, 23.
ros II Ph 136, 22. roris purifici perfusio (= baptismus) I 329, 18. rores minutissimi II 88, 11. ambrosii II Ph 143, 111.
roseus II Ph 137, 36. 145, 142.
rostra I 551, 23.
rotunditas I 255, 23. 256, 9. II 28, 7.
rubere II Ph 144, 128. 132.
rubescere II Ph 137, 35.
rubigo *cf.* rob-
rubor II 74, 24.
rudimenta iustitiae I 388, 19. uirtutis I 371, 20.
rudis I 14, 20. 88, 2. 101, 2. 401, 16. litterarum II M 198, 13. rudibus paene uerbis II 4, 2.
ruere quacumque inprobitas prouocarit I 551, 8. cupiditate in uenena et in ferrum ruente I 76, 6. in uoluptates corporis I 193, 4. *sim.* I 565, 6 (auidissime).
ruina maiore ceciderunt II M 172, 12. ruinae I 108, 19.
ruinosus I 590, 21.
rumor populi I 198, 20.
rumpere pacem II M 177, 20. rumpitur uita in medio cursus sui spatio II 14, 16.
rursus *saepe, uelut* I 10, 2. 27, 10. 128, 8. 145, 5. 289, 5. II 20, 17. 32, 7. 39, 8. 58, 7. 124, 14. M 181, 9. 188, 7. 205, 22. *codd. quid. uel omnes* rursum I 51, 2. 160, 21 (russus *V*). 572, 1. 303, 2. 334, 10. 616, 16. 634, 5. 651, 7. II 22, 2. 86, 8. 87, 3. 99, 5. 122, 15. 127, 2. *al.* deinde rursus I 313, 6. II 122, 5. *abundat apud uerba (quae cf.)* recidere reddere redire resoluere restituere reuerti.
rutilus II Ph 145, 139.

Sabbati dies I 629, 9. in sabbato I 717, 27. sabbatis non uacare I 343, 6.
sacellum I 78, 9.
sacer: scriptura sacra I 285, 17. 406, 6. sacrae litterae I 704, 3. 755, 11. ueritatis I 228, 2. uoces (= scriptura sacra) I 158, 19. prophetarum I 297, 18. res I 112, 2. carmina I 20, 5. publica sacra I 81, 11. *cf. Indic. rer.* sacra.
sacerdos: sacerdotes maximi II M 215, 4. *femin.* I 91, 13. 427, 7. II Ph 138, 57.
sacerdotium augurale I 58, 8. maximum (*in ecclesia Christiana*) I 395, 10.
sacramentum I 302, 3. 402, 19. 406, 12. 660, 19. caeleste I 426, 6. crucis I 724, 7. dei I 409, 14. 509, 8. diuinum I 107, 1. 608, 1. 652, 22. hominis I 174, 18. 454, 14. 590, 15. 596, 13. II 62, 1. ignis et aquae I 145, 18. mundi I 590, 15. natiuitatis suae (*sc. hominis*) I 272, 20. diuinae religionis I 421, 2. uerae religionis I 5, 2. 295, 12. ueritatis I 165, 9. 320, 2. uirtutis II 61, 16. sacramenta Iudaicae religionis I 343, 9. inuiolati cubilis I 748, 8.
sacrare: non sacranda. sed execranda I 687, 11.
sacrarium dei I 148, 1. caelestium litterarum I 756, 2. ueritatis I 590, 11. sacraria I 696, 3.
sacrificare *alicui* I 97, 14. 666, 17. *al.* non alieno, sed suo cruore I 81, 16. dapibus II M 185, 5.

sacrificium uerum dei I 733, 21. *cf. Indic. rer.*
sacrificuli (reges) I 463, 9.
sacrilegium I 85, 9. 109, 3. 110, 14. 111, 6. 10. 22. 113, 20. 114, 1. *al.*
sacrilegus I 43, 4. 111, 19. 112, 1. 5. 114, 5. *al.* sacrilegae litterae I 411, 8.
sacrosanctus I 558, 19.
saecularis uita I 378, 22. 448, 16. 722, 20. imperitia I 474, 24. saeculares prophetae I 630, 18.
saeculum *sensu spatii temporis*: hoc saeculo I 654, 16. priore II 126, 5. ueterum saeculorum status I 424, 2. ueteribus saeculis I 661, 1. tot saecula I 62, 10. 654, 12. omnia I 379, 11. multis post saeculis I 138, 15. *de aeternitate*: ut pacem in saeculum confirmet (deus) II M 237, 10. (deus) solus a saeculis fuit, ut erit in saecula I 313, 18. = *tempus quoddam cum omnibus suis rebus*: conueniens deo pium saeculum I 46, 1. uetus illud saeculum I 419, 10. aureum saeculum *cf. Indic. nomin. s.* Saturnus. — saecula = *tempora mundi, mundus*: propinquante saeculorum fine I 610, 23. *item* hoc saeculum (= hic mundus) I 492, 11. 631, 24. 714, 1. *item* saeculum (*om.* hoc): (adpropinquante saeculi termino) I 301, 9. 755, 23. 757, 21. ex hoc terrestri saeculo (in hoc mundo) I 630, 14. — hoc saeculum = *hic mundus cum peruersitate et malitia sua*: (iniustum hoc saeculum) I 585, 29. 380, 11. 655, 8. docti (et principes) huius saeculi I 401, 6. 402, 21. *item* saeculum (*om.* hoc): saeculi minae atque terrores I 546, 4. eloquentia saeculo seruit I 401, 8. triumphato saeculo I 748, 1. cum suis terroribus II M 189, 24.
saepe: quam saepe —! I 18, 4. (saepe—saepe II 157, 2.)
saepenumero I 96, 8.
saepimenta corporis II 13, 4.
saepire custodia I 108, 18. 141, 24. se latibulis II 8, 1. diuinis oculis nihil saeptum est I 168, 19.
saeptum II 33, 1. 34, 19. *plur.* II 36, 4. saepta grauis huius corporis II 53, 14.
saeuire: ad saeuiendum feras natas esse II 23, 23. si senserint serui dominum suum saeuire II 116, 2. per totum orbem ferreis dentibus saeuit I 434, 10. bellum (fames bella *al.*) I 76, 6. 122, 5. 126, 19. 334, 10. 637, 4. hieme saeuiente II M 191, 3. 225, 4. in *aliquem* I 69, 18. uis furoris in cerebrum II 32, 11. uirus in eum II M 234, 10. aduersus *aliquem* efferate I 470, 2.
ad saeuitiam ferae gignuntur I 704, 9.
saeuus: tempestas I 97, 4. II 74, 21.
sagina I 483, 13.
sagittarii II M 221, 1.
salaciora animalia II 49, 14.
saltator II M 194, 4.
saltatu inhonesto tripudiant I 87, 8.
saltem (-im) I 233, 4. 253, 6. 369, 15. 382, 2. 701, 22. II M 199, 18.
saltum capere (= salire) II 48, 16.
saltus (*locus*) II 5, 12. Ph 139, 68.
saluare I 329, 18. II 75, 14.
saluator I 311, 3 (*cf.* salutaris). 312, 1. 713, 21.
salubritas praeceptorum I 423, 2.
salubriter I 286, 2. 396, 18. 536, 14. II 157, 23.

salus: saluti esse *alicui* I 383, 19. 22. *sensu ecclesiastico saepe*: (Christum) pati pro salute multorum I 349, 5. una salus in hac doctrina posita I 272, 1. portus salutis *cf.* portus. spes uitae et salutis I 396, 11. 761, 1. agitur de uita et salute I 396, 12. uia salutis I 311, 10.
salutare II Ph 146, 152. eum quasi regem I 350, 11.
salutaris I [4 adn. § 13.] 304, 14. aqua I 671, 14. maxime salutare II 129, 3. Iesus Latine dicitur salutaris siue saluator I 311, 3.
salutifer I 311, 4.
saluus: qui saluos (nos) facit I 735, 13. salua *aliqua re* I 103, 2. 461, 19. 492, 15. II 130, 16.
sanare I 33, 16. 68, 2. 538, 7.
sanatio I 749, 7.
sancire (legem *sim.*) I 345, 10. 518, 8. II 111. 5 (*alicui*). sibi I 417, 8. 510, 9. sacramento ignis et aquae nuptiarum foedera I 145, 19. de religione ita sanxit I 59, 14. sanctum est ut I 689, 23.
sancte uidere alienam mulierem I 576. 10. sanctissime iurare I 38, 1.
(sanctificatio II 157, 10.)
sanctio [II M 233, 11. 16.] haec fuit prima eius sanctio sanctae religionis restitutae II M 201, 9.
sanctitas I 498, 7.
sanctus: nihil sancti habere I 736, 10. sancti I 760, 1. sancti uiri I 12, 12. 471, 14. sanctissimus adulescens II M 193, 19. [sanctissime imperator I 668 adn. § 11.] *cf.* ciuitas litterae religio scriptura.
sane I 7, 24. 33, 17. 403, 2. 510, 16. *al.* quanto sanius faceret I 244, 9.
sanguinarius I 81, 21. 434, 2.
sanguis: efferitas a Romano sanguine aliena II M 182, 19. addixit sanguinem suum (= liberos suos) uel ad seruitutem uel ad lupanar I 559, 10. *cf.* cruor inquinare.
sanitas I 87, 20. 331, 7.
sanus: sani et sobrii II 32, 1. sanis ac patentibus oculis I 176, 6. homo sanus iustus I 576, 13.
sapere I 7, 19. 200, 21. 277, 2. 278, 21. 279, 2. II 10, 14. *al.* in sapiendo I 279, 3. ut in hoc plus sapiant II 80, 8. sapere id est ueritatem quaerere I 125, 4. nihil (nisi terram bonaque) I 480, 9. 483, 2. 512, 5. si quid (sapimus) I 82, 9. 429, 4. *cf.* sentire.
sapiens *cf. Indic. rer.* — *abl.* sapiente I 741, 15. sapiens (*neutrum*) ex bruto numquam potest oriri I 136, 14. in ueritate sapientior I 400, 12.
sapientia *cf. Indic. rer.*
saporem capere II 36, 13. trahere II 36, 17.
saporae merces I 227, 16.
sarcinae I 585, 7. II M 183, 13.
sata II 100, 21.
satelles *fem.* II Ph 137, 33. satellites diaboli I 163, 6. 695, 19. II M 189, 24. inpiae iussionis I 434, 16.
satiare oculos suos I 558, 6. satiatus epulis I 83, 7. uita I 114, 1. satietas I 205, 10. 614, 20. usque ad satietatem uentris I 434, 3. inpudicorum luminum I 73, 19.
satiricum carmen I 108, 7.
satis I 26, 7. 533, 12. *al.* unius testimonium satis non sit II 125, 7. quorum testimonia nobis satis sunt II 123, 17. satis est *c. infin. praes. act.* I 100, 1. 262, 7. 384, 13 419, 20. II 61, 10. *c. infin. praes. pass.* I 711, 9. satis sit *c. infin. perf. act.* I 256, 23. nobis

satis est quod—confessus est I 28, 2. nec satis fuit quod — redderet, nisi etiam — suscitaret I 331, 5. (non) satis est si *c. coniunct.* I 473, 3. 748, 6. II M 185, 14. satis est homini ad prudentiam, si — intellegat I 114, 21. nec satis fuit ad ultionem quod II M 177, 5. nec satis putant si moriantur I 726, 2. satis huic parti faciamus I 581, 21. religioni atque officio suo satis facere I 580, 12. cui satis fieret II M 208, 15. ut prò (facinore suo satis faceret hosti) I 441, 18. II M 212, 7. *sensu ecclesiastico*: satis deo facere I 348, 1. 571, 14. satis facere deo I 440, 11. *item om.* deo I 580, 7. 728, 11 (uenia satis facientibus non negatur). — satius est *c. infin. praes. act.* I 109, 15. 575, 15. *item* non satius est —? I 81, 20. *item* quanto satius est (sit) I 468, 2. 492, 9. 692, 10. non satius fuerat —? *c. acc. c. inf.* I 707, 9. satius est ut se—contineat quam—corrumpat I 559, 21.

satisfactio II 122, 19.

sator omnium deorum Saturnus I 94, 2.

satura: Pescennius Festus in libris historiarum per saturam refert I 81, 1.

saturari I 303, 5. 333, 6. 702, 18. II 110, 13. cibo caelesti I 671, 13. annis I 50, 9.

scaena (= theatrum) I 742, 14. *item* scaenae I 560, 3. scaena (= pars fabulae) primarum scaenarum actiones II 156, 11. scaena secunda II 156, 8. scaena (= insidiae) conponitur II M 207, 13.

scaenici ludi I 561, 16. artes I 562, 6.

scapulae II 21, 5. 37, 2.

scatere II M 211, 20.

scelerate: sceleratius I 70, 1.

sceleratus I 79, 10. sceleratius I 427, 16. magis scelerati I 431, 21. sceleratissimi I 436, 8.

schola I 189, 6. 221, 20. 404, 3. 624, 12. 676, 7. II 72, 1. 83, 4.

sciens *cf.* scire.

scientia *cf. Indic. rer.*

scilicet I 19, 19. 35, 2. 56, 9. 57, 10. 69, 3. 72, 12. 114, 2. 118, 10. 143, 1. 454, 5. 426, 16. *al.*

scindere I 360, 15. II M 224, 11. scindentur montes I 760, 7. populus dei scissus est I 394, 13.

scintilla: cuius (ueritatis) ille ne scintillam quidem unam uidisset aliquando I 405, 15. scintillae luminum II 31, 14.

e scirpo imagines I 80, 2.

scire *absolute* I 186, 23. deum I 270, 8. 499, 11. 649, 6. 749, 23. uirtutem I 271, 6. militiam, rem publicam II M 195, 17. ex I 431, 16. *c. inf.* I 431, 16. scit quia—est (*pro acc. c. inf.*) I 564, 13. sciens esse debet I 187, 2. sciens *aliquid* I 509, 8. 573, 2. dominum II M 184, 8. *c. gen.* I 116, 23. 607, 1. 700, 26. = uolens I 165, 2. 337, 19. 532, 21. 583, 15. 599, 23. 708, 4. prudens et sciens I 103, 22. 527, 6.

scius: daemonas grammatici dictos aiunt quasi δαήμονας id est peritos ac rerum scios I 163, 13. eos prudentes et scios mendacia defendenda suscipere I 256, 18.

scortum I 544, 22.

scribere: *de scripturis* scribsit scribtum *cf. ad* I 14, 18. 42, 47. — libros ad *aliquem* I 20, 11. 150, 2.

eandem materiam mordacius I 405. 22. ut scriptum legimus II M 173, 9. scriptum inuenitur apud Esaiam I 351. 10. in Graecis scripturis I 294, 14. in Deuteronomio (Moyses) ita scriptum reliquit I 345, 2. populum heredem I 73, 1. animalia scribebantur (*a censitoribus*) II M 198, 20.
scriptitare I 21, 3.
scriptor satirici carminis I 108, 7. elegiarum I 124, 4. caelestium hymnorum I 713, 15. diuinorum hymnorum I 298, 1. antiquarum rerum I 45, 5. 148, 17.
scriptum: scripta caelestia I 741, 8.
scriptura = scriptura sacra: I 364, 15. 412, 8. *item* scripturae I 722, 2. II M 174, 3. 186, 20. eorum (*sc.* Iudaeorum) I 719, 22. quaedam Graecae scripturae (*sc. sacrae*) I 294, 13. scriptura sacra I 285, 17 (sancta *BH*). 406, 6. sacrae scripturae I 722, 19. arcana sacrae scripturae I 629, 7. scriptura sancta I 401, 6. scripturae sanctae litterae I 364, 6.
scrutari I I 141, 1. 630, 18. II 7, 4. M 217, 8.
scrutator rerum futurarum II M 184, 7.
sculpserunt de marmore I 693, 5.
scurra I 247, 11.
scutarius II M 195, 14.
scutum *cf.* gladius.
se (sui sibi): *pro formis pronominum* ille is ipse: haec (uirtus) hominem sibi reddit I 552, 17. ut (uirtus) uoluptatem egredientem fines sibi datos coherceret I 556, 17. cum faceret (Homerus) in muris adsidentem Priamo Helenam cunctos Graeciae principes recognoscere, solos autem se fratres suos requirere I 34, 15. uiperam ferunt exustam in cineremque dilapsam mederi eiusdem bestiae morsui. quanto melius fuerat eam prorsus non esse quam remedium contra se ab ea ipsa desiderari II 102, 1—4. *cf. etiam* quae postquam uitae iam mille peregerit annos ac se reddiderint tempora longa grauem II Ph 139, 60. *cf.* propter (se). *genetiuus* sui *pendens a substantiuo* I 6, 5. 55, 22. 111, 7. 121, 18. 350, 2. 414, 8. 454, 25. 457, 13. 469, 18. 552, 13. 565, 11. 600, 23. 621, 19. 21. 623, 16. 691, 14. 697, 2. 749, 2. II 8, 5. 117, 8. 127, 12. Ph 146, 168. [M 230, 7.] — se sibi *pro pronomine reciproco cf. reciprocum et* inuicem mutuus. — *formae* se sibi *coniunctae cum formis possessiui* suus: suis per se uiribus niti I 199, 3. omnes animantes suis ex se pellibus texit (deus) II 7, 9. qui suo sibi gladio pereunt I 267, 2 (*cf. Terent. Ad. V 9, 35*). qui deo—sua sibi opera praetulerunt I 115, 12. *cf.* semet (sibi)uelle. sese II Ph 146, 155.
secabilis I 706, 25. II 85, 20.
secare: secuit I 126, 1. sectis umeris I 81, 16. 689, 7. secant (*medici*) II M 210, 9.
secedere: secedit anima I 620, 3. secessurus orandi gratia I 334, 2. a potioribus uicti secedunt I 395, 11. secedere ad *aliquem* I 343, 10. adeo longe ab hominibus secessit humanitas I 557, 18.
secernere se ab *aliquo* I 518, 13.
secessus animae I 620, 6.
secretarium II M 188, 24.
secretus: intra conscientiae secreta I

347, 16. secreta mentis diuinitati patent I 132, 18.
secta I 139, 6. 184, 8. 12. 185, 10. 11. 218, 15. 220, 16. 394, 19. 444, 4. 587, 19. 606, 12. 16. 607, 7. 701, 6. 11. 702, 4. II 4, 11. 70, 15. 94, 2. [M 212, 15.] omnes mendaciorum sectae I 396, 21.
sectari I 238, 21. 320, 12.
sectator I 380, 8. 384, 19. 424, 13. 640, 1. 743, 10.
secundum *c. acc.* I 143, 22. 170, 11. 343, 13. 350, 8. 519, 6. 10. 661, 18. 751, 17. *al.* secundum naturam I 195, 15. 20. 550, 16. *cf.* caro. secundum fidem omnia litteris mandare II M 236, 13.
secundus: secundo populi rumore I 198, 20.
secure: securius I 425, 14.
securis: in nomine uicennalium securem alteram (prouinciis) inflixit (*coni.*, affi- *cod.*) II M 208, 12.
secus: quod sit secus I 748, 19. quod longe secus est I 582, 9. II 49, 2.
sed: sed enim I 748, 23. II M 177, 20. sed et I 6, 21. 86, 1. 296, 5. 332, 5. 387, 16. 687, 6. 756, 9. II 100, 17. *al. cf. etiam* non (tantum — sed et). — sed tamen I 14, 18. 23, 5. 53, 3. 100, 4. 111, 20. 121, 6. 123, 16. 294, 14. 309, 5. 316, 10. 368, 16. II 26, 13. 98, 3. *al.*
sedare famem I 434, 3. sitim I 5, 19. sedato animo esse II 113, 16.
sedatio I 498, 10.
sedere: sedet iudex I 548, 20. qui si iudices sedeant I 427, 18. *item* sedebat ipse II M 188, 1. sedere in tenebris I 367, 4. ad pedes *alicuius* I 32, 16. ad dexteram dei I 721, 14.
sedes (*pars corporis*) II M 211, 7. 18.
seductio corporis animaeque I 156, 1.
sedulo I 583, 6.
se segregare ab *aliquo* I 370, 4.
semel: semel per singula tempora mensum II Ph 137, 27. uno semel impetu I 260, 16. 411, 13. *sim.* II 39, 4. semel = semel in perpetuum I 210, 21. 440, 20. II 13, 4. 17, 2. 118, 25. bis, semel (= primum) — deinde I 313, 5. non semel I 126, 8. 230, 11 (sed saepius).
semen genitale I 152, 3. masculinum II 43, 12. 46, 3. uirile II 44, 9. 18. femininum II 43, 12. 46, 3. semina = atomi *cf. Indic. rer.* atomi.
ex pari semente II 45, 6.
semet I 108, 21. 253, 24. 609, 11. 711, 5. suimet II M 234, 19. [sibimet II M 213, 2.]
semibarbarus II M 194, 9.
seminales uenae II 43, 10.
seminare I 738, 5. religionem per orbem terrae I 92, 11. *sim.* I 301, 22. 376, 2 (et uerbis et exemplo). 690, 22.
seminatores fallaciae I 406, 19.
seminium II 43, 7.
semipede adiecto II 156, 16.
semisse addito II 156, 15.
semita I 516, 16. animi I 272, 14. sensuum I 266, 4. 711, 15.
semiuirum eundem reddidit I 65, 5.
semiustus I 328, 4.
sempiternus est deus I 586, 26. sempiterna mors I 36, 23. 72, 4. 282, 23. 377, 10. 556, 19. *al.* poena I 27, 14. supplicium I 173, 2. uita I 143, 3. 207, 25. II 63, 8. in sempiternum I 408, 3. 613, 4. 760, 12.

seruant I 305, 6. coronam (Ariadnae) inter astra signauit I 682, 15. = *significare, ostendere*: quod optime poeta signauit I 98, 8. totam rationem breui circumscriptione signemus I 603, 1.
[signifer orbis I 160, 4.]
significanter I 509, 8. significantius I 498, 15. 572, 9.
significantia I 377, 20. 380, 3. nominum I 391, 2.
significare gestu I 674, 3. nutibus uoluntatem suam I 516, 12. huius circumcisionis figura erat significans nudandum esse pectus I 347, 10. domum Iuda non Iudaeos significat (Hieremias) I 366, 8. lignum crucem significat (Hieremias) et panem corpus eius I 358, 4.
signum = *crux*: signum ueri et diuini sanguinis I 384, 10. passionis I 385, 1. 724, 28. inmortale I 386, 5. II M 184, 10. (hoc) signum I 384, 14. 385, 7. 724, 25. 26. signum caeleste (= *monogramma Christi*) II M 223, 18. splendentibus signis astrorum I 142, 20. signa imbrium futurorum ac tempestatum I 186, 15. signa et prodigia facere I 639, 3. signa *militaria* II M 202, 24. 204, 10.
silere uentum iussit I 334, 11.
silex II 86, 2. 5.
similis: non est similis comparatio animalis et mundi I 121, 6. simili modo I 118, 24. II 127, 1. simili ratione qua II 54, 12. *c. dat.* I 18, 15. 23. 32, 1. 46, 13. 100, 16. 19. 117, 11. 152, 18. 189, 5. 202, 10. 243, 8. 256, 2. 282, 13. 18. 309, 3. 316, 11. 373, 18 (simillimus). 505, 18. 511, 11. 17. 543, 15. 553, 18. 604, 4. 611, 15. 651, 9. [668 adn. § 16.] 689, 15. 752, 18. II 19, 23. 20, 5. 21, 14. 28, 6. 29, 2. 30, 22. 44, 7. 19. 45, 11. 55, 21. 56, 5. 75, 17. 77, 25. 78, 20. 90, 17. 118, 6. 119, 6. *c. dat. substantinorum I declinationis* I 486, 17. 505, 14. 16. II 55, 2 79, 18. M 234, 9. *c. genet.* ueri I 46, 21. 182, 20. 246, 22. 505, 21. 654, 9. II 50, 13 (similior). 54, 6. 92, 20. ueritatis II 89, 16. sui I 129, 11. II 117, 13. 118, 15. simillimus suorum I 246, 13. simulacris hominum plane similibus I 108, 5. magistri sui II M 216, 5. ferociae ac magnitudinis suae II M 197, 5.
similiter I 351, 14. 365, 12. 393, 11. 594, 6. 611, 11. ueri similiter I 692, 26.
similitudo: in similitudinem *alicuius rei* I 152, 4. II 33, 11. similitudines in corporis filiorum sic fieri II 44, 16. ueri similitudo I 255, 5. II 73, 10.
simplex = *unus, singuli*: II 34, 8. uel de simplici duplex uel de duplici simplex II 34, 21. unus et simplex II 34, 3. 6.
simpliciter confiteri I 64, 17.
simul: uniuersa simul I 537, 2. = una: leones et uituli ad praesepe simul stabunt I 660, 11. et simul I 412, 21. et (= etiam) — simul II 83, 15. simul et I 410, 4. 468, 10. II 4, 17. 21, 10. M 183, 10. 192, 9 simul et—et— I 131, 2. 338, 8. 394, 1. 375, 13. 478, 8. II 7, 24. 33, 10. M 180, 1. et—simul—et I 118, 12. [602 adn. § 5.] II 75, 25. et—et—simul II 33, 8. operam simul atque industriam perdiderunt I 2, 10. simul ac II 29, 12. neque —et—simul atque I 2, 10. simul

cum (*c. abl.*) I 103. 22. 490, 13. 499, 15. 536, 10. 619, 19. II M 187, 19. cum filio simul et patrem colit I 394, 9.
simulac coepit I 75, 15.
simulacrum a similitudine nomen accepit I 100, 18. *sim.* quidquid simulatur I 175, 4—7. simulacrum non corporis, sed mentis ac morum I 72, 9. deus fecit sibi ipse simulacrum sensibile atque intellegens I 147, 8. simulacra diuinitatis ac numinis I 169, 10. mimi simulacris (adulteriorum) erudiunt ad uera I 560, 15. — simulacra (*deorum*) *saepe, cf. Indic. rer.*
simulare = simulacro effingere I 175, 6. imitatione I 117, 16. — *translate* simulatum numen I 129, 1.
sin I 121, 13. 123, 5. II 85, 19. sin aliter I 242, 9. sin autem I 492, 16. 550, 6. II 53, 2. sin minus II M 196, 25. sin uero I 373, 20. 518, 18. 541, 6.
sine ira esse II 123, 11. sine sensu I 119, 17. non sine causa I 440, 6. 452, 7. 476, 15. non sine flagitio I 33, 15. malo suo I 368, 17. — sine ulla *re* I 2, 17. 5, 4. 15, 18. 598, 1. 614, 24. 651, 22. *al.* — *cf.* aliquis.
sinere: siueris (*coni.*, sinueris *T*) I 727, 16. *c. acc. et inf.* I 727, 16.
singularis = unus: regimen singularis imperii I 634, 5. unius singularis (hominis) appellatio I 593, 16. singularis deus *saepe, cf. Indic. rer.* deus. — singularis rerum conditor I 398, 4. clarissimum ac singulare lumen (sol) I 114, 11 (*cf.* I 446, 24 unicum lumen. I 144, 7. sol licet sit unus *eqs.*). — nouus ac singularis II M 178, 22.
singularis numerus: Maxentianus = milites Maxentiani II M 224, 12. *cf. congruentia numeri.*
singuli: uniuersi per singulos (= singillatim) interimus I 151, 17. *de duabus rebus* I 491, 12. II 32, 6. sunt singularum singuli libri I 23, 1. *sim.* I 10, 25. singuli quique coetus I 396, 14. singula quaeque (membra) I 149, 16. 150, 13. 231, 16. singulis quibusque (moribus) I 228, 15. 516, 13. in singulis quibusque fingendis II 22, 16.
sinister: sinistra I 487, 5. II 43, 14. 44, 4. 46, 3. [= sinistra manus I 130 adn. § 2.] sinistrae II 34, 9. sinistro uersus I 187, 25. sinisterior I 735, 9. II 43, 12.
sinuosis flexibus II 26, 3.
sinus: concauo sinu II 37, 7. per cauos sinus II 29, 1. sinus caeli I 256, 1. cordis II 34, 18. linguae II 36, 1. lunae I 254, 7. (*terrae Sabaeae*) II Ph 140, 82. (*mulieris*) I 39, 14. quae doctrina non in corde philosophi, sed in sinu meretricis est nata I 224, 8. Tutinus in cuius sinu pudendo nubentes praesident I 78, 1.
siquidem *c. indic.* I 4, 16. 8, 2. 13. 14. 23, 9. 53, 2. 62, 16. 79, 4. 14. 84, 12. 91, 2. 106, 5. 110, 14. 115, 16. 133, 20. 149, 9. 165, 12. 169, 19. 190, 12. *al. in uol. I fere 60 locis.* II 23, 18. 54, 2. 58, 3. 60, 15. 87, 5. 91, 24. 95, 19. 98, 19. 122, 1. *c. coniunct.* I 533, 13. II 74. 20. [M 212, 16.] (*in orat. obliqua* I 574, 6. 609, 22. 754, 12. *in enunt. condicionali* I 600, 13.)
sistere: mens colentis se ipsam deo uictimam sistit I 484, 4. uix cruor sistitur II M 210, 12.

sitienter I 95, 22.
sitire sanguinem I 426, 10. 558, 5. modo pectus sapientiam sitiat I 260, 19.
sitis: sitim I 5, 19. 415, 7. siti I 253, 5. 303, 7. 368, 3. 521, 23. 583, 18. 638, 11. II 76, 13. opum inexplebili quadam siti flagrant I 583, 18.
situs (*subst.*) II 25, 8.
situs (*adiect.*) in *c. abl.* II 102, 10.
siue (seu) = uel: I 39, 1. 300, 4. 311, 3. 592, 7. 649, 4. 695, 3. *al.* siue—siue— *c. indic.* I 56, 15 (seu—seu). 92, 12. 605, 19. II 53, 17. *item ter* II 53, 17. 24. Ph 146, 163 (⟨seu⟩—seu—siue). *septies (c. fut. II)* I 17, 5. siue—siue— *c. coniunct.* I 207, 19. 488, 1. II Ph 145, 146 (seu—seu). id siue ita est, admirandum est —, sin autem non est ita, tamen .. II 52, 25. siue —siue— *apud nomina* I 211, 17. 463, 8. (seu—siue). 562, 16. II 111, 2. Ph 140, 77 (seu—siue). II M 184, 14 (seu—seu). *item ter* I 55, 17.
socialis I 458, 6. sociale animal (*homo*) I 515, 16. 545, 6. 704, 8.
sociare I 745, 15. sibi principes I 690, 20. eam sibi in coniugium sociauit I 682, 14.
societas humana I 69, 21. 416, 15. 515, 21. 518, 15.
socius: rem publ. talibus consiliis et talibus sociis euertere II M 184, 1.
sol licet sit unus, unde solem esse appellatum Cicero uult uideri I 144, 7. *eodem spectat* unicum lumen (*cf. Buenemann.*) I 446, 24, singulare lumen I 114, 11. *prouerb.*: quid enim uideant qui solem non uident? I 468, 11. tam pertinaces, ut clarissimum solem sanis ac patentibus oculis uidere se negent I 176, 6. tam inuidi quam si uelint deligare oculos aut effodere ceteris, ne solem uideant I 257, 13. uox nobis sole ipso clarius lumen ostendens I 272, 16. quid ergo non diem noctem uocant, solem tenebras? I 462, 19. ne si solem quidem ipsum gestemus in manibus I 584, 8. nec solem mercede praestamus I 260, 20.
in solacium perditionis suae I 164, 11. ut ex imagine solacium capiat absentis I 100, 7. habituri solacium de (= ex) I 462, 7. solacia I 459, 18.
solidamenta corporis II 24, 11.
solidare I 618, 20. 748, 13. solidatus I 140, 14. II 20, 20. 34, 7.
soliditas I 440, 7.
solidus: homo contra morbos II 15, 10. uoluptates I 486, 6. in solido gradiens I 334, 7.
solitarius I 26, 12.
solitudo I [26, 11.] 67, 7. 302, 18. prouincias ad solitudinem redigere II 75, 3. solitudines I 640, 2. II 18, 6. desertae I 758, 16. II M 221, 8.
soliuagus I 253, 21.
solium paternum I 35, 17.
sollemnis: sollemnes ritus I 84, 14. 279, 20. sollemnia celebrare II M 190, 24. sollemnia nuptiarum II M 225, 3. sollemnis disciplina noui testamenti II M 174, 7.
sollicitare *aliquem* precibus II M 227, 20. ad II M 207, 10.
sollicite I 436, 6. 439, 1.
sollicitudo II 11, 11. cum magna cadendi sollicitudine I 491, 10. sollicitudines I 531, 1. [sollicitudo tua *titulus praesidis* II M 230, 8.]

sollicitus: sollicita curatio I 67, 5.
solubilis (*codd. quid.* soluibilis) I 582, 21. 591, 4. 624, 16. 755, 5. II 15, 21.
soluere: in putredinem corpus soluitur II M 211, 14. uelut e somno soluti I 331, 8. solui militia II M 184, 20. soluto ac libero sensu I 142, 1. [soluere piaculum I 81, 5. uersura soluis I 134, 17 (*ex Terent. Phorm. V 2, 15.*)]
solum: in Hennae solo I 112, 16. solo defigere oculos I 99, 6. (membra) solo fixa II 19, 8. solo adaequare ciuitates I 368, 2. ad solum patrium reuerti I 719, 21. solum *pedis* II M 197, 14.
solus per se II 35, 6. sola nudaque uirtus I 2, 7. 581, 19. *cf.* non (solum, sed etiam). (solus) praeter. unus (et solus).
somniare (uirtutem deum *al.*) I 195, 10. 232, 14. 259, 15. 446, 10. qui ea loqueretur quae nec aeger quisquam delirare nec dormiens posset somniare II 85, 1.
somnus: fortasse hoc illi in somnis Apollo aliquis nuntiauit I 407, 16.
sonus: modi sonorum II 35, 14. *translate* quamquam maiore uteretur sono I 201, 11.
sophia I 226, 18.
sopire I 4, 5. 10. 498, 3. 552, 20. 620, 12. [668 adn. § 11.] II 53, 6. 58. 1. 7. 23. 132, 5. Ph 142, 103 (*coni.*). M 191, 20.
sopor II 58, 9.
cum soporati sumus II 110, 10.
ab his sordibus Minerua ascendit in caelum I 70, 21.
sordidare I 327, 11. 468, 3. II 132, 15.
sors: terra in sortem tertiam uenit I 41, 15. qui ad huius uitae condicionem pari sorte uenerunt I 447, 15. sors hominis I 707, 6. (animalium) II 14, 3. [librum (*Sibyllae*) cuius sortes... I 22, 19 adn.]
sortiri de tunica I 350, 14. 718, 7. regnum I 41, 16. 42, 14. inmortalem condicionem I 613, 17. *sim.* II 28, 3. 63, 6.
sortitio I 41, 13.
spadones I 502, 12. II M 207, 18. 219, 18.
spargere: uisus in latum spargitur II 31, 8.
sparsim I 7, 13. 597, 21.
spatium: spatia caeli I 117, 7. (*solis*) II 100, 1. (*diei ac noctis*) I 143, 23. laboris et quietis alterna spatia I 118, 3. spatium dare irae suae II 116, 7. — *cf.* decurrere (spatium spatia).
species = *forma*: sub humana specie II 80, 4. caeli species ad utilitates uiuentium temperata II 91, 5. = *pulchritudo*: II 33, 8. 34, 2. 37, 9. = *imago rei*: in species proximas cogitatio declinat II 58, 17. = *imago somnii* I 128, 15. = *ficta species*: obtentu aliquo specieque uelata I 42, 13. specie tenus II M 215, 14.
specimen I 380, 10. 381, 13.
speciose II 75, 20.
speciosus II 9, 1. 21, 10. 48, 14.
spectaculum caeli I 557, 8. cum ingenti spectaculo et miseratione II M 236, 9. quis te in hoc spectaculum induxit I 200, 6. spectaculo esse I 682, 7. spectacula *cf. Indic. rer.*
quod spectat ad I 381, 4.
quam spectationem Trismegistus θεοπτίαν nominauit I 612, 23.

spectator I 557. 16. II 104, 23.
in specula sublimi constitutus I 102, 2. in speculis esse II M 186, 22.
speculari II 28, 4. M 235, 9.
specularis lapis II 30, 12.
speculator ac testis omnium I 548, 20.
speculum II 29, 17.
sperare *aliquid alicui* II 74, 8. *aliquid* de (= ex) I 408, 19. in *aliquem* I 356, 6. 721, 18. = expectare (*malum*) I 746, 2. II 109, 18.
spes: populus in spe constitutus (= Iudaei) I 426, 1.
spina: I 380, 20. 381, 18. spinis coronatus I 350, 10. spina (*corporis*) II 19, 21.
spinea corona I 380, 17.
spirae II 42, 2. 17.
spiramenta narium II 41, 13.
spirare II 39, 9. dei munus est quod spiramus II 61, 4. omnia (uniuersa, cuncta) quae spirant II 22, 10. 25, 3. 78, 2. 80, 9. anima qua spiramus I 155, 3. quotiens fabre facta signa laudamus, uiuere illa et spirare dicimus I 603, 2. aura procul spirantis amomi II Ph 140, 83.
spiritalis fistula II 39, 13. 40, 10. 16. *sensu ecclesiastico* I 316, 16. 376, 6. 492, 4. 600, 6. 651, 5. 715, 12. arma I 386, 10. lauacrum I 329, 15. spiritalia I 348, 22. 379, 22.
spiritus *cf. Indic. rer.* — = spiritus oris: II 50, 11. 13. 16. uentorum I 605, 3. uocalis II 51, 1. spiritum ducere II 33, 18. = uita: spiritu animari II 12, 2. in (sub) extremo spiritu I 623, 16. II M 221, 5. spiritum posuit I 360, 13. 718, 11. deponere I 382, 13. reddere II M 197, 18.
splendentibus astrorum signis I 142, 20.
splenis (*nominat.; cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. VIII 130*) II 49, 3. *genet.* splenis II 49, 15. splene I 537, 3. II 49, 7. 17.
spolium leonis I 681, 18. spolia gerere I 531, 4. deorum gestare I 113, 18. spolia incruenta detrahere II M 217, 3.
spondere I 743, 14. inpunitatem uitiis suis I 234, 18. deus omnibus inmortalitatem spopondit I 446, 22. Erythraea (Sibylla) idem spopondit (= uaticinata est) I 647, 21.
sponsa I 34, 9. 682, 8.
sponsor I 456, 5.
sponte I 118, 8. 469, 9. II M 215, 3. nostra sponte I 237, 19. sua sponte I 126, 3. 154, 4. 161, 20. 488, 2. 537, 19. 660, 5. II 11, 10. 17, 3. 84, 15. *al.* uestra sponte I 102, 13.
stabilire I 395, 7.
stabilis I 114, 10. 281, 16. 375, 10. 400, 3. 439, 20. 444, 15. 580, 10. 730, 12. II 69, 13. M 174, 17. 190, 7.
stabilitas I 395, 23. 420, 19. II 69, 23.
stabulum (*locus ubi homines uerberandi stabant*) II M 197, 2.
stagnum I 115, 5.
stare: statura sit II 22, 22. pilis in ordinem stantibus II 33, 1. qui cecidisse solus uniuersis stantibus (*i. e.* saluis) uidebatur, is uniuersis cadentibus stetit solus I 113, 23. res publ. staret incolumis II M 194, 17. in eo stare quod II 18, 14.
statim I 144, 24. 334, 13. 409, 10. 716, 27. II 10, 3. M 190, 22. *al.* non statim quam natus est I 600, 15.
statio I 493, 4. 615, 5. II 100, 16.

statuarius I 101, 13.
statuere: statuet deus solem triduo ne occidat I 665, 17. proelium diei Kalendarum II M 226, 27. nouas leges I 757, 3. quod statutum esse uoluerunt I 124, 11.
status corporis I 266, 14. *om.* corporis I 692, 11. rectus I 98, 2. 103, 2. 204, 4. *al.* sublimis I 173, 17. II 27, 9. celsus II M 183, 3. — status mentis II 4, 24. 74, 22. uitae I 190, 13. 701, 23. II 67, 11. summus status rei publ. II M 185, 11. statum non habere I 701, 6. in suo statu esse I 620, 15. in malo statu res est I 400, 17.
statutum dei I 170, 12. statuta I 38, 14. 665, 2.
stellae uel inerrantes uel uagae I 117, 13. septem quae non occidunt I 629, 12.
stellifer II Ph 143, 112.
stercorandi agri ratio I 77, 21.
sterilis uoluptas II 47, 15.
stillabunt mella de rupibus I 759, 17.
de stillicidiis aut aquis arcendis I 4, 7.
stimulare I 411, 9. II 115, 11.
stimuli I 565, 17. irae I 493, 18. libidinum I 584, 2.
stipare: aqua stipatur in nubem II 88, 14. stipatus spiritus II 50, 13. stipatus (familiarum gregibus) I 481, 3. II Ph 146, 157.
stipator II M 218, 15.
stipes I 78, 19. stipite II Ph 137, 29. stipites I 78, 20.
stips: stipem dare I 511, 8. negare miseris I 522, 17.
stipula: qui furore tamquam stipula exarserit I 431, 10.
stirps I 738, 12. diuina I 56, 25. 129, 14. stirps (*animalium*) II 8, 6. *cf.* radix.
stomachus I 412, 14. stomachum (= iram) incitare II 116, 5.
strages I 551, 17.
strangulare I 427, 5 (stranguil- *R*). 559, 8 (stranguil- *RH*). ne spiritus stranguletur II 41, 16.
strepitum facere I 341, 14.
stricte: strictius uiuere II 119, 16.
strictim I 149, 21.
strident (*futur.*) dentibus I 637, 9.
stringere: (locus) ut in transcursu breuiter stringendus I 594, 25. *item* summatim II 6, 15.
struere opes I 1, 10. Latinis litteris monumentum iniustitiae suae I 411, 16. acie structa II M 187, 1.
studentes in memoriam I 617, 13.
stulte ineptus I 67, 23.
stultitia est in factis dictisque per ignorantiam recti ac boni ignoratio I 457, 9.
stultus *cf. Indic. rer.* iustus.
stupere: mutus stupet II M 207, 22.
stupescentibus neruis II 32, 10.
stupor I 545, 8. II 111, 20.
stupra in mares et feminas I 433, 1.
suadere ut II 5, 3. *c. infin.* I 123, 13.
suasu coactus II M 215, 2.
suauis *cf.* auditus.
suauitas I 401, 4. II 118, 10. suauitates I 96, 4. 556, 18. 564, 13. 573, 11. 601, 5. 604, 9.
suauiter: suauissime ridebat (*in cruciatibus hominum*) II M 197, 9.
suauitudines I 564, 19.
sub *c. accus.* uenire sub oculos I 200, 19. 611, 6. sub uisum I 618, 8. oculorum I 582, 20. sub aspectum I 611, 25. 619, 1. 693, 27. II 89, 9. sub tactum I 618, 8. 619, 1. *c.*

abl. sensu locali I 88, 18. 174, 20. 246, 21. II 36, 11. 64, 2. sub ipso fine I 506, 18. sub oculis *eius* II 114, 23. sub furca I 128, 5. *cf.* latere. — *sensu temporali* sub Deucalione I 151, 12. *sim.* I 45, 20. 151, 11. sub (Dario) rege I 284, 22. 285, 14. Herodes fuit sub imperio Tiberii Caesaris I 304, 7. *sim.* sub illo adultero II M 218, 1. sub ipsa morte I 369, 15. sub extremo spiritu II M 221, 5. — *sensu causali uel modali* I 21, 2. 107, 8. 113, 21. 122, 3. 171, 13. 221, 19. 285, 4. 334, 13. 388, 4. 401, 4. 409, 1. 460, 8. 634, 11. 18. 639, 6. II 4, 14. 80, 4. 119, 16. M 200, 11.

subclamare I 350, 4. II M 224, 6.

subdere I 109, 19. 142, 16. II 38, 13. 156, 12. M 197, 13.

subdole I 743, 13.

subdolus I 270, 2. 410, 16. 506, 6. 695, 16.

subducere I 28, 9. 360, 15. 417, 4.

subf- *cf.* suff-

subiacere *proprie*: quidquid homini subiacet, infra hominem sit necesse est I 174, 22 (*cf.* 20 sub pedibus). — = *subiectum esse* I 15, 2. 27, 14. 102, 17. 533, 8. II M 182, 2. uisui (et tactui) I 618, 12 (*cf.* 13). 750, 7. = *proprium esse*: deo subiacet (notitia ueritatis) I 237, 18. II 60, 5. 69, 5. posse omnia I 650, 17. cogitare II 117, 16. (religioni subiacet aeterna uita) I 263, 14. 599, 18. corpori fortitudo I 207, 8. studio (finis) I 181, 1. 700, 8. = *praesto esse*: ex materia subiacente et parata I 132. 1.

subicere incendium palatio II M 187, 17. subiecta pedibus terra I 103, 1. oculis (manibusque) I 104, 24. 109. 4. 560, 9. II 18, 24. domino errori potestati morti *sim.* I 11, 16. 36, 23. 120, 7. 121, 16. 156, 21. 502, 14. 646, 8. II 13, 16. 14. 12. 16, 1. 5. M 187, 6. 235, 14. subiecti I 739, 8. II M 177, 1. = *adicere* I 34, 17. 154, 11.

subigere I 119, 1.

subinde I 338, 11. 349, 4. 390, 12. [602 adn. § 1.] II 4, 22. M 234, 19.

subire = succedere I 488, 2. mortem I 262, 17. culpam ingrati II 108, 18.

subito I 490, 2. 636, 11. II M 207, 3. *al.*

subiugare (se) *alicui* (*rei*) I 195, 9. 303, 13. 304, 2. 417, 3. 608, 5. 634, 2. 691, 9. 699, 7. II 102, 8. 130, 8. M 190, 5. [213, 6.]

sublabi furto I 692, 2.

subleuare hominem ex humo I 98, 17. ministeriis I 195, 5. auxilio II M 172, 10. ad uitam I 613, 14.

sublimis *proprie* I 98, 2. 102, 2. 7. 141, 12. 182, 21. 612, 19. 613, 13 (*an translate?*). 692, 16. II 27, 19. 28, 4. 38, 1. 78, 11. 120, 27. Ph 139, 69. sublimius II 52, 10. (*Christum in cruce*) sublimem fieri I 724, 19. *sim.* I 383, 4. in sublimi I 102, 14. 174, 23. in sublime II 8, 2. 88, 14. — *translate* I 105, 18. 383, 11. 460, 13. 507, 7. 749, 16 761, 13. II M 192, 11. sublimior I 448, 9. 678, 10. sublimius I 206, 21. sublimissimae potestates I 447, 12.

sublimitas I 148, 12. 383, 6.

subministrare I 12, 15. 44, 9. 143, 2. 447, 1. 461, 6. 651, 21. II 61, 6. 130, 20.

submittere se terrae I 102, 9. submissis genibus I 126, 16.
nihil submotius a ratione I 448, 17.
submouere quominus I 574, 14. a II 75, 19. longe lateque II 53, 10.
subnectere *c. dat.* II 25, 6. = *addere in disputatione* I 630, 24. 658, 4. II M 222, 10.
subnixus *aliqua re, translate* I 303, 20. 331, 5. 417, 16. 701, 22. II 97, 2. M 215, 7.
suboles I 30, 3. 554, 7. 567, 14. 599, 6. 659, 2. *al.*
subornare I 61, 4. II M 182, 5. 214, 20.
subrepsit inprudenti ratio uera I 619, 17.
subripere I 362, 3. periculo I 520, 6.
subrogare alios Caesares II M 195, 2.
subruerunt philosophiam I 701, 15.
subscribente imperatore II M 218, 13.
subsequi: intellegere est quasi e uestigio subsequi I 586, 16. intellegentia I 141, 23.
subsiciua suboles II 46, 10.
subsident ualles in altitudinem profundam I 760, 8.
subsistere I 28, 9. 140, 12. 385, 16. 612, 5. II M 183, 12. in nomine uirtutis I 198, 10. rebus humanis nulla ratio subsistet I 592, 13. *sim.* I 753, 3. an in cultu deorum ulla ratio subsistat I 604, 11.
substantia: praeteriti (temporis) est origo, praesentis substantia, futuri dissolutio I 150, 18. (dii) in nulla sunt substantia I 687, 10. = *idem fere quod natura* I 30, 3 (corporalis). [131 adn. § 8.] 145, 10. 162, 22. 316, 19. 392, 9. 412, 3. 467, 2. 611, 4. 651, 4. 695, 19. 723, 9. II 72, 20. (157, 9.) *plural.* I 145, 9.
substantiuum repetitum apud pron. relat.: auream columnam positam esse, in qua columna I 42, 7. — *substantiuum pro adiectiuo cum substantiuo coniunctum*: deae feminae I 61, 19. feminae uates I 20, 14. desertor imperator II M 228, 3. filia uirgo I 112, 16. domina cupiditas I 584, 25. latrones serui I 113, 1. liquores (*non* liquoris *scribendum*) atomi II 88, 15. opifex calor I 146, 2. prouocatrix illa inprobitas I 550, 6. *cf.* deus. *substantiuum pro adiectiuo cum adiectiuo coniunctum*: perniciosa est ac deceptrix adulatio I 745, 3. summus et conditor rerum deus I 712, 3. II 124, 9. nec enim tam inmitis deus est hominumque contemptor II 108, 9. libros nefarios ac dei hostes I 410, 11. quidam prudentes et arbitri aequitatis I 4, 3. rex ille iustus et uictor I 759, 8. purae ac uictrices animae I 211, 3. iustus et cultor dei populus I 631, 20. iniustus, insipiens, peccator I 260, 12. deceptor, bilinguis, malus II 73, 6. lenis, beneficus, conseruator II 75, 9. — *substantiuum cum attributo praepositionali*: relegatio uel tam longe uel ad mulierem uel in solitudinem I 67, 6. hominis damnatio ad carnificinam I 434, 18. intentio aeris cum acie II 30, 4. communio cum amicis aut caritas cum proximis I 525, 8. fictio hominis e limo I 149, 13 agnus candidus sine macula I 383, 15. 20. boues lucas cum inmanissimis corporibus II 13, 17. poetarum ineptiae in accusandis religionibus I 53, 9. poena eius in Caucaso monte I

148, 10. stultitia igitur est in factis dictisque per ignorantiam recti ac boni erratio I 457, 9. unius feminae a multis adpetitio I 250, 6. *cf.* requies (a).
substernere animas suas terrenis figmentis I 96, 3. se I 761, 11. aetatem inbecillam libidini suae depopulandam I 566, 4.
substituere II M 196, 7. 8. *aliquid* pro *aliqua re* I 538, 10. Licinio substituto in Seueri locum (*coni.*, loco *cod.*) II M 206, 4.
substringere uinculo II 42, 3. neruis II 20. 18. substricta neruis ad fortitudinem brachia II 37, 3. rem inmensam (paucis) I 676, 2. 723, 18.
cum subter fundaretur terra I 140, 12.
subterfugere censum II M 199, 24.
subtexitur nubibus caelum I 162, 2.
subtilis acies ferri II 85, 7. laquei II 5, 9. subtilissimi sensus II 36, 17.
subtilitas caelestis I 619, 6. argumentandi I 403, 7.
subtrahere *alicui rei* (se) I 51, 1. 85, 12. 99, 20. 667, 25. II 7, 23. oculis II M 174, 8.
subuenire I 97, 6. (*alicui rei*) I 108, 17. 404, 16. 422, 16. 519, 12. 573, 4.
subuertere I 122, 6. 444, 13. 451, 18. II 77, 5.
subuolare I 651, 18.
succedere I 56, 24. 347, 7. succedentia sibi tempora I 117, 8. in illorum locum adoptione successimus I 366, 10.
successio = *progenies* I 30, 10. 11. 567, 10. 591, 14. 680, 25. II 47, 12. 107, 23. perpetua I 591, 14. 599, 10. *item plur.* I 714, 14. *item fort.* per subolis successionem I 680, 24.
successor I 38, 18. 55, 26. 57, 11. 285, 2. 475, 14. II M 189, 20. 237, 11. qui successor Moysi (*dat.*) fuit I 327, 9.
succidere *aliquem* (*translate*) II M 223, 1.
succlamare cf. subcl-
succumbere dolori et irae I 551, 6.
succurrere: succurrerit I 522, 13. — I 515, 18. 519, 15. 520, 1. 2. 522, 13. 709, 13. errori I 2, 29. 178, 18. 727, 21.
sucus II 41, 17. 46, 18. Ph 140. 79. stultitiae I 101, 21. suci uitales II 24, 20. 38, 18.
sudabunt rupes melle I 660, 5.
suffigere (subf-) I 351, 5. 382, 13.
suffragante ueritate I 479, 4.
suffragator I 395, 11.
suffragia crudelia ferunt ad mortem I 557, 23.
suffringere ossa I 382, 15.
suffultus (subf-) II 8, 3. 26, 2. traditio ratione subfulta I 407, 6.
suffundebatur facies aqua II M 197, 17. suffusus rubor II 74, 23.
suggerere I 175, 21. 565, 16.
suilla caro I 343, 8. 348, 4.
sulphuris imbres I 665, 20. sulpure I 760, 4.
sumere: si sumpseris eius animum qui I 746, 4. cibum II 22, 7. exemplum a I 125, 10. exordium a I 14, 20. principium a I 6, 10. purpuram II M 194, 24. 206, 17. *al.* terminum in mille annis sumpsit (uita) I 694, 25. sensum I 109, 12. uestem seruilem II M 227, 28. uictum II 35, 3. *in disputando*: falsum aliquid in principio I 255, 4.
summa I 10, 21. 16, 16. 279, 6. II 17, 2. 95, 7. *al.* numeri summa dissentiunt I 664, 17. ea in sum-

manu redigere I 608, 19. aedificii II 22, 21. *alicuius rei* I 107, 3. 449, 15. II 77, 13. rerum I 606, 3. II M 193, 1.

summatim II 6, 15.

summus status rei publ. II M 185, 11. summa figura (= *superficies figurae*) I 433, 20. summis digitis I 76, 10. cum mundo ceterisque rebus manus summa esset inposita I 140, 17. a summis pedibus I 622, 19. summus sapientiae portus I 508, 4. summum robur II 11, 4. summus deus *et* summum bonum *cf. Indic. rer.* deus *et* bonum. a summo II M 175, 8. ad summum I 211, 11. de summo II 120, 2. in summum I 17, 10. leuari I 266, 11. in summo *rei* I 384, 10. II 20, 5. M 194, 24. in summo (*de capite*) II 26, 15. 52, 9. (= in caelo) I 174, 23. 211, 6. 18. 266, 15. 612, 21. 613, 15. II 52, 12.

sumptuose I 500, 19.

sumptuosus I 404, 3.

super *c. acc.* I 330, 1. 368, 10. 637, 5. 665, 14. 19. 759, 9. 760, 3. II Ph 136, 23. M 178, 20 (*coni.*) alii super alios mittebantur II M 199, 13. *c. abl.* II M 209, 4. [230, 1.]

superabundantia munera I 744, 6.

superare Croesum aut Crassum diuitiis I 534, 2 (*cf. Catull. 115, 3*).

superbum caput erigit I 474, 12.

supercilia II 33, 6.

superducit occidens noctem ad requiem II 100, 3.

superesse I 61, 9. 125, 13. 151, 14. 426, 14. 458, 16. 733, 1. II 77, 9. M 199, 18. 222, 9. manus dei supererat aciei (= defendebat, *cf. adn.*) II M 224, 12. superest ut I 44, 14. 92, 23. 182, 13. 284, 9. 371, 7. 585, 14. 608, 23. 667, 17. 699, 12 II 15, 16. M 193, 11 (supererat). nihil aliud superest nisi ut II 75, 9. quid superest nisi ut — ? I 27, 13. 50, 11. 192, 6. 277, 5. 386, 12. superest *c. infin.* I 20, 5. 624, 16. 679, 23. 723, 14. 741, 22. 755, 17. II 55, 7.

superficies I 589, 16.

superfundere aquam igni (*prouerb.*) I 550, 5.

supericere II 24, 21. carnem homini I 651, 9.

superius cf. superus supra.

superlatiuus cf. gradus maxime quam.

superne II 33, 8.

supernus I 174, 2. 175, 15.

superponere terram capitibus (*translate*) I 102, 18. prouinciis pontifices II M 215, 11.

superstes I 390, 12. 391, 8. *c. dat.* I 391, 10. superstitem memoriam defunctorum colunt I 391, 9.

superstitio I 38, 4. 58, 12. 389, 16. 398, 5. 405, 5. 439, 18. *al.* deorum I 466, 21. superstitiones I 4, 9. 5, 22. 88, 3. 92, 22. 144, 6. 247, 14. 483, 17. 688, 1. 4. 737, 10. *al.*

superstitiosi uocantur non qui filios superstites optant, sed aut ii qui superstitem memoriam defunctorum colunt aut qui parentibus suis superstites colebant imagines eorum domi tamquam deos penates *eqs.* I 391, 7—14. superstitiosi ergo, qui multos ac falsos deos colunt I 391, 18.

superstruere I 485, 2.

qui superuacaneam (suprauacuaneam *PR*, superuacuaneam B^3) facerent sepulturam I 529, 15.

superuacuus I 75, 17. 95, 18. 99, 26. 100, 11. 13. 107, 13. 262, 18. 380,

4. 454, 11. 531, 7. 22. 501, 1. 511, 10. 574, 5. 604, 17. II 9, 7. 12, 18. in superuacuum I 594, 6.
superuenire I 183, 8. 572, 7. 8. 630, 22. *alicui* I 242, 15.
superus: superi (*sc.* dii) I 38, 8. 9. 52, 13. *al.* in caelo posuit (deus) lucem perennem et superos (*sic*) et uitam perpetuam I 142, 22. superiore metu dempto II 98, 21. (*cf. adn. cr.*). supremum tempus quo mundus esset effectus I 628, 15.
supinus II 38, 3. 49, 2.
suppetere I 496, 18. 636, 6. II 8, 9. 18, 8. *alicui aliquid* I 368, 22. II 132, 8. M 182, 4.
supplex: [si preces supplicis tui audieris I 532, 18.]
supplicare (deo) I 27, 7. 70, 20. 78, 18. *al.*
supplicio capitis adficere I 146, 5. *cf.* aeternus sempiternus.
supponere ignem II M 186, 23. facem arsuro I 33, 12. alia in eorum locum uicemque I 538, 9. testamenta I 427, 11. *aliquem* II M 207, 14.
supra *aduerb.*: supra ergo, non infra est (deus) I 174, 25. supra quam decus patiatur II 45, 17. *de loco libri*, dixi docui *sim.* I 23, 15. 26, 3. 14. 43, 11. 93, 14. [131 adn. § 7.] 204, 9. 312, 12. 318, 10. 334, 17. 353, 4. 376, 11. *al.* — superius *de tempore* I 52, 13. *de loco libri*, dixi ostendi *sim.* I 234, 14. 366, 4. 381, 6. 393, 8. 606, 3. 640, 12. 664, 8. M 200, 4. *item* paulo superius I 115, 22.
supra *c. acc. de loco* I 78, 15. 686, 25. 716, 26. ut manus nostras supra minores habeamus I 555, 1. celebre hoc prouerbium Socrates habuit, quod supra nos, nihil ad nos I 246, 15. 708, 2. *de modo* II 89, 13. supra hominem I 174, 24. II 50, 3. supra hominis sensum II 89, 13. supra modum I 262, 5. humanum I 477, 20. 533, 15. legem (leges) I 345, 1. 567, 23. 744, 16. supra omnia facinora habetur nullum facinus admittere I 436, 20. illud capitale et supra omnes qui fuerunt (*sc.* fuit) II M 217, 4.
surdus I 330, 19. 378, 6. 9. 443, 11. 512, 8. simulacra I 699, 6. precantibus II 72, 17. fortasse non canimus surdis I 400, 17 (*cf. Vergil. Bucol. X 8*).
surgent mortui I 647, 3. surgere ab inferis I 214, 21. ad uindictam II 114, 4.
sursum I 98, 12. 14. 146, 14. 691, 13. 692, 12. 13. sursum uersus I 254, 23. 651, 16. *cf.* susum.
sus ille lutulentus I 193, 21.
suscipere arma I 502, 11. crucem portandam I 364, 3. deum (deos) I 714, 20. 715, 6. cultum (religionem sacra) I 6, 8. 56, 21. 57, 17. 74, 2. 95, 7. 13. 106, 16. 204, 15. 18. 263, 17. 22. 329, 17. 463, 10. 465, 10. II M 177, 19. fetum II 46, 16. figuram hominis I 313, 11. doctrinam (sapientiam inpietatem sententiam) I 6, 8. 188, 13. 190, 4. 272, 17. 429, 9. II 76, 25. in *disserendo*: falsum I 232, 11. id quod falso susceperant I 120, 2. deus suscipit peccatorem I 749, 14. susceptu honesta I 4, 3.
suscitare mortuos I 331, 8. suscitari ab inferis I 659, 2.
suspendere: = *cruci adfigere* I 350. 16. 351, 5. patibulo I 383, 2. 718, 8. deus terram stabili firmitate suspendit I 114, 10. suspensis in

altitudinem leuibus elementis I 598, 14. caelum (deus) in sublime suspendit I 142, 15. alia (genera animalium) plumis leuibus in sublime suspensa sunt II 8, 2.
suspicari I 26, 1. 459, 1. II 49, 20 M 187, 23. 206, 11. de I 535, 17.
suspicere in caelum I 146, 18. = *magni aestimare* I 337, 18.
suspicio: in mutis (nec uestigium aliquod) nec ulla suspicio religionis inueniri potest (est) I 755, 1. II 79, 21.
suspiria II M 222, 4.
sustentabilis II M 209, 8.
sustentare I 29, 8. 49, 17. 144, 20. unde uitam sustentet I 474, 7.
sustentatio sui I 552, 13.
sustinentia malorum I 705, 5.
sustinere inuicem I 547, 7.
[sustollit *cod.*, sustulit *emend.*, censum II M 214, 15.]
susum II M 195, 5.
sutrina I 70, 15.
suus: rem publicam suam faciet I 757, 4. suus *pro formis pronominum* is ille I 44, 15. 46, 14. 143, 17. 203, 16. 285, 9. 508, 8. 518, 3. 593, 10. 597, 4. 719, 20. 760, 2. II 8, 21. 106, 19. suus proprius I 8, 6. 10, 18. 177, 9. 203, 16. 329, 6. 394, 14. 435, 2. II 7, 21. 64, 6. M 223, 10. suamet lege I 746, 15. suapte (inuidia) I 129, 15. 426, 6. 443, 17.
syllabae II 156, 19. 21.

Tabernacula duo (*templi Hierosolymitani*) I 360, 15.
tabes I 372, 1. II 75, 19. M 211, 7. 214, 8.
tabescere I 234, 5. in terram I 620, 6. tabuisset aegritudine (= morbo) II M 191, 19. tabescendorum uiscerum II M 211, 20.
taciturnitas I 667, 12.
tactilis II 89, 8.
tactus I 564, 21. 618, 2. 19. 619, 3. sub tactum uenire I 618, 8. 619, 2. ignis tactu conburit II 56, 3.
taedarum iactatio I 83, 4. 689, 17.
taeter (teter) I 80, 13. 118, 11. II 21, 20. *comparat.* II 18, 10. *superlat.* I [4 adn. § 13.] 639, 1.
talis: ultimus uersus est talis (= hic) I 79, 18. *sim.* I 45. 6. haec coniecturis uelle conprehendere tale est quale si — uelimus I 182, 4. *sim.* I 10, 23. 536, 18. hoc tale est quale si dicerent I 540, 6.
tam: non tam pecudes sunt ut II 12, 11. nec enim tam in malo statu res est ut I 400, 17. tam in promptu iacet ut I 197, 21. illos numquam tam desipere quam cum haec loquuntur II 10, 16. tam—quam *saepissime uelut* I 3, 7. 12, 7. 31, 4. 196, 17. 210, 1. 2. 246, 2. 261, 12. 283, 2. 371, 22. 475, 21. 483, 8. 10. 557, 15. 579, 6. 589, 19. 681, 7. 721, 1. 737, 17. II 101, 13. 131, 3. tam celeriter corpus—periret, quam celeriter anima secedit I 620, 2. tam—quam etiam I 469, 17. II 104, 20. [M 228, 15.] non tam—quam *saepe, uelut* I 3, 24. 5, 23. 111, 14. 141, 14. 238, 20. 502, 5. 547, 10. II 31, 1. nec tam—quam I 3, 7. tam non—quam I 110, 11. II 26, 10. 57, 6. tam—non—quam I 244, 3.
tamen: sed tamen—non tamen II 26, 13; *cf.* sed. — si tamen I 180, 3. 266, 18. 666, 2. II 111, 19. *cf.* uerum.
tamenetsi (tametsi *BR*) *c. ind.* I 210, 14.

tametsi *c. indic.* I 19, 12. 77, 4. 235, 15. *c. coniunct.* I 7, 4. 214, 16. 511, 12. 447, 25. 549, 6.
tamquam = ut (*uel* pro) *interdum paene abundans ap. dupl. accus. cf.* accusare adorare arguere colere constituere habere increpare prodere. *item* I 20, 7. 30. 19. 39, 11. 249, 19. 20. 283, 9. 391, 11. 399, 6. 406, 18. 412, 11. 426, 17. 685, 1. 712, 6. 7. 715, 11. 723, 11. tamquam *c. coniunct. in enuntiatis comparatiuis* I 18, 20. 74, 15. 105, 23. 116, 22. 267, 17. *al. ironice c. coni. praes. uel perf.* I 26, 11. 69, 8. 227, 16. 553. 13. *al. cf.* sic.
tandem aliquando I 368, 18.
tangi ira, gratia I 235, 10. 236, 4. 432, 3. *al.*
tangibilis I 618, 24. manu I 618, 7.
tantummodo I 44, 10. 146, 15. 171, 4. 424, 9. 577, 11. *al.*
tantundem I 8, 15. quantum I 149, 17.
tantus: tanto opere (tantopere) I 2, 4. 95, 17. 123, 16. tanti esse I 32, 18. 193, 4. 210, 4. 442, 4. 513, 22. ut II 14, 5. putare I 531, 11. haberi I 124, 14. tanti = tot I 11, 5 (*cf.* uniuersis 6). 439, 16. 753, 13 (*fort. etiam* 15), *cf.* 5 ss. 8. 9 (cuncta). II 50, 5. tanto—quanto *cf.* quanto. — tantum: in tantum ut II 57, 3. *cf.* non (tantum, sed etiam *sim.*).
tegere aedem tegulis marmoreis I 127, 7. homo tectus *oppos.* nudus quadrupes II 26, 12.
tegmina II 37, 11. ciliorum II 32, 19. labrorum II 36, 7.
tegulae marmoreae I 127, 6.
tela I 252, 3. telam ordiri I 71, 2.
tellus I 119, 3.
telum: naturalia tela (animantium) II 7, 22.
temerarius I 184, 2.
temere I 133, 12. 232, 6. 269, 15. 276, 15. *al.*
temeritas I 406, 14. 535, 6. II 7, 2.
temperare *c. acc.* uenena I 196, 18. 427, 3 (clam). ad necem hominum pocula I 736, 8. — caelos terramque I 676, 12. caeli species ad utilitates uiuentium temperata II 91, 5. *sim.* II 100, 1. lumina quorum moderatio et claritas et motus aptissime ad utilitates uiuentium temperatus est I 598, 17. diuina moderatio cursus astrorum temperat et gubernat I 152, 20. (mens) uel minimo motu totius corporis molem temperat ac flectit II 24, 15. acies (*exercitus*) nec regi facile aut temperari poterit I 10, 18. responsa in ambiguos exitus temperare I 163, 17. — ardorem admixta umoris materia I 144, 23. tenebras multis luminibus temperauit (deus) I 118, 13. temperare adfectus I 536, 14 (salubriter). *sim.* I 498, 4. 536, 17. 537, 12. 539, 17. 20 (medie). 24 (mediocriter). 542, 21. II 122, 7. — *c. dat.* pecuniae I 544, 12. iustis I 652, 9. sibi ab opere largitionis I 533, 2. — quod ne facerem temperaui I 284, 16. ne ab Augusta quidem temperare potuit II M 219, 5.
temperate I 540, 6.
temperatio I 7, 9. [130 adn. § 2.] 592, 15.
temperies I 152, 12. 153, 7.
tempestas II Ph 136, 21. saeua I 97, 4. II 74, 21. atra II M 172, 7. turbidae persecutionis II M 189, 16. tempestates I 186, 15. 455, 10.
templum *cf. Indic. rer.*
temporalis *oppos.* perpetuus aeternus

I 98, 22. 141, 22. 157, 10. 209, 22. 582, 2. 595, 3. [602 adn. § 8.] 615, 12. 14. 617, 20. 710, 26. II 121, 16. 122, 12. 131, 11. uita I 207, 24. 388, 21. 454, 14. 535, 15. 599, 8. 17. 601, 12. 616, 10. 14. 694, 25. 752, 10. mors I 616, 11 (certum finem habet). 16. 747, 11. uitia temporalia sunt, ad praesens enim commouentur I 614, 17. temporalia I 563, 17. 740, 19. 761, 7. prouincias temporali gladio regere I 494, 6.

temporarius *opp.* aeternus: I 491, 13. 14. (temporal- *BRH*). uita hominis est facta temporaria (-alis *H*) I 159, 8.

temptari te a deo crede an sis dignus I 532, 12.

tempus: tribus temporibus, praeterito praesenti futuro I 150, 16. uenisse tempus ut ipse migraret e uita I 587, 15. ad tempus I 487, 7. *oppos.* in aeternum I 529, 6. 601, 18. 20. in perpetuum I 578, 11. II 16, 20. — ex tempore dictum effusum I 199, 21.

tempus (in capite): tempora II 27, 3.

tempus: *consecutio temporum*: cum uideant —, poterant I 429, 3. extiterunt qui nescio utrum—insultarent I 403, 16. sequebatur ut omnia—sint nata II 17, 3. *sim.* I 148, 25. non placebat Persio quod —inferantur, superuacuum putanti esse—quod—sit instrumentum I 109, 12. ut derigeretur, ubi—careat I 541, 15. *item* I 189, 16—20. 422, 13. — ne ulla esset excusatio cur—non fuerit exsecutus II 6, 12. dereliquit ne obsequatur I 460, 24. *item* I 240, 13. II M 194, 6. dixit eum uenturum esse, ut doceat I 341, 15. dixerat fore ut mitteretur qui sit I 344, 10. id conparatum est, ut—inrigaret, donec—instruatur et roboretur II 47, 1. *uariatio temporum*: est—fuerit I 457, 1. 2. defixi fuerunt—erigebant I 263, 1. non erant—neque fuerunt I 414, 1. 7. si presserit—si infremuit I 97, 2—5. ut libuit et quo—duxerit I 116, 17. uide utrumne infans—ualuerit ac non—moreretur I 153, 18. ne se inmergerent uel ne—seruiant ac se inquinent I 348, 17.

temulentus II M 194, 4.

tenax (= parcus) I 260. 5. in largiendo II M 227, 14.

tendere caelum desuper II 90, 13. plagas *alicui* I 171, 13. oculos in caelum I 174, 20. eo I 114, 9. *cf.* brachium manus. *intrans.* obuiam II M 183, 11. ad *aliquid* I 257, 21. 400, 1. 571, 9. 608, 21. (ignarus) quo tendat I 180, 11. 198, 9. 378, 25. altius I 494, 6. huc tendebant consilia eius II M 196, 12.

tenebrae: o mentem Cimmeriis ut aiunt tenebris atriorem I 410, 12. quorum caeca lumina in altissimis tenebris erant I 330, 16. tenebrae horrentes I 118, 11. II 100, 10. — *translate* I 97, 20. 143, 5. 174, 7. 295, 12. II 68, 10. ignorantiae I 378, 5. in profundis ignorantiae tenebris iacere I 239, 15. insipientiae I 378, 25. tenebrarum et errorum nubes I 431, 18. decidere in tenebras humilis uitae II M 192, 12.

tenebrosus I 428, 6. 587, 9. 595, 4. [602 adn. § 8.] 620, 19. II 52, 4. 68, 6.

tener: nisi forte animalia non tenera nata sunt, sed excreta I 153, 23.

rum: Constantino
onsulibus II M 228.
ores II 37, 1. 48. 1.
n figuram pillei
28, 17.
rgere: more adsiduo
rgum: a tergo eius II
n tergum
um. terga
II 29. summa
I 28b 144.
aes II
istus
is
a

genas pueros I 153, 14.
ori esse *alicui* I 384, 14. II M 33, 5. saeculum cum suis terroribus II M 190, 1.
amentum *cf. Indic. rer.* testamentum (dei) I 305, 1. testamenta upponere I 427, 11.
tari I 17, 11. 34, 15. 48, 12. 89, 9. 112, 3. 580, 16. II 28, 1. M 221, 7. ut hoc Solomon testatus sit dicens I 719, 23. quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) II 68, 22.
stator I 364, 10. 365, 3.
stificari I 272, 4. 276, 19. 295, 5. 363, 3. 527, 7. II M 173, 2.
stimonia diuina I 18, 23.
stis: eos ad ueri probationem testes citemus I 13, 6. testibus confirmare I 26, 7. idoneis testibus adserere *aliquid* I 273, 4.
estes (*partes corporis*) II 43, 9.
estudo II 36, 3.
tetrameter II 156, 12. 158, 11.
tetrarcha I 350, 5. tetrarcham I 718, 2. tetrarchas I 304, 7.
texere: quidquid purpura et serico texitur I 578, 14.
textum: texta pretiosa I 577, 17.
textus rerum I 304, 10.
theatrum orbis terrae I 575, 12.
thensaurus (thes-) = *locus*: ex thensauro Proserpinae I 127, 12. ut consilium tamquam ex thensauro recondito eliciat II 52, 22. animarum I 606, 1. pecuniam in thesauro iustitiae reponere I 545, 1. = *opes*: caelestis I 667, 21. sapientiae I 277, 12. *plur.* I 531, 8. 761, 15. II M 180, 18. 206, 18. caelestes I 747, 2.
theologi II 96, 7.
tibia II Ph 138, 47. quasi uero illam (*sc.* sapientiam) inuenerit tamquam tibias ad fontem, ut poetae aiunt (*cf. Ouid. Fast. VI 701 ss.*) I 216, 7.
timere: ea pro quibus ruinae—timeantur I 108, 19. *c. inf.* I 60, 8. 373, 7. 522, 15.
timidus doloris ac mortis I 260, 8.
tineae II Ph 143, 108.
tinguit II Ph 145, 142. tinctus (= baptizatus) est I 329, 14.
tinnitibus galearum I 690, 3.
tiro *translate oppos.* ueterani I 186, 1.
titillare animas blandimentis I 564, 13.
titionem uulgus appellat extractum foco torrem semiustum et extinctum I 328, 3. — I 327, 14. 328, 2.
titubare I 486, 21. II 74, 23.
titulus = inscriptio I 42, 4. 7. II Ph 146, 154. *libri* I 474, 22. fallaci titulo (*librorum*) inretire lectorem I 410, 17. orationes alieno titulo inscriptae (*Philippicae Ciceronis*) I 551, 22. — sub titulis regum I 388, 4. tituli (*Domitiani*) II M 177, 9. titulus primi nominis II M 224, 18. Romani nominis II M 205, 4. communi titulo II M 214, 20. alieni nominis titulo I 409, 4. titulus stultitiae I 277, 12.
tolerabilis I 35, 21. 120, 13. 252, 20.
tolerantia (*subst.*) malorum I 584, 19. et laborum I 599, 13. 703, 5.
tolerare XIII dies non potuit, ut—procederet II M 191, 1. uitam aqua et polenta I 229, 2.
tollere: *infin. fut. pass.* sublatuiri I 634, 19. in nube sublatus I 313, 15. in crucem I 407 21. tollere mares liberos I 54, 18. Daia sublatus a pecoribus et siluis II M 195, 14. oculos in caelum I 7, 4. 38, 8. 99, 13. 442, 18. 454, 23. hominem in caelum (= ad deos) I 67, 20. in

tenerae atque innocentes animae I 80. 15. si homo delicatus ac tener in hac uita fuerit II 63. 3.
tenere: ut praedones comprehensi tenerentur I 111. 14. manifesto facinus tenetur II M 207. 3. illum teneo haerentem. teneo defixum I 139. 13. ut aliis illum laqueis teneam I 139. 23. tenere medium fretum I 334. 6. sicut ardere non potest ignis, nisi aliqua pingui materia teneatur, sic animae materia est sola iustitia qua tenetur ad uitam I 157. 22. tenere stabilem gressum II 69. 14. modum II 122. 8. *sim.* II M 186. 8. regulam I 429. 12. silentium I 353. 1. teneo (*sc. mente*) aliquid in hoc I 45. 20. tenendum est omni modo ut I 524. 17. = retinere: risum I 77. 15. lacrimas II M 201. 4. non possum teneri quominus II 22. 1.
teneritudo I 412. 14. II 26. 7. 40. 5. 43. 1. 47. 2.
tenor uocis inoffensus II 40. 18. tenorem suum seruare I 429. 12. II 25. 7. tenor [dimicandi II 62 adn. 3.] uidendi II 33. 3.
tensa Iouis I 171. 1.
tentigo I 108. 4.
tenuare II 48. 1. M 219. 15.
tenuis: tenues et incomprehensibiles spiritus I 165. 4. *opp.* comprehensibilis I 595. 3. *cf. Indic. rer. p. 351 a* daemones. res II 60. 4. tenuis fons I 178. 8. tenuiores *opp.* locupletes I 744. 7.
tenuitas spiritus I 650. 16.
specie tenus II M 215. 14.
tepefactum II 12. 2.
tepidis adhuc cineribus mariti II M 219. 12.
ter quater II Ph 137. 37. (8. = ter-tium: Constantino atque ipso te consulibus II M 228, 12.
teres II 37. 1. 48. 1. Ph 142. 10. in figuram pillei teres factus II 26. 17.
tergere: umore adsiduo tersa II 33, 6.
tergum: a tergo eius II M 207. 3. 224. 11. in tergum iacēre II 38. 4. iubebat (eum) terga praebere II M 178. 19. summa terga (Phoenicis) II Ph 144. 130.
terminare regiones II 99, 14. materiam angustis finibus II 6, 11. (deus manus) in digitos terminauit II 37, 8.
terminus I 141. 18. 151. 19. in mille annis terminum sumpsit (uita) I 694. 25.
terni II 37. 20.
terra: Romana terra II M 196, 18. terra marique I 498. 5. II M 234. 2. *cf.* orbis promissio.
terrenus *opp.* caelestis inmortalis *saepissime, uelut* I 2. 1. 106, 3. 166. 14. 263, 22. 486. 14. II 7, 5. 27. 13. 131. 19. animal (= homo) 141. 23. corpus I 40. 7. II 15, 19. cultus II 121. 8. figmenta I 96. 8. II 120. 24. fragilitas II 92, 8. 117. 19. homo I 630. 6. philosophia 4. 11. uirtus I 380. 1. uita I 499. 4. terrena I 175. 12. 203. 10. 568. 18. 740. 18. II 131. 3. 10. 132. 8. *al.* uenerari I 98, 5. 104, 13. 103. 6. adorare I 102. 1. terrenis demersus I 499. 8.
non terreri quominus I 545. 23.
terrestris *saepe, uelut* saeculum I 63. 14. militia I 466. 3. dii I 165. 617. 3. res I 211. 3. contempt terrestribus *neutr.* I 677. 19. *ite* contemptus terrestrium I 557.
terriculae II M 190. 1.

terrigenas pueros I 153, 14.
terrori esse *alicui* I 384, 14. II M 183, 5. saeculum cum suis terroribus II M 190, 1.
testamentum *cf. Indic. rer.* testamentum (dei) I 305, 1. testamenta supponere I 427, 11.
testari I 17, 11. 34, 15. 48, 12. 89, 9. 112, 3. 580, 16. II 28, 1. M 221, 7. ut hoc Solomon testatus sit dicens I 719, 23. quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) II 68, 22.
testator I 364, 10. 365, 3.
testificari I 272, 4. 276, 19. 295, 5. 363, 3. 527, 7. II M 173, 2.
testimonia diuina I 18, 23.
testis: eos ad ueri probationem testes citemus I 13, 6. testibus confirmare I 26, 7. idoneis testibus adserere *aliquid* I 273, 4.
testes (*partes corporis*) II 43, 9.
testudo II 36, 3.
tetrameter II 156, 12. 158, 11.
tetrarcha I 350, 5. tetrarcham I 718, 2. tetrarchas I 304, 7.
texere: quidquid purpura et serico texitur I 578, 14.
textum: texta pretiosa I 577, 17.
textus rerum I 304, 10.
theatrum orbis terrae I 575, 12.
thensaurus (thes-) = *locus*: ex thensauro Proserpinae I 127, 12. ut consilium tamquam ex thensauro recondito eliciat II 52, 22. animarum I 606, 1. pecuniam in thesauro iustitiae reponere I 545, 1. = *opes*: caelestis I 667, 21. sapientiae I 277, 12. *plur.* I 531, 8. 761, 15. II M 180, 18. 206, 18. caelestes I 747, 2.
theologi II 96, 7.
tibia II Ph 138, 47. quasi uero illam (*sc.* sapientiam) inuenerit tamquam tibias ad fontem, ut poetae aiunt (*cf. Ouid. Fast. VI 701 ss.*) I 216, 7.
timere: ea pro quibus ruinae—timeantur I 108, 19. *c. inf.* I 60, 8. 373, 7. 522, 15.
timidus doloris ac mortis I 260, 8.
tineae II Ph 143, 108.
tinguit II Ph 145, 142. tinctus (= baptizatus) est I 329, 14.
tinnitibus galearum I 690, 3.
tiro *translate oppos.* ueterani I 186, 1.
titillare animas blandimentis I 564, 13.
titionem uulgus appellat extractum foco torrem semiustum et extinctum I 328, 3. — I 327, 14. 328, 2.
titubare I 486, 21. II 74, 23.
titulus = inscriptio I 42, 4. 7. II Ph 146, 154. *libri* I 474, 22. fallaci titulo (*librorum*) inretire lectorem I 410, 17. orationes alieno titulo inscriptae (*Philippicae Ciceronis*) I 551, 22. — sub titulis regum I 388, 4. tituli (*Domitiani*) II M 177, 9. titulus primi nominis II M 224, 18. Romani nominis II M 205, 4. communi titulo II M 214, 20. alieni nominis titulo I 409, 4. titulus stultitiae I 277, 12.
tolerabilis I 35, 21. 120, 13. 252, 20.
tolerantia (*subst.*) malorum I 584, 19. et laborum I 599, 13. 703, 5.
tolerare XIII dies non potuit, ut—procederet II M 191, 1. uitam aqua et polenta I 229, 2.
tollere: *infin. fut. pass.* sublatuiri I 634, 19. in nube sublatus I 313, 15. in crucem I 407 21. tollere mares liberos I 54, 18. Daia sublatus a pecoribus et siluis II M 195, 14. oculos in caelum I 7, 4. 38, 8. 99, 13. 442, 18. 454, 23. hominem in caelum (= ad deos) I 67, 20. in

caelum *aliquem* carminibus I 57, 13. summis laudibus I 456, 16. misericordiam de (= ex) homine I 515, 20. simulacra ex urbibus, de caelo I 113, 8. tolli = se tollere II Ph 137, 39. *cf.* cornu.
ubi se tolles (colles *codd.*) faucium spectantes uuam tollere (*etymologia subest*) incipiunt in tumorem II 40, 12.
tonitrua I 605, 4.
[tormenta *sing.* I 339, 12. 717, 18; *cf. Brandt, Archiu. lexicogr. et gramm. lat. V 286.*]
tormentum: tormenta (= *tortos funes*) ex mulierum capillis facere I 76, 14.
torpere II 55, 6. 72, 17. gelu I 143, 13. torpens animus I 545, 13. [uirtus otio torpens II 62 adn. § 3.]
torpescere: torpuit I 621, 3.
torpidum iacet (*aliquid*) I 136, 6.
torporata (*coni.*, cor- *codd.*; *cf. Buenemannum ad loc. et in Indice s.* torporatus) I 140, 13.
torquere fulmen I 678, 3. animos suos in inquisitione rerum I 3, 23.
torrens: torrentes I 486, 3. sanguinis current I 759, 2. fluet sanguis more torrentis I 645, 14.
torris: torrem I 328, 4. *cf.* titio.
torus: tori (*corporis*) I 68, 1. II 37, 3. 47, 20. — = cubile II Ph 141, 90. torus genialis I 251, 9. intra praescriptum legitimi tori I 566, 18. extra legitimum torum euagari I 541, 5. 740, 7. abstinere alieno toro I 748, 6. alienis toris I 566, 24.
tot modis quibus docui I 174, 12.
totidem I 11, 3. 88, 21. aeque totidem quot II 48, 8.
totiens—quotiens I 576, 17.
totus: cuius (dei) toti sumus I 44, 7. cetera animalia sunt tota mortalia I 146, 15. *cf.* orbis. — totum II 34, 22. in totum I 41, 11. 151, 18. 275, 19. 650, 4. 738, 15. II 31, 12. 122, 2. pars ex toto I 216, 15. — toti = omnes: I 351 8. *item* totis uiribus I 426, 10. 478, 7. totos dies II 11. 17.
tractabilis oculis manuque I 472. 17. ad faciendum I 587, 24. ad usum digitorum II 33, 16. (animae) a solo deo tractabiles sunt I 651, 4.
tractare arma I 756, 19. de II M 185, 11.
sine tractatu artificis II 55, 3. [in tractatu habere *aliquid* II M 228, 19.]
tractus II 26, 2. 39, 9. Ph 135, 5.
tradere in manus inimicorum II M 177, 4. regnum (imperium) per manus filio I 111, 6. II M 201, 6. exustioni I 759, 4. aeternis ignibus I 760, 15. se desidiae I 224, 16. uentri ac uoluptati II 78. 1. traditur in arcanis litteris I 142, 13.
traditio munerum I 70. 4. diuina traditio I 226. 19. 609, 8. caelestis I 583, 5. uera I 396, 2. 407, 4.
traducere uitam per exquisitas uoluptates I 242, 14. a proposito II M 186, 6. mentem ab—ad II 58, 13. ut (poeta) quae uere gesta sunt in alias species—traducat I 40, 18. *sim.* I 41, 11. 48, 23. alio traduxit historiam I 47, 16.
tragicae historiae I 560, 8.
tragoedia II 117, 5. agebatur haec tragoedia (= res miserabilis) Nicomediae II M 220, 11.
trahere auram per os II 41, 15. aquam de fonte plenissimis faucibus I 671, 15. saporem subtilissimis sensibus II 36, 17. nomen I 47, 6. originem a deo I 140, 5.

traiectio: existimandus est Anaxagoras ad quae uidenda natum se esse dixerit, nec caelum uidisse nec solem I 201, 19. ne homines, unde illi exciderunt, ad inmortalitatis caeleste praemium peruenirent I 696, 11. *cf. prolepsis.*
trames I 460, 12. 506, 10. 585, 4.
tranquillitas (*maris*) I 334, 13.
tranquillus *translate*: ne in tempestate naufragium faciant, in tranquillum (*sc. mare*) se ultro praecipitant I 252, 13.
transcendere ex bono ad malum I 129, 16. legem I 158, 11. mandatum I 158, 4. 694, 17. annum centesimum I 160, 6. metam I 160, 24. in transcursu I 595, 1.
transferre: translatis signis (*militaribus*) II M 204, 10. duos prophetas uiuos esse translatos in ultima <tempora> II M 175, 15. *item* esse (Neronem) translatum II M 175, 11. *aliquid* de—ad I 224, 5. II 54, 22. uicissim de altero in alterum II 25, 16. multa in hunc modum transferunt poetae I 43, 1. deus uindex oculos ad Maximianum transtulit II M 208, 6. animum I 440, 21. ad profanos ritus I 303, 8. nomina boni et mali uicissim I 462, 18.
transfixit se Arcesilas eodem mucrone I 187, 9.
transfluere I 394, 4.
transformare I 760, 10.
transfuga *translate* I 133, 3.
transfugere I 500, 8.
transfundere II 60, 10.
transgredi limites suos I 10, 5. 6. modum I 142, 3.
transgressio (= peccatum) I 270, 11.
transiecit populum mari I 302, 11.
transigere rem II M 186, 9. (tempus) I 211. 25. 242, 8. II M 191, 5. transacta mors I 233, 22.
transire *aliquid in disputando* II 71, 26.
mors translatio est ad inmortalitatem I 242, 8.
transmeare I 752, 15. II 39, 18. 42, 20.
transmittere II 35, 17. 41, 8.
transnare I 684, 13. tranasse (transnatasse *SH*) I 40, 6. tranasse (transnasse B^2P, trasnasse *V*, transnatasse *SH*) mare I 40, 1.
transpicere II 30, 1. 11. 31, 5.
transuehere I 39, 21. 83, 19.
transuerberare *aliquem* gladio I 34, 11.
transuersus II 19, 23. M 223, 19. in transuersum I 244, 5. de transuerso iugulare *aliquem* I 596, 15. ex transuerso II 35, 2.
tremere I 471, 11. II 74, 22. non praesidum gladios tremunt, quominus—defendant I 442, 15.
tremor terrae I 523, 19.
trepidatio mobilis (*ignis*) I 651, 18.
tres: [tris (tres *codd. quid.*) I 22, 3.]
tribules I 524, 4.
tribunal II M 195, 4. 205, 19.
tribunus II M 186, 19. 226, 25. ordinis primi II M 193, 24.
omnes tribus terrae I 315, 10. populus ex omnibus tribubus congregatus I 383, 10.
tributa II M 199, 17.
triduo moratus est I 332. 12. post tridui somnum I 363, 9.
triennium I 113, 11.
trimetris II 156, 11. uersibus II 156, 8.
triplici modo I 533, 7.
tripudiare I 87, 7.
tritior (uia) I 485, 17.

tritu pedum I 490, 10.
triumphare I 35, 5. 36, 19. captiuos I 719, 19. mortem I 381, 20. terram I 571, 3. saeculum I 748, 1. II M 190, 1. triumphari (ab *aliquo*) I 659, 5. 681, 18. 725, 6. II M 178, 22.
triumphator II M 190, 3.
triumphus dei II M 237, 12.
triumuiralis I 114, 2.
truculentius II 98, 20.
tueri = uidere II 30, 10. — officia uitae I 541, 14. imaginem sapientiae I 154, 18. sectam nostram II 4, 11. *sim.* I 453, 15. *aliquem* ab *aliqua re* I 695, 13. contra uim I 417, 9. se I 108, 21. II 18, 5.
tum *passim*; *cf.* tunc. tum—tum II 100, 4. etiamtum (*uar.* tunc) I 46, 22. 65, 19. tum demum I 139, 21. 378, 17. II 102, 15. M 183, 25. si—tum I 189, 7. 8. II 32, 5.
tumet animo insolenter elato I 473, 18.
tumidus I 417, 13. 576, 7.
tumor (*in corpore*) II 40, 13. 33, 11. *animi* I 250, 18. 474, 11. 580, 2. tumor animi II 116, 8.
tumultuabitur terra I 632, 10.
tumulus I 60, 22. 100, 3. II Ph 135, 6.
tunc *rarius quam* tum, *in libro De mort. persec. frequentius.* tunc uero II M 196, 5. si—tunc II 77, 2. tunc—cum I 38, 20. 212, 1. tunc demum I 275, 13 (*codd. quid.* tum). II M 234, 15.
tundere pectora I 82, 3. 689, 12.
tunica I 350, 14. 718, 7.
turbare ueritatem II 63, 16.
turbidus II Ph 136, 24. M 189, 16. magis turbida aqua I 545, 13.
turbo II M 172, 8.
turbulentus I 64, 12. II 132, 4.
turgescere II 46, 17.
turpitudo I 32, 17. 84, 3. 198, 15. 206, 1. 263, 6. 703, 10.
tus I 75, 12. 76, 10. 468, 9. II 122. 22. Ph 140, 86. 143, 119. tura I 110, 8. 460, 15. 734, 16.
tutari *aliquem* contra bestias I 516, 16.
tutela I [4 adn. § 14.] 12, 13. 108, 20. 594, 19. II M 194, 14. sui I 414, 8. II 8, 5. *nauis* I 39, 20. 684, 11.
tutius *adu.* II 20, 19.
tutus a I 166, 3. 514, 14. II 13, 11. se (*aliquem*) tutum facere ab iniuriis I 736, 12. II M 199, 19. tutissimus portus I 4, 1.
tympana I 690, 5.
tyrannicus I 442, 14. 747, 19. II M 190, 7.
tyrannidem I 417, 19. 644, 4.
tyrannus: quae nullus umquam non modo rex, sed ne tyrannus quidem fecit I 249, 9. principes ac tyranni I 646, 4. tyrannus *Hipparchus* I 72, 13. *Dionysius* I 110, 13. 456, 3. 8. et Phalaris et tyranni omnes I 112, 8. — I 747, 2. 758, 3. (ueteres) tyranni (= principes Romani) I 436, 14. II M 172, 4. 179, 22. tyrannus (*de persecutoribus ecclesiae*) II M 175, 3. 8. 176, 5. 177, 12. 209, 11. 233, 21.

Vacare *c. abl.* I 228, 3. II 109, 9. *c. dat.* I 405, 6. 605, 2. sabbatis I 343, 6. *impersonale c. infin.* I 77, 1. 231, 13.
uacatio I 87, 13. 113, 17.
uacuefacere (= tollere) circumcisionem I 343, 7.

uadere II M 202, 23. — uado per ea quae — praetendis I 374, 19.
uadum I 126, 14.
qui uagantur incerti I 94, 9.
uagitus pueri I 690, 4.
uagus I 2, 20. spiritus I 168, 4. stellae I 117, 14.
ualde I 133, 7. 268, 5. *al.*
ualere: ualitura sit I 384, 8. ueritatem (esse) ualituram II 64, 6. ualeat, inquit, id est abeat ac recedat II 79, 10. ad I 557, 11 (potentissime). II 26, 14 (mire). 61, 3. *al.* nihil aliud nisi ad I 334, 2. in contrarium I 116, 11. (= posse) *c. infin. act.* I 10, 4. 153, 20. 272, 6. 459, 15. 634, 8. 678, 9. II 96, 19. *c. infin. pass.* I 126, 18. 139, 19.
[ualetudo et sanitas I 130 adn. § 4.]
ualidus II 37, 2.
uallauit (deus) terram montibus I 669, 14. uallata frons II 27, 3.
uallum igneum I 694, 21.
uanescere I 177, 21. 297, 13. 620, 4 (euan- *H*).
uaniloquentia II 130, 12.
uanitates I 88, 1. 304, 20. 388, 17.
uanus: omissis uanis (*neutr.*) I 114, 8. uanissimum dictum I 243, 1. somnium I 592, 12.
uapor II 88, 9. 16.
uariare *transit.* I 511, 3. 693, 22 (dierum ac noctium alterna). II 45, 13. *intrans.* I 664, 16. II 156, 14.
uarius *cf.* diuersus.
uas (uadis): uadem mortis se tyranno pro altero dedit I 456, 3.
uas (uasis): uasa I 109, 13. 751, 25. II 29, 3. Samia I 70, 17. uas hominis (= corpus) II 19, 1. uas est enim (*sc.* corpus) quodammodo fictile II 5, 20.
uasculum II 29, 2. uasculum (= corpus) quo continetur (homo) I 104, 25. *sim.* I 157, 10. 619, 5. corporis II 19, 10.
uastare: grex (dei) a lupis uastatus II 237, 5.
uastae columnae I 141, 11.
uates I 387, 10. 11. 12. 458, 18. 630, 22. 640, 11. 657, 7. 678, 13. 679, 23. 707, 4. 713, 2. 756, 8. (dei *ueri*) I 461, 11. uates nostri (= prophetae) II 59, 4. uates feminae I 20, 14.
uaticinari I 21, 12. 22, 15. 658, 13. II 127, 1.
uaticinium I 12, 3. 148, 1. 286, 14. 395, 24. 409, 18.
uber (*subst.*) I 85, 13. II 11, 9.
uber (*adiect.*) I 149, 21. 260, 20. 485, 14. II 8, 8. *c. abl.* II Ph 137, 26.
uberius (*aduerb.*) I 316, 4. 396, 21.
ubertas I 351, 7. 537, 17. 598, 20. II 99, 19. 100, 6.
ubi: digna res est ubi omnes uires exseras I 104, 2.
ubicumque II M 181, 14. *cf. futur. II.*
ubique I 8, 10. 151, 9. 367, 14. 411, 12. 511, 3. 632, 10. II 53, 12. 13. uersus II 21, 10.
-ue I 70, 15. 91, 19. 100, 21. 186, 17. 474, 3. 479, 8. 487, 20. 498, 23. 604, 10. 605, 26. 611, 11. 617, 23. II 16, 4. 93, 9. M 200, 3.
uecors I 758, 17.
uectigalia I 503, 1.
uectis I 140, 7.
uegetare II 42, 1. 58, 9.
uehere: uehi asello I 83, 10. lectica II M 191, 5.
uehiculum II M 178, 18. sedendi (*an* sedenti?) praebent animantes I 348, 10.

uel *passim*; uel—uel etiam I 407, 23. *quater positum* II 24, 22. *quinquies* I 11, 1. uel potius I 77, 13. II 30, 18. *al.* — uel ex eo (hoc) ipso I 76, 16. 417, 21. 438, 21. — *apud superlat. saepe*; uel maxime I 133, 11. 148, 18. 170, 2. 250, 13. 321, 6. II 17, 11. 18, 14. 156, 5. *al.*
uelamen II Ph 144, 129. *translate* I 110, 10.
uelamentum *translate* I 73, 13. 277, 12. 404, 6.
uelare *aliquid aliqua re, translate* I 41, 20. 42, 13. 534, 5. II 47, 9. pudendum facinum intra conscientiae secreta I 347, 16.
uelle: parum est uelle I 543, 8. quidquid uelit *cf.* quisquis. — deus noster, qui est omnium uelint nolint I 469, 16. quid sibi uult (uolunt *al.*) — ? I 41, 2. 67, 5. 99, 16. 193, 8. 591, 11. II M 207, 1. nec male alteri uolet I 743, 16. uoluit in nostra esse potestate an utamur II 61, 14. uellem adiecisset I 31, 22. *cum infinit. passim; cum accus. alterius subiecti et infin. saepe, uelut* I 10, 10. 74, 11. 124, 11. 142, 5. 17. 168, 21. *c. infin. perf. pass.* I 141, 1. *c. accus. pronominis reflexiui et infin. pass.* I 6, 2 (uelint se liberari). 26, 16. 68, 2. 494, 8. II M 183, 22. 209, 17. *item c. infin.* uideri *et praedicatiuo* I 164, 5 (custodes se uideri uolunt). 436, 17. 470, 1. 527, 3. II M 183, 22. 187, 22. *item c. infin.* esse *et praedicatiuo* I 137, 21 (qualem se esse uoluit). *nominat. c. inf.* I 35, 9 (uir esse uoluit). 69, 17. 267, 20. 272, 19. II 132, 2. — uelle = existimare, statuere *c. acc. c. inf.* I 8, 1. 140, 6. *al.* — uolens I 727, 8. *c. inf.* I 307, 9. 322, 9. 347, 19. II M 186, 2. 235, 16.
uellus I 341, 13. uellera (*sc.* nubium) II Ph 136, 23.
uelum templi I 360, 14.
uelut (ueluti) *saepe. ap. duplic. accus. cf.* adgnoscere arguere facere formare habere.
uena II 24, 18. 30, 20. genitalis II 43, 15. uena in maribus quae seminium continet II 43, 7. uenae seminales II 43, 10. lacus qui non habent uenam I 394, 16. uena fontis I 623, 3. pietas et aequitas quasi uenae sunt eius (*sc.* iustitiae) I 446, 1.
res uenales II M 180, 21.
uenationes I 561, 14.
uendere extinguendas publice animas suas (*gladiatorio ludo*) I 427, 17. sententias (iudicum) I 404, 9. aquam non uendimus (*prouerb.*) I 260, 19.
uenditare sententias (*de iudicibus dictum*) I 736, 18.
uenditor I 259, 14.
ueneficiis caelum petere I 427, 19.
ueneficus I 398, 11. 467, 11. 483, 14.
uenenarius I 467, 14.
uenenatus II 103, 8. serpentes I 416, 6. orationes I 218, 9. arguta et uenenata I 451, 21.
uenenum II 32, 8. uenena I 76, 5. 196, 18. 427, 3. *cf.* temperare.
uenerabilis I 338, 1. II 71, 14. 130, 16.
uenerari I 71, 1. 78, 5. 98, 21. 104, 13. 172, 21. 283, 19. *al.*
ueneratio I 71, 8. 170, 15.
uenèriarum rerum libidines II 49, 9.
uenia: cum uenia peccare I 373, 17.

ueniam dare peccatis II 119, 9. habere I 106, 4.
uenire: si comminus uenerint I 145, 8. uenit *aliquid* a I 96, 15. 125, 14. 181, 13. 261, 14. 371, 18. 499, 5. in regnum I 304, 6. in insolentiam I 91, 17. in obliuionem I 96, 10. in ignorationem sui I 276, 6. *cf.* crimen manus praeda sors. ex causa I 77, 4. ex quocumque ordine aut gradu II M 187, 7. *cf.* sub. ueniet ira dei super gentes I 665, 14. *c. dat.* I 271, 12. 478, 3. *c. supino* I 329, 6. II M 184, 23. uentura quaerere II M 184, 8.
uenter: seruire uentri I 348, 8. 15. uentri et Veneri I 193, 4. uentri et gulae I 564, 4. uentri et pabulo I 348, 8. II 27, 18. uentri ac uoluptatibus I 348, 15. uentri ac uoluptati se tradere II 78, 1.
uentus = halitus oris, spiritus II 51, 2.
uerax I 671, 19.
uerbenae I 577, 1.
uerber: repetito uerbere II Ph 138, 33. uerbis potius quam uerberibus I 463, 20.
uerberare frontem I 425, 23 (*cf.* frons). aer spiritu uerberatus II 50, 11. flagellis I 350, 9. caelestibus plagis I 631. 19. frigore atque imbribus II M 191, 4. uerbis uerberati I 165, 16. uerbis—uerberant I 425, 22.
uerbum: grammatici ac philosophi uocem definiunt aerem spiritu uerberatum, unde uerba sint nuncupata II 50, 10. uerbum dei I 738, 5. uerbo fugabat daemonas I 384, 17. enarrare II 6, 5. hortari II M 233, 17. haec uerbo ac iussione faciebat I 331, 1. sub uerbo eius I 334, 13. 639, 6. ne uerbo quidem I 97, 15. 469, 19. si uel inprudenti alicui exciderit bonum uerbum I 84, 14. ne uerbum malum procedat ex ore hominis qui colit uerbum bonum I 548, 13. — *cf.* uerber uerberare *et Indic. nomin.* Christus.
uerborum explicationes et etymologiae *cf.* adultera aegritudo aequabilitas aequitas anima animus annus (*cf.* orbis) asystatum auris capilli caput chaos corona daemon diabolus diuinitas facies familia fidelis fortitudo frons frugalitas gingiua homo humanitas infans inpatiens iumenta iuuare laetitia liberalis lingua lupa lupanar luxuriosus (*cf.* nepos) mulier munera (*cf. Add. ad II 332*) muti nares natura nepos occidens oculus oriens palpebrae pascha paterfamilias pes philosophia philosophus plantae pollex prodigus religio religiosus rienes sapientia I 458, 1. simulacrum sol superstitiosus (superstitio) tolles ualere (ualeat) uerbum uertibula uir uirtus uox. *cf. etiam 'uulgaris sermo'. in Indice nomin. et rer. cf.* ἄνθρωπος angelus Christus Cithaeron Κρόνος Cunina Cynici Erichthonius Galli genius honestas Hydaspes Iudaei Iuno Iuppiter Latium Olympus Partheniae Sabbata Saturnus Sibylla Stercutus Tellus Ζεύς. *cf. etiam Indicem Graecum.*
uerecundia I 180, 13.
uerecundior I 408, 8.
uereri ne—non I 399, 9. II 85, 14.
uerenda sacerdos II Ph 138, 57.
uergere in terram I 102, 11. in humum I 600, 9. annis in senectutem uergentibus I 670, 12. uergentibus spatiis II Ph 139, 61.
ueridicus I 179, 19. in hac re I 583, 1.

ueritas *cf. Indic. rer., et Indic. uerbor.* litterae.
uermiculi I 607, 23. II M 211, 19.
uermis II Ph 142, 102. M 211, 10. 13.
uernus II Ph 135, 4.
uero *passim; in apodosi* I 41, 3. 98, 7. 109, 4. 113, 24. 394, 8. 426, 9. 490, 6. 496, 18. 501, 15. 528, 5. 533, 14. 537, 2. 610, 2. 616, 3. II 12, 2. *in initio responsi* I 193. 20. — ego uero I 180, 24. II 116, 6. *item in responso* II 64, 1. *sim.* nos uero I 116, 2. est uero quod *c. coni.* I 124, 13. *cf.* at iam immo sin.
uersare: uersat se cogitatio in omnia I 207, 1. *cf.* cardo.
uersicolore uelamine I 58, 9. uersicolores figurae I 43, 2.
uersiculus I 58, 9.
uersum *cf.* undique.
uersura I 134, 17.
uersus decem (*libr. Cicer. De nat. deor.*) I 132, 23.
uersus *aduerb* : ad terram uersus II 38, 7. aut dextro aut sinistro uersus I 187, 25. *cf.* deorsum sursum ubique.
uersutia I 171, 18.
uersutus I 189, 12. II 73, 7.
uertere *aliquem* in fugam II M 174, 2. se in I 684, 4. uerti in I 554, 5. 684, 4. 718, 13. II M 180, 8. *cf.* cardo.
uertex II Ph 145, 140. (arboris) II Ph 137, 40. 139, 69. Aetnae I 83, 3.
uertibula: summas eorum (membrorum) partes nodis crassioribus conglobauit (deus), ut—uerti tutius possent, unde sunt uertibula nominata II 20, 17.
uerum *saepe*; uerum tamen I 301, 10. 501, 19. *cf.* non (solum—uerum etiam).
uerus ac uiuus I 96, 12. 149, 13. uerum esto. — feceris I 410, 17. exempla ex uero petita I 453, 8. *aliquid* est in uero I 41, 16. 63, 24. *cf.* similis.
uesanus II Ph 136, 17. M 179, 14.
uesci I 243, 20. 368, 4. 412, 15. 483, 12 (sanguine).
uesica II 42, 12. 18. 43, 1.
uespera I 334, 5.
uespertinus I 759, 16.
non uestigabiles (*RV*, non inuestigabiles *BS*, inuestigabiles *H*) res I 263, 16.
uestigium: e uestigio subsequi I 586, 16. alienis uestigiis insistere II 85, 4. uestigia = pedes I 254, 18. 20. nec a uestigiis suis eruat quod adoret I 174, 21. (dei) nomen uestigiis suis subicere I 477, 21.
uestimenta I 350, 13.
uestiri ratione II 8, 15.
uestis I 328, 1. 350, 10. 417, 14. 483, 7. 689, 22. *al.* feminea I 681, 19. naturalis II 8, 21. 28, 9. carnis I 381, 11. inmortalitatis I 760, 11. priuata II M 195, 8. purpurea II M 203, 2. regia II M 206, 10. seruilis II M 227, 28. uestis = purpura II M 228, 8. uestes I 73, 16. 109, 9. 122, 16. 481, 2. 565, 1. 578, 5. 692, 5. 734, 17. II 17, 6. Ph 144, 128. illum uestibus suis (*sc.* Omphalae) indutum I 32, 16. adhuc in atris uestibus erat mulier II M 219, 8.
uestitus I 147, 3.
uetare: occidere deus uetat I 558, 11. ceterarum (Sibyllarum) libelli quominus in usu sint omnibus, non uetantur II 125, 10.
ueteranus rex II M 195, 13. ueterani *oppos.* tirones I 186, 1. quidam

maximi oratores professionis suae quasi ueterani I 3, 20.
uetustas I 122, 23.
uetustus II M 175, 2.
uexabilis I 598, 9.
uexare ecclesiam II M 178, 2. — currus per confragosa uexabitur I 543, 18.
uexatio = persecutio I 477, 24. II M 175, 7.
uexator I 166, 12. [II 61 adn. § 1.]
uexatrix I 269, 12.
uia publica et celebris I 506, 11. iustitiae I 381, 9. 670, 1. lucis I 394, 11. mortis I 379, 1. perditionis I 489, 10. 506, 4. 670, 10. salutis I 311, 10. ueritatis I 129, 3. 211, 11. 493, 17. uitae I 749, 8. uias excusationum amputare I 372, 19. *cf.* condere deuius inprimere.
uiator I 547, 19. II 77, 19.
uibrare: uibrata lingua II 35, 13. — *intrans.* uibrat sensus ut flamma II 58, 11.
uicani (*coni.*, uicar- *cod.*) II M 185, 6.
uicarius II M 180, 12. [232, 5.] ex uicario praeses II M 189, 18.
uicennalia II M 190, 23. 191, 8. 196, 6. 208, 9. 11. 214, 9. 218, 16.
uicis: uicem reddere I 525, 6. *alicui* II 108, 18. retribuere I 550, 21. alia quaedam in eorum locum uicemque supponunt I 538, 9. per uicem I 629, 11. — deorum uice I 391, 12. uice pecudum I 430, 16. — uices diei ac noctis I 118, 1. alterna per uices successione I 144, 1. uicibus I 249, 2. II 101, 1. uicibus amissi et recepti luminis II 100, 10. *cf.* inuicem.
uicissim I 370, 20. 462, 18. 477, 6. 604, 10. 614, 16. 750, 10. II 25, 16.
uicissitudo II 39, 9. uicissitudines I 118, 2. 693, 17. II 100, 5.
uictima: deus non desiderat uictimam neque muti animalis neque mortis ac sanguinis, sed hominis et uitae I 576, 18. humanae uictimae I 430, 4.
uictitare [I 160, 2.] praeda et sanguine I 704, 10.
uictor: rex iustus et uictor I 759, 8.
uictoriae Gothorum (*gen. obiect.*) II M 187, 11.
uictrix malorum I 601, 7. corona II M 190, 17. purae ac uictrices animae I 211, 3.
uictus = uita I 246, 19. — terram colimus ad uictum I 119, 2. ut (artes) sint nobis uictui I 703, 19. uictum precibus exposcere I 97, 9. mendicare, honesto labore conquirere I 158, 15. 710, 10.
uicus: [uico Marmesso (*natam Sibyllam*)] I 22, 12.
uidelicet I 12, 1. 88, 9. 114, 5. 171, 7. *al.*
uidere: uideamus an I 153, 11. 700, 14. 701, 22. 702, 1. 707, 24. uidebimus an I 536, 3. tu uideris II M 194, 15. uiderimus (uideris) an I 36, 5. II 51, 2. cum uideret uiuus II M 222, 1. quod *c. coni.* (*pro acc. c. inf.*) I 753, 11.
uidua I 528, 14. 22. 746, 8.
uietus II Ph 141, 90.
uigere I 460, 3. II 55, 9. aliquid uigens I 611, 25. uigens robur II 37, 4.
uigilante sensu II 58, 9.
uigor II 54, 15. corporis II 20, 16. mentis I 449, 1.
uilicus II 115, 18.
uilis: ut ei mundus ipse sit uilis II 110, 5.

uilitas uulgati corporis (*cf. Curt. V 1, 38*) I 72, 10.
uimen II Ph 140, 85.
uincere sententia II M 186, 24.
uincire: uincta lingua II 41, 2.
uinculum caritatis II 11, 20. uincla (uincula *BP*) legis I 475, 19. diuini opificii I 711, 1.
uindemia II M 209, 5.
uindex I 111, 7 (sui). II M 208, 6. uindices deorum I 726, 14.
uindicare II M 214, 13. 223, 3. 224, 19. sibi sua II M 205, 12. sibi *aliquid* I 79, 9. 169, 2. 182, 8. 185, 18. 388, 4. 414, 16. 677, 19. in coniugium illam sibi I 35, 12. — id ab ancipiti II 59, 12. religio exereret se ac uindicaret I 106, 24. — uindicare in (sacrilegos) I 111, 19. 169, 15. poenis II M 173, 7. — uindicauit Hercules de Appio I 169, 15. — iniuriam (*sim.*) I 109, 1. 111, 6. 15. 127, 1. 468, 20. 548, 19. 726, 13. II 111, 9. M 218, 10. 222, 19. quod (homicidium) legibus publicis uindicatur I 744, 10. cur (dii) sacrilegia in Dionysio non uindicauerint I 111, 22.
uindicta I 238, 6. II 114, 4.
uinea I 161, 1. 4.
uinetum II 99, 16.
uinolentia II 120, 7.
uinum: uina profundere deo I 481, 15.
uiolare deum I 26, 25. *sim.* I 114, 3. sacra I 84, 13. (*mulierem*) I 39, 13. II M 182, 9. 204, 20. cubilia hospitum II M 218, 10.
uiolenter I 193, 10. 433, 11. 502, 19. II M 188, 20. 209, 12. uiolentissime I 471, 17.
uiolentus II 5, 7. Ph 136, 20. M 172, 8.
uipera I 595, 18. II 102, 1.
uir nuncupatus est quod maior in eo uis est quam in femina II 46, 13. uir esse uoluit I 35, 9.
uirago I 31, 14.
uirere II Ph 136, 10. ubertas uirentium (*neutr.*) I 598, 20.
uirgae ictu I 303, 1. uirgae myrteae I 89, 23.
uirginalis I 67, 9. 309, 18. 316, 18. 684, 7.
uirgo: filia uirgo I 112, 16. sancta (*Maria*) I 309, 16.
uirgulta II 11, 14.
uiridare II Ph 145, 135.
uiriditas I 592, 18.
uirilis: robur II 46, 6. membrum I 84, 8. *item* uirilia I 65, 5. 81, 13. 427, 15. — uirilia meditari I 683, 14. [uirilem gerit animam II 62 adn. § 5.] pro uirili parte I 531, 19. portione I 124, 21.
uirilitas II 27, 8. 45, 24.
uiriliter II 158, 1.
uirtus nomen accepit a nomine uiri II 46, 14. uirtus quotiens ad corpus refertur, discernendi gratia fortitudo nominatur I 207, 7. uirtutem—non illam—quae posita est in bonis animi, sed hanc corporalem, quae dicitur fortitudo I 67, 19. — = fortitudo corporis: I 392, 18 (manus, in qua est uirtus). 31, 5. 67, 14. 369, 14. 392, 15. — = uis, uires, potestas: potestas uel uirtus absoluta I 8, 6. 15 (*cf.* uirium 12). dei I 7, 19. 28, 6. 29, 7. 133, 18. 22. 144, 12. 21. 200, 12. 286, 11. 292, 1. 317, 3. 631, 11. II 104, 26. M 174, 16. maiestatis dei *uel sim.* I 44, 11. 302, 10. 471, 13. 597, 3. II 31, 10. diuina I 320, 20. caelestis I 172, 9.

Christi I 132, 2. 286, 11. 291, 9. 716, 15. descendet Christus in uirtute magna I 759, 22. angeli (angelorum) I 301, 11. 759, 1. magica I 320, 20. athletica—regia I 68, 10. 11. *plur.* deorum uirtutes ac potestates I 8, 19 (*cf.* 6. 12. 15). — = facultas: I 39, 4. 377, 23. 378, 12. 379, 14. sentiendi atque eloquendi II 8, 12. consummandi I 596, 21. — uirtutes = miracula I 330, 2 (maximas uirtutes operari). 9. 321, 4. 332, 9. 638, 13. — animi et ingenii II 78, 5. bonae II 158, 1. 4. *cf. Indic. rer.*

uirus I 759, 20. malitiae I 695, 9. II M 234, 10.

uis: ui et hominibus armatis tyrannidem occupare I 417, 19. quae animalia magnarum sunt uirium I 147, 4. uires herbarum I 186, 13. uires eloquentiae I 104, 2. 112, 11. uim uigoremque I 481, 5. = multitudo: infinita I 599, 12.

uiscus plenum II 39, 5. genus uisceris molle atque rarum II 39, 3. homo constat ex ossibus et neruis et uisceribus et sanguine II 15, 11. uiscera I 165, 5. II 24, 16. 17. conpages uiscerum I 627, 13. ne possent in uisceribus hostiarum futura depingere I 385, 8. intra uiscera genetricis II 56, 20. concepta uisceribus sitis I 5, 19. uiscera interna II 20, 3. 38, 16. intima II M 197, 20. exuta uisceribus pellis II M 179, 5. mens terrenis uisceribus inclusa I 372, 1. solidis uisceribus infusa II 54, 4. in intimis uisceribus omnes stimulos (*libidinis*) conturbat (*diabolus*) I 565, 17. ut fragilitas uiscerum doloribus cedat I 728, 22. dolorem uiscerum superare I 747, 16. inpressas uisceribus notas (*tormentorum*) I 441, 2. uiscerum cruciamenta I 476, 20. qui uiscera sua (= infantes suos) in praedam canibus obiciunt I 559, 6. interiora terrae uiscera effodiuntur I 589, 11.

uisere I 746, 10.

uisibilis I 618, 6. 24. 679, 21. 693, 26. 713, 6. II 89, 7.

uisio tua (= uisus) I 200, 7. uisiones uerae (per diem), falsae (per noctem) II 58, 21. uisiones *prophetarum* I 660, 16. uisionum imagines II 58, 5.

uisum: uisorum (*in somniis*) uarietas II 110, 12.

uisus I 621, 2. II 31, 8. seu suspicione seu uisu II M 184, 14. oculorum I 582, 20. II 31, 24. amborum luminum II 31, 18. sub uisum (oculorum) uenire I 582, 20. 618, 9. uisui subiacere I 618, 11. 750, 7. — *plur.* uisus = oculi: (daemones) uisus hominum praestigiis obcaecantibus fallunt I 164, 11. — = sensus uidendi: uisus in duas acies diuisa est II 34, 14. uisus = res quae spectatur II Ph 146, 151.

uita: haec uita I 209, 21. 210, 5. 212, 4. 447, 15. 535, 16. 537, 17. II 10, 6. 63, 3. *al.* haec praesens uita I 454, 20. 458, 19. 613, 21. *cf.* aeternus corporalis deuius perpetuus saecularis sempiternus temporalis. uiuent homines tranquillissimam et copiosissimam uitam I 663, 5. agrestem uitam uixerunt I 55, 14. uitam pecudum sub humana specie uiuet II 80, 3. si uita cum uirtute uiuatur (*opp.* cum scelere) I 242, 5. — *cf.* potestas.

uitalis I 155, 13. 156, 12. 14. 512, 14. 735, 13. II 24, 20. 38, 22. 39, 7. 97, 16. 103, 5. Ph 141, 90. uitalis uir I 534, 1. uenientem uitalibus suis ictum I 271, 12.
uitiare I 165, 6. 515, 21. 622, 2. 635, 23. 697, 23. aqua in amaritudinem uitiabitur I 757, 12.
uitiosum est *c. inf.* I 540, 10.
uitium: uitia = errores I 132, 23.
uitreus II 56, 13. 88, 5.
uitro perlucente II 30, 12.
uitulus I 660, 11. 759, 19.
uiuere ex sanguine I 759, 21. ex terra II 99, 21. ex deo id est iustitiam sequi I 600, 21. uiuet ac semper uigebit I 460, 3. sicut ardere ac uiuere non potest ignis I 157, 20. quotiens fabre facta signa laudamus, uiuere illa et spirare dicimus I 693, 2. uiuentia dei simulacra I 534, 9. cuncta uiuentia I 203, 17. cetera uiuentia II 87, 1. *item* uiuentium I 30, 9. 411, 2. 597, 14. 598, 18. 613, 24. II 25, 15. 72, 14. 91, 5. omnium I 381, 3. 536, 7. ceterorum I 676, 14. uiuentibus I 118, 12. 203, 2. 567, 9. — *cf.* uita.
uiuificare I 343, 2. 630, 15. II 75, 13.
uiuus fons II Ph 137, 25. gurges II Ph 137, 38. sanguis II 34, 19. uiuus praesensque I 337, 20. 345, 8. uerus ac uiuus deus I 96, 12. uiui ac mortui I 626, 8. *cf.* ardere comburere cremare uidere.
uix I 65, 2. 153, 17. II 36, 21. *al.*
ulcus I 68, 1. 681, 22. II M 210, 8.
ullus = quisquam: ulli I 576, 11 (*cf. ibid.* quemquam). ab ullo I 22, 21. 26, 5. 133, 5. II 74, 15.
ulna II Ph 135, 8.
ulterior II M 179, 19. ulterius *adiect.* ? I 28, 10.
ulterius *aduerb.* I 91, 5. 442, 19. 485, 17. 499, 13. 532, 19. 646, 10. 655, 6. 660, 3. 753, 24. II 58, 19. 86, 10. M 190, 16.
ultimus: fames I 704, 10. necessitas I 522, 1. 670, 17. opus (= ultima pars operis) I 234, 15. senectus II 16, 5. ad ultimum I 44, 15. 328, 3. 410, 19. 493, 5. 631, 22. II 30, 21. usque ad ultimum I 620, 17. 671, 6. ultimo II M 234, 6. in ultimo I 631, 22.
ultio: insurgere ad ultionem sceleratorum II 109, 1. in ultionem I 83, 12. sanctae crucis I 359, 10.
ultor I 114, 3. M 179, 3.
ultra *aduerb.* quam II 45, 24.
ultra *c. acc.* I 46, 4. 107, 10. 258, 4. 263, 24. 402, 18. 422, 13. 542, 15.
ultro I 100, 25. 102, 19. 103, 17. 111, 2. 252, 13. 360, 13. 423, 3. 488, 2. 545, 25. 575, 15. 728, 7. II 13, 3. M 201, 17.
ululatibus I 165, 22.
umbilicus II 38, 14.
umbra uirtutis I 262, 21. *plur.* I 76, 1. qui in dimicando non hostem uerum, sed umbram petit I 271, 11.
umbraticus praeceptor I 527, 10.
umefacere II 88, 13.
umidus: quae (fruges) sunt in umidis (*oppos.* herbidae; *Buenemann explicat* e. g. poma, uuae) II 100, 8. elementum II 106, 10.
umor I 142, 17. 144, 20. 22. 153, 20. *al.* aquae II Ph 136, 24. fellis II 122, 2. potus II 41, 17. sanguinis II 55, 22. obscenus II 43, 8. 49, 1. umores hiberni II 100, 6.
unanimes I 393, 2.
unctio I 318, 10. sacri unguenti I 294, 6.

unde I 531, 23 ss. II 9, 9. 32, 20. *al.* [undique uersum II M 213, 20.]
unguen II Ph 143, 119.
unguentum I 110, 7. sacrum I 294, 3. 6.
unguere I 87, 8. 294, 8.
ungues adunci II 8, 4.
ungulae II 8, 18. *tortoris* II M 190, 8.
unice diligere I 392, 19.
unicus I 97, 10. 114, 12. 173, 21. 221, 4. 419, 14. 446, 24. II 64, 3. 70, 7. 115, 20. Ph 137, 31. 32. unicus = unicus filius I 82, 10.
uniformis I 511, 4. 701, 5.
unitas I 11, 19. 392, 4. 395, 8. II 35, 1. in unitatem natura uniuersa consentit II 95, 14.
uniuersitas (= mundus) I 300, 8. [668 adn. § 16.]
uniuersus, uniuersi *saepe.* uniuersum I 117, 6. 168, 18. II 52, 12.
unus alter I 43, 7. tertius I 173, 4. 12. 174, 2. ex I 16, 6. 126, 10. 161, 6. 642, 6. 694, 15. *c. gen.* I 334, 17. (II 71, 6.) = idem: II 57, 11 (*cf.* 8). = alter *uel* alteruter: II 45, 5. non unus = plures I 516, 4. unus aliquis istorum II 71, 6. unum aliquid II 71, 6. multis unius alterius ignorantiam culpantibus I 184, 18. unus et idem II 50, 5. unus idemque I 520, 4. II 60, 14. 85, 9. una et pari mente I 439, 17. unis ac paribus animis I 440, 3. unum perpetuumque os II 19, 21. — id adpetent singuli quo unum quemque impetus attraxerit II 103, 3. unus quisque I 10, 13. 17. 75, 14. 370, 7. 567, 20. 585, 15. 586, 20. II 10, 15. 95, 8. 130, 7. *al. cum substantiuo* I 20, 2. 104, 20. 168, 12. 184, 12. 192, 21. 510, 9. II 12, 16. 24, 21. 25, 15. 87, 9. *c. genet.* I 486, 17. — unum ac (et) simplex II 34, 3. 6. unius singularis appellatio I 593, 16. unus est (deus), solus I 393, 20. una sola I 38, 17. unus et solus I 98, 5. unum solumque I 168, 12. unus ac solus I 283, 21. deus I 71, 12. II 60, 5. deus debellabit eas (gentes) usque ad unum I 665, 14. in unum (consentire colligere miscere *sim.*) I 46, 11. 286, 12. 606, 22. 609, 3. 752, 21. II 31, 17. 32, 7. 54, 14.
uocabulum I 20, 1. 46, 25. 47, 7. 224, 10. 270, 18. 276, 5. 293, 7. 396, 7. 461. 3. 539, 4. 679, 16. 713, 20. 729, 20. II 32, 21.
uocalis spiritus I 297, 6. II 41, 3. 51, 1.
uocitare I 73, 9. 311, 2. 686, 2.
uolantum genus II Ph 146, 155.
uolatilia I 753, 7.
uolatus II Ph 139, 65.
uolitare I 232, 5. II 86, 4. 87, 6.
uolubilis I 144, 1.
uolubilitas I 255, 20.
uolucer = auis: uolucrem II Ph 146, 152. 161. in uolucre I 624, 9. *item* uolucres I 32, 3. 192, 17. 530, 6. 624, 8. 636, 8. II 12, 5. 42, 13. 101, 10. Ph 145, 147.
uolumen (*libri*) I 5, 7. 434, 21. 496, 3. II 125, 9. uolumina (*intestinorum*) II 42, 8.
uoluntarius I 116, 18. 22. 117, 3. 4. 136, 7. 465, 20. 536, 7. 568, 22. 693, 18. 728, 3. mors I 238, 18. 711, 5. 744, 13. nex I 210, 11. 710, 21.
uoluntas: uoluntates liberae I 116, 16. [tanta uoluntas = obstinatio (*Euseb.* πλεονεξία) II M 212, 17.] uoluntate = sua sponte: I 441, 21. 443, 1.

uoluptarius homo I 262, 4.
uoluptas: uoluptati esse *alicui* I 578, 7. habere *aliquid* I 122, 11. 557, 20.
uolutare consilia in pectore suo I 635, 15. uolutari I 69, 12. humi I 102, 13. 174, 4.
uolutatio corporis II M 222, 5.
uorago I 608, 12. *translate*: qua ex uoragine se liberet I 670, 18. explicet se ex hac uoragine I 139, 16.
uorare I 635, 9.
uorax I 478, 4.
uotum: uoti conpos I 501, 14. celebrare uotum (= uicennalia) II M 209, 14. uota uiginti annorum II M 208, 3. eiusmodi uotum Ioui uouit II M 226, 9.
uouere *cf.* uotum.
uox: grammatici ac philosophi uocem esse definiunt aerem spiritu uerberatum II 50, 10. pari uoce testantur I 138, 11. pari et consona uoce I 11, 23. ut libertatem ac uocem non haberent II M 187, 9. uox dei I 25, 2. 272, 20. uoces (dei) I 179, 5. sacrae uoces (= S. Scriptura) I 158, 19. uoces diuinae (= S. Scriptura) I 529, 18. oracula diuinarum uocum I 587, 21. uoces prophetarum I 755, 11. diuinae uoces prophetarum I 707, 4. uox = dictum I 107, 16. — *cf.* emittere.
urbanus (praetor) I 89, 2.
urbs I 56, 14. 63, 5. *al.* delere urbes, oppida excindere I 68, 14. urbs = Roma I 76, 13. II M 190, 26. 202, 14. *al.* urbs Roma I 126, 20. II M 205, 21.
urguere I 704, 11. interrogatione I 215, 9. urguente iam uespera I 334, 5.
usquam II M 188, 4.
usque II Ph 138, 52. 145, 150. usque adhuc I 197, 4. usque ad I 73, 19. 76, 7. 111, 5. 161, 5. 208, 6. 285, 6. 334, 10. 340, 7. 353, 1. 359, 8. 383, 9. 434, 3. 440, 2. 6. 447, 11. 522, 1. 586, 1. 671, 6. 691, 10. 694, 26. II 33, 15. II M 174, 4. 210, 10. *al.* deus debellabit eas (gentes) usque ad unum I 665, 14. ad—usque I 138, 14. 476, 18. 694, 22. 700, 7. II 52, 16. M 200, 21. 201, 28. usque in I 360, 16. 645, 13. *cf.* quousque.
usura I 548, 1. in usuram pecuniam dare I 744, 1.
usurpare I 708, 2.
usus: usibus I 75, 18. 115, 10. II 7, 12. usus est *alicui alicuius rei* I 109, 7. 110, 10. usui esse *alicui* I 605, 17. ad *aliquid* I 147, 2. usui habere *aliquid* I 534, 10. usum habere (= praebere) II 23, 22. lingua in usu suo non est I 378, 18. est *aliquid* in usu *alicuius* I 70, 5. *alicui* II 125, 11. in usu habere *aliquid* I 613, 12. 705, 4.
ut (uti) *aduerb.* haec aliis delira uisa sunt, ut fuerunt I 517, 9. *item* ut est I 17, 13. ut erat I 717, 2. II M 183, 9. 184, 6. ut uocatur I 30, 14. ut—sic I 27, 2. 72, 16. 89, 9. *al.* ut—sic etiam I 27, 2. 113, 19. 275, 5. ut non—sic II 70, 21.
ut (uti) *coniunct. cum indic. perf.* II 10, 2. — *c. coniunct.* ut (= fac. si) I 261, 5. ut non—tamen I 552, 18. — quae tandem aequitas aut quae sapientia est ut aliquis—puniatur II 116, 11. additur extrema illa conclusio, ut dii non sint I 63, 22. ubi ergo sapientia est? ut —putes I 187, 14. terreni parentis

nihil est nisi ut II 60, 16. efficit ut—non I 543, 1. ut ne I 107, 23. 435, 23. [II M 213, 16.] *cf.* facilis idcirco ideo incidere incongruens inconueniens iniquus inmensus insolentia inutilis iubere necessarius necesse pati opus est pulcher sequi tempus tolerare.
utensilia II M 204, 18.
uter *subst.* II 39, 4. utrium II M 212, 4.
uter *pronom.*: utrum malint humanamne sapientiam—an II 112, 10.
uterlibet I 294, 14. 387, 2.
uterque: ex utroque permixto (= ex duobus permixtis) I 145, 6. utrique (*poetae et philosophi*) I 487, 12. 13. *plural. de duabus rebus* I 28, 1. 135, 19. 145, 8. 313, 7. 333, 4. 598, 5.
uterus II 38, 15. 43, 4. 44, 2. 56, 19.
utilis *c. dat. rei* I 628, 2. ad *aliquid* I 757, 12. utiles usus I 594, 7.
utiliter et salubriter II 157, 22.
utinam I 445, 6. 707, 17. utinamque I 275, 15. 371, 4. 501, 13. atque utinam I 445, 5. 462, 5.
utique *saepissime*, *uelut* I 6, 3. 7, 9. 8, 4. 37, 15. 23. 38, 19. 47, 2. 56, 18. 76, 25. 90, 15. 98, 12. 100, 13. II M 219, 14. utique non I 98, 16. 187, 12. 264, 6. utique—non I 278, 20. utique—non—, sed I 114, 17. non—utique I 49, 20. non utique —, sed I 50, 19. 165, 19. 365, 13. 366, 8. 378, 6.
utpote I 405, 12.
utrolibet II 21, 6.
utrubique II 5, 11.
utrum *in interrog. indir.* I 78, 10. 579, 10. utrum—potius II M 186, 23. interim de ira explicemus an sit aliqua in deo, utrum nihil curet omnino nec moueatur II 109, 23. utrum—an I 196, 4. 261, 17. 262, 1. 623, 17. II 80, 21. *al.* — utrum—an potius I 558, 16. 731. 10. utrum—anne I 7, 19. utrum—necne II 82, 20. *cf.* utrumne.
utrumne *in interrog. recta* I 731, 17. *in interrog. indir.* I 125, 23. 126, 11. 203, 1. 250, 20. 254, 13. 453. 16. 753, 2. II 111, 16. utrumne—aut I 191, 2. utrumne—aut utrumne I 540, 12. utrumne—ac non I 153, 18. utrumne—ac non potius I 117, 16. 18. utrumne—an I [131 adn. § 6.] 156, 3. 181, 20. 22. 197, 16. 241, 22. 242, 1. 3. 319, 5. 562, 6. 625, 10. 676, 18. 697, 10. II 37, 8. utrumne—an—an I 402. 17. utrumne—an—, utrum—an—, utrumne —an— I 544, 22. utrumne—an minime I 519, 15. utrumne—an non I 220, 23. utrumne—an potius II 94, 19. utrumne—an—an potius I 425, 9. utrumne—an potius—an uero II 59, 10. utrumne—an uero —an potius II 84, 6. utrumne—necne I 530, 1.
uua (*palati*) II 40, 4. 12.
uulgare: uulgati corporis fuisse (*eam*) I 686, 14. propter uulgati corporis uilitatem (*cf. Curt. V 1, 38*) I 72, 10. uulgato (*coni.*, uulgo *codd.*) corpore quaestum facere I 66, 1. uulgata corpora I 567, 1.
uulgaris I 43, 9. 401, 11. 461, 23.
uulgaris sermo: *cf.* comedere maleficus titio. *cf. Indic. nom.* Osiris (Serapis).
uulgo I 5, 14. 26, 17. 86, 17. 320, 11. 415, 8. II 4, 13 7, 3. 41, 2. *al.*
uulgus I 37, 2. 82, 15. 100, 3. 103, 9. 104, 17. 148, 2. *al.* — *cf. uulgaris sermo.*

uulnerant aures eorum praecepta continentiae I 584, 3.
uulnus: *prouerb.* ut philosophi mutuis se uulneribus extinguant I 701, 19.
uultus: auersis uultibus I 161, 8.
Y littera *cf. Index rer.*
Zabulus II M 189, 23. 190, 15. [I 162, 18 *cod. B.*]
zelus II 157, 21.
zmaragdus (sma- *B*) II Ph 145, 135.

V. INDEX GRAECVS.

[ἄγγελοι I 131 adn. § 7.] *cf. supra p. 310 b.*
αἰγίοχος a poetis Iuppiter nominatur I 85, 21.
ἀλείφεσθαι I 294, 8. ἠλειμμένος, ἀπὸ τοῦ ἀλείφεσθαι I 294, 13.
ἄνεμος II 55, 14.
ἄνθρωπον Graeci appellauerunt, quod sursum spectet I 98, 12.
ἀόργητος II 128, 10.
αὐδήν Graeci uocem uocant ab auditu II 29, 6.
βούζυγον aram (Hercules) nominauit I 85, 4.
δαήμονες = daemones I 163, 13.
διάβολος I 130, 4. *cf. supra p. 310 b.*
ἀπὸ τῆς ἔριδος καὶ χθονός Erichthonio nomen inpositum est I 66, 15.
εὐσέβεια I 166, 8.
εὐφημία I 84, 12.
λογική I 212, 21. λογική philosophia I 706, 1.
λόγος I 300, 4. 5. *cf. supra p. 310 b.*
μεσίτης I 376, 9. *cf. supra p. 310 b.*
μετάνοια I 572, 11. *cf. supra p. 310 b.*
ὄνοι stellae I 83, 18.
ἀπὸ τοῦ πάσχειν nominatur pascha I 384, 4.
φῶτες a poetis propter mentis lumen nuncupamur I 482, 18.
χρίεσθαι I 294, 7. *cf. supra p. 310 b.*

16 87 394572 53 005 BR 2 ηV 6517

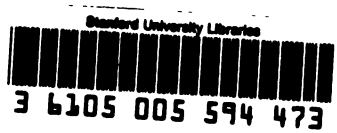

DATE DUE

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004